THE LIBRARY – THE UNIVERSIT

גליון ערב שבת
מעריב
היום 104 עמוד
עתון לילות וימים ולילות
יום ו' ד' באייר תשל"ד 26.4.74 גליון 9060 שנה כ"ו
1.- ל"י
המייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל
MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה

ארה"ב: ההצבעה באו"ם לא מסמלת שינוי; דיפלומאטים: תפנית חדה

השגריר האמריקני באו"ם הרגיע את תקוע: „מבחינה מוסרית" רואה ארה"ב את לבנון אחראית למחבלים * מועצת הבטחון אישרה גינוי לישראל * קיסינג'ר החליט נגד הכללת השם קרית־שמונה בנוסח ההחלטה * תקוע יצא מהאולם לפני ההצבעה

שגריר ארה"ב באו"ם, בר־ג'ון סקאלי, טילפן אתמול בבוקר לנציג ישראל, כל' יוסף תקוע, כדי לומר לו, כי ההצבעה הזאת אינה מסמלת שום שינוי בעמדת ארה"ב.

כאחד יותר הצהיר דובר המשלחת האמריקנית באו"ם באוזני עתונאים, כי הסעיף המגנה „כל אלימות" הוא „הגינוי החריף ביותר של כידוד ריוה ערבי שהוכלל אי־פעם בהחלטה של מועצת הבטחון". וכי „מבחינה מוסרית" ארה"ב רואה את לבנון כאחראית לפעילותם של הטירוריסטים הפלשתינים השוהים על אדמתה.

תפנית קיצונית

ואולם דיפלומטים רבים באו"ם מביעים דעה שונה לחלוטין. לדעתם, ההצבעה האמריקנית מסמלת את התפנית הקיצונית שחלה בחדשים האחרונים במדיניות האמריקנית, ובמיוחד את העובדה, כי אהדת העולם הערבי, ובצירוף סעודיה בראשו, קודמת לכל שיקול אחר בעיני הממשל הנוכחי.

בחוגי האו"ם מציינים, כי לפני פחות משנה הטילה ארה"ב את הוטו שלה נגד הצעה הרבה פחות עויינת כלפי ישראל מזו שנתקבלה הפעם בהסכמת וושינגטון.

יתר על כן, גם הנסיון האמריקני לשלב בנוסח ההחלטה אזכור של „ההתקפה בקרית־שמונה" לא בא אלא אחר התערבות נמרצת של השגריר הישראלי בוושינגטון אצל משרד החוץ האמריקני — ונסיון זה נחשב ל„היפוך מרפאי" בלבד.

ידא באמין

(סוף בעמ' 2, טורים 8, 9)

הממשלה תדון מחדש בשאלת הנסיגה מקונייטרה

קיסינג'ר מקווה שבשלש נסיעות לירושלים ודמשק יוכל להשלים שמונים אחוז מהסכם „ההפרדה", ועשרים האחוזים הנותרים יסוכמו בין הצדדים בז'נווה

מאת יוסף חריף

(סוף בעמ' 2, טורים 5, 6, 7)

שלמה ארצי (מימין) שזכה אמש בפרס הראשון על בצוע, חיבור והלחנה של „הבלדה על ברוך ג'מילי", מקבל את הפרס מידי שר ההסברה שמעון פרס. (ראה עמוד 56) (תצלום: יונן צדוק)

משקיפי או"ם מאשרים: ישראל סוללת דרך לחרמון בתוך לבנון

קורות בביירות: ישראל מנצלת ההרים בלבנון להחדרת מטוסיה לסוריה

מאת פילים בן

סאדאת מסרב לנסוע למפגש־פסגה בקרמל

משקיפים בביירות: הוא דורש שהמנהיגים הסובייטיים יבואו לקאהיר * שר המלחמה המצרי יצא לביקור־ריכוד אחרון בדמשק לפני בוא קיסינג'ר

מאת עדה גרנות

(סוף בעמ' 2, טורים 8, 9)

הרמטכ"ל לא הזמין קציני המילואים

מאת יעקב ארז, סופר הצבאי של „מעריב"

בטקס הראשונה נערכה מסיבת קבלת הפנים של הרמטכ"ל לרגל יום העצמאות, ללא נוכחות קציני המילואים הבכירים של צה"ל.

הרמטכ"לים לשעבר והאלופים במילואים לא הוזמנו השנה לקבלת הפנים. עובדה זו גרמה להתמרמרות ולהשתוממות רבה.

במסיבת קבלת הפנים שנערכה על ידי הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי גור נכחו סגל הפיקוד הבכיר של צה"ל בדרגת אל"מ ומעלה וכן ראש הממשלה ושר הבטחון. כמדי שנה נערכה המסיבה בגני התערוכה בתל אביב.

נמסר כי הוחלט לא להזמין את הקצינים הבכירים שבמילואים וכן לא את שרי הממשלה כתוך כוונה לערוך השנה מסיבה מצומצמת.

פרס: יש סיכויי טוב להרכיב ממשלה

ידיב: יש לכונן ממשלת חירום

סיכוי קלוש להרכיב ממשלה * לא טוב שתמשיך לכהן ממשלת המעבר

(סוף בעמ' 2, טורים 5, 6)

יומנו של משה שרת

ראש הממשלה ושר החוץ
פרק שני
בגליון היום של מעריב
בעמוד 21

מחבלים מכינים פעולה רצחנית

...ר הידיעות הוגברו אמצעי הבטחון

מאת יעקב ארז

ראש ממשלת שוודיה עשוי לבקר במזה"ת

מאת איננה דוויטשקין

רוסטרופוביץ' קיבל רשות לצאת מבריה"מ

מאת צבי לביא

25 שנה
לוח מעריב
פרסים ב־ 55 אלף ל"י
בכל יום זוכה מוסר מודעה אחד ב„לוח מעריב" ב־100 ל"י ובכל יום ששי זוכים 5 מוסרי מודעות ב־100 ל"י כל אחד.
אתמול זכה ב־ 100.- ל"י
מר רפאל טל
רמת־גן, רח' מנחם 15
כל מוסרי המודעות ל„לוח מעריב" משתתפים בהגרלת הפרס החדשי הגדול:
מכונית „פיאט 126"
ראה עמודים 30 ו־41

במלאות 26 שנה לנפילת יקירנו
מרדכי טופל ז"ל
שנפל ביום הכרזת המדינה
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום א', ו' אייר תשל"ד 28.4.74, בשעה 3.00 אחה"צ.
המשפחה

מבחר של 2500 זוגות מכנסיים לגבר
דגמי קיץ אופנתיים
את מבוקשך תמצא אצל
שניידמן
3 קומות של אופנה
דיזנגוף 128 ת"א

תאזינו
מחר, שבת 27.4
לגל הקל
בשעה 11.05 לפנה"צ
ג'ימי לויד
בערב שירי נסקינג קול

הופיע!
אלבומו של הזמר והמלחין
צביקה פיק
עם הלהיטים:
* סימנים
* שמע ישראל
* בין האצבעות
* שושנת, פלאים
* אותך ובלעדייך
ועוד... ועוד...
בהפצת תקליטי
KOLIPHONE

פרס כספי גבוה
לכל מי שיביא לגילוי
ארנק שאבד
ביום ששי 12.4.74
TED BAUM
טלפון 03—622769

RCA
חברת הדיו ישראלית
נחלה בנימין 18
הגיעו רמקולים

לוח נוס 1 מעריב
בעמודים: 41, 42, 43, 44, 45
מודעות דרושים
בעמודים: 8, 9, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52
מודעות לימודים
בעמודים: 10, 11, 29
מודעות בידור
בעמודים: 7, 37, 38, 39, 40

מרצפות
יפות יפות
ת"א, רח' לבונטין 12
טלפון 611227
בקומה השניה

• מבואות מטוסים
• עיבוד (חריטה והשחזה)
• פקידה
• פקידה
• נגר
חשבונות

העתק מן האصل

نقلا عن الأصل

קצינים מתנגדי המלחמה הקולוניאלית הפילו את מישטר הדיקטטורה בפורטוגאל

כת הקצינים, המתנגדת להמשך המלחמה באנגולה, מוזאמביק וגיניאה — הדיחה את הנשיא וראש הממשלה, נציגי שלטון בן 40 שנה ✶ ראש ההפיכה, שעברה ללא שפיכות דמים — סגן הרמטכ"ל, שהודח בגלל כתיבת ספר, שבו הציע פדראציה בין פורטוגאל למושבותיה ✶

מאת [illegible] סופרי בליסבון

קציני צבא, המתנגדים למלחמה הקולוניאלית ה־מנוהלת זה 13 שנה על ידי פורטוגאל, הדיחו אתמול את הנשיא, אמריקו תומאס, ואת ראש הממשלה, מארסלו קייטאנו, בהפיכה שהיתה ללא שפיכות דמים.

נראה, כי קבוצת [illegible] של קצינים ההולכים על דר־[illegible], ,,תנועת הכוחות ה־מזוינים", הצליחה להדיח את הדיקטאטורה שמשלה בפורטוגאל 40 שנה, ואשר הכריזה, כי היא תמשיך במלחמה, שמטרתה היא להחזיק במושבות האפריקניות כמו אנגולה, מוזאמביק וגיניאה.

[illegible], כי התנועה ה־זאת, שהשתמשה בטנקים, תותחים [illegible], [illegible] ליסבון משעה 5 ב־בוקר אתמול, [illegible] שהגנראל אנטוניו ספינולה, בן 63, יעמוד בראש ,,כת הישועה הלאו־מית".

ספר — והדחה

ספינולה, שהוא גיבור ה־מלחמה נגד אנשי הגרילה ה־אפריקנים במושבות פורטוגל, פוטר בחודש שעבר על ידי קייטאנו בתפקידו כסגן רמטכ"ל, משום שכתב ספר. ה־ספר תקף את המדיניות הקולו־ניאלית של פורטוגאל. בספר ,,פורטוגאל והעתיד", הציע ספינולה לה־קים פדראציה בין המושבות לבין פורטוגאל.

הידיעה, כי תומאס וה־קייטאנו הודחו עוררה הפ־גנות שמחה בליסבון. כצעירים פרצו להצוות ל־[illegible], שהיו סגו־רות — כמו רוב החנויות — בגלל ההפיכה, ונתנו בקבוקי יין לחיילים. החגיגות הופרעו על ידי הגשם, שהחל עם רדת הלילה.

ראש הממשלה, שעלה ל־שלטון ב־1968, כאשר חלה אנושות הדיקטטור הזקן של פורטוגאל, ד"ר אנטוניו אולי־וויירה סאלאזאר, ביקש מיק־לט במפקדה קרוב של המשמר הלאומי הרפובליקני בליסבון. משמר זה נחשב כנאמן ל־ממשלה.

גם הנשיא תומאס, בן 79, [illegible] ליסבון [illegible].

הפתעה גמורה

נראה, כי המרד בא לממ־שלה כהפתעה גמורה. כן הופ־תעו המפקדים הנאמנים ל־מישטר והמשטרה החשאית. בחודשים האחרונים נצטמצמו שורות המורדים, בעקבות ה־פיכת נפל שביקשה להעלות את ספינולה לשלטון. רוב מנהיגי המרד של החודש מארס, ובכללם שניים מעוזריו של ספינולה, נעצרו.

שידור — ושיגור

בשעות הבוקר המוקדמות ביום ה', פשט כוח של ה־מורדים על אחת מתחנות ה־ראדיו בליסבון. המורדים שי־דרו קריאה למשמר הלאומי הרפובליקני, למשטרת ליס־בון וליחידות צבאיות אחרות בבירה, שלא להתנגד למרד, כדי ,,למנוע שפיכות דמים מיותרת".

בעת שהחל השידור, כבר הצליחו כוחות המורדים לכתר את הבירה, לתפוס את שדה התעופה ו[illegible] בכבישים הראשיים המובילים לבירה. טנקים בפיקוד המורדים נראו ב־תוך העיר.

מרצלו קייטאנו

13 שעות

מספר קורבנות ההפיכה אינו ידוע, אך מקורות ה־מורדים אמרו, כי שבעה נפצעו ואין הרוגים.

אש כבושה קל נשמעה ב־חלקים שונים של ליסבון, אך לא היו קרבות של ממש. נר־אה, כי כל ההתנגדות למור־דים התמוטטה בשעות אחה"צ המאוחרות. מוכרי העתונים קראו ברחוב: ,,מארסלו ב־פח" — ותושבי ליסבון חטפו את העתונים.

ההפיכה נמשכה, לפי חש־בונם של המורדים ולפי ה־ידיעות המתפרסמות בעתונות פורטוגאל, קצת יותר מ־13 שעות.

המורדים הודיעו, שהחליטו להפיל את המישטר, משום שלא הצליח לפתור את בע־יית המלחמה באפריקה. ה־קצינים המורדים הבטיחו ל־החזיר לעם הפורטוגאלי את זכויותיו האזרחיות.

,,יהיו בחירות"

גנראל אנטוניו דה ספי־נולה, בן 69, הכריז אמש, כי ייערכו בחירות חופשיות בפורטוגאל, וכי נשיא ה־מדינה ייבחר מתוך ה[illegible].

ספינולה לא קבע מועד ל־עריכת הבחירות, אך הבטיח, כי הכת הצבאית — בה שבעה החברים — תוותר על שלטונה מיד אחר שייבחר נשיא חדש.

ספינולה הבטיח, כי הכת הצבאית ,,תרשה את מלוא ה־ביטוי לדעות הרווחות בציבור ותאפשר בחירות חופשיות כל־ליות לאסיפה הלאומית ואחר־כך לנשיאות הרפובליקה".

22 שעות בלבד אחר ההפי־כה, שבמהלכה נהרג אדם אחד ו־11 נפצעו, אמר גנראל ספי־נולה, כי המישטר החדש יבטיח את חרות המחשבה, הציבור והפעולה לכל האזרחים.

עד להפיכה הורשתה בפור־טוגל רק מפלגתו של קייטאנו, מפלגת ,,הפעולה הפופולארית". ספינולה כלל בכת הצבאית את מי שהיה ממונה עליו, ה־רמטכ"ל פרנסיסקו דה קוסטה גומס. שניהם פוטרו מהתפקי־

בשעות הלילה היו הפ־גנות תמיכה רבות במור־דים.

ספינולה עצמו, לבוש במ־דים [illegible], הופיע בכיכר המרכזית של העיר ונאם לפני רבבת חיילים ואזרחים, שהריעו לו וקראו את שמו שוב ושוב. ,,נצחון! נצחון!".

חיילים חמושים ברובים ו־תת־מקלעים עברו בשדרות העיר, [illegible] ,,נצחון נצחון". בעלי מכוניות צפרו בצופריהם.

התיירים, שנקלעו לנמל ה־תעופה הבינלאומי של לי־סבון, הורו לבתי המלון [illegible] ללא הפרעה בחוצות העיר. כל החנויות, המשרדים והמפעלים היו סגורים.

המצב ברחבי המדינה שקט. כתב ,,רויטר", שיצא לערי שדה, מסר, כי אין סימן כל־שהו להתנגדות למרד. לפחות בשלושה מקומות לאורך ה־כביש הראשי שבין ליסבון ל־בין עיר הגבול באדאחוס, ל־יד גבול ספרד, הביעו אנשי צבא את [illegible] ב־מורדים. (יו.פי. אי.פי. ו־רויטר).

[illegible] מאוחר פנה אליו ד"ר קייטאנו עצמו ואמר: ,,אמסור לך את השלטון, כדי שהאספ־סוף לא ישתלט".

הפגישה בין ספינולה לקיי־טאנו התקיימה אחר שהכוחות פתחו באש על מחנה צבא של נאמני קייטאנו.

הוסכם, כי קייטנו, תומאס וארבעה שרים יוטסו עוד ה־לילה לאי מאדיירה שבאוקיא־נוס האטלנטי, שיהיה מקום גלותם. חברי הממשלה האח־רים יורשו להישאר בליסבון.

עדיין לא ברור, מה תפ־קיד שיקבל על עצמו גנראל ספינולה. כניחוש, שהוא יע־מוד בראש הכת הצבאית ו־יהיה הסמכות העליונה בפור־טוגל עד לבחירות הכלליות.

טיהור במשטרה

[illegible] הכת הצבאית בפורטוגאל ערכה כמה מעצרים. לפי הידיעות שלא אושרו, כוונה הכת הצבאית לפעול נגד פע־ולת המשטרה החשאית, ה־ד.ג.ס., שהטילה בבקך שנים מורא על תושבי פורטוגל.

גנראל ספינולה

דיהם אחר הופעת ספרו של ספינולה, המבקר את עמדת פורטוגל ביחס למושבות ב־אפריקה.

פגישה עם קייטאנו

ספינולה נקרא אל [illegible] הקשר, באמצעות מתווכים.

ניכסון מבקש סיוע חוץ בסך 5.2 מיליארד דולר

מאת שמואל שגב
סופר ,,מעריב" בוואשינגטון

הנשיא ריצ'ארד ניכסון העביר אתמול לקונגרס ה־צעת חוק [illegible] מובהקת לסיוע חוץ בסך 5.2 מי־ליארד דולאר. במטרת החוק לסיוע בהשגת הסדר במזרח התיכון ולחזק את המדינות בדרום־מזרח אסיה.

זהו תקציב הסיוע הגדול ביותר של ארה"ב והיא כמ־זה גידול של 25 אחוז לעומת אשתקד.

בהצעה מוקצבים 900 מיליון דולאר למדינות במזרח התי־כון: ישראל — 350 מיליון; מצרים — 250 מיליון; ירדן — 207 מיליון; קרן מיוחדת לסוריה (בתנאי שיושג הסכם להפרדת כוחות בינה לבין ישראל) — 100 מיליון דולאר. לראשונה בעשר השנים ה־אחרונות שמצרים כלולה ב־תכנית סיוע כלכלי אמריקני. הסיוע לירדן גדול הפעם פי שלושה ויותר משהיה אשתקד. הסיוע לישראל דומה בגוד־לו למימדי הסיוע בעבר, אך בהתחשב במלחמת יום הכי־פורים ובמיוחד לנוכח הסיוע המוגבר לבדינות ערב, ניתן לומר שחלקה של ישראל הצ־טמצם במידה ניכרת לעומת שנים עברו.

התחזק מעמד שר האוצר במצרים

שינויים בממשלה חדשה של סאדאת

מאת עודד גרנות

בקאהיר פורסם הבוקר הרכב החדש של ממשלת מצרים, המונה 34 שרים, מהם תשעה שרים חדשים.

בתיקי המפתח בממשלה, כי הגנה וחוץ, לא חלו שינויים אולם בולט במיוחד חיזוק מעמדו של שר הכלכלה והאוצר, עבד אל עזיז חיגאזי, שמונה בנוסף לתפקידו גם לסגן ראשון לראש ממשלה מצרים, משרה חדשה בממ־שלה המצרית.

חיגאזי עמד לקבל על עצמו את ראשות הממשלה, כאשר נראה היה, כי סאדאת יוותר על תפקיד זה. אולם משהח־ליט סאדאת להמשיך ולכהן גם בראש ממשלה, נקבע כי חיגאזי ימונה כסגן ראשון ו־ימלא את מקומו של סאדאת בראשות הממשלה, בזמן היע־דרו של נשיא מצרים.

חיגאזי תופס למעשה את מקומו של מי שנחשב עד כה ל,,איש החזק" בממשלת מצ־רים, עבד אל קאדר חאתם, ששימש כסגן ראש ממשלה ושר הסברה ומונה לתפקיד יועץ לנשיא סאדאת לענייני ,,מועצה לאומית", תפקיד בלתי מוגדר עדיין.

בנקודות בולטות נוספות ב־הרכב החדש של ממשלת מצ־רים:

● כל תשעת השרים ה־חדשים הם טכנוקראטים. בכך מודגשת כוונתו של סאדאת לפעול לשיקומה של מצרים בצד המשך חתירה להשגת ה־מטרה הלאומית — שיחרור סיני;

● בוטל תיק שר לענייני לוב שהיה בממשלה הקודמת, על רקע החרפת היחסים עם טריפולי ובמקביל, נקבע תיק של שר לענייני סודאן.

● [illegible] גאנם, מי שכיהן עד כה כמזכיר במפלגה הסל־טת, נתמנה לשר בממשלה. שני השרים הקומוניסטים וה־שרים הקופטים בממשלת מצ־רים, לא הוחלפו.

סאדאת מסרב

(סוף מעמוד 1)

ראל. ידיעות על הגברת מש־לוחי הנשק הסובייטי לדמ־שק הגיעו בסוף השבוע מ־מקורות שונים.

ביקור בזק

בתוך כך שיגר שלשום הנ־שיא סאדאת את שר המלחמה שלו, פילדמארשאל אחמד איסמאעיל עלי, לדמשק, ל־ביקור בן 24 שעות, שבמהלכו נפגש עם נשיא סוריה, חאפז אל אסד, ושר ההגנה ה־סורי, גנראל מוסטפה טלאס.

ביקורו של איסמאעיל עלי ב־דמשק מתפרש כ,,שליחות די־כוי" אחרונה, קודם בואו של שר החוץ האמריקני, ד"ר הנ־רי קיסינג'ר, לקאהיר ולדמ־שק, כדי לקדם הסכם להפר־דת כוחות בין סוריה וישראל.

איסמאעיל עלי נפגש במשך שלוש שעות עם הנשיא [illegible] ומסר לו איגרת אישית מנשיא מצרים, אנואר סאדאת, העוסקת בביקורו הקרוב של ד"ר קיסינג'ר והצעים להפרדת כוחות. איסמאעיל עלי, המכהן כמפקד העליון של כוחות צבא סוריה ומצרים, יצא לדמשק בראש משלחת של המועצה המשותפת לצבאות שתי ה־מדינות.

עם שובו לקאהיר אתמול, אמר שר המלחמה המצרי, כי המלחמה בחזית הסורית היא מצרית [illegible] ולא תס־תיים, עד שיחרור כל האד־מות הערביות והבטחת זכויות הפלסטינים.

כוונתם של המצרים להדגיש סולידאריות עם עמדתה של סוריה, ערב בואו של ד"ר קיסינג'ר, באה לידי ביטוי גם בדברים שאמר שלשום שר החוץ המצרי, איסמאעיל פאהמי, שלפיהם ,,נופלת ה־אחריות להסלמת הפעולות ה־צבאיות בחזית הסורית על יש־ראל" ולהסלמה זו, כך טען, ,,תהיה השפעה מרחיקה לכת על הסיכויים להשכנת שלום באיזור".

ראש הקושרים במצרים עמד להכריז עצמו כנשיא

צאלח עבדאללה סאריה, הפלשתיני בן ה־38, שתיכנן את ההתקפה על בניין ה־אקדמיה הצבאית הטכנית בקאהיר בשלב ראשון לק־ראת תפיסת השלטון במצ־רים, עמד להכריז על עצמו כנשיא הבא של מצרים, לא־חר שאנשיו יעצרו את ה־נשיא סאדאת והבכירי משטרו.

בגילויי התובע הכללי המצ־רי על חקירתם של 75 עצורים, ביניהם צעירי האקדמיה הצב־אית וסטודנטים באוניברסיט־אות מצריות, נכתב הבוקר כי סאריה, מנהיג הארגון המוסלמי הקיצוני, הכין נוסח הכרזה בת 10 סעיפים לשידור ברדיו קא־היר, לאחר שיעלה בידו לתפוס את השלטון. ההכרזה קוראת גם להקמת ,,חברה איסלאמית" להגשמת האחדות הערבית, ל־שיפור רמת־החיים ולעריכת רוויזיה ב,,מנגנון הבירוקראטי המצרי".

הכללת השלטתו של האיס־לאם במדינה מצטרפת לרמזים אחרים, הקושרים את ביצוע הקשר אל שליט לוב, מועמר קדאפי. בהודעת התובע הכללי המצרי נאמר כי אשתקד נפגש סאריה עם קדאפי בלוב ושם תוכנן להקים ארגונים מחתר־תיים במדינות ערביות שונות, כדי לשנות בהן את השלטון.

סאדאת מגלה בשיחה עם עתונאי לבנוני:

שאזלי התמוטט בעת שהישראלים חדרו לשטחי הגדה המערבית

נשיא מצרים, אנואר סא־דאת, אמר, כי שוב ממש־לה הישראלית לא תעז עוד לעולם להכריז על גיוס כל־לי למלחמה נגד הערבים.

בראיון עם כתב העתון הלבנוני ,,אל חואדס", אמר סאדאת, כי דיין נשען על ה־עליונות האוירית של ישראל במלחמת אוקטובר, משום ש־לא עמד לרשותו כוח האדם הדרוש למלחמה.

עוד אמר סאדאת, שמלחמת אוקטובר הוכיחה, שעליונות בכוח אדם היא הבסיס ליתרון איסטרטגי.

ב־19 באוקטובר נודע לו בעת, שהגנראל שאזלי התמוטט. שאזלי אמר: ,,המלחמה נסתיי־מה, [illegible] אותנו ועלינו לסגת מפרעית". אח־ר כך סאדאת בדק את ה־מצב ו,,נוכח לדעת שה־חדירה הישראלית איננה מסוכנת".

שאזלי קרא לפינוי כל ה־כוחות (כלומר, מהגדה המז־רחית), ,,זאת היתה מטרתה של ישראל במבצע הצליחה — היא רצתה שאני אתמוטט ו־אפנה את כוחותי".

אחר כך — סיפר סאדאת — מינה את גמאסי לרמטכ"ל, אך שמר את הדבר בסוד במשך חדשיים. (עי"ר)

ארה"ב: הצבעה

(סוף מעמוד 1)

בעצמה. אולם מאז הסתבר, שיש הרוח בדחיה — משום שהנציג הלבנוני דרש, שלתוך נוסח ההחלטה תוכנס הוראה לישראל לפנות את כוחותיה מן השטח הלבנוני של הר חרמון. ביום ד' הסתלקה לב־נון מן הדרישה הזאת, אולם כבר אז לא רצתה צרפת ל־העלות בעצמה הצעת גינוי לישראל, אלא אם תקבל מ־ראש הבטחה, כי ארה"ב תצ־ביע בעדה.

מכיוון שהבטחה כזאת לא ניתנה, הועלתה ההצעה ב־מועצת הבטחון, אחרי דחיות מרובות, ללא ,,אבהות".

תיקון בנוסח

בתחילת הדיון ביקש נציג ארה"ב להכניס בנוסח תיקון, שהיה מעלב את השם של קרית־שמונה בהחלטה. אולם התיקון הזה קיבל רק שישה קולות (אוסטרליה, אוסטריה, קוסטה־ריקה, צרפת, בריטני־ה וארה"ב) — מול שבעה קולות נגדיים (סין, אינדונ־סיה, עיראק, קניה, מאוריט־ניה, פרו, קאמרון) ושני נמ־נעים (רוסיה הלבנה וברי־ה"מ).

לפני ההצבעה על ההחלטה עזב מר יוסף תקוע, נציג ישראל באו"ם את האולם. לפ־ני יציאתו, הוא קרא הצהרה שבה נאמר:

,,ממשלת לבנון תשגה מש־גה חמור אם תהיה סבורה, כי ההחלטה, המקפחת את המדינות החברות, יכולה ל־הפטירה בדרך כלשהי מן ה־התחייבות המשפטית והמוס־רית של לבנון לשים קץ ל־פעילותם של ארגוני רצח על אדמתה ומתוך שטחה. אין להשלות את העם הלבנוני ב־אשליות כאלה. ישראל תוסיף להחזיק את לבנון כאחראית בעד כל פעילות מזויינת מ־שטחה של לבנון.

טבח אכזרי

,,ב־11 באפריל נטבחו באכ־זריות 18 ישראלים חפים מ־פשע, רובם נשים וילדים, ב־קרית־שמונה. להורת היום הרסו כוחות ישראליים את בתי האבן והלבנים של 20 לבנונים, הקשורים עם הטירו־ריסטים.

,,ההחלטה מדברת על האב־נים והלבנים, אך איננה מז־כירה אפילו את טבח קרית־שמונה, אף כי אנו יודעים, שנעשה נסיון להכליל איזכור כזה.

,,האם שפיכת דם יהודי תע־בור שוב בשתיקה? האם ה־קורבנות התמימים של קרית־שמונה הם אלמונים? האם אין להזכיר את זהות רוצחי־הם?

בלי הזכרת הטבח של קרית שמונה, ובכל חד־צדדיותה ה־מכוונת, ההחלטה וקבלתה הן עיוות דין חמור מאין כמוהו.

ביזיון

,,היום, בעת שישראל מעלה את זכר בניה ובנותיה שנפלו למען הגנת עצמאותנו, משלח־תי לא תהיה עדה לביזיון ה־עומד להתרחש כאן, אף לא כמשקיפה. על כן משלחתי עוזבת אתכם, עם הנוסח ש־הוגש להצבעה, ויוצאת, כש־היא נושאת עמה את זכר קדושי קרית־שמונה וזכר כל קורבנות הטירוריזם והתוקפ־נות של הערבים. כמאמר ה־פסוק — זכר צדיק לברכה".

דיפלומט מערב אירופי ב־או"ם גילה לסופרנו, כי השם קרית־שמונה היה כלול בנו־סח ההחלטה המקורי, שעליו הסכימו ארבע המדינות המע־רביות (צרפת, בריטניה, אוס־טרליה ואוסטריה) — ואולם נמחק, אחר שקיסינג'ר ושר החוץ הלבנוני הגיעו לכלל הסכמה, שאין להזכיר שם זה בהחלטה.

✶ אלמונים הרסו [illegible] לזכר [illegible], סופר אנטי־פאשיסטי איטלקי־יהודי שנרצח על־ידי הפאשיסטים ב־מאי 1944.

הממשלה תדון מחדש

(סוף מעמוד 1)

ובבצבות סביבה ומסוריה [illegible] ויתורים דומים, בקשר להצבת היחידות מחיל החרום של האו"ם באיזור החייץ בין שתי המדינות ולא משקיפים בלבד.

קיסינג'ר יביא עמו לדמשק ,,גזר" גדול — הבטחה לתת לסוריה סיוע בשווי 100 מיליון דולאר לשיקום קוניטרה והכפ־רים סביבה, אם אכן יושג הס־דר להפרדת כוחות.

פקידי רשות אמריקנים אומ־רים, כי מרחב התמרון של אסאד מוגבל מאוד, ואם לא יושג הסדר עם ישראל, תהיה המלחמה האלטרנאטיבה היחי־דה, ואין הוא יכול להרשות לעצמו מלחמה כזאת. על סמך שיקול זה נוטים פקידי רש"ת אמריקניים עתה ליתר אופטי־מיות.

במשקיפים בוואשינגטון מא־מינים, כי האופטימיות נובעת מחילופי דברים דיפלומאטיים בין קיסינג'ר לנשיא אסאד ב־ימים האחרונים, אך אין כל אישור רשמי להשערה שאכן היו חילופי דברים כאלה.

פקידי רשות אמריקנים מס־רו כי הבקשה הראשונה שיגיש קיסינג'ר לאסאד כאשר יפגשו בדמשק ביום ו' הבא תהיה לכבד את הפסקת האש ולהק־פיד לשמור עליה כדי ליצור אוירה נוחה יותר למשא ו־מתן.

פקידי רשות גילו, שקיסינג'ר כבר ביקש מנשיא מצרים אנואר סאדאת לסייע לו לשכ־נע את אסאד לקיים את הפסקת האש והוא עומד ללחוץ על אסאד בענין זה אישית כאשר יבוא למזרח התיכון בשבוע הבא.

משקיפים בוואשינגטון מצ־פים שהקרבות ברמת הגולן ייפסקו בתקופת ביקוריו של קיסינג'ר בירושלים ובדמשק. לירושלים יגיע קיסינג'ר ביום ה', ה־2 במאי.

ד"ר קיסינג'ר הביע אמש תקווה, כי למרות הקשיים הצפויים בשיחותיו עם דמשק, אפשר יהיה להתקדם ב־מאמצים להשיג הפרדת כו־חות ברמת הגולן.

ד"ר קיסינג'ר הביע תקווה זו בפגישה עם כ־15 מנהיגים יהודיים בראשותם של יו"ר ועידת הנשיאים הרב ישראל מילר ומר ג'ק שטיין וכבר מקס פישר.

שר החוץ האמריקני אמר, כי נקודת ההתחלה במו"מ עם סוריה היא שונה מזו של מצ־רים ועל כן צפוי מיקוח קשה ומייגע. אף על פי כן הוא הביע תקווה, כי עם רצון טוב של שני הצדדים אפשר יהיה להגיע לנוסחה מוסכמת, ש־תאפשר חתימה פורמאלית על הסכם להפרדת כוחות ברמת הגולן.

ד"ר קיסינג'ר לא אמר כיצד, לדעתו, תתאפשר החתימה. או־לם משקיפים מדיניים בוואשינגטון אמרו הלילה, כי ה־כוונה היא שהרמטכ"לים של צבאות ישראל וסוריה יפגשו בז'נבה ויחתמו שם על ההס־כם בנוכחות נציגי ארה"ב ו־בריה"מ.

מקורות דיפלומאטיים בוואש־ינגטון אמרו עוד כי ד"ר קיסינג'ר שואף להשיג מישראל ויתור על העיירה קונייטרה אולם נראה, כי אין הוא בטוח שיעלה בידו לשכנע את ה־גנראל אסד להסכים לנוכחותו של כוח חירום של האו"ם ב־איזור החייץ בין ישראל לסוריה. הסורים מתעקשים שלא להציב כוח חירום של או"ם אלא מש־קיפי או"ם הכוללים קצינים מבריה"מ והם טוענים כי שט־חה של רמת־הגולן הוא מצומ־צם למדי ואינו מאפשר הקמת איזורי חייץ.

ד"ר קיסינג'ר אמר למנהיגים היהודיים, כי הוא מקווה שכ־תוצאה מביקורו במזרח התיכון יתקרבו במידה ניכרת עמדו־תיהם של שני הצדדים.

שר החוץ האמריקני הבטיח להיפגש עם המנהיגים היהו־דיים בסוף חודש מאי ולאחר שיוברו התוצאות של סיורו במזרח־התיכון.

פרס: יש סיכוי

(סוף מעמוד 1)

אך הדבר תלוי קודם כל ב־רצונם.

כמועמדים חדשים למשרה לה מוזכרים בשלב זה: ח"כ אברהם עופר, ח"כ משה ברעם, ח"כ גד יעקבי, מזכיר הקיבוץ המאוחד דני רוזוליו, ח"כ יצחק נבון, ח"כ משה כרמל ומזכיר ,,העבודה" ח"כ אהרון ידלין.

[illegible] ועדת ה־מו"מ של המערך לישיבה ראשונה, שבה יידונו העקרונות לניהול המו"מ הקואליציוני עם המפד"ל ולי"ע.

יוסף [illegible], סופר ,,מעריב" בירושלים מוסר:

שר ההסברה, שמעון פ־רס, הביע אמש אופטימיות רבה באשר לסיכויי הרכבת ממשלה חדשה — בבית־כלת זו הקיימת.

,,הסיכויים להקים את ה־ממשלה החדשה טובים מאוד. האין אני אומר זאת רק על סמך הרגשה..". אמר עוד מר פרס בתשובה לשאלה.

לדעתו, הציבור אינו רוצה בבחירות חדשות עתה וכך גם המפלגות. ,,אין ספק ש־לחץ דעת הקהל ישפיע על אותם מנהיגי מפלגות שעדיין לא החליטו כיצד לנהוג, אך יש גם עוד דברים שמצבי־עים על סיכוי טוב להקמת ממשלה חדשה".

בתשובה לשאלה באם היו כבר שיחות מוקדמות בין שותפי הקואליציה, אמר השר פרס: ,,לא. שיחות לא היו, לכל היותר היו גישושים".

השר יצחק רבין, סירב את־מול להתראיין בנושא הרכבת הממשלה ואמר כי אין זה הזמן וגם לא המקום (השיחה התנהלה בבית הנשיא) לומר דברים בנושא זה.

מעריב
העורך: אריה דיסנצ'יק
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס ,,מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית ,,מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 321151 הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468; 669020 הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

גבורת הנופלים הועלתה על נס באזכרות הממלכתיות

...צילה של המלחמה ובסימן הכמיהה ...שלום נחוג יום העצמאות ה־26

...ר הכנסת בטקס הדלקת המשואות בהר הרצל: צימצום החגיגות אינו פוגם בגדולתו ויוקרו ...יום העצמאות ✶ רבים בילו את החג בפיקניקים ובטיולים ✶ „ישראל שלנו" ערכה מצעד ...יקניק בירושלים ✶ הסגל הדיפלומטי איחל לנשיא, שבקרוב יתגשמו התקוות לשלום ✶ צעירים דרוזים הפגינו בעת חגיגות נבי שועייב אתמול

מאת סופרי „מעריב"

...תי־עשרה אבוקות, כ־...ר שבטי ישראל, שהודל־...ביום ד' בערב על הר ...ל בירושלים, ציינו את ...ת יום הזכרון לחיילי ...ל, שנפלו במערכות יש־..., ופתיחת אירועי יום ...מאות הכ"ו למדינה ...על.

...דלקת האבוקות התכבדו ...ה חיילים, נציגי זרועות צה"ל, ושישה ילדים, נציגי יישובי הספר. רטט התרגשות עבר בקהל האלפים שנכח ב־טקס, כאשר הציתה אירים שט־רית, בת קרית־שמונה, את משואתה. לפני כשבועיים שכ־לה אירים את אמה ושני אחיה בהתקפת המרצחים בעירה.

יו"ר הכנסת, ישראל ישעיהו, שהדליק את המשואה הבר־זית, אמר בנאומו, כי צמצום החגיגות הממלכתיות הפעם אין בו כדי לגרוע מגדולתו ויוקרו של יום העצמאות.

2436 משפחות

„הזעזוע הנפשי, שהביאה עלינו מלחמת יום הכיפורים, העמיד לפנינו בחריפות וב־דחיפות את הצורך בביקורת עצמית של מעשינו ואורחות חיינו" — אמר יו"ר הכנסת. הוא הזכיר את 2436 המשפחות, שנוספו לקהילה המשפחות ה־שכולות, השיגר ברכה לשבויים בסוריה. הוא הביע לחזק את הקירבה וההזדהות שבין העם כולו לבין נשברי הלב שב־תוכנו, בני המשפחות השכו־לות. „נחמם כיגונם ונצעד רוחם על דרך הכתוב: „לשום לאבליי־ציון פאר תחת אפר. מע־טה תהילה תחת רוח כהה".

המעמד בהר הרצל נחתם ב־טקס קצר ומרשים, שבו הועב־ר דגל המדינה ודגל צה"ל מ־פיקוד המרכז לפקודת חיל הים למשמרת למשך השנה ה־קרובה.

בלי פטישים...

יום העצמאות בבירה התנהג ללא תכונה מיוחדת. מחוצות העיר נעדרו הפעם... הפטי־שים. מספר העוברים והשבים היה מועט לעומת שנים עברו. תושבים רבים ביכרו לבלות את היום בפקניקים ביערות ה־קרן הקיימת מסביב לעיר. רוב החנויות היו סגורות, אולם בשוק העירוני במחנה יהודה התנהלו העסקים כרגיל.

תאורה צבעונית קישטה את הרחובות. בנייני ציבור ובתים פרטיים עוטרו בדגלים. אתמול אחה"צ ערך ראש העיריה, טדי קולק, קבלת פנים בעיריה ב־מגדל דוד לקהל הרחב. נכחו נכבדים מהעדות הנוצריות וה־מוסלמיות ונציגים דיפלומטיים.

מצעד מחאה

אלפים מתושבי ירושלים ו־מבקרים מחוץ לעיר השתתפו אתמול בצעדה ברחובות ירו־שלים ובפיקניק המוני שהת־קיים בעמק המצלבה לרגלי משכן הכנסת — ביוזמת תנו־עת המחאה „ישראל שלנו".

בשעות הבוקר התקיים מיפ־גן סגוני ברחובות הבירה, ע־לוה בהירה... עדים התעכבו ליד בנייני ה־מוסדות הלאומיים ברח' המלך ג'ורג' ופתחו בריקודי הורה. היה כי שהשונה מעמד זה ל־מעמד דומה לפני 26 שנה, עם הכרזת המדינה.

מעט המשיכו הצועדים ב־רחובות העיר הראשיים בואכה לעמק המצלבה, שם הכו להם אלפי חוגגים. בנקודת ה־זינוק של המצעד אפשר היה להבחין בראש עירית ירושלים, טדי קולק, שנגד על דש בגדו את סמל תנועת „ישראל שלנו" לאות תמיכה.

ברכות הדיפלומטים

נציגי 38 מדינות, שלהם נציגות דיפלומטית בישראל, הביאו אתמול את ברכותיהם לנשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, ובאמצעותו לעם ביש־ראל, לרגל יום העצמאות.

השנה נערך המטקס במש־כן הנשיא בניגי מדינות אפ־ריקה, שניתקו את יחסיהן ה־דיפלומטיים עם ישראל.

זקן הסגל הדיפלומטי, שג־רירה של פינלנד, שהביא את ברכת הדיפלומטים, אמר: „נראה שבמלחמה האחרונה החלה תנועה בתהליך התקוות, בראשונה מאז רבע מאה, לגיבוש פתרונות בני־קיימא, לבעיות הסבוכות כל כך של דו־קיום בשלום בין עמה של ישראל לשכנותיה במזרח הקרוב. זהו איחולנו הכן, כי הדרך שהחלה לפני חודשים כספר, עד כמה שתיראה עקל־קלה וקשה, תוביל בעתיד ה־קרוב להתגשמות התקוות ל־שלום, שהן זכן כה רב נחלת עמך".

הנשיא אמר בדברי התשוב־תו: „כבני שיושבים בקרבנו רעדים לשמחות ולצער המלווים את חיינו, יודעים אתם, כי אנו חוגגים את חגנו הלאומי בצלה של המלחמה הגורלית ורוויית הדם, שהוטלנו לתוכה. משום כך, שואב אני עידוד מהער־כתך, כי נפתח פתח למציאת פתרונות בני־קיימא לבעיות ה־סבוכות של אזורנו, אשר ישימו קץ להרס, ליסורים ול־שפיכות דמים".

הכמיהה לשלום

„ה־טב אמרת — הוסיף ה־נשיא — כי הכמיהה לשלום טבועה באופיו של העם היהו־די. היא ליוותה אותו מראשית ימיו והנחילה על ידו כנכס נכסף לכל אומות העולם. מאז קמה מדינת ישראל עוקדים מנהיגיה בחתירתם להשכנת שלום צודק ואינם נרתעים מ־מכשלה זו, גם כאשר נראה כי קשה להשיגה. אוכל, איפוא, להבטיח לכל המדינות המיוצ־גות כאן ולעולם כולו, כי מדינת ישראל נחושה בהחל־טתה לעשות הכל למען הג־שמת התקווה. אשר הבעת ב־ברכתך, ולמען קידום היום, שבו, כדבריך, ישרור דו קיום בשלום בין עמה של ישראל ל־עמים השכנים במזרח הקרוב".

הנשיא קיבל אתמול מברקי ברכה לרגל יום העצמאות ה־26 של ישראל מאת ראשי ה־מדינות כדלהלן: נשיא אר־ה"ב, נשיא ארגנטינה, נשיא איסלנד, נשיא איטליה, נשיא אקוודור, נשיא בוליביה, מלך בלגיה, מלכת בריטניה, נשיא גרמניה, נשיא הרפובליקה ה־דומיניקנית, נשיא דרום אפ־ריקה, מלכת הולנד, נשיא ויטנאם, קיסר יפאן, מלך לאוס, נסיך לוקסמבורג, נשיא מלאווי, נשיא מקסיקו, שר ה־חוץ של מלטה, מלך נפאל, נשיא סינגפור, נשיא פינלנד, נשיא הפיליפינים, נציג קר־לובביה, נשיא קפריסין, המושל הכללי של קנדה, נשיא רומניה, מלך שודיה ומלך תאילנד.

קבלת פנים בת"א

אירועי יום העצמאות בתל־אביב צומצמו השנה על למי־נימום וכללו תפילות חגיגיות בבית הכנסת וקבלת פנים ב־בית העיריה לתושבי העיר.

בתפילות החג בבית הכנסת הגדול ברח' אלנבי ובבית ה־כנסת הספרדי הראשי ברח' סאגאל, השתתפו הרבנים ה־ראשיים של תל־אביב וראש ה־עיריה, שלמה להט.

אחר הצהריים ערך ראש ה־עיריה קבלת פנים המונית ל־תושבי העיר בבית העיריה. ב־ניגוד לעבר, כאשר לקבלות ה־פנים בימי העצמאות הוזמנו נכבדי העיר, היתה הפעם קב־

(סוף בעמוד 4)

...בלת־פנים צנועה ...שגרירות בפאריס

מאת תמר גולן, ...כתבת „מעריב" בפאריס

...יום זה נתנצנו מהמש־...ע לאלה שהלכו מאי־...בהקריבם את חייהם ...צו, אולם עלינו להי־...על העתיד ולעשות ...כדי להבטיח את ש־...בנינו ומדינתנו", אמר ...כאן, שהוא גם שגריר ...ל בפאריס, במסגרת ק־...שנערך אתמול בהיכל ...יהודי בבירה צרפת. ...ים קצרות, תלמידי בית ...הישראלי קראו כמה ...ם, והשגריר אשר בן ...הראה להניף מחדש את ...ישראל על ראש התורן. ...הסתיים יום הזכרון וה־חלו חגיגות יום העצמאות.

בשנה שעברה הוזמנו 3000 אורחים. השנה עמדה חגיגת יום העצמאות בסימן של פ־שטות כשפחתיה צנועה.

כמקובל בפאריס נפתח בית השגרירות לפני כל הישראלים הנמצאים בעיר, בלי הזמנות ובלי טכס. מאות הגיעו לבית הקטן שליד שדרות שאנז אליזה. הרחוב כולו נחסם ל־תנועה רגילה וכוחות משטרה חמושים ומתגוננים ניצבו ב־שני צידי הכביש. בתחומי ה־בנין ולידו כמש הבטיחו את שלום האורחים הרבים אנשי הכוחות הישראלים — בדיס־קרטיות ובהבינה. אולם אף לרגע לא שכחו הנוכחים, כי יום עצמאות זה שונה מכל אלה שקדמו לו והמבקרים ש־מילאו את בית השגרירות די־ברו בקולות נמוכים, בעצב.

גם המסיבה הדיפלומאטית עמדה בסימן של פשטות. בן־נתן, שלא גילה אף ברכו את המהולל בנפשו, לחץ את י־די הבאים לביתו. עצם נכנה שר אחד בלבד מממשלת צר־פת. כמה מן האורחים „המ־סורתיים" פשוט לא יכלו ל־בוא, כגון אלן פואר, שהוא כיום הנשיא בפועל.

בין האורחים היו אישים רבים מתקופת הזוהר ביחסי ישראל־צרפת, המקווים שימים אלה עוד ישובו. אמר אחד כמפקדי חיל האוויר הצרפתי לשעבר: „אני מכיר את כל המדינאים שלכם כיום — מן הימים שבהם היו סתם גנ־רלים. אך מה שאיני מבין הוא, איך הם יכולים לתקוף איש את רעהו בצורה כזאת. האם שכחו, מה אותות לחו־מים? אם, כך, חבל שעזבו את הצבא ושנו לעסוק בפולי־טיקה".

באנטוורפן, בבלגיה, נערכה עצרת שבה נאם שגריר יש־ראל, משה אלון, והופיע הזמר היהודי־הצרפתי אנריקו מאס־יאס. עצרת נערכה גם בבריי־סל ובה השתתפו חברת הכנ־סת מטילדה גז והסופרת חוה אלברשטיין.

ב־1 במאי עומדת אגודת ה־ידידות ישראל־בלגיה לערוך פיקניק המוני ביער לא רחוק מן הבירה, וישתתפו בו יש־ראלים יהודים ובלגים ידידי ישראל.

...פילות למען ישראל בדרום־אפריקה

מאת אראלה ישיב ...ת „מעריב" ביוהאנסבורג

...ם השנה ה־26 לעצמ־...ישראל נחוג אתמול ...הרבה היהודית ב־...אפריקה. תהילה נע־...תפילות לעבר הללי כל ...נה ובן לשלומה של ...בכל בתי הכנסת ...הספר היהודיים.

חוגים יהודיים קראו ב־יום ליהודי דרום אפריקה ...ך בישראל בכל עוז, ב־...ך בשעות קשות אלה.

...וינשטיין, יו"ר הפד־...ה הציונית בדרום אפ־..., אמר באוזני 1200 תל־מידים בבית הספר „דוד ה־מלך" ביוהאנסבורג: „המשק הכולל של העם בישראל הוא יהדות העולם".

500 נשים יהודיות ביוהאנס־בורג הרימו כוס לכבודה של מדינת ישראל בסעודת בוקר חגיגית.

בשיאת מועצת הנשים ה־ציוניות שלחה ברכות לראש הממשלה גברת גולדה מאיר ואיחולי הצלחה לשר יצחק רבין, שאשתקד ערך סיור מוצלח מאד בדרום אפריקה מטעם המגבית היהודית ה־מאוחדת.

עתונאי איטלקי מתאר האווירה בארץ:

...שראל חוגגת את ...צמאותה ב...שוחות

מאת עדה הציאני, כתבת „מעריב" ברומא

...ם העצמאות של המדינה ...השנה ה־29 לשיחרור ...ליה בן הנאציזם־הפאש־...ם, אך בשתי הארצות ...ירות האליכות ואי ה־...ות את שמחת החג. ...ד ישראל נתונה בקרבות ...י עוסקים ברמת הגולן ...י הצאת פוליטית בנימי־...ך על איכליה גל ...וה סירור ערב בישאל ...ן על השאלה השניה כ־...לקת סוערת — שאלת ...לו של חוק הגירושין. ...רשני העתונות האיטלקית ...ים דאגה נוכח המצב ב־ הארצות.

במאמר ארוך מישראל מאת שליחו המיוחד פאולו בוגיאלי, כותב „קוריירה דלה סרה": „26 שנה חלפו למן היום שבו הודיע דוד בן גוריון ליהודים, כי אחרי אלפיים שנה שוב יש להם מולדת. היהודים מצאו את ארצם והפלשתינים איבדו אותה. שמחת היהודים באה על חשבון אומללותם של ה־פלשתינים: בכך טמון ההסבר לשפיכות הדמים שהיתה באי־זור מאז".

העתונאי האיטלקי כותב, כי 26 השנים הללו היו מלח־מה אחת ארוכה מאוד ואכז־רית ביותר, שעדיין לא חל־פה, אף על פי שהפעם נראות התקוות ממשיות יותר.

העתונאי מציין, כי חגיגות העצמאות בישראל נערכות ע־תה ביתר צניעות. הוא מוצא לנכון גם לספר על קבוצות המחאה השונות וכותב: קשה לתת מושג ברור על השינויים העמוקים שחולל הטבח שהיה במלחמה האחרונה בחיה וב־הרגליה של ישראל. חברה ש־היתה מושתתת על הסכמה נה־פכה לחברה הוזיה בראש וב־ראשונה על ברכי המחלוקת".

להלן מרוות העתונאי על העירנות הרבה למניעת מעשי סירור ומסכם: „המדינה ה־יהודית חוגגת את יום הולד־תה ה־26 בשוחות — כמשית בגולן ופסיכולוגית בכל רחבי המדינה".

הנשיא: אני חייל ותיק ורציתי להריח אבק שריפה...

פרופ' אפרים קציר ביקר אצל החיילים במובלעת ערב יום העצמאות

שרות „מעריב"

בצל טנקים ותותחים סמוך לקו הפסקת האש עם סוריה במובלעת של רמת הגולן שמע שלשום נשיא המדינה אפרים קציר, מה מציק ל־חיילי צה"ל כאשר שאלותי־הם־הערותיהם של החיילים ותשובותיו־הצהרותיו של ה־נשיא נבלעו תמדי פעם ברעם התפוצצות הפגזים.

הביקור של הנשיא בקו הקידמי והחם ביותר של צה"ל בימים אלה היה, לדבריו, „חוויה מרגשת" ביום הזיכרון בערב יום העצמאות. הנשיא גם נקלע לאזור המופגז אך לא נאלץ לתפוס מחסה. הוא גם היה עד ראיה לגיחת של שני מיגים סו־ריים שהתקיפו יחידה ישראלית אך הטילו את תחמושתם במרחק מן היעד.

✶ ✶ ✶

את הנשיא שהגיע לרמת הגולן במסוק ליווה סגן מפקד האוגדה שהסביר לו את המתחולל במוב־לעת. בכל מקום ישב פרופ' קציר עם החיילים בשדה וביקשם להער־לות בגילוי לב את מצוקותיהם ו־בעיותיהם. הוא גם הבטיח להם להעביר מבקשותיהם לכתובת הנכו־נה ולצרף את המלצתו ודעתו. חסר־אונים היה הנשיא קציר כאשר הת־לוננו החיילים ש„הם מתיבשים על הכביש" בציפיה לטרמפים בעת ה־חופשות הקצרות המוענקות להם לא לעתים קרובות.

אבל במיוחד המטירו החיילים והקצינים שאלות בעניינים פוליטיים וציבוריים:

✶ מדוע כשכאן נלחמים ש ם רבים?

✶ מדוע קצינים מוכשרים כמו האלוף יצחק חופי נוטשים את ה־מערכה בשעה גורלית?

✶ האם חל שינוי בעמדתנו ל־גבי עתיד רמת הגולן?

✶ מדוע אינך מטיל על מישהו לכונן ממשלת חרום רחבה?

✶ ✶ ✶

הפרופ' קציר הסביר כי אינו יכול להתערב בנושאים פוליטיים (אחד הקצינים בקריאת ביניים: „יש לנו אותה בעייה, אדוני הנשיא") ובכל זאת בהגיבו על השאלות תימתם הביקורתית הודה הנשיא כי הוא „מצטער שבצמרת המדינית היו פה ושם גילויי ריב ומדון שקיבלו אופי אישי", אך יש לו הרושם כי „הימים האחרונים מבשרים שינוי". לקראת הטלת תפקיד הרכבת הממשלה על יצחק רבין אמר הנשיא כי „המועמד הוא מן הקצינים המוכשרים של צה"ל ובכניסתם של אנשים כאלה לזירה הפוליטית אין אלמנט מילי־טאריסטי".

על התפטרותו של יצחק חופי הסתפק הנשיא בהערה כי הוא רוחש הערצה לאלוף הזה שמבחינה אישית נהג בהגינות. „למרות הכל היחסים האישיים בצה"ל הם עדיין חברותיים" — אמר הנשיא.

גם על עתיד רמת הגולן נמנע פרופ' קציר מהכרזה בעלת תוקף פוליטי אבל אמר למפקדים ולחיי־לים כי „עמידה תקיפה נאותה של צה"ל באזור זה תעזור לכל הסדר, שגם הסורים וגם אנו זקוקים לו באשר הוא יאפשר נשימה ארוכה. מכל מקום ההחלטות הפוליטיות תושפענה מעמדתכם במקום הזה". הנשיא התעניין בציוד המתוחכם של השירון והתותחנים והחיילים הציגו לו במקום את דרכי השימוש בו. בכל מקום בירך את החיילים ליום העצמאות.

נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר בעת ביקורו במובלעת.
(תצלום: יעקב כץ, ישראל סאן)

כאשר ביקרו חברי הממשלה אתמול אצל הנשיא, שאלה אותו הגב' מאיר: מה עשו לך אתמול?

הנשיא: הן, אני חייל ותיק, כמו סוס מלחמה ותיק רוצה גם אני להריח אבק שריפה...

גולדה: והם שיתפו פעולה איתך...

הנשיא: זה בדיוק כך...

גולדה: נו, יחסי שכנים, אני מתכוונת כמובן לסורים.

הנשיא: אכן, אכן. אבל באמת תענוג לראות את החיילים שלנו כשירו על האוירונים. באמת, בחו־רים נפלאים, פשוט נפלאים.

גולדה: בזה אין ספק...

הנשיא: זה היה תענוג.

גולדה: אתה יודע, אמא לימדה אותי שסענה איננה יכולה להיות אל מי שלא יודע לעשות אלא אל מי שיודע ולא עושה — אז העם הזה הוא כל כך נפלא ומדוע הוא לא תמיד נפלא...

הנשיא: כן אבל שם עושים...

גולדה: לא רק שם עושים. וב־יסודו זה אותו העם.

הנשיא: זה בסך הכל עם יוצא מן הכלל.

גולדה: באסיפה אחת לפני הרבה זמן התלוננו חברים באוזני סירקין שהעם הוא כזה וכזה, ואז שאלתי אותם, יש לכם עם יהודי יותר טוב?...

הנשיא: בדיוק, להחליף אותו איננו רוצים.

✶ ✶ ✶

חברי ממשלת ישראל הביאו את־מול את ברכת העם לנשיא המדינה בשעות לפני הצהריים. בלטו בהעד־רם שר הבטחון מר משה דיין, שביקש להתנצל עוד לפני יומיים על שעליו להיות בקרב החיילים על החרמון. נעדר גם פנחס ספיר מ־סיבה לא ידועה.

ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר הביעה את ברכתה ואת ברכת העם לנשיא ליום העצמאות ואמרה: „באנו לברך אותך שתזכה שבשנה החדשה שבאה עלינו, שתזכה יחד עם העם הזה ביום העצמאות הבא לשנה שאם אפשר שתהיה שנת שלום ואם אי אפשר, שתהיה לכל הפחות שנה בלי אש, בלי דמעות ובלי תוספת שכול".

היא אמרה עוד כי לעתים נדמה שאין זה הזמן המתאים בימים אלה לומר „חג שמח" באשר יש בעיות וקשיים אך יחד עם זאת כל אלה אינם יכולים להאפיל על הדבר היסודי שהעם בישראל והעם היהו־די בתפוצותיו יכול וחייב לזכור והוא שחג זה הוא חג קיומה של מדינת ישראל זה 26 שנה. וכל מה שנחוץ עוד לזכור הוא שלפני 27 שנים לא היתה מדינה.

✶ ✶ ✶

לאחר שכולם השיקו כוסות ל־חיים הודה פרופ' קציר ואמר, כי ביום העצמאות עלינו לרכז את תשומת לבנו להישגים „והם מר־שימים ובל נשכח זאת". הוא אמר עוד כי כולנו ובראש ובראשונה ממ־שלת ישראל מגשימים את חלומותיו של העם היהודי זה 2000 שנה.

הנשיא הפליג בשבחם של חברי הממשלה ובראש וראשונה בשבחה של ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר ואמר כי הוא משוכנע שכל אחד משרי הממשלה יודע את האחריות הגדולה הרובצת עליו והוא נושא אותה מתוך אחריות וכוונה.

הנשיא סיים בהביעו תקווה ש־בשנה הזו נתחזק גם כלפי פנים, נחזיר את האמון ונחזור ונאמין איש ברעהו, נכבד את יושרו של כל אחד מאתנו ובודאי של שליחי הציבור שמסרנו בהם כל אמונה. והעם ה־יושב בציון ימשיך לעשות כמיטב יכולתו על אף כל הקשיים. „כולנו תפילה לשלום ולהפסקת המלחמה" — אמר הנשיא.

חייל נהרג בחזית הצפון, הסורים הפעילו גם מטוסים

צה"ל תקף במטוסים מטרות מצפון לחרמון ✶ הנשיא ומלוויו סיירו בחזית הצפון, בעת תקיפת המטוסים הסוריים ✶ ירי תותחים וטנקים

מאת יעקב ארז
סופר הצבאי של „מעריב"

בתקריות שהיו אתמול ושלשום בחזית הצפון נה־רג חייל צה"ל. ההרוג הוא רב טוראי שלום אבימל, בן 21 מירושלים. הוא נפ־גע מהפגזה סורית ערב יום העצמאות.

ביומים האחרונים המשיכו הסורים להפגיז כמעט ללא הפסקה את איזור שיא החר־מון. כן המשיכו לירות קר־בות ארטילריים בגזרות ה־מובלעת ובדרום הגולן.

ביום רביעי בשעות הצה־רים תקפו ארבעה מטוסי „מיג 17" סוריים את איזור האן ארנבה, במרכז המובלעת. איש לא נפגע. מטוסי חיל האויר פעלו ביומים האחרונים פע־מיים נגד מוצבים ועמדות סוריות בגזרת החרמון ובאי־זור הדרומי של המובלעת, במערך הסורי בתל־חרה.

ביום רביעי סמוך לשעה 10 בבוקר החלו הסורים להפגיז את איזור החרמון ואת הכפר הדרוזי חארפה, הנמצא בצפון המובלעת. ואש הארטילרית שניתכה על החרמון נמשכה מרבית שעות היממה.

סמוך לשעה 10 החלו מטו־סי חיל האויר לתקוף מטרות מצפון לחרמון. במשך כשעה וחצי תקפו המטוסים עמדות ומוצבים של הסורים וכן רי־כוזים של כלי רכב וציוד מיכאני, שהובאו על ידי ה־סורים כדי להמשיך בפריצת הדרך לשיא. בעת התקיפה נורו לעבר המטוסים טילי ק.מ. מסוג ס.א. 6 וכן טילי כתף מטיפוס „סטרלה". ה־מטוסים לא נפגעו ושבו ב־שלום לבסיסם.

סמוך לשעה 12.15 ב־צהרים, כש הנשיא ה־בינה פרופ' אפרים קציר החל את סיורו במובלעת, תקפו ארבעה מטוסי „מיג 21" סוריים את איזור האן ארנבה. הנשיא היה אז במרחק של קילומטרים אחדים ממקום התקיפה והוא ומלוויו יכלו לזהות במטוסים הסוריים.

ביום רביעי סמוך לשעה 1 בצהרים תקפו מטוסי חיל ה־אויר את האיזור שמדרום ל־מובלעת. מערך הסורים שב־תל־חרה הופצץ מן האויר. כל המטוסים שבו בשלום ל־בסיסם. ביום רביעי המשיכו הסורים גם בשעות אחר ה־צהרים לירות לעבר החרמון ולגזרות אחרות ושילחו טילי קאטיושות לעבר מוצבי צה"ל באיזור החרמון.

אתמול החלו התקריות האש בשעה 9 בבוקר, שוב בהפ־גזות של הסורים בחרמון, ו־נמשכו לסירוגין כרבית שעות היום. התקריות היו בעיקר באיזור החרמון ובדרום ה־גולן.

סמוך לשעה 11 בבוקר ירו הסורים בטנקים לעבר הל־סאקי שבדרום הגולן, סמוך למושב רמת מגשימים. בשעה 4.30 שוב ירו טנקים סוריים לעבר תל זה. זו הפעם ה־ראשונה שהסורים יורים ב־גיזרה זו בטנקים. כוחות צה"ל השיבו באש. הופגזו בסורה צבאיות באזורים השונים של החזית.

הפגנה „למען פלשתין" במסיבת השגריר בלונדון

מאת צבי לביא
סופר „מעריב" בלונדון

הפגנה שקמה למען „פ־לשתין חופשית" נערכה אתמול בתוך שגרירות יש־ראל בלונדון על ידי שלו־שה מאנשי „המצפן" בעת מסיבת „הבית הפתוח" ה־מסורתית, שלכבוד יום ה־עצמאות.

בשנים קודמות נערכה הפ־גנה זו מחוץ לבנין השגרי־רות. הפעם הערימו המפגינים על השומרים והעמידו פני זו־גים תמימים המבקשים ל־השתתף בשמחה. מתוך הבית הפשילו את מעיליהם והשמו כרזה מבד שהיתה צמודה ל־בגדיהם. למען „פלשתין חופ־שית".

תחילה ביקשו אנשי הבט־חון לסלקם. אולם אחרי הת־ייעצות קצרה הוחלט להניח להם. נתקבלה הצעתו של אחד הדיפלומאטים לכבדם בכוסות יין. המפגינים נטלו את ה־כוסות ברצון ואז הנציח אותם צלם עתונות בתמונה שבה הם נראים שותים „לחיי יש־ראל" בשגרירות. המפגינים הבינו כי נפלו בפח ואחרי שעה קלה, כאשר הרגישו ש־איש אינו שם לב אליהם, הסתלקו כלעומת שבאו.

אמצעי בטחון קפדניים נ־קטו מחוץ לבנין ובתוכו. בע־רך חיפוש בבגדי האורחים להבטיח שאינם נושאים נשק. אנשי „המצפן" היו מוכרים — גבר ושתי נשים — וצעירים נשכרו.

מאות ישראלים ויהודים מ־קומיים באו וחתמו בספר ה־אורחים. הקבילו את פניהם שגריר ישראל גדעון רפאל ורעייתו.

בערב נערכה באחד מבתי המלון המפוארים בלונדון ק־בלת פנים רשמית לכבוד ה־חג. בעל המלון, ידיד יש־ראל, העמיד את האולמות לרשות השגרירות ללא תש־לום וכן סיפק כיבוד עשיר חינם — שי לחג. למסיבה הופיעו שלושה שרים — שר ההגנה רוי מייסון, שר המס־חר אנתוני ווג'ווד־בן ושרת העניינים הסוציאליים ברברה קאסל. את משרד החוץ הבריטי יצג תת השר דייויד אנואלס וכן השתתפו חברי־פרלמנט ויושב ראש מפלגת הליבור, איאן מיקארדו.

אזכרה וקוקטייל בשגרירות בארה"ב

מאת שמואל שגב
מוס־ „מעריב" בוואשינגטון

שגריר ישראל בוואשינג־טון שמחה דיניץ ערך את־מול מסיבת קוקטייל מסור־תית לסגל הדיפלומאטי ו־לפקידי רשות אמריקניים לציון יום הולדתה של יש־ראל.

בין המשתתפים במסיבה היו סגן שר החוץ האמריקני קנת רש, תת שר החוץ ג'והן סיסקו, עוזר שר החוץ רוי אתרטון, חברי קונגרס רבים, פקידי רשות בכירים ומנהיגים של הקהילה היהודית.

מסיבות צנועות דומות נ־ערכו בערים גדולות שונות בארה"ב על ידי הקונסוליות הישראליות.

ערב יום העצמאות, נערך טכס אזכרה לחללי צה"ל ב־שגרירות הישראלית בוושינג־טון ובו נשא השגריר דיניץ דברים לזכרם של החללים ב־כל מלחמות ישראל.

ביום ב' הבא יערוך הוועדה לענייני ציבור האמריקנית־הישראלית, בראשות סאי קנן, את ועידתה השנתית לרגל יום השנה ה־26 לעצמאות יש־ראל.

כ־250 סנאטורים וצירי קונ־גרס עומדים להשתתף בסעודת הערב, שתיערך במסגרת ה־ועידה. ינאמו בה הציר בשג־רירות ישראל, מרדכי שלו, ומנהיגי הרפובליקנים והדימו־קראטים בקונגרס.

יום העצמאות בגדה: הצליחה הכוננות הבטחונית

היערכות כוחות הבטחון לשמירה על הסדר באיזור יהודה ושומרון ביום העצ־מאות — הוכתרה בהצל־חה. ביומיים האחרונים לא ניכרה במערב־הירדן כל פעילות עוינת.

לקראת החג תוגברו כוחות הבטחון את השמירה הסיד־רית בערי יהודה ושומרון. במבואות הוצבו מחסומים ו־כל רכב נכנס ויוצא נבדק בקפדנות. הסיורים של אנשי משמר הגבול ברחובות הע־רים הוכפלו ונעשו מעצרי מנע של קיצונים החשודים בתמיכה בארגוני המחבלים.

אתמול נפגש ראש עירית שכם, עזאל שקעה, עם מושל העיר ומחה לפני־ו על המעצרים. כמו כן ביקש הבהרה בקשר לשמועה ש־נפוצה, כי מרבית העצורים יגורשו לירדן. המושל הכחיש שמועה זו, בהדגישו כי המע־צרים נערכו אך ורק מטעמי זהירות, לקראת יום העצמ־אות וכי העצורים ישוחררו ככל הנראה בימים הקרובים.

הודעה לבעלי רכב פרטי!!!
מבצע החודש בהנחות גדולות

נשיונל אטלנטיק — יצרני ציפויי חן למושבי רכב
מודיעה בזאת על
מכירה ישירה מהיצרן לצרכן
של **ציפויים למושבי רכב**
מבד מגבת סטרץ'

לרגל מבצע החודש ימכרו הציפויים במחיר מוזל

✶ ציפויי חן מיפה ומהדר את מכוניתך.
✶ ציפויי חן סופג את זיעתך ומונע התחממות מכוניתך — אידיאלי לאקלים החם של הארץ.
✶ ציפויי חן נצבע בצבעים יציבים ומרהיבים
✶ ציפויי חן מלווה בתעודת אחריות

„לאיכות וחן — אין כציפויי חן"

המכירה הקמעונאית תערך במחסן המפעל
תל־אביב, נשיונל אטלנטיק
רח' ממלון (קודם רח' מרכז מסחרי) 61
(5 בניינים מזרחה מרח' העליה), בימים א'—ה' בין השעות 9.00—19.00 — בימי שישי עד 13.00.

هكذا من الأصل

נער יהודי מקנדה הוכתר כחתן התנ"ך לנוער יהודי

בנו של סוחר הבגדים מטורונטו גבר על שני יריביו מישראל בהפרש חצי נקודה בלבד ✶ השתתפות 28 נערים ונערות מ־15 ארצות ✶ רמזים אקטואליים בשאלות מהעבר הרחוק

מאת סופר „מעריב" בירושלים

הנער חיים ורדר, בן ארבע עשרה וחצי, בנו של סוחר בגדים יהודי מטורונטו, הוכתר אתמול כחתן התנ"ך העולמי לנוער יהודי. העימות הדרמטי בין הנציגות הישראלית החזקה ובין בן התפוצה הוכרע בהפרש של מחצית הנקודה בלבד. המנצח, אשר זכה אשתקד לחצי הכבוד המקורבי, יישאר שנה נוספת.

עד לרגע האחרון לא היה חיים ורדר, אשר צבר 53 מתוך 59 הנקודות האפשריות, בטוח בנצחונו הגדול. „לפני החידון התערבתי עם ידיד ישראלי שלא אני אהיה המנצח" — הודה חתן התנ"ך הצעיר.

שני סגניו — גלעד נוימן בן 17, תלמיד בית הספר הריאלי בחיפה, וישראל פלס, בן ה־16 מתל אביב — זכו ב־52.5 נקודות כל אחד.

28 נערים ונערות, אשר נבחרו בחידוני תנ"ך ב־15 ארצות, התייצבו בבוקר יום העצמאות בתיאטרון ירושלים למבחן המכריע.

הבמה, המוצלת בירק ובפרחים, שבמרכזה מגן דוד מעוטר ורדים צבעוניים וברקע חומה עתיקה של ירושלים, שיוותה אוירה חגיגית למעמד. בין הקהל שגדש את האולם היו רעיהם וידידיהם של הנבחנים הישראלים, שלא חדלו לעודדם בהבעות וצעקות, עד שיו"ר חבר השופטים, שר הפנים ד"ר יוסף בורג, אלץ לנזוף בהם שיפסיקו. בין הקרואים היו יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו, שר החינוך והתרבות יגאל אלון, ראש עיריית ירושלים טדי קולק, רחל ינאית בן־צבי ואישי ציבור.

לאחר אמירת „יזכור", כאשר הקהל מכבד בקימה את זכרם של חללי מערכות ישראל, באה מסכת ארוכה של ברכות ונפתח החידון עצמו.

שאלות מפרקי „אבות"

השאלות, שעוצבו בידי יוסף עטר, התייחסו לארבעת ספרי תורה (בראשית, שמות, במדבר, דברים), לנביאים ראשונים (שופטים, ספרי שמואל ומלכים), לנביאים אחרונים (ישעיהו, ירמיהו וי"ד ספרים מתוך תרי עשר). מבין הכתובים נבחר הספר הרביעי (פרקים צ'—ק"ו) של מזמורי תהלים. בחינת הזוית בחידון היה צירופם של פרקי „אבות".

מהלך החידון המוכר נחלק לשלבים. „התורה מצווה לכנוס את כל העם במועד קבוע ובמקום קבוע לשם לימוד תורה. מהו המועד ומהו המקום?" — היתה השאלה הראשונה.

ראשונת המשיבים ששמה העלה בגורל, אסתר גרסון מארגנטינה, התחילה בתשובתה. אולם הבאים אחריה, מאופשים יותר, קלעו למטרה. חבר השופטים הורכב משר הפנים ד"ר יוסף בורג (יו"ר), תא"ל גד נבון (סגן הרב הצבאי הראשי) וביה"ש לוריא.

תשעה לשלב שני

ההעפלות קלחו בשטף ובתום הסיבוב הראשון נערך ניפוי. להמשך המירוץ עלו רק 9 נבחנים, שעברו את מידב הנקודות במבחן המוקדם ובשלבו הראשון.

השאלות היו עתה קשות יותר וההתמודדות בין נציגי ישראל ובין עמיתיהם כהתפרצות ניכרה בחריפותה.

„אכזריותה של דמשק ידועה מימים קדומים" — נשאל שלמה גילדהר, בן ה־16 מקנדה, שאלה אקטואלית — „נביא ניבא לה פורענות על אכזריותה. מהי האכזריות שהנביא מציין ומהי הפורענות שהוא חוזה לה ?"

תשובתו הרהוטה, שנאמרה בעברית, זיכתה אותו במלוא הנקודות: הנביא עמוס. „על שלושה פשעי דמשק ועל ארבעה לא אשיבנו, על דושם בחרוצות הברזל את הגלעד... ושלחתי אש בבית חזאל ואכלה ארמנות בן־הדד ושברתי בריח דמשק"...

אלא שבהמשך החידון פיגר הנער [illegible]. כבר בשלב זה ניכר היה כי המאבק יתמקד בין נציגי ישראל ובין חיים ורדר הצנום והמהסס מקנדה.

המתח הגיע לשיא

במחזור האחרון התבקשו הנבחנים להשיב בכתב על שתי שאלות זהות. האחת מנביאים ראשונים (בריתות עם מלכים מאומות העולם ובריתות בין אנשים מישראל) והשניה עסקה בפרקי „אבות".

עם קריאת התשובות הגיע המתח לשיא, כאשר הוברר כי ההפרש בין המנצח, חיים ורדר מקנדה, לגלעד נוימן ולישראל פלס הוא כה זעום. לבמה הוזמן השר אלון, המעניק באחרה מסורתי את הפרסים לזוכים.

השר לא הסתיר קורת רוחו כי בחידון נפגשים נערות ונערים יהודיים והדגיש כי ספר התנ"ך הוא „המולדת המיטלטלת" של העם היהודי. בדבריו כלל השר אלון גם הערה במישור המדיני: עם כל חשיבות נשק המגן אנו חיים בישראל לא בזכות הכוח, אלא בכוח הזכות שלנו להיות כעם חפשי ועצמאי, היודע לכבד גם את זכות העצמאות של שכניו.

חיים ורדר

בצילה של המלחמה

(סוף מעמוד 3)

לת הפנים עממית לכל התושבים. למעלה מ־5000 איש פקדו את בית העיריה ולחצו את ידיהם של ראש העיריה ורעיתו, ונתכבדו בכיבוד קל.

חגיגות שועיב

ליד קבר הנביא שועייב (יתרו), בגליל התחתון, חגגו אתמול כ־3000 מבני העדה הדרוזית בישראל וברמת הגולן את חג נבי־שועייב. החגיגה ההמונית השתלבה השנה עם יום העצמאות. את הממשלה ייצג שר העבודה, יצחק רבין.

מר רבין העלה על נס את קשרי הידידות ושיתוף הפעולה, שנרקמו בין בני העדה הדרוזית והעם בישראל. „מי כמוני יכול להעיד על אומץ לבם ועוז רוחם של החיילים, בני העדה הדרוזית" — הכריז רבין. הוא הביע צער על הלך הרוחות הפועל כיום חלק מבני העדה הדרוזית — בעקבות מעשיהם של [illegible], בעקבות הרצח בקרית שמונה. „מעשים אלה — אמר — משרתים את מטרת אויבי ישראל, המבקשים להפר השקט והסדר ולהרוס ריקמת יחסים בין העדות, שצמחה והתפתחה כאן מאז קום המדינה."

במהלך החגיגה הופר על ידי כמה עשרות צעירים דרוזים, [illegible]

מטיילים בגליל

רבבות מטיילים מכל חלקי הארץ פקדו אתמול את אתרי ההיסטוריה והבילוי בגליל העליון. המטיילים „הציפו" את החורשות והחניונים באזור — ובעיקר „צרו" על סימטאות עכו העתיקה ונמל הדייגים שלה, ועל נקרות ראש הנקרה.

קרית שמונה, השרויה עדיין באבל על רצח 18 מבניה בידי מחבלים ערבים, קיימה עצרות [illegible] לפני המועצה המקומית. ביום העצמאות לא התקיימו חגיגות או מסיבות ציבוריות. קויימה רק מסורת היציאה לפיקניק של התושבים על משפחותיהם בחורשת טל, אולם השמחה בפיקניק היתה עמומה ביותר.

פרסי עמק הירדן

המועצה האיזורית עמק הירדן ערכה אתמול בבוקר קבלת פנים חגיגית לנציגי כל הישובים בתחומה, בחורשת הזיתים ליד המרכז האיזורי בני־יהודה, בדרום רמת הגולן.

ראש המועצה האיזורית, מנחם רולל, מסר במעמד זה את פרסי המועצה לחברי ישובים בעמק, שהצטיינו בפעילותם בתחומי התרבות השונים: הפרס לספרות ניתן לסופר דניאל בן נחום, מקבוץ בית זרע; הפרס לאמנות הציור הוענק למשה הדר, מאשדות יעקב (מאוחד); הפרס למחול חולק בין הכוריאוגרפיות אושרה אלקיים, מאפיקים, יהודה אורן, מאשדות יעקב (איחוד); פרס מיוחד על הישגים בקידום החקלאות [illegible] בעמק ניתן לאברהם כנרתי, מקבוצת כנרת.

עצרות זכרון

עצרות זכרון לנופלים נערכו ביום ד' — יום הזכרון — בבתי העלמין הצבאיים, בהשתתפות שרי הממשלה, קציני צה"ל בכירים ואישי ציבור.

● „אין זה מקרה, שממלחמת השחרור ועד [illegible]"

דברים אלה אמרה ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, בעצרת הזכרון בבית העלמין בקרית ענבים, לפני מאות משפחות שכולות. ראש הממשלה, לבושה שחורים, אמרה דבריה בקול עצור, כשהיא כובשת את דמעותיה.

אחד אחר השני הניחו ראש הממשלה, הרמטכ"ל רב אלוף מוטה גור, מפקד המחוז הדרומי של המשטרה ניצב חיים תבורי, נציגי המשפחות השכולות ונציגי מוסדות אחרים, זרי פרחים על גל־העד במרכז בית העלמין.

שלושה מטחי כבוד לזכר הנופלים, שנורו בידי יחידת צנחנים, והרועה אבל, סיימו את הטקס.

המלחמה האחרונה

● בטקס ההתייחדות בהר הרצל, לפני קהל אלפים, אמר סגן ראש הממשלה, יגאל אלון, כי ממשלת ישראל תעשה כל שניתן, כדי שמלחמת יום הכיפורים תהיה המלחמה האחרונה ולא תרפה מכל סיכוי להביא לשלום, להבנה ולשיתוף פעולה בין ישראל לבין שכנותיה.

„בין קיומו לחדלונו של העם עמד צה"ל, עמוד האבות, הבנים, האחים והאחיות, שהשליכו נפשם מנגד בקרבות שאין משלם. לב העם כולו פועם בקצב אחד עם ליבות בני המשפחות האבלות" — הוסיף אלון.

דיון בהר הזיתים

● ליד קבר האחים של לוחמי העיר העתיקה, שעצמותיהם הובאו למנוחות בבית העלמין שעל הר הזיתים, התכנסו מוקירי זכרם של לוחמי ירושלים להתייחד עם זכרם.

בטקס אמר שר הבטחון, משה דיין: „נאספנו לספוד, לומר תפילה ולהזכיר את בני־גיבורינו, בנים לעם קטן ולאומה כפולאה, בנים שנפלו באותם בחרב ישראל, חרב גיבורי עמנו בימי ברק בן אבינועם בהר תבור ועד לקרבות צה"ל בשיא החרמון, חרב שאול ויהונתן בהרי הגלבוע וחייל צה"ל [illegible], חרב דוד ויואב, יהודה המכבי ובר כוכבא, חרב הצנחנים וגייסות השריון; חרב ישראל הדבק במולדתו לעבדה ולשמרה, להיות בית ומעוז לשבי פזוריה, סכר להתבוללות, משאת נפש לגולים בבריה"מ ומקלט לנמקים בכלא עיראק וברצח סוריה."

● האזכרה המרכזית לחללי גוש דן התקיימה ליד האנדרטה לזכרם בתל השומר. באזכרה, שבה השתתפו המשפחות השכולות, נכחו כל ראשי הערים והמועצות המקומיות והאזוריות באיזור.

יחידת חיילים ערכה מסדר כבוד להורדת הדגל, ואב שכול הדליק אבוקת הזכרון. דברים השמיע קצין צה"ל בכיר.

ההיסטוריה חוזרת

● „גם כיום מכשירים שכנינו בצפון להמטיר אש על כתר היבו. על האויב לדעת, שמטרתו לא תושג בשדה המערכה וישראל איננה ברירה, למרות המחיר היקר שאנו משלמים מדי יום, בדם היקרים לנו. כולנו תפילה, שתימצא הדרך לשלום והחרב תשוב לנדנה ולא נדע עוד מלחמה."

דברים אלה אמר שר האוצר, פנחס ספיר, באזכרה בבית העלמין בדגניה. הוא הזכיר את גבורתם של מגיני עמק הירדן במלחמת תש"ח, שבגופם בלמו את פריצת הטנקים והחיל הסורי ממזרח אל תוך העמק.

„ההיסטוריה חוזרת על עצמה שוב, לפני כששה חודשים, כשלוחמי צה"ל בלמו בגופם את מיתקפת העוצמה האדירה של השריון הסורי, שפרצה לתוך רמת הגולן, במטרה להבקיע דרך אל תוך לבה של הארץ".

● „שכנינו בצפון חייבים לדעת, שמלחמת התשה לא תצלח. הוכחנו זאת למצרים, ואם ההורים ירצו — יקבלו אף הם הוכחה זו" — אמר שר הפנים, ד"ר יוסף בורג, בעצרת בבית העלמין הצבאי בעפולה.

● בטקס ההתייחדות בהר הכרמל אמר ראש העיר, ד"ר יוסף אלמוגי, כי מבעד לצער היגון והאבל הכבד, מקננת בנו אמונה ובטחון. „במשך דורות רבים מבוזו בנו, הוא עלילו בפזורי ישראל, כשהיו נו כחוסרי מגן ונעדרי תקוה. עם תקומת המדינה, קם לנו דור גיבורים, שבגאונותם מסירותם ללא חת, להבו ולחמו למען חיינו הלאומי העתידנו."

תפילה לשלום

● „ארבע מלחמות עברו מאז קום המדינה, אולם האחרונה שבהן היתה האכזרית הקשה מכולן ומחיר הדמים שלה היה גבוה ויקר" — אמר שר הקליטה, שלמה רוזן, בטקס אזכרה בבית העלמין הצבאי בצפת.

„בטחוננו בצה"ל, שכמו שמו להדוף כל התקפה. אנו איתנים באמונה, כי בכוחנו לגבור על כל הקשיים והמצוקות הפוקדים אותנו בשעה זו. נשאב כוח ועידוד מעמידה הכופעת עד תום של אחינו שנפלו בדרך, ונשאב כוח עידוד מעמידה עד תום של דורות חלוצים, בונים ולוחמים. סביבנו איבה וסכנות מלחמה ואולם באופק, אולי זו הפעם הראשונה, נראים ניצנים ראשונים, תקוות ראשונות, להסדר של שלום. הבה נשא תפילה לשלום".

● „לב האויב מלא טינה כלפינו — וזו חולשתו. לכן בכל המלחמות יצאנו כנצחים אבל נאלצנו לשלם מחיר יקר נורא ואיום. כמאמר המשורר „הבנים נפלו אך אנחנו ניצחנו, אנחנו ניצחנו אך הבנים נפלו ואינם" — אמר שר הבריאות, ויקטור שם־טוב, באזכרה בבית העלמין הצבאי בנהריה.

● בבית הקברות הצבאי האזורי בקיבוץ לוחמי הגיטאות בגליל המערבי, שבו נטמנו גופותיהם של 129 לוחמים שנפלו במלחמת יום הכיפורים, נשא דברים נגיד בנק ישראל, משה זנבר, שאמר: „תולדות עמנו רצופות מוראות השבל בצד מעללי גבורה והקרבה עילאיים. קיבוץ לוחמי הגיטאות מסמל קוסביות זו... חייבים אנו להיות מדינה לתפארת המבוססת על אידיאלים נעלים של צדק שיוויון, חרות ואהבת האדם"

● באזכרה בבית העלמין הצבאי בנתניה, אמר השר גדעון האוזנר: הבנים נתנו את חייהם מתוך אהבה החיים.

ירושלים
עירית ירושלים
הגזברות

תושב ירושלים!
9% הנחה
אם תשלם מסיך מראש באפריל

תשלומים מתקבלים בכל סניפי הבנקים ובגזברות העיריה, רחוב הנביאים 67.

בחודש אפריל, תהיה הגזברות פתוחה גם אחה"צ בשעה 16.00—18.00 פרט לימי שישי וערבי חגים.

כל מי שלא קבל פנקס תשלומים וברצונו להנות מהנחה זו, מתבקש לסור לגזברות העיריה.

חייב בארנונה אשר יוכיח שבחודש אפריל ש.ז. היה בשרות פעיל בצה"ל, יהנה מההנחה של 9% אם ישלם את המסים לשנת 1974/5 תוך חודש ימים מיום שחרורו.

מרכז זלמן שזר
להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית
מפגשי מורים להיסטוריה
אזור ירושלים
הרצאה בנושא
משמעות ההגירה היהודית בשנים 1882 — 1914
ירצה ד"ר אריה גורן, האוניברסיטה העברית
יום שלישי, ח' באייר תשל"ד (30.4.1974), בשעה 8.00 בערב, במרכז זלמן שזר רחוב חובבי ציון 4, ירושלים.
אזור תל־אביב
הרצאה בנושא
מאבקם של היהודים לזכויות בערי התפוצה ההלניסטית רומית
ירצה ד"ר אריה כשר, אוניברסיטת תל־אביב
ינחה הדיון מר שלמה נצר, משרד החנוך והתרבות
יום חמישי, י' באייר תשל"ד (2.5.1974), בשעה 8.00 בערב, בבית ציוני אמריקה, רחוב דניאל פריש 1, תל־אביב.

בית הסופר ע"ש חיים הזז
השבוע
ד' באייר תשל"ד 28.4.74—3.5.74 י"א באייר
יום א' 20.00 יוקרן הסרט „ההמהמה", בבאי דני חלבן. הרצאה: „מפת הקולנוע" חלק א' — ד"ר י. גיל.
יום ב' 17.00 סדנא יוצרת — שירה. מדריך: יהודה עמיחי.
יום ג' 17.00 סדנא יוצרת — פרוזה. מדריך: אהרן אפלפלד.
יום ד' 11.00 פגישת תלמידים עם הסופרת יוכבד בת־מרים.
17.00 סדנת תיאטרון: מדריך: [illegible]
יום ה' 11.00 פגישת תלמידים עם הסופר [illegible]
[illegible]
הבית הפתוח. הרובע היהודי, ירושלים. ת.ד. 282 טל' 288528
אגודת הסופרים העברים ירושלים · משרד החינוך והתרבות
[illegible]

למכירה
מזלג הרמה
2 טון — מנוע דיזל במצב מצוין
לפנות: גורו בע"מ טל. 232296 (02)

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה למדעי הרוח בית"ס להיסטוריה | הפקולטה לאמנויות
מודיעים על
הרצאות אורח
של
פרופ' אריק סגל,
מאוניברסיטת ייל, (מחבר „סיפור אהבה")
באולם פאסליכט, בית מכסיקו, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב.
ביום ראשון 28.4.74 בשעה 14.00 בלווי סרט
ATHLITICS AND GREEK MENTALITY
ביום שני 29.4.74 בשעה 20.00
ATHLETICS AND GREEK MENTALITY
ההרצאות תתקיימנה בשפה האנגלית
הציבור מוזמן

בצלאל צ'ריקובר — מוציא לאור, בע"מ
„גומא" — ספרי מדע ומחקר
3 ספרים חדשים בסדרת „חינוך"
מבוא לחינוך ולהוראה
המחיר 19.50 ל"י
✶
יאנוש קורצ'אק המחנך
המחיר 19.50 ל"י
✶
כיצד לשאול שאלות בכתה
המחיר 15.10 ל"י
✶
[illegible]
גזור ושלח
לכבוד בצלאל צ'ריקובר, מוציא לאור בע"מ [illegible], תל־אביב.
אבקש לשלוח לי את הספרים הבאים: מבוא לחינוך ולהוראה; יאנוש קורצ'אק; כיצד לשאול שאלות בכתה; (מחק את המיותר).
מצורף בזה .... ל"י
השם ....
הכתובת ....

עצי תמר
לנוי ושדרות
מכל הגדלים
למכירה
●
פרטים חבל ירושלים, מדור המטעים
ת.ד. 2569 ירושלים טלפון 02-223426.

לרפאל הלפרין
אנו חיילי היחידה מביעים לך את הערכתנו ותודתנו עבור הופעתך המרשימה בתורת הקראטה ושבירת אבני סלע ביד חשופה, שהפגנת בפנינו השבוע.
ברכתנו וברכת החיילים בפניהם הופעת בהתנדבות במלחמת יום הכיפורים מלווה אותך עם צאתך ליפן להשתתף באליפות העולם בקראטה.
בתודה והוקרה
מפקדי וחיילי יחידת ד.צ. 3078

לאנה ונעם יששכרוב
חובקים בת
נכדה
לרוזי עשהאל וסופיה יששכרוב
ת"א, א' אייר תשל"ד, 23.4.74

לרשותנו
מבחר גדול
ומגוון של
מקומות נופש
ומרגוע בכל הארץ.
נבחר עבורך את המקום
המתאים לך
הזמן כבר עתה
לשבועות
ולחופש הגדול
שרותנו ניתן חנם
קוסמוטורס
ת"א, אלנבי 109,
611981-2 ,612587.70

איגוד המשפטנים של ההסתדרות
הזמנה לאסיפה כללית
ציבור המשפטנים מוזמן לאסיפה כללית ארצית של עורכי הדין, השכירים בשרות המדינה והמוסדות, שתתקיים בירושלים, בבית אלישבע, רחוב אליעזר המודעי 4, ביום ראשון, 28.4.74, בשעה 15.00.
אורח הכבוד של האסיפה יהיה
כבוד שר המשפטים — מר ח. צדוק
לרשות היוצאים לאסיפה מתל־אביב יעמוד אוטובוס מול בית המורה, רח' בן סרוק.
הוועד הארצי איגוד המשפטנים
יצחק מינס, עו"ד, יו"ר הוועד | ישראל בר, עו"ד, מזכיר האיגוד

עירית חולון - המשכן לאמנות
רח' חומה ומגדל 41, חולון
הודעה
פתיחת תערוכת הציירת שולה טל
נדחית
לשבת ה־11.5.74, שעה 11.30 לפנה"צ
תערוכת האמן יגאל תומרקין — נמשכת.

...ישה פרסי ישראל בתשל"ד

חתנים: פרופ' שרגא אברמסון (הדות), ידידיה אדמון־גורוכוב (מוסי־[קה]), יהושע אלוף (גוף), פרופ' יצחק ברנבלום (ביולוגיה), פרופ' רפאל לוין (גנטיקה), פרופ' ש.ה. ברגמן (קידום החברה)

...את מסורת „מעריב" ... אבות שגבולותיה ...ם, מדינה הדמוקרטית ...ה והודי, חברה משג־ שגיה לשתף השלום ...בחומש בודדים, אלה ...ע משאלות הנפש של־ להתהד אליהו" — ...מן ראש הממשלה ה־ ...חינוך והתרבות, מר אלון במקס הענקת ישראל תשל"ד, שנע־ ...מש בתיאטרון ירושלים.

...נכחו נשיא המדינה, אפרים קציר, יו"ר ה־ ...מר ישראל ישעיהו. ה־ ...קודם מר זלמן שזר, שופטים וקהל.

...חתני פרס ישראל הש־נה הם: פרופ' שרגא אברמסון (מדעי היהדות), ידידיה אדמון־גורוכוב (מוסיקה), יהושע אלוף (תרבות הגוף), פרופ' יצחק ברנבלום (ביולוגיה), פרופ' רפאל לוין (מדעים מדוייקים) ופרופ' ש.ה. ברגמן (על קידום החברה והמדינה).

מנהל הטקס, מר אלעד פלד, מנכ"ל משרד החינוך, העלה זכר חיילי צה"ל שנפלו במלחמת יום הכיפורים.

כן נאמרו דברים על בן־גוריון ועל חתני פרס ישראל שהלכו לעולמם בשנה האחרונה: יצחק אריאל, בן־ציון דינור, חיים הלפרין, נ.ה. טור־סיני, מאיר מרגלית, אברהם שלונסקי ויעקב ברמן.

בתחילת הטקס הוקראו קטעים מדברי חתני פרס ישראל קודמים, ש. שלום וש"י עגנון.

מר אלון הדגיש, כי המלחמה היתה תזכורת לנו, כי לא כמות הנשק אלא עליונות הלוחם היא שהטתה את כפות המאזניים ועליונות זו איננה אישית אלא קולקטיווית. למרבה הצער — העיר — נמצאות בקרתיות מגמות מעיבות על ההישגים בתחומי החיים והיצירה.

ואלה הפרסים השנה:

● פרופ' שרגא אברמסון, על כלל יצירתו בתחום מדעי היהדות; מקורות הלכה ואגדה של תנאים ואמוראים, סדרשי ימי הביניים, לשון ופרשנות המקרא; הוא חיבר כ־200 כתבים ומאמרים, ביניהם חיבור על הרב ניסים גאון; ספריו „המרכזים והתפוצות בתקופת הגאונים", „עיונים בספרות הגאונים" ופרושים לשמואל הנגיד.

● ידידיה אדמון־גורוכוב, על יצירת זמר ישראלי; שירים לילדים, שירי חג ושירי עם כ„גמל גמלי", „שדמתי" וכו', שהם אבני־יסוד בשירה הישראלית, וכן על פעילותו בשטח המוסיקה הבימתית.

● יהושע אלוף, על תרומתו לתרבות הגוף בישראל; ממניחי היסוד של החינוך הגופני בארץ, כמארגני המכביות והתאחדויות הספורט, איש הגות ואיש מעשה.

● פרופ' יצחק ברנבלום, על תרומתו לחקר מדעי הביולוגיה ופעולתו הענפה בחקר הסרטן; ב־1950 עלה לישראל ונתמנה לראש המחלקה לביולוגיה במכון ויצמן; חבר „האקדמיה למדעים, שזכה בפרסי ויצמן ורוטשילד.

● פרופ' רפאל לוין, על תרומתו למדעים המדוייקים ועל ספרו בתחום הגנטיקה הכימית; מדען צעיר ובולט בכימיה תיאורטית ומרכז קבוצת מחקר בינלאומית באוניברסיטה העברית בירושלים.

● פרופ' שמואל הוגו ברגמן, על תרומתו המיוחדת לקידומה ועיצובה של החברה המדינה; מראשי ההגות־ההוגות בישראל, שהחל בפעילותו הרוחנית כבר לפני שישים שנה; עלה לארץ ב־1920 והיה מיוזמי ההסתדרות הכללית של העובדים העבריים ויוזר ראשון בתחום הפילוסופיה בישראל. הנהיג ספרי יסוד בהגות שיטתית, מנהלו של בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ורקטור ראשון באוניברסיטה העברית.

מכיוון שפרופ' ברגמן, שלא מזמן מלאו לו 90 שנה, לא הרגיש בטוב ולא יכול לבוא לטקס, ניתן הפרס בידי רעייתו.

בטקס הוקראו דברי ברכה בשם חתני הפרס, שהוכנו ע"י פרופ' ברגמן. הוא פתח בפסוק מתפילת הלל: „לא לנו ה' כי לשמך תן כבוד — כך הבנתי את הענקת הפרס ל־" וסיים בקריאה: „נמשיך לבנות".

בפתיחת הטקס ובסיומו השמעו פרקי זמרה מפי המקהלה הקאמרית של האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים.

שמואל הוגו ברגמן

יצחק ברנבלום

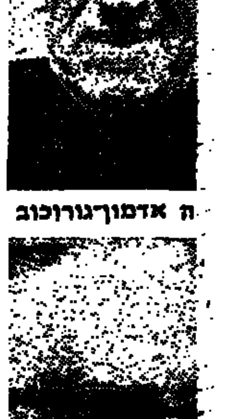
...ה אדמון־גורוכוב

יהושע אלוף

רפאל לוין

...גא אברמסון

(תצלומי חתני הפרס: פוטו אמקה)

...ר מפ"ם שלמה רוזן הניח ... על קבר עולי הגרדום

...את מכתב ... שונה מאז ... מקבי אזכרה ... על קברותיהם של ... מבין עולי הגרדום, ... בבית העלמין ה־ ... בצפת, נשא דברים ... ברותיהם שר מפ"ם, „השומר הצעיר" — ... בשל דברי הרגשים ... ת יד הכה מאת ח"כ בגין, מי שהיה מפ־ קד אצ"ל והמפקדים של ... ם שהועלו על־ידי ... ם לגרדום במבצר עכו.

טקס האזכרה הממלכתי נפתח בהשמעת פרקי תהילים ו„קדיש" מפי רב צבאי. לאחר מכן נשא דברים שר הקליטה מר שלמה רוזן, שאמר:

„שבעה הרוגי המלכות מצאו את מותם בגבורה, בקדושה ובאהבה, וחרפו נפשם נגד שלטון זר, עויין ואכזרי. יחד עם הגבורים חללי מערכות ישראל על כל תשיבותיהם, על כל שבטיהם, הביאו לשחרור ישראל מעול זר ו־ פילסו הדרך לתקומת ישראל. ממשלת ישראל וכל העם מכבדים זכרם של הרוגי המלכות. זכרם יהא שמור במקום כבוד בספר הגבורה של העם".

בתום דבריו הניח השר רוזן זר פרחים על קברו של הרוג המלכות דב גרונר הי"ד. על קברותיהם של שאר עולי הגרדום הונחו זרים על־ידי מפקד האצ"ל לשעבר, ח"כ מנחם בגין, ראש עיריית צפת אהרון „נחמיאס, וותיקי האצ"ל ונציגי מוסדות וארגונים.

משרד התיירות
עיריית ירושלים
פיתות מזרח ירושלים בע"מ

יריד ירושלים לאמנות ואומנות
„חוצות היוצר"

אמני ירושלים! הבטיחו לעצמכם מקום תצוגה ביריד „חוצות היוצר" אוגוסט 1974

ההשתתפות ביריד פתוחה לאמנים, ירושלמיים במיוחד, בתחומים הבאים:

צורפות ● קרמיקה ● זכוכית אמנותית
אריגה וריקמה ● תשמישי קדושה
הדפסים אמנותיים ● גילוף עץ ● בעיק
תחריטים ● ציור ופיסול

אמנים המעוניינים להשתתף ביריד, מוזמנים להגיש מועמדותם לועדת היריד עד יום שלישי, כ"ב אייר תשל"ד, 14.5.74.

אל: פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
רח' ממילא 16, ירושלים.
מאת: ....
כתובת: .... טל: ....
אני מעוניין/ת להשתתף ביריד לאמנות ואומנות ב„חוצות היוצר".
תחום עסוקי האמנותי .... מוצרי התצוגה
העיקריים ....
הודעה זו אינה מהווה התחייבות מצדנו להשתתף בתערוכה הנ"ל. רשמנו לפנינו כי בחירת האמנים והקצאת השטחים תיעשה ע"י ועדת היריד — לאחר ראיון, ועל כך נקבל הודעה במועד.
התאריך.................. חתימה..................

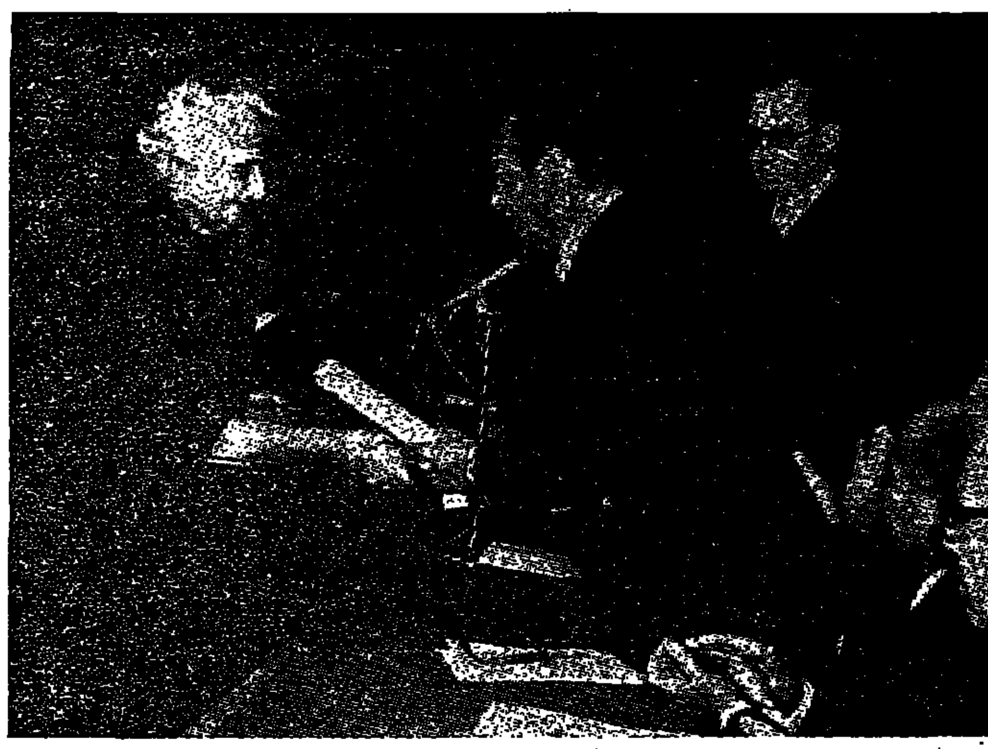
שר החינוך והתרבות יגאל אלון (באמצע) נתן אתמול לרעייתו של פרופסור הוגו ברגמן את פרס ישראל, שזכה בו. מימין: מנכ"ל משרד החינוך אלעד פלד. (תצלום: ק. וייס)

גולדה: „אינני אותו אדם שהייתי לפני המלחמה"

„השלום יבוא, אבל אני בספק, אם אזכה לראות זאת ✱ ועדת אגרנט יכלה לדון בבעיית האחריות המיניסטריאלית; אם יש כזו, יש גם אחריות קולקטיווית" ✱ הסיבה להתפטרות — התביעה לשינוי

„בתקופה זו אנו צריכים להיות מוכנים לשני דברים: להתכונן היטב למלחמה, אם תפרוץ, ואין איש יכול להבטיח שהיא לא תפרוץ. יחד עם זה לעשות כל מאמץ אפשרי, לא מעבר לגבורה, להגיע לשלום או לכל הפחות להסדר חלקי, שאולי יפתח דרך לישראל", אמרה ביום ד' בפני ... ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, בראיון לקראת יום העצמאות.

„עדיין איני רואה את השלום בפתח. אנו נותנים עתה אשראי רב מאוד לסאדאת, והלוואי שיוכיח כי הוא ראוי לכך. אבל בסוריה הדברים המורים הרבה יותר", אמרה גב' מאיר. בהקשר זה הצביעה על דברי של הנוער המצרי במסיבת עתונאים בביירות, שבה אמר כי מצרים החליטה לחסל בשלושה שלבים את „תוצאות התוקפנות" של 1967 ו־1956 ו־1948". „אני מאמינה באמונה שלמה שיבוא יום שכנינו יחיו אתנו בשלום. אני בספק אם אזכה לראות זאת" — אמרה.

בתשובה לשאלה אמרה, שסאדאת לא שינה את מדיניותו, לפיה הוא רואה בנורמליזציה לפתיחת התעלה — צעד ראשון לנסיגה כללית. „אני בטוחה, שסאדאת רוצה נסיגה טוטאלית. אבל הגענו להסדר, כל אחד מאתנו יכול לפרש זאת כרצונו. מה שיהיה או לא יהיה, זה יהיה במשא ומתן הנוסף", אמרה. עם זאת אין מצב זה מחייב, לדעתה, הקמת ממשלת ליכוד לאומי, שכן היא תוכל לפעול רק עד לרגע, שבו יצטרכו להכריע ולעשות מאמצים להגיע להסדר עם הערבים.

בדברה על דו"ח ועדת אגרנט, אמרה ראש הממשלה, כי היא יודעת, שהעקרונות של אחריות מיניסטריאלית ואחריות קולקטיבית הם מקובלים. לדעתה, יכלה הועדה לדון על בעיית האחריות המיניסטריאלית. הפרק בדו"ח הדן באחריות כזו, צמוד למה שנאמר על שר הבטחון, אם כי הועדה אינה רואה אותו כאחראי אישית. בכל אופן, בפני הממשלה עומדת במקרה כזה הבעיה, שאם יש אחריות מיניסטריאלית של שר אחד, הרי יש אחריות קולקטיווית של כל הממשלה. „אינני בטוחה שכל חברי הממשלה חושבים כך, אבל לי קל הרבה יותר לאחר שהתפטרתי", אמרה.

בתשובה לשאלה, אם הביאה נקודה זו בחשבון כאשר החליטה להתפטר, השיבה: „את הכרתית בוודאי, בר לב ו„דדו" אמרו לי, שאני כאחראית לא הייתי צריכה לחשוב אחרת. כאשר גורלים כשר הבטחון (לא סתם גורל) ראש הממשלה (ואין להתבייש ברמטכ"ל כזה) וראש אמ"ן (גם הוא בעל עבר יפה) אמרו אותו דבר. אמנם יש היגיון במה שהם אומרים, אבל אני כבר לא אהיה כפי שהייתי לפני המלחמה. ישנם אנשים, שאולי קל להם להוציא את עצמם מכלל החשבון, אולם אני — לא.

קצת אחרת

„אני אינני אותו אדם שהייתי לפני המלחמה, במובן ההרגשה ובכל מיני מובנים. לוא הייתי בת 30—40 זה היה נורא עצוב, אבל בגילי... או אהיה קצת אחרת", הוסיפה.

„כל הסיפור הזה על „המטבח", על „טרויקה" ועל זה שהממשלה היא חותמת גומי, לא היה ולא נברא. ועדת אגרנט ציינה, שלראש הממשלה יש רשות להתייעץ בעניינים שונים עם כל מי שהיא מוצאת לנכון. אבל אני יכולה לומר, שאף החלטה אחת, לא בעניני בטחון ולא בשום נושא אחר, לא נתקבלה במקום אחר מחוץ לממשלה. אין אף החלטה אופרטיבית בעניני בטחון שלא נתקבלה על ידי הממשלה, לא היה שום פורום אחר לקבלת החלטות, ולא היו הכרעות, שבהן לא שותפו שרים אחרים. אני מוכנה, שכל „סופר־דמוקרט" יעיין בפרטי־כלים של דיוני הממשלה, ויראה אם הדבר יכול היה להעשות בצורה דמוקרטית יותר", אמרה גב' מאיר.

על תכניותיה לאחר פרישתה, אמרה: „אני אני באמת אבשל במטבח לילדי ונכדי. אין לי תכניות למטעות או לכתיבת זכרונות. אני רוצה להיות לגמרי חופשית ולעשות מה שארצה. מבלי שיהיה לי יומן עם לוח זמנים. בכל אופן בדבר אחד אני בטוחה: לא אתנצע להיות בממשלה או בכנסת". היא הזכירה, שעוד לפני המלחמה רצתה לפרוש, ועוד ב־1965 פרשה מהממשלה כדי לא לחזור.

התביעה לשינוי

גב' מאיר הדגישה, שהסיבה להתפטרותה היתה התביעה לשינוי. „צריכים לתת לאנשים צעירים לקחת את המעמסה על כתפיהם. אני אעזור להם מבחוץ, אם הם יהיו זקוקים לכך. אני בטוחה, שהמנגנון הצבורה יהיה אחרים, והם יעשו זאת טוב יותר. לא יהיה איש בארץ שיברך אותם יותר ממני, בעבר לבי", אמרה.

בהקשר זה סיפרה על פגישתה עם נציגי תנועות המחאה, וציינה כי יהיה המשך לשיחות. „הם באמת בחורים מצויינים. קשה לי להתווכח עם לוחמים, כמו עם מחוסרי עבודה, ובני משפחות שכולות, גם אם אינם צודקים. אני חושבת, שהם רק לא חשבו עדיין עד הסוף מה הן הדרכים, שדרכן אפשר להגיע לדבר טוב יותר. הדרך שלהם איננה שקולה, כי הם רוצים להשפיע מבחוץ. מדוע יש למישהו רשות, ויהיו זכויותיו גדולות, להשפיע עלי מבחוץ, שאשנה את דעתי? אבל זהו תופעה מעודדת שיש אלפי אזרחים, שהתחילו להתעניין בבעיות חברה ומדיניות, ורוצים לשנות. בוודאי הם רוצים דברים טובים.

„יש הרבה מה לבקר בארץ, בכך אין ספק. איני מתרעמת על ביקורת, בתנאי שתהיה מבוססת על עובדות, ובתנאי שלא ייאמר, ששום דבר לא נעשה בארץ הכל רע", אמרה. היא דוחה את הרעיון, שהשינוי יבוא גם על ידי חילופים בשלטון בין המערך והליכוד, בציינה כי היא משוכנעת שמפלגתה יכולה לנהל את המדינה טוב יותר. עם זאת, אין ספק, שכל זה מתרחש עתה בארץ, לאחר הזעזוע העמוק של מלחמת יום הכיפורים. „לא היינו נוהגים כבני אדם, אילו אמרנו: אין דבר, עוד מלחמה, מלחמה כזאת, בתנאים כאלה. אין ספק, שיש עצבות", אמרה.

ההרגשה במלחמה

„גם בשעות המרות ביותר של המלחמה, לא היה לי ספק, שבסופו של דבר צה"ל יעשה את שלו, והנצחון יהיה שלנו. אבל אז הרגשתי בצורה חזה מאד, מה עלול לקרות לנו, אם חלילה אי־פעם אנחנו נפסיד במלחמה", אמרה. בקשר לכך הזכירה את דברי בן־גוריון, ששכנינו יכולים להפסיד הרבה מלחמות ולהשאר בחיים, ולנו אסור להפסיד במלחמה אחת, כי זה יהיה הסוף.

הרגעים הקשים בימי המלחמה היו, לדבריה, כאשר ביום כיפור ב־4 לפנות בוקר נתקבלה הידיעה, שהמלחמה עומדת לפרוץ באותו יום, והיא ידעה שאין אנו מוכנים למועד זה. כן היו שעות איומות בימים הראשונים, כאשר בצפון היה המצב רע מאוד, ובדרום עמו המונים על הטנקים שלנו. עם זאת האמינה שנתגבר, משום שאין לנו ברירה אלא לנצח. „נוסף לבחורים המופלאים שלנו, ידענו שיש הפעם בידי צה"ל ציוד, שלא היה בידינו אף פעם", אמרה.

דגל השבויים

בין החוויות המרגשות, שעברו עליה בתקופת כהונתה כראש ממשלה, הזכירה את קבלת הדגל, שארגנו עשרת שבויי מלחמת ההתשה, שהחזרו לאחר מלחמת יום הכיפורים. כן סיפרה על חייל, שנפל על צוארה ובכה, כשעמדה ליד הכותל, יומיים לאחר שחרור ירושלים העתיקה. „גם גיבור זה היה זקוק באותו רגע לאמא שתעמוד לצידו", אמרה.

היא הוסיפה, כי היו לה מאבקים על קבלת הסיוע בארה"ב. „שלוש עתה אין לנו כה להתאונן כלפיה. בצפונה קדימה, היא רוצה לראות קודם כל שלום. כן היא רוצה, שתהיה חברה טובה, ושכל אלה שמדברים נגד הפער, לא יעשו דברים מנוגדים להצהרותיהם. רצונה גם, שיבואו מיליוני יהודים מכל המקומות בשנתיים הקרובות. „אני רוצה להגיד לכל העם, שלאחר הכל הוא עם נפלא, כי עם כל העצבות וכל הכאב שבלב, בכל זאת זהו יום העצמאות", סיימה. (ע).

אופירה ויצחק נבון חובקים בן

יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, ח"כ יצחק נבון, ורעייתו אופירה — חובקים בן, ושמו ייקרא ארז. לזוג נבון בת, נירה, כבת שנה וחצי.

הזוג נבון נשוי כ־15 שנה. יצחק, שהיה אז מזכירו של דוד בן־גוריון, נשא לאשה את אופירה — אז ארז — שנבחרה כ„נערת ישראל".

גנבי תל־אביב היטיבו לנצל את חג העצמאות

הגנבים באזור תל־אביב ניצלו את העובדה שרוב השוטרים היו מגוייסים ביום הזכרון ובחג העצמאות לתפקידים הקשורים בבטחון, וביצעו פריצות רבות, שבכמה מהן השיגו שלל רב.

ממחסן מוצרי ניר ברחוב העבודה 31 בבת־ים נגנבו 700 חבילות מחברות, בשווי 40 אלף ל"י.

מחנות לדברי חשמל ברחוב שנקר 42 בחולון, נגנבו מכ־...רכות סטריאו ורשמקול בשווי 30 אלף ל"י.

מחנות שטיחים ברחוב ויצמן 96 בתל־אביב נגנבו המי־...ה. שטיחים יקרי ערך, המוערכים ב־40 אלף ל"י.

הגנבים פקדו גם דירות, שבעליהן לא נמצאו בהן. מדירה ברחוב בורשוב 85 בתל־אביב נגנבו תכשיטים בשווי 7000 ל"י ו־6000 ל"י כסף מזומן. מדירה ברחוב בר־כוכבא 30 בתל־אביב נגנבו תכשיטים בשווי 10,000 ל"י.

קרפוב גבר על ספאסקי בדוקרב לאליפות השחמט

הוא מוביל עתה 1:2 ✱ קורצ'נוי ניצח את פטרוסיאן ומוביל 1:3

כאת שאול הון

רב־אמן אנאטולי קרפוב (בן 22) ניצח בקרב השישי את בוריס ספאסקי, לשעבר אלוף השחמט בעולם, בדוקרב המפרש ביניהם בלנינגרד. במסגרת רבע הגמר לאליפות העולם. הוא מוביל עתה 2.5:3.5.

תוצאות תיקו אינן מחושבות. לכן ידוס הנצחונות הוא 1:2 לטובת קרפוב.

הקרב בין שני היריבים החל ביום רביעי, אך בתום חמש שעות של קרב לא נפלה הכרעה. הקרב נמשך אתמול וקרפוב הצליח לממש את יתרונו וניצח במסע ה־55. עד כה ניצח קרפוב בשני קרבות וספאסקי באחד. שלושה קרבות נסתיימו בתיקו.

היום ייערך ביניהם הקרב השביעי.

אותו זמן גבר ויקטור קורצ'נוי, בקרב החמישי על טיגראן פטרוסיאן, אף הוא אלוף השחמט לשעבר בעולם. קורצ'נוי מוביל 1:3 וקרב אחד נסתיים בתיקו. עתה דרוש לקורצ'נוי עוד נצחון אחד בלבד כדי לנצח את יריבו בדוקרב זה, הנטוש באודיסה.

מנצחי רבע הגמר יתמודדו ביניהם לבין עצמם והמנצח יתמודד עם אלוף השחמט בעולם, בובי פישר ביוני 1975.

תיקון טעות

ברשימה על „הממשלה הזקנית 48 הממשלה של 74" מאת א. גזית מיום 24.4 נפלה טעות דפוס. נושא הדיון בו השתתף גליל ביום הכרזת המדינה ב־14 במאי 1948 לא היה הפריטה אלא הפליטה.

אוי, שכחתי!

לקנות לאשתי
את

הועלה זכרו של — נעדר שהגיע בטנק הראשון לתעלת סואץ

ערב זיכרון להזיילן ידין סנגבוים שבמוצאי יום הכיפורים נפל בקרב הבלימה על התעלה, בטנק שהגיע ראשון אל המים, וגופתו לא נמצאה עד היום, נערך שלשום בבית הנוער בתל־אביב, בנוכחות קהל רב שכלל הוריהם רבים ונוער.

לאורך דברי זיכרון כפי שורה של מפקדים ומורים וכן חברים לנשק, ללימודים ולמוסיקה של הצעיר בן ה־19, דור שביעי בארץ (נכד למייסד פתח־תקוה, יואל משה סלומון) הושמעו קטעי נגינה בוקלסים מפיו של האמן הצעיר אשר בהיותו הקצרים זכה בשורה של פרסים, ייצג את הציר בהופעות בחו"ל ובימים אלה בשמעות נעימות סולו מפיו בליווי המוסיקלי של הסרט „לאן נעלם דניאל וקס".

בין מעלי הזכרונות היה מפקדו בדרגת אלוף משנה, שסיפר על הקרב שבו הטנק בו היה ידין התותחן, הוריד ראשון הטנקים המצריים שעברו את התעלה ולא נשתתק אלא כאשר נפגעו המפקד וידין. כן הועלו זכרונות כפי שהתנכל בבית ספר תיכון ד' בתל־אביב, מר אליהו גל־אור, בנצח הזמורת הנוער יואל זיגלכן והוריו.

את האזכרה ניהל מר בנימין פורטים בשם מחלקת הנוער והתרבות של עיריה תל־אביב, שהודיע כי המלחין ליאונרד ברנשטיין מכין יצירת חליל שתוקדש לידין סנגבוים.

ועדת אגרנט בודקת טענה ביחס למסמכים שבהם השתמשה

בסעיף 26 לדין החשבון החלקי של ועדת אגרנט מיום 1.4.74 מוזכרים שני מסמכים, שנערכו בשעתו על ידי סגן בנימין סימן־טוב ואשר על הצלומים מהם התבססה הועדה לצורך מסקנותיה בעניינו של סגן־אלוף דוד גדליה.

הועדה חקרה את סגן־אלוף גדליה על מסמכים אלה, והוא אישר את אמיתותם.

לאחר פרסום הדין וחשבון החלקי הגיעה לועדה טענה שהמסמך הראשון של אחד המסמכים המקוריים הוחלף בזמנו, ביוזמת סגן סימן טוב, בעמוד אחר.

הועדה פתחה מיד בחקירת הענין ולאחר שהחקירה תסתיים היא תתן את דעתה על תוצאותיה והתיחס אליהן בדין וחשבון שיכיל את ההנבקה הבלאה של הועדה למסקנות שהובאו בדין וחשבון החלקי שפורסם.

הים פלט גופת נער שטבע בהתהפך סירה

גופתו של הנער אבי כרמי, בן 14, בקיבוץ נחשולים, שטבע לפני כשבוע בעת שסירה ההתהפכה בבואות חיפה, נפלטה ביום ד' בחוף יכה של חיפה.

הנער יצא להפלגה יחד עם קבוצת נערים, בני קיבוץ נחשולים, שביקשו להפליג מנבל הקישון בדרכם לקיבוץ. בדרך ההתהפכה הסירה. חמישה מהנבצרים שעל סיפונה הצליחו להגיע בשחיה אל החוף. כל חיפושי המשטרה ופינות חיל הים אחר הנעדר לא נשאו פרי. (ע)

25 שנה
לוח מעריב

מסור השבוע את מודעתך
והשתתף במבצע הפרסים הגדול
במלאת 25 שנה ל„לוח מעריב"

✱ בכל יום זוכה מוסר מודעה אחד ב„לוח מעריב" ב—100 ל"י במזומנים.
✱ בכל יום ששי זוכים 5 מוסרי מודעות ב—100 ל"י כל אחד.
✱ כל מוסרי המודעות ב„לוח מעריב" משתתפים בהגרלת הפרסים הגדולים:

2 מכוניות „פיאט"
(כולל מסים)
„פיאט 126" ו„פיאט 128"

ראה עמוד 30

מודעה המתפרסמת ב„לוח מעריב" מגיעה לידיעת ציבור הקוראים הגדול ביותר במדינה.

صورة عن الأصل

מקרה ראשון של מיקוש, זה 3 שנים, בביקעת הירדן:

מטמיני המוקש בגיתית באו כנראה מכפר באזור שומרון

3 חברי־משק נהרגו ו־4 נפצעו בעת שהיו בדרכם לקיים אזכרה, ליד אנדרטה לזכר חללי הביקעה ✱ נעצרו שני חשודים במעשה החבלה

מאת יוסף והטר

שני גברים, תושבי אחד הכפרים הערביים באיזור טפאל, נעצרו אתמול כ־חשודים בהנחת מוקש נגד רכב, באיזור היאחזות ה־נח"ל „גיתית" שבבקעת הירדן, שגרם ביום ג' ב־ערב למותם של שלושה חיילי צה"ל ולפציעתם של ארבעה אחרים. זהו מעשה החבלה הראשון מזה שלוש שנים שבוצע באיזור ה־ביקעה.

ההרוגים הם: סמ"ר ישראל גוטליב בן 21, מכפר מונש שבעמק חפר; טר"ש יצחק בוזרתי בן 19, בקרית מוצ־קין; טר"ש יוסף עזורי בן 21, מקרית אונו.

לאחר סריקות נרחבות ש־נערכו באיזור התקרית, נק־בע מעל לכל ספק שהמיקוש לא בוצע בידי מחבלים ש־חדרו משטח ירדן, אלא בידי אנשים שבאו מהגדה המער־בית, ככל הנראה מאזור ה־שומרון.

ביום ג' — ערב יום הזיכ־רון לחללי צה"ל ומערכות ישראל — בשעה 8.30 בערב, יצאה קבוצה נחלאים מהאח־זות הנח"ל גיתית, בדרכם ל־אנדרטה לזכר חללי הביקעה — כדי לקיים טכס קצר של הדלקת לפיד זיכרון. האנ־דרטה נמצאה כשני ק"מ דרו־מית מערבית לטפאל ומובילה אליה דרך עפר. הקומנדקר בו ישבו החיילים, עלה על דרך זו וכעבור כמה דקות עלה על מוקש נגד רכב. אנ־שי ביטחון שבצעקו למקום נאלצו לעמול כדי לחלץ שניים מההרוגים שנמצאו מ־תחת לקומנדקר ההרוס. ה־פצועים פונו מהמקום במהי־רות והובאו לבתי חולים ו־הוחל בחקירת המקרה.

האיזור נסגר לתנועה והו־טל עוצר על ארבעה כפרים השוכנים בקרבת טפאל: דו־מא, עקרבה, בית פוריק ו־מג'דל בני פאדל. למחרת ב־בוקר, הוסר העוצר ותושבים בכפרים אלו חזרו למסלולם. במהלך החקירה גילו החוק־רים בשטח, עיקבות של שני אנשים, שהוליכו לכיוון הגדה המערבית. הוחל בסריקת גר־חבות ובחיפושים באיזור ו־נערכה בדיקה לאורך הירדן. בתחילה התעורר חשש שה־מוקש הוטמן בידי מחבלים שחדרו משטח ירדן. במהלך הסריקות נעצרו שני חשודים. טרם ברור באיזה סוג של מוקש השתמשו המחבלים. כן לא נקבע עדיין המועד ה־משוער של הנחת המוקש מ־אחר הדרך אל האנדרטה אי־נה בשימוש יום יומי.

זהו המקרה השלישי בו משתמשים יוזמות ההרגיים הפועלים בגדה במוקשים נגד רכב לביצוע פיגועים. לפני כחודשיים הוטמן מוקש נגד רכב בבנין לשכת העבודה באחד הכפרים באזור שכם. בהתפוצצות שאירעה במקום לא נגרם כל נזק. במקרה שני הונח לפני כשבועיים, מוקש נגד רכב, באוטובוס אגד ש־יצא מתל־אביב לזכרון יעקב. המוקש התפוצץ באוטובוס ל־יד התחנה המרכזית של זכ־רון יעקב. בהתפוצצות זו נה־רג רוני קוזניסקי, בן 11 מ־אילת, ונפצעו ארבעה אחרים.

על משק גיתית, השוכן בדרומית לטפאל ירד אבל ב־נפול שלושה מבניו. בני ה־מקום הטומים מהמקרה. ב־משך היומיים האחרונים נת־כנסו החברים לדיון בתקריה ונקבעו סדרי ההשתתפות ב־הלוויה. הנקודה עלתה לקרקע ב־25 באוגוסט 1972 וקיומה מתבסס על גידולי ירקות, אבטיחים ועוד.

שר הבטחון, מר משה דיין (באמצע) ביקר אתמול במקום־המיקוש, ליד היאחזות נחל גיתית, שבו נהרגו שלושה חיילים ונפצעו ארבעה, בעלות רכבם על מוקש. לאחר מכן ביקר שר הבטחון בהיאחזות נחל גיתית וקיים שם שיחה עם חיילי ההיאחזות. נילוו אל שר הבטחון, אלוף פיקוד המרכז, האלוף יונה אפרת, מתאם הפעולות בשטחים, האלוף רפאל ורדי (שני מימין) ומפקד אזור יהודה ושומרון, תת־אלוף אריה שלו.

סחבת בועדת חוץ ובטחון בסיכומי חלוקה צודקת של שרות המילואים

מאת יהושע ביצור

יו"ר סיעת הליכוד ב־כנסת, ח"כ ד"ר אלימלך רימלט, שהוא גם חבר ועד־ת החוץ והבטחון של ה־כנסת, שיגר אתמול מברק בדחיפה אל יו"ר ועדת ה־חוץ והבטחון, ח"כ יצחק נבון, על שהועדה טרם סיכמה את נושא החלוקה הצודקת של נטל שרות ה־מילואים.

ח"כ רימלט מציין בפנייתו כי ח"כ יוסף תמיר העלה כבר בתחילת פברואר הצעה ל־סדר היום במליאת הכנסת, בה דרש להנהיג חלוקה שוה ומאוזנת של נטל שרות ה־מילואים בין כל יוצאי הצבא. הנושא הועלה בעקבות התמ־רמרות הרבה שפשטה בקרב מגוייסים רבים, על שהם נא־לצים לשרת ללא הפוגה חו־דשים רצופים, בעוד רבים אחרים לא נקראו כלל לשרות. מליאת הכנסת העבירה את ההצעה־לסדר־היום של ח"כ יוסף תמיר, בהסכמת שר הבטחון משה דיין, לטיפולה של ועדת החוץ והבטחון. ועד־ה זו יושבת זה שלושה חו־דשים על מדוכה זו, ושמע־ה דיון בנושא זה מפי ראש אכ"א לשעבר, האלוף הרצל שפיר, וקצינים בכירים אח־רים של המטכ"ל.

הועדה טרם סיכמה

אולם הועדה טרם הגיעה לסיכומים ומסקנות כלשהן למרות שאספה נתונים רבים על נושא ציבורי רגיש זה. לכן תובע עתה ח"כ רימלט מיו"ר ועדת החוץ והבטחון שהועדה תתחיל בלא דיחוי בקבלת סיכומים וניסוח מס־קנות, כדי שיובטח כי אמנם צה"ל ידאג לחלוקה שוה ו־צודקת ככל האפשר של נט־ל שרות המילואים.

ח"כ רימלט טוען, כי עו־בדה שוררת רגישות רבה בנושא זה בקרב הציבור הרחב, ו־לכן מן הדין שועדת החוץ והבטחון תקבע כללים ברורים אשר יבטיחו כי כל המשרתים במילואים ייקראו לשאת ב־מעמסה שוה, במידת האפשר של שרות פעיל.

נדחתה תביעה נגד גזבר רמת־ישי

מאת שאול הרן

בתביעה משפטית חסרת תקדים ביקש הממונה על מחוז הצפון לקבוע, כי גז־בר המועצה המקומית רמת ישי נטל מהמועצה סכומים שאינם מגיעים לו, בנסיבות של אש"ל ונסיעות, וכי ה־מועצה חייבת לתבוע ממנו סכומים אלה. אולם שופט השלום הראשי בנצרת, מר אליאס בתיילי, דחה את התביעה ואף חייב את המ־דינה בהוצאות בסך 200 ל"י.

מר ישראל קניג, הממונה על מחוז הצפון, טוען בתביע־תו כי משך כמה שנים קיבל גזבר מועצת רמת ישי, מר בצלאל כהן, סכומי נסיעות ואש"ל המצטברים לאלפי ל"י. מר קניג לא אישר סכומים אלה וטען כי הגזבר עשה בכך „עושר ולא במשפט". ל־פיכך תבע מר קניג, בתוקף סמכותו, שהגזבר בצלאל כהן יחזיר את הסכומים הללו ל־מועצה המקומית, ולחילופין טען שחובתה של המועצה המקומית לתבוע החזרת סכו־מים אלה מידי הגזבר.

בתביעתו זו התבסס מר ק־ניג על סעיף 36א' לפקודת המועצות המקומיות, המסמיך את הממונה לחייב את המו־עצה המקומית למלא צו שלו — והצו היה שהמועצה תד־רוש מהגזבר החזרת הסכומים שנטל ואשר הממונה לא אי־שר אותם.

בשמו של הגזבר טען עו"ד אליהו שמואלי שזהו סע־יף מנדטורי, שהשלטון הבריטי קבע אותו כדי לצמצם את סמכויות השלטון העצמי של המועצות היהודיות — ולפיכ־ך אין לו מקום במדינת ישראל (ואמנם הוא לא הופעל עד כה בארץ).

הגזבר בצלאל כהן טען בתביעתו של הממונה פגע בחוק הצפון וטען כי קיב־ל את הסכומים בדין ובתמו־רה מלאה. עו"ד א. ש־מואלי טען בשמו כי כב־ר נקבעה הלכה פסוקה שאי־ן בית משפט מוסמך להח־ליט במקום מועצה מקו־מית, ולכן אין בית ה־משפט יכול לקבל א־ת תביעתו של הממונה ע־ל מחוז הצפון ולהורות ל־מועצה מה עליה לעשות.

שופט השלום מר אליא־ס בתיילי קבע בהחלטתו כי אם גם אין הממונה על מחוז ה־צפון יכול להורות במקרה ז־ה למועצה המקומית מה עלי־ה לעשות, שכן סעיף 189 לפקו־דת המועצות המקומיות מעני־ק סמכות זו לשר הפנים. לפיכ־ך דחה את התביעה וחייב א־ת המדינה בהוצאות בסך [illegible]00 ל"י.

קופת־חולים כללית משפרת שירותיה בקרית־שמונה

נושאת ונותנת על הקמת מרכז רפואי במקום

מאת אלכס דורון

על הקמת מרכז רפואי ב־קרית־שמונה ומתן במעט כל השירותים שניתנים בבית־חולים, נושאת ונותנת קו־פ"ח כללית עם משרד ה־בריאות. כן מנהיגה עתה קופ"ח שיפורים בשירותי־הרפואה בעיר — על כך מסר אתמול שלום (סמסון) גראשיק, הממונה על אזור הגליל והצפון בהנהלת קו־פת־חולים, בשיחה עם סו־פר „מעריב".

השיפורים שהונהגו בימים האחרונים הם: החזרת מלוא התשלום בעד ביקור־בית של רופא בקרית־שמונה (בין ש־הפנייה נעשתה על ידי קרי־את הרופא מביתו ובין ש־נקרא לביקור מתורנותו) בעוד — שבשאר המקומות, מחזירה קופ"ח רק 75 אחוז מן ה־תשלום שגובה הרופא; הסרת כל ההגבלות הקיימות לגבי מבוטחים; כל ההתייקרויות שיהיו בתקופה הקרובה בתש־לומים בעד שירותים ותרופות בקופ"ח — כולל טיפולי שי־ניים — לא יוחלו על קרית־שמונה.

כמו כן החליטה הנהלת קו־פ"ח להגביר את השירות ה־פסיכיאטרי הניתן במקום. — על ידי הפניית צוות רופאים ומומחים מיוחד מבית־החולים „גהה", לביקורים קבועים — ב־פעמיים־שלוש בשבוע — ב־קרית־שמונה. כן התנדב צוות דומה של מומחים ברפואת־נפש, לטפל על ידי ביקורים קבועים מדי שבוע, בישובי רמת־הגולן.

יתכן שבמרכז הרפואי יהיו גם כמה מיטות לאישפוז זמני ומחלקה כירורגית קטנה, כדי למנוע את הצורך לטלטל את הזקוקים לטיפולים אלה, ל־בית החולים הקרוב ביותר.

משרד הבריאות כבר הבטיח מצידו לדאוג לאמבולנס מיוחד עם ציוד לטיפול נמרץ בחולי לב — מן הסוג הקיים בירוש־לים.

עד להקמת המרכז הרפואי בקרית שמונה, הוחלט לקיים בעיר ביקורים קבועים — ש־לוש פעמים בשבוע — של רופאים מקצועיים־מומחים, ב־רוב המקצועות של הרפואה. כל הרופאים הללו יבואו מ־בתי החולים הסמוכים. בעיר נמצאים עתה באופן קבע 8 רופאים כלליים ורופאי ילדים, בשלוש מירפאות קופ"ח.

כמאה אלף איש בילו בחג בפארק הלאומי ברמת־גן

נפתחה תערוכת הפרחים הבינלאומית, בהשתתפות נציגים מ־22 מדינות

מוקד משיכה מרכזי, ש־ריכז כ־100 אלף איש ב־גוש דן, היה ביום העצ־מאות הפארק הלאומי ב־רמת־גן, שבו נפתחה תערו־כת הפרחים הבינלאומית. כעשרים אלף איש ביקרו בתערוכת הפרחים, רבבות עשו בפיקניקים המתיים על מד־שאות הפארק, שטו באגם ו־בילו בין חיות הספארי. המכוניות השתרכו לאורך קילומטרים. בצהרים נאלצה המשטרה לסגור את הגישה בכביש דרך השלום לכיוון כפר המכביה והפארק הלאומי. רבים השאירו את המכוניות במרחק 4—5 קילומטרים מה־פארק ועשו דרכם ברגל.

תצוגה מגוונת

אתמול ב־10 בבוקר הכריז ד"ר ישראל פלד, ראש עיריית רמת־גן, על פתיחת התערוכה, בהשתתפות מציגים מ־22 מדי־נות. זוהי התצוגה המגוונת והמגוננת ביותר מקרב תע־רוכות הפרחים הבינלאומיות שהתקיימו ברמת־גן. בפעם ה־ראשונה נערכת התערוכה ב־אביב. (היא נדחתה בשל ה־מלחמה).

פרחי־אביב

לכן מייצגים זני פרחים אופ־ייניים לאביב, בהם אלפי ה־הדרים ואף זנים חדשים ומקו־ריים, שהכליאו מגדלים יש־ראליים לקראת התערוכה. ה־תצוגות משתרעות על שטח גדול בביתנים סגורים, בחמ־מות ובגן־הוורדים הפתוח. דגם ענק של תחנת רוח הולנ־דית ניצב מעל סככה עגולה במרכז הגן. כמו כן ניצב דגם של בית־למכבר פרחים, אף הוא בסגנון הולנדי.

אמצעי בטחון

אמצעי בטחון קפדניים נג־קטו באיזור הפארק ותערוכת הפרחים. האמצעים היו דרו־שים גם כדי להשתלט על לחץ הקהל הרב וכדי לשמור על התצוגה העדינה. בסמוך לשטח שתערוכת הפרחים הו־פעלו ביתני בזאר, שטח מש־חקים עם מיתקנים מתוחכמים ושטח לאירועי בידור, שיארח בכל ערב מעשרת ימי התע־רוכה אומני בידור. בניגוד ל־ימי שבת, לא נראו בקרב המוני המבקרים קבוצות של תושבים ערביים מן השטחים. נראה שחששו להגיע למקום ביום של ריכוז קהל ישראלי גדול.

בעת התערוכה, מופיעים ב־מקום גם שוחרי פרחים, שהגי־עו מחו"ל. קבוצה הציגו של־טים דוגמת „מהולאנד באהבה לישראל". (ע.)

„תנועת העבודה למען א"י שלמה" נתכנסה אתמול בת"א

„מול המחדל הנמשך אנו קוראים להנהגה חדשה"

„מול המחדל הנמשך ו־המעמיק של שלטון המער־ך, אנו קוראים להצבת הנהגה לאומית חדשה ב־ראש המדינה, ההנהגה ה־ציונית, הקם בתפוצות ו־ציבור העובדים בישראל" — נאמר בהחלטות שנת־קבלו אתמול אחר הצהריים בכינוס החירום של „תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה" בבית סוקולוב ב־תל־אביב.

כינוס החירום תבע להעמיד את הליכוד במרכז ההנהגה הלאומית החדשה.

את הכינוס פתח הסופר משה שמיר. הוא אמר, כי יום ה־עצמאות השנה הוא יום ה־עצמאות העצוב הראשון ב־תולדות ישראל. בציבור יש־נה תחושה של תסכול, של אי בטחון, המתפשט בעיקר בנוער. „לא המדינה שקר ד לא היינו מבוכה, אלא השקר הוא בהנהגה הפושטת רגל", אמר.

מר שמיר אמר, כי הדרישה של תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה היא הקמת הנהגה חדשה על יסוד ערכי הציונות החלוצית.

אלוף (מיל.) ח"כ אברהם יפה, שיבח את צה"ל והד־לך כחיל אל חיל והיה מוכן להנחיל לנו את הנצחונות, שאנו זקוקים להם.

„אסור שבממשלה הבאה יהיה שר אחד שהיה חבר בממשלת יום הכיפורים, ממ־שלת המחדל" — אמר ח"כ יפה.

מר אליעזר ליבנה אמר, כי על המחדל הבטחוני גברנו, אך ב־22 באוקטובר נכנענו לדרישות ד"ר קיסינג'ר, ו־זהו המחדל.

מר ליבנה קרא להתנחלות, כי „בלי התנחלות אין ציו־נות".

אלוף (מיל.) ח"כ אריאל שרון אמר, כי עובר עלינו משבר קשה ועמוק, ולא רק בגלל יום הכיפורים. לדעתו זה בא בגלל העדר יעדים לאומיים, וקיום ספיקות ביחס למחיר ששילמנו ונצטרך לש־לם. הוא הוסיף, כי הדור של עכשיו נלחם טוב יותר מהדור שלו. קיים אבדן בט־חון עצמי חמור, ובעיקר נו־כח מצב המלחמה שאנו נמ־צאים בו. ח"כ שרון חושש, שבעתיד נצטרך לעמוד בפני מלחמות גדולות. (ע)

ארגוני המחאה מבקשים לקיים את הצעדה

מאת יוסף וקבמן

ארגוני המחאה המאוחדים עומדים להציע לרמטכ"ל ה־חדש, רב־אלוף מרדכי גור, לקיים השנה את צעדת שלו־שת הימים — בניגוד ל־החלטתו של הרמטכ"ל הקו־דם, רב־אלוף דוד אלעזר, שלא לקיים את הצעדה.

מר אהרון פיק, מראשי אר־גוני המחאה המאוחדים הודיע כי ייפגש עם הרמטכ"ל ה־חדש ויציג את הצעתו.

מר פיק אמר, כי באם צה"ל לא יארגן את הצעדה, יעשו זאת ארגוני המחאה, באותו מסלול של אשתקד. הוא הוסיף עוד, כי באם יא־סרו על כך בחוק מינהלי זה או אחר, את קיום הצעדה ב־שטחים, הרי שהצעדה תקויים במסלול שהיה מקובל בעבר, היינו, כחולדה.

מטוסים

נחתים: אל על 008 מניו־יורק 12.20; אליטליה 738 מרומא 13.15; אל על 856 מפאריס 13.36; ט.וו.א. 800 מניו־יורק, פאריס 13.45; סייפרוס 302 מ־ניקוסיה 14.10; לופטהאנזה 634 מפראנקפורט 14.20; בריטיש איירווייס 482 מלונדון 14.30; אל על 500 מניו־יורק 14.35; נתיבי אוויר קיפריים 669 מאוס־טאנבול 15.45; כ.ל.מ. אייר פ־ראנס, מגנבריאי, אמסטרדם ואתונה 16.10; אל על 348 מ־ציריך 16.30; ט.וו.א. 810 מ־בומבי, טהראן ורומא 16.35; ט.וו.א. 840 מפאן אמריקה, ניו־יורק, רומא ואתונה 17.25; סוויסאייר 330 מציריך 18.05; אל על 358 מפראנקפורט 19.30; מרום 245 מבוקרשט 20.00; אל על 456 מפאריס ורומא 20.05; בריטיש איירווייס 484 מלונדון 20.35; אל על 456 מלונדון 20.50; אל על 522 מניקוסיה 21.35; אל על 154 מיוהאנסבורג ונייירובי 22.15; לופטהאנזה 632 מפרנקפורט 23.05.

ממריאים: אייר פראנס 135 לפאריס 08.30; אל על 357 לפראנקפורט 10.00; סבנה 202 לבריסל 10.10; אל על 459 לקופנהאגן 11.10; אליטליה 739 לרומא 14.00; סייפרוס 303 לניקוסיה 15.00; לופטהאנזה 633 לפרנקפורט 15.10; בריטיש איירווייס 485 ללונדון 15.20; אל על 361 לוינה 16.30; נתיבי אוויר קיפריים 997 לאיסטנבול 16.50; ט.וו.א. 810 לבומבי ו־טהראן 18.10; אל על 521 ל־ניקוסיה 19.00; מרום 346 ל־בוקרשט 21.30.

קנה דירתך בדירות גינדי

רחובות — רח' הרצל 187 (מול המשטרה)
ראשון־לציון — רח' הרצל 59 (מול התחנה המרכזית)
פתח־תקוה — רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה)

בואו לגור ברחובות (כ־25 דקות מת"א)

עיר ההדרים - המדע והתרבות

ב־1948 מנתה רחובות כ־9000 נפש, כיום מתגוררים בה כ־50.000 נפש.

ברחובות של היום — תכנון עירוני חדשני ומודרני הכולל מרווחי דשא וגנים המפרידים בין מגוון הבתים והוילות. בעיר ההדרים יש כ־12.000 דונם פרדסים, 10 גנים צבוריים, 50 גני משחקים ושעשועים לילדים, מתקני מחנאות וספורט עירוניים.

בעיר התרבות והמדע — רשת חינוך ענפה הכוללת בין היתר 50 גני ילדים ממלכתיים, בתי ספר מקצועיים מעולים לבנים ולבנות. ברחובות שוכן כידוע מכון ויצמן למדע המעסיק כ־1500 מדענים ועובדים וכן בניני תרבות המרכזים פעולות תרבות שונות. ברחובות מוסדות בריאות משוכללים: בית החולים „קפלן" בית יולדות ומרפאה מקצועית.

החשבתם להחליף את דירתכם בדירה מרווחת יותר, או לשלוח את בניכם לגור באזור מגורים תרבותי, מרכזי, חדשני ושקט — בקרו בדירות גינדי ברחובות.

אצל גינדי קנית בבטחון זכית

מעריב לספורטאים מעריב לספורטאים

בחצי־גמר גביע המדינה בכדורגל

הפועל חיפה - מכבי תל־אביב בית"ר ירושלים - הפועל פ"ת

מכבי ת"א גברה על מכבי פ"ת גם בגומלין 3—1

מאת דורי קלנר

ללא התלהבות קהל (300 צופים בלבד!) הרחוק מקור ההתענינות — הבטיחה לעצמה בערב החג קבוצת מכבי תל־אביב את העליה לשלב חצי־הגמר בגביע המדינה. היא עשתה זאת בנצחון שני על מכבי פתח־תקוה בתוצאה 3—1 (0—3), לאחר שגם במשחק הראשון ניצחו התל־אביבים (0—3).

היתרון של מכבי תל אביב [ב]משחק הראשון הבטיח לה, [למע]שה, את העליה לשלב ה־... — ועובדה זו הביאה ... כך, ששתי הקבוצות הפ־... הפעם משחק פתוח הר־... בו הושם הדגש על ההת־... ועל הצגת כדורגל יפה. קבוצת מכבי פתח תקוה ... ילה את יהבה על מערך ... יר בעל אופי התקפתי כוב־... נקודת התורפה במערך היתה חוליית הקישור, בה ... שלושה שחקנים צעי־... וחסרי נסיון. שלישיה זו ... בל, אופנהיים ומקמל) לא ... לשלוט במרכז המג־... ולכוון את משחק החוד. ... אמנם השקיעה עבודה ... ה אולם זו היתה בדרך־... מסורבלת וחסרת המתנה. ... לכן, כי חולית החוד של מכבי פתח־תקוה סבלה מאספקת כדורים לקויה ונר־אתה חסרת אונים מול ההגנה המגוננת של מכבי תל אביב.

עובדות אלה מסבירות מדוע השתלטה מכבי תל אביב ללא קושי על מרכז המגרש ויצ־רה לחץ רצוף כמעט על שער יריבתה. במרכז ההגנה הפתח תקואי ניסו המזיקים זאב זל־צר ויצחק דרוקר לעמוד מול גלי ההתקפות התל אביביות, ואולם שוער הסגן מאחורי גבם וצמד מגינים והדיר ל־צידם הפך את ניסיונם לבלתי אפשרי.

מעלתה של מכבי תל־אביב היתה בכוחה להעביר את כד־בר המשחק במהירות לחצי המגרש הפתח תקואי על ידי מספר קטן של מסירות ארו־כות ועל ידי שיתוף ארבעה־חמישה שחקנים בכל התקפה. חילופי המקומות הנבונים בין התל אביבים הותירו את יריביהם חסרי־אונים ורק חוסר דיוק בבעיטה לשער מנע מהם הגדלת התוצאה.

מכבי פתח תקוה פתחה את המשחק בתנופה ואולם לא הגיעה לכלל סיכון ממשי של שער תל אביב. כבר לאחר דקות מספר עברה היוזמה לתל אביב ופלבי רמז (13) בבעיטה ממרחק על העתיד לבוא. בדקה ה־21 הובילה כבר מכבי תל אביב: ברגור ופלבי הוליכו מסירה־כפולה ופלבי החזיר בסוף את הכדור לירון עוז, שהיה בלתי מכו־סה במרכז הרחבה וזה בעט מ־10 מטר וקבע 1—0. תוך ארבע דקות הוסיפו התל־אביבים שער נוסף: פלבי הקשית קרן על פי השער ו־ויקי פרץ נגח תוך כריעה בין ידי לבקוביץ לפינה ה־נגדית הגבוהה.

פתח תקוה — המומה מ־צמד השערים המהיר — ניס־תה לעבור להתקפות נגד ו־בדקה ה־31 אף הציל שטמ־ברג את התל אביבי מן הקו כדור נגיחה של אורי פלד. ואולם השליטה במגרש נשארה ב־רגלי התל אביבים. פרץ (33) ועוז (37) החטיאו ממצבים אידיאליים ובדקה ה־43 נק־בעה תוצאת המחצית. גרגיר בעט כדור מצויין מ־20 מטר, לבקוביץ הדף לרגלי סלימן, וזה לא התקשה לחלוף על פניו ולקבוע 0—3 למכבי תל־אביב.

במחצית השניה ירד המתח כליל וניכרה ירידה ברורה ברמת המשחק. פלבי וקרקו ניסו כוחם ממרחק אך השער נכבש מן העבר השני (52): ספיבק פרץ מימין שלח כדור למרכז הרחבה ואורי פלד בעט היטב מן האויר שער כבוד לפתח תקוה.

מכבי תל אביב: קדוש; ליבקר, קרקו, ניסני (קפלן), שטמברג; עוז, סלימן (א. כהן), גרגיר; פלבי, ברגור, פרץ (ספבק).

מכבי פתח תקוה: לבקוביץ; רוזנפל, ג. זלצר, דרוקר, גולד צימר; אופנהיים, מקמל, יובל; פלד, י. זלצר (ספיבק), היבש (ששון).

מי נגד מי בחצי־הגמר

במשחקי חצי־הגמר של גביע ישראל בכדורגל, ש־יוחלו ב־14 במאי ייפגשו מכבי ת"א — הפועל חי־פה וביתי"ר ירושלים — הפועל פ"ת. לא הוחלט עדיין אם המשחקים ה־כפולים ייערכו בשיטת בית וחוץ או שהמשחקים הכפולים ייערכו כולם ב־מגרשים נייטראליים.

לא כדורסל אלא בידור

...כדורסלנים שבאו אלינו מ־... במטרה — אולי כנה לבדר אותנו בימים מרי... אלה, אינם אשפים ולא ... האשפים הם אלה ... צליחו „למכור" לנו אותם. ... אולי, מעט „בלוף" ב־... הבידור, אולם קשה לש־... לאורך ימים. ולכן לא ... הוא שיימצא של „אש־... הכדורסל" מהארלם. לא ... אלינו מעולם, עד ש־... הפירסומת הגדולה הח־... לעבוד על כל אמצעי ה־... התוצאה: 10 אלפים ... במודעים גבוהים, ב־... כל הספורט. בתמורה ני־... לקהל אפס אחד גדול, ... קלע יותר למטרה אחד ... „אשפים", שעל גופייתו ... המספר 00... ... 10 דקות — תופסים ... הפירצינג, קצת להטוטים, ... פחות מזה כדורסל ומה ... כי מרגיז — זה שאין ל־... „אשפים" יריב. ... קבוצה, שכביכול מתמודדת ... ה„אשפים", מכונה בשם ... לא פחות — „כוכבי ... יורק". אם אוסף מקרי ... כמה אורחים מעז להופיע ... „כוכבי ניו־יורק" — גם ... יכול לעשות זאת, בלי ... מעורב בחקירות כלשהי. ... ההצגה הראשונה ביד־אלי־... עוד גילה הקהל סבל־... נוכח הצגה פושרת מאד ... ה„אשפים" והופעה מע־... של „הכוכבים". אולם ... ההצגה השניה, כבר נשמעו ... של אי־שבלנות ו־... ניכרים. ... ה„קיטש" הזה, ניתן ... לדלות, מספר שחקנים בעלי כשר אישי גבוה — כמו „ה־להי" לאורנס או לוהר גרין. אולם אפילו „הלהי" (מכדרר בוסד צליון) קטן מכדי למקד סביבו ערב בי־דור שלם.

„האשפים" תמיד יוצאו את „הכוכבים". תמורת כמה דו־לארים מוכן שחקן כמו מסבלי מלסינגר (מגודל שיער וזקן) להשכיח לנו את ימיו הטו־בים במכבי רמת־גן ולהשת־טות עד כדי גיחוך. „האש־פים" גם יודעים כיצד ומתי לעורר, לשנות, את הקהל מן „הרגעים המתים" של ההצגה (כאלה יש בשפע) ולכן הם משתדלים לסיים כל רבע (או־רך המשחק 10X4 דקות) ב־קליעה לסל, כאשר „הכוכבים" עומדים מן הצד, פאסיביים לחלוטין...

30 דקות הציג די המתור „צג־בי. הרי כאלה, שנגנו מקודם יותר. מי שזוכר את ה„גלוב־טרוטרס", אינו יכול שלא להשוות בין להקתו הגדולה של איב ספרשטיין ז"ל, ה־יהודי הפיקח, שניהל את לה־קתו בצורה מקצועית מבריקה ואשר אנו — הקהל — ידענו תמיד מה לצפות ממנה.

מהלהקה הנוכחית לא ידענו מה לצפות וכאשר ראינוה ב־פעולה — לא התלהבנו ממנה כלל.

ייתכן שאילו ניצבה מול „ה־אשפים" קבוצה נורמאלית — אפשר היה ליהנות מכדורסל משובח יותר. אולם אם לקרקס — אז ל„בולטיני". שם, לפ־חות, לא עושים מאתנו צחוק.

משה לויד

אתמול במגרשים

מכבי יפו — נבחרת בת־ים 6—2

קבוצת מכבי יפו זכתה את־מול בגביע ראש עיריית בת־ים, כאשר גברה באיצטדיון בת־ים על נבחרת העיר, ש־הורכבה משחקני הפועל (לי־גה א'), ביתי"ר (ליגה ב') ומכבי (ליגה ב') בשיעור 6—2.

שערים ליפו: אלברט לוי, אלי בכר (2), בלום ובן־דרור (1). לבת־ים: אלי מכלוף (2).

גביע העצמאות להפועל הרצליה

הפועל הרצליה זכתה את־מול בטורניר־בזק בכדורגל על גביע יום העצמאות, בו השתתפו גם ביתי"ר הרצליה והפועל רעננה מליגה ב'.

הפועל הרצליה גברה על ביתי"ר 3—1 וסיימה ב־2—2 עם הפועל רעננה. ביתי"ר הר־צליה גברה על רעננה 1—0 ובכך הובטחה זכייתה של ה־פועל הרצליה.

גביע רמלה לנבחרת לוד

המיפגש המסורתי לכבוד יום העצמאות על גביע ראש עי־רית רמלה בין נבחרות לוד ורמלה הסתיים אתמול בתיקו־אפס בתום 90 דקות, אולם בבעיטות 11 מ' ניצחה לוד 4—5, לעיני כ־2000 צופים. סגן ראש עיריית רמלה מר אדוורד לוי העניק את ה־גביע לקבוצה המנצחת ומד־ליות לשחקנים.

★ נוער: נבחרת לוד — נבחרת רמלה 1—1 (8—7 ב־בעיטות 11 מ').

מכבי זכתה בגביע חולון

קבוצת הכדורגל של מכבי חולון זכתה אתמול באליפות העיר ובגביע ראש העיר לא־חר שגברה בדו־קרב בעיטות 11 על הקבוצה המפתיעה מ־ליגה ג' „צפרירים" 5—3. ב־תום המשחק היתה התוצאה 0—0.

במשחקים המוקדמים: „צפ־רירים" — ביתי"ר חולון 1—0; א.ס. לזרוס — הפועל חולון 1—1 (6—7 בבעיטות 11 מ'). מכבי חולון — א.ס. לזרוס 5—1.

גביעים לזכר חללי חדרה

באיצטדיון הפועל בחדרה נערכו אתמול שני משחקים לזכר חללי מלחמת יום הכי־פורים. ראש עיריית חדרה דב ברזילי תרם שני גביעים ל־משחקים בין הפועל גבעת־אולגה להפועל בית־אליעזר והפועל חדרה נגד נבחרת מעורבת של הפועל גחליאל ומכבי חדרה.

בגביע הראשון זכתה הפו־על גבעת־אולגה, שניצחה 3—0. בגביע השני תחזקנה שתי הקבוצות חצי שנה כל אחת, שכן המשחק נסתיים בתיקו 2—2.

★ הפועל בית־שמש ניצחה אתמול את ותיקי בית־שמש בתוצאה 5—0 (4—0) במשחק לזיכרו של שוער הקבוצה שמואל דנדין ז"ל, שנפל ב־מלחמת יום הכיפורים.

גביע קרית־גת להפועל באר־שבע

כדורגלני הפועל באר־שבע זכו אתמול בגביע העצמאות של קרית־גת, כשניצחו את נבחרת קרית־גת 5—2 (3—1).

★ בליגה ב' בכדורגל: מכ־בי פרדס־חנה — מכבי זכ־רון 5—0.

בעולם

כדורגל

★ דרום־קוריאה, תאילנד, אירן והודו — עלו לחצי־הגמר של גביע אסיה לנוער בכדורגל, בבאנגקוק. קוריאה גברה על יפאן 2—1; תאי־לנד ניצחה את מאלזיה 2—0; הודו ניצחה את סינגאפור 4—1 ואירן — את הונג־קונג 3—0. אירן תתמודד עם דרום־קוריאה בחצי־הגמר בשבת והודו עם תאילנד, ב־יום א'.

★ נבחרת הכדורגל של צ'י־לי פתחה אתמול במסע מש־חקי ההכנה שלה לגביע העו־לם בנצחון על האיטי 1—0. השער: גארסיה — דקה 72.

כדורסל

★ נבחרת הכדורסל של אי־ראן זכתה בנצחון במשחקה בטוקיו עם קבוצת פועלי ה־מכוניות של יפאן 77—67.

הנבחרת לא יכלה להרכב־חסר של שמשון

משחק האימון שערך שלשום סגל נבחרת ישראל בכדורגל נגד קבוצת שמשון תל־אביב, במגרשה, ביפו, לא היה בו כדי לעודד את שחקני הנבחרת וקברניטיה לקראת יציאתם הקרובה לחו"ל. הנבחרת הציגה במשחק זה יכולת כושלת וסיימה אותו בתיקו 0—0.

גם תנאי המגרש הגרועים (המגרש הושקה לפני המש־חק והיה ספוג מים) ועייפותם של השחקנים — אין בהם כדי להסביר את כשלונה של הנבחרת. הדבר מודגש עוד יותר על רקע העובדה, שקבוצת שמשון חסרה בהרכבה כמה משחקני המפתח שלה.

במוקד המשחק עמדה חז־רתם לנבחרת של ה„מקצוע־נים" — דוד פרימו, משה ליאון ושמואל רוזנטל — וזו שהוכתרה בהצלחה מעטה. דוד פרימו אמנם הציג מש־חק בטוח ויציב במרכז ה־הגנה אולם רוזנטל, שהיה בלתי מדויק, וליאון, שהפגין משחק פושר וחוסר ביידות — איכזבו.

המשחק כולו עמד בסימן שליטתה הברורה של הנב־חרת ואולם הלחץ שהפעילה על שער שמשון היה חסר רציפות, מסורבל וחסר דיוק. החוליה האחורית לא הועמדה תחת לחץ רציני והמתוה ה־עבודה, שהמגינים — ובעיקר ליאון — גילו משחק סטאטי במקום לתמוך בהתקפה.

שחקני מרכז השדה — יהו־שע פיינגביים ויצחק שום — היוו את נקודת־האור בנב־חרת, כאשר בולטים מן ה־משחק (בעיקר במחצית הרא־שונה) הפגינו משחק נבון, שהתבסס על פתיחות המשחק לאגפים והעתקת כובדו במהי־רות וביעילות מן ההגנה ל־התקפה.

נקודת התורפה הבולטת ב־נבחרת היתה החוליה הקד־מית. בלטה בה חולשתו של ישראל פוגל, במרכז ההתק־פה, שנע בבדידות ולא הש־כיל להשתחרר משומריו ו־לסכן את שער שמשון ולוא גם פעם אחת. לונדנל הצעיר באגף הימני גילה מהירות רבה, שלא נשאה פרי בשל פזיזותו, ואילו שלום שורץ התקשה להסתגל לאגף השמא־לי, שאינו אגפו הטבעי.

מאמן הנבחרת, דוד שוייצר, אמר בסיום המשחק, כי ניכר חוסר התאום בין המצטרפים החדשים לשאר השחקנים ו־הביע תקוה, כי הם ישתלבו במהירות במשחק הקבוצה כו־לה. הוא הבהיר, כי אין ב־דעתו לקיים משחקי אימון נו־ספים לפני נסיעת הנבחרת. רק בשבוע הבא יוחלט על קביעת הסגל שיסע לברלין ונראה, שבעיית הפציעות ב־נבחרת תקל על החלטת ה־מאמן. נראה, כי הקיצוני ה־ימני גדעון דמתי לא ייצא למסע הנבחרת בשל פגיעה רצינית ברגלו, וכן קיימים ספקות בקשר לכשירותו של חברו לקבוצה, יואל מסוארי.

במשחק האימון שלשום הו־פיעה הנבחרת בהרכב: סורי־נוב (ויסוקר); ברודה (בר־ברגר), פרימו, שוגר, לי־און; רוזנטל, שום, פיינגבים; לונדנל, פוגל, שורץ.

ליגה אנגלית

לידס — אלופה

קבוצת „לידס" זכתה של־שום בפעם השניה בתול־דותיה באליפות הליגה ה־אנגלית בכדורגל, לאחר ש־יריבתה במירוץ לתואר זה, „ליברפול" נוצחה 1—0 ב־ביתה (48 אלף צופים) על ידי „ארסנל".

ל„לידס" שזכתה בתואר ה־אליפות ב־1969 יש עתה 60 נקודות ומשחק אחד להשלמת העונה (בשבת עם „קווינס פארק ריינג'רס") ואילו ל„לי־וורפול" 55 נקודות ושני מש־חקים.

משחקי מחר בליגה האנג־לית הם קודם כל המאבקים להימנעות מירידה בין: ביר־מינגהאם ונוריץ'; סאותהמפ־טון־אברטון; מנצ'סטר־יונייטד עם מנצ'סטר־סיטי; ווסטהאם־ליוורפול.

„ביירן" ו„אתלטיקו" בגמר גביע אירופה

הספרדים הפתיעו את „סלטיק" 2—0

קבוצות הכדורגל „ביירן" מינכן ו„אתלטיקו" מאדריד יתמודדו ב־15 במאי בבריסל, לראשונה בתולדותיהן, בגמר גביע אירופה לאלופות — לאחר ששלשתם זכו בנצחונות ביתיים, במשחקי־הגומלין של שלב הצי־הגמר.

„ביירן" גברה על „אויפשט דוזה" ההונגרית 3—0 (השע־רים: השוודי טורסטנסון — 36, גרד מילר — 80 ושער עצמי של ההונגרי הורבאט — דקה 70).

„אתלטיקו" מאדריד, ללא ששה משחקניה המרצים עו־נש הרחקה — גברה על „סל־טיק" גלאזגו 2—0, במשחק שהיה הפעם הוגן וללא תק־ריות (השערים: רודריגז — 55, גאסטה — 77).

● בגביע למחזיקות גביע יתמודדו בגמר ברוטרדאם, ב־8 במאי, מאגדבורג ממזרח־גרמניה ומילאן מאיטליה. זו הופעת בכורה של נציגה מ־מזרח־גרמניה בגמר אירופי כלשהו. מאגדבורג גברה על ספורטינג ליסבון 2—1 (השע־רים: פורמנקה — דקה 9, והספארוזסר — 69 לגרמנים; באלטסאר — 78, לליסבון). מילאן נוצחה על־ידי בורוסיה מינשנגלדבך רק 1—0, ובזכות נצחונה הקודם 2—0 עלתה לגמר (השער היה עצמי של המגן סאבדיני בדקה ה־27). המשחק היה חריף ושלושה שחקנים הוזהרו.

● בגביע אופ"א בו זכתה בשבע השנים האחרונות קבו־צה אנגלית, יופיעו בגמר ה־כפול (22 ו־29 במאי) טוטנ־האם עם פיינורד ההולנדית. במשחקי הגומלין של חצי־הגמר גברה טוטנהאם על לו־קומוטיב לייפציג 2—0 ואילו פיינורד נפרדה ב־2—2 מ־שטוטגארט (השערים: רסאל ושונמאקר — להולנדים; ל־גרמנים — ברנינגר את שני השערים).

מגן העצמאות בטניס — לנערי הפועל תל־אביב

קבוצת הנוער של הפועל תל־אביב זכתה אתמול במגן העצמאות בטניס, לזכרם של 28 חללי מערכות יש־ראל מקרב שחקני הענף. בגמר ניצחה הפועל ת"א את מחזיקת המגן כאשתקד קבוצת מכבי ת"א בשיעור 2—1.

משחק הזוגות בין ש' פוני וחיים ארלוזורוב מהפועל ודן גולדברג ורוני הורנהיימר מ־מכבי שנסתיים בנצחון 6—3, 6—2 של שחקני הפועל — היקנה את המגן לאגודתם.

לפני כן ניצחה פוני בן ה־15 את הורנהיימר 6—0, 7—5 ודן גולדברג גבר במפתיע על חיים ארלוזורוב 6—2, 7—6.

את המגן למנצחים מסר נ־ציג צה"ל אלוף־משנה מנחי־הו ניב. כן נכחו במעמד רא־שי איגוד הטניס, נציג המפעל האולימפי ונציגי המשפחות השכולות.

★ לחצי־גמר אליפות הקשי־שים, בטניס העפילו האלוף צבי לוין, שיתמודד נגד עוז־רי, ובחצי־הגמר השני ישחקו מרדכי פינברג ושאול דרבש. ברבע־הגמר: לוין — פרנקן 4—6, 6—2, 6—1; עוזרי — קליין 4—6, —4, —0; פינ־ברג — הרדוף 6—0, 6—0; דרבש — גורדון 6—1, 6—1.

ניומארק בנהריה

במשחק לציון חג העצמאות בנהריה, ניצחה הפועל ת"א את הפועל נהריה מהליגה ה־ארצית 87—65 (43—28). הד־מעתו של הענק דייב ניומארק סיקרנה מאד את 700 הצופים במשחק, אלא שהוא לא שותף הרבה במחצית הראשונה, ש־בה קלע שתי נקודות בלבד. עם שובו במחצית השניה — השתפר ובלט.

להפועל ת"א קלעו: בקר 16, ניומארק 1, חוזה 14, סודנשיין 12, קרוזמן 12, אמלשטיין 10, ברנשטיין 6, נצמיאס 4, מרדכי 3.

לנהריה: ריצ'י 18, צנבר 16, אולק 14, מינץ 7, מנגה 6, קוטר 2, בן־ציון 2.

★ נפתלי ברבי־בסקי מהפו־על ת"א ניצח בתחרות קלי־עה באקדח שרות 30 כדור למרחק 25 מ'. הוא צבר 231 נק' מ־300. שני — גדעון בן־חור מהפועל אשקלון (221) ושלישי — איזיק רו־דין (אשקלון) שצבר 216 נקודות.

★ 700 רוכבי אופניים השת־תפו אתמול במרוץ אופניים במסלול רחובות—חולדה (25 ק"מ) „בעקבות לוחמי תש"ח". המרוץ היה עממי.

★ תחרות אריצת ברובה־אויר על גביע רוזנפלד ז"ל תתקיים היום אחה"צ ומחר בבוקר באילת.

מכבי רמת־גן — נב' הנוער 74—73

במשחק מוקדם להופעת „אשפי הכדורסל" ביד־אליהו, גברה בערב זה קבוצת מכ־בי רמת־גן על נבחרת הנוער 74—73, כשלאריי גורדון קלע את סל הנצחון לקבוצתו 6 שניות מהסיום.

לרמת־גן קלעו: גורדון 24, גריפין 18, קמינסקי 10, בן־ארי 9, זילברמן 8 ומרוס 5.

לנוער: בן־צבי 18, גורן 14, חמו 12, צירקוס 9, ברכה 8, שאבי וששון 4 כ"א, צלנר ושמוט 2 כ"א.

★ שני פורורים בשלב הצי־הגמר של גביע שלום דיסמן ז"ל בכדורסל לנערים, ייערכו מחר במגרשי מכבי פתח־תק־וה ומכבי הרצליה.

ביתנו

יום ששי 26.4.74 — 10 בלילה
מרתף ביתנו לאמנות הקולנוע
הסרט: מות הזמיר עם גרגורי פק

מוצ"ש 27.4.74 — 7.30 בערב
המועדון לספרות ולפולקלור
ערב המוסיקה הכליזמרית היהודית

מוצ"ש 27.4.74 — 8 בערב
מועדון לעולים חדשים

יום ראשון 28.4.74 — 9 בערב
מועדון לאקדמאים צעירים

יום שני 29.4.74 — 7 בערב
הרצאת האסטרולוג: הנס צויגר
בנושא:
אסטרולוגיה פאראפסיכולוגיה וצמחונות

יום שלישי 30.4.74 — 8 בערב
הרצאה שניה בסדרה פאראפסיכולוגיה
מאיר שאול, בנושא:
טלפטיה ראיית הנסתר ראיית הנולד

יום רביעי 1.5.74 — 7 בערב
מועדון הסרט הטוב לעולים

יום חמישי 2.5.74 — 8 בערב
רקודי עם ועמים — בהדרכת מושה אשכנזי

יום חמישי 2.5.74 — 7 בערב
הרצאת פרופ' מרדכי גיחון
בנושא: חפירות תמרה 1973
בשתוף החברה לחקירת א"י ועתיקותיה

— גזור ושמור —

המרכז לטלוויזיה לימודית
מגיש
תוכניות מיוחדות
השבוע:
ו' אייר - י"א אייר [28.4 - 3.5]

שפופרות ללא תוכן
מה לעשות בשפופרות ריקות של מיונז, משחת־שיניים, אנשובי וכו'? לזרוק? כמובן שלא. לבתיה עוזיאל יש הצעה אחרת — מן השפופרות ליצור תפצ־רוני.
יום א', ו' אייר, 28.4 שעה: 16.00

שח־מט
שעור מס. 27
יום א', ו' אייר, 28.4 שעה: 16.12

עצבים ב'
מן הסדרה: ביולוגיה.
מיועד לנבחנים בבחינות הבגרות ולכל שוחרי המדע.
יום א', ו' אייר, 28.4 שעה: 16.42

ג'ודי
סרט אוסטרלי המספר על נערה מתבגרת השואפת לעבור אל העיר הגדולה ולחיות בה.
יום א', ו' אייר, 28.4 שעה: 16.56

נעמי שמר וידידיה
מרחוב האוניברסיטה
מפגש בשיר ובסיפור עם המלחינה נעמי שמר
יום ב', ז' אייר, 29.4 שעה: 16.00

שירי אלתרמן
מן הסדרה: „רונו שיר" — שירי משוררים
יום ב', ז' אייר, 29.4 שעה: 16.51

אמנות הבמה של שקספיר
סרט המשחזר את תיאטרונו של שקספיר, מביא קטעים ממחזותיו ומספר על עבודתו של המחזאי הידוע
יום ה', י' אייר, 2.5 שעה: 16.37

בלדות
„פרקי ספרות" יום ו' י"א אייר, 3.5 שעה 16.35

— גזור ושמור —

INTER-CONTINENTAL HOTELS

Welcome · Bienvenus · Benvenuti · Willkommen · ברוכים הבאים

שטיח אדום
לא רק לדיפלומטים

מלון אינטר־קונטיננטל
מזמינכם לבילוי מענג
על פסגת הר הזיתים בירושלים

בארוחת ערב לאור נרות תשקיפו על נופת המקסים של ירושלים
בכל יום חמישי. תפריט במחירים של —.20 ל"י (כולל מסים).

בבאר האינטימי תוכלו להאזין לצלילים הערבים של הפסנתרן מקס פרוס
בימי שני, שלישי, רביעי וחמישי, בין השעות 20:00 עד 23:30.

ריקודים לצלילי התזמורת בסרקלין
בימי ששי, שבת וראשון, בין השעות 17:00—19:00 ומשעה 20:30 ואילך.

במסעדת „שבע הקשתות" ארוחות משובחות ברמה בינלאומית.
יום יום ארוחות צהרים וערב „א־לה־קרט".

ובשבת אכלו כאוות נפשכם במזנון המפורסם שלנו במחיר —.33 ל"י.

בודאי גם לא תחמיצו ארוחה במזנון העשיר „חלב ודבש"
יום יום ארוחות צהרים וערב במחיר 20.50 ל"י.

★

להזמנת מקומות נא לטלפן למנהל חדר־האוכל טלפון 02-282551.

האגודה לקידום תרבות

התיאטרון לילדים ולנוער

„גן הדרור"
מאת: מייקל פיין
עברית: עדה בן־נחום
בימוי: ליאונרד שך
מוסיקה: מל קלר
תפאורה ותלבושות: לידיה פינקוס־גני
תאורה: בן־ציון מוניץ
המשתתפים (לפי א"ב): מוטקו אלקלעי, ורדה אמיר, עוריאל אשרוב, רפי טיילור, דליה כהן, יואל מקום, מישה נתן, מלי סיסו, חנה ריבה, דפי שחר.

28.4.74 באר שבע גילת	10.30	30.4.74 באר שבע גילת	10.00
29.4.74 באר שבע גילת	10.00	2.5.74 גדרה רחל	10.00

„בת המלך"

28.4.74 ירושלים תיאטרון ים	10.00
29.4.74 ירושלים תיאטרון ים	10.00
30.4.74 יפעת אולם התרבות	15.30

„תעלולי סקאפן"

26.4.74 שבעון יגבל אור	11.30
3.5.74 חיפה תיאטרון חיפה	10.30

„מי אתה מסיה מוליר?"

28.4.74 ערד בי"ס מקיף	10.00
29.4.74 צהלה בית"ס צהלה	9.00
30.4.74 ק. מלאכי מקיף כללי	9.30
30.4.74 ק. מלאכי תיכון דתי	11.15

„מפלאותיה של לאה"

28.4.74 רחובות בי"ס סמילנסקי	9.00; 10.30
29.4.74 באר שבע בי"ס ניצנים	10.00; 11.30
30.3.74 ירוחם מרכז קהילתי	10.30; 11.30

„עולם הפנטומימה"

28.4.74 ערד בי"ס מעגלות	10.00
28.4.74 ערד מקיף ד'	11.00
30.4.74 אשקלון מרכז הנוער כללי	9.15
30.4.74 אשקלון מרכז הנוער הדתי	11.15
2.5.74 שדרות בי"ס עץ חיים	9.30
2.5.74 שדרות בי"ס הראה	11.00

עיריות, מועצות מקומיות וקיבוצים המעוניינים בהצגות ובמופעי צוות לקייטנות בחודשי הקיץ — נא להתקשר בכתב למשרד התיאטרון.

משרד החינוך והתרבות, רח' צבי ברוק 1 תל אביב, טל' 51409

משפרה ... שמונה ... ציון ... ה ... "25 דקות מת"א) והתרבות

ת בבטחון זכיו

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים ••• **דרושים** ••• מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים •••

חברה גדולה למקרקעין, השקעות ופתוח
מחפשת
מנהל

הכישורים הדרושים:
— נסיון מקיף בתכנון ובצוע בשטחי בניה והנדסה אזרחית, בקנה מדה גדול.
— נהול מו"מ עם משרדים ממשלתיים ומוניציפליים.
— נהול מו"מ עם קבלנים כולל תקציבים, כמויות ואשור חשבונות.
— רכוז הזמנות תכנון ומו"מ עם אדריכלים.
— נסיון מסחרי וידע בנהול מכירות.

על המועמד המתאים להיות בוגר הנדסה אזרחית, או הנדסת נהול

הזדמנות יוצאת מהכלל לאדם המתאים

השכר לפי הכשורים

המעונינים יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות לת.ד. 6098 חיפה, לציין „מנהל". סודיות מובטחת

אניה
דרושות:
- **פקידה למחלקת הנהלת חשבונות** — עם נסיון בחישוב משכורות והתאמות. אפשרות עבודה חלקית.
- **מרכזנית להפעלת מרכזיה** — בת 6 קוים. שעות העבודה 12.00—17.00.
- **פקידת מלאי לניהול כרטסת חמרי גלם** — שעות העבודה 8.00—16.00. רצוי ידע בהנהלת חשבונות.

בדבר פרטים לפנות „אניה" דרך השלום 10 תל־אביב טלפון 36357.
— סודיות מובטחת —

למוסד ציבורי ארצי גדול
דרוש
מנהל כללי

הכישורים הדרושים:
— ידיעת עברית ורוסית על בוריו. ידיעת אידיש ואנגלית בנוסף — יתרון.
— קשרים רחבים בישראל ונסיון ב ארגון ומנהל בקנה מידה גדול.
— קשר אמיץ עם יהדות בריה"מ ר בעיותיה.
— השכלה אקדמאית רצויה.

הדרגה בהתאם לכישורי המועמד.

מועמדים יגישו מועמדותם בכתב עד ליום 9.5.74 בצירוף קורות־חיים, נסיון והמלצות לת.ד. 3367 ת"א עבור מס. 25.

אין המוסד מתחייב לקבל הצעה כלשהי.
— **סודיות מובטחת** —

המועצה המקומית קרית־טבעון
טל. 931202, 04—931584
דרוש לנו
מהנדס מועצה
(בנין או אזרחי)
משכורת ותנאי העבודה עפ"י כישורי המועמד.
פרטים במזכירות המועצה.
ע. בן־דרור, ראש המועצה המקומית

לבית אופנה
דרושה מנהלת
למחלקת הלבשת גברות
הכישורים:
ידע רחב באופנה, כושר ניהול צוות עובדים
ידיעת שפות עברית ואנגלית.
לפנות בכתב ת.ד. 911 ת"א עבור מס' 379

קודיש ל. קרלו
מהנדסים יועצים בע"מ
באר־שבע
דרושים
הנדסאים / טכנאים
לעבודות תכנון צנרת תעשיתית — מיכלים וקונסטרוקציות פלדה
- לאנשים המתאימים תנאי שכר טובים.
- שבוע עבודה בן 5 ימים.

לפנות בכתב לפי הכתובת: רחוב הכותל ה' מערבי 21 בארשבע או בטלפון 057-77515.

דרוש
פקיד מכס
חברה פרמצבטית מעונינת בפקיד מכס לטיפול במסמכי שיחרור סחורות יבוא בענף התרופות ומכשירים רפואיים

העבודה משרדית ללא טפול ישיר בבתי המכס. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

על המעונין לשלוח קורות חיים ותונים על נסיון בעבודה בכתב יד לת.ד. 29001 תל־אביב.

לאיש עסקים
דרוש
מזכיר־עוזר
הכישורים הדרושים:
* עד גיל 30
* ידיעת טכניות
* נסיון במשא ומתן
לפנות ת.ד. 28125 ת"א למספר 740.

דרושים
עובדים לאגף ארגון ומינהל
כישורים:
בוגרי תיכון, עדיפות לבעלי יכולת התאמת חשבונות וביקורת מינהלית
נא לפנות בכתב ב צירוף קורות חיים ל ת.ד. 33149 תל־אביב, עבור מספר 13.
סודיות מובטחת

דרושה
מפעילה
למכונת נשיונל
לפנות: טל. 50024, תל־אביב

למשרד פרסום בתל־אביב
דרושה
טלפוניסטית
שעות העבודה מ־8 עד 5
תנאים טובים
לפנות טל. 611881

כרסומנים
למפעל בתל־אביב
תנאים טובים
לטלפן 478121

למסעדה
דרושים בדחיפות
טבחים, מלצרים גרילר פועלי נקיון
טל. 269573 לבקש את אריק.

קופת־חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מחוז הנגב
דרושים
1. **מנהל מח' אחזקה (הנדסאי־מכנאי)** — לאחזקה מתעת שוטפת של כל המרפאות במחוז.
2. **חשמלאי מוסמך**

הכישורים הדרושים:
1. תעודות ואסמכתאות ממשלתיות מוכרות.
2. נסיון בעבודת אחזקה של 5 שנים.
3. רשיון נהיגה ברכב.

דרגה בהתאם לכישורים
סודיות מובטחת.
עזרה בדיור תינתן

★

לפנות להנהלת קופ"ח מחוז הנגב, רח' בן צבי בארשבע, בימים ב' ר־ה' או בטלפון 74206 בכל יום בשבוע בשעות לפנה"צ.

להנהלה מרכזית של בנק בתל־אביב
דרוש
מנהל חשבונות
השכלה של 12 שנים, לאחר שרות סדיר בצה"ל. סוג 3 (ד) בהנה"ח, נסיון קודם של 3 שנים לפחות.
תנאים טובים ואפשרויות קידום לאדם המתאים
בהצעות לפנות בכתב לת.ד. 4333 ת"א 61040 למספר 84.
— סודיות מובטחת —

מזכירה־פקידה
דרושה למשרה שלמה
רצויה ידיעה באנגלית

★

בהצעות מפורטות נא לפנות לת. ד. 698, חיפה

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה שרטטת
מתקני חשמל
עם נסיון של שנה אחת לפחות
לקביעת ראיון, נא להתקשר לגברת ורדה טלפון 51977.

כרסם
למפעל מתכת מבוסס בשטח עיבוד שבבי מדויק
דרוש כרסם מעולה
לאדם המתאים הזדמנות להשתלב ולהתקדם במפעל מודרני ומתפתח
לפנות טלפון 788707 בערב 745188.

ראש אגף כספים ומינהל

דרוש לתפקיד מרכזי בחברה ארצית גדולה בתל־אביב

הכישורים ההכרחיים:
— ידע ונסיון בראיית חשבון או בהנהלת חשבונות
— נסיון נרחב בניהול מערכת אדמיניסטרטיבית כספית מסועפת.

רק מועמדים בעלי הכישורים הגבוהים ביותר יפנו בכתב עם פירוט נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 11010 תל־אביב עבור „כספים ומינהל".

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
* **פקיד אפסנאות - אספקה** — מהות התפקיד: הכנת הזמנות מקומיות לחו"ל לציוד, חלפים וכימיקלים, התכתבות עם ספקים. הכישורים הדרושים: ידיעת השפה עברית ואנגלית — הכרחית. בעלי נסיון קודם — יועדפו.
* **מנהל חשבונות** — עם נסיון של 5 שנים במפעל תעשייתי בתפקיד עצמאי ואחראי. ידיעת השפה האנגלית — רצויה. תנאים טובים למועמד המתאים.
* **חשמלאים תעשייתיים** — בעלי רשיון מוסמך.
* **טכנאי ייצור** מתחיל

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31000.

למפעל תעשייתי כימי גדול במפרץ חיפה
דרושים
1. **מהנדס מכונות** — לעבודות תכנון מפורט של צנרת וציוד תעשיה כימית. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
2. **מהנדס בנין מתחיל** — לתכנון יסודות לציוד. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
3. **שרטטת מכונות**
4. **מהנדס כימאי צעיר** — לעבודות תכנון

מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 588 (מיקוד 31040).

לחברת בטוח בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עם נסיון
לפנות ת.ד. 4505 חיפה
עבור מנהל חשבונות.

לחברה צבורית קבלנית
דרוש
קבלן לעבודות מוזאיקה
באזור נתניה
נא לפנות לטל: 621602 מ־8.00 עד 15.00 ובשעות הערב לטלפון: 54 92 85.

לפרסום פלד בע"מ
שניאור 21, ת.ד. 4397 תל־אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
בעל/ת נסיון מעל לגיל 40
המלצות הכרחיות.
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ומשכורת מבוקשת ל„ת. פלד, אישי".
תנאים טובים למועמד המתאים
— **סודיות מובטחת!** —

דרוש
מחסנאי טכני
בעל ותק של 3 שנים לפחות.

*

לפנות בטלפון 822926
בשעות 8.00—15.00

---

data systems מחשבים (PHILIPS, idp)

אנו מעונינים בך בחברתנו!!
אם אתה:
מתכנת
בעל נסיון בשפת אסמבלו, ר.פ.ג.
מהנדס אלקטרוני
לשרות למחשבים. עדיפים בעלי רקע מכני וכן מהנדסים המעונינים ללמוד את המקצוע. אנגלית הכרחית.
מזכירה
ניהול מזכירות, כ"א, קשר עם לקוחות.

●

לפנות בכתב בציון השכלה ונסיון ת.ד. 9138, תל־אביב

מפעל פורמצ'סטר אשקלון
מחפש
קבלן מטבח
להגשת ארוחות לכ־400 עובדים.
הציוד למטבח ולמסעדה — בבעלות המפעל.
בפרטים נא לפנות אישית למר נתן שרון במפעל, אזור התעשיה בין ה' שעות 14.00—16.00.

סגבלט בע"מ
ת.ד. 75 כפר־סבא טל. 925923
דרושים
מהנדס מכונות צעיר — לעבודות תכנון ופתוח
הנדסאי מכונות — לעבודות תכנון ופתוח
טכנאי ייצור — לחקרי עבודה, חקרי זמן תכנון ופקוח הייצור.
תנאים טובים לאנשים המתאימים
— **סודיות מובטחת** —

דרושה
פקידה־מזכירה
עצמאית ובעלת יוזמה
לעבודה מעניינת הכוללת נהול משרד ועבודה עם קהל
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא לפנות לת.ד. 29854 תל־אביב, עבור „פקידה מזכירה". סודיות מובטחת.

לחברת שווק בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות
מדופלם
צעיר בעל נסיון
למשרה עם אתגר
נא לכתוב לת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 589 עם ציון תולדות חיים.

למוסד ציבורי גדול בירושלים
דרושות נקבניות
בעלות נסיון של שנה לפחות בניקוב
לעבודה ב־2 משמרות
תנאים טובים למועמדות מתאימות
נא להתקשר לטלפון מס' 525241 למנהל המנגנון.

שרטטי מכונות
דרושים
למשרד מהנדסים בתל־אביב
לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ת.ד. 18081 תל־אביב.

הנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מועצה אזורית מרום הגליל
טלפון 067—39381

מבקשת הצעות ממועמדים למלוי משרות בבית הספר המקיף הממ"ד במרכז מרום הגליל

מכרז 3/74
מינהלן לביה"ס המקיף

הכשורים הרצויים: בעל נסיון בניהול מוסד חינוכי, רצוי בעל הכשרה בהוראה, בעיקר בחינוך מקצועי, נסיון במשא ומתן עם מוסדות ומשרדי ממשלה, ידע בנהול משרד וחשבונות, דתי.

תנאי עבודה: בהתאם לכישוריו של המועמד ע"פ הסכם מיוחד, עזרה לדיור תינתן.

מכרז 4/74
מרכז מקצועות מכונאות כללית

הכשורים הדרושים: נסיון בהוראת מכונאות בעל תעודת הנדסאי מכונות לפחות, מסורתי.

תנאי עבודה: בהתאם לתעודות והנסיון שבידי המועמד. עזרה לדיור תנתן.

●

בדבר פרטים נא לפנות לרכז החינוך במועצה במירון.

הצעות בכתב יש להגיש למזכיר המועצה בכתב יד בצרוף העתקי תעודות עד יום 10.5.74. המועמדים יוזמנו לועדת קבלה.

ש. קדוש — ראש המועצה

Fashlon
"פשלון" יצרני אופנה

לרגל הרחבה
דרושים לנו

* ✶ **גזרן מעולה**
* ✶ **נער לעבודה**
* ★ **תופרות** לאוברלוק ול־3 מחטים
* ✶ **גומרות**

תנאים טובים למתאימים
להתקשר ל„פשלון", בן אביגדור 26, ת"א, טלפון 36327.

פשלון – פשלון - בטיב עליון

למפעל תעשייתי גדול
באזור תל־אביב
דרוש:
איש מכירות
בגיל 25—35

עם רשיון נהיגה למכונית, בעל נסיון במכירות

מקום מגורים אשקלון

המועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 2897 תל־אביב, בציון המשרה המבוקשת על גבי המעטפה.

סודיות מובטחת

לחברה קבלנית ציבורית גדולה בתל־אביב
דרושים
1. **כלכלן**
רצוי מוסמך במינהל עסקים עם נסיון בפרויקטים הנדסיים כבישים ועבודות עפר
2. **פקידה/מזכירה**
עם ידיעה בכתבנות עברית.
3. **מזכירה**
למשרד טכני עם ידיעת כתבנות עברית ואנגלית.
4. **מנהלי חשבונות**
5. **פקידים בהנהלת חשבונות**

על המעונינים לפנות לטלפון 58221 ת"א למדור כח אדם, בין השעות 8.00—13.00.

בקריות חיפה
דרוש/ה
מורה לנ"ך
להכנה לבגרות בערב

טלפון 728769 או 726960 (דרורה)

הדיראן

למפעל מוצרי צריכה אלקטרוניים — דרושים
1. **מקדם אספקה**
הוצאת דרישות, מעקב אחרי הזמנות אספקה בחברה ומחוץ לה. ניהול כרטסת, מגע עם ספקים.
2. **אלקטרונאים**
כיוון ובדיקה סופית, איתור תקלות של מכשירים אלקטרוניים
3. **פועלות ייצור**
לעבודה בהרכבה אלקטרונית ההכשרה תינתן במקום

✶

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 ת"א, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טלפונית 07 11 85.

— סודיות מובטחת —

הדיראן הדיראן

לתשלובת מפעלים גדולה ומתפתחת בירושלים
דרושים
* ✶ **מהנדס ייצור**
בעל נסיון בשיפור שיטות, חקר עבודה והפעלת צוות מהנדסים וטכנאים. ידיעת השפה הגרמנית — יתרון.
* ✶ **מהנדס ייצור**
בוגר הטכניון, בעל נסיון של 2 שנות עבודה.
* ✶ **טכנאי ייצור**
בעל נסיון במדידת זמנים בתעשיה.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות בכתב: אגף מנהל וכח אדם, ת.ד. 3495 ירושלים.
סודיות מובטחת

דרושות
לביח"ד ברם בע"מ
פקידה
בוגרת ביה"ס לפקידות עם נסיון של שנה עבודה.
זבנית
לחנות שוקולד. 5 שעות עבודה ביום.
פועל/ת
לעבודה כאחראי/ת צוות. בעל/ת נסיון בעבודה בענף השוקולד ובעל/ת כישורים מתאימים לניהול צוות עובדים.

לפנות למשרד ביהח"ר, טלפון 794776 או בכתב רמת־גן, מודיעין 32.

BH

בלקווד הודג' ישראל בע"מ
קרית אריה,
ת.ד. 297 פתח־תקוה
טל. 905761/2
דרושה
פקידה מעולה
לנהול משרד

הכשורים הדרושים:
* ✶ שליטה בשפות עברית ואנגלית.
* ✶ הדפסה בשתי השפות הנ"ל.
* ✶ נסיון קודם בנהול משרד.

שעות העבודה 8.00—16.00.
נא לפנות בכתב או טלפונית.

לחברה גדולה ליבוא רכב
דרושה
פקידה מנוסה
עם רקע בהנהלת חשבונות
שעות העבודה 8.00—16.00.

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם והמלצות לת.ד. 115, תל־אביב, עבור מר דנון.

לחברה מסחרית גדולה בירושלים
דרוש
פקיד משכורות
בעל ידע בהנהלת חשבונות והכנת משכורות למחשב.

לפנות בכתב אגף מינהל וכח אדם, ת.ד. 3495 ירושלים.
סודיות מובטחת

למוסד חינוכי דתי באזור השרון
דרוש
מרכז פנימיה
רצוי בעל הכשרה פדגוגית ונסיון בהוראה. אפשרות דיור בקרבת מקום, בתנאים מיוחדים.

דרושה
מדריכה חינוכית
לבנות בגיל 12—15
בתנאים מיוחדים.
נא לפנות: (03) 921134

למתחנת קמח נתניה בע"מ
אזור התעשיה נתניה
דרושה
פקידה
לעזרה בהנהלת חשבונות
היודעת להדפיס במכונת כתיבה

לפנות בכתב לת.ד. 171 נתניה או לטל' 053-24801.

למשרד אדריכלים בירושלים
דרושים
אדריכלים ושרטטים מנוסים
לקביעת ראיון — טלפון 02-64940

דרושה
כתבנית
לחברת בנין
לפנות:
חברת פינקלשטיין
רח' של"ג 9 תל־אביב
בשעות 8.00—12.00
החל מיום ב'.

דרוש
מכונאי דיזל עצמאי
(רצוי בעל תעודת הסמכה)
למוסך עצמאי
אפשרות לתנאים מיוחדים לאדם המתאים.
בהצעות להתקשר טל. 32145 37144

לחברה תעשייתית בענף הבניה מפרץ חיפה
דרושים דחוף
1) **מנהל חשבונות**
סוג ב—ד'
עד גיל 55
2) **פקידות**
במחלקת הנה"ח (גם אחרי צבא)
לפנות טלפון 640986/7 מרדכי

מסגרי אחזקה
למפעל בתל־אביב
תנאים טובים
לטלפון 478121

דרוש בחור
לעבודה משרדית
עם רשיון נהיגה
✶
לפנות טלפון מס. 524296 חיפה

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:
גנן — במח' המשק, גבעת רם
(2 משרות)

מכרז מס' — 114/74.
תאור התפקיד — בצוע עבודות גן ואחזקת גנים, כולל הפעלה עצמית של ציוד מכני הקשור באחזקת גנים. העבודה עשויה לכלול ריכוז צוות עובדים בלתי מקצועיים בעבודות אחזקת הגן.
דרישות התפקיד — בוגר ביה"ס לגננות ושתלנות או ביה"ס חקלאי. נסיון של 2 שנים בעבודות גן.
הערה — כושר בריאות תקין כולל יכולת לעבוד בשטח פתוח.
הדרגה — יב—יד - בדירוג האחיד.

רכז המשרד לקבלת תלמידים — במינהל תלמידים

מכרז מס' — 146/74.
תאור התפקיד — ניהול משרד קבלה מרכזי לתלמידים חדשים לאוניברסיטה העברית במסגרת המחלקה למינהל תלמידים. תכנון וארגון יעוץ מוקדם והדרכה למועמדים. בשיתוף עם הפקולטות ובתי הספר, תוך יצירת קשרים עם בתי ספר תיכוניים, צה"ל ומוסדות אחרים לפי הצורך. ארגון מוקדם של תהליכי הקבלה בשיתוף עם הפקולטה, בתי ספר ויחידות מרכזיות אחרות. אחריות להפעלה תקינה של תהליך קבלת התלמידים. ניתוח תוצאות התהליך ומו"מ עם פקולטות ובתי הספר על שינויים נדרשים בתנאי הקבלה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית. השכלה אקדמאית, רצוי במדעי החברה. נסיון של מספר שנים בניהול צוות עובדים. כשר ניהול מו"מ ברמה גבוהה. נסיון בעבודה עם סטודנטים. הכרת מבנה מוסד להשכלה גבוהה. ידע התמצאות במערכת הפעלה באמצעות מחשב.
דרגה — 5—6 מח"ר.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 8.5.74 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים מיקוד 91009 ולציין על המעטפה: „מועמד למשרה מס' . . . . ." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

קופת חולים
של ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
מחוז הנגב

הננו להכריז על משרה של
מנהל השירות לעבודה הסוציאלית במירפאות מחוז הנגב

הכשרה דרושה:
בוגר ביה"ס לעבודה סוציאלית (תואר ראשון מינימום), נסיון של 5 שנים בעבודה בשירותים ישראליים. הדרגה לפי הנתונים האישיים.

סודיות מובטחת.
תינתן עזרה בדיור.

לפנות להנהלת קופ"ח מחוז הנגב, רחוב בן צבי באר־שבע, בימים ב' ה' או בטלפון 74206 בכל יום בשבוע בשעות לפנה"צ.

לחברת יבוא ארצית
דרושה
טלפוניסטית מנוסה
היודעת כתבנות עברית.
✶
ת.ד. 29494 ת"א
עבור „כתבנית".

למשרד רואה חשבון
דרושים
1. **בוחן**
2. **מזכירה-כתבנית**

לפנות לתבת דאר 36691 תל־אביב ולציין את הפרטים הנוגעים לנסיון, הכשרה ותולדות חיים.

בנוה־צאלים
מעון ילדים של איחוד הקבוצות והקיבוצים
דרושים
1. **מורים** 2. **מורות**
3. **מדריך חברתי**
להתקשר: 03—928845

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן
ת.ד. 1165, רחובות
אל אופ
דרושים

* ● **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל נסיון של 5 שנות עבודה בפרוייקטים מתקדמים.
* ● **הנדסאי או טכנאי מכונות**
לעריכת סדרי פעולות בעיבודים מכניים (חריטה, כירסום), בוגר בי"ס מקצועי. בעל נסיון של מספר שנים בעיבוד שבבי.
* ● **הנדסאי**
(טכנאי מכונות או יצור) לביצוע ניתוח עלות מוצרים בעל נסיון של מספר שנים בעיבוד שבבי. בעל ידע בהערכות זמנים.
* ● **טכנאי יצור**
לתפקיד מעקב ופיקוח בקידום מוצרים, רצוי בעל נסיון.
* ● **טכנאי יצור**
לתפקיד מעקב ופיקוח בקידום מוצרים, בעל נסיון בתחום האלקטרוניקה.
* ● **עוזר למנהל חשבונות**
בעל נסיון במפעל תעשייתי (סוג ד').
* ● **פקידה כתבנית**
בוגרת בי"ס תיכון ובעלת נסיון בעבודת מזכירות וידיעה טובה באנגלית.
* ● **מבקרי איכות**
בעלי נסיון של 3 שנים בביקורת איכות ובעלי מקצוע בתחום המכניקה.
* ● **מלחימות**
עם נסיון של מספר שנים בהרכבות. למתאימות תנאים טובים מאד.
* ● **אלקטרונאי**
בוגר בי"ס מקצועי במגמה אלקטרונית.

תנאי קדום למועמדים המתאימים
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים למח' כח אדם ת.ד. 1165 רחובות (מיקוד מס' 76110), טלפון 956971.
— סודיות מובטחת —

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

אם כישוריך ושאיפתך המקצועית מתאימים לדרישות אחת מהמשרות הבאות, התקשר עמנו בהקדם:

✶ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה**
(משרה מס' ט/14)
בעל נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בעבודות פיתוח (רצוי בוגר בי"ס טכני של ח"א).

✶ **הנדסאי אלקטרוניקה**
(משרה מס' ט/20)
רצוי נסיון קודם במעגלים ספרתיים ואנאלוגיים.

✶ **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה באחזקת מחשב ספרתי גדול (משרה מס' ט/6).
הכישורים הדרושים:
א. בוגר בי"ס מקצועי מוכר או ביה"ס הטכני של ח"א.
ב. נסיון של שלש שנים לפחות במעגלי פולסים או באחזקת מחשבים.
ג. שליטה באנגלית.

✶ **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
בוגר בי"ס מקצועי או בי"ס טכני של ח"א (משרה מס' ט/15).

תועסק במוסד למחקר ופיתוח בסביבות חיפה.

פנה מיד לת.ד. 9757, חיפה 31096 (בציון מס' המשרה בה אתה מעוניין) ופרט קורות חייך, השכלתך ונסיונך המקצועי הקודם. ציין מס' טלפון להתקשרות.

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת המנגנון
משרה פנויה 4/74

תואר המשרה: **רכז האחזויות** (2 משרות)
מקום העבודה: אזור הדרום.
תיאור העבודה: 1. טפול בבעיות ארגוניות; 2. הכוונה והדרכה של חברי ההאחזויות; 3. השתתפות וסיוע בגיבוש החלטות על ענפי המשק; 4. לווי הבצוע של הפעילויות המשקיות, בהתאם לתכנון המשק; 5. השתתפות וסיוע בעריכת התקציב להאחזויות שבתחום טיפולו.
הכישורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית עם רקע חקלאי (רצוי בוגר בי"ס חקלאי); בעל רשיון נהיגה; העבודה כרוכה בנסיעות רבות למרחקים גדולים.
הדרגה המוצעת: 2—4 בדירוג מקצועי, י"ד—ט"ו (32—34) בדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 10.5.74.

הצעות מועמדות נא להגיש לחטיבת המנגנון

ת.ד. 92, ירושלים

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
נמל תעופה בינלאומי בן־גוריון

משרד העבודה
האגף להכשרה והשתלמות מקצועית

נמשכת ההרשמה לקורסי:

מכונאות מטוסים (ממ"ס)

מתקבלים בוגרים, אחרי שרות צבאי, בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות במגמות מכונאות רכב ו/או מתכת.

חשמלאי מערכות מטוסים (חמ"מ)

מתקבלים בוגרים, אחרי שרות צבאי, בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות במגמות חשמל ו/או חשמל רכב.

* במשך הקורס תשולם למשתתפים בו מילגה.
* למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת עבודה מקצועית מעניינת בפרויקטים טכנולוגיים חדישים.
* לקבלת פרטים נוספים, יש לפנות אישית או בכתב אל: יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל־התעופה בן־גוריון.

נותרו 3 ימים בלבד!
20.- ל"י הנחה!
על קורס כתיבה במכונה

לנרשמים בתאריכים
1 עד 30 באפריל

אינך חייב להתחיל ללמוד מיד, כדי לזכות בהנחה — עליך רק להרשם במשך תקופה זו!

השיטה שבשימוש צה"ל.

* למד כתיבה במכונה באנגלית או בעברית (שיטה עיוורת) תוך 12 שעות בלבד — בשיטה אורקולית בינלאומית היחידה בישראל!
* הצלחה מיידית מובטחת!!

סייט אנד סאונד חנוך
תל־אביב: רחוב אלנבי 98, טלפון 624281 (8—20)
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 5 (8—13; 15.30—19.30)

מכללה בין אזורית „אחווה"
המכון להכשרת מורים וגננות
מועצה אזורית באר־טוביה

משרד החינוך והתרבות
המח' להכשרת עובדי הוראה

מודיעים על המשך ההרשמה לשנה"ל תשל"ה

מסלולי ההכשרה:

* **מורות לגיל הרך**
— משך הלימודים שנתיים.
מתקבלות תלמידות בעלות תעודת בגרות.
* **גננות**
— משך הלימודים שנתיים.
תתקבלנה תלמידות בוגרות י"ב כיתות עם תעודת גמר ממשלתית
* **מטפלות מחנכות במעונות יום**
— משך הלימודים שנתיים.
תתקבלנה תלמידות בוגרות י"א כיתות, בנות 17 ומעלה.
* **עוזרות פדגוגיות לגני ילדים**
— משך הלימודים שנה אחת.
מתקבלות תלמידות בוגרות י' כיתות, בנות 16 ומעלה.

תלמידות שתתקבלנה תהיינה זכאיות להלוואות מותנות ההופכות בתנאים מסויימים למענקים.
דחיית שרות בצה"ל: תלמידות הסמינר זכאיות לחיכלל בעתודה הפדגוגית הדוחה את השרות הצבאי עד לאחר תום הלימודים.

פרטים נוספים במזכירות המכללה: כל יום בין השעות 08.00—16.00, 17.00—20.00.
המען: מכללה בין אזורית „אחווה", ת.ד. 85 קרית־מלאכי, טלפון: 055—96283.

אוניברסיטת בר־אילן

שמחה להודיע על פתיחת המחלקות הבאות בשנה"ל תשל"ה:

א. מגמה בין חוגית במדעי היהדות (תוכנית מורחבת)

מגמה זו מומלצת למתעתדים להורות את לימודי היהדות בבתי ספר תיכוניים בכל החטיבות.

ב. מחלקה לתיאטרון

המטרה היא להקנות השכלה בהיסטוריה של התיאטרון ובשיטות משחק ובימוי כדי להכשיר מדריכים מקצועיים לבמאות בבתי ספר ובי־תנועות הנוער.

ג. מחלקה לתולדות האומנות

לימוד ההיסטוריה של הציור, הפיסול, הא־אדריכלות; הכשרת סטודנטים בעקרונות הא־אסתטיקה והביקורת האומנותית.

פרטים נוספים וכן טפסי הרשמה ניתן לקבל לפי פניה בכתב אל המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.
היום האחרון להגשת המועמדות הוא ז' בסיון תשל"ד, 31.5.74.

בית הפקיד

חיפה
מודיעים על פתיחת קורס
הנהלת חשבונות למתחילים
(סוג 1—2)
הפתיחה — 13.5.74
פרטים והרשמה במזכירות בית־הספר, רח' מאיר 44 חיפה, טלפון 524103 בין השעות 08.00—19.30.

נפתח קורס למסג'יסטים/ות

בבית הספר למטג' **אורן** בניהולו של ציציאן
פרטים והרשמה:
אורן באולינג, תל־אביב
רחוב אבן גבירול 130 — טלפון 261760.

אוניברסיטת חיפה

מזכירות הרשמה וקבלת תלמידים

להלן לוח בחינות המיון ובחינות כניסה אחרות לשנה"ל תשל"ה

חוג	סוג הבחינה	תאריך	שעה
כל החוגים	בחינת מיון כלל־אוניברסיטאית	יום ב' 13.5.74	09.30
ערבית	מבחן כניסה	יום א' 5.5.74	08.00
אנגלית	מבחן כניסה	יום ו' 3.5.74	08.00
צרפתית	מבחן כניסה	יום א' 5.5.74	09.00
ספרות כללית	מבחן כניסה	יום א' 28.4.74	15.00
אמנות יצירה	בחינה מעשית בסדנות	יום ד' 15.5.74	הזמנות אישיות תישלחנה
אמנות חינוך	בחינה מעשית בסדנות	ויום ה' 16.5.74	
אמנות תולדות	בחינה עיונית	יום ב' 6.5.74	11.00
המח' להכשרת מורים לבתי־ספר על־יסודיים: קיש א. ביוב כלכלה	מבחן כניסה	יום א' 5.5.74	09.00
ספטיסטיקה מתימטיקה	מבחן כניסה במתמטיקה	יום א' 28.4.74	08.00
כלכלה חד־חוגי	מבחן כניסה בהנה"ח	יום ו' 3.5.74	10.00
בדיקה בעברית	בדיקה	יום א' 28.4.74	11.00

עיריית ירושלים
המחלקה לתרבות

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים מודיעה בזה על פתיחת

ירח השתלמות בשפה העברית

באולפן בית הנוער העברי ביום רביעי, ט' באייר תשל"ד (1.5.74)

* שפור הלשון * שפור הכתיב
* פרקי ספרות וקטעי עתונות

הלימודים יתקיימו בימים א'—ה' בשעות 8—12.45 לפנה"צ.

ההרשמה החלה ומתקיימת בכל יום באולפן בית הנוער העברי רחוב הרצוג 105 בין השעות 8.00—12.00 לפנה"צ.
כמו כן נמשכת ההרשמה לכתות המתחילים והמתקדמים.

היום יותר מתמיד

למדו במוסד מוכר המקנה לכם תעודת בגרות ומקצוע מבוקש

בגמנסיה "סוקולוב־לאור" בפקוח משרד החנוך והתרבות

נמשכת ההרשמה למגמות
* לבורנטית (טכנאי כימיה)
* ביולוגית • מינהל
* הומניסטית • שרטוט

* תעודת בגרות * דיפלומה ממשלתית מוכרת
* שכר לימוד בדרוג ממשלתי

תלמידי כתות ט' משוחררים משכר לימוד

פרטים והרשמה במשרד: רח' עזה 13, יפו. טל. 822766

תל אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן

להשכלה ולהשתלמויות

נפתח קורס ערב אחרון

הכנה לטכניון

לבוגרי המגמה הריאלית לאוגוסט 1974

פרטים והרשמה: בשעות 5—7 אחה"צ
תל־אביב, בנין גמנסיה „הרצליה", ז'בוטינסקי 106
ובמרכז, דוד המלך 11, בשעות 9—1, 4—7 אחה"צ
טלפון ומזכירה אוטומטית 24 שעות — 260128.

הלימודים בת"א בבנין גמנסיה „הרצליה"

משרד העבודה — מישל"ב
מרכז להשתלמות מקצועית משולבת

למד מקצוע • השתלם במקצועך

נפתחות כיתות ערב חדשות

חשמל • אלקטרוניקה • רדיו
תכנות מחשבים • מחסנאות מכנית • גרפיקה
שרטוט בנין • שרטוט מכני

לחיילי מילואים ששרתו 75 יום הלימודים חינם

גזור ושלח
אל המרכז להשתלמות מקצועית ת.ד. 372 ת"א
נא לשלוח לי פרטים על הקורס..........
שם..........
כתובת..........

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

ביה"ס להנדסאים

ההרשמה למגמה ל

הנדסה רפואית (בזו הנדסה)

תסתיים ביום שלישי, 7 למאי ש"ז.
המבקשים להרשם יכולים לעשות זאת עדיין ומיד

תנאי הקבלה:
מתקבלים בוגרים/ות י"ב כיתות תיכון לרבות בעלי תעודות בגרות אקסטרניות או בוגרים/ות בתי ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים בעלי תעודות גמר ממשלתיות. עדיפות תנתן לבעלי רקע רפואי.

* פרטים והרשמה:
במשרד ביה"ס הארצי להנדסאים בקרית הטכניון חיפה ת.ד. 4459 (אוטובוס 19, 1/19).

ההרשמה — כל יום בשעות 09.00—14.00
בימים א'־ג' 09.00—18.00

עבורך גברתי! עבורך אדוני!

תמיד בטוח באחד מקורסי „אריס"
עשי בעצמך בחדש

זרים — בית ספר למקצועות האופנה, אלנבי 39 ת"א, טל 58402

* תפירה בכתב
* חולצות, שמלות, חצאיות, מכנסיים
* תיקון השנה
* כובעים ושווים
* מודליסט/ית
* תופרת סלון
* ציור אופנה
* גזרן קונפקציה
* חולצות ומכנסי גברים
* בגדי ילדות

התחלת הלמודים
למודליסט/ית - 29.4
לציור אופנה - 6.5

הזמיני שעור לדוגמא חינם לקורס גזירה בכו

הנהלת חשבונות לכל

חדש!!
3 מסלולי לימוד:
* קורס בוקר מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב בתנאים מיוחדים

לחיילים משוחררים הלימודים חינם
הפתיחה ב־8.5

ת"א, סמולנסקין 7
מגנה, בן־יהודה 90
טלפון 232611

לביא

אנגלית למתחילים

הפתיחה 1.5.74
ההרשמה: ב„אולפנים לאנגלית" 5—7 אחה"צ
בבנין גמנסיה „הרצליה" ז'בוטינסקי 106 ת"א

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללימודי „מוסמך" ותעודה

הרשמת מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללימודים לקראת התואר „מוסמך" וללימודי תעודה, תסתיים ביום ו', י"ב באלול תשל"ד (30.8.74), פרט לתחומי הלימוד לידם צוין תאריך שונה.

מתקבלות בקשות לפקולטות/בתי"ס:

הפקולטה למדעי הרוח
בתחום: לימודי תעודה בתרגום כתבי מדע —
סיום ההרשמה — 30.4.74

הפקולטה למדעי החברה
בתחום: החוג לפסיכולוגיה —
סיום ההרשמה — 23.5.74

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע
ביה"ס למדע שמושי וטכנולוגיה
המרכז להוראת המדעים

הפקולטה לחקלאות

הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה

ביה"ס לספרנות -
סיום ההרשמה 30.6.74

ביה"ס לעבודה סוציאלית

המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים -
סיום ההרשמה 31.10.74

הפקולטה לרפואה
מדעי הרפואה הבסיסיים
נוירוביולוגיה
בריאות הציבור
תעודה באופתלמולוגיה

ביה"ס לרוקחות

מועמדים לפקולטות: מדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, ספרנות ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לייעוץ מוקדם לקבלת טופסי הרשמה.

המועמדים ימצאו גליונות ציונים למזכירות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל (מועמדים לפקולטה למדעי החברה מתבקשים להמציא את גליונות הציונים ב־3 העתקים).

המעוניינים יירשמו במשרד לקבלת תלמידים. טופסי הרשמה וה„מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב) ב„אקדמון", גבעת רם ירושלים 91 999, ת.ד. 41, ירושלים.

ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא ישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל יירשמו במשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים. בוגרי האוניברסיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, יירשמו במזכירויות הפקולטות.

מועמדים מגוייסים שחל עליהם „חוק החייל המשוחרר"

מועמדים שהתקבלו ללימודים בתשל"ד, מחזור א' ונאלצו לדחות את לימודיהם עקב גיוסם בשנה זאת, קבלתם תקפה לשנת הלימודים תשל"ה באותו החוג לימודים אליו התקבלו — בתנאי שיפנו בכתב במועד ההרשמה למשרד לקבלת תלמידים, בבקשה למימוש קבלתם לתשל"ה. מועמדים שלא יפנו במועד — קבלתם לתשל"ה אינה מובטחת.

המעוניינים להתקבל על־סמך חוק החייל המשוחרר חייבים לצרף לבקשתם אישור משלטונות הצבא לזכאותם במסגרת החוק.

משרד החינוך והתרבות — המחלקה לחינוך מבוגרים

אולפן עקיבא נתניה — מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

קורסי השתלמות בשפה העברית

4 שבועות — פתיחה: **19.5.74**

קורס אינטנסיבי לותיקים ולבוגרי אולפנים הזקוקים להשלמה כללית של ידיעותיהם בלשון.
- ✶ שפור ההבעה בכתב ובעל פה.
- ✶ דקדוק ונסוח.
- ✶ כתיב.
- ✶ פרקים נבחרים בתנ"ך ובספרות.
- ✶ קריאת עתון.

הקורס מתקיים בתנאי פנימיה במלון הדר.
תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, מרכז ללמוד השפה העברית, הבצלת השרון, ע"י נתניה, טל' 053-24506

חייל מילואים
בשירות או משוחרר
נצל את זכותך ללימוד חינם

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם, המוענקת לך על ידי הממשלה, ללימוד מקצוע או להשלמת בחינות הבגרות.

אם עדיין לא השתחררת, תאפשר לך שיטת הלימוד שלנו בכתב, ללמוד במקום שירותך ולהמשיך לאחר מכן בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך.

לבחירתך הקורסים הבאים:

- ✶ בגרות
- ✶ מוקדמות
- ✶ גרפיקה
- ✶ עיצוב פנים
- ✶ תכנות י.ב.מ.
- ✶ פרסום ויחסי צבור
- ✶ רדיו אלקטרוניקה

גזור התלוש המצורף, הדבק ע"ג גלוית דואר או שלח במעטפה סגורה.

1

לכבוד
המכונים האמריקאיים ת.ד. 28124 ת"א
עבור „חייל מילואים או משוחרר"
שם ________ גיל ________
כתובת ________ משרת/משוחרר ________

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

ביום א', 5.5.74, מתחיל באולפן גרג (ברי־קמא) קורס ערב חדש ל־

קצרנות

עברית ו/או אנגלית

הצלחה מובטחת! פרטים: היש: גורדון 5, טל. 224532 היפה: „במעלה" טל. 664922

חייל מילואים משוחרר
למד חינם
רדיו - אלקטרוניקה - טלוויזיה

אנו מציעים לך את הזכות ללימוד חינם המוענקת לך על ידי הממשלה.

הלימוד משולב בעבודה מעשית במעבדות המכון, כאשר הלומדים מתקנים ובונים במו־ידיהם — טרנזיסטורים ומכשירים אחרים.

הבוגרים יעמדו בבחינות משרד העבודה לקראת התואר:

אלקטרונאי תקשורת ו

פרטים והרשמה 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב — רחוב סלומון 7 (תחנה מרכזית)
רמת־גן — רח' ז'בוטינסקי 41 (מול קולנוע רמה)
חיפה — רחוב ביאליק 17 (פינת רחוב הרצל)
חולון — רחוב סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
פתח־תקוה — רחוב ההגנה 17 (במרכז)
ירושלים — רחוב אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
רחובות — רחוב יעקב 3 (מול אגד)
רמלה — (במוסד תקוותנו) רחוב נורדאו 5
באר־שבע — רח' החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)

החלה ההרשמה לקורס להכשרת

✶ **עגורנאים** (צריח, נייד, מחפר)
✶ **ממסרות אוטומטיות**

נדרש נסיון של 3 חדשים כעוזר לעגורנאי

לחייל מילואים משוחרר עפ"י החוק לימודי חנם

פרטים והרשמה
כל יום בין השעות 08.00 ועד 19.00 וביום ו' עד 13.00
משרד הראשי:
שד' דוד המלך 39 ת"א, טל' 267436, 264193.
משרד המחוז:
רח' בורשוב 66, טל' 225690; 225795.
חיפה:
רח' הנביאים 20 טל' 666182, 664671.
ירושלים:
רח' יפו 68 (בית סולכור) טל' 226455.

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — אורט ישראל

הסתדרות הפקידים —
המחלקה להשכלה ולחינוך מקצועי
הועדה המקצועית
לבחינות מנהלי חשבונות מדופלמים
בשיתוף
לשכת רואי חשבון בישראל

בחינות למנהלי חשבונות מדופלמים

תתקיימנה בימים
9.7.1974 — 2.7.1974

ההרשמה בועד הפועל של ההסתדרות, רח' ארלוזורוב 93, תל־אביב, חדר 342

מדרשת שדה־בוקר בנגב — משרד החינוך והתרבות, המחלקה להכשרת עובדי הוראה

צעיר וצעירה
לימדו באיזה מיוחדת ובנוף קסום מקצוע שהוא יעוד
בבית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות
במדרשת שדה־בוקר בהר הנגב
נפתחה ההרשמה לשנת תשל"ה

המגמות:
1. גננות
2. מורות לגיל הרך
3. מורים ומורות לביה"ס היסודי
4. מורים ומורות לחטיבת הביניים — במגמת חינוך חברתי

משך הלימודים שנתיים או שלוש (בהתאם למסלול)

התמחויות: הומניסטיקה, ביולוגיה, הדרכה בבתי ספר שדה,

ליד המוסד קיימת פנימיה, מתקני ספורט, ובריכת שחיה.

במסגרת הלימודים ינתנו שעורים מיוחדים באנגלית ובמתמטיקה לתלמידים אשר לא עברו או לא ניגשו עדיין לבחינות הבגרות.
חייבי גיוס ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב למזכירות בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות, מדרשת שדה־בוקר, הר הנגב.

בית ספר תעשייתי קמ"ג

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ה (1974-75)

מתקבלים: מסיימי כתה ט' או בוגרי כתה י' מקצועית, המעונינים להשתלב בתעשייה עתירת מדע כבעלי מקצוע מעולים.

משך הלימודים: שלוש שנים בנושאים עיוניים ובנושאים מעשיים.
אין פנימיה בביה"ס.

מקצועות הלימוד: מסגרות מכנית, ריתוך אוטוגני, חשמלי (כולל בגז מגן), אחזקת מתקנים מיכניים.

לבוגרים, שיעמדו בהצלחה במבחנים הממשלתיים, זכות כניסה לבי"ס לטכנאים/הנדסאים. התלמידים מקבלים שכר בהתאם לחוק ולהישגים.

הרשמה ו/או מידע:
- במשרד העבודה בבאר־שבע (חדר 53)
- בבתי הספר אצל היועצים החינוכיים
- בבי"ס תעשייתי קמ"ג, ת"ד 9001 באר־שבע או טלפון 057/75211 קו פנימי 276.

קריה למחקר גרעיני - נגב

משרד העבודה - האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
מחוז באר־שבע והנגב.

משרד העבודה — האגף להכשרה והשתלמות מקצועית
הסתדרות הנוער הדתי העובד — אגף להשתלמות והכשרה מקצועית

מרכז להכשרה מקצועית קדם־צבאית
- נחלים -

נמשכת ההרשמה לכתות קדם־צבאיות במסגרת דתית לקראת שנת הלימודים תשל"ה בשתוף ובתאום עם צ.ה.ל. למגמות:

✶ מכונאות רכב ✶ חשמלאות רכב

תקופת הלמודים שנה אחת בתנאי פנימיה.
מתקבלים נערים דתיים בגיל 16—17½ בוגרי ח'—ט'—י' כתות בהתאם למגמות.
המסיימים בהצלחה את הלמודים יועסקו במקצוע במשך שרותם הצבאי בצה"ל.
שכר הלמוד כולל פנימיה: —.480 ל"י לשנה (למחוסרי אמצעים תנתן הנחה).

פרטים והרשמה:
א. משרד המרכז להכשרה מקצועית בנחלים בין השעות 8.00—12.00, אוטובוסים 78 — 84. טלפון 919847.
ב. הסתדרות הנוער העובד — אגף ההשתלמויות — רח' אחד־העם 108 תל־אביב בין השעות 9.00—15.00 טלפון 224174 או 220135.

— מספר המקומות מוגבל —

שגרירות הרפובליקה הפדראלית של גרמניה
מרכז התרבות וספרית הירש

שיעורים ללימוד השפה הגרמנית

למתחילים ולמתקדמים
בשיטה אור־קולית ואודיו־לינגואל
בשעות לפנה"צ, אחה"צ ובערב
טרימסטר II: 5 במאי — 31 ביולי 1974
ההרשמה בימים 28 באפריל, 2 במאי 1974
בין השעות 13.00—18.00
במשרד מרכז התרבות ת"א, ככר מלכי ישראל 19.
פרטים נוספים בטלפון 239036 בין השעות 15.00—18.00.
דמי לימוד: בקורס של שעתיים בשבוע —.50 ל"י, בקורס של 2 שעות פעמיים בשבוע —.100 ל"י. ספרי לימוד אינם כלולים.

דמי לימוד יש לשלם בשעת ההרשמה

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א. טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור:

(1)
לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור,
שליד „סטודיו ציורי", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ________ גיל ________
כתובתי ________

هكذا من الأصل

אם אתה רוצה קיץ ללא יתושים

ימי החום באים. עמם עלולים לבוא היתושים — אם לא נקדים רפואה למכה ונחסלם בעודם במצב של דגירה. לשם כך:

* בדוק בחצר ביתך, במרתף ובמקלט. מצאת בהם מים עומדים — דאג לסלקם. אם לקוו מים רבים במרתף — שפוך נפט על פני המים והתקשר מייד עם הרשות המקומית. היא תדריך אותך כיצד לשאוב את המים.
* דאג לתיקונו של ברז דולף, צינור פגום — נקה שלוליות והשמד עשבים בסביבת ביתך.
* בורות ספיגה המשמשים לסילוק שפכים עלולים לשמש מרכזי דגירה ליתושים. יש לדאוג שבורות אלה, וכן תאי הביקורת על צינור המוביל מהבית אל הבור, יהיו סגורים הרמטית (מכסים „אנטי מלריים").
* אם למרות כל הפעולות הללו, מופיעים בביתך יתושים רבים, הודע על כך לרשות המקומית.

זכור! מניעת דגירת יתושים עדיפה בהרבה על השמדת היתושים לאחר שהתרבו, ואף זולה יותר. פעולה יעילה של מניעה תבטל את הצורך בשימוש מופרז בחומרי ריסוס.

משרד הבריאות

לשכת הפרסום הממשלתית

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
קרן החנוך לישראל

מכרז בניה ק/178
לבנית מעון יום בראשון לציון
מתרומת ארגון אוזה

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא״י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית **מעון יום בראשון לציון.**
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־540 מטר מרובע.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א׳ 28.4.1974 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, ת״א, בחדר מס׳ 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 350 ל״י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ג׳ 7.5.1974 הפגישה ליד משרד מהנדס העיר — בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד׳ 29.5.1974 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ״ט, והרשאים בהתאם כחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת החומר על הקבלן להמציא אישור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר התאמתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מפעלי מאיר בע״מ

מכרז 4/74

מוצע למכירה הציוד הרשום מטה:

1. ארובה מפח ברזל 1.60 קוטר 50 מטר גובה.
2. מערכת להזנת אגרגטים, מורכבת מ:
   - 2 סילוסים מברזל 50 מטר מעוקב כ״א.
   - 1 סרט נוסע עם תאים תוצרת קונטיננטל
   - 2 בורות שפיכה עם מזינים ואלווטורים
   - מערכת שקילה אוטומטית עם ויברטורים.
3. מערכת ניפוי ואריזה, עם שתי כפות מסתובבות וסילוסים עם מאזניים אוטומטיים עד 100 ק״ג נטו.
4. פסולת ברזל יציקה בערך 20 טון.
5. בלוקים מנחושת אלקטרוליטית. בערך 3 טון.
6. פסי נחושת אלקטרוליטית מדות — 160x10 מ״מ ובאורכים שונים. בערך 10 טון.
7. כננת תוצרת „קינג" 2 טון.
8. מפוחים וונטילטורים בגדלים שונים.
9. מנועים 4 קו״ו עם מעצורי דיסקיות בשמן.

את הציוד אפשר לראות במפעלי מאיר בע״מ באזור התעשיה החדש פתח־תקוה, כל יום בשעות 11.00 — 13.00.

נא לפנות לדוד מ. או למהנדס המפעל.

הצעות אפשר להגיש על כל פרט לחוד.

הצעות מתקבלות עד 10.5.74 לפי הכתובת: ת.ד. 1188 תל־אביב. ולציין מכרז 4/74.

אין מפעלי מאיר בע״מ מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מפעלי מאיר בע״מ

גילוי דעת

משרד הרישוי ביצע שינויים בנוהלי רישום וזימון מועד למבחן מעשי בניגוד לדעתנו ותביעותינו. הסדר חדש זה גורם לסבל רב לציבור לומדי הנהיגה בכך שלומדי הנהיגה צריכים לכתת רגליהם אל לשכות הרישוי לעמוד בתור, לאבד אלפי ימי עבודה ולחכות חודשים בתור למבחן.

הננו מצטערים שכל מאמצינו לשיפור השירות לציבור לומדי הנהיגה עלו בתוהו.

אנו פונים פעם נוספת **לשר התחבורה** שיפסיק את הסבל המיותר הנגרם לציבור בצפון הארץ בזמנים קשים אלה.

עם ציבור לומדי הנהיגה בצפון הארץ הסליחה.

ארגון בתי ספר לנהיגה חיפה והצפון

רק אצלנו

צילום מסמכים ושכפול עותקים במצלמת איטק אוטומטית

* 5 עותקים 3.00 ל״י
* 10 עותקים 3.50 ל״י
* 20 עותקים 4.50 ל״י
* 30 עותקים 5.50 ל״י
* 40 עותקים 6.50 ל״י

ביצוע מידי ומעולה

למעוניים לרכוש המכונה

המכונה הנ״ל נמצאת אצלנו בתצוגה מתמדת

„מולטיגרף"—„עד" רח׳ פיוטר 12 ת״א (מאחורי דואר אלנבי) טל. 624658 — 612747 — 621254.

למכירה

1. **מכונית פיורי 3**
   שנת יצור 1970
   עם כל התוספות.
2. **משאית 500ס שסי ארוך**

לפנות המסגר 9 תל־אביב, טלפון 33791.

בחור צעיר (28)

בעל נסיון, בוגר מינהל עסקים

נוסע במאי לאירופה, ארה״ב, יפן, טיוואן והונג־קונג

מעונין לקבל סוכנויות טפול במו״מ, יצוג וכד׳

נא לפנות מייד לת.ד. 8022 ר״ג, עבור יצחק.

ההסתדרות הציונית הדסה

בירושלים או בסביבה
דרוש מחסן
של 300–500 מטר מרובעים
עם גישה נוחה למכוניות־משא

★

את ההצעות נא להפנות לאגף האספקה.

אפשר להתקשר טלפונית למס׳ 02-225838.

המועצה האזורית גן רווה — טלפון 03-946275

מכרז

המועצה מבקשת

הצעות לפנוי אשפה ביתית מ־6 מושבים בתחומיה

פרטים אפשר לקבל במשרד המועצה בבית חנן בשעות העבודה. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא. את ההצעות למסור במעטפות סגורות עד ליום 14.5.74 שעה 14.00 במשרד המועצה.

יצחק ארן — ראש המועצה

טמפרא
TEMPERA

מזגן אויר נייד

* נייד מחדר לחדר.
* פעולה שקטה.
* חימום בחורף.

סוכני טמפרא:

תל־אביב	„געש", אבן גבירול 52,	03-269381
ירושלים	י. וולף, ברקסירא 10,	02-226519
חיפה	טמפרא, מוריה 60,	04-252100
חיפה	סלון „שביט", המגינים 54	04-528666
חדרה	פרידמן־גביש, שד׳ פלטורין	063-22716
זכרון יעקב	טוקר שלמה	063-99102
נהריה	אחים פולק, ככר העיריה,	04-921139
נתניה	פרנר, אליהו קראוזה 8־6	053-24595
רחובות	להט תצוגה, בית הפעלים	03-958901
באר־שבע	קרונמן גרשון, פסג׳ פאר הנגב	057-77910
ערד	אקלים ערד, אזור התעשיה	057-90105

טמפרא TEMPERA — יותר טוהה!

האגודה למען החייל בישראל
סניף תל־אביב־יפו

פונה
למוסדות, מפעלים ומשרדים
האם הנכם מתלבטים מה לעשות בכל הניירת שהצטברה במשרדכם ?

אנו מוכנים לעזור לכם להפטר ממעמסה זו.

נא התקשרו עמנו לטלפון 452121 ונשמח לעזור לכם ולחייל.

בתודה,

האגודה למען החייל בישראל
סניף ת״א־יפו

בנק ישראל

מכריז בזה על התחרות להגשת הצעות למטבע חנוכה תשל״ה מכסף בן -.10 ל״י.

כל הפרטים כלולים בתנאי התחרות שאפשר להשיג בבנק ישראל, היחידה להנפקת מטבע, ירושלים, או בסניפי בנק ישראל בתל אביב ובחיפה, אצל פקיד הקהל.

חברי אגודת הגרפיקאים וחברי אגודת הציירים והפסלים יוכלו לקבל את תנאי התחרות באמצעות אגודותיהם.

הפרסים שיחולקו לזוכים יהיו:

* פרס ראשון — —.3,000 ל״י
* פרס שני — —.1,250 ל״י
* פרס שלישי — —.750 ל״י

התאריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ה׳, 6.6.74, בשעה 12.00 בצהרים.

נקוי חול וצביעת יסוד

מעונינים בהתקשרות עם בית־מלאכה

לביצוע נקוי חול וצביעת יסוד של ארגזים ומבני ברזל.

נא להתקשר: אורם תעשיות חשמל בע״מ לוד, טל. 962591.

מתפנה

מנהל מכירות

בעל כישורים בתעשיה אפשרות עם השקעה עד 150.000 ל״י.

בדבר הצעות רציניות להתקשר 053-96328 או בבקר 03-53270.

צמיגים

נלקחו בטעות 3 צמיגים ממכונית גבה שחנתה לפני בית מילמן ברמת אביב. המוצא או היודע על מקום הימצאם מתבקש להחזירם לבית מילמן ברמת אביב לפקידת הקבלה.

הצמיגים הנ״ל משמשים כרגליים לנכה.

וילונות מפלסטיק

לחדרי אמבטיה, מטבח

תוצרת חוץ
מפות שולחן
מכסים שקופים

גפנר, ת״א, פינסקר 29 פ. טרומפלדור טל. 288770.

מפעלי תובלה באר־שבע

מציעים למכירה

1. **מכונית נוסעים בג׳ין 404**
   מודל 1971 מס׳ רשוי 945—640
2. **סנדר הומג קצר**
   מודל 1973 מס׳ רשוי 777—662

את המכוניות ניתן לראות במפעלי תובלה אזור התעשיה באר־שבע.

הצעות יש להגיש למפעלי תובלה ת.ד. 72 ב״ש עד יום 2.5.74.

לחברת טמפו
דרושה דירה מרוהטת יפה
בצפון תל־אביב או הסביבה הקרובה
עבור מומחה מחו״ל

(זוג צעיר בלי ילדים)

לתקופה של 6 חודשים עד שנה.

נא לפנות: בשעות העבודה לטל. 841549, 840131/3.
בערב משעה 17.00 לטל. 443737.

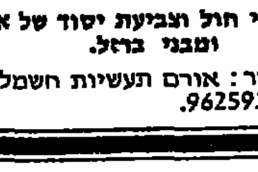

דירות פאר ברמת־הדר בחיפה

השקעות בערם קבלני בנין

ללא הצמדה

נותרו מספר דירות 4·5 חדרים

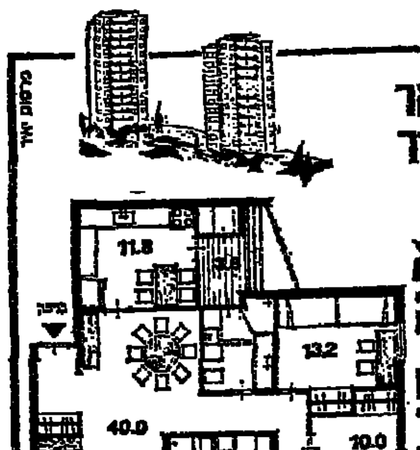

דירות לקפוץ עם כל השכלולים:

ברזים פנתרים, 2 מקלחות, הסקה מרכזית

סנפיר טל. 664859
חיפה, רח׳ נורדוי 27

רהיטי כדורי בע״מ

עכשיו, תוך חודש ימים,
נוכל לספק את

פאר ארונות המטבח
מתוצרת „ברונזיל", הולנד

אולמי תצוגה ומכירה:

ירושלים —	רח׳ כורש 6,	טלפון: 02—222767
	רחוב יפו 39,	טלפון: 02—227911
חולון —	רח׳ סוקולוב 8,	טלפון: 845333

למכירה
ברמת־גן

מבנה ישן

באזור מגורים ע״י בורסת היהלומים על שטח של דונם קרקע.

טל. 52854, בין השעות 8—17, 855750 בין השעות 19—22, 475476 — בין השעות 19—22.

נגרית פייביש אברהם
רח׳ אל מרינה 3 פנת אל כתיב 8 חיפה

מקבלים הזמנות לדלתות סטנדרט

לפי הזמנה

Packard
INSTRUMENT COMPANY
announces
an introduction lecture
and demonstration
TRI CARB SAMPLE OXIDIZER
to be given (in English) by:
Mr. P. Mertens,
Product Manager,
Packard Instrument Co.,
Downers Grove, ILL.
JERUSALEM
Monday, May 6 from 10 to 12
Lecture room 7 (3rd floor),
Hadassa Medical School,
Ein Karem.
REHOVOT
Tuesday, May 7 from 10 to 12
Main Auditorium,
Faculty of Agriculture.
TEL AVIV
Wednesday, May 8 from 10 to 12
Hall No. 2, Argentina Building
Tel-Aviv University,
Ramat-Aviv
PACKARD INSTRUMENT
(ISRAEL) Ltd.,
14, Koresh Str., Jerusalem,
Tel. 222351

...וד למחסן תשובת
...מכירה בהזדמנות:
מגרסה
...וולץ עם מיכל הרטבת שעורה ואלבטור
מערבל תערובת
...דירינג
...מעלית העמסה
...2 נפות תשמליות
...מכונת תפירה לשקים
...לפון 250534; 961026 אזור תל־אביב

...ל השאפתנים
...ר צעירים אחרי גיל צבא בעלי שאר־רוח
...ינים לצרף לחברתם צעירים וצעירות
...ים.
...הנכם חושבים שאתם כנים, נוכל ביחד
...ים חברה שתתאים לכל פרט מאיתנו.
...פונים מעל דפי העתונות מחוסר אפשרות
...ית להגיע אליכם, היושבים בבית.
...ז היכרות ראשונית בדעתנו לערוך טיול
...ר פרטיו ייקבעו על־ידינו.
...להתקשר לטלפון 03-847063 בין השעות
...—6.00 בערב, במוצאי שבת 27.4.74 ר
...ש את זהבית או אורי.

...פלרום
רחוב שפרינצק 19, תל־אביב, טל. 264625
...למכירה
בלב מרכז התיירות בתל־אביב
חנות חדשה
36 מ"ר
למסירה בסוף השנה.

...מכירה בקיבוץ חצרים
...משאית סקניה 76
עם מהפך
...שר לראותה בשעות העבודה בחצר הקיבוץ לאחר
...תאום מוקדם עם מרכז המשק.
...צעות תתקבלנה עד ליום 30.4.74.
...נו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר
...הצעה כלשהיא.
...לפון מיום שישי 26.4.74 בשעה 14.00: 057-79721/2.

...דרוש דוד קיטור משומש
...במצב עבודה, לחץ עבודה של 8 אטמ'
...בהספק של 1000—800 ק"ג קיטור לשעה
או
שני דודים
...בנ"ל, בהספק של 600—500 ק"ג—שעה
כל אחד.
בפרטים נא לפנות אל:
...מפעל מבצע, גדרה, ת.ד. 10, טל: 055-91365
בימים א' עד ה' בשבוע.

להשכיר
במשרד
2 חדרים
בדמי־מפתח
כניסה מידית, עם אפשרות
של קנית רהוט, קופות,
מדפים, מגנים וכו'.
לפנות: בימים 29 ו־30
באפריל, למכונים הבדר־
סיים, חדר 425 רח' אלנבי
27 פינת פינסקר 2.

מוצרי
אמקור
ואחרים
מחירים זולים
על כל קניה מתנה
קרור שדי
דיזנגוף 84 תל־אביב

למכירה
טרקטור
קטרפילר
A 46 D—8
עם טיל הידראולי
ורוטר קלי
מודל 1962
במצב עבודה.
נא לפנות בכתב לת.ד.
4353 חיפה עבור מספר
585 (מיקוד 31040).

בתי־מלאכה
או יחידים
המעונינים לתפור
חזיות אצלם,
בקבלנות
יפו אל 826741
תל־אביב 829740

למכירה
2 מערבלים
לעשית תערובת
מגרסה, חלזונות
וכל הציוד.
במצב טוב.
לפנות טלפון 982948
בשעות 1—8 כל יום

דרושות
רגלי"ם
לבנין
טל. 04-225243
בשעות הערב.

קומת משרדים
להשכרה
חודשית
בדרך פתח־תקוה
ליד בית „מעריב"
לפנות: טל. 621411
בשעות 8 עד 15.

לתעשיה
משרדים
160 מ"ם
ברחוב וולפסון 54
קומה ב'
828817

מעונינים באולם
לתעשיה
באזור תל־אביב
200—100 ממ"ר
חשמל 30 כ"ס ומעלה
טלפון 829787

למכירה
מכשיר לצילום
מסמכים
SAVIN 490
במצב חדש.
המחיר: 4,000.— ל"י
טלפון 04-920619

מיטות ומזרונים
לחדרי שינה
ישר מהיצרן לצרכן
א ד ל ר
ת"א, נחלת בנימין 134
טלפון 825336
חג שמח!

במלאת 3 שנים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

מרדכי (מוטי) פרוקטר
ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.74)
בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

לאהרון בגבג
אבלים אתך במות עליך
אמך
כור מתכת
אגף הפרויקטים

ליהודה איסרוין
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
הנהלת משרד־הבטחון
מנהל מל"ן וחבר העובדים

הננו מודיעים בצער על פטירתה של
סבתנו, אמנו
רבקה הר־כסף
המתאבלים:
בנותיה: חנה עין־הבר, חדרה
הדסה קלטוביץ, רמת־גן
ומשפחותיהם

מפקדת אזור רצועת עזה וסיני
משתתפים בצער המשפחה על מותו הטראגי
של חברנו לעבודה
דביר בנימין

נציגי ועדי העובדים
באיזור רצועת עזה וסיני
משתתפים בצער המשפחה על מותו הטראגי
של חברנו לעבודה
דביר בנימין

לג'קי בן־ארי
השתתפותנו הכנה במות עליך
אביך היקר
מתתיהו ז"ל
כלל חטיבת הבניה

ליעל פילצ'יק והמשפחה
משתתפים בצערכם במות
האב ז"ל
ההנהלה, המורים, העובדים והתלמידים
בית־ספר „עמלי" חדרה

במלאות 10 שנים לפטירתו של
מרדכי שטנר ז"ל
נעלה לקברו ביום א' ד' באייר, 28 באפריל.
נפגשים בשעה 16.00 בשערי הר־המנוחות, גבעת שאול, ירושלים.

המשפחה
חברה כלכלית לירושלים בע"מ

משתתפים באבלם הכבד של חברינו
יונה, עוריאל ויגאל נחום
בנפול אחיהם
ידידיה ז"ל
עזיזה מודד
בהילקח ממך
אחיך ז"ל
התלמידים וחבר המורים
בי"ס תיכון „אשל הנשיא"

יוצאי דרובין בישראל
ביום הזכרון לחללי צה"ל
אנו מרכינים ראש
ומשתתפים ביגון המשפחות השכולות בני עירנו
שיקירינו נפלו במערכות ישראל
רב"ט ברוק אריה
סמ"ר זילבר בנימין
סמל כהן בנימין
יהי זכרם ברוך

לנורית דבדבני ובני משפחתה
תנחומים על מות אחיך
ד"ר ישראל דבדבני
ז"ל
המכון למחקר ביאולוגי בישראל
ההנהלה וועד העובדים

לסמ"ר בלולו יהודה
משתתפים באבלך
חיילי היחידה

לדליה גולן
השתתפותנו הכנה באבלך בנפול בנך
מיכאל הי"ד
במלחמת יום הכיפורים
גננות אור יהודה

למשפחת מלינצקי
משתתפים בצערכם העמוק בנפול בנכם היקר
אריה הי"ד
במלחמת יום הכיפורים
משפחות: דורון, פרקש, פסחוביץ, שייק, יחימוביץ, ווילודני

ביום ראשון ד' באייר תשל"ד 28.4.74
במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו
יצחק פינסון ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בפתח־תקוה בשעה 3.00 אחה"צ.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בע"פ ובכתב.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה
על קברו של יקירנו
סגן ברוך דסברג (ג'ינג'י)
הי"ד
שנפל במלחמת יום הכיפורים

נערוך ביום רביעי ב' באייר תשל"ד (1.5.74).
ההתכנסות ב־15.00 במרכז ההנצחה בכפר עציון.
אזכרה ב־16.15 באולם חדר האוכל בכפר עציון.
הסעות: תל־אביב בית הדר 13.00.
ירושלים חניון בנייני האומה 14.00.

המשפחה
וקבוצת ראש צורים

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
מרים בן־דוד ז"ל
תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון 28.4.74
בשעה 4.00 בבית העלמין בפתח תקוה.

נפגשים ברחבת בית העלמין.

התחבורה תצא מבית המנוחה ברח' רוטשילד 70 ב' פ"ת בשעה 3.45

המשפחה

מוסד בית הנער גבעת־שמש
ההנהלה, העובדים והחניכים
אבלים על מות
סמל
אברמוביץ
יוליאן
בן אברהם ודבורה
אשר נפל בקרבות הבלימה
במלחמת יום הכיפורים
ומשתתפים בצער המשפחה השכולה

למשפחת קופרשטיין בחיפה
אתכם ביגונכם הכבד
בנפול בנכם
אברהם הי"ד
יוצאי טישובצה בישראל

למורתנו רות דפנאי
אתך באבלך הכבד במות
אחיך ז"ל
ההנהלה, המורים
ועד ההורים ותלמידי בית הספר
יסודי בית הכרם ירושלים

הכא מן הأصل

هكذا في الأصل

במלאת שנה לפטירת
ראש משפחתנו היקר

ישעיהו ליברנט ז"ל

(מזדונסקה — וולה)

תיערך אזכרה ביום שלישי ה' אייר תשל"ד, 30.4.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יצא מביתנו בשדרי קק"ל 41 תל־אביב, בשעה 3.30.

המשפחה

ביום שני, ז' באייר תשל"ד 29.4.74
נערוך אזכרה וגילוי מצבה ליקירנו

חנינא וולפנזון ז"ל

בן ר' בנימין ז"ל בלוצקי (פבלוביה)
מרכז קואופרטיב „עגור", חיפה

בשעה 15.30 בבית העלמין הישן בחוף הכרמל חיפה (השער הראשי). אוטובוסים מיוחדים יצאו בשעה 15.00 מבית הכנסת, רחוב בלפור 39 (פינת רח' ברג'יורא 22) חיפה ומשרדי קואופרטיב „עגור", דרך העצמאות 1, חיפה.

תודתנו העמוקה לכל אלה שהביעו בכתב ובעל־פה את השתתפותם באבלנו הכבד.

המשפחה האבלה
ההנהלה, חברי ועובדי קואופרטיב
„עגור" בע"מ, חיפה

מוקירי זכרו של מילק

ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 2.00 אחה"צ תתקיים

אזכרה וגילוי מצבה
ליד קברו של יקירנו

מנגמי שמואל (מילק) ז"ל

ידידיו יפגשו בבית העלמין בחולון, ליד השער החדש.

המתאבלים:

אשתו אירנה
בתו ורדה
ושאר בני המשפחה

במלאות שלושים לפטירת בעלי ואחינו היקר
יעקב גריצמן

יעקב גריצמן ז"ל

תערך אזכרה וגילוי המצבה על קברו בבית העלמין בפתח־תקוה ביום שני ז' באייר תשל"ד (29.4.74) בשעה 4 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יצא מתל־אביב מבר־דיזנגוף 4 ע"י בכיכר בשעה 3 אחה"צ.

ומשפחות גריצמן, טרנר
רעיתו רגינה

במלאות 5 שנים להספות
בננו ואחינו האהוב

דוד (דדי) פלג ז"ל

שנהרג בליל חג העצמאות
בגיל 17 שנים
נתייחד עם זכרו

בפנה
שהוקדשה לשמו
באולם הקריאה של הספריה העירונית ברחוב רוטשילד בראשון־לציון.

יוקראו דברי הערכה עליו הכתבים שכתב מתוך אלבום שיוכבם לפינה.

נפגשים בספריה ביום שני ד' אייר (29.4.74) בשעה 2.45

העליה לקבר בשעה 3.45

המשפחה

בכאב עמוק אנו מודיעים
על פטירת יקירנו

יוסף דרור (פרידלנסקי)

הובא למנוחות בירושלים
ביום שני, ל' בניסן תשל"ד (22.4.74).

אשתו, בנותיו ואחיו
המשפחות: קראוס, רבינוביץ, רוזיק, קיביק, שמוליק

במלאות שלושים לפטירת בעלי, אבינו,
סבנו ואחינו היקר

לאון רוטבך ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 16.30 בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר, חיפה.
אוטובוס יצא בשעה 16.00 מבית המנוח, רחוב אלנבי 133, חיפה.

המשפחה המתאבלת

אזכרה וגילוי מצבה
של יקירתנו

זילבר שושנה (אוסובסקי) ז"ל

תתקיים ביום שני ז' באייר תשל"ד (29.4.74) בשעה 3.30
נפגשים ליד שער בית העלמין בקרית־שאול.

המשפחה

בחיפה: חבלה מודעות דחופות בשעות הלילה (מ־18־24) לכל העתונים טלפון 718018.

במלאת שנה לפטירתה של אחותי היקרה

רוזה זיידמן ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין בחולון, ביום שני, ז' אייר (29.4.74), בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין.

אחותה והמשפחה

במלאות שלושים תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
לפטירת ראש משפחתנו והאח היקר

ציון בן מסעוד זרוג ז"ל

שנפטר ללא עת בעת מילוי תפקידו.

טקס גילוי המצבה יתקיים אי"ה ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 16.00 בבית העלמין בנגדיאל.

האזכרה תתקיים בביתנו, ברח' ששת הימים 35, גיל עמל בנגדיאל, בשעה 17.30 לאחר גילוי המצבה.

לרווחת המשתתפים יעמוד אוטובוס בשעה 15.30 מבית המנוח לבית העלמין.

המשפחה

במלאות שלושים לנפילת יקירנו

דב"ם אמנון גולדברגר הי"ד

במילוי תפקידו ברמת הגולן

תערך אזכרה ביום ראשון, ד' אייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בפתח־תקוה בחלקה הצבאית.
אוטובוס יוצא מרחוב אחד העם 9 ת"א בשעה 2.30 בבנק בין־לאומי, ומפתח־תקוה מבית הוריו, רחוב רוטשילד 103 בשעה 3.00 אחה"צ.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל פה.

המשפחה

ביום חמישי (2.5.74) י' באייר תשל"ד
במלאות שלושים לנפילת בננו חברנו

אלון גאון

נקיים אזכרה בשעה 21.30.
העליה לקבר בשעה 15.30.
המפקדים מתבקשים לשחרר את חבריו לנשק.

קבוץ שובל

במלאת שלושים להלקחו ללא עת של יקירנו

אריה קס ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה על קברו ביום א', ד' באייר (28.4.74) בבית העלמין בנס־ציונה.
הסעה תעמוד לרשות הבאים בשעה 4.00 אחה"צ מבית ההורים, נס־ציונה, רח' כצנלסון 53.
תודתנו נתונה לכל המשתתפים עמנו באבלנו הכבד.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

שושנה פינקלשטיין ז"ל

(בת צבי רוזנקבוין יבדל"א)

תתקיים אזכרה עי קברה בבית העלמין בפתח־תקוה ביום שני ז' אייר תשל"ד (29.4.74) בשעה 4.00 אחה"צ.

נפגשים בשער בית העלמין.

המשפחה

ביום שני, ז' באייר תשל"ד, 29.4.74, בשעה 4.30 אחה"צ, נעלה לקברו בהר־המנוחות בירושלים של אבינו, סבנו ואחינו היקר

ר' יהודה זאב היים ז"ל

לשם התייחדות עם זכרו וגילוי המצבה.
אוטובוס יצא להר־המנוחות מרח' ק.ק.ל., פינה רח' אבן שפרוט ירושלים בשעה 4.15 אחה"צ.

המשפחה המתאבלת

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו

פרידה מוסברג ז"ל

תקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בחולון ביום שני 29.4.74, בשעה 4.30 אחה"צ.

אוטובוס יצא בשעה 4 מבית המנוחה רח' יונה־הנביא 39 ת"א.

קרוביה ומוקיריה

במלאת שלושים לפטירת
אבינו, סבנו וראש משפחתנו היקר

אליהו רפופורט ז"ל

מותיקי העליה השלישית

תיערך אזכרה וטקס גלוי מצבה על קברו, ביום שני, ז' באייר תשל"ד (29.4.74), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.

התחבורה תצא מבית המנוח, רחוב היסין 20, ת"א, בשעה 3.15 אחה"צ.

המשפחה

אזכרה וטכס גילוי המצבה
לאהובנו

סמ"ר שמאי טייכר ז"ל

שנפל במלחמת יום הכפורים

תערך ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד 28.4.1974, בשעה 3 אחה"צ בחלקה הצבאית בקרית שאול.

אוטובוס ייצא מבית ההורים רח' בצרון 26, ת"א, בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

מועצה מקומית טירת הכרמל

ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד, 28 באפריל 74, יום מלאות שנה לפטירתו של ראש משפחתנו האהוד והדגול

כרמל אליאס ז"ל

ראש המועצה המקומית טירת הכרמל

משפחתו, מכריו ומוקיריו מתייחדים עם זכרו ליד קברו, בבית העלמין בטירת הכרמל, בשעה 4.30 אחר־הצהרים.

המשפחה

המועצה המקומית טירת הכרמל
במלאות שנה לפטירתו של
ראש המועצה

כרמל אליאס ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין בטירת הכרמל. מכריו ומוקיריו נפגשים ביום ראשון ד' באייר תשל"ד 28 לאפריל 74 בשעה 4.30 ליד קברו.

אורי ארבילי
ראש המועצה

במלאות שנה לפטירת בעלי, אבינו,
בננו ואחינו היקר

רשוק יהודה ז"ל

תערך אזכרה ונתייחד עם זכרו
ביום שני, ז' אייר תשל"ד 29.4.74 בשעה 4.30 אחה"צ
בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה.

נפגשים בשער הכניסה לבית העלמין.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתו של יקירנו

ר' מנחם לוי ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון ד' אייר תשל"ד 28.4.74 בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.
קרובים ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום ג', ח' באייר תשל"ד (30.4.74)
תערך אזכרה וגילוי מצבה ליד קברו
של בעלי, אבינו וסבנו היקר

מיכאל מינץ ז"ל

בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאות שנה לפטירת אמנו היקרה

חיה טייטלר ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ד', ט' באייר תשל"ד (1.5.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון. נפגשים ע"י השער.

המשפחה

בבלאות שלושים לפטירתו של בעלי

אברהם מרדכי פרגריכט ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 15.00 אחה"צ בבית העלמין בקריה שאול.

אוטובוס מיוחד ייצא מרחוב קריניצי 49 רמת־גן בשעה 14.40 אחה"צ.

אשתו: שושנה
והמשפחה המתאבלת

יקירנו

צבי אלישע ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים
באזור מיסורי 21.10.73

יובא למנוחת עולמים ביום ראשון 28.4.74 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
אוטובוסים יועמדו לרשות המלווים בשעה 2.30 מבית הוריו, נהל הבשור 10, יפו.

המשפחה

יקירנו

רב"ם אליהו כהן ז"ל

שנפל במלחמת יום הכיפורים

יובא לקבר ישראל ביום ראשון 28.4.74 בשעה 3.00 אחה"צ מביה"ח רמב"ם לבית העלמין הצבאי, חוף הכרמל, חיפה.
אוטובוס יצא מבית הוריו, רח' גדליהו 5, נוה־שאנן, בשעה 2.15.

משפחת כהן

במלאת שנה לפטירתו של חברנו היקר

נחום כהן ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, ח' אייר תשל"ד (30.4.74) בבית העלמין תל־מונד בשעה 4.30 אחה"צ. התחבורה מרכז הכפר.

המשפחה וחברי מושב חרות

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

יעקב רויט ז"ל

תתקיים אזכרה בבית הקברות הישן בחדרה, ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 4.00 אחה"צ.

אוטובוס יצא מבית ההורים רחוב טיומקין 1, שכונת האוצר, חדרה בשעה 3.45 אחה"צ.

המשפחה

אזכרה וגלוי מצבה
לאחותנו האהובה

צפורה (פליה) רוזנברג ז"ל

התקיים בבית העלמין בהרצליה, ביום ראשון, ד' באייר, 28.4.74, בשעה 4.30 אחרי הצהרים.

תחבורה מתחנה המרכזית בהרצליה, בשעה 4.00

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירת
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

חנה פרוכטר ז"ל

תערך אזכרה ביום שלישי, ח' אייר תשל"ד (30.4.74) בשעה 3.15 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.

בעלה ישראל פרוכטר,
הבנים וב"ב

במלאות שנה למותו הטרגי של
בננו ואחינו היקר

משה שפרינגר ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום חמישי, י' אייר תשל"ד 2 במאי 74 בבית העלמין בחולון בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים ליד שער הכניסה החדש.

המשפחה

עליית הפרוגרסיווים — ההפתעה היחידה של הבחירות בדרא"פ

מאת אריאלה ישיב, סופרת „מעריב" ביוהנסבורג

מערכת הבחירות הכלליות חברת המבטאיות והמשמעות שהתקיימה בדרום־אפריקה — שנה אחת לפני המועד הקבוע בחוק — נסתיימה בהפתעה אחת בלבד: המפלגה הפרוגרסיווית, שבמשך 13 השנים האחרונות היה לה רק חבר אחד בפרלמנט (הלן זוסמן) זכתה לעוד חמישה מושבים נוספים בפרלמנט המתגדל, בן 171 מקומות (לעומת 166 בבית הנבחרים הקודם).

כל התוצאות האחרות היו צפויות מראש: המפלגה הלאומנית השלטת קיבלה שוב רוב כחולס וזכתה ל־122 מקומות בפרלמנט (בבחירות הקודמות קיבלה 118). למפלגת האופוזיציה הראשית „המפלגה המאוחדת" יהיו בבית הנבחרים 41 צירים בלבד, במקום 46 בבית הקודם.

אף על פי שאין בתוצאה כדי להביא לתמורה יסודית, רואים בעלית המפלגה הפרוגרסיווית של דרום אפריקה על חשבון המפלגה המאוחדת מהלומה ל„משמרת הוותיקה" של מפלגה זו, שגם בתוכה יש מאבק בין השמרנים לבין הצעירים הליבראליים יותר.

משקיפים ביוהנסבורג מצפים לשינויים בעלי משמעות במפלגה המאוחדת במרוצת חמש השנים של הפרלמנט החדש. ברור, שהבחירות בדרום אפריקה מעניקות נושא של הסכמה לממשלה הקיימת, וזו יכולה עתה להמשיך בהדגיית פיתוח שטחים נפרדים של דרום אפריקה לאוכלוסיה הכושית, ב־ נסיון של דרישות עם מדינות אפריקניות המכונות לדרישה כזו. יותר מ־50 אחוז מבין 2.2 מיליון הבוחרים הלבנים של דרום אפריקה קיבלו, למעשה, את מדיניות ה„אפרטהייד" אותה מייצגת המפלגה הלאומניה בדרום אפריקה.

הכספת בבית־הנרצח לא צפנה המניע לרצח

הכספת שאמורה היתה להשוף את העלומה רצח יוסף ליפסקי לא העלתה דבר. בכספת נמצאו הכשיטים יקרי ערך בלבד.

יוסף ליפסקי נמצא אור ליום ו' בשבוע שעבר מת בדירתו בקומה הי"ד בבנין רב־קומות ברחוב הרצל ברמת־גן. את הבחירה הכפותה גילה בנו. מפתח הכספת נמצא בעיון בנקב המיועד לפתיחתה אך המרצחים לא ידעו את הקוד הפותח.

חוקרי המשטרה סברו שרוצחי ליפסקי ביקשו לפתוח את הכספת, למצא שם ייכבא כשהו שחיפשו, אך לא נמצא בה, כאמור, דבר מיוחד.

עם זאת נתגלו טביעות אצבעות זרות בדירה.

סוסי ,המסע הצלבני' נגנבו — ונמלטו

בפעולה מהירה, הצליחו שוטרי ראשון לציון לאתר את שני סוסיהן של האחיזה ההיירית מצרפת, שהגיעו לישראל ברכיבה בהגזאי של מסעות הצלבנים.

עם הגיעם לארץ, מסרו השתים את הסוסים למר גד גרייבר, מנהל חברת נסיעות בתל־אביב. מר גרייבר העביר את שני הסוסים למכלאה בשכונת רמת־אליהו בראשון לציון, וסיכם גם עם אדם כמושב בית עובד כי ישגיח ויטפל בשני הסוסים. ביום שלישי בבקר התברר למשגיח כי הסוסים נעלמו מהמכלאה. הוא הודיע על כך למשטרת ראשון לציון, שהקימה חוליות מיוחדות, בראשותו של סמל יוסף בני, שסרקו בעזרת גששים את הפרדסים באיזור ראשון לציון.

ביום רביעי בבוקר מצאו השוטרים את שני הסוסים מצרפת בתוך פרדס סמוך לראשון לציון „בחברה" שני סוסים מגזע מקומי. החוקרים משערים, כי הסוסים מצרפת נגנבו מהמכלאה של רמת אליהו, אולם הצליחו להפיל את הגנבים שרכבו עליהם. גנבי הסוסים נמלטו, והסוסים הגיעו לפרדס, שם איתרה אותם המשטרה.

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס שהתקיימה שלשום זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 250,000.— ל"י זכו המספרים: 305001 ; 417328 ; ובלי ספח בסך 150,000.— ל"י.

בסך 50,000.— ל"י זכה המספר: 675424.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספרים: 197815 ; 519997.

בסך 6,250.— ל"י זכו המספרים: 114155 ; 262696 ; 290169 ; 705040.

בסך 1,250.— ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 091876 ; 103366 ; 480950 ; 211923 ; 291498 ; 310876 ; 312111 ; 337632 ; 326149 ; 486335 ; 487329 ; 505741 ; 515530 ; 561407 ; 605336 ; 606038 ; 627834 ; 751210 ; 763100 ; 775288 ; 791031.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־16506 ; 23794 ; 29588 ; 37434 ; 38865 ; 40795 ; 75403 ; 82383 ; 82828 ; 84529.

בסך 250.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־02709 ; 03039 ; 04401 ; 06275 ; 13207 ; 14579 ; 16651 ; 22489 ; 37315 ; 51152 ; 51791 ; 53395 ; 53569 ; 59921 ; 60053 ; 64723 ; 72713 ; 77169 ; 77270 ; 79723 ; 82467 ; 82798 ; 89259 ; 93027 ; 94941.

בסך 100.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־5186 ; 6365 ; 7006 ; 7207 ; 7892 ; 8566 ; 9417.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0001 ; 0008 ; 0071 ; 0268 ; 0838 ; 0878 ; 0893 ; 0896 ; 1029 ; 1166 ; 1342 ; 1874 ; 2310 ; 2362 ; 2882 ; 2962 ; 3071 ; 3156 ; 3576 ; 3933 ; 4020 ; 4092 ; 4826 ; 5550 ; 5670 ; 6173 ; 6247 ; 6457 ; 6683 ; 7492 ; 7555 ; 7574 ; 7681 ; 7945 ; 8442 ; 8721 ; 8834 ; 8942 ; 9602.

בסך 6.— ל"י זכו כל הכרטיסים עם ספח שמספריהם מסתיימים בספרה: 8, ובלי ספח 4.— ל"י.

אשדוד מקימה גן שעשועים בקרית־שמונה

עיריית אשדוד החליטה ערב יום העצמאות להקים גן שעשועים בקרית־שמונה, כהוקרה של תושבי אשדוד עם תושבי קרית־שמונה.

התרומה, שכללה את כל הציוד הדרוש לגן שעשועים והוכנה במהירות. אתמול, ביום העצמאות, יצאו שתי משאיות כעיריית אשדוד לקרית שמונה עם כל הציוד הדרוש וצוות עובדים. שכלל גם את מזכיר העיריה ומנהל מחלקת הגינון והפיתוח באשדוד.

יקירנו

יגאל הי"ד

נפל בתאריך 19.4.74
על הגנת המולדת

לוריה שמואל ונורית סתוי

שמואל לוריה ונורית סתוי

הכואבים והדואבים עמכם ביגונכם על

יגאל הי"ד

כי נלקח מעמנו בסערת קרב

מבקר הסוכנות היהודית — ההסתדרות הציונית העולמית ועובדי משרדו

אנו מודיעים בצער רב על מותה של

דורה צוקרמן

אלמנת המנהיג הציוני ד"ר פלומן צוקרמן מקהיר.

ה[לו]יה תצא היום, יום שישי ד' באייר תשל"ד (26.4.74), בשעה 11.30, מבית ההלוויות העירוני [רחוב] דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים: ד"ר יונה ומלכה צוקרמן
זוהר ויעל צוקרמן
אורה ואברהם שוייצר
ומשפחותיהם

במלאת שלושים למותו ללא עת של בעלי, בננו וחברנו היקר

אריה קס ז"ל

[נעל]ה לקברו ביום ראשון, ד' באייר תשל"ד (28.4.[74]), בשעה 16.00, בבית הקברות בנס־ציונה. [נפג]שים בבית ההורים בשעה 3.45 רח' כצנלסון 53, נס־ציונה.

המשפחה ונורית
קבוץ אפיק רמת־הגולן

הכואבים והכואבים על מות בננו

אבי

בנם של חברינו
דינה ויוסף ברמי (צארום)

ההלויה היום, יום שישי, ד' באייר תשל"ד (26.4.74), בשעה 13.00, במשקנו.

המשפחה
ובית נחשולים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

יהושע פירסט

[ההל]ויה תצא היום, יום שישי, ד' באייר תשל"ד (26.4.7[4]), בשעה 12.00 בצהרים, מבית ההלויה [הע]ירוני ברח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים:
גיזלה פירסט
מרדכי ופרידה פירסט והילדים

לרגל גילוי מצבה של יקירנו

אנשל (אלברט) פכט ז"ל

[תיע]רך אזכרה על קברו ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד (28.4.74), בשעה 4.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין בחולון.

המשפחה

מודעות אבל גם בעמוד: 53

טקס גילוי המצבה

של בעלי, אבי, אחי וסבנו היקר

יעקב ב"ר מאיר
פוגל ז"ל

מלודז' (פולין)

יתקיים ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד (28.4.74), בשעה 4.15 אחה"צ, בבית הקברות בקרית שאול.

אוטובוס יצא משדרות רוטשילד 48, תל־אביב, בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה

במלאת השבעה לפטירת יקירנו הבלתי נשכח

מרדכי כהן ז"ל

בן רחמים עית כהן נ"י

נעלה לקברו בבית העלמין בחולון ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד (28.4.1974), בשעה 8.00 בבקר. היציאה מבית המנוח ברח' סוקולוב 33, חולון, בשעה 8.00 בבקר.
אוטובוס יעמוד לרשות המבקרים את זכרו.

הכואבים:
אשתו : מרגלית
אביו : רחמים
בניו : יורם, אמנון, אופיר.
בתו : דרורה
אחיו : מאיר, שאול, דניאל, ניסים, חיים, יצחק עזו, יעקב.
אחיותיו: בת שבע קדן, מרגלית נחמיאס, שושנה טרזי.
חתנו, כלותיו, נכדיו וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמי, אמתנו וסבתנו היקרה

רבקה סטודניברג

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' באייר תשל"ד (26.4.74), בשעה 11.00 לפנה"צ, מבית המנוחה ברח' הגת 14, רמת־גן, לבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המשפחה המתאבלת

למשפחת מזרחי

על מות בנה

יצחק (כושי)

אבלים

חברי גרעין „גזית"
וכל בית איל

אנו מודיעים בצער על מות חברנו

גדי פיכמן

ההלויה תצא היום, יום ששי, ד' באייר תשל"ד (26.4.74) בשעה 1.30 אחה"צ.

המשפחה
וקבוצת גניגר

ביום השלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו

בנימין גריזק ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין נחלת יצחק, ביום שני, ז' באייר תשל"ד (29.4.74), בשעה 15.30.

נפגשים בכניסה לבית העלמין.

המשפחה

לסשפחות השכולות ולחברי האחוות נחל גיתית

אתכם באבלכם כבפול

ישראל גוטליב
יצחק מזרחי
עוזרי יוסף

מושב פצאל

אזכרה וגילוי מצבה

במלאת שלושים לנפילתו של יקירנו האהוב והבלתי נשכח

בלנרו חנן הי"ד

בן 23

אשר נפל במילוי תפקידו על הגנת המולדת.

הטקס ייערך ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד (28.4.74) בחלקה הצבאית בבית העלמין בראשון־לציון. אוטובוס בשעה 15.30 יצא מבית ההורים, רמת אליהו, רח' תורה ועבודה 4.

המשפחה האבלה

אזכרה וגילוי מצבה ליקירנו

בנו ארליכגרכט ז"ל

פלוצק

תיערך ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד (28.4.74), בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ע"י השער החדש.

המשפחה האבלה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו, אחותי וסבתנו היקרה

מרים שפירט

בת ר' יוסף אבינוביצקי ז"ל מפיוטרקוב — פיוטרקוביץ'

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' באייר תשל"ד (26.4.74), בשעה 12.30 בצהרים, מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

האבלים:
בתה והתנה: שורה ודוד ערמוני
בתה והתנה: קלרה ודוד סקלר, ארה"ב
אחותה: אננה פדקוף, פריז
נכדיה: יוסף, דני, עדי ומיכאל
וכל בני המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של

צפורה גפן

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ד' באייר תשל"ד (26.4.74), בשעה 12.00, בבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

אנו מודיעים בצער על פטירתה של

דורה סבלדי

ההלויה — היום, יום שישי, 26.4.74, בשעה 15.30, בקבוץ נצר סירני.

המשפחה
ובית נצר סירני

ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד (28.4.74), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין הישן בחוף הכרמל, חיפה, תיערך אזכרה וגילוי מצבה לבעלי היקר

ישראל גרבר ז"ל

מוכיר פועלי נמל חיפה.

המשפחה

במלאת שנתיים למות

אלכסנדר פן

נעלה לקברו ביום שני ד' באייר תשל"ד (29.4.74) בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

ברוך דיין אמת

אנו שרויים ביגון כבד על הסתלקותו של פאר משפחתנו אבינו, סבנו ואחינו הדגול והיקר באדם, מיקירי פתח־תקוה רב החסדים והפעלים מראשוני „בני בנימין" ומכיסדי נתניה

ר' בנימין בן ר' שלמה יצחק
שטמפפר ז"ל

בנו של ראש העיריה הראשון
ונכדו של ר' יהושע שטמפפר מיסד פתח־תקוה

ההלויה נערכה בפתח־תקוה — כמנהג ירושלים, בליל ד' באייר, 25.4.74.

המשפחה האבלה

יושבים שבעה בבית הבנות, רח' גורדון 24, פתח־תקוה.

בכאב עמוק אנו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו, אבינו וסבנו

ליפא טננבוים

ב"ר אברהם משה ז"ל מקוברין

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' באייר תשל"ד (26.4.74), בשעה 1.00 בצהרים, מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

הבנים: משה ושלמה אריזי
דוד אריזי
הבנות: מינה ובצלאל רון
רבקה ומרדכי קיקיון
טובה ויעקב וינשטין
הנכדים: שרה ופרד בירקין
שרה ויצחק פולצ'ק
מיכל וראובן סגן־כהן
סימה ושמואל בורשטין
יעל, אהדיה, פזיה,
ענת ולביה
הנין גיא וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

صورة عن الأصل

הדלקת נרות
שבת פרשת תזריע — מצורע

	כניסה	יציאה
ירושלים:	17.37	18.54
תל־אביב:	17.55	18.52
חיפה:	17.49	18.57
באר־שבע:	17.53	18.52
אילת:	17.51	18.51
הר־החרמון:	17.57	18.56

„בזפת שנדבקה לנעליים כתבתי: ברוך ג'מילי פ"ת"

מגלה גיבורו של השיר שזכה במקום הראשון בפסטיבאל הזמר, „האגדה שהיתה אתמול לדמות חיה"

מאת יוסף וקסמן

ברוך ג'מילי, גיבור השיר שזכה במקום הראשון בפס־טיבל הזמר השדירי הצעיר את קהל האלפים שבאו אמש ל„בנייני האומה" בירושלים, הוא קם וסיפר כי ההיסטוריה בדיוק זו כי הוא „אגדה חיה".

„היו ימים, זה היה בין באייר למאי 1948, כשלהמשך בדרך לירושלים ולחודשי שי־רות עם אנשי „בעבעה", אלי־הם הצטרפתי עם הפלוגה. נדבק לי זפת לנעליים. עם זפת זו כתבתי את הכתובת „פלוגה — ברוך ג'מילי פ"ת" על הקיר הגדול של כשאבה הכים ליד שורש", סיפר לי אחרי הצגת ברוך ג'מילי, ש־אשתו, יפה, טכנה אתו בשם ג'מיני.

כחבר השיר ומלחינו, של־מה ארצי, שגם כל אותו לא ידע כלל שגבור שירו — „ה־בלדה על ברוך ג'מילי" — אינו אגדה שהוא המציא. „כ־שכתבתי חשבתי שאני כותב אגדה. כתבתי את השיר על פי הכתובת שראיתי בנסעי לירושלים. גם מני מאר דיבר אתי על כתובת זו. הרעיון בשל לפני כשנה, אך כתבתי אותו בשירותי במילואים ב־רמה, באחד הימים אחרי הפ־סקת האש. אני שכה שהאגדה חיה באמת", סיפר שלמה אר־צי כשפגש את גבורו.

„היום אני פקיד ב„דפי זהב" אך עד לפני שלוש שנים שי־רתי בצבא קבע, לאחר שהיי־תי הרבה שנים רס"ר, מפקד מחנה אלנבי ושימשתי בתפ־קידים אחרים. היום אני סרן מילואים. מה שהיה או כש־כתבתי — זה סיפור ארוך מדי ללילה", אמר ברוך.

השיר „בלדה לברוך ג'מי־לי" זכה ל־10.060 קולות, של הקהל אשר נוכח אמש ב־„בנייני האומה" וקולות ה־חיילים שראו את המופע עוד ביום שני שעבר.

במקום השני, עם 4,227 קו־לות, זכה שירו של יאיר רוזנבלום „אם יפול הכוכב שלי" שהושר בפי אילנית. ואילו בבקום שלישי (4,192 קולות) זכה השיר „יהיה פעם טוב" בפי יגאל בשן שגם כתב והלחין את השיר.

את הערב הנחתה בחן רב רבקה מיכאלי, בתכנית ה־אוכנותית הופיעו אילנית, „ה־קה „כוורת", שבאה — כהגד־רת הכנחה — מהאירוויזיון לטלוויזיה, והגששים.

במסירת הפרסים לכותבי ה־שירים, שזכו בשלושת ה־מקומות הראשונים ולכלהיני־הם התכבד שר הסברה, שמ־עון פרס. והפעם, כנראה עקב עליית המחירים הכללית, ני־תן פרס ראשון בסך 3000 לי־רות, שני — 2000 לירות ו־שלישי — אלף לירות.

ארה"ב לא תספק נשק למצרים „כדי שלא להרגיז את הרוסים"

„מוטב שסאדאת יסתפק בינתיים ביחסים לבביים"

מאת שמואל שגב, סופר „מעריב" בוואשינגטון

נשיא מצרים, אנואר סא־דאת, מעוניין לקנות נשק בארה"ב, אך הוא יודע, כי הממשלה והקונגרס מתנג־דים להספקת נשק אמריקני למצרים בשלב זה. דפ־רים אלה שמענו מפי פאראת הסינאטור האמריקני הרי בי־רד בווירג'יניה.

פקידי רשות אמריקנים ר־מי דרג מסרו לסופר „מע־ריב", כי ארה"ב אינה מעוני־נית לספק למצרים נשק ב־שעה זו, כדי שלא להרגיז את בריה"מ ואת ישראל גם יחד.

נוסף על כך נראה, שסא־דאת מעונין לנתק עצמו מב־ריה"מ בבהירות גדולה מש־ציפתה ארה"ב. וואשינגטון אף סבורה, כי ניתוק מהיר כ־זה לא יהיה לתועלתה של מצרים.

על כן סבורים פקידי רשות אמריקנים, אף שהם מביעים קורת רוח מכל מה שהושג בקאהיר — כי מוטב שסאדאת יסתפק, לפי שעה, ביחסים ה־לבביים שקשר עם ארה"ב. נראה שגם החוץ האמריק־נ, הנרי קיסינג'ר, יביע דעה זו באזני סאדאת, אם יגיע נשיא מצרים בלבה דהביה לקנות נשק אמריקני.

סינאטורים וצירי בית ה־נבחרים מתנגדים גם הם ל־הספקת נשק אמריקני למצ־רים, אם הוגש, בענין זה, ב־קשה רשמית בצורה, סבורים, כי הקונגרס יפסול אותה.

בשיחתי עם סינאטור בירד אמר סאדאת, שאם הדהה ארה"ב את בקשתו, הוא ינסה להשיג נשק בשוק אירופה, אך לא יסכים להבדיק בהלוה בלעדית בבריה"מ.

בסביבת העתונאים שעמד קיסינג'ר לערוך היום ועלה כנראה גם נושא הספקת הנ־שק האמריקני למצרים.

סאדאת אמר לסינאטור בי־רד, שהוא בירע את הרוסים כבצבא בשום שניסו להשתלט על מצרים. הוא הוסיף, כי דבר כזה לא יקרה שנית.

סאדאת הביע אופטימיות ב־זהו לסיכויי קיסינג'ר להשיג הסכם להפרדת כוחות בין ישראל לבין סוריה, ותקווה שבעית הבלון הבוא על פת־רונה. הוא הביע באזני בירד תביעה על עבודתו של קא־דאפי ואמר, כי נשיא לוב אינו בשרת את האינטרסים של הכורה התיכון.

על היחסים הבין ערביים אמר סאדאת, כי נוכח אוכ־לוסיתה הגדולה — 35 מיליון נפש — חייבת מצרים למלא הפקיד בכיר בעניני המזרח התיכון. אך אף על פי כן הוא מוכן להתחלק בהנהגה עם שליטים ערבים אחרים.

„התרשמתי מאוד מסאדאת, ואני מאמין שהוא שואף ל־הרחיק את עמו מכבה מבוק־די האיבה של העבר" — אמר בירה.

נהרג בתאונה

אברהם שולכן, בן 28 מ־רחובות, נהרג אתמול בתאונת דרכים שארעה בכביש גדרה־בילו. המכונית הפרטית בה נהג סטתה לשמאל הדרך ו־התנגשה חזיתית במשאית גו־רר שבאה מול, והוא נהרג ב־מקום.

* תיירת מבריטניה, מג־דלנה סארטאר, בת 63, מבצה שלשום שבה שבצלה בקטע אסור להוצאה בחוף ימה של בחריה.

בנוכחות אנשי ק.ג.ב. נפגש קנדי עם תשעה פעילי עליה במוסקווה

הפעילים היהודיים ביקשו מהסנאטור האמריקני שהוא והקונגרס ימשיכו בלחץ על בריה"מ שתעניק חופש יציאה

מאת רוברט קייזר, כתב „וושינגטון פוסט" במוסקווה

הסנאטור האמריקני אד־ארד קנדי יצא אתמול את מוסקווה לאחר שנועד, ב־שעה לילה מאוחרת, עם תשעה פעילים יהודיים, ש־לא הורשו לעלות לישראל.

קנדי נפגש עם התשעה ב־דירה במוסקווה. קנדי מסר ל־מארחיו על כוונתו להיפגש עם היהודים, ואנשי ק.ג.ב. ליוו אותו ואף נכחו בפגישה. היהודים אמרו לקנדי, כי „עזרה מצד ארה"ב היא עי־קר ההגנה שלנו מפני המשך הרדיפות". הם ביקשו, שהוא עצמו והקונגרס האמריקני ימ־שיכו ללחוץ על בריה"מ למ־ען תעניק יתר חופש יציאה.

תומך בתיקון ג'קסון

קנדי צנה, סיפעה כל מה שביכולתו, כדי לסייע להם.

בנבל ההופעה אמר קנדי הבוקר במסיבת עיתונאים, כי עדיין הוא תומך בתיקון ג'קסון, שתכליתו למנוע מבריה"מ הקלות במסחר עם ארה"ב, כל עוד אינה מבטלת את ההגב־לות על יציאת תושביה.

פגישתו של קנדי עם ה־יהודים במוסקווה לא גררה אחריה שום גילויים ברעישים, אך היתה משום הפגנה של היחסים החדשים, המורכבים, שבין שתי מעצמות־העל: מה־זה, שבו כלולה מדיניות אמרי־קני ידוע בידי סוכני חרש סו־בייטיים, במכונית פאר כבישל־תית, לפגישה עם כמה מאוי־ביו החברים של המשטר ב־בריה"מ — היה נחשב דמיוני מדי לפני כמה שנים.

[illegible]

העובדה, שהשלטונות היר־שו לקנדי לנהוג כפי שנהג, מצביעה כנראה על שאיפה ה־זקה של הקרמל לשמור על היחסים הטובים עם ארה"ב ולחסל את המחלוקת בענין ה־רשות להגר מבריה"מ.

בנבל הצופה של מובקוות אמר קנדי, כי העלה ענין זה בכל פגישה מפגישותיו עם מנ־היגי בריה"מ, כולל ליאוניד ברז'נייב, המזכיר הכללי של המפלגה ה־קומוניסטית הסובייטית.

קנדי הוסיף, כי האישים ש־עמם נפגש לא הביעו שום שי־נוי בעמדת בריה"מ בענין ה־יציאה ממנה. אך הם אמרו לו, כי היהודים שחל ע־ליהם איסור לצאת מבריה"מ הם מי שהיתה להם גישה ל־סודות מדינה.

תשעה הפעילים היהודים, שעמם שוחח קנדי, זהו סע־נה זו.

אלכסנדר לרנר, קיברנטי־קאי בעל שם בעולם כולו, שבדירתו נערכה הפגישה, א־מר לקנדי, כי השלטונות ה־סובייטיים מתחבשים בסור־רות־לב בניגוד „בטחון ה־מדינה".

היהודים סיפרו לקנדי, כי אף בדרנים, רקדנים וצלמי־קולנוע, לא הורשו לצאת מ־בריה"מ בנימוקי בטחון.

[illegible]

הם הביעו להכנה את כה שאירע לאלכסנדר פלד־מן, בקייב. הוא נשלח למא־סר באשמת בריונות, אך שמפלו עליו אחרי שהוא בקשה לעלות לישראל.

„הזיה בריונית"

פריש בן, סופר „בעד־באה"ב, מוסר: היהודים, שעמם נפגש קנדי במוסקווה, לא התנגדו נוכחות אנשי הק.ג.ב., אומרים, כי הפגישה היתה להדרין. היהודים קראו קנדי שיבהיר לארה"ב כי פנים ואופן לא הם את המעילה לכינן זכות את הופעת בבריה"מ.

(יו.פי.) הסנאטור אדה קנדי שב היום מברית אחרי ביקור של 6 ימים. הגיעו לניו־יורק אמר: „זו היתה הזיה בריונית, אך אין בפי השוב בוק להשיב ליהודים אלה ביניתהו עם היהודים כי אין שינוי במדיניותה בריה"מ בענין יציאת היהודים.

במשכת חקירת הערבים שהגיעו להיתרו עם נשק

מאת צבי לביא

שרותי הבטחון הבריטיים ימשטרת לונדון ממשיכים היום להחקר את שני הערבים שנעצרו אתמול בשדה ה־תעופה היתרו, כשברשותם נשק ותחמושת.

הנשק נתגלה ברשותם כי אשר ניסו להיכנס לבריטניה החוקרים מבקשים לברר, אם זממו לבצע פעולה טירור ב־תחום בריטניה.

שני הערבים הם ילידי תי־מן שהגיעו ללונדון במטוס „פאן־אמריקן" מבוסטון, ול־דבריהם עמדו להמשיך בדרכם להימן. אחד מהם הוא אזרח של ארה"ב, השני נושא דר־כון תימני. שמו של אחד מ־הם הוא עבדאללה.

לאחר שעברו את ביקורת ההגירה ערכו שוטרי המכס חיפוש בכליהם, ואז נתגלו רובה אוטומטי, אקדח, ו־1200 כדורים לשני הכלים. בבעקב מספר שעות חקר אותם שוט־רים ואנשי בטחון בנבל ה־תעופה, אך נראה כי החקירה לא התקדמה הרבה. באחת מ־מוודותיהם נמצא שלט עליו כתוב: „אינני מדבר אנגלית".

עוזר בכיר של הקאנצלר בראנדט חשוד בריגול לטובת מזרח גרמניה

גינטר גיום, עוזרו של בראנדט, שנתגלה כמו קומוניסטי. (תצלום איי.פי. רדיוטלפוטו)

המשטרה הפדרלית עצרה את אחד מעוזריו של ה־קאנצלר ווילי בראנדט ב־חשד בריגול לטובת גר־מניה המזרחית. מינזכטו־ריון הפנים של הרפובליקה ה־פדראלית ציין, כי יחד עם גינטר גיום, שהיה ב־לש־כת הקאנצלר מבין, נעצרו עוד חשודים אחרים.

גיום, בן ה־47, כיהן כעוזר המדיני האישי של הקאנצלר. הוא נעצר יחד עם רעייתו ב־יום ד' בערב, בביתו שבאחד מפרברי בון, הודה, כי שימש קצין בצבא העם של גר־מניה המזרחית.

בהודעה שפירסמה לשכת ה־קאנצלר נאמר, כי גיום, ש־הגיע כפליט לגרמניה המער־בית ב־1956, היה אחראי ל־חליפת המכתבים המפלגתית של בראנדט מאז 1970.

קאנצלר גרמניה המערבית היה בדרכו לבון מהאנובר, כאשר פורסמה הידיעה על המעצרים. מנהיגים סוציאל־דמוקרטיים אחרים יצאו מדיר־ני בית הנבחרים, כדי לדון במצב שנוצר. מנהיגי המפל־גה הנוצרית־דמוקרטית התכ־נסו לישיבה מיוחדת, כדי לדון במה שתואר כפרשת ה־ריגול החמורה ביותר של גר־מניה המערבית.

החשוד היה צלם וסוכן ל־מכירת נייר בפרנקפורט, לפני שהצטרף למפלגה הסוציאל־דמוקרטית. הוא עלה במהירות בשורות המפלגה, ובשלב מ־סויים עבד בראש מטע הבחי־רות של גיאורג לבר, המכהן עתה כשר ההגנה של גרמניה.

הרברט שולין, דובר מיניס־טריון הפנים, אמר, כי גיום היה תחת פיקוח במשך שנה לפני שנעצר.

מקורות במפלגתו הסוציאל־דמוקרטית אמרו, כי אנשי בטחון, בהסכמתו של הקאנצ־לר, „הדליפו" מידע השאי מ־וויים לצבור, מאז השנה ש־עברה, כאשר הועלו נגדו הש־דות.

ועדת הבטחון הכל־מפלגתי של הפרלמנט, שדיוני סודיים, כונסה אתמול כדי לשמוע פר־טים על פרשת הריגול, אשר תשפיע ללא ספק בצורה רצי־נית על מפלגתו של בראנדט. הפרשה תידון מחר בפרלמנט, על פי דרישת האופוזיציה.

חדרי שינה ארונות קיר מטבחים
רהיטי קרסו
תל־אביב- בן יהודה 118/א
החשמונאים 91
אבן גבירול 18
חיפה - הרצל 13
ירושלים - יפו 30
באר שבע- הרצל 114
אשדוד - רוגוזין 15

טייל וסע ברחבי המדינה

הופיע! הבטחון הלאומי של ישראל
-ספר חובה למפקד לחיל לאזרח שאכפת לו
אלכל מעודע בביטחוני
-על מה שנקרה
ומה שעומד לקרות
לבטחון הלאומי שלנו

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה
ת.ד. 92 ירושלים

1. תיק ליום ירושלים
מכיל 10 חוברות על ירושלים — העיר, תולדותיה וזיקת העם אליה. בצירוף מפת העיר העתיקה.
המחיר — 16.— ל"י.
הזמנות בצירוף המחאה לפי הכתובת המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה, ת.ד. 92, ירושלים.

2. האשה והמצוות
— מאת הרב אליקים ג. אלינסון.
ילקוט הוראות חכמינו ופסקי הלכות.
המחיר — 16.— ל"י.
הפצה בידי הוצאת הספרים של הסוכנות ה־יהודית, ת.ד. 7044 ירושלים.

אנו מחפשים דירות
★
פנה אלינו
לין־דר
חברה לנכסים והשקעות בע"מ
ירושלים
רח' שמאי 3, ב', ירושלים
טל. 227221/02; 239216/02
תל־אביב
רח' גורדון 11, טל. 03/244144
סניף גבעתיים
הרצל 11, טל. 765187, ות"א

משרד בטחון הצפון
בחלקת הרכשה
מכרז
מתבקשות בזה הצעות לגיזום ולכריתת עצים בתחת ובקרבת תילי חשמל בכל הקוים שבאזורים חיפה, חדרה, נהריה, עפולה וטבריה (לכל אזור בנפרד).
את טופס המכרז ופרטים נוספים, ניתן לקבל החל ביום ראשון 28.4.74 בין השעות 8.00—12.00, תמורת תשלום של 50.— ל"י במשרדי מחוז הצפון, הגנת הבה היישנה, ליד גשר „פז", חיפה, חדר מס. 122.
סיורים באיזורים יתקיימו בימים 3.5.74 ו־4.5.74. את ההצעות יש להחזיר עד יום שישי 10.5.74 (ועד בכלל) בשעה 12.00 בצהרים.
הרשות בידי החברה לבצע את כל העבודות או חלק מהן ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.

קיבוץ חצרים ד.נ. חלוצה
מספרי הטלפון שלנו יוחלפו
ביום ו' ה־26.4.74 בשעה 14.00
בשעות העבודה:
057-79721
אחרי שעות העבודה:
057-79722
משתלת החרציות:
057-79721

נספים - מוצרי השקיה וסיפטוף
קיבוץ חצרים
מספר הטלפון החדש שלנו
מיום ו' ה־26.4.74 בשעה 14.00:
057-79721

בהזדמנות למכירה
עודפי יצוא
של שטיחונים, כריות וכד'
במחירים מוזלים
טוילגד, בני־ברק, מודיעין 13,
בשעות 8.30—19.00, ביום ו' 8.30—14.00

דחוף!
מעונינים לרכוש
מלגזה משומשת
כושר הרמה 2.5 טון — מנוע דיזל
גלגלים פניאומטים
משנת ייצור 1970 והלאה
בכושר עבודה ומצב מכני טוב
תרכובות ברום בע"מ ת.ד. 180 באר־שבע

הופיע
בטאון חיל האויר
מס' 93
להשיג בכל דוכני העתונים

דהוט מפלסטיק מוקצף
„מודלר" — שיטה רהוט המשלבת עצוב מקורי, מודולריות מירבית ומחירים נמוכים ביותר.
לדוגמה מספר אפשרויות:

ספריה	3.00X1.80 מ'	255 ל"י
מזנון	2.00X0.60 מ'	100 ל"י
ארון לילד	1.20X0.50 מ'	100 ל"י
מיטה	לא כולל מזרון	60 ל"י
שולחן	0.60X0.50 מ'	70 ל"י
בר	1.00X1.20 מ'	25 ל"י

„מודלר" — גורדון 26, תל־אביב, טלפון 222286

מעילי זמש
מנקים בשיטה מיוחדת ובאחריות
רק במקום אחד
פורמברג
ר"ג, רח' המעגל 2,
פנת ביאליק 55,
טל. 725401.

ירושלמים
הלהקות ● הסקיות ● פיצוחים ● פיפון
שרות אישי ומהימן
המרכז לכימה ולהסקקות
רח' מרדכי בן־הלל 18 ירושלים
טל. 233216

מרטיבי לילה
לטובתכם פנו מיד אל:
תל־אביב: ה. מוניזניצקי, רחוב בר־כוכבא 67, על־יד כבר דיזנגוף, טל. 288996, מ־10—12 ומ־5.00—7.00
ירושלים: טל. 31418, 2—5 אחה"צ „גודור" ת.ד. 257
חיפה: „גודור", טלפון 242302, 5—8 בערב.

בעיות תקשורת? טלפון!
★ מזכירות עונות, קלטות, ושליטה מרחוק
★ חייגנים אוטומטיים למנויים קבועים
★ טלפונים- מכל סוג וצבע
★ מגבירי צלצול
★ מערכות דאר ידניות ואוטומטיות
★ טלפונים סניטיים שונים
★ אינטרקום
★ מקלטות שודות
★ מערכות כריזה, מיקרופון־רמקול
★ תקוני טלפונים ומרכזיות
שחורי אלקטרוניקה בע"מ
תל־אביב, בן־יהודה, טל. 241644 ת.ד. 3448

חנויות - להשכרה חודשית
למסירה מידית 4 חנויות
בשטח 40 מ"ר כל חנות בדרך פתח־תקוה, ליד בית „מעריב", (יחד או בנפרד).
לפנות: טל. 621411 בשעות 8 עד 15

למכירה
2000 קוב חול־כורכר ברמת־גן
לפנות:
03-985564, 03-932721

למכירה מכונה לייצור בלוקים
חצי אוטומטית
תוצרת איטלקית
טל. 418174, 948616
מ־8.00—16.00.

המציאה
לרגל נסיעה
מכונית
נ.ס.או. 1200
1972, 58,000 ק"מ
במצב חדשה
הקודם זוכה!
„ליאב" בע"מ, טל. 911177

מזוג אויר למכוניות
אטמור
תל־אביב, רח' פישמן-מימון 16, טל. 228166

מעריב של שבת

ההצבעה והמענק

ה ז"ק ■

פעמים בשנתיים האחרונות ת ארה"ב נמנעה בהצבעה במועצת הבטחון ת גינוי נגד ישראל בשל פעילות צה.

הפעמים, בספטמבר 1972, אחרי המשוריינת על כל דרום לבנון — ה הטילה או וטו על החלטת ה־ ישראל, ואילו שלושים בערב, בגלל אות הריגה משלחת ארה"ב את גינויה של ישראל.

ר 1972, אחר הסכם בבינבן(?), תבעה חוקי, שכל גינוי לישראל יכיל למבצעי הפגע הנתעב בבינבן. ביעתה זו לא נתקבלה. ראתה יוון ביצוע עיווה, והטילה וטו ה הרוב במועצת הבטחון.

, שבעתה הצביעה בשלהה ארה"ב יא לא פחות בלתי באחונה. רצה שר בהריית־סבוכה לא החובר; תנה בפה מלא; אך הריסתם של בלבנון כהה בגינוי.

סים אמריקניים מנוסים יגסו ב־ ריע אתנו, שלא חל שום שינוי ל כרסום בעמדה האמריקנית. אף הפסיכה המשוריינה ללבנון — נו אותם הדיפלומאטים — היתה כה להתהפך בגינוי אליבית מכל בלי לציין במפורש את פשעי לבנון לא הסכימה לפעייה זו. ם נכללה פיסקה על גינוי אלי־ קשות חיי אדם.

נו — בבדידות המדינית, שאנו ה — אנו נאחזים בכל כוחנו של ארה"ב, ולכן אנו מוכנים בקלות יותר, שאין כרסום בעמדת האמריקני, ולכן יש בינינו, כי להוסיף נימוקים רבים אחרים, זו של ארה"ב במועצת הבטחון, ך חשיבות. יש כי שגובר בטענה נת, המבטלת את ערכן של החל־ ת הבטחון, ויש כי שמוסיף עליהן וריית ביותר: הוויטו האמריקני הבטחון בקיץ 1973 נגד שינוי 24 לא הועיל לכניעתה של המל־ 1973. יתר על כן, הוויטו הוסיף יוהנה. ויטו אמריקני בעניין לבנון, עונע ביטולת הגמורה של ארה"ב, היה. נפגע גם כושרו של ד"ר להגיע לכלל הסכם הפרדה בין וריה.

אותם נימוקים — שאפשר כמובן אינם עולים, כמוסיבה, בקנה אחות אחרים במדיניותה של ארה"ב, הם מעוררים דאגה.

■

הרים הנציג האמריקני במועצת בניו־יורק את ידו למען ההלטה, ישראל — פירסם הנשיא ניכסון התקציב לסיוע החוץ בשנת את החלטתו בדבר אופן חלוקת חהה, שניתן לישראל בעת מלחמת ריפ.

האמריקני הקציב בשנתו 2.2 מי־ יליארים לסיוע לישראל, הסכים א לקבוע כמה מתוך סכום זה מענק ישיר, וכמה יינתנו כהלוואה. קבע הקרה, שעד 1.5 ביליארד א להעניק בשי, ללא תמורה ל־ ו בעצב הסכום, שלה הנשק ארה"ב, בעת מלחמת יום הכיפור־ יה.

ל נודע לנו, כי הנשיא לא העניק ות כל הסכום הכוחר לו לפי חוק הוא קבע. שהרק ביליארד אחד נק. אמנם הוא לא נעל את הדלת סופית, הותיר לעצמו זכות להוסיף על הסכום הזה. הוא נקט צעד זה למרות יועציו במשרד התקציבים, שרצו לצמצם, ככל האפשר, את המענק, משום שחשש מלחץ ידידי ישראל בקונגרס האמריקני, שידרשו להגדיל את סכום המענק.

קשה בוודאי לרטון על גודלו של המענק. קל יותר להודות. אף־על־פי־כן, קשה להשלים עם כל ההסברים, שהורצו את התנגדותו של משרד התקציבים להגדלת המענק לישראל. לא קל להשלים עם ההסברים על ראשיתו של שפל בכלכלה האמריקנית, שהרי למרות סימני הנסיגה הכלכלית, בחלצת ארה"ב, דווקא עתה, להתבניה יוצר ופיתוח של כלי נשק חדשים, לנוכח כשלון ה„הספרה" הבינגרושית(?), שמצא את ביטויו במלחמת יום הכיפורים. בנסמכה הזאת — לעמוד כול הלחץ הצבאי הסובייטי במזרח־התיכון — חייבת ארה"ב לשאת, לפחות מבחינת הנשק המתחדש, אשר מלחמת יום הכיפורים „אכלה".

אמנם מחיר הרבית על האשראי שקיבלנו בנשק, נכון, אך למשק שלנו, שעליו להתגבר על פצעי המלחמה, תשלום זה הוא בעצמו נוסף.

אם הנשיא ניכסון הותיר לעצמו פתח לשינוי אופן הלוקה כספי הסיוע האמריקני לישראל, הרי זה גם משום שהוא רוצה לבחון את עמדת הקונגרס, את תגובתה של ישראל, ואת תגובתם של ידידיה הרבים בארה"ב.

המבחן אינו יכול להצטמצם רק בשאלה זו של הפיכת 500 מיליון הדולארים של ההלוואה למענק ישיר, אלא גם בשאלה עמדתה של ארה"ב במועצת הבטחון; הצעת תקציב הסיוע למזרח־התיכון לשנה הבאה; ואף לגבי הצעדים המעשיים אשר שר החוץ האמריקני נוקט בבוא עם ארצות האיזור ועם ברית־המועצות.

בוודאי לא נלך בדרכו של סאדאת, אשר פתח בריב גלוי עם ברית־המועצות, אשר הסכה בו לאורך כל הדרך. על שהיא דורשת את מחיר הנשק הקטלני, שהיא מספקת לו. לא נבוא בריב עם העם האמריקני, ולא עם נשיא ארה"ב. אך יש מקום לקלוט את האיתותים על ראשיתו של כרסום בעמדה האמריקנית, ולעצור אותו בעוד מועד.

■

בהצעת התקציב לסיוע החוץ האמריקני לשנה הכספים המתחילה באחד ביולי, כלול גם מענק של חמישים מיליון דולארים למען קליטתה של העליה מברית־המועצות. אך סכום זה כבר אושר, למעשה, ע"י הסינאט, עוד לפני שהמימשל הספיק לבקש אותו.

הממשל מבקש גם 300 מיליון דולארים שיינתנו לישראל בתנאי אשראי נוחים, לצורכי רכישת נשק אמריקני. בשנה שעברה נכלל גם מענק צבאי לישראל בסכום של חמישים מיליון דולאר.

ובכן, מה הם חמישים מיליון לעומת מיליארד? אך אין להתעלם מן העובדה, כי ביקשנו השנה מענק צבאי בסך 350 מיליון דולאר, — צורכנו גדלו.

ואם לא נצביע — הנה ירדן קיבלה מענק גדול פי שניים וחצי, ממה שקיבלה אשתקד. בתוך 300 מיליון דולאר סיוע — 100 מיליון ניתנו לה השנה כמענק.

ההסברים והתירוצים יכולים להיות הגיוניים ביותר, אבל נצרך תג להג תנכה להרכיב את הפסיפס של פני המדיניות האמריקנית כחר ובהירים. האמריקנים פותחים עתה בגיטוי הדיר ל„איזון" בין ישראל לערבים. אנו יודעים לאן הובילו נסיונות קודמים בשנות החמישים והשישים: איזה ממה נפש הביאו לנו, ואיזה מפח־נפש גרמו לבסוף לאמריקנים עצמם. ואין אנו יכולים להיות שווי־נפש כלפי גישוי מגמה זה, שעדיין הוא בשלביו הראשונים.

■

לפני מלחמת יום הכיפורים ניסו המצרים לנהל הידברות עם וושינגטון. הם לא הסתירו את כוונתם להכניס טריז בין ישראל לבין ארה"ב, לצמצם את מידת התמיכה והסיוע הכלכלי האמריקני לישראל. הם ראו את התמיכה הכלכלית של ארה"ב כביטוי המובהק ביותר של תמיכה מדינית.

ערב מלחמת יום הכיפורים הם נכשלו במזימתם. הוויטו האמריקני על הכבש הדיפלומאטי שלהם במועצת הבטחון עורף את קלפיהם.

עכשיו — כאשר הד"ר קיסינג'ר הצליח להביא להפרדת כוחות בין ישראל למצרים, והוא נמצא בעיצומו של מסע להפרדת כוחות בין סוריה לישראל — מנסה מצרים לפתוח בתהליך של הפרדה בין ארה"ב לישראל. מצרים מודעת, שזה עניין מסובך באוד. הידידות של האומה האמריקנית לישראל רבה. משום כך מסתפקת מצרים בצעדים ראשוניים: בהידוק קשריה עם ארה"ב; בבקשת סיוע כלכלי מארה"ב; ובהזמנת הצי האמריקני לטהר את תעלת סואץ.

תוצאותיו של מאמץ מצרי זה ניכרו כבר השבוע בהצעת התקציב האמריקני לסיוע החוץ: 250 מיליון דולארים ביקש הנשיא ניכסון כמענק בשביל מצרים לניקוי תעלת סואץ ושיקום עריה. נוכח האפשרות של ההתנגדות בקונגרס למענק זה, הצמיד הממשל את ההצעה למענק למצרים להצעת המענק לישראל. בוודאי ינסו להסביר, כי ישראל היא שהתנתה את הפרדת הכוחות

(המשך בעמוד הבא)

קיסינג'ר: – תבואו לחתום!

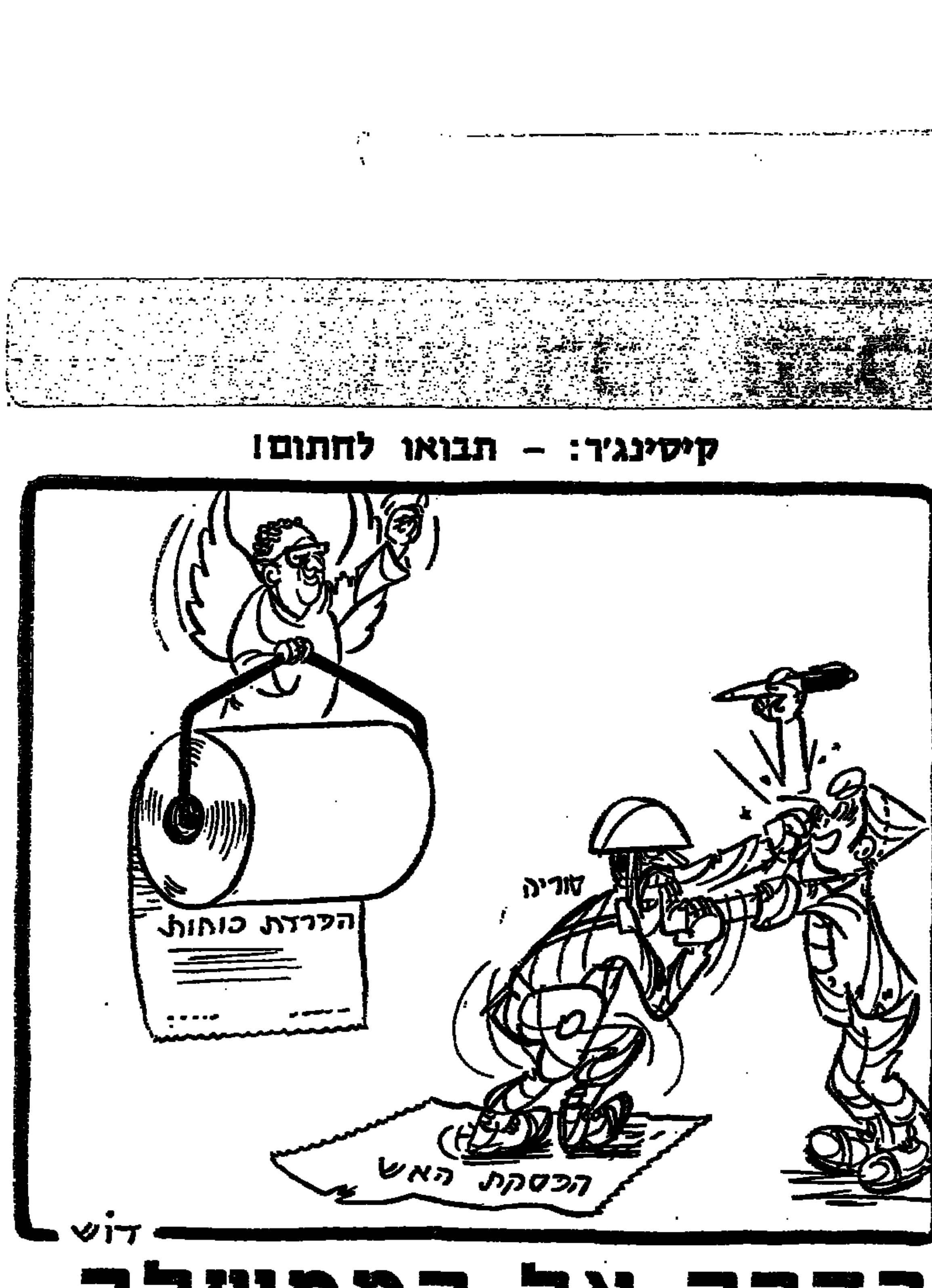

בדרך אל הממשלה

ה. יוסטוס *

התגובות החיוביות עליהן זכו הבחירות של כיתמד לראשות הממשלה בבייכו „העבודה", אינן יכולות שלא לעורר גם — ואולי קודם כל — הרהור נוגה.

ואין בכוונתנו לבטל או למעט בערכם של ההתלהבות והגילויים כלולו ביהיבוה המרכז הבבת. בוודאי יש לברך עליהם. גם אם מוקדם לראות כאן את ה„ביפנה" הכיווח להם, וגם אם אולי מוקדמות אף המסקנות המוסקות לגבי בירות הליכוד כהם בבחירים, בוודאי יש בהם כדי לעודד, ולאו דווקא את חברי מפלגת העבודה בלבד.

אבל קשה להתעלם מהמשמעות של ההגרבה, מההצבעה הזאת, כלומר ההתפלה, על ההישג שהושג.

אין אתה יכול שלא לשאול את עצמך מה אומר הדיווח הזה, שעליו עומדים ובוחרים כלל דבר שקשה היה לצפות לו, כלל אפשרות שקשה היה לשברה, כפל תוצאה שקשה היה לזכות, כי אכן תתגלה והעלה בבציאות: שהנה, צאו הראו את אזירת הציניות שבה התנהלה הבחירה, את הדרך הבירוקרטית שבה נערכו הבחירות, את עצם העובדה שהמטיפו ש נ י מועמדים, ואת ההצבעה הטבעאית שבה נפלה ההכרעה בין השניים.

ויש בהתפעלות מכך כדי להבהיר ולחשוף את החוסר המשווע, את היסודות הבטוריברים ואת האורחות והנוהלים שבהם הורגלנו על פני השנים. הכבילא אין אתה יכול שלא לשאול את עצמך מהו מעקלי של „מצב הרוח החדש" שעלה במרכז „העבודה", האם ובאיזו מידה אמנם יילכד בתוכה ליקחה של התגובה אשר עורר: באיזו מידה יתגלה בה הכוח לעמוד על מהותה, על התביעה המסתתרת מכנה, ועל האזהרה שבצד הבעת הסיפוק, הצלה בתוכה.

זאת ועוד — והעיקר:

תגובה זו בציבור, יותר משיש בה להעיד על התשוקות שקיבל לשאלה הרבות ה־קשות המקננות בו — מבלימה עד היכן בגיע הצמאון לשינוי: די היה בצעד קל שמשמעותו וכיוונו עדיין סתומים, כדי להיות לה בו בציפייה גדולה.

ואמנם, לא נותר אלא לקוות, כי הנהגת מפלגת העבודה אכן תידבק בה: כי הוויתה עתה תהיה נוקבת על עומקה של ציפייה זו, והתורגת מהשיקולים הכרוכים במסגרת כפלגתית — ששורשיה בחרדה הגדולה המבלאה כל לב, בתחושה הקולקטיבית של גורליות הימים ובבבונות למאמץ העליון? הכבתאה את הכביהה ואת הציפייה לעוגן ביס הכביסה, וליד יציבה שתורה את הדרך.

*

בין ההכאים שאפשר למנות במפלגת העבודה, הגדול בכולם הוא ללא ספק חטא ההתקהות: בכך שההתקה ברסן הכל־טון נהפכה להרגל וההרגל הפך לטבע — והולה זה כבר להיות מלווה באותו אי־שקט הכופה בזינה כהמדת של היסודות: המפלה היתה לכל סדק מתגלה; הדחוף לספסוף בלתי פוסק במעשים; השומר על חדות החושים שיהיו קולטים כל רחש העובר במחנה. הוא הוא סם החיים השומר מפני התאטמות התאבנות, ואשר בלעדיו נוצר ומעמיק הפער בין „הקומות העליונות" לבין המציאות שברחוב. וסופו שהוא מביא גם לסתימתם של עצם מקורות הצמיחה, היניקה והכוח.

אלא שאם ההסאים אשר כוונים בת, במפלגת העבודה, אמנם רובצים לפיתוחה — השאלה שאי אפשר שלא לשאלה היא, מהו היחוד שלויו ניצבות מפלגות האופוזיציה וכיחירות בה אכנים: מה חלקו בהעדרו של אי־שקט זה, בדרכה הארוכה של מפלגת השלטון.

אילו לא היתה קיימת שאלה זו — ה־תשובה למצב שבו אנו שרויים היתה פשוטה וברורה. ואם היא אינה ברורה, ואם לא ניצבת כיום לפני הציבור האלטרנטיבה — מי אשם בכך?

האם לא הטאה מפלגת האופוזיציה הגדו־לה בחטא ההתאבנות — שהיא אף פחות כובנה ופחות ניתנת להסבר, הרי ההאבנות האופוזיציה הן הרתי דסתרי.

האם עמדה מפלגת האופוזיציה הגדולה על פני הקנים התהריפה כלפי מפלגת השל־טון ודאגה — ובבדיה צדק הטבתה אף בראייה אובייקטיבית — את הסכנה הכרוכה בשלטון מתמשך: מה עשתה כדי לקדמה?

האמת היא, כי לא פחות באשר כפלגת העבודה, היא לא כצאה בתוכה את הכוח להינתק מ„דפוסי ראשונים". ואם בתנועת העבודה בא האיחוד וקם „המערך" — בא בתנועת החרות פילוג. וכאשר הצטרף אליה עזר וייצמן — לא מצא בה את מקומו. ועדיין טריים בזכרוננו הדרך האוהירה שבה קם ה„ליכוד" — ומידת הליכוד טרם הועמדה במבחן.

ואלמלא התאבנות זו, אלמלא דבקות זו בדפוסים ובעמדות שציינו את דרכה של גח"ל הביאו את מר בגין לעזיבה ממשלת הליכוד הלאומי (למרות הדעות המתנגדות שהושמעו אז בתוך גח"ל), בוודאי ההבינה הכורלית כיום להקמת ממשלת ליכוד לאומי היתה במשמעות אחרת, נראית סבירה יותר ומתקבלת יותר על הדעת.

ואמנם, מן הדין השוב להצביע גם על כך, שבמציאותה של הכפה הפוליטית ה־פנימית כמות שהיא, אין רק אשם א ח ד — ואף הלקח המתחייב מ כ ך צריך להיות ניצב לנגד העיניים בשעת מבוכה וציפייה זו.

כמובן — ולמותר להדגיש — כי א י ן דברים אלה באמורים כדי למעט את חטא מחדליה של „העבודה" בדאגה ליסודותיה, בשמירה על אשיותיה הדמוקרטיות ועל ערכי היסוד שמהם צמחה.

ובוודאי ובוודאי אין הכוונה למעט כהוא־זה את הא ח ר י ו ת המוטלת עליה למבוכה שבה שרוי העם, ואת חובתה להעלות את הדרך למוצא — גם אם כרוך בכך מחיר זה או אחר.

ואכנם, קשה שלא לראות בתמורה רבה, שעדיין לא חדרה בה במלואה ההכרה, שאכן זו הדרך ואות הפתחות לפניה — שכך הוא המשכה של ההתעוררות שעלתה בפרכה „העבודה".

*

נבצר להבין. ואין הדעת תופסת את הצעד הראשון הזה שמר יצחק רבין עמד לצעוד היום כד אל משכנו של ה־נשיא: לבקש מבנאס להקים ממשלה חדשה.

והרי אין צורך להיות נביא או בן נביא ואף לא מחונן בחוש ראייה נדיר, כדי לראות מראש את אשר יבוא בעקבות צעד זה: את הימים השבועות של מעקה מרכ־בה — שתוצאותיו אינן מוטלות בספק.

על יסוד מה — אתה עומד ותוהה ושואל את עצמך — רואה כאן מי סיכוי כלשהו? מהיכן יוכל מר רבין לשאוב את מידת האמונה והכיוומאלית הדרושה בגישה לבני־צורה של משימה זו — הדרוכה לביצועה של משימה כלשהי?

האם מנסיון העבר? האם מכהלכו של מעשה המרכבה, שהביא להקמתה של הממשלה היוצאת? האמנם? האם לא די בנסיון זה — לא התבהבהו עתה נציגי המפד"ל בהבהרת עמדתם, ואף נציגי הליברלים ה־עצמאיים הודיעו ואמרו את אשר אמרו על היכווייב שמכם יצא מר רבין לדרך.

למי — אתה עומד ותוהה ושואל את עצמך — נחוצה שוב ההתבזות הזאת? למי נחוצה ההצגה החוזרת של תרגיל זה? למי הוא יוסיף כוח? לשם מה הוא בא? האם כדי לגלות שוב ושוב לעיני הציבור את הפער האיום והנורא שבין תמונת ההתמקחות הבינמפלגתית לבין תמונת המציאות על כל אשר בה?

האם כדי להזכיר שוב לעם היושב בציון — ולעם היהודי אחוז החרדה בתפוצותיו — כי מה שעומד במרכז עולמה של מדינת ישראל הוא הבעייה „מיהו יהודי"?

או שמא... שמא אין הכוונה אלא להגיע בדרך זו לפתרון אחר — להקמתה של ממשלת מיעוט?

ואמנם, יש מקום להניח כי רעיון זה שלה גם לאחר הבחירות האחרונות, נראה שהא הגיוני ומעשי יותר: כתוך חשבון ההתגבשות בתוך „המערך" ובוודאי בתוך ציפייה שעתה, עם הליכתה של גב' מאיר, אפשר יהיה לצרף אליה גם את סיעתה של גב' שולמית אלוני.

ואין צורך לומר, כי מי שרואה בכך את הפתרון — אינו רואה את אשר לפניו.

לשווא עוסקים דוברים בתוך „העבודה" ומנסים לשכנע אותנו, כי לא זו השעה להסיג את המדינה להוך מערכת בחירות, וכי בפי מעוררת המחשבה על מערכת בחירה הרגשת ששון ושמחה?

מי מ ת ג ע ג ע לכך?

אבל כשאומרים: „העם אינו רוצה בחירות", חייבים גם לשאול: מה ר ו צ ה העם.

והעם היה רוצה בהצלות — שאינה בי נבנצא. הוא בוודאי היה רוצה, בשעה זו, לראות כממשלה מורכבת מטובי הכוחות שי במדינה — כממשלה חרום על־מפלגתית, שכל כוחותיה וכל מרצה מכוונים, ללא שיור, למערכה הקשה — הקשה כל כך — שבה, ולפניה, עומדת ישראל. וזה לא ניתן.

ואם גם בממשלת ליכוד לאומי אינה מתקבלת על הדעת, ואינה נראית כבת־יכולת לפעול ולעמוד בבמחן הבעיות וההכרעות הצפויות; ואם ממשלה „כחודשת" כבמר־כונת הקייכת נראית כחלום (הנסיון להקימה — כחלום בלהות) — מ ה יענה על רצונו של העם? מה יביא עמו וישלה את הרוח האחרת הדרושה לכל כאוויר לנשימה, שהעם צמא לה כל כך?

האמנם בעלה מי בדעתו כי על כל קושי המבוכה יכבה — סלאי? על מה הסתמכה האופטימיות הזאת שבה ציבבו נציגי „העבר הזה" לפני הנשיא וביקשוהו להטיל על מר רבין להקים ממשלה?

מה החשבון שמאחוריה?

אכן, נבצר להבין.

ובוודאי נבצר לראות את ההגיון ואת הטעם שבכל הנסיונות להתחמק מדרך ה־בחירות אשר — על אף השלילה שאפשר למנות בה — ברור לכל כי עיניהן בראשו: כי אין מלבדה, כי אין ולא יהיה מבוך מנוס.

ואם אכנם נגזר עלינו לעמוד שוב בימים ובשבועות של משא־ומתן ו„מקח וממכר" שטעמם המר טרם פג — מה בצע? ולמי זה יועיל?

בוודאי לא למפלגת העבודה, אשר התגו־בות החיוביות, שבהן זיכה אותה הציבור השבוע בעקבות התמורה שהתחוללה בה, אך מבטאות את עוצמת הציפייה הממלאה את לבו — ואת עוצמת ותגובה הא ח ר ת האפשרית באכזבה שתבוא, אם יתחוור לה, כי אכן לא היתה זו אלא מוזות־שווא.

המועמד והמעמד

שע א. גלבוע ●

על אלוף־מילואים, עזר (נא לקרוא הכינוי התיכוני הנכונה: עיזר) על להתגלגל בזירה הציבורית שלנו ב„חוסן נפשי".

בליט תביטה. אילם כיוון שה־ בצירפל בעיקרו — כי יהדע כה „חוסן נפשי"? — הוא נחשב, כנר־ פוליטי יציל בשעת הדחק, ואה־ נו אומרים לצבצם: למי יש כזה זמן לבלהבה־דעות? כותב לפרוס סתוכים המקננים באדם ובחברה גם פרסום גלוי הוא לפעמים, ב־ עילהיוצה): הי—כן—גם—טי...

רור קצת בקיל, על היוכה הזאת בא לא כל הזכויות שמורות למר בר?). אבל תהילה אינו יכול שלא ים מכפר על (איך לוכר זאת?) — ן הנפשי שנילה העם בישראל. כבעו תגובות שונות לריסבוך של ן בנוגע ליצחק רבין, אבל בדרך נתהפה הציבור למבכבים הבגרים לו. היהוי אומר: הוא דוחה את מהול — לבאיול־ידים — מבהלפה באובקת. אפילו כרכילה עיקאנצית ההב קצת רכילה? — לא פנלה של ציור. ואפשר היה להזווכה — ם הראשונה — כי החברה שלנו צר מבוגרת, שקולה ואחראית, כשר־ ות בציניהם של אי־אלה עסקנים.

●

שחור לעצמי את פרקה וייצמן־רבין ה, בכל־זאת, לכצוא נקודה־זכות קודם־כל אין אדם נתפס על צערו. ל וייצמן הוא בוודאי בגדר הערכה ת. הוא השתוקק להיות רמטכ"ל. על עבר וכישורים כבוהו — מדוע ה להגיע לפיסגת צה"ל?

וה ובתנקה פיסת חיל־אוויר מפואר בהן הגדיל המופלא של חיל־האוויר, שעת הכיבה, פיקד עליו מי שבא מרדכי הוד. ברור כי חיל־האוויר לא ה עוצבה כזו אלמלא ההכנות בשנות של וייצמן, אולם הנצחון המוחץ עם שמו של מפקד חיל במלחמת ששת הימים. (באורח אוטומאטי אתה נזכר, כי משהו דומה אירע עם כל המכונה הצה"לית האדירה, שלוי אשכול הבנוה ויצחק רבין שקוד בכשך שנים על פיתוחה — ושר־ הבטחון שנכנס להפקידו רק בסמוך למלחמת ששת הימים הוא אשר היה שר־הנצחון). וייצמן פרש מצה"ל וצירוף־מקרים (מזל, היכרון מוצלח, קונסטלציה נוחה) הוביל אותו ישר לממשלה (בלי להיות חבר־כנסת). זכור „פסטיבל־עיזר", שנהפוד אז. אבל לא ארכו ימיו של וייצמן בממשלה, אף כי התנגד לפרישת גח"ל מכנה. דרכו ב„חירות" היתה רצופה יזמות, שלא באה על סיפוקה. לפתע האפיל עליו כוכב פוליטי חדש, אף הוא בעל עבר צבאי מפואר: אריק שרון. מן המפורסמות: בין אנשים הדומים קצת באופיים, בנטיותיהם, בהשקפותיהם, אפילו בסגנונם — עשויה להתפתח קנאה יותר מאשר בין אנשים מרוחקים זה מזה. וכך ראינו זמן ממושך את וייצמן בניפלטם הנודע של כל מיני מכוורכים — ב„ברוגז"...

באמת ובתמים, כל התולשות המכאובים האלה אנושיים הם. אבל צר לראות, כיצד, לבסוף, עלה עזר וייצמן על סוס רקוב. האומנם עד כדי כך פקעה סבלנותו?

מי יודע איזה צירוף־מכספות ניתן לעורר במדינה קטנה כשלנו על־ידי הפניית זרקורים לרגע־משבר בעבר של אישי־ציבור, למחלות שהיו להם, רפיון שאחז בהם, עבירה או כמעט־עבירה שנכשלו בה, סטייה אמיתית או מדומה, עניינים שבינו לבינה... אולי תיעשה כרטסת לכל אזרח במדינה? אולי יופעל מכביר־רישום אלקטרוני לכל הנודה־ נוף־ונפש, לכל פליטת־פה, לכל המצאוים המרוחקים והתורחות המבוטות?

●

שובי לנושא הסכסוך של וייצמן — ל־ יצחק רבין — ולכוונה לחסום בפניו את הדרך לראשות־הממשלה בגלל מה שאירע לו באחד או בכמה מימי המתח של 1967, עולות הרבה שאלות.

אם אכנם חלש־אופי כזה הוא רבין, עד כדי סכנה — איך הרשינו לעצמנו לסבול אותו כרמטכ"ל ארבע שנים? ולאחר שכבר נתגלה אצלו העדר חוסן נפשי — איך הנחנו לו להימצא בתפקידים חשובים ואחר־ איים — זמן ניכר עוד כרמטכ"ל, ואחר־כך במשך כחמש שנים כשגריר בנקודה־צומת של מדיניות־החוץ שלנו? גם את התפקיד של שר־העבודה איננו רואה כמבוטל במדינה כשלנו. מה הערובה שאדם החוסר חוסן נפשי, שלפני שבע שנים מצאהו סובל ב„חרדה חריפה", יעמוד במבחנים של יחסי־ העבודה והשביתות בארץ?

יתר על כן, האם למישהו יש פאטנטים להבטחת יציבות נפשית בלתי־מעורערת של איש זה או אחר בצמרת? ומדוע לא נזהיר — ונתעד במיסמכים — מפני יצרים מיניים של מנהיגים, תאוות־כבוד שאינה יודעת קובע, אהבת המודים?

גם ייתכן כי סימנים של פאתולוגיה פר־ זית אצל עסקנים ומנהיגים נושאים בחובם לא פחות סיכונים לחברה מאשר הסימפטומים המטושטשים להעדר חוסן נפשי. יש ה־ זוקפים את התולשות של הבריטים בעת מב־ צע־סואץ ב־1956 לכיסוי־חמרה שהציק לשר־ החוץ אנתוני איזן... מצד אחר, אין לוכר בבטחון כי לצ'רצ'יל, סטאלין, רוזוולט, טיטו, דה־גול ואחרים, לא היו מקרים של „חרדה חריפה" (ואני מתכוון אמנם למשמעות המיסר־ אית של המונח) בימי מלחמת־העולם ה־ שניה?

הרוקוני עזוני, אבל למותר להוסיף כי גם מנהיגים ישראליים המקובלים כחזקים התנסו במשהו דומה ל„חרדה חריפה" ולא אחת האשמו באבדן־עשתונות, דומה, לכל גיבור יש שעות לבשים — ואפילו תבושה — משלו. עצבי־ברזל אינם מיצוך שאתה זוכה בו פעם והוא משמש אותך כל ימי החיים. זאת ועוד: אינני בטוח, כי דווקא „עצבי־ברזל" הם הסגולה המבורכת ביותר, הנדרשת כיום למנהיג בישראל. מכל מקום, תולדות העולם מקושכות בבעלי עצבי־ברזל (כמי שהם מקובלים בהיסטוריה), אשר הביאו אסונות על ארצותיהם ועמיהם.

●

הגיעי לנקודה זו אשאל: שמא, בכלל, הקמנו לעצמנו דגם מופרז של ראש־ממשלה ותליכו בכהונה זאת תבונות וכישורים שאינם הכרחיים לה?

התדמית של ראש־הממשלה המטופחת אצלנו נובעת משני מקורות עיקריים: אחד חיצוני ואחד פנימי. האחד הוא חיקוי למגמה הניכרת בעולם בשני העשורים האחרונים, בערך: ראשי־ממשלות (או נשיאים) הם המעצבים את מדיניות־החוץ של ארצותיהם, אפילו במעט מנהלים אותה בעצמם (כשמיניסטרי־החוץ הם כעין פונקציונארים גרידא), והם הנושאים בעיקר האחריות לענייני בטחון. והרי ברור, שאנחנו לא נפגר במאומה אחרי העולם הגדול. כדאי, אגב, להזכיר שאותה מגמה פועלת בי־ מיוחד במדינות הגדולות, ואילו במדינות בי־ נוניות וקטנות עדיין לא כאפילים כל־כך ראשי־הממשלות על הקאבינטים. אבל היא, כנראה, הנותנה: ישראל לא תפגר אחרי בעצמות... הסיבה הפנימית למעמדו של ראש־ הממשלה אצלנו, ביחוד בריכוז מוחלט־כמעט של מדיניות־החוץ והבטחון בידיו, כרוכה ב־ אישיותו ובמורשתו של דוד בן־גוריון. כן המנהגים שנקבעו על־ידי בן־גוריון — והם היו מעוגנים בסמכותו הטבעית — ביקשו ליהנות גם הבאים אחריו. במיוחד הצליחה בכך גולדה מאיר.

אבל אולי הגיעה השעה לבדוק הבוננה של השיטה הזאת. אפילו המיבחנים הגדולים במדיניות־חוץ, הצפויים לנו, אינם מכתיבים דווקא שליטה כמעט־בלעדית של ראש־הממשלה עליה.

כאן אולי מנקודות־התורפה של „האחריות הקולקטיבית" הממשלתית: היא חורקת גם משום שחברי־הממשלה אינם שותפים אמי־ תיים בעיצוב מדיניות־החוץ־והבטחון.

אפשר אמנם שראש־הממשלה שלנו צריך יותר לשמש כיושב־ראש כללי ומרכז לכל המשרדים הממשלתיים מאשר לשקול כל־כולו בענייני חוץ ובטחון. אולם בין שימשיך הנוהג המודיאלי לגבי מעמדו של ראש־הממשלה ובין שיקבעו נוהגים חדשים — קשה לשער, כי „חרדה חריפה" של יצחק רבין בשנת 1967 תפריע לו למלא את התפקיד המיועד לו ב־1974.

هكذا من الأصل

مطابق للأصل

המערכה הבלתי־גמורה של פנחס ספיר

חבריו של ספיר רוגזים על „תמרוני ההטעיה" שלו בקשר לבחירות רבין ו„שמירת הסוד" במשך 4 ימים ● אבא אבן טען נגד ספיר, שהוא אינו יודע מה לעשות עם ההגה שבידיו ● פרס ואבן החליטו שיוסיפו להפגש ביניהם ● אבן טוען שהמחלוקת שלו עם רבין אינה אישית ומוסיף שלא חשובים מניעיו של עזר וייצמן — חשובות העובדות שגילה ● אם לא יצליח רבין להרכיב ממשלה, צפויה מערכה על ראשות הרשימה לבחירות ● צדוק הציע לספיר להקים ממשלה בראשותו שאיש מן השרים „הישנים" לא ייכלל בה

מאת יוסף חריף

„ספיר נשאר בלי מחלפות ראשו, אך גם בלי תפיצוי של חברתה של דלילה"... זהו משלו של אבא אבן, שהשמיע אותו באולם „אהל" ביום שני השבוע, כשמאות חברי המרכז של מפלגת העבודה קמו ממקומותיהם כתום הדיון המרתק בבחירת המועמד להרכבת ממשלה חדשה.

בפיו של מר אבן מצד ציורותו אינו בציאותי על כך — לפחות במה שנוגע למחלפות הראש — אבל הנמשל, כמדומה, ביוי לגבריי. אכן, לא פחות משדיברו באותו ערב בנצחונו של יצחק רבין ובהישגו המופלא של שמעון פרס, דיברו הכל גם על פנחס ספיר. ובכל הנראה עוד ידובר בו רבות. „העידן החדש" במפלגת העבודה — בכלל המובהק הוא בלא ספק יצחק רבין כמועמד לראש ממשלה, בן החמישים אשר בגליל, באיסייה, בהפיסתו תחם את הפרק הקודם „ההנהגה ההיסטורית".

ההתחבקות עם „ידיבו", שמעון פרס, היחסי הרוכים ביניהם והקפדה בזהירות שלא להפר, חלילה, את כללי המשחק ההגון — איננם רק „סבבני אבריקוגמציה". זו לכל הדעות המהפכה של משהו חדש לגמרי ההולך ומתהוה בחיינו הציבוריים ואשר הוזר ישבע כעבר להנהגה של מפלגת־העבודה ששנים ארוכות היתה אכולת מדנים, שנאה ויצרי נקם. באפיסיה הגיחה שקיימו ביניהם השניים, פרס ורבין, שלושה ימים לפני ישיבת המרכז, שבו עבדה להכרעה מוגברהותם.

● „רציתי לומר לך אותם דברים"...

באותה פגישה שבאה ביוזמתו של פרס, היא פתח ואמר: „ראה יצחק, שנינו יכולים להיות כשלעצמנו פיגורות מרכזיות בממשלה שתקום. אני משוכנע שיהיו גם חיכוכים ותחרות, אך הבה ונסכים בינינו שהחיכוכים לא יחרגו מן המסגרת התרבותית ונקבל על עצמנו מראש, שאיש לא יחרים את זולתו אלא בעבוד יחד"...

תגובתו של רבין, ללא היסוס של שניה, היתה: „בסבדין, רציתי לומר לך את אותם הדברים"...

על רקע זה צפה ועולה כבאליה השאלה: מה יהיה מקומו של פנחס ספיר בעידן החדש. הן הוא, סביר להניח, יהיה היחיד מן „הדור הישן" (שמכבו דילגו על דור בני הבנים ומעלה, וצברו לדור בני החמישים), אשר יישאר בשלטון, אם בממשלה ואם מחוצה לה. וכשמדובר בפנחס ספיר — מדובר, כמובן, באותו חוג רחב שעדיין הולך אחריו, ורואה בו ראשון בין שווים. „עדיין" — מפני, שלא רק אבא אבן, שהיתה לו, כנראה, סיבה להיפגע בידי ספיר (לאו דווקא משום שספיר לא עודדו כמועמד אפשרי לראשות הממשלה, אלא בגלל הצורה שעשה או לא עשה זאת), גורס שחל פיחות רציני במעמדו של שר־האוצר. אפילו הקרובים שבקרובים נתאכזבו, כי פחות וכי יותר, מן הצורה, שבה נהג ספיר במערכה זו של בחירת היורש ואין הם מסתירים את תחושת האכזבה. ובד־בבד, לאחר שנודעו תוצאות הבחירה בדרכו, אף יותר מאשר לפני כן.

נפוצה הדעה, כי אלמלא תמיכתו הפעילה של ספיר (לרבות גיוס קולות של חברי המרכז באמצעות טלפונים אישיים) ביצחק רבין, ספק אם היה זוכה במועמדות לראשות הממשלה. אין זה מן הדברים הניתנים להוכחה, שהרי גם ליצחק רבין יש יחסי־עצמי רבים הרואים אותו ראוי להיות ראש ממשלה בלא כל קשר לתמיכתו של פנחס ספיר. כלום יכול ספיר להתברך בהישג מבחינתו האישית? אם אין לומר בוודאות שבחירתו של רבין באה לו תודות לספיר, הנה אין כל ספק, שהישגו של פרס בא לו לכרות ספיר. עובדה זו כשלעצמה אי אפשר שרישומה לא יהיה ניכר במעמדו, על כל המשתמע מכך, לגבי מהותו של העידן החדש. ובכך אכב, כמדומה, רק איש אחד — פנחס ספיר. הוא בכך כל מי שעקב אחר דרך העקלתון, שעבר בה ספיר מאז יום ג' שעבר.

● „אתה המועמד", אמר ספיר לרבין

ביום ג' שעבר גמלה אצלו למעשה ההכרה, כי יצחק רבין הוא המועמד. במסעדה קטנה הסמוכה לקריה בתל־אביב נפגש בערב עם אחד ממקורביו הצעירים והלה מנה לפניו את כל מעלותיו הטובות של יצחק רבין כראש ממשלה. אין הוא קשור כלל עם המחדל בכל צורה שהיא, אין הוא קשור ב„מטבח" הנודע שכל זיקה אליו היא „כתם" על מי שמבקש להיות מועמד, הוא מקובל על תנועות־המחאה, הוא עשוי להיות גורם בעל כוח־משיכה אלקטוראלי במקרה שלא תהיה אפשרות להקים כיד ממשלה בראשותו והוא הכרח ללכת לבחירות, כיוכחה בעניני בטחון, בקי בעסקי מדיניות ובעל נסיון בגעגעים בזירה המדינית. הלקצור — מועמד אידיאלי. ספיר, שבעבר הוא עצמו הועיד את רבין לגדולות במבטל, נשתכנע, כי רבין הוא האיש.

למחרת, ביום רביעי בערב, בא רבין ללשכת שר־האוצר בקריה בתל־אביב ושמע מפיו את הבשורה: אתה המועמד לראשות הממשלה...

ולא עוד, אלא שבאותה שיחה אמר לו ספיר: אם תרצה אותי — אני אהיה שר בממשלה שלך...

● אנשי רפ"י לא הוכנסו בסוד

משום מה לא גילה ספיר את סודו זה לכל חבריו. אם איננו טועה גילה ספיר לרבין באותה שיחה בלשכתו, כי על כוונותיו, שרבין הוא המועמד, סיפר גם ליגאל אלון ולישראל גלילי, אבל לא לכל חבריו הקרובים ב„גוש" התל־אביבי, מהם קרובים כמה, אבר מה הוא חושב באמת. הללו, ראשי „הגוש" ועסקניו, המשיכו בתום ובתמימות, לשכנע אותו כי הוא ספיר, מוכרח לקבל עליו את התפקיד. וגם כאשר סירב ואמר בפעם־המי־יודע־כמה: „לא" — אמר יהושע רבינוביץ, כי הוא עדיין מאמין כי אין ה„לא" הזה סופי...

בצהרי יום חמישי התכנסו כמה מחברי „הגוש" עם ספיר בנסיון נוסף לשכנעו. ספיר היה יכול לחוש בקוצר־רוחם של חבריו על שום שהוא עדיין כוסס — מצד אחד אין הוא נפתר לתחנוניהם, ומצד שני אין הוא מגלה דעתו מי נראה לו הכי־מתאים לרצונו.

זורק לו ח"כ אברהם זילברברג: אנחנו הסכנו שאתה לא תהיה מרגא נצר עד הסוף (היינו, כיון אופרטור המבליך אחרים והוא עצמו בורח בן המלוכה) וכשהיא (גולדה) הלך — אתה תקבל לידך את התפקיד...

ספיר דוחה שוב את הפניה. גם כאשר מישהו בבעבד זה אומר לו: „אתה לא מוביל את המפלגה"...

מישהו אחר, מתוך מורת־רוח, מציר: יש גבול למצב כזה... אפשר גם ללכת בלעדיו.

עובדה היא, שבניגוד לספיר החליטו ראשי „הגוש" על הצורך בנסיון להרכיב ממשלה חדשה — בלא לקבוע, לפי שעה, מועד לבחירות — והצליחו להעביר החלטה זו בישיבתן המשותפת של סיעת הכנסת ולשכת המפלגה...

לכמה מראשי „הגוש" — יהושע רבינוביץ, אברהם עופר ודוד קלדרון — היה „מועמד משלהם": חיים צדוק. כשערכו „מפקד" בקרב חברי־הכנסת בסל חטיבת מפא"י לשעבר, היה הרוב הגדול (כ־כ בהוק 33) בעד צדוק. הללו נמנעו מלהעלות בפני ספיר את שמו של צדוק „באורח פורמאלי", כל עוד התכוונו להאמין שאולי בכל זאת ישנה ספיר את דעתו וייבנע ל„משלחות" אליו. אך ספיר ידע שצדוק הוא המועמד ש„הגוש" רוצה בו.

● „לא באתי לבקש תמיכה", אמר צדוק

באותה פגישה, בצהרי יום חמישי, סיכם ספיר: בואו, חברים, נפגש בערב ונחליט מי יהיה המועמד (הכוונה היתה להכריע בין אבן, צדוק ורבין) ועל פי שנחליט נלך כולנו יחד.

באותו ערב נשתבש להוזמנים מחמת ישיבת ממשלה מיוחדת שספיר הצריך ללכת אליה. אבל הוא הספיק להיפגש עם חיים צדוק, שביקש לראותו.

„אני, איננו מועמד — פתח צדוק ואמר — לא הייתי מועמד ולא אהיה מועמד, בין שאתה תקים ממשלה ובין שאתה תתן הסכמתך לממשלה חדשה. לא באתי, איפוא, לבקש ממך תמיכה"...

אם כן מה היתה תכלית הפגישה, שצדוק נטל על עצמו?

„לפי הערכתי — אמר לספיר — רק אתה יש לך הכח הפוליטי להקים ולקיים ממשלה. אתה יכול לבנות את הכח הזה: אתה יכול להתמכד בו להעלות המפלגה והמדינה. אבל לשם כך אתה חייב להשתחרר מהשפעות חזקות המופעלות עליך בכיוון של הסתלקות מן הנסיון להקים ממשלה חדשה ולהשאיר את ממשלת־המעבר (היה יסוד להבין כי ה„השפעות" המופעלות על ספיר הכוונה היא לגבי גולדה מאיר...)".

צדוק, היודע את נפש ספיר, שיער מה הם המעצורים הבולמים את שר־האוצר. משום כך אמר לו בנימה אישית: „לך, ספיר, יש תדמית של „אופרטור". ניתנה לך עכשיו הזדמנות יחידה להתעלות על עצמך ועל תדמיתך... עליך להקים ממשלה חדשה לגמרי — הן מבחינת המיבנה (פחות תיקים ופחות שרים) והן מצד הרכבה האישי. צריך שתקום ממשלה בלי חשבונות חשבונות... חשבונות אישיים ובלי שיקולי „חברות", אלא על פי שיקולים לגוף העניין"...

לספיר שתהה, מן הסתם, לכה ומי בדיוק כוונת הדברים, הוסיף צדוק: „יש לי בעניין זה מחשבות. אם תחליט להקים ממשלה ותרצה לשמוע — אומר לך אותן"...

במידה מסויימת דומה שליחותו הפרטית של צדוק לשליחויות דומות שקדמו לה. הן גם מאחרים שמע ספיר שרק הוא יכול להקים ממשלה ראויה לשמה. אבל היה בצדוק משהו מקורי, שכמותו לא שמע, כמדומה, ספיר מאחרים: „יש טעם בהקמת ממשלה על ידך — אמר צדוק — רק אם תקבל את הקונצפציה לגבי המבנה והאיוש של הממשלה. אם לא, — תהיה זו ברכה לבטלה ואני מייעץ לך לא להקים ממשלה"...

● „אהיה מוכן להיות אצלך שר", השיב ספיר

צדוק שהאמין כי ממשלה שרק נוכחותו של ספיר בה תזכיר את הממשלה הקודמת אבל חוץ ממנו תהיה כל כולה חדשה עשויה להיות אטרקטיבית אם תצטרך להתייצב בפני הבוחר. אבל ספיר בשלו — אין הוא מוכן להיות ראש ממשלה. הוא לא ניסה גם להשפיע על איש־שיחו, שר־המסחר־והתעשיה, שיקבל עליו הוא את התפקיד. כל מה שאמר לו בעניין זה: אם אתה תהיה ראש ממשלה אהיה מוכן להיות שר אצלך"...

באותו ערב, לאחר הפגישה עם ספיר, נפגש צדוק עם חבר־הכנסת אברהם עופר מתומכיו הראשי, ואמר לו שאין הוא רואה עצמו כמועמד.

חבריו של צדוק הניחו כי כיוון שלא קיבל רמז מפורש מספיר שהיה רוצה לראות בו מועמד לראשות הממשלה — הוליכו שאין טעם שיהיה מועמד. אבל עובדה היא כי צדוק מבחינתו פתח את שיחתו עם ספיר בהודעה, שאין הוא חושב כלל על מועמדות זו.

ראשי „הגוש" שמעו על שיחת צדוק־ספיר עדיין לא ידעו כי המועמד האחד של פנחס ספיר הוא יצחק רבין. למחרת, ביום שישי, עשו נסיון־אחרון לדבר עם ספיר, ללא הצלחה. יהושע רבינוביץ ואבא אבן ישבו עמו שעה ארוכה ודיברו טוב על לבו. ספיר לא הזכיר אף ברמז את השם רבין. אשר לאבן — הן כבר קודם לכן, בשיחות אישיות, ניסה לשכנע אותו כי לא כדאי בכלל שיציג את מועמדותו („אין כלל סיכוי שתקום ממשלה ואתה תצטרך להתהלך כמי שניסה ולא הצליח... חוץ מזה איך תוכל לשבת מול ה... (של גולדה מאיר) בממשלת־המעבר..."). רבינוביץ היה בהרגשה ש„הכבב עדיין פתוח" וכיוון שעד יום ראשון — ישיבת המרכז — יש עוד יומיים, לא כדאי עוד להכריע...

ביום שבת עלה רבינוביץ לירושלים לשוחח עם גולדה מאיר. הוא הניח שאם היא תתן את ברכתה לספיר עשוי הדבר להשפיע עליו. אילו שאל החילוה, לפני נסיעתו לירושלים, את פנחס ספיר אם לשוחח על כך עם גולדה ודאי היה מונע זאת ממנו ולו גם מן הטעם שהתשובה היתה צפויה מראש. הן כמה ימים לפני כן היה ספיר בעצמו אצל ראש הממשלה, אמנם, הוא בא אליה בענין קרית־שמונה, אבל אילו היתה גולדה רוצה להשפיע עליו שיקבל על עצמו את התפקיד מה הזדמנות טובה מזו יש מאשר שיחה כזאת בארבע־עיניים. אבל גולדה שתקה. כיוון שספיר בא להוות לה על קרית־שמונה ולא על שום דבר אחר — העדיפה גם היא להתרכז ב...קרית שמונה.

לרבינוביץ לא ציפתה כל הפתעה. להיפך, גולדה אמרה לו, בדרכה שלה, שאין היא יכולה לעצות לידידה פנחס ספיר דבר כזה, שמא יצטרך גם הוא לעבור את כל נתיבי היסורים, כהוא נתנסתה בו בעת האחרונה...

ספיר ששמע על תוכן השיחה הזאת הבין את הרמז. אותו זמן שלף את הקלף שלו — יצחק רבין — והניחו על השולחן: בהופעה שהיתה לו ביום שבת הבריז באוזני החברים כי המועמד שלו, להפתעתם הגדולה של כמה מחבריו, שלא היו בסוד העניין ובעלו של מקר־המשן ניסו להשפיע עליו שיציג את מועמדותו.

● ראשי הגוש חרקו שן

אברהם עופר הודה לאחר־מכן כי „כמה מן החברים הרגישו כי ספיר דפק אותם".

אך בעצה טובה לא יכלו ראשי ה„גוש" להתבהות. גם אלה שהיו אכולי מרירה בשל מהלכו הסבוי של פנחס ספיר — על כורחם ענו „אמן" והחלו מצלצלים אל חברי המרכז כדי להבטיח את בחירתו של יצחק רבין.

כמקובל במקרים כאלה, חרקו ראשי „הגוש" שן ואמרו: „די הפעם האחרונה שאנו הולכים לעשות זאת"...

כשאבה אתה, ידועה מאוד, צעקה לעבר רבינוביץ: מה עשיתם? השיב לה: לו ידעת כמה אני התווכחתי...

אברהם עופר המפוכח הגיב: „לא היתה לנו בעצם ברירה. אילו לא היה צדוק מסיר את מועמדותו היה טעם להתווכח עם ספיר להדריך הכרעות רבה, אבל כשרבין נשאר לבדו בזירה (בשעם כבאי"י) מה טעם היה לריב עם ספיר"...

ומה על אבא אבן?

נראה, כי ספיר הצליח לשכנע את ראשי „הגוש" מבחינת הסיכויים להשיג רוב במרכז — עול מועמדותו של שמעון פרס, שלא מוכן היה כלל להרהר בהסתלקות מן ההתמודדות על המועמדות גם כאשר נודע על התייצבותו הגלויה והפעילה של ספיר לצד רבין — פחותים סיכוייו של אבן מאלה של רבין.

● אבן נתבשר מפי הרדיו

אבן ששמע פעם מפי ספיר מפורשות „אתה היורש", נתבשר על מועמדותו של רבין כ„מועמד של ספיר", מפי הרדיו. אותו רגע חל קרע בינו לבין ספיר, שלא טרח כלל להפיס את דעתו של אבא אבן — ולא החליף עמו מלה. כשנפגשו למחרת, ביום א' בבוקר, בישיבת הממשלה, „לא עשה ספיר כאמך שעיניו ייפגשו עם עיניו של אבן"...

ואכן, האחד ממקורבי ספיר (לשעבר) שלא נכון היה לקבל את הדין היה אבא אבן. אפשר שספיר, אשר הכיר את אבן הדרך והפשרני, לא שיער כי כזאת תהיה תגובתו. מן הסתם, אמר לעצמו, עם אבן כבר נסתדר. אבל היתה זו תקוות־שוא. שר־החוץ לא מוכן היה בשום פנים להקל על מלאכתו של ספיר.

דבריו המוסבים של אבן בישיבת המרכז, שזכו לתשואות, היו רק סימן בולט לאשה הצירו לפתע כבספיר, אבל לא סימן בודד. כאשר העיזו לפתע, „מסמך ויצמן", שדיבר בגנותו של רבין, וספיר הגיב שזהו „רצח אופי", אמר אבן לחבריו: איזה רצח אופי הוא זה? השאלה היא אם מה שאומר ויצמן הוא שקר או אמת. לא המניעים לפירסום המסמך הזה הם החשובים, אלא הכנה. כלום אלה שהוציאו את „פרשת ווטרגייט" היו צדיקים גדולים? ... ידוע הדבר, שהם היו אנטי־ניכסון ואפילו נקבצות מפלגתית היתה כאן. אבל האם אלה משנים את העובדה?

לדעתו הגלוי של אבן יש רקע כפול: יחסו של פנחס ספיר. לא זו הדרך — הסביר לחבריו בצמרת המפלגה — שנוהגים אחרי שנים של הליכה מבוהכת. תמיד ידע אבן ללמד סניגוריה על ספיר ולשחדו בעת ובמקום שכה רבים ביקשו להכשילו. שורת־הידידות מחייבת לפחות לשמור על הסגנון הנצרה. אין זאת אלא שאבא אבן חש, שפנחס ספיר סובב אותו בכחש. זאת, באשר למועמדותו של אבן לראשות ממשלה. לכך נוסף עניין יצחק רבין, שהיחסים בינו לבין אבן, הם פרשה עגומה לעצמה.

כששמע אבן, כי רבין הוא „המועמד של ספיר", ראה זאת בבחינתו שלו ב„רצח פוליטי". אבל עד מהרה התאושש והחליט שאין לך במקרה כזה דבר טוב יותר מאשר להינתק מ„האח הגדול, ההדור, המושל" — כפי שהתבטא בשיחה־רעים במפלגה — ולהיות הוים עצמאיים. מאותו רגע לא חסך שבטו מן המבביים והזיל מהטב דרכו על פי מה שנראה לו.

הסימנים להינתקות מספיר נתבטאו תחילה בעקיצות שהנהל אבן „השקט" לשלח לעברו של ידידו־לשעבר. כך, למשל, כשיורד ספיר מ„באות־התהתרה" במרכז, בהציגו את מועמדותו של יצחק רבין, נשמע אבן אומר לשכניו: „הוסיפו שהוא לא פגע במוניטין של דמוסתנס..." (דמוסתנס — מדינאי אתונאי מגדולי הנואמים ביוון העתיקה).

יכול היה להבין לנימוקיו של ספיר, על שום מה רצה בעיניו רבין, אבל אחר „הלמיסוה" כביטויו של אבן, עליכון אותו יכול היה לפחות ספיר למצוא דרך לומר מלה אחת — אבל העובדה שהתעלם ממנו כליל, בבת־אחת, היה בה מן הטעם התפל ביחסי חברות שאבן לא תוכל לו. (ביחוד אחרי שאהרן ידלין ומשה ברעם הקשרו עם אבן הציעו לו להיות מוכן למועמדות...).

ואולם, נראה כי יותר משפגעו בשר־החוץ הליכותיו „הבלתי מהוקצעות" של ספיר הוא נפגע מן המועמד שלו — יצחק רבין.

● הקרע בין אבן לרבין

לפני כשנתיים שלח אבן מכתב לספיר ובו קבע שאם יהיה רבין חבר בממשלה — לא יוכל הוא, אבן, לשבת ליד אותו שולחן.

המחלוקת בין אבן לרבין, קשה לאיתור (אם כי מקובלנו שבפוליטיקה הכל אפשרי...). אבן חש שנתבזה על־ידי רבין קשוח בימים ששימש שגריר ישראל בוושינגטון. במסכת יחסים עגומה זו חברו שני דברים: היחס האישי, ביתר דיוק חוסר היחס, וההערכה כלפי כמה מכושגיו של רבין. לכמה מאנשי המרכז שביקשו לדעת מה סוד התנגדותו לרבין הסביר אבן: זה לא רק עניין אישי. אין אני גורס אצל מדינאי התבטאויות מן הסוג „לפואזל נבב'"... „להקפיא את יארינג"... אסור לעלות על קהיר"...

אפשר שמשום כך, משום שספיר ידע את סוד היחסים האלה בין השניים, הצליח את בחירתו של יצחק רבין כמועמד לראש ממשלה עד לרגע שהיה הכרח להשפט.

האם פירוש הדבר, שאבן מסיים את כהונתו כשר ברגע שתקום ממשלת־רבין?

אבן העדיף שלא להגיב „מפני שאין אני צריך להודיע שלא אכנס לממשלה שלא תקום"... אבל לאנשי־סודו בצמרת המפלגה אמר הסביר: יש לי יסוד להאמין בחוזר האפשרות לעבוד אתו...

אשר לאותו מכתב ששלח לפני שנתיים לספיר הסביר כי לא יישב עם רבין ליד שולחן־הממשלה, הסביר בדיעבד כי יתכן שהמכתב נכתב בעידנא דריתחא, אבל מה שנוגע להווה הציר השבוע למי שהציר: קשה לי לראות את עצמי שר־החוץ של יצחק רבין... על כל פנים אינני רואה נתונים שיפודדו אותי לכך...

יתירה מזו, לאיש הצמרת שניסה לשכנע אותו בעניין זה, אמר אבן שהוא נזכר כיצד ספיר עצמו דיבר אתו פעם על רבין: „אני גברתי אחרי"...

● התשואות ומה שמאחוריהן

על כל פנים אין אבן חש שהוא „חולה" משום שניתק עצמו מפנחס ספיר (דווקא אברהם עופר הזהיר השבוע: „בעמדו של אבן נהדק... הרי כזה יש לנו תחושה שנשען לו עולה").

לשיר אבן מביעת תואכים ודבים לה לו ידים על נאומו המרשים, הגיב: יש הרושם שמאחורי התשואות הללו עומד גם לעצמאות (מספיר) ולדיבור הגלוי...

וכאשר נשאל השבוע איך הוא מרגיש לא הקרע עם ספיר, השיב: „אני באתי שהורה... כה בצע בידידות כזו אינה הדדית. יש לי הרשה שלא ראיתי זאת לפני שבועיים קפצתי במרכבתו אולי ברגע האחרון זה מר לגבותי... כשאדם רואה שנהג אינו יודע הוא הולך — כל אדם חצי נבון חייב לזה כוצא. הוא אינו יודע מה לעשות עם ה... שבידיו — הוא מסובב אותו פעם ככה ופעם ימינה ואין מחוז חפץ ברור ושנו אילו הוא יודע?...

מבחינה זו אין לטעון כי „דיבורים כעס" יש כאן. שכן גם מפי מקורבים ספיר, שאין להם סיבה אישית לכעוס על שמענו דברים דומים. העובדה, שלמר התייצבותו הפעילה לצד רבין הוא לא על ידידיו, אלא בהפרש קולות קטן, בעש כנראה, את ראשי „הגוש". כיון שכך, מרע הם לדרוש בנושא ובמתחייב ממנו. אם לא מספר דעות שקמענו בפי אישי צבורה „העבודה" נראית הסיבה ל„בפלהה" של ספ... כפרי הסנות בהיוכה, שאינה יאה למנו... פוליטי. הציבור הבפאי"י, השבבר, ציפה מ... למנהיגות, פשוטה כמשמעה. אם ראשות ממשלה — כך אמרו — הרי לפח... מנהיגית, שבתמציתה מחייבת התוויה ברור ויושר. במקום זאת נתקבל איזה זיגזאגי. במשך שבוע אחד, אמרו עליו ש... ארבע פעמים את דעתו: פעם הופיע בזו... כינון ממשלה חדשה בטענה שבחירות ב... כזאת היא כמעט אסון. כעבור ימים אח... בא ספיר וטען כי מוכרחים ללכת לבחי... ויש להשאיר את ממשלת־המעבר עד שח... כממשלה חדשה אחרי הבחירות. ואף היתה דעתו התייצב כאחורי מועמד לה... בממשלה — כשמע, שיש להקים בכע... הרמה. עם זאת הוסיף לטעון שאין כלל ס... שתקום ממשלה הדך כמה חדשים...

אומרים אנשי הצמרת ביגם לבין עצ... (ואפשר שגם ביגם לבינו): יש גבול... הכן אפשר ללכת אחרי מי שמהלך בד... עקלתון שכזאת...

אפילו מפי איש „גוש" מובהק אחד, ש... נאמנותו לספיר אין להטיל כלל ספק, שבי... השבוע: „ספיר יצטרך לעבוד עתה ע... החברים ולא להכתיב להם... עד היום... ביותר דייק עד לפני חצי שנה — הוא... רגילים לומר לעצמנו בעת ויכוחים כתר... „ספיר אומר" — וזה בדרך כלל היה כבם... מהווים ספק אם אפשר לקבל את שיקול דע... ללא עוררים"...

אין הדברים נוגעים בהכרח למועמדותו... יצחק רבין, שגם רבים מאלה אשר הולי... על הצורה שבה טיפל ספיר בעניין הבי... איננם חולקים דווקא על הבחירה עצמה. א... נראה להם, כי העידן החדש מחייב גם את... אחרת — אל יתפלא אם גם הוא ייהפך לחיצי־בקורת.

● ה„רומן" עם שמעון פרס

ואולם, רוחות של עידן חדש החלו מנשב... במפלגת העבודה. איך אמר אבן בכינוסא... ה„רומן" שלו עם... שמעון פרס: ... קשה היה לשער מצב כזה. לפני כחודש יו... אילו היינו אוכל אתו ארוחת־בוקר... המעשה נחשב לשיגוע בגבעה"...

פרס נבנה מסילות לאבא אבן. כשנו... עמו השבוע וביקש את תמיכתו בו. ב... בדיוק מה. אמנם כשבאו שניים מפומבי... במפא"י — מיכה חריש ודב בן־מאיר... וביקשו מאבן שגם יציג את פרס... כמועמד הרצוי לראש הממשלה, ומו... „זה יהיה מעבר חד מדי", אבל בדרך... הוא סבור עתה כי „אנשי רפ"י חזרים לה... קלות למכורה של מפא"י מאשר הנגל..."

ביום ג' קרוב לחצות, כאשר כשושנ... פרס לצלצל לאבן ולהודיע עם דברים... דברי השבח על הרוכתו. השניים קבעו... צורך להיפגש תכופות יותר ולפעול לא... אחדותה וליכודה של המפלגה (אבן הש... „עוד מעט יווצר כמצב לשני הדש: ללכד מישהו ההוצה"...).

כה צופן העתיד?

לפחות בדבר אחד תמימי דעים פרס ואב... מה שאירע ביום ג' השבוע במרכז א... סוף הדרך, אלא ראשיתה.

הקמתה של ממשלה חדשה עודנה מוטל... בספק. אם לא תוקם ממשלה חדשה, יש... מן הסתם, עוררים על צמידתו של יצחק ר... בראש הרשימה לבחירות. יש מי שסובר כ... מובן מאליו. יש גם חולקים על־דעה זו.

כללו של דבר, פנחס ספיר עדיין לא כי... את מלאכתו. אפשר שיצטרך עוד להיא... הרבה הן למען רבין הן למען עצמו...

ההצבעה והמענ...

(המשך מן העמוד הקודם)

עם מצרים בשיקומן של ערי התעלה. שזה גם אינטרס ישראלי.

כך תעשה מצרים את צעדה הראשון בטרקלין הסיוע האמריקני.

ויש לסיוע הכלכלי השלכות מדיניות. לא רק המקבל נעשה תלוי בנותן, אלא גם הנותן נעשה צמוד יותר למקבל הסיוע.

לא ברור, מה התועלת שהפיק, בסופו של דבר, ארה"ב מהידוק הקשרים שלה עם מצרים. שהרי ברית־המועצות תתחייב בסוריה ובעיראק, כדי להעלות את המתח במזרח־התיכון ועל־כך תימנע דחיקת רגליה ממצרים. אך מצד שני ברור למה מכוונת ה„התקרבות" המצרית לארה"ב. אין היא מסתפקת רק ברצונה לקבל סיוע כלכלי אמריקני — הסיוע שהוא מקבלה מארצות־ערב עתירות הנפט, רב יותר — היא מתכוונת, בעיקר, להפרדת כחות בין ארה"ב לישראל.

ומשום כך אנו מצווים לעקוב בעירנות אחרי הגילויים האלה של הידוק הקשרים בין ארה"ב למצרים. הקשרים, שכבר מצאו את ביטויים העקביים במאתיים וחמישים מיליון דולאר לניקוי תעלת סואץ.

■

ערב יום הכיפורים לא קלטנו את האיתותים מעבר לתעלה על הכנות במצרים. ראינו בהם תמרוני שיגרה.

גם עתה אנו מנסים לראות כל תוצאה... הצבעה אמריקנית במועצת הבטחון, את... הסכם מצרי־אמריקני, כעומדים ברשות... עם, כבלתי־קשורים זה בזה.

אנו טרודים כל כך בהלקאה עצמית, כי לא נתפנינו להסבירה בקרב ידידי ישראל בארה"ב, כי יש לישראל הזכות לבקש את שיקום כלכלתה, שנפגעה... התוקפנות המצרית במלחמת יום הכיפורים לא פחות משיש למצרים, שפתחה במלחמ... הזכות לבקש למען שיקומן של ערי התעל...

אם רוצה ארה"ב לעלות על דרך ה„איזו... בינינו לבין ארצות־ערב — לא תוכן הצ... עה בלתי־מאוזנת שלה, כפי שהצביעה... שבוע בעד גינויה של ישראל, בהתעלמ... מניצחי הכרצחים בקרית שמונה.

אם ארה"ב תורמת לשיקום הפגיעות... מלחמת יום הכיפורים — לא רק ערי... תעלה נפגעו.

יש לשמור על „האיזון", שלא יודרד לפירודם, אשר מצרים מבקשת לפרשה, וזה פה את ארה"ב לקראתו. „איזון", שארצות ערב הוליכה „לשחק" בין שתי מעצמות־העל, ואילו ישראל תישאר ב„איזון" כנוטרת...

כדי שהמצרים לא יוכלו להשיג מטרתנ... זו, כדאי לפקוח עין בראשית הדרך.

משה ז"ל

ההוכחה לטיב הפודינג

ה בשתה היותי, הגבבך בבהסומותיו באה יום־הכיפורים, עוד בעיצוניו. אם לא נעצור את הכוס העוברה עליני לאורך השולחן ביד ליה, פה לפה — איש בן האקדונים הזקנים, שחצו שמני הדיב, צלהי נהרות, לא יקום עוד על רגליו. הארס, המפעפע בה, כחלחל כבר בדבב!

על קפה הפוך

איני יודע מה נבין בבסבך וויצבן. בה אינו נבון. אפילו גאבר כי יש בו יותר משהיה בפי אריק על צביהיו, אין בו ולא־כלום. לא בדקתי את סוד פצצי קיבת נפוליון, או חלי־הגיפים של יולים קיסר.

אך רופאי־רישומות אומרים לנו כי רוגוב קפץ עליהם העיד כהדש, לפני כל קרב!

קורא אני, בבקיה, דברים שכתב גיול רומן על הגנרל הרופאי גאמלן, בבמה טירתו שבוינסן. היה שקט, בוכה בנצרמו. צלול בדעתו, קר־רוח, ידע הכל. חזה הכל בראש, בפה את הגולה.

„בלהבה זו", הגעיס ואמר, „הויהת לפייצעה על שבריה, אך הבהן לי עד — הבה נאמר — כאי... כן, כאי.. בבאיתחילו הדברים לרתות בבהירות מפתיעה!"

כוכן היה כל־כך, שכייס להקפיץ עליו את הגרמנים שצה אתה זהב. במארס הוא בבער לדאלדייה, לא בלי ספיחה קלה על סכם עצבו. כי צלה בידו ליצור, סוף־סוף, מגע עם האויב ולא עוד אלא שבגורה בטובבה לפגיר בראש כמועדה להסתעירה...

שבוע יביב יאחר כבו הכל סיבר. בסל סיכוי!

לרמטכ"לים שלנו אין כנראה דבר ביציבותו, איזונו הנפשי, כשרונו, שלוותו של גאמלן. אלא שההוכחה לטיב המשחק היא כשפו האחרון. כיכב סיום ישראל, מפתיעה צרפתית.

רבין הרה, דדו כשהה ידו — ולא גאמלין מוכן, גאמלין בוכה!

דברים שבמניין

יכול אני עוד להבין איש־ציבור, הבספב ועולה בהר — נאמר ראש הממשלה — ומהה בדברים שבמניין, כגון שקורא אומר: „שניים־עשרה", „שתים־עשר". תלוי על שריג־שיח, ידיו כמצעות בסלע, יכולים אנו לסלוח לו אולי על שגגתו. קשור, סוף־סוף, לחבל. גובה אלפים שמונה מאות מטרים בעל ליים, בתוך הערפל!

אך לעוזאל! קרא בן הכתב! עולה מגובה השכיה, לגובה הדוכן! מה היתר יש לו לקלקל כבה בבקה?

שר־החינוך־והתרבות חייב להעביר הצעת חוק: בחירות שאין מונים בהן את הקולות כהלכה — שבדקדוק, לא שבוהל — פסולות בישראל כעיקרן!

הדרוזים

בשחר יום־ההיסטוריה, לפני היותנו לעם, לפני צאתנו — בימי אביב אלה — מעבדות לחרות, נפגשו בדרום ארצנו, איש בסיני, שני אנשי־מופת:

משה, מנהיג ומחוקק, ויתרו, הוא שועיב, נביא ושופט על עדתו. היתה זו פגישה מופלאה, חד־פעמית. שמעטות כמוה לכבוד, אהבה, הרמוניה. לא זו בלבד שיתרו, הוא שועיב הנכבד, בשוא הפנים, השיא את בתו למנהיג הצעיר, אלא שסייע לו גם בעצתו הנבונה להעמיד שופטים על ישראל!

מסורה היא בידינו כי בנו, חובב, הלך עמנו במדבר, הנחה את אבותינו בדרכי סיני הראה להם את הדרך העולה צפונה.

פרשת שועיב היא אחת הנכבדות שבמקרא ושבי תעברי יתרו, בא להעיד על מידת ההערכה שרחשו לו אבותינו הקדומים: הברוכה, הנצלה, איש הרוח ושאר הרוח, יתר הרוכמה, יתר הכבוד!

סיפור הקופסים, ששם עלינו מכה בעצתו, זכה בימינו להמשך שאינו חסר צלק פיוטי: עד שלא באה ישראל לצלם היו הדרוזים כפופים לערכאות זרים אף בדברים שבדיני־אישות. בזכות נביאנו יצחק בן־צבי, שהיה מטובי העוסקים בחקר תולדות העדה ואורח חייה, העניקה להם ישראל שופטים משל עצם, בתי דין אוטונומיים. ראשונים בדברי־יבותם. כך השיבה ליורשי יתרו מקצת גמולו עבבו.

בדליית־אל־כרמל, היפה והפורחת, הדרו לפניכ אדם מופלא, חסיד אומות העולם, סיר לורנס אוליפנט, שחזה — בין הדרוזים שבתוכם ישב — את החזון שיבת־ציון. מזכירו, נפתלי הרץ אימבר, הוא שחיבר את הפזמון התקוה. ניתן איפוא לאמר כי אף התקוה — בשיר ובדחף פנימי — ספונה רוח טובה, כבותבת, שחן הדרי ונועם דרוזי שפעב עליה.

בדורנו תורה ההיסטוריה על עקבה שוב לדרכי סיני, עיב כיבוש הארץ. שוב הדרוזים שלצדנו.

יום עצמאותנו הוא ודאי גם יום־עצמאותם. שני עמים, ארץ אחת. בה שכנתם בקריית־שמונה ובחק בבגדל־שמס — אמור כי יישבה!

ג. בנימין

של פנחס

ההצבעה והמ

בל אליצור

חילופי משמרות - גם במשק

הצבעה במרכז מפלגת העבודה השבוע מבשרת כי בממשלה הבאה שתקום, בין [ש]עלה בידו של מר יצחק [רבין] להרכיבה בשבועות הקרובים ובין אם היא תוקם [לאח]ר הבחירות, יחולו חילופי [משמ]רות בצמרת השלטון ה[כלכ]לי. הצעד הבא, הבלתי [נמנע], חייב להיות חילופי [משמ]רות גם בהנהגה הכלכלית של המדינה.

..גה הכלכלית של המדינה, כ־ אלה שבידם היתה ההכרעה מדיניות הפיתוח, המיסוי והב־ רמת החיים לכל שכבות האוכ־, ההנהגה המורכבת משרים, כנסת וראשי ההסתדרות העוב־ סבלה בעשור האחרון מאותה : שתקפה את ההנהגה בנושאי ובטחון: ההכרעה היתה בידי קבוצה של וותיקים שריכזה ב־ סמכויות רבות כל כך עד כי היה שאין לה מחליף ואם אף מיה את רסן השלטון יתמוטט

שה, אם נדייק, הרי בצוות אשר י תוך ובבחון היו התפקידים [ר]ים בקרב קבוצה קטנה של והיתה אף האצלה סמכויות ם נמוכים יותר — בנושאים דיניות כלכלית נתקבלו כל ה־ ית בצמרת. נכון יותר: כאן לידיו לוי אשכול הכנות את ו הממשלה, לפני כעשר שנים ו עניניה הכלכליים של המדי־ ידי איש אחד, פנחס ספיר.

● בצילו של „האח הגדול"

המחיר של שלטון יחיד זה שספיר עצמו ניסה מדי פעם ו לעצמו שותפים לשלטון: ו העביר את משרד המסחר והת־ ה לידי חיים צדוק, ולמשך ו מאריכה, בין אוגוסט 1968 דצמבר 1969 אף הוציא מידיו ופקיד שר האוצר והסתפק ב־ של שר בלי תיק. אלא שנסיו־ אלה, כך יודו גם ידידיו של לא עלו יפה. מספרים עוד כי שובו של ספיר לאוצר לאחר ...ש־כל־אוקטובר 1969, הודתה כשנתגלו לו הפרצים של ת במצבה הכלכלי של המדינה ...ת הצדדה. ו שהשרים צדוק ושרף ולאחר־רונה גם שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב לא הצליחו לבסס את מעמדם העצמאי בהנהגה הכלכלית של המדינה כיוון שהיו בצילו של „האח הגדול" (אין זה סוד כי גם בשעה שספיר שימש „רק" מזכיר מפלגת העבודה, נמשכה העליה לרגל לביתו בכפר סבא, אף שביקורים אלה לא היו לרווחה), ויתכן שהאשמה במבנה המיוחד של ממשלת ישראל, אשר בתוך המגמה להת למפלגות קואליציוניות רק תיקים „לא חשובים", נתרכזו מרבית הסמכויות בתחומי הפעילות הכלכלית במשרד האוצר עד כי משרדים אחרים נראים לעתים כמסגרות ריקות מתוכן, כאיצטלידים מינהליים.

יתכן כמובן גם שריכוז הסמכויות בידי ספיר נגרם בשל שיעור קומתו ובשל העובדה שגם במפלגתו וגם במפלגות אחרות לא נמצאו לו מתחרים. אם כך ואם כך, מכל מקום שכאשר הוזכרו בקרב אלה המוכרים כ„יודעי דבר" מועמדים אפשריים לתפקידו של שר אוצר שיקח את מקומו של פנחס ספיר, אם וכאשר יחליט האיש מכפר סבא לפרוש מתפקידו זה, נתקבל כל שם במנוד ראש שמשמעותו: איפה הוא ואיפה ספיר... אין זה מקרה כנראה שהעתונות נרתעה כל כך לעסוק בנושא של יורשו של ספיר, וגם כשהועלו שמות כמו יעקב לוינסון, מנכ"ל „בנק הפועלים", או שר השיכון יהושע רבינוביץ, הודגשה מיד מידת אי־הסבירות אשר בהשערה זו.

● האופוזיציה לא הציבה אתגר

ראוי לציין כי גם האופוזיציה בכנסת לא הוציאה מקרבה כל מועמדים להתחרות בהנהגה הכלכלית הוותיקה שבראשה עמד בעשר השנים האחרונות פנחס ספיר. קשה לומר אפילו שהאופוזיציה הציבה אתגר רציני למדיניותה הכלכלית של הממשלה. אמנם, השנה לראשונה הגיש ה„ליכוד" „תקציב אלטרנטיבי" להצעת התקציב של האוצר, אך מי שהאזין השבוע לדמגוגיה הסוציאלית של ח"כ יורם ארידור בנאומו בוועד הפועל של ההסתדרות, נאום שהיה בו דברי הימים, יתקשה להאמין שאמנם נטשה האופוזיציה את דרך ההתנצחות העקרה עם המדיניות הממשלתית.

ספיר עצמו הכריז בתקופה שקדמה למלחמת יום הכיפורים שגם עבודו הקצרה לשרותו כשר האוצר וכי בכוונתו להתמסר לתפקידים אחרים בתחום המשק. רבים לא לקחו ברצינות הצהרות אלה; הן נאמרו בתקופה שויתור על כיסאות לא היה באופנה. אך לנוכח העקשנות שגילה ספיר בסרובו לקבל על עצמו את תפקיד ראש הממשלה, רבים המאמינים כי הוא התכוון באמת לפרוש, אך לנוכח המסיבות של תקופת המדרון, והקשיים שבהם נתקל במשטה המרכבה בלאו הכי לאחר הבחירות של סוף דצמבר 1973, לא רצה לגרום לזעזוע נוסף בפרישתו.

אם ביום ראשון השבוע היו עוד רבים שסברו כי כל ממשלה שתקום בראשותו של יצחק רבין תהיה „ממשלה בחסדי ספיר", הרי לאחר ההצבעה ביום ב' נתרבה מספר המפקפקים בכך. אין כל הוכחה לכך ש„המכונה המכוונת היטב" אכן הופעלה כדי לסייע לרבין, ואם היה נסיון להפילה, הרי אחוז המצביעים הגבוה שבחר בשמעון פרס, הראה בעליל שהמכונה אינה יעילה עוד.

מי שטוען כי יצחק רבין זקוק לספיר כחבר הממשלה אם כדי להבטיח לו את תמיכת היונים הקואליציוניות ואם כדי להשיג את „הגיבוי" של מפלגת העבודה, מתעלם על כן מן המפנה שהתחולל השבוע במפלגת העבודה הישראלית.

● דרושה בחינה מחודשת

ממשלה ללא פנחס ספיר היא איפוא אפשרית. השאלה היא: האם ממשלה כזאת גם רצויה? האומנם יכול המשק הישראלי לותר על הנהגתו של ספיר? הדעה השוררת בקרב חוגים כלכליים שונים היא שהיענקות מצין זו היא אכן רצויה.

אמנם, נסיונות קודמים של ספיר לפרוש לא עלו יפה. הכוח או שלממלאי מקומו של ספיר חסרו לא רק המעוף והסמכות אלא גם האומץ לקבל החלטות לא פופולריות. אלא שמה שהיה נכון לפני חמש שנים אינו בהכרח נכון היום, אפילו אם המועמדים ה„טבעיים" לתפקיד שר האוצר אינם נראים באופק.

ישנם כמה נימוקים להצדקת חילופי משמרות בהנהגה הכלכלית. ראשית: רצויה רוח חדשה. ספיר מכהן בממשלה 19 שנה כמעט, ואם נראה בו המשך ההנהגה הכלכלית בראשותו של לוי אשכול המנוח (שמנו שירת כמנכ"ל משרד האוצר), הרי שהמדובר הוא בהנהגה של 21 שנה כמעט. לאחר פרק זמן ממושך, כזה דרוש רענון במחשבות על דרכי הכנת התקציב, על הרעיון שבמדיניות הפיסקאלית, על שיטות חדשות במדיניות החברתית וגם על מקומה של הממשלה במשק. פנחס ספיר פיתח מערכת יחסים מיוחדת בהיבה עם הסקטורים השונים במשק, מערכת שהיה בה לדעת רבים כדי לדחוף את מערכת היצור הישראלית להישגים מיוחדים בהיקפם.

אלא שמערכת זו זקוקה לבחינה מחודשת דווקא כיום כאשר צפויים למשק מבחנים קשים ביותר. האם טובה לנו הריכוזיות הגדולה וההולכת של ענפי המשק בידי מספר קטן של חברות ענק? האומנם אין סכנה של השתלטות הממשלה על האשראי לטווח קצר הזה לאחר שהיא מחזיקה בידה באורח כמעט כל את הכפתחות לניקוז האשראי לטווח ארוך?

● דילול הפקידות הבכירה

נימוק נוסף הוא החשש מפני הדילול במנגנון הממשלתי הבכיר. המגמה של נטישת השירות הממשלתי המדעת משרות, בתנאים נוחים יותר במשק הפרטי והציבורי התחזקה לאחרונה ואין ספק שמשרדי הממשלה סובלים מן ה„סלקציה השלילית" כאשר למשרות הבכירות מתמנים אנשים שכשרונותיהם מוגבלים יותר ואין בכוחם לקבל הכרעות חשובות בכוחות עצמם.

כל עוד נושאים שונים, לקטנים כגדולים מובאים להכרעתו האישית של פנחס ספיר, אין המגמה הזאת של נטישת השרות הממשלתי בולטת כל כך. שכן על אף עיסוקיו הרבים של השר, ביכרה בדרגים השונים ידו המכוונת. אלא שמצב זה אינו בריא לכל הדעות. הדבר דומה לבקבוק שאין מבחינים בתסיסה בו כל עוד סותם הפקק את צווארו. דומה שהפקידות הממשלתית הבכירה זקוקה אף היא לתהליך של רענון, של האצלת סמכויות ושל משיכת אנשים בעלי כישורים שיהיה מוכנים לקשור את גורלם עם המנגנון הממלכתי.

ועוד הצדקה לשינוי: אם היה מחדל בתקופה שקדמה למלחמת יום הכפורים ואם הנהגת המדינה אחראית במישרין או בעקיפין למחדל זה, הרי תהיה זו טעות למקד את המחדל רק בתחום המדיני הבטחוני. אמנם, התשתית של המשק התרחבה בקצב מהיר בתקופת הנהגתו של ספיר, ותנופה זו — כך מוכח היום — היא המאפשרת לנו להרחיב את היצור הבטחוני ואף לספוג את המהלומות של תקופת הרום מסוימת. אך יש להודות גם שהשאננות והרגשה הבלתי מבוססת שלא צפוי שינוי, יצרה קהות חושים גם במשק.

● מול סחרחרת האינפלציה

המשק הישראלי גלש למסחרורת של אינפלאציה ועלית מחירים חודשים רבים לפני פרוץ המלחמה וזאת בקצב מהיר פי כמה מזה שהיה מקובל על פי עלית המחירים בשוקי העולם. נעשינו עניים יותר כבר בראשית 1973 אך האזרח הישראלי לא הכיר בכך. בולמוס הצריכה נמשך גם כשהוחל הפער במאזן התשלומים שלנו עולה. והוא נמשך גם היום כאשר אין עוד כל סליחה לשאננות.

אפשר כמובן לטעון, כי אימי האינפלאציה היו ידועים היטב במשרדי הממשלה והם אף הוכרו בנאומי השרים. אך מדיניות תקיפה יותר נמנעה בשל התנגדות ההסתדרות והחשש מפני התנגדות רחבה יותר.

אלא שאין להטיל את הקולר למחדל מפין זה בצואר העם וזאת מסיבה פשוטה: איננו יכולים להוליך את העם. אין ברירה אלא לבוא בטענות אל ההנהגה.

אפילו אפשר היה לקבל „הסברים" למה שלא נעשה כדי לתקן את המסלול שבו נע המשק בתקופה שלפני מלחמת יום הכפורים, הרי קשה יותר להבין שהדבר לא נעשה אחריה. דומה שנעשה מעט מדי כדי לנצל את „שעת הרצון" ששררה בציבור מיד לאחר המלחמה כדי להפעיל מדיניות כלכלית שיהיה בה עידוד לענפי היצור, סיוע מאסיבי ביצוא תוך פגיעה בשרותים ובצריכה המקומית. כאשר אנו שומעים כיום שסכנת החריגה ממדיניות השכר היא דווקא בקרב עובדי הבנקים, באמת קשה לדעת אם לבכות או לצחוק.

הממשלה לא הכינה מנהיגות בכל תוכניה שהיא כדי לעצור את ירידת יתרות המטבע או לצמצם את רמת הצריכה של המשק הפרטי והציבורי. די להבחין בשיירות הרכב הסותמים את כבישיה של תל־אביב, כדי לעמוד על כך שהמסכן בחלק שלה בידינו להסיגו היה מצומצם ביותר — ואולי אינו קיים כלל.

רושם ההצבעה במרכז מפלגת העבודה השבוע והתנועה שנוצרה בעקבותיה, מעורר מחשבה גם בדבר אפשרויות השינויים בהנהגה הכלכלית. דומה כי המוסמך במועמדים למשרה הרמה יבוא גם הוא על פתרונו, אם יחזור השינוי באוירה גם לתחום ענייני המשק.

יש להדגיש עוד כי כשהמדובר ב„הנהגה כלכלית" אסור שמושג זה יגע לשר האוצר בלבד. ה„הנהגה" חייבת להתחלק בינו לבין שרים אחרים בממשלה, היא צריכה לכלול גם את ועדת הכספים של הכנסת, את ועדת הכלכלה ובמיוחד את ראשיהן של ועדות אלה, החייבים לראות עצמם כ„צד שכנגד" לשרים אף אם המשימה המוטלת עליהם היא משנפת, וכן את ראשי ההסתדרות וראשי הארגונים הכלכליים והאחרים. אין ספק שחילופי משמרות בכל הענפים הגלה של השלטון הכלכלי במדינה יביאו ברכה לכל.

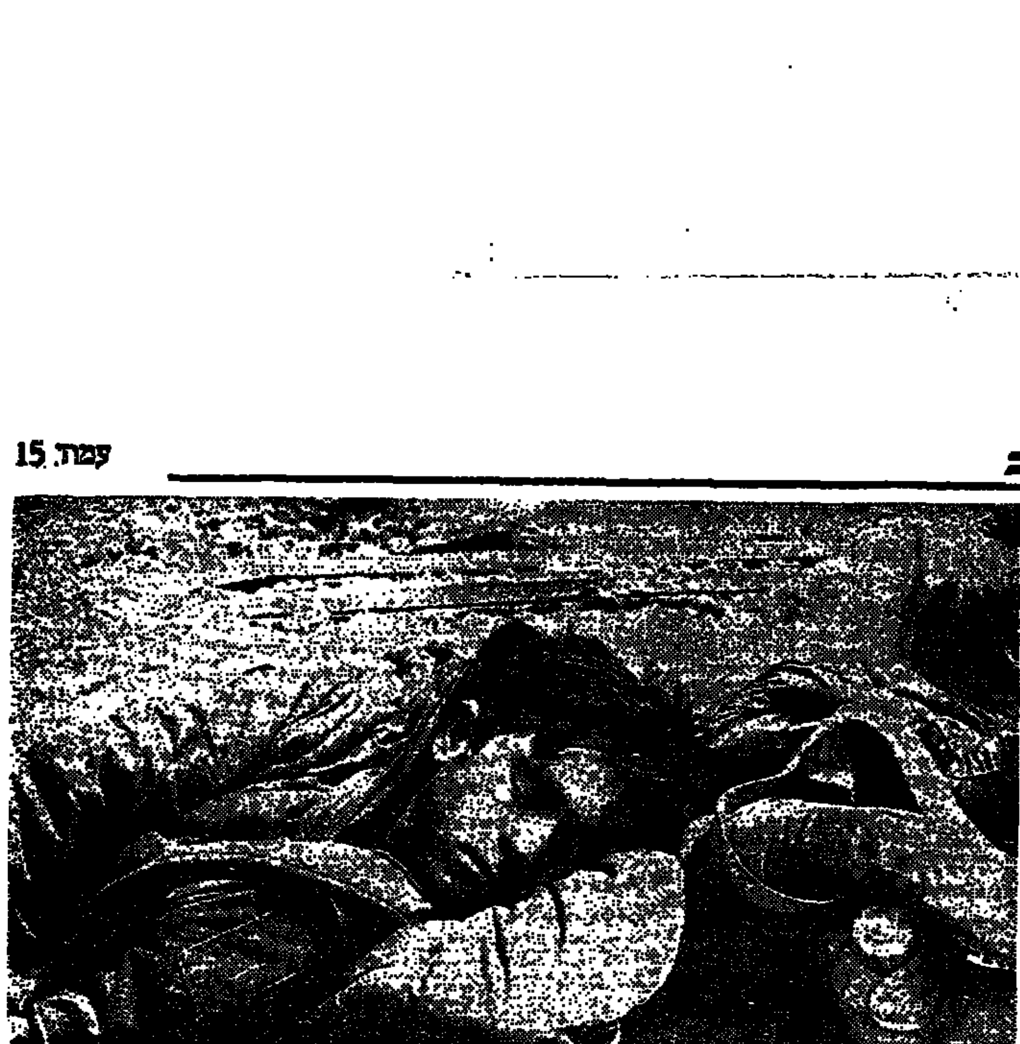

שעה של מנוחה ברמת־הגולן

מתתיהו פלד

לאחר ההכרעות במרכז ,העבודה'

את החלטת מרכז מפלגת העבודה להרכיב ממשלה חדשה יש להבין ראשית כל כדחיית מאוויה של ראש הממשלה להמשיך לשלוט ללא אמון העם, כממשלת מעבר, חודשים נוספים רבים.

ההתפטרות של ראש הממשלה, שבאה בעיקר על מנת להתחמק מן הצורך להדיח את שר הבטחון, נועדה להעניק לה אותו תוקף־פעולה שממשלה השולטת ללא זיקה לאמון הכנסת יכולה ליהנות ממנו על ידי ניצול לרעה של החוק המטיל על ממשלת מעבר להוסיף ולמלא את תפקידה עד שקמה ממשלה חדשה.

המגמה להוסיף ולמשול תקופה ארוכה, שהגיעה לכלל ביטוי בהתנגדותה הגלויה של ראש הממשלה לכל נסיון לגשת להקמת ממשלה חדשה, נתמכה, כידוע על־ידי השר פנחס ספיר, שניסה לאפשר לראש הממשלה מעשה אנטי דמוקרטי זה על ידי העלאת ההצעה לא לגשת להקים ממשלה חדשה עד לאחר הבחירות, שתתקיימנה לכל המוקדם בעוד שבעה חדשים.

עוד לא ברור מה גורלה של תבנית זו, שכן ראש הממשלה בעזרת השר ספיר עדיין מסוגלת להכשיל כל נסיון להקים ממשלה חדשה. אבל ברור כי מפלגת העבודה, הן בהחלטות הלשכה המדינית בכנסת, הן בישיבת המרכז, דחתה את הרעיון באורח עקרוני. החלטות אלה תתקבלנה בברכה בכל מקום, גם אם יתברר כי מפלגת העבודה לא תוכל להקים ממשלה חדשה. יש בהחלטות אלה דחיה של מהלך ששום משטר דמוקרטי אינו יכול להשלים עימו וצריך לקוות כי בבוא היום גם תוסקנה מסקנות המתחייבות מעצם הנסיון של ממשלת מעבר לשלוט לאורך ימים במעמדה זה.

הכנסת תצטרך להחליט בבוא היום, כי ממשלת מעבר עוברת מן העולם תוך זמן נקוב מיום התפטרותה. ואם עד אז לא תקום ממשלה חדשה יעבור השלטון לגוף שיוגדר בחוק, כגון ממשלה ארעית המתמנית על ידי הנשיא מתוך חברי הכנסת על פי מפתח סיעתי מסוים, שכהונתה אף היא מוגבלת לתקופה מוגדרת.

אין ספק, החוק שלנו מאפשר גורל של ממשל דיקטטורי מן הסוג שמנסה גב' גולדה מאיר להוציא אל הפועל — עכשיו.

בינתיים יש לקוות כי ראש הממשלה המיועד מטעם מפלגת העבודה, מר יצחק רבין, יצליח בהקדם להקים ממשלה חדשה, שתשרת עד הבחירות הקרובות. הצלחתו להקים ממשלה תהיה מותנית בשותפות שיעלה בידו להקים עם סיעות אחרות בכנסת. כמובן, ידוע, כי המפד"ל מתכוונת לערום קשיים בדרכה של ממשלה חדשה, תוך הצגת תביעה להקמתה של ממשלת חרום לאומית. אולם מר רבין יוכל לעקוף מכשול זה על־ידי צירופן של סיעות הליברלים העצמאיים ו„הרשימה לזכויות האזרח", וליצור בכך תקדים חיוני של הקמת ממשלה ללא הדתיים. ברור כי שתי סיעות אלה, התומכות בצדק רב בקיום בחירות בהקדם, יתנו את השתתפותן בהבטחה לקיים בחירות כאלה, ויש לקוות כי מר רבין ייענה ברצון ומתוך הכרה לתביעתן.

●

עמדתו של יצחק רבין לגבי בחירות חדשות בתאריך מוקדם ככל האפשר טרם התבררה כל צורכה. בראיון בטלוויזיה אמר בעניין זה דברים שיכלו לעורר רושם כי הוא מתכוון לדחות את הבחירות לשנת 1975. אם אמנם ינהג כך יוכיח קבל עם ועדה, כי לא מנהיגות חדשה צמחה מתוך מפלגת העבודה, אלא הגוש המנגנון המפלגה רק שמו מסכה חדשה על פרצופם. שאלה זו היא המטרידה כרגע כל מי שמאמין כי בחירות חדשות בהקדם הן צורך לאומי דחוף.

הכנסת הנוכחית היא יצור שנולד מת, ואין לה תקומה או תקוה. היא לא תוכל לייצג את העם משום שהיא נבחרה באורח בלתי־חוקי ואנטי־דמוקרטי. לפני הבחירות האחרונות, כאשר הועלתה דרישה „לפתוח" את הרשימות, האמינו ה„בוסים" המפלגתיים בכל חלקי הבית כי בכוחם להתעלם מתביעת הציבור, ולהמשיך כדרכם לטפח את האינטרסים המיוחדים שלהם. עתה ברור לכל כי לא היתה שגיאה חמורה מאין כמוה.

באחרונה סופר כי ראש הממשלה היוצאת העלתה בשעתה את השאלה בדבר דחיית הבחירות לזמן־מה ופתיחת הרשימות לאחר המלחמה, אולם „יגאל ומשה" הציעו לה לא לעשות זאת. מאז למדו שני יועצים אלה לקח חשוב. שניהם, גם יגאל אלון גם משה דיין, הודו במוצהר בשגיאה החמורה שבאי־פתיחות הרשימות. על יצחק רבין להבין, כי הוא לא יוכל להתחמק מלקח זה, ומוטב שלא יאלץ ללמוד אותו אף הוא כשני חבריו הוותיקים ממנו במפלגה.

ברור, כי מנגנון מפלגת העבודה, מתוך שיקולים חסרי כל אחריות לאומית, מוסיף לדבוק בסירובו לערוך בחירות כהלכתן. זה גוף שכנראה לעולם לא יוכל ללמוד ארחות דמוקרטיה, ואין כל סיכוי שיבין את אשר מתרחש בעם בימים אלה.

על מר רבין יהיה להאבק עם קהות־חושים זו ולקבוע כי מיד אחר הקמת הממשלה החדשה תציג הממשלה חוק בחירות, שיבטיח קיומן של בחירות חופשיות תוך הזמן המינימאלי ההכרחי, שהוא כנראה 100 יום. באופן זה הוא יוכל להקים קואליציה מתקדמת, בעלת אופי חיובי, המורכבת מן המעוף הכוחות הפרוגרסיביים בכנסת, ולהתייצב כמנהיג לאומי בעל שיעור־קומה.

יש לקוות כי אמירה מסוימת המיוחסת ליצחק רבין לא תתאמת בבוא שעת המבחן. נמסר, כאילו אמר שאם לא יוכל להקים קואליציה במתכונת הקיימת, יעדיף המשך שירותה של הממשלה הנוכחית, ממשלת המעבר, עד לבחירות. אם כך יעשה ישגה שגיאה אמורות.

●

צמד תמה זו מוסיף לעסוק בענייני בטחון המדינה כאילו לא קרה דבר בעת האחרונה. למרות שהאמון של הציבור בצמד זה נעלם כליל, ולמרות שהוקרה של שניהם נהרסה, הם מקיימים בידם שליטה שלא היתה דוגמתה על כל ענייני הבטחון ומוליכים את המדינה בנתיב הדה סכנות.

כאמור, מתוך רצון להוסיף ולשלוט בדרך זו, התכוונה ראש הממשלה היוצאת והגישה את התפטרותה לנשיא ועתה היא צופה תקופה, ארוכה יותר או פחות, של שלטון ללא פיקוח וללא בקרה. אך בינתיים היא נוהגת בדיוק כפי שנהגה מאז ומתמיד, בדרכים המונעות ממנה ומשותפה הוותר כל אפשרות לקבל החלטות והולמות את הצרכים.

על דרכיה העקלקלות של ראש הממשלה היוצאת בניהול ענייני הבטחון יודע עכשיו הציבור במפורש מתוך עיון בדו"ח ועדת אגרנט. גם ידוע, כי דבר לא נעשה מאז הוגש הדו"ח לתקן את דרכי השלטון ואת שיטות קבלת ההחלטות בעניינים הגורליים ביותר לחיי המדינה.

אמנם, ה„מטבח" אינו מעלים יותר מן הממשלה את החלטותיו אלא מציגן לפניה, אלא שהממשלה כשוללת כל אפשרות לבקר את הכבש, שכן הטכניקה הישנה מוסיפה לפעול. כל מה שראש הממשלה ושר הבטחון שלה מחליטים מוגש לממשלה בהבאת עדות שאינה נוקרת מפי ראש אמ"ן, ודברי הסבר שאינם נבדקים מפי הרמטכ"ל, ואין לממשלה כל דרך אלא לאשר את המוגש לפניה.

אמנם, הממשלה לא תהיה פטורה מאחריות לכל מה שהיא מאשרת בבוא יום הדין, אולם למעשה אין לה כל אפשרות לבלום את התהליך. התוצאה היא שאנו נתונים עתה בכל־המה מהורה והמהה המתנהלת על פסגות החרמון.

●

אף כי ההחלטות בעניינים אלה הן במפורש של ראש הממשלה ושר הבטחון היוצאים, הרי כל שר וכל מפלגה המשתתפים בממשלת הקואליציה הנוכחית, נושאים באחריות לפעולות המבוצעות בימים אלה על־ידם ולתוצאותיהם. אין להניח כי המפד"ל תהיה מסוגלת להעריך את חומרת המצב ואת סכנותיו, ולהעדיף שיקולים של אחריות לאומית על שיקולים צרים־מפלגתיים. אולם על סיעות ליב"ע ור"צ להבין כי הקמת ממשלה חדשה מיד היא צו השעה, ממש כשם שההכרח לקיים בחירות חדשות בהקדם.

לכן צריכות סיעות אלה ליזום עתה פניה אל יצחק רבין ולהודיע, כי לצורך שני מהלכים אלה, הקשורים ומותנים זה בזה, הן מוכנות להעניק לכל שיקול אחר, ולהצטרף אליו לקואליציה גואלת.

קואליציה כזו תגאל את העם מממשלת המעבר של גולדה—דיין; היא תציל את העם מסכנת חידוש המלחמה; היא תשחרר את מפלגת העבודה מצפורני הגוש המנגנון של מפלגת העבודה; היא תעניק לעם בחירות חדשות קרובות; ואולי לא פחות חשוב — היא תתן ליצחק רבין אפשרות להתגלות כמנהיג לאומי.

אך כל הדברים הגדולים הללו עלולים לא להיות, אם יראה יצחק רבין את עצמו כליורשה של הכוהנה שבצדודים נגזר להיות מיצבר המפלגה לראשות הממשלה. אם יבכה לזהרם את הקואליציה הנוכחית, אם יניח לממשלת המעבר להוסיף ולשלוט עד לבחירות, אם יתנור לדחיית הבחירות לאחר הקמת ממשלה במתכונת הקואליציה הנוכחית — בקצרה, אם ימשיך את ההתנהגות הפוליטית של מפלגת העבודה כפי שהתנהלה עד כה, יוכיח בעליל כי דבר לא הוחש בישראל. אז תעלה בכל חריפותה השאלה אם בכוחו של העם להושיע את עצמו בדרך כלשהי.

יעקב שרת

לנו או למנגנון?

מה שלא יעשה השכל יעשה הזמן ● בחיוני אשר כזה יכול להסתכן גם ראש אמ"ן ● אילו נפתחו הרשימות כדרישת השכל הישר מיד אחר המלחמה ● לתהליך ההבראה היה סיכוי גדול פי כמה וכמה ● אילו נדחו הבחירות לכנסת השמינית עד אחרי סיכום חקירת ועדת אגרנט ● לא היו מתבוססות הבחירות האחרונות לשוא ולא היתה קמה ממשלת מטבח לא אמינה ● אילו הוקמה ממשלה ליכוד לתקופת הביניים או ממשלת מעבר שלא באיוש הקיים עד הנה ● והיינו מחזיקים מעמד עד הבחירות האמיתיות ולא מנחים שהדמוקרטיה נעלמה ואיננה.

אבל מה שלא יעשה השכל יעשה הזמן ● כי מה שקרה השבוע ב„עבודה" הוא מהפכה, שבה נטל דור חדש בכוח את האדרת והדיח את הישן ● יודעים זאת גולדה ודיין ואבן, יודעים גלילי ואלון היסב שאין זה כלל תרגיל ● יודע בוודאי ספיר, אשר בינתיים את נפשו הציל ● או איך אומרים אצלנו כשאין יותר מה להגיד? ● לא נותר אלא לראות איך רבין ימלא את התפקיד.

אך האמת הינה שיש ויש מה להגיד לרבין אחרי ברכות ורוב שלמי תודה: ● אתה עוד לא ראש ממשלה, אבל כבר ראש „העבודה" ● הרבה הרבה תלוי עכשיו בך אם זה הגוף המזוקן יתרענן או יתפורר בתהליך המתמשך זה שנות עידן ● אתה, כן, נראה אם תחדש את פני מפלגתך מהר שם בבחירות בפנים, ובאיוש עוצמה, תשים דגש ● או כבשיטות שלמרבה הצער בסכתן הגעת לצמרת תהיה רק תרופת־פלא של הנעש ● אתה, בן המחנור והמרעלת, נבחן החל מהשבוע במעשה ובסגנון ● ובמהרה ידע הכל למי אתה — הלנו אם למנגנון ● ופה, יצחק, שמע עצתי, לא של חסיד שוטה אבל של נאמן ● פה מה שלא יעשה השכל גם לא יעשה הזמן.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ים־סוף־שסתום בטחון

מאת
אלוף (מיל.) שלמה אראל

הפעת הסטילים „רשף" ו„קשת" בזירת ים סוף מפנה את הזרקור אל ההתפתחויות האפשריות בזירה זו והשלכותיהן על מדיניות הבטחון של ישראל. כפי שפורסם, סטילים אלה וסטילים נוספים העתידים לבוא בעקבותיהם, הוזמנו ב־1968 ומהווים דגם משופר המותאם לתנאים המבצעיים הגיאוגרפיים והאקלימיים של זירת ים־סוף.

הדור הראשון של ספינות ה„סער" הוכיח את עצמו במלחמת יום הכיפורים הן באשר להפיכה המבצעית המוגנת ביטחון והן באשר ליעילות מערכות הנשק שלהן, נידותן, כושר עמידתן ואמינותן בתנאי לחימה אינטנסיביות בים. „רשף" ו„קשת" הוכיחו את עצמן במידה לא פחותה במלחמה בים התיכון והזיקה עליהן שהן מסוגלות לעבוד בשיטות המבצעיות שיועדו להן בזירה הדרומית. המאפיין אותן היא רב־גוניות נדירה באניית מלחמה. הן מסוגלות להתמודד בהצלחה עם אניות שטח מכל הסוגים באמצעות טילי „גבריאל" ותותחי 76 מ"מ, להתגונן ביעילות בפני התקפות אוויר, לגלות ולהשמיד צוללות ולהגן על השיט האזרחי. נוסף לכך הן מצטיינות בניידות גבוהה, טווח הפלגה וכושר שהייה ממושך בים, כפי שהוכח בהפלגה שביצעו סביב יבשת אפריקה — תכונות שתאפשרנה לחיל הים לקיים נוכחות בכל מקום בזירת ים־סוף, עד למיצרי באב־אל־מאנדב, בתנאי שיעמוד לרשותו כוח מספיק מבחינה כמותית.

במלחמת יום הכיפורים, שלט חיל הים הישראלי בזירת הים התיכון (אם יתעלמו את צי מעצמות העל), וביקר במיכלי התופים של מצרים וסוריה, מנע מן האויב כל אפשרות פעולה בים, הטריד את חופיו ויצר איום מתמיד על עורף האויב. הזקה על החיל שאינו נח על זרי הדפנה והוא שוקד להפיק לקחים ולשפר את אמצעי ושיטות הלחימה שלו כדי לשמור על עליונותו האיכותית גם בעתיד. לפיכך, אין זה מן הנמנע שחיל־הים יהיה מסוגל לקיים עליונות על פני הצי המצרי וציים אחרים השוכנים לחופי ים־סוף, אם יעמוד לרשותו מספר מספיק של סטילים מדגם „רשף", דבר שהוא בהחלט בגדר יכולתה של התעשיה הישראלית. לפוטנציאל זה משמעות מדרגה ראשונה לאור ההתפתחויות האפשריות באזור זה בעתיד.

● חופש שיט

אין צורך להרחיב את הדיבור על החיוניות שבשמירת חופש השיט במרחב ים סוף, בו עובר נתיב הקשר מהמפרץ הפרסי ובארות אבו־רודס לאילת ובו תלוי יצוא המחצבים והדשנים וסחר־החוץ שלנו עם המזרח הרחוק, אוסטרליה ומזרח אפריקה. מקובל עלינו לחשוב שפעמיים יצאנו למלחמה, לפחות בחלקו, עקב חסימת נתיב שיט זה על ידי המצרים במיצרי טיראן. מיצרים אלה היו במשך השנים לסמל ונפתח לשאלת חופש השיט, אף כי היה צריך להיות ברור לכל המתבונן במפה שהמצרים, שלרשותם בסיסים יציבים רבים בים־סוף, היו מסוגלים בכל עת להטיל הסגר על השיט לאילת גם במיצר באב־אל־מאנדב ובכל מקום אחר בנתיב העובר לכל אורכו של ים צר וארוך זה. ואכן, דווקא אחרי מלחמת ששת הימים, כשנעשה הסגר במיצרי טיראן, משנסגרה תעלת סואץ והצי המצרי בים סוף נותק מהעורף שלו ואיבד חלק ניכר מכושרו המבצעי, הוסט אז הדגש על פתוח בהיקף רב של נוכחות הצי של ישראל בזירה הדרומית. ואמנם, במלחמת יום הכיפורים, בטרם הספיק כוח זה לבוא לידי ביטוי, הסגו המצרים את השיט בזירה זו ולא זו בלבד שהדבר גרם הפסדים כלכליים גדולים, אלא שגם הבית המבזר אחרי המלחמה הפכה נושא למיקוח. יש להניח שבמבצע של „תן וקח" שהביא להפרדת הכוחות קילקלנו מכוח הפורתה. מה שהכוב בעיקר הוא ש„טילים והצורות בכטח" בעת הפסקת האש נאלץ להכיר בהסגר כעובדה. בהינתן ניסיון ישראלי להעזה לביטול של כוח.

● הנוכחות הימית הסובייטית

את ההתפתחויות האפשריות בעתיד יש לחזות לאור הפתיחה הצפויה של תעלת סואץ והגברת המעורבות הסובייטית באזור כולו. ככל שנרצה לאתר את בעיות הבטחון הלאומי שלנו לתחום המאבק בינינו לבין הערבים בלבד, אין אנו יכולים להתעלם מהעובדה שלברית המועצות מטרות כוללות באזור, שלשם קידומן היא תומכת בערבים במלחמתם נגדנו וש־ארצות־הברית שואפת לשמור לפחות על הסטאטוס קוו והכיכה בנו בעת בין היתר גם מטעם זה. לפיכך, שינויים במעמד והיערכות המעצמות באזור ישפיעו על מצבנו הבטחוני, בין אם נהיה מעורבים בכך או לא. ומבחינת היערכות שלנו באזור הפוטנציאל הצבאי שלנו מהווה גורם בשיקולי המעצמות אם נרצה בכך אם לא.

את המגמה שבריה"מ שואפת להגיע להגמוניה באזור הנפט של המפרץ הפרסי ונתיבי ההובלה שלו למערב, דומני שאין צורך עוד להוכיח. יש לראות את המגמה הבהנכחות הסובייטית, הוא: בים התיכון, דרך ים־סוף, והאוקיאנוס ההודי ועד לכפרי המפרץ הפרסי כמערכה אחת המוקמת הולכת ונשלבת. אלא שסגירת תעלה כאז מאז 1967 האיטה באופן ניכר תהליך זה, והעמידה בפני הסובייטים בעיה לוגיסטית קשה של החזקת כוחות צי במרחקים עצומים מבסיסים. הודות לכך היתה עד כה הנוכחות הימית הסובייטית במזרח לסואץ מצומצמת, ארעית ובלתי מרשימה.

אך כי „נוכחות ימית" הפכה למושג נהדר בשנים האחרונות ותעסוקה מרכזית בלקסיקון הפוליטי, כן הראוי לעמוד בקצרה על משמעותה, שהרי שמדברים על יחסי־הכוחות הימיים בין המעצמות באזור כל שהוא, אין איש מצפה לעימות ישיר ביניהם בצילום של איתות ברעיני. ראשית יש לזכור, שכדי להגיע לכל מקום שהוא בעולם כבלי לפגוע בריבונות של מדינה אחרת, חייבים לעבור דרך הים. הסובייטים הוליכו עם אמת פשוטה זו רק לאחר מלחמת העולם השניה בעוד שמעצמות המערב נהגו לפיה מאות בשנים. כדאי להזכיר בהקשר זה סדרת מאמרים של האדמירל גורשקוב, בונה הצי הסובייטי החדש ומפקדו, המתפרסמים בתרגום בכתב העת של המכון הימי האמריקני. הקולוניאליזם הסובייטי המודרני אינו פועל בשיטות הישנות של תפיסה כפולה וכיבוש שלאחר עליהן הדגל. הוא פועל בדרך של סיוע ומתן תמיכה כלכלית, פוליטית וצבאית והשמסים המשטרים המשתעבדים לברית־המועצות. בדרך של חדירה וליבוי מלחמות מקומיות תוך סיוע לצד הרצוי לברית־המועצות. בעבר זמן רב שימש הצי האמריקני ב„שוטר העולמי". בתקופת המלחמה הקרה גובשו בארה"ב הדוקטרינות של „כוחות התערבות ימיים", או כפי שכינו אותם לפעמים „כוחות לכיבוי שריפות" המשמשים באזורי מפתח ומבטיחים את שמירת הסטאטוס קוו. הנוכחות הימית הסובייטית באלה נועדה לנטרל קונצפציות אלה. נוכחות הדדית כמפני ציבת בין המעצמות מביאה לנייטרול הדדי ולא„התערבות" (בצורה גלויה לפחות) המביזחת בדרך כלל את הצד האגרסיבי והיזם שינוי הסטאטוס קוו.

● התעלה — מנוף לסחיטה

וזוהי המשמעות של הנוכחות הימית הסובייטית אשר עם פתיחת הסכר של תעלת סואץ עשויה לשטוף את ים־סוף, האוקיינוס ההודי והמפרץ הפרסי ותשאף לזרז את התהליך של שיעבוד הארצות השוכנות לחוף ימים אלה לרצונה של ברית־המועצות. פתיחת התעלה משרתת, איפוא, בראש וראשונה את האינטרסים של ברית־המועצות.

למצרים, פרט לתועלת הכלכלית הישירה כמתפעלת, עלולה התעלה לשמש מכשיר לסחיטה פוליטית וכלכלית במדרגה ראשונה, מכשיר שנוסה במידה ב־1967. כאז בתכלולת שיטת הסחיטה והגיעה לדרגת של אמנות. פיתחו אותה לראשונה הארצות המפיקות נפט היום ומתארגנות לכך גם הארצות המייצאות חומרי גלם. לצאתר היתה פעם קונצפציה של „שותפות" בין הארצות המפיקות נפט ובין הארצות שדרכן עובר הנפט לשווקים. מצרים, שאין לה עושר טבעי לסחור בו וה„סחורה" העיקרית שלה היתה עד כה הנכונות של מנהיגיה להוביל המוני מצרים לטבח, תקבל לידיה מנוף חדש להתעשר בו, לאחר שהתנגדות בהצ־ תהיה להזהם וכלכלת אירופה תתאים את עצמה למצב החדש.

לפי הקונצפציה השוררת אצלנו, ישראל מעוניינת בפתיחת התעלה באשר היא תביא לנורמאליזאציה באזור ותרתיע את המצרים מפני הרפתקאות צבאיות מחודשות העלולות להביא שוב לשיתוק התעלה. אפשר לחלוק על תפיסה זו. המצרים הוכיחו בעבר שאבדות וחורבן אינם מרתיעים אותם. סביר לא פחות להניח, שהפעלת התעלה תעשה גורם מרתיע כלפי ישראל. מעין תעודת ביטוח בידי המצרים, מתוך הנחה שישראל, גם אם תותקף שוב, תימנע מלהקים את כל העולם נגדה על ידי כך שתגרום להפסקת התעלה בשלישית. אולם אין אני בא לחלוק על התבונה שבהסכמת ממשלת ישראל לפתיחת התעלה. ייתכן שאין היא בת חורין להתנגד לכך. יתר על כן, אם הממשלה סבורה שיש סיכוי כלשהו לשלום — מחובתה לעשות למענו את כל הוויתורים שאינם בבחינת יהרג ואל יעבור. אולם דומני שאיש אינו חולק היום על כך שבד בבד עם באמצעי השלום עלינו להיות מוכנים למלחמה. אפשר להרכיב תמריצים אין מפני להזדיב פעולות האיבה או הסלמתן, החל בהפגנה ארטילרית, דרך הסגר במיצרי באב־אל־מאנדב ועד למלחמה כוללת.

● אופציות חדשות

אחת הבעיות המרכזיות בקביעת מדיניות הבטחון של ישראל בעתיד תהיה קיום מיגוון רחב ככל האפשר של תגובות אפשריות בהתאם לאופי היוזמה הצבאית של האויב, עמדת המעצמות ושיקולים מדיניים אחרים, צבאיים והיבטיים. לשון אחרת, עלינו יהיה לשמור על מספר אופציות פתוחות לכל מצב אפשרי. למעשה לא היה בידי ישראל בעבר כל פתרון לבעיית חופש השיט פרט ליציאה למלחמה כוללת. בעקבות מלחמת יום הכיפורים וההבנות שחלו במעורבות המעצמות באזור דומה שגם מלחמה כוללת עשויה להיות מוגבלת למדי. לפחות עד כמה שהדבר נוגע לחופש הפעולה של צה"ל. יש לראות כמצב כאפשרות שבו ברגע שיתברר שיד צה"ל על העליונה בשדה הקרב, יופעל לחץ בינלאומי להפסקת אש, מלווה באיומים להתערבות, סאנקציות וכדומה. הרי כבר נתנסינו בזאת. במקרה של יוזמה מצרית חדשה, בסיני או בים ספק אם ברית־המועצות תרשה לנו למיגל לכבוש מחדש את הסואץ או לבצע הפצצות אסטראטגיות בלב מצרים. התקוות האפשרית, שלישראל יהיה מותר רק להתגונן ומשעבור למתקפה תופסק המלחמה בטרם הושג הכרעה משמעותית, איננה מרנינה ביותר. עלינו לבנות היערכות מצב שבו יוכלו הערבים לצאת למלחמה במועד הרצוי להם כאשר יש כי שהוא לכך שגם אם לא יצליחו, לא יפסידו בה יותר מדי. צה"ל חייב לפתח את היכולת לנקוט ביוזמה מיתקפתית מיידית בנקודות שונות על פני הזירה, בד בבד עם הבלימה בחזית העיקרית, וליצור עובדות בשטח עוד לפני גמר שלב הבלימה. עובדות שיתנו בידינו קלפים למיקוח במשא ובמתן שיבוא אחרי הפסקת האש.

נושא זה טעון בדיקה יסודית ואין הכוונה להרחיב עליו את הדיבור כאן אלא בהקשרו לזירת ים־סוף. ים זה, שהיה בעבר נקודת התורפה לישראל יכול להפוך למרחב ליוזמה ישראלית בזמן מלחמה וליצירת איום על עורף מצרים ונתיבי השיט שלה. שליטת מצרים בתעלת סואץ נותנת בידה רק מפתח אחד לשיט בנתיב בינלאומי זה. המפתח השני והמכריע יכול להמצא בידי ישראל אם תשכיל לפתח ולשמור על עליונות ימית בזירת ים סוף. מבט אל מפת הזירה מלמד, ללא צורך להיכנס לפרטים, שמצרים חשופה ופגיעה במרחב זה הרבה יותר מישראל.

ההיבט הגיוני של הזירה הדרומית קשור לתחרות הצפויה בין מעצמות־העל על ההשפעה בזירה זו. אין זה סוד שהדעות בוושינגטון חלוקות לגבי התבונה שבפתיחת תעלת סואץ. מדיניות ההפשרה כפי שהיא מונהגת כיום על ידי ארה"ב נתונה לביקורת קשה ורבים הסוברים שבריה"מ היא הנהנית העיקרית ממנה לפי שעה. אין ספק שבריה"מ ממשיכה, בחסות ההפשרה, במדיניות ההתפשטות שלה, אף כי גם היא מעוניינת בוודאי בהיבטים אחרים של ההפשרה כגון הגבלת החימוש הגרעיני והסכמים כלכליים שונים. אין זה מענייננו לקחת חלק בוויכוח הפנימי בארה"ב כשם שאין זה מענייננו להיות גורם רצוני בתחרות בין המעצמות באזורנו, אף כי קשה להיות אדיש לאפשרות שבים מן הימים תשתלט ברית־המועצות על כל האזור. אנו זקוקים לסיוע הצבאי והמדיני של ארצות־הברית ואנו רוצים לקוות שהוא ניתן לנו בראש וראשונה בשל הידידות שרוחש לנו העם האמריקני ותמיכתו בצדקת ענייננו. אולם תהיה זו תמימות לחשוב שבצד הידידות, אין זה אינטרס מובהק של ארה"ב שישראל חזקה תתקיים באזור. מידת התמיכה של ארה"ב בעצמאות הספציפיות של ישראל והתביעות תלויה בקואליציות שונות בתוך הממסד האמריקני אולם במידה רבה היא תלויה גם במשקלנו הסגולי, בפוטנציאל הצבאי שלנו ובתרומתנו למאזן הכוחות באזור.

יש בכל זאת הבדל בין גורם המסוגל רק להגן על עצמו ובין גורם שיש בו גם אלמנט מרתיע כלפי שינויים חד־צדדיים במרחב זה. אין אנו חייבים אלא לדאוג לעצמנו ואין עלינו לעשות דבר בתחום הצבאי שאינו משרת בראש ובראשונה את הבטחון הלאומי שלנו. אבל אם היערכותנו הבטחונית עולה בקנה אחד גם עם האינטרסים של ארה"ב ועשויה להגביר את מספר התומכים בנו בחוגי השלטון, בוודאי שאין בכך פסול.

● תגובה גמישה, יוזמות אסטראטגיות חדשות

דברים רבים השתנו בעקבות מלחמת יום הכיפורים והם מחייבים הערכה מחודשת של מדיניות הבטחון שלנו בשטחים שונים. התקוה זה באמצעים לשלום, שאין כאן המקום להעריך את סיכוייו, אין בהם כדי להפחית כמלוא הנימה מההכרח שבהתעצמות וכוננות צבאית. מאז המלחמה היינו עדים לדברי ביקורת ונעשבצו על אודות דוגמאתיות ושמרנות שקנו להם שביתה בתפישה הצבאית של צמרת הבטחון בשנים שלאחר מלחמת ששת הימים. בין אם הביקורת מוצדקת או מוגזמת, אין ספק שמוסכמות רבות נפלו במלחמת יום הכיפורים וביניהם גם מוסכמות לגבי הזירה הימית. בראשית 1968 נשמעו הצהרות בנוסח זה מפי דרג בכיר ביותר לפיהן נקבע שישראל איננה מדינה ימית(!), ואין לה בעיה של הגנה על נתיבי השיט. שהתפקיד היחיד של חיל הים הוא להגן על חופי המדינה מפני הרעשה מהים, שצי הערב אינם מעניינים אותנו כל עוד אינם מתקרבים לחופי ישראל ועוד דברי חזון כהנה וכהנה. והנה במלחמת יום הכיפורים הגן חיל הים על חופי המדינה בצורה אפקטיבית ביותר במבואות אלכסנדריה ולטקיה, השמיד כוחות אויב רבים ליד בסיסיהם ובהכם, וזרע הרס וחורבן לאורך חופיו. עשרות רבות של אניות סוחר פקדו את נמליהן בים התיכון בתקופת המלחמה בחסותו של חיל־הים ומנעו את שיתוקו של סחר החוץ של המדינה. אפילו יצוא ההדרים החל ונמשך בעיצומה של המלחמה. יתר על כן, חיל הים אף איבטח אניות שעשו את דרכן ארצה בעיצומה של המלחמה. בהזדמנות בזמן המלחמה לשיחת חולין של הרשני חיל־הים, בה התבטא קצין צה"ל בכיר לאמור: „לכל ההישגים האלה לא יהיה כל ערך אם תוטבע אניה אחת". היתה זו זכות גדולה בשבילי לשמוע דברי אפיקורסות כאלה בפי אנשים שבמשך שנים רבות שללו כל צורך בקיום חובלה ימית בזמן מלחמה והפריחו בזמנו את הסיסמה של „אף מיל לסטיל". אולם למרבה הצער, בהיעדר עדיין עוצמה ימית ארוכת טווח בים סוף, נאלצנו להפסיק את השיט לאילת במשך המלחמה. יש לקוות שמסקנות זה יתוקן עכשיו.

אין הדברים האלה נכתבים לשם קינטור אלא כדי להתריע בפני סכנות של דוגמאתיות ומתבליטיות בתפישה הבטחונית של ישראל. הערבים הרחיבו את מלחמתם בנו בכל התחומים, בתחום הצבאי, המדיני והכלכלי. על פני מרחב הילך וגדל ומיגוון יותר של שיטות לחימה והסתייעות בדינות נוספות, כאילו גובלות עם ישראל, למתנה הנלחם בנו באותו אקטיבי. בצד באמצעי השלום עלינו לפתח אפשרויות של תגובות גמישה ויוזמות אסטרטגיות חדשות ולהעמיד, בין היתר, לרשות הדרג המדיני יותר אלטרנאטיביות ויותר כושר מיקוח במאמציו להגיע להסדר מדיני. הדבר מחייב פיתוח כוחות מיוחדים, המוצעים בהסוה השלישה האווירית והימית בפסה אשר יכבדו כבוד מלא את נתוני המרחב והמכן ויתנו בפני ביטוי לעדיפות האיכותית של צה"ל.

ההתפתחויות הצפויות בזירת ים־סוף עם חידוש השיט בתעלת סואץ מזכנות בתוכן סכנות של ההגבלות באינטרסים חיוניים שלנו ונסיונות להגביר את בטחוננו במרחב זה. ישראל היא „מדינה ימית" או לא קובעים הגיאוגרפיה, האויב והכלכלה הלאומית שלנו. יש לנו את הכישרון הטכנולוגי והאנושי להיות גורם דומיננטי בזירה הימית של ים־סוף וצריך לקוות שהסטילים „רשף" ו„קשת" הן הסנוניות הראשונות לקראת התפתחות כזאת.

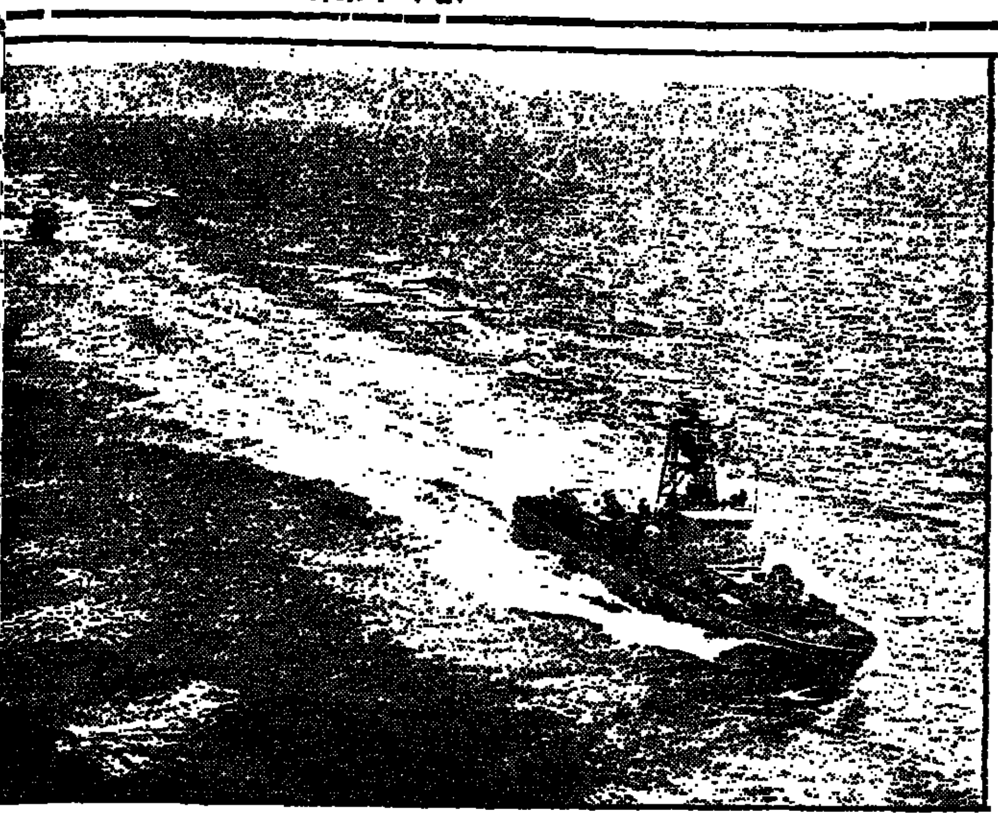

ספינת טילים ישראלית במפרץ אילת

„במלחמת יום הכיפורים היה מונח על כף המאזנים גורלה של אירופה"

מאת יוג'ין רוסטאו

המחבר, פרופסור למשפטים באוניברסיטת ייל ונשיא „האגודה למען הברית האטלאנטית", שימש תת־שר החוץ של ארה"ב לעניינים מדיניים בשנים 1966 עד 1969.

על אף כל הסיכונים הכרוכים בכתיבת היסטוריה על דרך „מה היה אילו..." יש רגליים לטענה, כי מלחמת העולם השניה לא היתה פורצת לוא הסכימו בריטניה וצרפת להפעיל כוח בשעת הצורך, כדי למנוע ביטול פירוזו של חבל הריין ב־1935. אולם באמצע שנות ה־30 לא היתה בריטניה מסוגלת להחלץ מן התרדמה שמנעה אותה מלעמוד על הסכנה ומלהחלץ לטיפול בה.

מלחמת יום הכיפורים בזירת הים התיכון עוררה שאלות מאותו סוג לגבי מעצמות הברית האטלאנטית, לגבי סין ולגבי יאפאן. כולן תמימות דעים, שיש להתנגד להגמוניה סובייטית באירופה או באסיה. שליטה סובייטית בגוש האראסיאתי תשנה את מאזן הכוחות בעולם, ותסכן את השלימות הטריטוריאלית והעצמאות המדינית של המדינות האלה ושל רבות זולתן. אולם דעת הציבור באירופה ובאמריקה, שהורדמה מדיבורי־ההרגעה של „דטאנט", השגורים בפיותיהן של כמעט כל ממשלות הברית, יודעת רק במעורפל את מהות המאורעות של הזמן האחרון ואת המקופל בהם.

ברז'נייב הפר הבטחתו לניכסון

כרגע מועטים מדי במערב מנהיגים מדיניים כצ'רצ'יל ותרומן, אדנאואר, דה גאספרי, אצ'יסון, אטלי, שומאן ומונה — אישים שסמכו על עמיהם ומוכנים היו להציע להם את דם, יזעם ודמעות. „דטאנט" עם בריה"מ — הסכם בדבר קיום־יחדיו בשלום מתוך כיבוד מגילת האו"ם לגבי מניעת השימוש בכוח או האיום בכך בתחום היחסים הבינלאומיים — הוא מצב מדיני שמעצמות המערב חותרות אליו מעבר לכל המכשולים ומשנת 1945, ובעצם עוד לפני כן. היא תהיה בכל עת אותה המטרה החשובה של מדיניות המערב.

אולם מלחמת יום הכיפורים ותוצאותיה מלמדות, שעדיין לא הושגה מטרה זו. התפקיד, שמילאה בריה"מ במלחמה זו היה תפקיד עקוב, והיא מילאה אותו בזדון. זהו תפקיד שבשום אופן אי אפשר להעלותו בקנה אחד עם מגילת האו"ם ועם החלטות מועצת הבטחון, ולא עם ההבטחות שהבטיח לאחרונה ברז'נייב לנשיא ניכסון בהסכם־הדטאנט האומלל מה־29 במאי 1972.

כי ברז'נייב הבטיח אז הבטחה פומבית לארה"ב כי לא זו בלבד שבדרך כלל תקיים בריה"מ את הכללים של „קיום יחדיו בשלום" אלא שתפעיל את מלוא ההשפעה למען יישוב דיפלומאטי של הסכסוך הערבי־ישראלי על פי החלטות מועצת הבטחון מספר 242, מה־22 בנובמבר 1967. את ההחלטה הזו הגישה בריטניה בתמיכה בלוכדת של הדיפלומטיה האטלאנטית בהשתתפות מלאה של כל מעצמות הברית פרט לצרפת. ההחלטה 242 קוראת לצדדים להגיע לכלל הסכם שלום על פיו תפנה ישראל את השטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים והיא אל גבולות בטוחים ומוכרים, שיתו על פי הסכם השלום. כיוון שמצרים הפרה את ההסכם עם ישראל, שנעשה עם ארה"ב בשנת 1957, אין ההחלטה 242 מחייבת נסיגת ישראל מקווי הפסקת האש, עד שיגיעו הצדדים לכלל הסכם כולל של שלום הקובע:

* סידורי בטחון, ובכלל זה אזורים מפורזים.
* ערובה לזכויות שיט בנתיבי השיט הבינלאומיים שבאיזור.
* ישוב צודק של בעית הפליטים.

וזוהי תמצית „עיסקת החבילה" הנודעת שבהחלטה 242, שנתבססה — ויש לקוות שעדיין מתבססת — בין מעצמות הברית האטלאנטית ומדינות רבות זולתן. ב־1967 אמרו נציגים סובייטיים על ההחלטה 242 כי זוהי הפעם הראשונה בימי המלחמה הקרה שהם נוקטים לשון „עיסקת חבילה" במובן הזה.

המהלומה החמורה ביותר של בריה"מ נגד הברית האטלנטית

אך לא זו בלבד שבריה"מ לא שידלה את מצרים ואת סוריה, שיבואו למשא ומתן כפי שמחייבת ההחלטה 242, אלא שבמשך שנים הוציאה מיליארדי דולארים והעסיקה מומחים לאלפים באימון, בציוד ובארגון של הצבאות הערביים לקראת התקפתם ב־6 באוקטובר 1973. אף שנשיא מצרים אנואר סאדאת סילק את אנשי הצבא הסובייטים ממצרים ב־1972, השתתפו במלחמת יום הכיפורים אנשי צבא סובייטיים רבים — לא כלוחמים בחזית, אלא כמתפעלים של ציוד טכני צבאי מתוחכם מאוד וכן כיועצים. בריה"מ העניקה מלוא תמיכתה הדיפלומאטית למלחמה זו, והמריצה מדינות ערביות מרוחקות להצטרף אל המערכה. בריה"מ סירבה אף לדבר על הפסקת האש, עד שהוברר כי הנצחון הוא לישראל. כוונת הסובייטים היתה לנצל את איבת הערבים לישראל ואת התנגדותם לעצם קיומה כנפץ שיצית מלחמה, אשר תעליל באופן שלא ניתן להציבן ותכסה על ארצות ערב הלוות גבורה בחסות הסובייטים. לא קשה לשער, מה היה הלם, שהיה פוגע במוראל של דעת הציבור המערבית, לוא הביאה המלחמה לחורבנה של ישראל.

מלחמת יום הכיפורים לא יכלה להתחולל בלעדי תמיכת בריה"מ. שהציגה לעיני הערבים קסם, שלא יכלו שלא להתפתות לו: לשים קץ למה שהם רואים כעול, שנגרם משורה ארוכה של מאורעות שראשיתם בהצהרת בלפור. זו היתה המהלומה החמורה המחמירה ביותר של בריה"מ נגד הברית האטלאנטית בכל התקופה שלאחר מלחמת העולם השניה: נסיון נועז, מתוכנן היטב, לבודד את אירופה, לפרק את נאט"ו, ולסלק את ארה"ב מן הים התיכון ומאירופה עצמה.

בהשתלטות על הקשת הרחבה ממרוקו עד איראן היו הסובייטים מ־

(סוף בעמוד 24)

כנס חרום ארצי
לעזרה לפרדסנים
בעונת המלחמה
יתקיים
ביום ראשון, ו' באייר, 28.4.74 בשעה 11.00
באולם בית סוקולוב, רחוב קפלן 4, ת"א.
ראשי ענף ההדרים והפרדסנים
יציגו תביעות הענף והפרדסן.
ציבור הפרדסנים מכל הסקטורים
מוזמן להשתתף בדיון.
התאחדות האכרים בישראל

לקראת עידן של משברים

מאת אלי אייל

מן הראוי שמנהיגי ישראל יפקחו עין על המתרחש בעולם ● ארה"ב התפכחה מאשליות ה"דטאנט" ● צפוי משבר בחומרי גלם ובעקבותיו — במזון ● האינפלאציה העולמית מסכנת את המשטרים הדימוקרטיים והרוסים כבר מעלים את האפשרות ש"משהו באירופה יזוז פתאום" ● השאלה המטרידה את המומחים האמריקנים: התפתת ברית המועצות בהתקפה מונעת על סין? ● קיסינג'ר חושב שיש סיכוי לעצור את מרוץ החימוש ושלזינגר אינו מאמין ● על ישראל להגמיש את מדיניותה ולנסות לפורר את הקואליציה הערבית הניצבת מולה

"לא יזיק למנהיגי ישראל", אמר השבוע פרופסור זאב (וולטר) לקויר, מומחה לאומי למעצמות, "לעבור ... מזורו על המצב העולמי".

...זמן קצר ביקר פרופ' לקויר ... "מכון וינר לתולדות זמננו" ...גדון, יו"ר מועצת החקר של ...ון ללימודים אסטרטגיים ובינ...ים" בוושינגטון ופרופסור ...עליה של המאה ה־20 באוניבר... תל־אביב), בארה"ב הגיע ...זה עם שר החוץ הנרי קיסינג'ר ...שר ההגנה ג'יימס שלזינגר. ...עם בקבלת בוושינגטון האמרי...כי "הבוחות האורך הוא השבוע", ובכל זאת התרשם לקויר כי ...עמון הפוליטיה פהזהה להאזין ...דרישה עם מומחים זרים על ...ות ומגמות במדיניות הבינלאו... אך בעוד שזה שבה־שנתיים ...ה ארה"ב בחיכוך פניני על ...עם (ההידברות עם בריה"מ) ועל לאירופה ולרוסיה, הנה עתה ...חרי מלחמת יום הכיפורים — ...ממד חדש לכל ניתוח בינ... כל כללי המשחק הבינלאומי ...לקחי מלחמת אוקטובר.

...יחות שהיו לזאב לקויר בוושינג... ניסו הוא ובני שיחו לא רק ... את האכזבה מן הדטאנט, בעיקר, לבדוק, לנתח ולחזות ...את המשברים העולמיים בעתיד.

שאלה: האם האכזבה מן הד... כבר נותנת אותותיה ביחסי ... — בריה"מ?

לקויר: לפני שנה רווחה ההנחה ...ית שהעולם מתקרב לתקופה ... יותר, מתונה, של סדר־עולם ... עידן העימות כבתיים והולך ... משברים קטנים יהיה שיתוף ... בקנה מידה עולמי.

הנחות שנתבדו

...בר שבריה המועצות הגיעה ל־... צבאי עם המערב, המדינאים ...גים הסובייטים הם זקנים ו...ם חסרי דינמיות, שכבר השיגו ...ה שרצו ועתה משאירים כשהם שאהרים. כן נסתיימה מלחמת ...ם ואירופה ואמריקה עייפות מ־...ות ומעיכותיהם, והיו הרבה מיש־... לב. לרבות ההנחה שאירופה ...הן מעצמות־על, וההנחה שקיסינג'... ...צה "סדר עולם מתומש" ("פנ־ טאגונל") שחמשת עמודיו הם ...ה, יפאן, סין, בריה"מ ואמריקה. ...שיקף, כמובן, את הרצון ה־...פי לסגת ולהתקפל. ...ך הנחה עשתה לה כנפיים: ב־... של ימינו הכוח הצבאי כבר ...מתרגם את עצמו למשוואה ...ית ואין זה חשוב אם יש לך ...טילים או אלף טילים. ...חות האלה נתבדו. יש כוח ל־... הצבאי ומדינות קטנות יכולות ... בריה נגד מדינה גדולה.

שאלה: מה הביא להתפכחות?

לקויר: מלחמת יום הכיפורים. היא ...ה יכולות הצבאי השפעה פו־... ויש קשת של אי־בטחון הער־... בצאנצ'וריה, דרך הודו, דרך ...ית ועד סקנדינביה. כלהמת יום ...ריס גם הוכיחה, שמחוץ לברית ...' ולברית ורשה, יש ארצות קט־ ...שתהיינה נתונות בלחץ סובייטי ...הוא, שהלחץ צריך לפייס את ...הכוח הצבאי הוא הקובע. ב־... אלה אי אפשר לדבר על ...עם בריה"מ.

הרוסים אינם מסתפקים בשוויון

...מריקנים גם חשבו לפני שנה ...סים יסתפקו בשוויון עם ארה"ב. ...שהובעה בפנטגון ומתוצה לו ...כי אומנם התקציב הצבאי של ...מיליארד דולר מעיד לכאורה על ...בכל צד, אבל לארה"ב יש ...מקבוצי ויש להוציא סכומים ...ם על משכורות. בעוד שברוסיה ...ניוס חובה והחלק הארי של ה־...ב מוצא על נשק והערכות חוי־...של טילים. ...סים אומרים בגלוי: אנו זקו־...לכושר של לחימה בשתי חזי־... כשכוונתם למלחמה במערב ...ופה) ובמזרח (סין) ולכן הם ...ים, לדעתם, לעדיפות ולעליונות ...ארה"ב.

שאלה: מה תגובת האמריקנים?

לקויר: זה מדאיג אותם. הרוסים ...גילו תרגנות רבה מאז יום ה־...ים, כפי שזה התבטא בהש־... על סוריה בקשר להסכם הפ־...הכוחות. כל הכתנה בדטאנט ... בפיקום על משברים, והנה ...בר שאלה מליצות נבובות. ה־...קנים האכזרי באבת ובתמים ב־...לה.

שאלה: האם ההתפכחות שבת ...דטאנט?

לקויר: האמריקנים אינם רוצים ...יק את הדטאנט, אבל בכל ה־ ...לבישור הצבאי והכלכלי אין ...יות בוושינגטון. יהיה קצת סחר ...בריה"מ, אבל אם אתה כוצא ...משלוחי החיטה מהחשבון, מס־ ...שטחי־החוץ האמריקני עם סין ...יותר מזה שעם בריה"מ. ועד ...שנתיים לא היה כל סחר אמ־ ...י עם סין. הרוסים אומרים: "אם ...תהנו (האמריקנים) אשראי, או ...לאירופה". האירופים אומרים: ...לימפן; אבל כולם חוזרים אל ...ריקנים.

שאלה: האם פנה האופטימיזם ...רוה בוושינגטון לגבי קץ עידן ...בות וראשית עידן הפיוס?

לקויר: אמנם האמריקנים מטבעם ...ופטימיים, אבל הם רואים צפת של ... של משברים בקנה מידה גדול ...ישורים שונים. הם כבר רואים ...בר צפוי בקרוב, בחומרי גלם — לא ...ם — כמו בנחושת. אלא שהיום ... מעט מאד חומרים ללא התליף. ימצאו משהו שיהוה תחליף. המחירים של חומרי הגלם עולים בקצב מסחרר.

● צפויים רעב ומגפות

אבל המשבר החמור הצפוי הוא משבר המזון. עד לפני שנה היו עודפי מזון. אבל התפוצצות האוכלוסיה במשכת ובארה"ב, בקנדה ובאוסטרליה כבר אין עודפי מזון.

די שיהיה פעם אחת יבול דל בארה"ב כדי שבהודו ימותו מיליונים. גם זבל כימי אינו פתרון לארצות הלא־מפותחות, מפני שזבל כימי זה נפט, ונפט יקר, ולכן זבל כימי יקר. אלה שיסבלו יהיו אסיה ואפריקה.

בעוד עשרים או שלושים שנה יביא המשבר במזון את הודו להתמוררות. המגיפות והרעב יכפידו את המגיפות והרעב של המאה ה־19. זה כבר לובש צורה רציניות. זה יקיף את כל דרום־אסיה ודרום־מזרח אסיה ומדובר ב־700 או 800 מיליון נפש — בלי סין. סין פתרה את בעיית המזון שלה, פחות או יותר.

שאלה: מה, לפי הערכות ה־שהוה, יהיה מצבה של ישראל במשבר המזון?

לקויר: ישראל אמנם תלויה ב־ורשת? אבל תוכל לעמוד במשבר. הבעיה תהיה של המדינות החשלות והעניות לגמרי. זה יהיה גורלי לסודן ולתימן. למצרים זה יהיה מסוכן רק אם לא יתגברו על בעיות הריבוי הטבעי. המשבר כבר החל בסוכר. ותעשיית השוקולד באנגליה כבר נתונה בקשיים בשל משבר הסוכר.

● מצב של כמעט־התפוצצות

שאלה: האם משבר המזון יגרום ומזונים?

לקויר: כמובן, אי־יציבות בדרום־קוריאה ... בפיליפינים וכך הלאה. בהודו לא תהיה מהפכה אבל יהיו תוהו ובוהו והתפוררות. יש רק ארבע ארצות מתפתחות שיש להן עתיד: איראן, אלג'יריה, ניגריה וברזיל. כל־בדן יעבור ביותר הארצות הלא־מפותחות מצב של מהפכה או של הידרדרות למצב של כמעט־התפוצצות, של אי־שקט מתמיד.

אתן דוגמה: הכנסה לגולגולת באבו־דאבי ב־1974 היא 47.500 דולר, לעומת 6.000 דולר בארה"ב ו־50 דולר בתימן (לצורך ההשוואה — 2.000 ד' בישראל). מי שחושב שפער כזה יכול להימשך — טועה. משהו יקרה כשהארצות החלשות והנחשלות יגלו שלשלב, אבו־דאבי וכוויית נהנות מרמת חיים — הם רעבים.

אמנם, יתכן שהארצות הקטנות והעשירות יתלקו חינם 100 מיליון דולר להודו ולאפריקה. אבל זה טיפה בים ולא פתרון. אם לא יתנו חלק ניכר מהכנסותיהן לנחשלות — לא יוסיפו להתקיים.

זה המשבר של שנות השבעים.

שאלה: כבר בקשר הנכון?

לקויר: הרעב הגדול צפוי תוך שנה־שנתיים. המגפה הראשונה היא ניז'ר. יש לה צבא של בסך הכל 3.000 איש והפיכה. השלטון היתה על רקע של רעב. אבל הזאיל ובאפריקה יש ג'ונגלים ואין התפוצצות אוכלוסיה יותר האנשים מן הערים לג'ונגלים לאכול אגוזים. המצב החמור הוא בדרום מזרח אסיה ובהודו. שם מתים מרעב במספרים שלא יתוארו.

שאלה: אבות שורת משברים, מלבד משבר המזון.

לקויר: משבר פיננסי שנוצר ב־ של עליית מחירי חומרי הגלם ואי־יכולתן של הארצות התעשייתיות לשלם. היכן ישקיעו את הכסף? אם ישקיעו אותו באירופה או באמריקה — יכולים תמיד להלאים השקעות אלה. וזה גורם מסייע לאינפלציה.

מחוץ ללוכסמבורג מתחילה האינפלציה להדהר בקצב העובר 10% בשנה. כך זה בארה"ב ובמערב־בריטניה ואילו ביפן זה כבר עבר את ה־15%. וישנו חוק היסטורי: כאשר שעור דהירת האינפלציה הוא יותר מ־20% בשנה, משטר דמוקרטי לא יחזיק מעמד אם האינפלציה בקצב כזה תימשך כמה שנים.

שאלה: המשבר האירופי יחליש את הדטאנט — האם הוא יחזק את רוסיה?

לקויר: לאו דוקא, ולא בכל מקרה. למשל, הודו משליכה יהבה על בריה"מ ורואה בה את המגן שלה ואת המגיש לה עזרה ראשונה. אם ישרור בהודו רעב והתפוררות מגיפות והארץ תהיה שרויה בהתפוררות — הרוסים יתבקשו לעשות משהו — זה יכול להרוס את הרוסים. בסיסים הם כבר קיבלו בהודו ולספק את צרכיה של תת יבשת עצומה זו אין ביכולתה של בריה"מ.

האם בריה"מ תאכזב את הודו — גם תרד קרנה. כך זה קרה לרוסים במצרים, כאשר ברגע המכריע הר־עמדה בממון מעורבותם העמוקה, הר־מביאה לציפיה להתחייבויות.

● התתקיף בריה"מ את סין?

שאלה: היכן בבריה סין בהוויית המשברים?

לקויר: בוושינגטון הביעו שהמאגט מבוסס על פחד סובייטי כפין. אכנם הרוסים אומרים שזה רק פסיכותי, אבל בדרך כלל המריבות המשפחתיות הן המכוערות והסטטיסטיקה הרציחות מוכיחה זאת. השאלה שהאמריקנים שאלו עצמם היתה כה בירור הסבירות של התקפה סובייטית מונעת נגד סין, או נגד מתקנים גרעיניים בסין. היום יכולים הסינים להגיע עם הטילים שלהם למוסקבה. בכל זאת הרוסים מהססים. השיקול שלהם הוא לחכות ולראות כיצד יפול דבר במאבק הירושה בפקין.

זה סיכון שאלה גדול, וגדולי המומחים האמריקנים שיבו על הבעיה כמעל חודש, יש רבות. אבל אין יודעים איך לפרש את המדע מפני שהסינים מדברים בשפה עדנה. למשל: מתקשים לפרש את המסע נגד קונפוציוס. תקוות הרוסים היא שמאבק הירושה בסין ייעשך שנים וסין תיכנס לתהליך של דיסאינטגרציה, שכל מחוז ישלוט בכוחו אחר וסין תחדל לנהל מדיניות חוץ אחידה.

היום מחזיקים הרוסים 45 דיוויזיות בגבול עם סין וזה יוצר בעיות טכנולוגיות, בעיות של אספקת מזון ובעיות מוראל. אין אצלם אשליות לגבי ההפיוס עם סין, אבל יש תקוה להדמוליזציה.

שאלה: האם יש להסיק ה־פיש־שית להתנגות לאירופה?

לקויר: וגם לאחור המזרח הרחוק. אבל אם לא תהיה גרעליזציה ביחסים עם סין הם ינסו ליצור מדינות חיץ בין בריה"מ לסין, כמו מונגוליה עצמאית, כדי להרדים עשר או עשרים שנה. בוושינגטון מאמינים כי השקט השלה היום תלויים בסין.

שאלה: איך משתלב המזרח בהחות המשברים העולמיים?

לקויר: ישראל נקטה מדיניות־חוץ בלתי גמישה כאשר נוצרה נגדה קואליציה גדולה. אלא שקואליציה זה יוצר רופף שאינו מאריך ימים וכבר נאמר על נפוליון כי אילו הוא לא היה מצביא כל כך גדול מבחינה צבאית היות ונלחם בקואליציה היה מכה אחר, מפיס את השני.

● לפורר את הקואליציה הערבית

לעתים מכה, כי מדיניות ישראל מאפצת את הפתגם הערבי שבכל שיש יותר אויבים — כך רב הכבוד. בסעה זו הציבור הישראלי מתעטם מאיבת הערבים. זה גם נכון שאילו הערבים היו יכולים להרוג ולהשמיד את ישראל, היו עושים זאת. אלא שהם אינם יכולים, ואפילו סאדר ראה זאת כמשימה להזדה.

ישראל צריכה לראות היכן אפשר לפורר את הקואליציה — כמו למשל מצרים שאיבנה אינה נצחית — ולא לחזקה. מדברים אמנם על נפט ערבי, אבל זה נפט של אבו־דאבי וכווית ולא של סודן, מצרים וסוריה.

יש חיכוכים בין עיראק ושכנותיה ובין לוב ומצרים ובין סעודיה לעיראק ובין סוריה לעיראק, ואילו ישראל הצליחה לאחד את הערבים כאשר הראתה שהסכנה הציונית היא הגדולה באויבי הערבים. אם הערבים ישתכנעו שאין סכנה חיצונית, שאין ישראל אויב נורא, אז יתפנו לבריבות הפנימיות ביניהם. עלינו לעשות הכל כדי להביא את הקואליציה הערבית להתפוררות מוחלטת.

שאלה: איך?

לקויר: בפוליטיקה אין אויב נצחי. היו מסעי צלב על רקע דתי ופרוטסטנטים נלחמו בקתולים ולהלכה אינם יכולים לשבת יחד, ובכל זאת הם יחד. לאט לאט נחלשת איבה.

לא הייתי מתפלא אם בעוד 15 או 20 שנה תהיה ברית בין ישראל למצרים נגד ארצות אחרות באזור. תהיה קונסטלציה אחרת, יהיו אינטרסים משותפים. הן בין ישראל למצרים אין התנגשות אינטרסים כמו, למשל, בין ישראל לפלשתינאים.

המצרים מוכנים להקיז דם על איסמעיליה ועל פורט סעיד, אבל לא על רמאללה ושכם. אינני אומר שמכריחה להתגשם נבואה זו, אבל פוליטיקאי אסור לו שיוציא מן החשבון אפשרות שויא.

שאלה: אם הרוסים מקשיחים עמדתם בדטאנט — מדוע האמריקנים כמנים להם את הדרך לאוקינוס ההודי על־ידי פתיחת תעלת סואץ שאנשפתר להם את הגישה במלקויים לעבר סין?

● פגישות קיסינג'ר — שלזינגר

לקויר: זוהי שאלת השאלות. האמת היא שהרוסים מתקיימים כבר כמעט שבע שנים בלי התעלה. צריך להם שתיפתח, אבל הם יכולים גם בלעדיה. אמנם, כפי שאמרו, תעלת סואץ פתוחה תקל על הרוסים את תנועת המלקוחים לסין. אבל כוונתם היא גם — אולי בעיקר — המפרץ הפרסי. האמריקנים אמנם עושים משהו וזה עתה הגעתו באי דייגו־גארסיה. אבל בקרב האמריקנים יש חילוקי הערכות.

כל יום ה' בבוקר נפגשים קיסינג'ר ושלזינגר לשיחה בארוחת בוקר (כאשר קיסינג'ר־הנוסע נמצא בוושינגטון). השניים שמרו על יחסים אישיים תקינים וחילוקי הדעות על הדטאנט נובעים מן התפקידים שלהם: קיסינג'ר כשר החוץ חושב שיש סיכוי לעצור את מרוץ החימוש ושלזינגר אינו מאמין.

על רקע זה נתגלו ספקות בוושינגטון לגבי עתיד שיחות סאלט ועל הסיכוי בהפסקת החימוש. אין מאמינים בפיקוח מן האויר ואין רוצים לסמוך על "רצון טוב" של הצד השני. ומכאן יש ויכוח סמוי על דיוק ההתפצצות ועל כושר המכה הראשונה.

ההתנהגות הסובייטית חיזקה את בצמר הפנטגון, שכן הרוסים לא הסגיגו נכונות לבוא לקראת ארה"ב כפי שניכסון וקיסינג'ר ציפו. לא שקיסינג'ר רוצה באמריקה חלשה, אבל חוסר הנכונות הסובייטי ליהודים במוק את הדגיישים שאמריקה צריכה להיות חזקה.

שאלה: אתה בעצמך העיקת לפני שנה, כי אמריקה תיתפס לבדלנות חדשה בעקבות עייפותה מוויטנאם.

לקויר: אני מודה בטעותי. זה לא נתקיים ולא יתקיים אלא אם כן האירופים ירגיזו את האמריקנים במידה כזו שיוציא צבא אמריקני מאירופה.

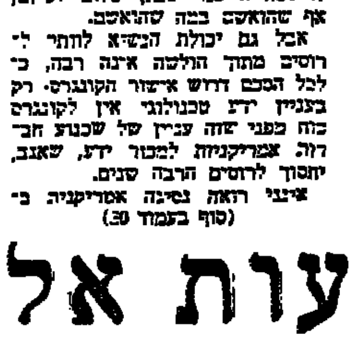

פרופסור זאב לקוויר

● ניכסון נוטל יוזמות מיותרות

שאלה: אבל בכל זאת יש הרגש שניכסון וקיסינג'ר ... בהקיבת במאמצי הדטאנט בגלל משבר ווטרגייט. מפני שניכסון זקוק ליתר נצחון דיפלומטי כדי להישאר בכל תפקיד.

לקויר: משבר ווטרגייט מזיק למדיניות החוץ האמריקנית. ניכסון נוטל יוזמות מיותרות רק בגלל ווטרגייט. אין כל צורך שיסע למוסקוה עכשיו. אבל החשבון שלו הוא שזה השטח היחיד — בדיפלומטיה החוץ — בו קצר הצלחות. הוא רוצה לא רק להחזיק מעמד אלא להכניס את שמו להיסטוריה כמי שנתן שלום לעולם, אף שהואשם בשעה שהואשם.

אבל גם יכולת הנשיא לוותר לרוסים מתוך חולשה אינה רבה, כי לכל הסכם דרוש אישור הקונגרס. רק בענייני ידע טכנולוגי אין לקונגרס כוח כפני שזה עניין של שכנוע חברות אמריקניות למכור ידע, שאגב, יחסוך לרוסים הרבה שנים.

איני רואה נסיגה אמריקנית ב־

(סוף בעמוד 30)

איפה היית?

אין לי סיכויים.

אני שואף להיות יו"ר ועד הבית שלנו. בית יפה ומטופח, בשכונה עוני מהודרת, עם דיירים מכובדים, מכל שכבות ה...

מה לא עשיתי? התחנחנתי לגבי גריבגרים מהולה ממול; לקחתי לטייל את הכלב הגרעלי של משפחת גורן מהקומה הראשונה; סידרתי הלוואה למר גרוסמן מקומת הקרקע, כניסה אחורית; קניתי נעליים רק בחנותו של כוהני, מקומה ב'. כאשר התקלקל הדוד של מים חמים, הישגתי ביחודו מצירות המילואים לשרברב. החלפתי את הנורה באחורי מספר הבית ועשיתי פליטורה למרלית מבפנים.

ובכל זאת אין לי סיכוי. אני מרגיש את זה.

הבחירות לוועד הועד קרבות והולכות וכאשר אני עובר ליד שכנים, אני חש בגבי מבטים של הכדעות כמלא ברחמים. השבוע עיניתי מאמין אחורן, ברוש, וכיבסתי את הדגל של הבית, לקראת יום העצמאות. אבל אני יודע, שזה לא יעזור לי. כאשר בראון מקומת הקרקע החליף באותו הגיגי את שמו לבר־און, הוא אפילו לא הזמין אותי למסיבה. גם הוא יצביע בעד שמרוני, כי שמרוני היה בשנים האחרונות בחוץ לארץ.

ואני הייתי כאן. אני דווקא אוהב לצאת לשליחויות, אבל בשנים האחרונות נתקעתי בישראל. באותו מקרי לגמרי. ועכשיו זה מתנקם בי. זה הורס את הקריירה שלי. כל מי שהיה בישראל בתקופה שקדמה למלחמת יום הכיפורים, הוא גמור. אני יכול להשיג לכל הדיירים פטור הולקי כמס רכוש — והם לא יבחרו בי כיו"ר הועד שלהם.

זו, אגב, הסיבה, שרבים מדברים על ירידה. לא כפני שהם רוצים לנטוש את הארץ לצמיתות, חלילה. להפך! הם מבקשים להכין לעצמם קריירה בישראל. הם עושים חשבון, כי במוקדם או במאוחר שוב תפרוץ מלחמה. ואחרי המלחמה יבוא משבר ואחרי המשבר יזקו פתרים את הבחירות החדשות. ורק מי שיוכיח, כי בתקופה שקדמה למלחמה ישב בחו"ל ולא היה קשור למלחמת יום הכיפורים, יוכל להיות איש חשוב בישראל.

40 השעות אל שיא־החרמון

מאת ר. מנחם

דרך של 8500 מטר פרץ רחמים אמזלג אל המוצב הישראלי בפסגת ההר בעבודה רצופה ממוצאי־שבת עד צהרי יום ב' ✱ ותיק פריצת־דרכים בחרמון שאב עידוד מן החיילים שליווהו ברגל ✱ שלגים, ערפילים, סלעי־מגור — והפגזות כבדות ✱ הדחפור גונן עליו בעת שנפל פגז לידו

רחמים אמזלג, הגבר הצנוע מן השיכון שברחוב שפרינצק בצפת, הוצא השבוע מאלמוניותו כאשר הוצג כמי שניצח את הסורים במרוץ סלילת הדרך אל שיא החרמון. אלא שרחמים עצמו אינו רואה בעין יפה את כל המהומה שקמה סביבו. "בסך־הכל ביצעתי את המשימה, שלקחתי על עצמי — הוא מתנצל במבוכה גלויה — אחרי ככלות הכל מישהו היה צריך לבצע את העבודה".

רחמים, בן 31, יליד מארוקו, אוהב את הסכנה. עוד במלחמת ששת הימים, כאשר נצרכו הטאנקים של צה"ל בעמק החולה, במבואות רמת־הגולן, לקראת הפריצה אל "הרמה הסורית", היה זה רחמים שעלה בדחפור והגיע בראש טור־השריון. רחמים סילק את הדרך כאיזור גונן מזרחה לטאנקים הכבדים שנעו בעקבותיו, כשהוא מתעלם מן הפגזים המתפצצים בקרבתו ומן הקליעים השורקים סביבו.

"מתי אפשר להתחיל?"

בשבוע שעבר שוב עשה זאת רחמים: מנהלי חברת "עפראי", חברת־בת של הקרן־הקיימת, חיפשו מתנדב שיואות ליטול על עצמו את המשימה שנראתה בלתי־אפשרית: פריצת־דרך מהמוצב־הפיתולים שבפסגת החרמון אל מתחיגו המחזיקים בשיא ההר, ברום 2814 מטרים מעל פני־הים. מנהלי החברה בתבוננו הסבירו לו את המצב:

"מוכרחים לפרוץ דרך באזור הקשים הקשים של החרמון, באיזור שחלקו מכוסה שלגים וחלקו נתון לתצפית מתמדה של הסורים, העלולים לפתוח באש בכל רגע. הדרך חיונית, משום שהחיילים שלנו כבר יושבים למעלה, ומוכרחים לפרוץ דרך כדי שיוכלו להביא אליהם אספקה, טאנקים, תחמושת וציוד־ביצורים. אם אתה מוכן להתנדב — טוב; אם אינך מוכן — גם כן טוב".

רחמים, נשוי ואב לשלושה, לא היסס הרבה. "מתי אני יכול להתחיל לעבוד?" שאל, והחל לארוז את התרמיל האישי שלו.

השבוע, כאשר ישבנו עמו בביתו ושאלנוהו, מדוע בעצם התנדב למשימה המסוכנת והקשה, שאין כל תמורה כספית בצידה, השיב רחמים: "מה זאת אומרת? הרי בקושי רב הצלחנו החבריה שלנו לגרש את הסורים מפסגת־החרמון. במלחמה כבש צה"ל את השיא, אבל אחר־כך באו המצפים האלה והתיישבו שם. לא יכולתי להשלים עם המצב הזה — שבחורים שלנו, שסילקו את הסורים משם, יישבו למעלה ויהיו מנותקים מכל אפשרות של גישה ברכב למקום. ואולי דווקא משום שאני מכיר היטב את החרמון, קסמה לי המשימה. אני מחפש — איך אומרים? — אתגרים".

חניך קיבוץ לביא

ובאמת, כאשר נוצבים מנהלי העבודה בחברת "עפראי" לפני בעיות קשות ומסובכות, כאשר מעסיקו ביחידת־המילואים שלו מחפשים מישהו, שאפשר לסמוך עליו — הם יודעים את הכתובת. "רחמים כבר יעשה את העבודה", אומרים בבטחון מלא כל מי שמכירים אותו.

רחמים אמזלג, שחום־עור ובעל פיאות־לחיים עבותות הארשת חייכנית, נולד לאביו מכלוף, בעל חנות זעירה בעיר מוגדור במארוקו, ולאמו יקוט, ב־1943. במשפחתו היו 4 בנות ו־4 בנים, שאחד מהם — יצחק ז"ל — עלה לפני כל בני משפחתו ונפל במלחמת־השחרור. רחמים, אחיו ואחיותיו עלו לישראל לפני 21 שנה, ומיד השתקעו בצפת. תחילה למד בבי"ס היסודי בבירת הגליל, אח"כ במוסד תורני בפתח־תקוה, ומשם עבר למוסד "הדיוטי" בקיבוץ לביא, שם למד להפעיל כלים חקלאיים, וכם שהה עד לגיוסו לצה"ל. הוא שירת ביחידת הרכב ובשריון, ועם שחרורו משירות סדיר עבר קורס הפעלת כלים הנדסיים כבדים והחל לעבוד בחברת "עפראי" כטרקטוריסט. מאז ועד היום, זה תשע שנים, הוא מפעיל דחפורים כבדים ב"עפראי", ובמסגרת זו עסק בפריצת דרכים ובהכשרת קרקע באזורי הספר שבגבול הלבנון, ברמת־הגולן ובעמק בית־שאן.

פריצת־דרך ראשונה

לי נודמן להכיר אישית את רחמים אמזלג רק ביומה הראשון של מלחמת יום־הכיפורים, כאשר הגיעו צוות הגיוס לחיילי המילואים של חיל ההנדסה המתגוררים בצפת. כשקיבל את הצו, ביקש לדעת, מתי בדייק עליו להתייצב בנקודת המפגש, ואף הורעש שמועד ההתייצבות אינו מיד. שעה ארוכה לפני המועד, שנקבע בצו, כבר נראה רחמים במקום, ציודו הצבאי האישי עמו, כולו מוכן ליציאה אל יחידה, כשפילו הציוד הכבד, שגם חייליה והיא נכנה בעינים האחרונות. נסענו יחדיו באוטובוס הצבאיים אל בסיס היציאה שלנו, ושם נפרדו דרכינו, איש־איש ליחידתו. רחמים יצא עם אנשי יחידתו אל רמת־הגולן, שחלקים ניכרים ממנה עדיין היו בידי הסורים. כאן, עוד לפני בוקרש, שירת ברציפות במילואים כמפעיל דחפורים כבדים של הזול.

עם מבוקי החרמון, מיתוליו ושלגיו, נפגש רחמים כבר אחר כלהבה עשת הימים. פגישה מחודשת עם ההר הנשגב ערך מיד לאחר שחרורו של המוצב הישראלי, שנפל בידי הסורים בתחילת המלחמה, בידי חילי "גולני", ועם כיבושו של המוצב הסורי לשעבר בחרמון, מוצב הפיתולים ומוצב שיא־החרמון ע"י הצנחנים. בין המוצב־הסורי־לשעבר למוצב־הפיתולים, שגם הוא היה בידי הסורים עד למלחמה האחרונה, קישרה דרך סלולה ששימשה את הכוחות הסוריים ששלטו בגזרה זו, וכיום היא משרתת את חיילי צה"ל העושים בבוחמי־החרמון.

לעומת זאת לא היתה קיימת שום דרך מהמוצב הישראלי הישן, סמוך להוגה הרכבל העליון, אל המוצב הסורי לשעבר. דרך זו נסללה, אחר הפסקת האש, בידי יחידת צמ"ה (ציוד מיכאני הנדסי) של חיל ההנדסה — ועם אנשיה נמנה, כמובן, גם מאיר אמזלג.

"האמת היא, — נזכר הוא עתה, כהתוותו את מבצע פריצת הדרך מהמוצב הישראלי אל המוצב הסורי לשעבר, לכבצע פריצת הדרך אל שיא החרמון, — שבבחינה סכנות היה המבצע הראשון קשה יותר. הפרשי הגובה בין שני המוצבים עצומים, והייתי צריך לתמרן בדחפור על שפת־תהומות. לא פעם חששתי, שגם כוחותיו העצומים של הבולדוזר לא יוכלו להבקיע דרך בין שני הכתובים. גם הסלעים האדירים, שנמצאו על התוואי, והשלג שהיה בעת, הכבידו על העבודה. אבל כאשר עבדתי בפריצת הדרך מהמוצב הישראלי למוצב הסורי לשעבר, היה האיזור שקט. לא היו הפגזות, ולא היה צורך למהר באופן מיוחד. בפריצת־הדרך לשיא־החרמון היתה העבודה, מבחינה טכנית, אולי קלה יותר. אבל במבצע הזה היו בעיות אחרות — הפגזה הסורים והצורך לסיים את המשימה במהירות כבד אחד; והאוויר הדליל הביקה של הגובה ונחלש את הכוחות, יחד עם הקור הנורא השורר בשיא החרמון, מכל שני".

העבודה מוכרחה להיעשות

אגב, מנהלי חברת "עפראי" אינם סבורים כבוהו, לדבריהם הגדירו מומחים בארץ ובחו"ל את מבצע פריצת הדרך לשיא החרמון כמבצע כההוד בקנה מידה בינלאומי, מבצע שבו התוצאות הבינלאומיות הלקה לו שבחים.

ההסיבה על המפה בביתו, בחברת אשתו שרה ושני בניו — צחי בן 7, ועביר בן 5 — ("שגית בת שנה וחצי בכינה לישון עכשיו", מסבירה שרה אמזלג), חוזר ומשחזר הטרקטוריסט החזיק את המבצע הקשה ורב־הסכנה, שנטל על עצמו, כאשר הוביל את הדחפור הכבד "די. 9" אל שיא החרמון, בפלסו דרך ראשונה באיזור כשבה ימי בראשית. מספר רחמים:

"היה זה במוצאי־השבת שעברה. עוד בערב שבת הבעתי את הסכמתי באוזני מנהל־העבודה שלי, לבצע את עבודת פריצת הדרך לשיא החרמון. לא בגלל שזה מבצע "היסטורי", אלא משום שחשבתי שמוכרחים לבצע את העבודה. נסעתי לאזור הבסיסים בגולן, ושם חוילתי, אף על פי שהתנדבתי למשימה. בשבת, בשעה קלה לפני רדת החשיכה, נסענו לחרמון, כשהגעתי למוצב־הפיתולים, בדקתי את הדחפור שעליו הוטלה משימת הפריצה — ישבתי עליו, ועם החשיכה התחלתי לנוע לאורך התוואי שסומן בבודידי עץ קטנים, שנתקעו בין הסלעים".

8.5 ק"מ — 40 שעות

כאן לא נפרד רחמים מן הדחפור שלו במשך 40 שעות תמימות. הוא עבר כל אותו לילה, ביום שלאחריו, בלילה הבא ועד למחרת — יום ב' בצהריים. במשך 40 שעות אלה מצא עצמו רחמים בפסגת־הפסגות של החרמון, בחבורתם של החיילים שקיבלו עידוד בהתרגשות ובהתלהבות. בעיניים אדומות, עצומות למחצה מחוסר שינה ומתשישות כללית הבחין בשיירה של טאנקים, המטפסים בכבדות במעלה־הדרך, שפרץ אך זמן קצר קודם לכן. "כל העבודה הזאת גרמה לי סיפוק רב, אבל כשראיתי את הטאנקים עולים בדרך "שלי", כמה התרגשתי", הוא מספר.

הפגזות לאורך 2 ק"מ

בשעות היום נע הדחפור לאור השמש, גלוי לעין־כל. בשעות הלילה בוצעה העבודה בחשיכה מוחלטת: אורות הדחפור לא הודלקו, כדי להימנע מהתגלות מיותרת בסורים. את רחמים ליוו באותן 40 שעות קשות חיילים וקצינים, שכיוונוהו בתוואי הבלתי־נראה וליכשו באבחתה במודה לו. בעקבותיו, במרחק ניכר ממנו, נעו דחפורים אחרים שעסקו בשיפור הדרך ובהרחבתה, ב־4.5 מטרים — ברוחב להב הסכין של הדחפור — לרוחב של 7 מטרים.

שעת הקילומטרים הראשונים של הדרך נפרצו בצד המערבי של גב־ההר, שאינו גלוי לעיני הסורים. בקטע זה היה על רחמים ומלוויו להילחם רק בפגעי־האוויר הקשה, כולל סופות השלג הצנות והערפילים הכבדים, שצימצמו את הראות אפילו בשעות הצהרים לכדי מטרים ספורים.

אבל קטעים אלה היו כאין וכאפס לעומת התנאים שציפו להם בקטע, שאורכו 2 קילומטרים, בקצה העליון של התוואי. קטע זה היה גלוי לעיני הסורים, אשר הבחינו בכוח הישראלי המבקש להבקיע דרך אל שיא־החרמון, והם ניסו לשבש בהפגזות ארטילריות כבדות את מהלך־העבודה.

אם הם יכולים — גם אני יכול

"כשהגענו לתחילת הקטע, ההפגזות לעמדות הסורים, — סיפר רחמים, — התחילה הפגזה רצופה עלינו, שנפסקה עד השלמת העבודה. בתחילה עוד נפלו הפגזים די רחוק מאתנו. אבל לאט־לאט התקרבנו אנחנו לשיא־החרמון, והפגזים התחילו להתקרב אלינו. מדי פעם, כששמעתי את ה"ביצואי" של הפגזים, זינקתי מהכלי והפכתי מחסה בקירבת־הקו. משם הר שקם קפצתי על המושב של הדחפור והמשכתי לנוע — עד לפגז הבא. כך המשכנו בעבודה בין פגז לפגז. אחרי כל פגז בדקתי את הכלי. וכשהתברר שלא נפגע, המשכתי לרוץ הלאה. למרבה המזל לא נפגע איש מאתנו, ואף לא הדחפור עצמו, עד השלמת־הפריצה. רק כשהגענו עם

(סוף בעמוד 30)

רחמים אמזלג ליד הדחפור שלו, שעשה "היסטוריה".

הכיפורים
המאזנים
ופה
ארצי
ידסנים
לחמה
28.4
הסקטורים
בריון
ברים בישראל

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

החזרה גנראלית...

מאת דן דלמט

בהצלחה רבה הסתיים זה לא מכבר המבצע המפורסם להחזרת השלל, היינו הציוד וה„מציאות" אשר נאספו על־ידי בני ישראל בנדודיהם, איישם באפריקה או בגולן.

אנו מגישים בזה סטטיסטיקה בתמונות על הדברים שהוחזרו לאפסנאויות היחידות, לתחנות מ"צ, לתחנות המשטרה ולמשרדי קצין העיר. מי שהחזיר עד המועד שנקבע, יכול להיות בטוח שלא יינקטו נגדו צעדים משפטיים...

83 מדים

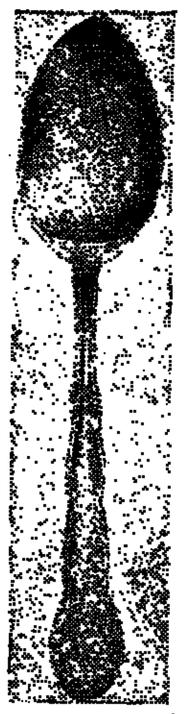
486 כפיות

3711 ארגזי וודקה

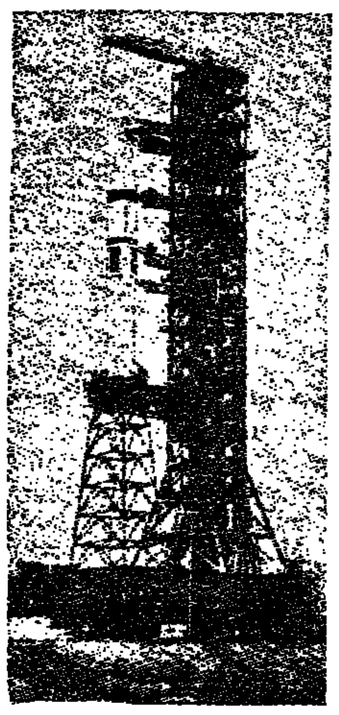
923 טילים

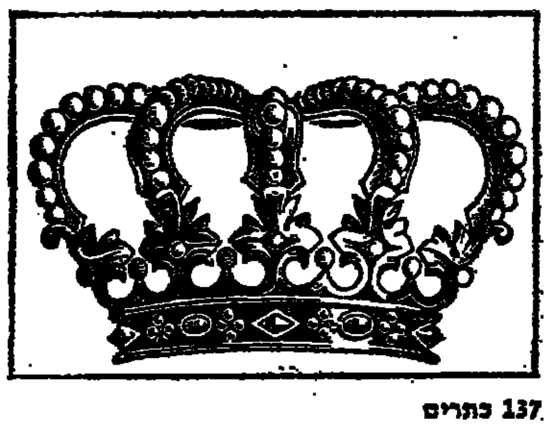
137 כתרים

92 אניות

4397 מחטים

1 תייר רוסי

39 רקדניות בטן

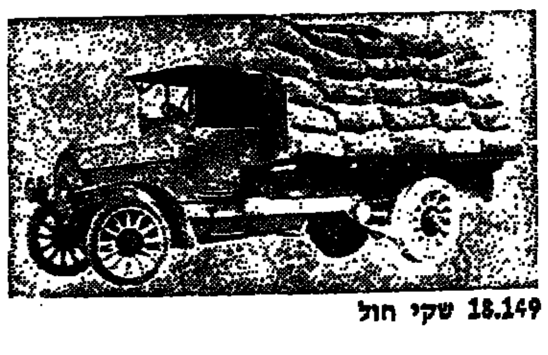
18,149 שקי חול

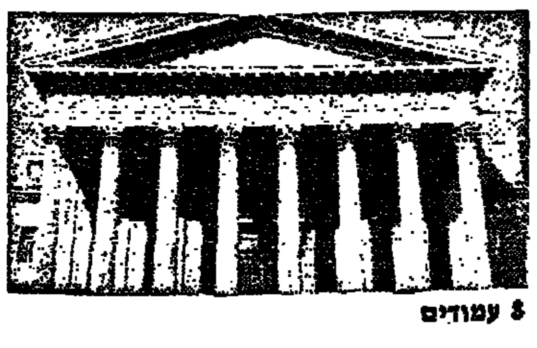
8 עמודים

21 פילים

12 טביעות אצבעות

1 נביא

המזוודה ישראלה

והיה כעץ שתול...

מר ג'ק י. כהן מניו־יורק, בקיבוצית הבריטית, ביקש מהקרן הקיימת לישראל לנטוע יער בן 2,500 עצים, וזאת כדי להביע את הערצת אביו המנוח לשר החוץ האמריקני ד"ר הנרי קיסינג'ר, בשל דרכו כלפי ישראל.

בנן נשיא הקרן הקיימת בישראל נענה לפניה, מבלי להיכנס לפרטים כלשהם בדבר התפקיד שממלא ד"ר קיסינג'ר.

הוא פנה איפוא במכתב אל שר החוץ האמריקני, בו ביקש שימצא עתה זמן, בזמן אחד מביקוריו הבאים בישראל, כדי לנטוע במו ידיו שתיל עץ, אשר „יסמל את יציבות הקשר..."

עתה הוא מצפה לתשובתו של שר החוץ האמריקני.

עוד ועדה...

שר המשפטים חיים צדוק, מינה גם ועדה בפיצול של ועדה הדרים לענייני יהודים.

במסגרת תפקידו זה הוא נוהג להיפגש הפעם עם עיתונאים, ראש עיריית הבירה, טדי קולק, השבוע נבלעו השניים בסמטאות העיר העתיקה והחליטו את נחיצות מגעים להם שעות ארוכות מחוץ לעיר.

„אולי נקים ועדה נוהגים לענייני ירושלים?" — הציע אבי, נהגו של השר צדוק לנהגו, נהגו של קולק.

„מבין — השיב הלה — או גדל דיי מה לעשות בזמן שהבוסים עסוקים".

מיהו דרוזי?!...

בכנס שקיימו השבוע בעכו ראשי המועצות המקומיות של הכפרים הדרוזיים בגליל, בעקבות האירועים האחרונים בקריית־שמונה, קבלו המתכנסים על כך שאין הציבור בישראל מבחין בין דרוזים המשרתים ביחידות הבטחון, לבין מוסלמים ונוצרים המצויים משירות חובה בזרועות הבטחון. רבים מהדרוזים נעלבים עמוקות כאשר מכנים אותם — ערבים.

כעין אחד הנוכחים בכנס: „כנראה שצריך עכשיו — אחר שנסכה קבעה בעיית „מיהו יהודי?" — לפתוח במבצע של הבהרת סוגיית „מיהו דרוזי?"...

בין שני עמודים...

שר הקליטה, שלמה רוזן, ספתח במערכה לשם ריכוז כל ענייני הקליטה ביד אחת, הטודה באחרונה, כי בנוסף למחלוקת עם „הסוכנות" של הסוכנות היהודית „לביצ'י בר מטרדו, גם מטרדי השיכון והעבודה מגלים רצון להיות „שותפים" אליו.

„שני עבודי התוך של משרד הקליטה הם משרד השיכון ומשרד העבודה. מה שאינו יודע רק, היא על איזה עמוד אנכי להשען במקרה שתעלה בעיית האחריות המינימאלית" — אמר השר.

לאחר הרהור הוסיף: „לפי דברי התנ"ך נמצא שמשון..."

המצעד ש...כן צעד

מי זוכר עוד את „המצעד שלא צעד"? בנתניה זוכרים. ותיקים הצלו השבוע זכרונות על מצעד יום העצמאות הראשון שנערך בנתניה.

על מנת לוודא כי המצעד יתנהל כשורה, נחתה המשטרה לזה באחרי החג והמארגנים נכשלו לראות את המצעד בתל־אביב. היה זה, כאמור, „המצעד שלא צעד", אך לקחים נלמדו ממנו, והמצעד של יום העצמאות הראשון בנתניה, בהשתתפות חיילי צה"ל, אנשי משטרה ועוד, אש נתניה בן ציר ואפילו הצליח...

„החשש" שנתבדה

אחד כלכלה ומסחר, מנהלי בנקים והבריה כלכליות ובהם כתיבם צעיר כרבתי נכבדים, התכנסו לפני ימים אחדים במשכן נשיאי ישראל, כדי להכריז על פתיחת שנת התרבות החדשה למגבית המאוחדת בישראל.

בין הנוכחים היה גם אחד מפעילי המגבית באמריקה, אשר לא יכול היה לכלוא התרגשותו כאשר שמע על הסכום שנאסף — ...

„אתם נפלאים, עליכם אף עליונו" — מלמל — „סכום כה נכבד בפגישה קצרה אחת...".

דעתו נתקררה כאשר הסבירו לו מגבירי המגבית, שמעין כבר, כי הכספים נאספו במשך שנה שלמה. „כבר חשבתי כי ביאלך להעלות את גיבעת התרומה אצלנו בעיר — ... האיש...

כבר היה...

בגן הילדים מרתה הגננת להסביר לילדים את מהותו של יום העצמאות. „אנחנו חוגגים את יום העצמאות, כי זהו יום הולדתה של מדינת ישראל" — הסבירה הגננת.

נענה אחד הזאטוטים ואמר: „יום הולדת של כבר היה — בחודש"...

זהירות! חבילה חשודה!...

בבית מגורים בקריית־השרון, הנבנית על מגרש שעבר שוטר אשר בבית הזה גדרה המפקדת כרטיסי ההזמנה לבופע, חבילה שלושים חבילה שעוררה את החשדות, כה גם שהתה ללא שם הנמען.

מבעד זהירות זימנו הזמנו ביקשה רבקה מאדם בקשר ימצא את החבילה החשודה.

„אני בטוחה כיום כי שרצה להתנקש בי" — הסבירה, כשהיא בחייך לאלה שנוכחו לבקשתם לקבל כרטיסי הזמנה לי־פסטיבל.

השתית הגל הסדר זהה: מחור אלמוני בדרך כלל באי־...

לפרדס — עם גרזנים?

שרי השיכון והחקלאות חלוקים בדעותיהם בענין תביעתו של שר השיכון, יהושע רבינוביץ, לספח למשרדו את מינהל מקרקעי ישראל, בטענה שמרבית הקרקעות במדינה הן עירוניות המיועדות לבניה.

שר האוצר, פנחס ספיר, שהשתתף בדיון האחרון בנושא זה עם שני השרים המנכ"לים של משרדיהם, תמך בשר החקלאות וגילה את מגמת הסיפוח של שר השיכון, שביקש להרחיב את „ממלכתו".

אולם את הניסוח המשכנע ביותר שלף בדיון זה, שר החקלאות, חיים גבתי, שהטיח לעבר עמיתו בלהט הויכוח:

„האם אתה סבור, שאם תיכנס עם גרזנים לפרדסים, אתן לך לעקור את הפרדסים במרכז הארץ...?"

הוא זקוק להגנה...

שר האוצר פנחס ספיר טרח באחרונה לברך בכיוחד את ארבעת חברי־הכנסת שנבחרו כסגני יו"ר הכנסת.

בירך אותם ספיר: הדבר החשוב ביותר שאתם זקוקים לו עכשיו הוא — עצבים חזקים. ההוויה ליציבות הכנסת בעתיד הקרוב היא כזו איך סוער ביותר. לכן

השיב: התמכו על קור רוח, ואל תאבדו את הכיוון. נדמה לי שאתה זקוק לא פחות להגנתכם באצבעות הפטיש.

שאל אותו סגן השר, מרדכי בן־פורת: „נגד מי אתה רוצה שנפעיל את הפטיש?"

השיב ספיר קצרות: לא נגדי. אני קרח...

כוכבי שנות ה־50

לא רק חובבי ספורט מעבבים מלאים באחרונה את מגרש הכדורגל של „מכבי־נתניה, ודווקא לא בשעת משחקי הליגה הלאומית. אנשים בגיל העמידה, וגם בני נוער רבים, באים למגרש כדי לחזות בכשרונם של כוכבי הכדורגל הישראלי בשנות ה־50: ספיגל, בספי, עו"ד יואל אלרואי ואחרים.

באחד מבתי־הקפה הפופולריים של חובבי ספורט נהגה בתחקם של הכוכבים, שנוצחו עכשיו על ידי הנוער בתוצאה 2—0. אמר אחד החובבים: הם לא נתנו אף כמלכא הניכה, כל אחד מהם כשחק בסגנונו הוא בשנות החמישים. אלא שנדמה לך כי כל אחד מהם משחק „ב„הילוך איטי".

יותר מדי...

בחברה החשמל מתבצעות כל הפעולות של חיוב וזיכוי בבילויוני חשבונות הצרכנים באמצעות מחשב. בחוק ה„תריגים" של מנהל אגף בירע ומחשבים בחברה, ד"ר יעקב רונן, מצויים כל חשבונות הצרכנים שנפלטו מ„המערכת החכמה". בין ה„תריגים" נמצא גם חשבונו של צרכן, שרשום על גביו „השדורות" בנוסח „תפסיק לשתות תה ו־תתחיל לעבוד". זה היה יותר מדי כפליב אפילו בשביל מחשב כבלני, שסלב את החשבון בשאט־נפש...

ויסעו וישטרו...

באחרונה מורגשת בין „נדידת עובדי" במשטרת ישראל באזור הדרום. ההחלפה גדולה: רב־פקד במשטרת באר־שבע בא לבלא מקום כפקד מדפרת אשדוד, לאחר שהפקד שכיהן כמפקד אותה הנקודה עבר למרכז הארץ. מפקד במשטרת אשקלון בדרגת פקד העובר לירושלים ואת מקומו כבלא פקד מקריית־גת, הנוסע כל יום לאשקלון. מפקח במשטרה מאשקלון נוסע כל יום למשטרת אשדוד, לבלא שם תפקיד מ"מ מפקד משטרה ואילו פקד באשקלון נוסע מדי יום למשטרת באר־שבע לבלא תפקיד של מפקד במדור חקירות. מפקד נקודת המשטרה בשדרות מתגורר באשקלון ונוסע לעבודתו כדי יום ובאחרונה — הועברה נקודה משטרה בקרית מלאכי מכפיפות משטרת אשקלון אל זו שבקריית־גת.

ואם לא די בכך — בקרוב תועבר משטרת אשדוד מתחום מרחב הנגב לתחום מרחב רבלה.

ועוד אומרים כי אין רוטציה בישראל...

יותר נוח מהסולם...

על אף פנייתו של הראשון לציון, הרב עובדיה יוסף, לציבור הרחב שלא לעלות בל"ג בעומר השנה (שיחול בעוד כשבועיים) לקבר הרשב"י במירון — נערכים אנשי זרועות הבטחון בצפון לאפשרות שקהל רב יגהר בכל זאת למקום. גם אנשי משרד הדתות ערים לאפשרות זו, והם משקיעים עתה אמצעים רבים בשיקום האתר. בין השאר סוללים עתה בקום דרך נוספת המעפילה אל קבר הרשב"י מהכביש הראשי — ולכשתושלם, בעוד ימים ספורים, ינוצלו שתי הדרכים להקלת הצפיפות במקום. הדרך הישנה תשמש אך ורק לעליה לאתר, ואילו הדרך החדשה תיוחד לירידה בלבד.

הסביר איש משרד הדתות: „הדרכים הללו תהיינה נוחות יותר אפילו מסולמו של יעקב אבינו. כמום שבסולם יעקב היו המלאכים עולים ויורדים באותה דרך, ואילו במירון יוכלו הבאים לעלות בדרך אחת ולרדת בדרך שנית, מבלי להתנגש אלו באלו".

חלקו ב„סותפות"...

ערב יום העצמאות באו ילדי הגנים בראשון לציון ללשכת ראש העיר, מר חנניה גיבשטיין, לברכו לרגל החג. הילדים שבאו לבושים חגיגית הניחו הכלת־לבן בידיהם, נגשו אחד־אחד אל מר גיבשטיין וברכוהו.

אחד הילדים, כבן חמש, התקרב אל ראש העיר, הגיש לו חפיסת שוקולד ואמר: הבאתי לך מתנה, שוקולד, אבל זה לא רק בשבילך, זה בשותף, בשביל שנינו.

מר גיבשטיין נטל את החפיסה וברצונו להודות לפעוט הנחון, כי רק העטיפה שלמה ואילו מחציה סבלת השוקולד חסרה. הפעוט, שהבחין בתדהמתו של ראש העיר, אמר: את החלק שלי בשותפות, אכלתי עוד בבית...

אם יש לך חפצים ישנים,

אופניים משומשים, מקרר ללא שימוש, רהיטים או כלי בית

עתה הזמן להציעם למכירה

הדרך היעילה והזולה למכרם היא פרסום מודעה ב„לוח מעריב". החפצים המיותרים שלך יכולים להיות דרושים לאחד ממאות אלפי קוראי „מעריב".

בימים אלה תיהנה מיתרון נוסף: אתה יכול לזכות ב־2 מכוניות: „פיאט 126" ו„פיאט 128", שיעלו בגורל בין כל מוסרי המודעות ל„לוח מעריב" במבצע הפרסים הגדול במלאת 25 שנה ל„לוח מעריב".

זאת ועוד — הסיכוי לזכות בפרס היומי — 100 ל"י במזומנים.

עתה ובכל עת:

אין תחליף ל„לוח מעריב" — הלוח הגדול ביותר בעתון הנפוץ ביותר במדינה

סיפורם של החטופים ממעיליא

מאת מנחם רהט

שני רעים הם סאלים ונסראת. באחד מימי שלהי מארס הם חולף יצאו לדרך. התכוונו להגיע מכפרם ליא למושב הסמוך יערה, במקום זאת מצאו עצמם מקץ צעידה ממושכת ... כת במורדות ההרים וב... יות — שבויים בידי ה... לים במרתפו של בניין ... זידות בעיבורה של ביי...

... רה פרשת חטיפתו של השומר ... לאי שמואל רוזנווסר בידי מחבלים שהעבירוהו ללבנון, פרשת חטיפתם של סאלים אל־עאבד, והבחור נסראת — היתה מתורה שניה של אותו ... מסתבר שכוונת המחבלים היתה לחטוף אזרחים ישראלים, שישמשו בידיהם כבני ערובה להברחת ... לים הכלואים בישראל. כך בפירוש אמרו המחבלים באוזני החטופים ... בהשכם הלילה לעבר ה... שם לבנון: „אנחנו אנשי אל... ואנחנו לוקחים אתכם ללבנון להחליף אתכם באסירים שלנו ... ים בבתי הסוהר בישראל".

... מבבים מוכר־הביטוח סאלים הצעיר נסראת. בבתיהם שבכפר הנוצרי מעיליא, החורים ומכף... בפעם המי־ידע־כמה את סיפור ... ם ללבנון, הדלתות בבתיהם ... עתה על ציון מבוקר עד ... באות כבני הכפר וכפרי הסביבה ... יוצאים אצל השניים, לברכם ... לשמחותיהם ולהאזין לסי... הקפה הבריד נמזג בספלונים ... הדירה אל השולחן, קער... ממתקים בהירקנות בזו אחר ... וסיפורם של הגבורים קולח

שני הרעים

... בהם הוא סאלים אל־... בן 35, סוכן־ביטוח בעיסוקו ... של סוכנות־ביטוחים בעיירה ... תרשיחא בגליל המערבי. ... רווק עדיין, הוא בן האמידים ... הכפר — תודות להצלחתו ... ביטוח ברחבי הגליל. הוא השיג ... להגדרות „ציון" ו„יהודה" ב... הגליל, ואף הרחיק לנהריה, ... ואפילו טבריה. בכספים שעשה ... האחרונות בנה לעצמו וילה ... בכפר בגוריו, תחליף מבנ... ... אורח הדיר.

..., נסראת עיד, גם הוא רווק, ... מבוגר ב־10 שנה. הוילה היה ... בנגריות שונות באזור — ומ... ... הוסב את המקצוע פתח לעצמו ... נגריה בכפר מגוריו מעיליא. ... נגריה, הובצבה עבודות נגרות ... להכין תריסי בעיליא וכפרי ... ביקה באהרונה בסכום של ... אלף ל"י אצל בן־כפרו סאלים — ... יש זה נבחה ביניהם ידידות, ... כה בסופו של דבר את שניהם ... בתוך ההפוך אשר בביירות.

משקופים, עגל ואבוקאדו

... נים הרבו לבלות יחדיו בערי ... המערבי. בהיותם רווקים מבאו ... שפה ביטוחה ובהרה והוה, ... הבליר הגיל ביניהם.

... שעבר ביקש נסראת מסאלים ... למושב יערה בגליל המערבי, ... עליו לייחור משקופים לעיבוד ... „זכרתי שנסראת בנה בשי... שולחן יפה כמעט בחינם, ורציתי ... לו. נעניתי על כן לבקשתו ..." מספר סאלים.

סלים אל־עאבד

המחבלים זוממים לחטוף בני־ערובה

נסראת עיד

הכל בגלל גניבת אבוקאדו

תחילה תוכננה הנסיעה ליום ב', ה־25 במארס. אלא שבשל עיסוקיו הרבים דחה סאלים את הנסיעה למחרת היום. אותו יום — יום שלישי בשבוע — הסיע סאלים, בשעות אחה"צ, את נסראת ואת חברו האסיב רנקאללה צעוק, בן 30, רועה צאן במעיליא, לעבר מושב יערה.

בדרך ביקש נסראת מסאלים להרידו עם חברו האסיב ליד מסעף עבדון בגליל המערבי. „עלינו לקחת מן המרעה עגל ולשחוט אותו, ואחר כך לירדה להביא את המשקופים", הסביר נסראת. „אתה חוזר לתרשיחא, ושוב הנה ב־7.30 בערב. תעמיס את האורות. ונדע שהגעה — ואז נמשיך יחד עם העגל ליערה".

עתה מודה נסראת כי למעשה תוכנן לבצע נסיעה זו — נוסף להובלת המשקופים — לשם גניבת אבוקאדו ממטעי קיבוץ במגובה שליד מסעף עבדון. לדבריו לא הוכנס סאלים בסוד גניבת האבוקאדו. „רציתי שאני והאסיב נגנוב אבוקאדו ונמלא 3 שקים, וכשיגיע סאלים בערב נגנב את הרכב שלו להעברת האבוקאדו, בנוסף למשקופים, למעיליא, ונצעיק לו בתמורה שק אחד", אומר נסראת.

השניים ירדו ממכוניתו הפרטית של סאלים, נכנסו למטע של קיבוץ במגובה והחלו למלא את שלושת השקים שהביאו עמם בפרי גנוב.

משחזר סאלים לתרשיחא, נמלך בדעתו שהרכב הפרטי שלו אינו כלי התחבורה המתאים ביותר להובלת משקופים. על כן יצא לבית חברו מאורח חורי, ביקש לשאול ממנו את הטנדר שלו — ומשנענה בחיוב הציב מכוניתו הפרטית בחצר ביתו של חורי יצא בטנדר לעבר מסעף עבדון.

● החטיפה

אותה שעה כבר סיימו נסראת והאסיב את קטיף האבוקאדו והמתינו במטע הזפוף לבואו של סאלים. משבושש הרכב להגיע, החליט נסראת לצאת מן המטע ולהמתין לרכב בשולי הכביש, בעוד האסיב שומר על הפרי הגנוב ואכנם. מקץ דקות ספורות הגיע סאלים ואסף את נסראת. השניים יצאו ליערה.

משהגיעו כבה צעירה מטרים מ־מסעף עבדון, סמוך לשער מטע האבוקאדו של הקיבוץ, הבחינו השניים בגוש מהבהב על הכביש. סאלים, שנהג בטנדר, חשב כי זהו מחסום משטרתי או צבאי, וכנהג טוב הצי־כך את אלומת האור של הרכב תע בהיטיה לעבר הגוש המהבהב.

מספר סאלים: „כשהגעתי עד סמוך לפנס המהבהב, הבחנתי לאור פנסי הרכב, בשני אנשים. הם לבשו מדי האקי ועל זרועו של כל אחד מהם היה סרט של המשטרה הצבאית. כל אחד מהם החזיק נשק בידו. הם היו בני 23—28, והייתי בטוח שהם מ־בכי־צדי־קים. להצגתי על זהותו ה... והעצרתי בשולי הדרך.

„כשנעצר הרכב, פתח הבחור שעמד בצד ימין את הדלת, והכופף כ־מה והגחיה מהלוזמת על ראשו של נסראת, שישב לידי. נסראת עיד הספיק לשאול מה הם רוצים, ואז אמר לו הבחור בעברית: ‚למה אתם ביחיים מהצבא?' — ושוב הנחית בהלוזמה על ראשו כל נסראת וציווה עליו לרדת מהטנדר. הוא ירד והובל להוך המטע החשוך. כבר אז ניחשתי שהם בטח לא חיילים. חשבתי לעצמי שה־צבא שלנו לא כפה נוהג כלפי אנשים, בלי להנהג תמילה. אבל לא הגליתי על הדעת שהם מחבלים. חשבתי, מאקסיכים. שהם יודעים.

„אחרי שלקחו את נסראת בא ה־בחור הדובר־עברית אלי ואמר לי להכם את מנע הטנדר, לכבות את האורות ולבוא אחרי. עשיתי כך. הוא תפס בזרועי ואילץ אותי לגרע עמו למטע.

„בתוך המטע היתה חשיכה כמ־עט. לא ראיתי כלום. רק שמעתי את גניחותיו של נסראת, ואת קול החבטות שחבטו בו. בינתיים תפסו את הידיים שלי, כבלו אותם באזיקים מאחורי גבי, ואז הוליכו אותי לעבר צריף שהיה במטע. כשהתרגלתי לחשי־כה הבחנתי בנסראת כשהוא שוכב על האדמה פצוע ושותת דם. הוא גנח ואמר בלחש: ‚יש לי ניתוח ב־ראש, עזוב אותי'. אבל הם הוסיפו להכות בו בקתות רוביהם ובעטו בו. למראה נסראת הפצוע הנגאנח מכא־בים פניתי אליו בערבית: ‚ואלה, מה לך?' — אני הורשב שהם רצו להרוג אותו ולהשאיר את גופתו במטע, ואז לקחה ללבנון, ויתכן שהקריאה שלי לעברו בערבית הצילה את חייו.

„הם כבלו גם את ידיו של נסראת הפצוע מאחורי גבו באזיקים. הפשטו בבגדים שלנו ולקחו כל חפץ שהיה בהם. לקחו כאתנו את השעונים והז־טבעות שעל האצבעות, את הארנקים, את הכסף שלי וכל מה שהיה עלינו. אחר כך לקחו מתגה וכבלו אותה בגוש שהיה להם בבקבוק קטן ושמו בפה שלי ובפה של נסראת. קשורו לנו את הפה בתחבושות. זה לגהל הזה טעם מאד לא־נעים".

● חמישה מחבלים

כן הראוי להזכיר כי בחקירה ה־משטרה במטע, למחרת היום, אכמם נמצאו שברי בקבוק במקום ההתרח־שות, וכתמי דם על הזפת הריפ שבמטע. בדיקה בעבדות העלתה כי הבקבוק היה מתהרת סיך העממית והכיל סם־הרדמה.

ממשיך סאלים: „אחרי שהיינו כבו־לים, הבחנתי בגרון בידי אחד מ־חמשת המחבלים שהיו שם. הם הקימו את נסראת מהאדמה ואמרו שיש לו בירירה: או ללכת אתם או שיהרגו אותו במקום. בעוד הם מדברים, נר־אתה משאית הצוצרת בכביש הסמוך. ירדו ממנה כמה צעירים — ואז רק המחבל הדובר־עברית אל פתח המטע. הצעירים שאלו כה הוא מחפש במטע שלהם — והוא ענה בעברית בערך כך: ‚אנחנו בפעולה צבאית. עליכם לעזוב מיד את המקום'. כשהסתהים הפעולה נסגר את שער המטע. ה־נוספים האמינו לאחו, שלו של הבשיר אית והמתלקי".

כאן שוב עלינו לקטוע את סיפורו של סאלים ולהזכיר כי בחקירת ה־משטרה, למחרת, אכמם אישרו מתנד־בים העושים בקיבוץ מצובה כי בערב הקודם שבו במשאית מטיול. הם הב־חינו כי שערו של המטע פתוח לר־וחה, עצרו במקום — ואז הופיעו שני צעירים לבושי האקי ועונדי סר־טי „מ.צ.", שציוו עליהם להסתלק מהשטח בתואנה כי נעשית באזור פעולה צבאית. עד כאן נראה אפוא סיפורו של סאלים כמהימן. הבה ניח לו להמשיך את הכשך פרשת החטיפה:

● מפתחות האזיקים אצל המפקד

„אחרי שזוה המשאית, התחלנו גם אנחנו ללכת צפונה. הלכנו אתם דרך המטע, כמשפציף של נסראת שותתים דם, וגם אני הכום. הלכנו בשורה עורפית: בתחילה הלך מהר־הדרך של החוליה. אחריו נסראת השותת דם כששניים עבריו שני מחבלים, אחריו אני כששני מחבלים מלווים אותי ולבסוף מחבל נוסף שהיה המאסף.

„בינתיים הציקה לי הכותנה שהיתה לי בפה וביקשתי בתנועות כתפיים שיוציאו אותה מהפה שלי. הם הבי־נו אבל הזהירו כי כי שיפליט הגה ימות במקום, בסבכת גרון, ללא רח־מים. שאלתי אותם בלחש כי הם ומה הם רוצים מאתנו, ואז הציגו עצמם כאנשי ‚אל פתח' המבקשים להעבי־רנו כבני ערובה ללבנון, כדי לשחרר באמצעותנו מחבלים הכלואים בארץ. אמרתי להם שאנחנו ערבים ולא יהודים, אבל הם ענו: ‚כמעצרים, אי אפשר לפתוח עכשיו את האזיקים. ה־מפתחות של האזיקים נמצאים אצל המפקד שלנו בלבנון'. ביקשנו ש־יחזרו אותנו עם האזיקים, אבל הם סירבו.

„הבנו שאנחנו בצרה גדולה. הב־שכנו ללכת עד שהגענו לכביש ה־ראשי שבין סאסא לסלומי. פתאום התקרב רכב לעברנו. השתטחנו ארצה, והמתנו עד שהרכב יעבור והמ־שכנו צפונה, לעבר הגבול. בדרך נת־

(סוף בעמוד 24)

נעמי בגינת השושנים שמאחורי הבית: המדינה מונחת גם על הכתפיים שלה.

סוררתנו נעמי

מאת נורית ברצקי

לבוא לבית משפחת סמילנסקי ברחובות זה תענוג מיוחד במינו למי שנגוע במחלה הנגועים לוופייה ר שורשיותה של ארץ ישראל.

פה אין ריהוט מסבדי־ספרדי רהבראנה פתחות, בלי תריסולים רבי פלסטיק. בית שהיים ויוצרים בו, בין קירות גבוהים, עמוסים מדפי ספרים וציורים. ויופין של המרצפות — זה סיפור ששייך לימים אחרים. ובחצר סיגליות וציפורים ושושנים, עץ עשק צמוט פרי ועץ תות ענק והכסודיו שבו כצירה נעמי סמילנסקי.

נעמי, רעייתו של הסופר יזהר סמילנסקי (ס. יזהר), מלכות אכנות בבית ספר תיכון ברחובות ובסקולסה לחקלאות. פגשתי אותה יום לפני ע־היותה אמורה להפגין נגד שביתת ה־מורים.

בשבוע שעבר קראה בעיתון ש־קוראים ל־13 גופים אקדמאים, בתוכם מורים, לשבות שעתיים בתגובה על כך, שהאוצר הודיע שחמישים אחוז מתוך המענק לספרות מקצועית יכלול בתוך הסכום שמנכים ממנו מס הכנסה (מדובר בב־200 ל"י לשנה). זה הרתיח אותה. תגובתה היתה לגמרי ספונטנית. „האקדמאים הם, כביכול, האנשים החושבים במדינה, אבל ה־עסקנים שלהם, לא השים שאנחנו ברגע זה עם במצור הבעיות שלו הן בעיות יסודיות של קיום והם מוכנים ללכת לשביתה כאילו לא קרה דבר. היתה מלחמה. במלחמה כולם התגייסו, כולם הסיעו חיילים, הלכו לחלק עוגות, רצו לטפל בחיילים. ועכשיו אומרים — נגמרו. באנו נשכח שהיתה מלחמה. רוצים לחזור למה ש־היה פעם. רוצים שיתנו לנו, מגיע לנו, ולמה הוא קיבל, ואם הוא קיבל אז גם אני רוצה. וקודם כל הגנה, וקודם כל — מסתכלים על השכן והשכנה לראות מה הם קיבלו, מה הם השיגו. ויש לנו עסקנים שתפקידם להשיג הישגים בשביל ופרנל. זה לא חשוב אם זה עם במצור או לא במצור. אם זו מלחמה או לא. נלך בכסלול שהלכנו.

לא יום ולא לילה

„יתכן שמישהו הצר הסכם, אבל התרגשה הזאת, שעכשיו, ברגע זה, מוכנים עסקני פועלים לשכוח את הכל, ללכת לשביתה, זה נורא. ותראי את העיתוי, בערב — יום זיכרון... התרוי לעצמי את המורים יושבים בערב ליד הטלוויזיה ומסתכלים איך החיילים נלחמים בחרמון ואיך פרצו את הדרך אל שיא החרמון הבכור שאמר — לא יום ולא לילה, אני לא זוכר כמה שעות עבדתי' — והוא לא מקבל תוספת שכר ולא הוצאת מקצועית. לא ספרות ולא שום דבר. ואנחנו רואים את זה — ומתבזבזים — איזה צבא נהדר יש לנו. ובבוקר הולכים לבית הספר ומסיפים מוסר. ואיזה מורה לא מטיף מוסר? המלמד תודעה יהודית ומגיר היסטוריה ומתנך ר

הוגע מהתלמידים לבוא בזמן... וב־12 בצהריים הוא הולך לשבות. ובערב הולכים לטקס האזכרה לחללי צה"ל. זה היה לי יותר מדי".

נעמי מרגישה שבתוך ההתאבלות הכללית הולו אנשים להרגיש עצמם אחראים למתרחש. „כלומר — יש מי שאחראי. יש ממשלה — נצעק עליה. יש הסתדרות, היא אחראית. אבל זה אתה. אתה האזרח. אתה האיש. על מי עומדת מדינת ישראל אם לא עליך, על כתפיך? ואני מרגישה שאי אפשר רק לחשוב דברים כאלה, צריך גם לעשות משהו".

המדינה מונחת גם על כתפי

נעמי החליטה להפגין. אילו זה מצחיק לעמוד בכיכר העיריה עם שלט, קצה לא נוח. אבל זו ההפגנה שלה. היא רוצה, בלי פראזות בכנית, לומר שהמדינה מונחת גם על כתפיה לא רק על כתפי מישהו. „קודם כל אני. והאחריות שלי היום היא לעבוד. לעבוד הרבה והיטב. כדי להרוויח את הלחם שאנחנו אוכלים. כי הלחם שאנחנו אוכלים הוא לחם חליפה. ואת המלה עבודה כבר שכחו בארץ מזמן. אני לא זוכרת שקם בשנים האחרונות אחד המנהיגים וקרא לנו לעבוד. איך יכול גם לעבוד במצב שאנו עומדים, כשהר מוסר מפורסם המדינה היהודיה היא — עוד יתן, תן, תן, ואין חביבה של אדם אל עצמו — עשה לי".

אחרי שקראה על השביתה העתידה, הלכה לבית הספר נרגשת כאד, פגשה שתי מורות וסיפרה להן שהיא רוצה להפגין. ובו במקום ישבו וכתבו עצומה, ואחרי העבודה רצה לבתי ספר אחרים ומצאה היענות רבה להרצאה. אחרי שנכתב בעתון שהיא מתכוננת להפגין, לא חדל הטלפון לצלצל. אנשים ביקשו להודות עם צעירה.

בין השאר יוצאת נעמי נגד כבנה השכר. כל העוסקים למשכורת — המתבר לה שיש 160 פריטים שעלי־הם לא מנכים מס — והיא בהארה לעצמה את צבא הפקידים הצריך להכשב את הדברים האלה. על מה בתבזבז כוח אדם במדינת ישראל. וכואב לה ששני הצדדים חתמו על הסכם השכר. „הם הכינו ואנחנו קיבלנו. ומה כראינו הבוחר? החברה הזאת, אם לא יהיה בה הכוח המיכרי לשכוח, בבעיות הבסיסיות של אדם ומדינה, איך תעמוד בבעיות הגדולות של אנחנו הערבים, אנחנו הבהרה התיכון?"

מישהו בוכרח להתחיל. מישהו בוכרח לומר — לא אישהו בשביל הכבוד. לא רוצה הסכות. רוצה לכבר על אפת. ונעמי אוהבת זאת. הכבות, „אני רוצה שכר על אבה ואשלם על כולו מס הכנסה, ואם ארצה לקנות ספרים — אקנה ספרים. ואני אחלק לי את כספי כרצוני. הנה הבריחו אותי להיות שוהפה לרצאה ולהכיר. לא רוצה! על זה קמתי לצעוק".

היא לא עסקנית ואינה מתכוונת להיות עסקנית ולא להקים איחודים ואגודות. היא קמה בתוך הרגשה אחראית, פרטית שלה. „כשהלכתי להקד בפקולטה לחקלאות וקיבלתי את הפנק הזה, עם הזכויות שלי, מה מותר לי להבות... הבע התפלצתי. הפקולטה לחקלאות זה שם. ולי כותר, לכיכל, להבע הרצאות נסיעה. ה־מכסות היא קטנה כזאת, אבל מיותר לי להבע זה וזה הה וזה. למה זה בהפרת זה פקיד כהעיריה כ־צינבל והאל אם יוכל להצטרף ל־הפגנה, וסיפר, כשהקים עליו בעיריה ואומרים לו — זה לא זמן בשביל דברים כאלה. אבל נעמי מרגישה שזה כן זמן בשביל דברים כאלה. היא מדברת על התורות כל אבה, על דברים ועציות של אבה. „זה לא גליגות, אבל שבו בבדיכאה את כל הדברים, או נאארנו בלעדיהם. בלי ציונות ובלי חלוציות ובלי אבות ו־בלי בוקר ובלי שום דבר. ורק — הב. הנן עוד".

היא מודה שלולי ראתה את בוטי אשכנזי עומד לבדו לפני בנין הכנסת, יתכן שלא היתה בפיזה לבאת ל־

ליד מכונת ההדפסים: נעמי מציירת ומלמדת אמנות שנים רבות.

הפגין בעצמה. „אבל ראיתי איך אי־אמונה העמוקה שלו סחפה אחריה אנשים שחושבים כמוני. הוא פתח פתח לבני אדם לגנות ולהטפית ב־דרכם, כמהשבתם. בכיוון הנוגד ל־מנהגים המקובלים ולדרך המחשבה המקובלת. היום, להסתגר, להימנע ב־להתריע בקול רב, פירושו להתאבד".

„באו וקלקלו לנו את זה"

נעמי נזכרת בשלמה לביא מ־עין־חרוד שסירב בזמנו לקבל את ההסבות הראשונות שהוצעו לחברי הכנסת. היא מנסה לנתח איך הגענו לבה שהגענו. מתי זה קרה לנו. „וזה לא כל כך פשוט להאשים ר אני זוכרת את הבנעות האלה מזמן. אנחנו באים לייבש את הביצות — כביש לנו שגם ישראל יהפוך בגן. אבל אז אנשים באמת באו לייבש את הביצות, והאידיאל היה לעבוד כמו ערבי. אנשים התפארו בעבודתם. אחר כך, אלה שנעשו עסקנים הבהינו לדבר על זכויות. בגלל זה שעבדו פעם — בגיע להם. אני זוכרת שיחה בתנועה, לפני 15 שנה. דובר על קיבוצים קולטי עליה. קמה חברה אחת ואמרה — בספיה. אנחנו עבדנו די קשה. עכשיו מיהתו אחר. שם זה התחיל. ביום שמישהו אמר — עשיתי בספיק, עכשיו אני רוצה לחיות טוב — אין לזה גבול. אז כל אחד רוצה לחיות טוב. העולים החדשים רוצים מיד לחיות טוב. אמרו להם — אנחנו ייבשנו ביצות, לכן אנחנו חיים טוב. אבל הם לא ראו את הביצות. הם ראו את הבתים היפים, השטיחים, התבונות והפסנתר. במקום להבוע כ־אנשים — חילקו להם. ומי שהתאונן נתנו גם לו. וקצת יותר. וכבר בתוך הביצה הזאת. איש לא עסק עוד במה שהוא צריך לעשות. עסקו רק בלהשיב את ההייב. בזמן המלחמה נבנשי־יבי אחד לביתה ואמעתי שבכתה ילדה בכוההות. ואהה אמרה לרעיתה — אנחנו חיינו כל כך טוב, אז מה פתאום קלקלו לנו את זה וזהו הדבר. בתוך עולם אסום ועצוב־עציב חייני כל כך טוב. נתנו לנו בהתחה לשולחן ובצל השולחן כמה שלא עבדנו ב־שבילו. שלא הירוחנו אותו. כמו כל תלוקה, כמו אחד הכיליוב ב־באה הקודבה. ובאו וקלקלו לנו את זה..."

נעמי לא משתכנעת בביטוב „איכות החיים", כיוון שאנשים כיד מקבלים זאת לאקולוגיה. היא מדברת על איכות האישיות, על איכות העציבות שלנו. היא נזכרת בבן־גוריון, בדבריו על אור לגויים ועם סגולה. „איפה אנחנו ואיפה זה, איזה מרחק. אנחנו צריכים עכשיו רק לחזור להיות עם נורמאלי, עם עובד, פעילים שקמים בבוקר ובאמת רוצים לעבוד ולקבל שכר על מה שהם עשו. איפה אנחנו ואיפה זה..."

נעמי אינה מייצגת תנועה כלשהי. „אני יוצאת בשמי. רק מתוך הרגשה שאסור לשתוק עוד. בנפשנו היא. ולא רק לדבר, אלא לעשות. מוכרחה לנשוב רוח אחרת בארץ הזאת, של אחריות אישית למדינת ישראל, כאילו כל אחד יאמר — אני התוב ותופיל המדינה הזאת. איתי העם מעשי".

המשטה לייצור ולשיווק של ירקות
רח' קרליבך 2, ת"א ת.ד. 20130

הודעה למגדלי ירקות

תשומת לב המגדלים מופנית לצורך בביטוח כל מורע הירקות המתוכננים לשוק, לייצוא ולעיבוד תעשייתי (עגבניות ופלפל לתעשיה). את ביטוח זה בפני נזקי טבע. יש לבצע באמצעות המועצה לייצור ולשיווק של ירקות במשרדיה בת"א או על ידי רכזי המועצה. מועדי ושעות קבלת קהל בכל האזורים פורסמו בחוזרים ובחוברת הנחיות לביטוח. פרטים על רישום הביטוח ותשלום פרמיות אפשר לקבל במשרדי המועצה או אצל רכזי האזורים.

א. בן־יעקב — מנכ"ל

אוניברסיטת חיפה

מודיעה
כי החל מיום שישי 26.4.74
ועד 30.4.74, תפעל
מזכירות מיוחדת
למושב חבר הנאמנים

בדבר פרטים ניתן לפנות לטלפון מס' 04—253783 או טלפון מס' 04—254429 שלוחה 57.

מרכז קופת־חולים

רכב למכירה

קורטינה או'	1970
טנדר פורד	1964
טנדר פורד	1964
טריומף 1300	1970
גלבוע (בתאונה)	1970
טנדר סוסיתא	1965
לארק מנוע שב'	1965
לארק מנוע שב'	1965
מסחרית סגורה פורד (בתאונה)	1969
טרנזיט קבינה כפו'	1969
אמבולנס	1968
טנדר 100 —	1968
קורסיר אוט'	1964
טאונוס אוט'	1968
קורטינה סטיישן	1968
רביט קטנוע־צינה	1964
רביט קטנוע	1964

הרכב יוצג בחניון מרכז קופת־חולים רחוב ארלוזורוב 101 תל־אביב בימים א'—ה' 28.4.1974 — 2.5.1974 בשעות 8.30—12.00.

הצעות בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% יש להגיש למחלקת הכספים במרכז קופת־חולים רחוב ארלוזורוב 101 תל־אביב עד יום ה' 2.5.74 בשעה 12.00.

אין התחייבות לקבל כל הצעה.

هكذا من الأصل

نقلا عن الأصل

דב גולדשטין — ראיון השבוע עם השר אהרן יריב

יש לרבין מערכת איזונים העושה אותו כשיר לכהונת ראש הממשלה, אבל סיכוייו להרכיב ממשלה — קלושים מאוד

ומה שער התחבורה, אלוף (מיל.) אהרן יריב נוהג לנצור את לשונו ולדבר מדוד, שקול וזהיר, לא רק מפני שכך הסכין בשנים הרבות שבהן כיהן כראש אגף המודיעין של צה"ל, אלא גם מפני שהוא אדם אחראי מאוד, חושב לעומק ומתייחס אל הבעיות במידה מפליגה של רצינות ובוד־דעת.

ביכולת העמידה בלחצים לא כל אחד הוא מנוסה כמו גולדה מאיר אבל על יסוד הכרותי הממושכת עם רבין אני אומר, כי הוא עמד בהצלחה במצבים קשים ובמצבי־לחץ ומה שקרה ב־1967 אינו פוסל אותו לכהן בכל תפקיד, לרבות ראשות הממשלה, כראשו וכמנהיגו של צוות ● יש לכונן ממשלת חרום לאומית רחבה אבל לקבוע מייד את מועד הבחירות החדשות בשנת 1974, אחרת לא נתגבר על משבר האמון בציבור ● מה שקרה השבוע במפלגת העבודה מבטיח טובות, אם בני המייסדים יתפנו לעשייה ולחשיבה ולדרך חדשה; אם יסתפקו רק בתפישת הכסאות — אז לא קרה שום דבר חשוב ● אסור שראש הממשלה יכהן גם כשר הבטחון בממשלה ● אני רוצה שהמוני החברים יבחרו בי כמועמד לכנסת מטעם המפלגה, ולא ועדת מינויים ● יש להקים מנגנון של מומחים, שיגיש לממשלה הערכות מודיעין והמלצות לפעולה ואסור להסתפק רק במודיעין הצבאי ● אסור לנו לסגת בצפון אף סנטימטר אחד מעבר לקוו הסגול ואם נעמוד על כך בתוקף — הסורים יקבלו זאת.

[illegible]

● רבין ראוי לעמוד בראש צוות ההנהגה

— האם מה שקרה ליצחק רבין ב־23 במאי 1967 [illegible]

[illegible]

● המהלך של עזר וייצמן עזר לרבין

[illegible]

— בלי קשר לאירוע [illegible] של מאי 1967 [illegible]

[illegible]

● מידי המייסדים לבני המייסדים

[illegible]

● ראש הממשלה אינו צריך להיות שר הבטחון

— האם ראוי, לדעתך, [illegible]

[illegible] שראש הממשלה מכהן גם כשר הבטחון?

לא. ראש הממשלה צריך להיות פנוי לראייה הכוללת הרחבה ביותר של כל הבעיות הלאומיות של ישראל. [illegible]

● אני מקבל טענת ועדת אגרנט

— אתה, אבי המודיעין של צה"ל [illegible]

[illegible]

— אתה, אבי המודיעין של צה"ל, האמנם, לא מוכ?

נכון, לא כיב ומפול. אני מקבל בהחלט טענה זו.

— איך אפשר לתקן את הדבר?

לדעתי הממשלה הדרג המדיני בתחומי הקובע צריכים לעבור מידע מודיעיני והערכה מודיעינית, המתבססים על כמה מקורות שונים, ולא רק על המידע וההערכה של אמ"ן. ליד ראש הממשלה צריך לקום מנגנון חדש, שילקט מידע והערכה מאמ"ן, ממשרד החוץ ומ"המוסד". המנגנון הזה, שיהיה מורכב ממומחים במדרגה ראשונה במקצועותיהם השונים, יבחן את המידע ואת ההערכות ויציג בפני הדרג המדיני את האופציות המתאימות המדיניות.

המנגנון הזה, יש להבין, לא יבוא במקום הגופים הקיימים, או במקום אחד מהם. הוא יישען עליהם, אבל הוא יפתח יכולת של ראייה רחבה וכוללת ויתן בידי ראש הממשלה, שר הבטחון והממשלה כולה, אלטרנטיבה להערכת המידע המודיעיני ואלטרנאטיבות לצורך לנקוט פעולה צבאית או מדינית, לפי התנאים והנסיבות. המנגנון הזה, בצד אחר של פעולה, יכול לסייע בידי ראש הממשלה, בתאום הפעילות בנושאי חוץ ובטחון.

— יש לך יעצה שכזו לדוגמת מנגנון כזה?

לא, לא בשלב זה. אבל אני יכול לתת לך עקרונות של הרכב המנגנון: יהיו בו מומחים שהם עובדי המדינה, בצד מומחים, שאינם עובדי המדינה. גם על בסיס קבע או על בסיס מזמן, לפי טיב המקרה הנדון, המנגנון יוכל להזמין מומחים כראות עיניו או לפי הצורך באיש או בחבורת אנשים.

— האם הגוף הזה יגיש במקום של דבר לדרג הקובע הערכה מוסכמת אחת, או כמה אפשרויות?

אני מבליט כך: הוא יטפח בפני הדרג המדיני את כל האפשרויות ואת כל ההערכות ואת כל ההמלצות לטיפול במצב. יחד עם זה הוא יציין באזני הדרג הבכיר [illegible] ההערכה והדרך הנראות בעיני חבריו, יותר מהערכה ודרך אחרות. בפני הממשלה יהיו מונחות הצעות מעובדות ובדוקות.

— אילו היה כך לפני מלחמת יום הכיפורים, אתה מאמין, כי הדברים היו נראים אחרת?

כן, אני מאמין כך. אבהיר זאת לראש הממשלה, אי־אפשר, כמובן, להוכיח זאת, אבל אני מאמין שאילו היו בפני הממשלה הערכות שונות כאלו שהיו בפניה, היה גיוס המילואים נעשה במועד מוקדם.

— מדוע לא המלצת על הדרך הזאת, כאשר אתה היית ראש אמ"ן?

אחרי מלחמת ששת הימים הוקדשה לנושא הזה הרבה מחשבה וזמן. יעקב הרצוג המנוח היה יוזם גדול בנושא הזה. אנחנו הגענו להגה בהערכות ובהצעות, אבל בסופו של דבר לא יצא הענין מגדר של תוכניות טובות ולא נתבצע במציאות. הכרח הוא לנו לעשות זאת עכשיו וללא דיחוי.

שעות לילה מאוחרות משרה על ביתו של אהרן יריב בנוה־מגן מין דממה רוגעת כזאת, לאחר שבעיצומה שעות פעלתניות מאוד, גדושות מריטת עצבים וטענות מתח והתמודדות קשה עם בעיות התחבורה, שהן חמורות וסבוכות ונראות כמעט כבלתי ניתנות לפיתור — נוטע לו חשר בטיעות קטנות ומדודות מכוס הוויסקי עכשיו, מדבר בשקט, במין נר ניחותה־דעת מקסימה.

אהרן יריב, אם בסירות הימים האלה אין כאן איש סתירה בעיניהם של אנשים רבים, הוא ריאליסט אופטימי. הוא רואה את הבעיות בעין מפוכחת מאוד, מנתח אותן בחומרה, אינו מתעלם מן הסכנות וחלילה לו לנסות לטשטשן. כך — מצד הריאליות המפוכחת. אבל הוא מאמין גדול בעם היהודי ובכוחו של צה"ל ובחוסן הנפשי של הנוער. כך — מצד האופטימיות המבוקרת.

— גם אתה חושב שסיכוייו של יצחק רבין לכונן ממשלה בהרכב הנוכחי של הכנסת, קלושים ביותר?

זה לא בלתי אפשרי, אבל בהחלט לא קל. לשותפים הקואליציוניים הנוכחיים של מפלגת העבודה, יש גם עמדות וגם בעיות פנימיות, שיכבידו מאוד על נכונותם להכנס מחדש לקואליציה. אני חושש מאוד, שאי־אפשר יהיה למצוא מכנה משותף, שיתקבל על דעת כל השותפים הנוכחיים ואפשר הכנסה מחדש של הקואליציה.

● הקריטריונים לבחירות חדשות

— ולכן, מהו הפתרון?

הפתרון הוא אחד, והוא פשוט וגלוי וברור: בחירות חדשות! יש בעם משבר של אמון ולא נוכל להתגבר עליו בלי בחירות חדשות, שיקדמו להן בחירות פנימיות במפלגת העבודה, ואולי גם במפלגות אחרות, אם הן ירצו בכך.

— מתי יש, לדעתך, לקיים בחירות חדשות ואיזו ממשלה צריכה לכהן עד אז?

בשאלת מועד הבחירות יש לי כמה קריטריונים: א) בחירות חדשות רק לאחר שועדת אגרנט תגיש את הדו"ח המלא שלה. ב) בחירות פנימיות במפלגת העבודה, כנות, אמיתיות ודמוקראטיות. אם אני מופיע במקום ה־27 ברשימת המפלגה (הבערך) לכנסת, אני רוצה שזו תהיה תוצאה של בחירה על רשימת המועמדים על־ידי המוני החברים ולא סימון של מאבק בתוך ועדה למינויים. ג) יש, כמובן, כל השאלות של פנקס הבוחרים והתוספות אלפי בוחרים חדשים, אבל הן ביסודן שאלות טכניות.

אם אני מביא בחשבון את כל הגורמים שהזכרתי, יש לקיים את הבחירות במועד כשישה עד שבעה חודשים מהיום, כלומר: במהלך 1974 תוך השנה הזאת. בתקופה זו נעמוד בפני בעיות קשות הכרעה קשה. אין זה רצוי שתכהן ממשלה, שהתפטרה על רקע דו"ח הועדה ואין זה טוב שממשלה כזאת תצטרך לקבל הכרעות גורליות. לכן יש להקים עתה ממשלה חדשה, בהצבעת של אמון בכנסת, תוך הצמדות להנהגה בחוק לפיזור הכנסת וקביעת מועד לבחירות חדשות.

— ומה עם שינוי שיטת הבחירות לכנסת?

● רצויה ממשלת חירום לאומית

אני תומך נלהב של השינוי. נגיד כך: אם ניתן לוודא, שעל־ידי דחיית מועד הבחירות לעוד חודשיים־שלושה לכל היותר, אפשר לבצע את השינוי ולבחור כנסת בשיטה חדשה — זה רצוי. אבל אני שומע שנדרשה לכך תקופה הרבה יותר ארוכה. צריך לבדוק אם ניתן לקצרה או לא. אם אי־אפשר — צריך ללכת לבחירות לפי השיטה הנוכחית, ובלבד שנקיים את הבחירות, תוך שישה עד שבעה חודשים.

— ואיזו ממשלה צריכה לקום עד אז?

ממשלת חרום לאומית, רחבה ביותר, עם הליכוד, עם כל הספיקות וסימני השאלה אם ממשלה כזאת תוכל לפעול. אני מחשיב מאוד הקטנה ואני מאמין, שהיא לא תהיה משותקת.

— אבל אולי הגשמת מפלגת העבודה, שיתוף הליכוד בממשלת חרום תמנע ממנה להחזיק בשלטון לאחר הבחירות הבאות?

אם מפלגת העבודה תעשה את הדברים הנחוצים, תערוך חשבון־נפש ובדק־בית רציני וגיוס חברים רבים והמעלה המוני חברים בפני, והצטיינו חיל אינטלקטואליים חדשים לחברים, אין למפלגת העבודה כמה להחשש לאובדן ההגמוניה.

— ואתה חושב, שיש סיכוי שמפלגת העבודה תעשה זאת?

יש להיות ריאלי: יש במפלגת העבודה רוב נגד ממשלה כזאת [illegible] ראה כל סיכוי שתקום.

— ואז מה?

אז שבכל זאת תימצא הדרך להרחבת קואליציה במתכונת הקיימת; או להקים ממשלה יותר מצומצמת, [illegible] המפד"ל, עם הליברלים העצמאיים [illegible] של שולמית אלוני: [illegible] בממשלת המעבר של הגברת [illegible] עד ליום הבחירות. אבל בכל מקרה, בכל ממשלה יש לראותה כממשלה זמנית ולקבוע מועד קרוב [illegible] האפשר לבחירות החדשות — אם יצחק רבין יצליח [illegible] ממשלה.

— ולבחירות הפנימיות צריכה מפלגה להתייצב בראשה של יצחק רבין?

כן, בהחלט, כמועמדת לראשות הממשלה. אם יצליח רבין להקים ממשלה, תהיה לו הזדמנות להוכיח את עצמו בבירה שהזמן יספיק לו.

— בממשלה הרחבה, היית רוצה כהן במשרד, הקרוב יותר ללבך [illegible]?

אם זה יהיה אפשרי, כן! בהחלט כן!

● אין לסגת מקונייטרה

— דייר קיסינג'ר כבר בשלב של [illegible]. האם מקובל עליך, כי הם התחרות עם סוריה צריך להתבסס על הקו הסגול?

כן ולא. כן — בשאלות של הסדר ודילול כוחות וההגבלות [illegible] פיקוח יעילים ככל אפשר על ביצוע ההסכם. לא — בשאלות השטח ועצם הנסיגה הישראלית. כתוצאה ממלחמת אוקטובר החזיקו המצרים בשטח מעלה משמונה מאות קילומטר בעים בסיני, שהיה לפני־כך בידינו. [illegible] לא כן בסוריה: יש לסוריה עמדה מיליטנטית־קיצונית ולאחר [illegible] במלחמה אין כוחות סוריים מחזיקים אף סנטימטר אחד מן הקו שהיה בידינו לפני המלחמה. ולכן במצב שונה ההפרדה צריכה להיעשות: את המובלעת, שאנו מחזיקים בשטח הסורי, יש לחלק לשלושה חלקים: כוח סורי, כוח חיץ של האו"ם ויחידה שלנו. [illegible] זו צריכה להיות שאיפתנו [illegible] כך עלינו להיאבק. אבל בכל מקרה — אין לסגת אף סנטימטר מתחומי הקו הסגול, לא בקונייטרה ולא במובלעת ולא בשום שטח אחר. לזה יש להוסיף, כמובן, [illegible] את התביעה להחלפת שבויים, כחלק מהסדר.

— ויש, לדעתך, סיכוי [illegible] לקבל זאת?

אינני אומר שאין סיכוי. אבל נראה לי, כי הסיכוי הוא גדול.

— האם [illegible]?

אני חושב, שיש סיכוי. עלינו למדוד אותו, שאם הסורים יווכחו לדעת שעמדתנו היא נחושה ונחרצת ובכל הלחצים הבאים עלינו אינם כופפים את ידינו ואינם כופפים את אחיזתנו, כאשר הם יעמדו לפני הברירה של מלחמה כוללת או הסכם הפרדה, שיהיה מקובל על דעתנו — הם יבחרו באפשרות השניה.

— והלחצים האמריקאיים עלינו, כיצד יעשו?

עד כמה שידוע לי לא היו עד כה לחצים כאלה, אבל אם יהיו — נצטרך להתמודד גם אתם.

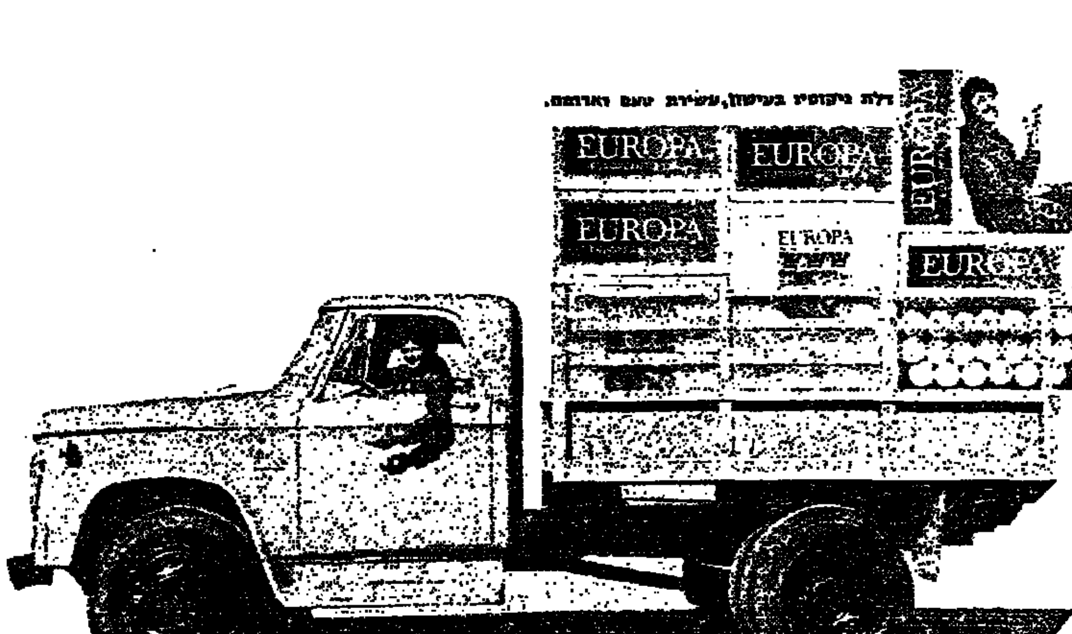

עם אירופה לכל מקום

מיומנו של משה שרת

ראש הממשלה ושר החוץ

דרשתי להפקיע את סמכות שר הבטחון כמחליט יחיד על ביצוע פעולות גמול

פרק שני

...שך יום א' — 18.10.53

הישיבה [של הממשלה] נפתחה באוירה של רצינות ומתיחות ...א כרגיל. על פני כל היתה נסוכה הרגשה ...שעת משבר וביזיון. סקירתי ארכה כשעה ...בעים דקה. דיברתי בשקט, כתוך מאמץ ...יש סערת לבי ולא לשבש את הדין והחשבון ...די פולמוס. התרתי להעמיד את החברים על ...ך שנוצר ועל סיכויי האיומים של הסתבכויות ...עגויות בין לאומיות שכונו לנו אם לא נע־ ...לעשות צעדים שיפיגו את המתיחות. סייכתי ...יש הצעה: לפנות למועב"ט בקיטרוג חריף ...מדינות ערב, ביחוד ירדן; להפסיק את העבו־ ...בצפון לקראת הדיון במועב"ט; לפרסם גילוי ...: על קיביה בו יובע צער על כה שאירע, יוהד ...תלייה קולר האחריות בצווארה של ירדן.

ב"ג נוכח עד מהרה כי תקותו למסור בידי־ ...ו את תוצאות בדיקת עניני הצבא היא הלום ...נתגלע ויכוח כבורך ונוקב. פרט לאשכול ...דג דבורו כל חברי המפלגה, שהיקותו של ...ל אכרה דרכני. הוא במצוקה קשה לרגל ...ב המצנק, אך גאוהו איננה מניחה לו להודות ...להסיק מהצרה הנוראה הזאת מסקנות ...יות. במדה שנשתלשל הויכוח נחלתי אכזבה ...אכזבה. לא רק רוב חברי למפלגה אלא גם ...ספירא וכל „הכלליים" שללו את הצעתי ...הפסקת העבודה. נוכחתי עד מהרה כי צפוי ...כשלון גמור בקטע זה של תהיות והתאורר־ ...ות לנאום התשובה. עמדתם הקיצונית של ...לליים" הפתיעתני. מיד אחרי סיום הרצאתי ...ו רוקה הפסקה — כאילו לנוח קצת מהמתע־ ...שגרמה לו שמיעת דברי. התברר כי כוונתו ...ת לאפשר ל„כלליים" להתייעץ ביניהם והתו־ ...היתה אותה הפגנה של רדיקליות נבובה. ...העיר עם התחדש הישיבה כי כל צעד הוא ...: ראש לא יסכים עוד להפסקות לשם התיע־ ...סיעתיות — בממשלה כל שר מהווה דעתו ...ית ואסור לגבש ביודעים עמדות מפלגתיות. ...יתי לעצמי כה היתה נקודת המוצא של ...צות רוקה והבריג — בכיון שב"ג עומד ...פטר וצפויה בחירות בקרוב, אסור ל„כלליים" ...אחרי מפא"י במדיניות חוץ תקיפה.

...כה שפירא, איש בקלות רבה דוחה את ...ן הפסקת העבודה, ריכז את כל להטו המוסרי ...ות חוכר ענין קיביה. בגרוצה דבריו שאלני ...כשר החוץ ידעתי על מבצע זה מראש. ...תי לב"ג פתק ובקשתי דעתו — המותר לי ...תמש בתשובה? לפני כן העיר ב"ג כי הוא ...נשאל על מעשה קיביה, שכן היה בחופשה, ...אילו נשאל היה מחייב את הפעולה. זה ...י ניסוח מכוונה במקצת של העובדות: הוא ...ויש נשאל, אם גם היה לכאורה בחופשה, ...רק הביע דעתו אלא דעתו הכריעה נגד ...י. עתה ששאלתי ענה בשאלה אם ידעתי ...הענין מראש. אף זה היה מכוונה, שכן פנחס ...לו בפירוש כי אני שולל את המבצע. עניתי ...ציון העובדות — כל זה בחליפת פתקאות. ...לי כי עוד מעט ידבר פנחס — חזקה עליו ...עצמו ימסור על התנגדותי.

...ון טעם שלטון

אך לא כן הווה. אבירותו של לבון לא הגיעה ...א כזה. הוא התרכז בצד המדיני העקרוני הן ...בעית התנגשותנו עם אר"ם בצפון הן של מעשה התגובה המפרצי. בענין ומאלף ביותר ...עד עחל בהלך מחשבותיו ובכל נטית רוחו ...אדם חכם ומוכשר זה — אך כנראה גם בעל ...שה רבה במרכזי העצירה שלו, לסלקם או ...וקם בכל שעת צורך — כשטעם טעם שלטון ...ונת הכוח האדירה ביותר שבמדינה: צבא ...נה לישראל; כיצד הסתגלותו לרוח השוררת ...זנה העבירה אותו על עקרונותיו המדיניים ...דמים ומושגי יסוד יהודי נחלתו תכיה. טען ...ויות עורף, לאי רתיעה מתקלות בנוה הלוף, ...ק עצבים וכו'.

גם גולדה וגם [דב] יוסף החזר בכיוון זה. ...הויכוח נמשך שעה אחרי שעה. ב"ג שלח ...פיתקה בשלב מסוים לאמר כי הוא מרגיש ...לגמרי exhausted כתוצאה מישיבה זו ...ת: גם בקרב החברים פשטה עיפות והחלה ...זה לחדר הסמוך — לעשן או לשתות. משהגיע ...י לצנות נתכנסו הכל מחדש והשתררה שוב ...בות על קבב דברתי שוב בהרחבה, אך לא ...לציון עובדות כי אם להעבקת מושגים. עשי־ ...מאמץ עליון לכבוש בחובי את התרגשותי אך ...: בקעה ופרצה. התרעתי על הניגוד המכתע ...תלותנו האובייקטיבית המוחלטת בעזרתו וב־ ...יתו של העולם וניתוקנו הנפשי הסובייקטיבי ...העולם — הסתגרותנו בתוך עצמנו וקהותנו ...ורה כלפי תגובות דעת הקהל העולמית למע־ ...נו. הוקעתי את צרות ההשקפה שלקינו בה, ...אנו מתעקשים לא לזוז מהגדרה שנקטנו בקטע ...ד של החזית ומסכנים ע"י כך את כל יתר ...טעים ומסתבכים בתבוסה ניצחת. הבאתי לדוג־ ...את הלך רוחו של ב"ג בבוקר, שלא ראה כלל צורך לרכז ישיבה זו בחשבון שלכנו עם אר"ם והמעצמות — כאילו לא נפל דבר והכל כמנהגו. פסלתי את הגישה ההגיונית והעקרונית הצרופה לבעית הפסקת העבודה וקבלתי על חוסר כל תחושה מעשית והבנה פסיכולוגית למיצר שנכנסנו לתוכו ע"י המרי נגד סמכות אר"ם. תבעתי את הפסקת העבודה כהכרח השעה, שכן בלעדיה לא נוכל בשום פנים ליצור לקראת הדיון במועב"ט את האוירה שיהא בה סיכוי כלשהו להתהדבות בעמדתנו. והן ממילא כבר הבענו נכונות להפסיק ומבית כדי לאפשר לבניקה בירור כמה עובדות — מדוע לא נפסיק לפי אותו הגיון כמש לאפשר בירור במועב"ם? למה נחכה עד שיושיבונו על ספסל הנאשמים וידרשו מאתנו לתקן דרכנו ע"י צו של הפסקה? ועוד ועוד ועוד — יקצר המצע מהשתרע. לבסוף צניתי לשאלה שפירא ע"י סיפור המעשה כולו התרעתי על ענין קיביה שהציג אותנו קבל העולם כולו כחבר שואפי דם המסוגלים להרג רב ולא איכפת להם, כאילו. אם הדבר יביא גם להתפרצות כל־ חכה. החזרתי כי מה שדבק בנו בעיני העולם לרגל מעשה זה לא יידהק מעלינו שנים רבות.

בהצבעה הצטרפו אלי לחיוב ההפסקה רק שנים: נפתלי ורזון. לא נעמה לי ביותר חברה זו הפעם. רוב השאר הצביעו נגד. אשכול נמנע. פירשתי כי לא היה לו הפנו להצביע בעד הפ־ סקה — לא שמצפונו לא הניחו להצביע נגדה. אך מנין לי הרשות לבחון כליות?

החלט על פירסום גילוי דעת בענין קיביה וחיבורו הוטל על ב"ג. שוב דרשתי הבעת צער. ב"ג עמד בתוקף על אי הודיה באחריות הצבא למעשה: תושבי הספר, שפקעה סבלנותם נוכח הרציחות הבלתי פוסקות, הם שעשו דין לעצמם במיבצע של שפטים. הן כל יושבי הספר מלאים נשק ורבים מהמתישבים הם חיילים לשעבר — מה פלא אם קמו ועשו מה שעשו? אמרתי כי איש בעולם לא יאמין לנו ואנו משימים עצמנו שקרנים ובזאים, אבל נבצר ממני לדרוש ברצינות הצהרה כי צה"ל הוא שעשה את המעשה, שכן הצהרה כזו לא תאפשר בשום פנים גינוי כלשהו ונמצאנו מאשרים להכעים את שפיכת הדמים המפלילית.

הוסכם על פניה למועב"ט על יסוד יריעה רחבה של קובלנות — כעין כתב האשמה כל ישראל כלפי מדינות ערב. ב"ג התנגד לכלילת חטאי המצרים ברשימה ונעניתי לו. ראשית, על שום מה נקומם את מצרים? מוטב להבליט את יחסנו המיוחד אליה. שנית, על מה נקבול? על הסגר בתעלה? אך הן את „פארגוץ" העבירו ואילו לגבי נפט לא נוכל להוכיח כי עצרו אניה, שכן לא נעשה גם נסיון להעביר מטען כזה. להלן נקבע בניגוד לדעתי — בהצבעה של 6 נגד 5 — כי לא נכלול ברשימה גם את הפרעת סוריה למפעל הצפוני, אלא נודיע למועב"ט לחוד כי נקדם בברכה בירור הענין.

עיף ורצב נסעתי הורה למשרד החוץ — קראתי אלי בזה אחר זה את המנכ"ל וגדעון וסיפרתי להם על תבוסותי והחלטות שנתקבלו. עוד מהישיבה שלחתי שדר למשרד כי על גדעון לטוס הערב. במשרד מצאתי את זיין מסדר את דרכונו. בינתים הציע לבון כי גם בלאס מתה"ל יסע — הסכמתי ואמרתי לעצמי כי אצטרך לשלוח מברק תנחומים לאבן לרגל הופעת שושבין זה, שבקיאותו מופלגה ולהטו לענין המים ראוי להע־ רצה אך פגיעתו באנשי שיחו קשה ביותר ושרתו כבד מנשוא.

הכתבתי לוולטר נוסח תדריך לכל הנציגויות על מעשה קיביה — סוף סוף, שלושה ימים לאחר המאורע נתגבשה גירסה רשמית שאפשר להב־ ריקה לאנשינו בבירות הזרות. לפוריה הכתבתי מברק לאבן ולאילת על החלטות הממשלה. בינתים הכינו גדעון וגיו טיוטת שלד של אגרתנו למועב"ט. לפי הקו שנקט ב"ג מחקתי ממנה כל סעיף המתיחס למצרים או לסוריה. ע"י כך הועמדה ירדן בברכוז של המיסמך, משופעת במצוות ובמעשים טובים, ואילו למדינות ערב בצוותא נאצלה ברכה מיוחדת על החרם והסירוב לשלום. אף נוסח זה הוברק מיד לניו־יורק. לבסוף הכתבתי למיכאל אליצור נוסח הסברה לעתונות המקומית ולסוכנויות הזרות. ביחשתי מה השאלות שהוא עשוי להשאל וקבעתי לו בדיוק כה ישיב על כל אחת.

לילאן ההוכנית [ממזכירות שר החוץ] — השיגה לי כריך צנום ודאגה לספל תה. הכל הרגישו מסביב כי עובר עלי יום של נסיון קשה ביותר — כי אני נרעש ומזועזע עד עמקי הנפש מכל העובר עלי. בתוך כל המרקחה הזאת נמסר לי מכתב אישי מקרליבך. אדם מתונן וקשות זה, שברק שכלו וכשרונו הוא בחוק קר של פלדה ולא חום של אש, יש לו משום מה יחס מיוחד אלי והוא גומל עמדי תמיד חסדים. הנה הוא כותב להזהירני כי לאחד העתונים נודע כי קבלתי 14000 ל"י דמי מפתח בעד דירתי הקודמת בירושלים. הדבר עומד להתפרסם ובודאי יטפלו לו גם עתונים אחרים. עצתו לי אמונים להקדים הסברה לענין, לבל יסולף. האמת היא כי קבלנו רק 6000 ל"י אבל גם זאת היא אמת כי מלכתחילה סלדתי בכסף זה ואמרתי כמה פעמים לצפורה כי אני מסופק אם מותר או כדאי לנו ליהנות ממנו. לבסוף גבר אצלנו הרצון להקים לנו פעם אחת בחיים פנה משלנו לכל מרעשת שלא תבוא, אשר תוכל לשמש שיכון גם בשביל ללה וגדעון לכשיחזרו. כמעט גמרנו אומר להש־ לים את הקומה השנית מעל לבית סבא וסבתה בצלון. ההיסוסים שכבו במשך הימים והנה בא מכתבו של קרליבך ועורר מחדש. הסתגרתי בחדר עם הלטר, ספרתי לו הענין כולו ושאלתי בעצתו. אמר כי ענין דמי מפתח מנהג מקובל ונחשב לכשר בהחלט. ברור כי עמדי יקפידו בציבור כחוט השערה ומוטב לי כי לא יוכלו להטפל עלי בענין כזה. אעפ"י כן נדמה לו כי אם אקדיש את הכסף לשיכון תבת אצא נקי, שכן לא נהניתי ממנו. הקשבתי לעצה זו אך עדיין לא נחה דעתי.

סוף סוף נחלצתי מהמשרד וב־6.30 הגעתי הביתה ואכלתי ארוחת־צהריים שהיא גם ארוחת ערב.

במברקיו האחרונים של אובורי ניכרת התי־ אוששות ובליחות רוח הקרב. אין כמוהו!

טילפנתי לצפורה. סיפרתי לה בקיצור נמרץ את שעבר עלי בישיבת הבוקר ואח"כ גוללתי לפניה מחדש בעית אותו כסף. אמרתי — שמא מוטב לנו להקדישו לאיזו מטרה ולהפטר ממנו? כשם שבא לנו בהיסח הדעת כך ילך מאתנו בהיסח הדעת ואז ישקוט מצפוננו. אשר לאותה דירונת — כשם שלא היתה כך לא תהיה, ואללה בפריגיהא! [בערבית — „ואלוהים ידאג להי"] צפורה נענתה מיד לשיקולים והסכמנו כי תהרהר בדבר הלילה ומחר לכשתבוא לירושלים נחליט.

ביקשתי דו"ח קרבי

בבואי למשרד רה"מ מצאתי שם את גדעון שבא להפרד מב"ג ולקבל ממנו תדריך מה. לפי סידור שקבעתי, קרא באוזניו צבי מיימון מהי סטינוגרמה את דברי פנחס וגולדה וכן את נאום הסיום שלי. אמר כי זה היה נאום „פתיחי והיוואי".

להתיעצות חברינו בממשלה בענין שעוררתי הוזמנו גם ארגוב, ארן ונמיר. מוטב הצגתי את הבעיה. אמנם קיימת סוגיה חמורה המחייבת בירור לגופה — מהי שיטת התגובות שאנו נוק־ טים, מה כן ומה לא, מתי כן ומתי לא וכו'. לא זו השעה לבירור כזה. אבל הדחוף הוא הנוהל בתוך הממשלה. לפי המצב הקיים נתונה הסמכות לשר הבטחון. אם נודע לי הדבר מראש יש שאני מערער. אם חמור הענין בעיני אני דורש כינוס הממשלה. לא תמיד הדבר אפשרי ואז ערעורי נשאר מעל. פירוש הדבר כי נוחכות עובדות — ממאיזות לדעתי — בתחום מדיניות החוץ, שאני נעשה אחראי להן ולהתצאותיהן, בעוד שאני עצמי התנגדתי ליצירתן. מכאן שמוכרח להיות שינוי. יש להפקיע הסמכות משר הבטחון כפוסק יחיד ולהעניקה לועדה. כדי שלא להסתבך בהקמת ועדה מיוחדת אפשר מוטב למסור הסמכות לועדת השרים לעניני חוץ ובטחון, שלמפא"י בה הרוב (4 מתוך 7).

ב"ג שלל הצעה זו. טען כי פירוש הדבר הבעת חוסר תגובה. הודיע כי הוא עצמו נהג תמיד להודיע מראש והסכים להביא את הדבר להכרעת הממשלה אם עירערתי. יש שעצמו בחר לשאול בדעת הממשלה תחילה. חברים אחרים אף הם התנגדו להשלטת אותה ועדה על הענין. לבסוף „סוכם" כי יש לעמוד בממשלה על מסירת הענין לרה"מ, שר הבטחון ושר החוץ, ואם האח־ רון יערער יובא הדבר לממשלה כולה. בתוך כל אלה נתעוררה שאלת קיביה. אשכול ההרים נגד ההיקף המופרז של המיבצע. פנחס רמז כי ההיקף נתרחב באורח בלתי צפוי (עד עכשיו לא ברור לי כיצד השתלשל הענין. ביקשתי דו"ח קרבי ונראה אם אקבל). כיון שחברים אחרים הביעו את דעתם על המעשה עצמו ראיתי להג־ דיר גם את יחסי וסיפרתי על התנגדותי שלא הוקשב לה. פנחס קבע כאן כי נמלך בדעת ב"ג. הוא הזכיר את ענין שדר גלאב, אך לא מסר את כל פרטיו. מילאתי אחריו. היה בדעתי להד־ גיש כי בשעת הדיון על המיבצע הייתי עדיין מ"מ רה"מ, אך משלא נתקבל ערעורי חדלתי לשמש באיצטלה זו — ושכחתי.

בצאתנו את הישיבה אמר לי דב יוסף, כי אם גם לא הסכים לדעתי הבוקר, הריהו מוכרח להודות כי הגנתי על עמדתי בכשרון רב.

צפורה טילפנה כי התיעצה עם אחיה שאול. הלה בא בהצעה מקורית. להזמין מוסד מוסמך לפסוק בשאלה המצפונית — לדעתו ועדת הב־ קורת של המפלגה הוא המענן.

מיד כתבתי לועדת הבקורת. כן כתבתי לקרליבך, העמדתיו על הטעות לגבי הסכום, סיפרתי לו היסוסינו וסייכתי כי פניתי לועדת הבקורת ואני מחכה לחוות דעתה.

יום ב' 19.10

צץ בראשי רעיון והברקתי ל[אליהו] אילת [שגריר ישראל בלונדון] כי יוליך בשיחות גירסה כזו: עצם העובדה כי ביומיים הראשונים נבצר מאתנו להגדיר בדיוק מה קרה באותו כפר מעידה כמאה עדים כי הדבר בא עלינו במפתיע ועבר זמן עד שבירורנו את המאורע לאשורו; אילו היה זה באמת מיבצע מתוכנן רשמית, הלא היינו מכינים מראש גם גירסה לפירסום.

כתריאל היה סבור כי זהו שיגיון גאוני.

לעומת זה דיכא את רוחי הדו"ח של זאב שק על ישיבת הבוקר אצל המנכ"ל. הובע הרעיון הפורה כי אם נקבעה ושרית הגירסה כי המת־ קיפים בקיביה היו אנשי המשקים בספר יש ללוות את הפירסום בפעולה. במשית אשר תשכנע אחרים בכנות הגירסה. שבתאי רוזן היקר הציע, למשל, כי נפעיל את חוק העונשים הקיבוצים לגבי יישובי הספר או לפחות נגנין הפעולה כזאת. אפילו כתריאל סבן באזני כי מוכרחה לבוא איזו פעולה מהסרתית של חקירה באזור, ולו גם למראית עין. הליטות זו מהריקה הנפשי־ מציאותי של הענין עוררה בי דאגה.

נזכרתי כי בישיבת החברים אמש נתכוונתי להביא לידיעתם כי חדלתי להיות מ"מ רה"מ ביום ד' שעבר, ערב מיבצע קיביה ובגלל אותו מיבצע — ושכחתי לעשות זאת אגב דברי. לכן הכתבתי בענין זה מכתב קצר לאלה שהשתתפו בישיבה, פרט לב"ג ולפנחס לבון, היודעים את הענין.

בבוקר מסרתי לשמאי [כהנא, מזכירו] לשי־ לוח את מכתבי לועדת הבקורת של המפלגה ולקרליבך, אך בבואי את המשרד לנסוע לישיבת הממשלה לקחתי את המכתבים חזרה על מנת להראותם לצפורה. כל הזמן הייתי נתון בהתרוצ־ צות לגבי עצם הענין של כסף דמי המפתח. גברו בי ספקות: בלקיחת המכתבים חזרה ראיתי סימן כי אינני שלם בעומק הכרתי עם הטלת ההכרעה על אחרים. וכאן תובהר לי פתאום סופית כאילו ע"י הבזקת קרן אור באפלה, כי אסור לי ליהנות בכסף זה. החלטתי לאיזו מטרה להקדישו — לתנועות הנוער החלוציות ול„שורת המתנדבים".

ב־10 ישיבת הממשלה. ב"ג הרצה ארוכות על הערכות צה"ל לקראת סכנת סיבוב שני. דבר כשעתיים וחצי. ההרצאה הכילה ניתוח מעמיק — יותר יסודי מכל הערכה ששמעתי מפיו פעם בעניני צבא — של בעית הגנת המדינה מפני התקפה ערבית כוללת. נקב במספרים מפורטים ומדויקים — גם מדאיגים — על גידול כוחן הצבאי ועצמת זיונן של ארצות ערב וקבע שלוש מגמות בכוננותן להתקפה על ישראל: הכבדת האיגום, שיכלול הציוד ואחדות הפיקוד. בשלושה כיוונים אלה עתידים הערבים להגיע לשיא הנכסף ב־1956. הדגיש את יתרונותינו העיקריים — הכושר המקצועי והרוח — ועמד על הבעיה המרכזית של קידום כחנו הצבאי שהוא העלאת איכותו, בכל הבחינות, לשיא האפשרי.

בהקשיבי להסברותיו של ב"ג הרהרתי מחדש כי יש לטכס עצה כנגד הסכנה באמצעים לא צבאיים: הפעלת פתרונות לבעית הפליטים ע"י הצעה נועזת וממשית מצדנו לתשלום פיצויים; תיקון היחסים עם המעצמות; חתירה בלתי פוסקת להבנה עם מצרים. כל אחד מכיווני פעולה אלה עלול להכניסנו למעגל קסמים ואעפ"י כן איננו פטורים מלחתור ולנסות.

הישיבה נפסקה בטרם סיים ב"ג את הרצאתו — לרגל הלויית הרב שמחה אסף אשר מת אמש. בינתים קרא ב"ג באזנינו טיוטה של גילוי דעת שחיבר — מיסמך ארוך למדי, עם הרבה חזרות מיותרות, אבל מכיל כמה ניסוחים קולעים בענין קיביה, על יסוד הגירסה שנתקבלה. ———

מיהרתי הביתה ואכלתי עם צפורה שהגיעה הבוקר מת"א. אמרתי לצפורה כי החלטתי לוותר על הכסף הזה. עם ישראל מספק לנו כל צרכינו ברווחה — אנו נהנים מדירה מפוארת, ממכוניות, מבגדים ומאכלות בשפע, מנסיעות בחו"ל. לנו אסור לזכות מן ההפקר במגוון שבא לנו בהיסח הדעת — למעשה, אך ורק כתוצאה מהמצוקה הגדולה ומהמחסור בשיכון. צפורה הסכימה בלב שלם אך בעיניים דומעות. לא קל היה להפרד מאותו חלום על דירה קטנה לנו לעצמנו בי־ חולון. ———

ב־4.30 נקראתי ע"י ב"ג לבוא למשרדו לעבור על המהדורה המתוקנת של גילוי הדעת. הודיעני כי החליט לעשות מזה שידור ברדיו אשר הוא עצמו יקראנו. איכרתי זאת בכל לב. מצאתי בידו נוסח מקוצר ומתוקן יותר, אך לא די. את המיבנה לא יכולתי לשנות, גם לא להחליף כמה הגדרות רופפות ובלתי מהודקות, שיש בהן יותר פורקן לרגש מבהירות בקביעת העובדה המדי־ נית, אבל הכנסתי הרבה תיקונים מילוליים לשם סיגנון והדיוק וליבון והוא קיבל את כולם. קראתי להולטר למשרד רה"מ לסייע למחיש [פרלמן] בתרגום גילוי הדעת לאנגלית והלכתי הביתה.

מצאתי את צפורה ישנה. שהיתי זה לבדי וישבתי על הניירות. שמאי הביא לפי בקשתי שנים מראשי שורת המתנדבים. עוד קודם החלטתי לחלק את הכסף כך: 2000 ל"י לתנועה המאוחדת, 2000 לצופים, 1000 לבני עקיבא, 1000 לשורה, 100 לקנית ספרים בשבילי. — — —

חזרתי אל הניירות אך כעבור שעה קלה הופיעו הולטר ומיש ובידיהם הנוסח האנגלי של גילוי הדעת. מיהנו לא מצא שלוחתנו יתר בעריכתו הסופית ונוכחתי פעם נוספת לדעת עד כמה אי דיוק או אי בהירות המחשבה שמתחפים במקור העברי במעטה של מליצה נאה ונוהרת גורמים צרות צרורות למי שנתבע לבטא אותם הדברים בלשון אנגלית של זמננו, הצלולה כגביש ומדוייקת כשעון. אך שהוא סיימנו את המלאכה.

שרי הובילנו אל הנשיא לארוחת ערב. היינו רק ארבעתנו. אני אוהב את יצחק אהבת נפש זה ארבעים שנה ומאושר בעדו ובעד המדינה כי הוא ולא אחר עכשיו נשיא ישראל. לאמיתו של דבר הייתי הראשון שעלתה בדעתו מועמדות זו עוד זמן רב לפני הסתלקותו של ד"ר וייצמן. לכן אל יחשב לי לצון אם אטול כאן רשות ללכת רכיל ברוח של לצון טוב. רחל אמנם הקפידה כי בכניסתנו לחדר האוכל יצעד בראש יצחק — היא קוראת לו באזני אחרים רק „ה־ נשיא" — ולא, הלילה, יצחק. הקפדה זו על גינוני בית נשיא נעלמה כליל עם שבתנו אל השולחן. מצאתי לפני את הסכינים בצד שמאל והמזלגות בצד ימין. הבחורה שהגישה — חשופה זרועות שלא לפי הסגנון המקובל — ושפרה ללוות כל הגשה באמירת „בבקשה", ההעקשה להגיש דוקא מצד ימין עד שצפורה לא התאפקה והעירה לה. בשעת אכילת המרק קבתה השיחה כי הנשיא החריש אזנים בגביעה קולנית כן הכף. כשהוגשה ההרגעלת גילה הנשיא תנופה נועזה של דמיון יוצר לגבי הלכות השימוש בסכין ובמזלג — עד שנתגבבו על הצלחת ומסביב לה כל הכלים שעמדו לרשותו בערבוביה מסגר־ נית ונהדי בכר ההלו. ניתוים לצדדים כגיפים כן האכ. כשבפביעיתי אל רחל השתמכתי על בן־צבי בכהלך השיחה בכה יצחק, דאגה בעבור דקות אחדות להעבידני על הסגנון הנכון בהזכי־ רה אותו שוב כ„הנשיא".

אחרי הארוחה החל ב"צ חוקרני בעניני סכסוך הצפון, מעשה קיביה, הדיון במועצת הבטחון. סיפרתי ארוכות והאמצתי להחזיק מעמד. לבסוף גלשה השיחה לענין ההתפטרות. ב"צ ורחל שניהם סבורים כי יש להניח לב"ג לעשות כרצונו אך הם בטוחים כי לא יתפטר אלא יקבל חופשה ממושכת, לבל יינעלו בפניו שערי התשובה. רחל כהאפס באמונה כי הליכתו של ב"ג לשדה בוקר עתידה לעורר גל של התלהבות חלוצית ולתת דחיפה לתנועה מן העיר אל הכפר. ב"צ הסכים עמדי כי מעשה בלתי רגיל ובלתי צפוי זה יוסיף קו רומנטי חדש לאישיותו של ב"ג, ישמש יסוד נוסף בפולחן שלו ויציגו שוב וביותר שאת כאדם יחיד סגולה אשר אין לשער כלל למה הוא מסוגל — אולם שום השפעה צבורית לא תהיה לדבר.

בבית הנשיא הקשבנו לשידור החדשות. שמענו רק את הסיפא של נאום ב"ג. קריאתו היתה לאה ופעמים אחדות נכשל בלשונו ושיבש את הקריאה — סימן מובהק לעייפות יתירה. להלן שמענו בפעם הראשונה הודעת דובר מחלקת המדינה, כי המענק עוכב.

יום ג', 20.10

משרד גבסר לי כי בישיבת הבוקר דנו על הגזבה לפרסום דבר עיכוב המענק. עד כה שתקנו, אבל משנודע הדבר. צריכים יש להתריע. הוחלט — ונכון הוחלט — כי אין מקום לתגובת הדובר אבל יש לתדרך את העתונות. בירושלם פוסט יש כבר תגובה ראשונה לכך במאמר טוב — זריזות למופת מצד גרשון אגרון.

הבאתי בידי תדריך חדש לכל הנציגויות מדוע יש לזנוח לחלוטין כל רעיון על העמדת כפרי הספר שהשתתפו כאילו במיבצע קיביה. אני מפקיע להם רב בהצדקת מעשה שהתנגדתי לו מלכתחילה ושאני מתקומם נגדו בכל כוחות נפשי ושכלי בדיעבד. המברק נשלח לכל הבירות.

שלחתי מברק לאובורי לברכו על רוח הקרב שהחלה מפעמה במברקיו האחרונים. ידעתי כי משיפול הפור, יתאושש ויחגור עוז לקראת הד־ מערכה. — — —

הביון הצבאי הרשים

לבון מסר ענין קיביה. התפעלתי — יותר נכון השתוממתי — לשקם הקר בו הוא של הגירסה של התפרצות אנשי יישובי הספר. אלוף־ משנה [מאיר] עמית מסר על תגרעת כוחות הלגיון, בעיקר להפיסת עמדות של התגוננות מול כל כיווני ההתקפה האפשרית מצדנו. מידת בקיאותו המעודכנת של ביוננו הצבאי בנעשה סביבנו בתחום מערכי הצבא היתה כורחה לשבות ירבם רב.

התחיל ויכוח. כשם שבישיבת הממשלה הד־ באתי במצוקה ע"י תמיכתם של רוזן ונפתלי בלבד בעמדתי בשאלת הפסקת העבודה, כך הב־ בידה עלי כאן הסכמתי הגמורה לריפתין בשלילתו את מעשה קיביה בפרט ובהגדרת גישתו לענין התגובות בכלל. אבל אותו ריפתין שלל את אפשרות הפסקת העבודה ואפילו דיבר במפסים עם הממשלה על שום מה הציעה הפסקה זמנית לבניקה. המשך הויכוח מהוה לישיבה שתתקיים בת"א ביום ד' ———

ב־6 בישיבת הממשלה להמשך שמיעת הד־ דו"ח של ב"ג בעניני בטחון. פרק זה היה רצוף הערות חודרות ומאלפות ביותר על הצד האנו־ שי שבצבא — קירות החיילות, יחסי המינים, בעית הבחורות שאינן יודעות קרוא וכתוב. — — —

בבואי הביתה טילפן לי אליעזר כי דאלס אישר במסיבת עתונאים את דבר עיכוב המענק. שמאי [כהנא] טילפן כי רה"ב כינס לחזר בבוקר התייעצות בשאלה זו. תהיתי מה תוכל להיות העצה היעוצה.

ישבתי עד אחר חצות על כתיבת היומן וקריאת ניירות.

בתוך אלה מצאתי מברק מלבב ביותר מ־ ראובן [שילוח]. השגריר דיויס, ההיש שובו לת"א בניגוד לעצת רופאיו, באמר הוא מקוה כי יוכל לסייע בחילוצנו מהמיצר, הביע סברה נוקבת, כי תקלת קיביה אירעה אך ורק מפני העדר רה"מ — ואילו היה על משמרתו, לא היה אסון זה מתרחש. לא יכולתי להתאפק מלהבריק לראובן כי הערה זו קולעת במידה מפתיעה ומרנינה ממש את לבי.

אמרתי לצפורה כי הייתי מתפטר אילו הוטל עלי להתיצב לפני המיקרופון ולשדר באזני העם והעולם כולו גירסה בדויה על מעשה שהיה. אך ב"ג עצמו יזם את הגירסה ואת השידור ועשה זאת בטוח בצדקתו ובאמת הפנימית של הדברים. אך כמדרש פלאה הוא מצפונו של אדם!

שכבתי באחת.

כל הזכויות שמורות ליורשי משה שרת (C)

הפרקים הבאים — יבואו

"הייתי מתפטר אילו הוטל עלי לשדר באזני העם והעולם כולו גירסה בדויה על מעשה שהיה"

هكذا من الأصل

מסיבת יום העצמאות, בעמק המוות

מאת יעקב יקיר

מכל מקום לא היה מן הגרועים ביותר — הבריגדיר שלי, פייטרה סאקירקה. כעת, לאחר שנים רבות כל כך, עולה בדעתי שאולי ראוי הוא שיעניקו לו מדליה של חסידי אומות-העולם. אלא שעייפתי. אינני יודע, מה אתם — אני עייפתי מל-הודות על כל החסדים שגומלות עמנו אומות-העולם.

כן, כמה, [illegible] הדברים [illegible].

לבוגוצ'אג שבטרנסניסטריה — זה שבי בשפה האוקראינית — הגעתי ביחד הראשונים של ינואר אלף תשע מאות ארבעים ואחת. כבר הייתי אז אסיר ותיק. הייתי בעבודת-פרך. [illegible] במחנה לביתה.

אבא, אני שלי, היה זה [illegible] הכוכבים שבשמים [illegible] בתינן.

בקושי הייתי „בדבש [illegible]", כפי שאומרים אצלנו, בסברבית: [illegible] „כבכסי-פספר" [illegible] הקרבנות [illegible] הרבנות שלי — השריפים אולי. לאחר [illegible] קללה [illegible] הפינ'אדגה [illegible] בעשה טובה [illegible] הבריגדיר היגר הגלילית של פייטרה באחירות. [illegible] של המכס, ואצטרך לצאת לעבודה.

בבריגאדה של פייטרה היו תשעה יהודים. כלומר, חסר עשירי למנין — ונמצאו אינשא [illegible] אליהם.

לעת ערב החזר היהודים הכיבים יתגייז אותי בשאלות: מנין? באימה?... כי: כבה? משפחה, כלבית, יביצא באלי...

כמעט שסופר אני — גוועתי. [illegible] אור-צה, יהודי [illegible] שלאחר בהפיכה-אוקטובר כבר היה לו אי [illegible] בסתר התלמוד הסובייטי, ההמון:

„למען השם! אל תגיד [illegible] שבספר הייבבה".

„בדיוק?"

„כי סיפר [illegible] כאן [illegible] כל דבר [illegible] באחד [illegible] כי [illegible] קציריה בראש".

„אבל בדיוק? [illegible] להתנכר [illegible]".

„בראה הדבר שבאים אתם מהאמבראן, — כבר [illegible] עלי אורצקי. — כאן לא [illegible] [illegible] להיות [illegible] [illegible]..."

„בה [illegible]: בריך? בה בחיר [illegible] הדבר [illegible] כבר [illegible]".

„[illegible], בה הייתי [illegible] בה [illegible] [illegible] לבאו, לחלחה [illegible]".

„[illegible] לי: [illegible] אתם ידעתם?"

„אף יותר [illegible]".

„אמר אב כן, [illegible] אתם, רב בבתי... [illegible] את רבונו של עולם, [illegible] [illegible] שלנו: [illegible] היהודים האחרים [illegible] [illegible] ליקבל עליהן לבני? לא [illegible], אלא רב!"

לעת ערב [illegible] אותי [illegible] [illegible].

„[illegible] לי ה,פרינציפאלי" [illegible] — כפי שהיתה אני [illegible] [illegible] על [illegible] בנו אבי של [illegible]. [illegible] הוא. [illegible] ומקנה [illegible] [illegible] שהוא אחד [illegible] זה.

שבע, שנוסף לבריגדה שלו לא פחות ולא יותר אלא רב של יהודים — [illegible] שלהם [illegible] [illegible] לבריגדה: [illegible] — [illegible].

„...[illegible] ראשית, [illegible] [illegible]."

„אתה כבר [illegible]? — [illegible] — [illegible] בבריגדה שלי. [illegible] של

„פייטרה — שולף אני כון של בעל-יום. — לא הגעתי לכאן כרצוני הטוב... ובדיוק כשם שאתה לא הכית לי תמורת [illegible] עליכם, כך אני לא אשלם לך תמורה [illegible]... שלי.

„ההבן? — חוזר הוא ומצטלב, — [illegible] זה, [illegible] לעולם יהיו [illegible]..."

„פייטרה — [illegible] אני על [illegible], ולפתע [illegible] אני [illegible] „אהה" בנקום „אתה", — אתה [illegible] [illegible] [illegible] אלוהי שלי, [illegible] [illegible] [illegible] בהם, וכאשר [illegible] [illegible]. או נאום [illegible]...

„הבכנן [illegible] הוא, [illegible] [illegible] [illegible] לו פייטרה.

[illegible] שבחה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] — אבל [illegible] ואת רב.

*

שבו [illegible] עתה הוא שמעון אורצקי. [illegible] לפני [illegible] [illegible] לכאן, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] הוא [illegible].

[illegible]: ראשית, כאשר [illegible], הוא [illegible] [illegible] לו [illegible]. לכן אתרה: הוא [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] הוא [illegible].

„[illegible], [illegible] רבי שלי — ואין אני יודע, [illegible] [illegible] — [illegible] לדעת [illegible] — [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא היה.

[illegible] יהודי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible].

„[illegible] נא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] את [illegible] ראיתם [illegible] „הא! ואין אני יודע אם עוד אזכה פעם.

כמעט במחנה גבות, ממש לא יכולא בפז,

— כי הוא שופך לבו לפני, כמו לפני אב.

— האי לצבור, שכבר הייתי מוכן לשלם לראש-השומרים שני ליטרים ספירט תמורה כלל זה. הקיבוץ בריגדיר אתר, זריז כמבי, והפקיע השוטר שלו לו... שמו שמיר, הבריגדה ליכרים. [illegible] — ממשיך פייטרה בזעם, — בלא כובר.

„...כהן אני אתו בענין רב. אוקראיני כי ארץ האוקראינים, בלורית סבוכה, שהי עיניים עדינות, גם מוצק רחב. והעיקר: שפם. ועוד איזה שפם. שפם מארץ הספר. גם דז'יגאשווילי הגרוזיני וגם הבולשביקי האוקראיני, היו יכולים להתקנא בו.

„אמרי נא לי — שואל אני בנוסח בגבאי — על שום כה יושבים אתם?

„הרגתי כמה הרבה אנשי מ.ה.ד. שלום — ההייך איבד לו מקצת שפמו. — יהודים לא הרגתי. באמונה, יכול אתה להאמין לי, — הוא מצטלב, — שכן אצלי בסטאניסלאב, [illegible] היהודים שלכם את הבולשביקים לא [illegible] אותם אנחנו".

תוך כדי כך הוא מכבדני בטוסית צ'גפיר... [illegible] [illegible] בקצה.

[illegible] — פותח הוא לפני [illegible] לא [illegible] [illegible], אלא כבריאה גם את יבל, — אל הכעס עלי, על כי [illegible] אני אותך, הרי איש-אלוהים אתה, הדבר [illegible] לא [illegible] מפיק. האמת הדבר, כפי שאמר אצלנו הכיקר הסטאניסלאבי [illegible] שלכם כלבד אתכם, שאפילו את [illegible] בגויים בוהר להרוג?

„...הדנגן, הבדיק [illegible], נתקע בר גרוני, לא לבליע ולא להקיא, ואני פורט:

„[illegible] ההלבוד מדגים: — אף [illegible] אומר: „הרוג!"

פני של פייטרה שלי [illegible] בבריחה לפתע כחלפו של שחם.

„כי הם באריקם, [illegible], סודדלוב וכגנבי [illegible] — הוא מתריס [illegible] — „אמר לי: על שום כה [illegible] היהדות [illegible] הקומי-סארים הסובייטיים — לא מכבר, זה בשנות הארבעים? אתה [illegible]? אדוני הרב, לא כך?

אדם זקן הוא, וכל עוד סטאלין יחיה, לא יתגורר.

„אולם איך אתה מתאר לך אותו?"

„בדיוק כדמותו של כביכול. יהבן שהוא רגז וזועם אף יותר מבגר".

„נו, ואת גולדה באירופן ראית פעם?"

„גולדה? אותה ראיתי ביומן-חדשות סר ביוסי, שהוקרן על מסך-הקולנוע, דומני באמצע 1948, כשהיא ביקרה לאנשים שבקרמלין, שהיא כבר הגיעה".

„נו... נו... נו?..."

„נו... נו... היא צעדה בהילוך כה אצילי, כאילו בבת אחת הסירה בעל כתפיה אלפי שנות-גלות. ואולי רק נדמה לי — כי בסביבי שפכו יהודיה יהודים בארי-נולי המצות.

ראשי אתם, לזאת, כבר לא ציפיתי — שהוא, שמעון אורצקי זקן-האסירים במחנה של עובדי עבודות-פרך, יפרוץ שהאים בבכי קולני.

„אורצקי, — מתחנן אני. מבקש רוחמים ממנו, — אם היסיף לבכות עליו לבי להיי קרע.

„היודעת גולדה, היודעת היא לפחות עלינו?"

„בכל יהודיה אמיתית יש ניצוץ מנשמתה של רחל אמנו. ואם כשהו את גולדה באירסן להיות ציית-ישראל בארץ-הסובייטים, מתחייב שיהיה בה הכוח לשחו לאם כל האבהות.

כמפזן נרדם, [illegible] היום עשה בעל לגורבה המוסלת עליו. הוא כורה ופוער לבסר יום גם כבה עביב כמלי. סאקירקה ביוזה לו לעזור לי — כי רב אני, ואסור שרב יעבוד יותר על המידה.

„אלי — מכוון אני תפילה זכה, — שכה גם שיהיו הלילות סביב כל הלילה...

*

לצבורה, הולכים אנו בקור-בוקר עז. קור — אין זה מהלה. קר כל כך, שמאה נחקף רחמים על היו הכוכבים המסבבים, הקופאים במרומי-השמים. הכלבים המאולפים של המ.ו.ה.ד. מייללים. גם להם קר מאד.

כנראה כשום הקור העז מקללים עצמם גם שומרינו, בקללות הלה-קומתיות. אכן „אחינו הגדול" יודע את מלאכת-הקללה. עולה בדעתי כי השפה הרוסית ניהנה בעצם רק לחרפות ולקללות.

יוצאים אנו לדרך. הכוכבים בשמים הקורצים שם קפואים, אף שהיום בסך הכל עשרים וחמש מעלות מתחת לאפס. שמפזין מלאנטיק הרשל הווילנאי — המלאך מיכאל והמלאך גבריאל — כשמצפים לי פעם בר פעם נקודות קיפאון בצור-פני. נוהגים הם בי כבלוהי, כבלי היותי רב באמת, והאחד הוא הגבאי והאחר השמש.

„לא הבפו כאן בריזנג פנימה, היתה הגמיקה קופאת על שפתי האהובה", מהלוכו הרשל.

הוא הצעיר ביותר אצלנו — בן-זקונים. בשנה אלף תשע מאות ארבעים ושמונה, עם הכרזת מדינת ישראל, לקו בשיפתה המסרבת. או כפי שהוא קורא לכך: „החת ארונות". מצהו בודיר אנפין, הוא מבדיק. ולכן „העיקר להם על קצה המזלג: לאבא של הרשל — הבל שנים, להרשל עצמו — עשר שנים. אולם הוא עליו, היתקל. לפני זמן-מה עוד היה עובד מחוץ להתחומה-רנה, כסטכאירואדיו, ומדי פעם היה „הולב בבקפתי" את הראדיו האנגלי, כדבריו, עד שהחליו להלך במחנה למוצות, כי האבהריגים בהתכוגים להרביך באדומים, כי היהודים הביסו את הערביים.

הטריחו איפוא את הרשל לצינוק למשך שבועיים, וממכנאיראדיו עשוהו לחוטב עצים ושואב-מים.

„כך נאה לו — אומר מאגאלניק, מי שבר פסיע היה בינו לבין שרתקים, — ידע לו הפותח הליטאי, שפם שלנו אין מצחקים". כמאמר החוקר שלי: „בתי אצבעות של הפה, סתרים במקום אחר — אין יוצא ואין בא".

כבר הגיעו למקום לפנינו והדליקו מדורה להתחמם. הלהבה צורבת את הפנים, והקור ההדר לעצמות.

אורצקי נדבר בלסון-אילמים עם הבריגדיר שלנו. הלה נעתר לבקשתו. בנין-היהודים כלנו מתרחק במקצה להוך היער, להתיחד עם רבונו של עולם. מתפללים שחרית. סאקירקה גאה בנו. „באציטה כלוזפי קאב רז מאליטסיה... ניע צאקיע אבני-כרינספי קאק מי... דוויה כאלאדנה אי באליטסיא... או בלשוננו: ראו נא, חברה, איך היהודים מתפללים. קור כזה והם מתפללים. בכל זאת, אין הם עובדי אלילים, אבודים, כמונו.

פעם, אי-פעם — כעוד אני את זכרוני

— היה זה אולי לפני אלף שנה, העפה סבא כגדלי מליתות אפילו לאילנות... אבל מה היה הגא אומר כיום לוא ראה את יהודיו שכה הירבה לקטרג עליהם, מתפללים ביער-בראשית? מקום שעדיין לא דרכה בו רגל-אדם?

„מה טובו אהליך יעקב, משכנותיך ישראל", משתפך לו שמעון אורצקי, והעצים בני שנות-אלפים מלוחים ביגונו.

„רבי, — פונה אלי איצ'ה פארבשטיין הפולני, בגניחה קלה בגרפקי — אולי אפשר להאריך קצת במסגרת עשרה די? זהו איצ'ה שאמר, כי בהו של ליזור כבגובין שלנו הוא פילגשו של סטאלין. לאיצ'ה קוראים כאן „המוכה בגורל", כי הוא היחיד שהענישו לו... חמישה בלבד.

„שבע השנה של יהודי, — מקבאים בו, — להמוך אצל סטאלין מציאה שבמציאות".

יהודים-של-מספיר הם מי שכבשם ידו בהם, ועתה הם בעלי גזר-דין של עשרים וחמש שנים. לוא היו מעטים — כילא. אבל הם רבים מאוד, ולכל היותר הם זוכים ב„עליה" של מאכורקה, ואף זה רק פעם ביובל. ואסר לי — לא חלבי אני ולא בשרי, אלא פרווה: עשר שנים. מה הן עשר שנים? שלושה אלפים שש מאות וחמישים פעם לשכב, ובדיוק כאותו כמספר פעמים לקום. וטרם הספיק לפנות ימינה ושמאלה, וכבר אתה כשתחרר.

„רבי יעקב, — מתחנן הפולני, זה שהתליל על יוסף דז'וגאשווילי, שנפל לו את בהו של כגובין לפילגש, — האריך קצת במסגרת-עשרה. הראה סאפיה כלב לא יתרץ לשטנו.

„אהה בחרתנו מכל העמים ורצית בנו, — בהרגש אורצקי — טובה גדולה עשה עמנו רבון-העולמים, שזיכה אותנו בהכל, בכל-כל-כל שלו. עולים בזכרוני דברי-העצב שהיתה כועסת אמי. רבונו של עולם, אם כבר בחרת אותנו, אלוהינו שבשמים, לי שבים מדריכים לעולם, מדוע עלינו לשלם שכר-לימוד כה כבד בעת הקנייה הירוד לגורים?

„נו, חברה, הגיע הזמן לסיים את התפילה", מביט מבעבי בפקודה — או אולי מפקד בלשון בקשה — הבריגדיר שלנו, סאקירקה... או בלשונו אחרות: „שמא, אחים, תפסיקו להתפלל, כי מי יודע, — מוסיף הוא פיוס בלשונו האוקראינית, — מי יודע איזה צרה יכולה להיות להביא".

לוחש אני על אזנו של אורצקי, שיקצר בתפילה העשרה-עשרה. שמעון אינו מתנגד. אולי אין אני רב אמיתי — אבל בכל זאת רב.

אילם היהודי הפולני, איצ'ה, אינו מוותר: „סמא, כמא, כל כך לקבר יהיה לו הסבנה עשרה... בהיו, לרבונו של עולם תהיה תרעומה עלינו".

„בילא, ישביק לנו עוד עשר שנים, רבונו-של-עולם שלכם, מהלוצץ ברל קאזוביצקי מזיטומיר. הס.ג.ב. תפסה אצלו, בחיפוש ביתי, „לחישנה מישראל". — מה כבר בשנה לנו, עוד עשר שנים? כמש כמו אצל יהודי קוסר-כצות עוד שערה על האף... נבהדר הספם בלא „עלינו לשבח".

„עלינו לשבח — כך החזן נודף ריוחו, עליה בזכרונה הרוח בבלי משנות-הילדות הרחוקות, הזהובות מאד. הרוח שבגללו, תקע לי הבלכד מבות-עצה.

אחרי התפילה צלחה עבודתנו יותר. כה לי כפור, מי לי כפור? העבודה, בלא עיך הרע, כמוהו. העצים נופלים וכשכיבים אניחה, ואני נאנחים כאשר הם נופלים — בחיבור: עלינו לשבח.

„הביטו חברה וראו, כמה הרוצים היהודים, — אינו יכול עוד להבליג על ההפצר להו צווחו של הבריגדיר פטריאנקה. ואיש הרבה רק בולטוריקים יהודים, אבל „אף לא יהודי אחד".

„כך צוור להם האל היהודי, הוא אוהב כאיד הפילוס", הבקר בן פיפוב, מאנשי ולאסוב. זה האיש הבכיח לנו הרים וגבעות. מבטע, כאשר הוא יהיה כלכה של רוסיה, ישלח את כל היהודים לישראל".

„הוא יורק לנו כיכן בראש", צוחק הרשל הווילנאי.

בי כה יהיה טוב לנו, כי יהודים אנו.

*

ערב אחד באצבע כאי קרין לנו בצורבה הבלל ריבאק, מלכו הבלתי-מוכתר של הכהנה, מתהדיך מהחת לשפמו.

„הכיצד שכולכם, הפלנגיים והבלתי-בפלנגיים, שכחתם שבהרתיים הל יום-העצמאות הכלכלי של מדינת ישראל?"

בפירים לא שכחנו. אבל לך וצעק „הי-וקיים", כאשר המדינה כה רחוקה, וכליכה היא ממש כחזה לאף.

„שמע איפוא, רבנו — מכבה הוא אותי בחיוכו מכף רגל ועד ראש, — מה היה קודה, למעל, לוא היה לך מחר יום-הולדת? כחר יסלאו לך למזל ולאושר חמישים שנה... בלאו הכי אתה כבר נראה, ביחד עם הסטרויטל על ראשך, בלא צינ-הגע כמו הרבי הזקן מגור".

מלה כאן, מלה שם, ממילא אינך יכול להאריך הרבה עם ריבאק, שכן זמנו דוחק המיד.

„מבינים אתם, — כאנפף הוא כאווז, אם ירצה השם, תבואו כולכם ביום א' בערב אלי, לקופסטיורקה (חדר במתגנה, שבו כוהרקים האסירים את הפציהם)... אין אתם צריכים להביא אתכם דבר, תרו „כבבה שירי-ציון יפים. כן, וגם פסוקים הנוגעים אחדים, כדי לסטוף את פיוטינו, פיוט-המיספה על אסירים עובדי עבודת-פרך... היו לי ביראים, ולהתראות!"

*

למה, למה דווקא היום, נוהגת שכיט קליכה כאם חוגגת? בכלל אינה זורחת היום. לוא שיהיה קרן אחת קטנטונת, לוא חשפה פניה כויות, רק כדי לברך את האביב. „היא קמצנית איומה", כמלוצץ הרשל על השבון השכש של קליכה. ואף שכפי שאומרים אצלינו בסברבית, הכפור „בלקק את האף" — קל לנו על הנשמה. וכי קטן הדבר בעינינו? מחר נחוג את יום-העצמאות הי שלישי של מדינת-ישראל.

„ראודגא, איך החברה היהודים צובדים היום, — נוהג ומשתבח בנו סאקירקה. הוא כה טוב אלינו היום, שאנו מוספים בבית-הכנסת שלנו ביער לא רק תפילה-יהודית, אלא גם תפילה-ערבית מוארכת.

„המבדיל בין קודש לחול, — בזמזם שמעון באדיקות, וכפל לאבירי האילנות בני שנות-אלפים מופנה מבטו העצוב לאלוהים, — ראה נא, אבי שבשמים, — כאילו הוא אומר, — בן שמונה-עשרה הייתי כאשר אסרו אותי הציקה. גדול מספר האמפאים, בהם הובלתי מבתגה למחנה, כבמספר השערות שנותרו על ראשי. בן שלושים-ושש אנוכי כיום, וכבר לא נותרה שן אחת בפי. ואלי מן החניגות ומן היושר הוא, אב כל יכול של אברהם יצחק ויעקב, שזה יספיק? שתאמר לצבחות — הרף זה!"

זו כבר לא תפילה, אלא בכי כבד. כך מבכה אורצקי את שנותיו הצעירות.

„מה כל כך מיללים היהודים?" מתלונן פטריאנקה, שלא רצה היהודים, אלא רק בולשביקים יהודים...

„האל היהודי אוהב מאד שבוכים, — מגנה סאקירקה לפיוסו, — וזהו מזה, — הוא מריק — עשו היום היהודים עשר נורמות ויותר".

יוצא איפוא, שכבר מותר לנו להתפלל כלל כיחפץ הלב.

*

יום א' בשעות הערב. אנו מתקשטים, עוטים „בגדי-מלכות". אף אני שהלך מהרמילי עניבה. אמנם מרופטת — אבל עניבה.

אצל שמעון אורצקי נעלי-המחנה כמעט מבריקות. מישהו מן „החופשים" הביא לו כשר-התי-גצליים כאוצר-המלך. ולי הוא לוחש על האוזן: „גם בקבוק יי"ש ישנו... בכל זאת אסיר בעל ותק מכובד.

מסתבר שהכל התכוננו בשמחה לסעודת יום-העצמאות. איש לא בא וידיו ריקות. הרשל הווילנאי — שלושה דגים כלוחים מבושנים. קליבנוב, מי שהיה פרופסור לי-באירקיטולוגים באוניברסיטה של קייבת, הבא קופסת-חלבה. „היא אצלי כמעט שנה, כמהינה להזדמנות חגיגית..." בילופולסקי מקרמנצוג, הסבור גם עתה שקומוניזם הוא דבר טוב, אלא שנפל בידיים רעות, שולף מכל כיסיו צנימים לבנים, פריכים.

מה אתם צריכים יותר? אף היהודי משפ-טובקה, שכל סיפורי-המעשיות שלו פותחים ב„הה" ומסתיימים ב„ואה", הביא ביכריות אחדות.

ומה שהביא ריבאק איני רוצה ואיני יכול לפרט, שמא ייראו מעדנים אלה בחלומות לילה חזקא בתקופות רעב. אין פלא שאפילו הכל-יכול בקרב הפותרים, אכל-האוכל איוואן נאמארדניקוב, אינו פונה אליו אלא בלשון „אדון ריבאק".

בקיצור, לא סעודת אסירים בקופסטיורקה, אלא באנקט לתרשנבר-הסקספיר בלוחזי. ילך ונבה לנוח בו!...

*

מתישבים אנו כולנו בקופסטיורקה, שמשתה הליה על הלית אבות. על השלחן יש כיד המלה, אבל בחדר צפוף קצת יותר על המידה. כמו הדבקנו איש לרעהו. קם אחד — מוכרחים הכל לקום.

בבני הכל מופנים אלי. עיניו והבטתם של היהודי משפטוקה, מבע מתחננית לפני: „אבא, רבי, התחילו כבר, הקדימו ככל האפשר. המכן השם השתדלו לגבור מוקדם כפי האפשר, שכן הזיר כבר נגבר מפי".

אבל על פני כל האחרים נסוכה חרדה קודה. — כך בוודאי נראה — חושב אני לי — בן-גוריון האגדי, כאשר הביא לעולם את הבשורה הטובה, שהעם היהודי נכנס לקהל-העמים כשווה בין שווים.

„ידידים יקרים, אחים לצרה", פותח אני באידיש, בקול רווי יראת-שמים.

„מה פתאום באידיש עכשיו? — הוקע ריבאק שהי ויאשהזו הנזעבית. — ואינם מבינים דחוקא בשעה זו מחוייבים את לדבר בלשון-הקודש".

יודע אני: כך מבקש את עצמו ריבאק את „הכורחני", גם הייש שריבאק מתחיל לנגן אותו מוקדם, עוד לפני עבודה הבורא. ומבין מאליו כי באפו הלהודי הארוך הגיד שארים היותי אידישיסט שבאלי.

„חברי היקרים, — מוהר אני לריבאק, — אחי לצרה... גם אנחנו, אסירי-סטאלין הנידחים והנרדפים, חוגגים את יום-הולדתה של-מולדתנו ההופעית, הבותינו מלאים רגשי אהבה וגעגועים".

לפתע נאנקת הדלת על צירה — ושני גיקנות נבפה. כילונים-כילונים של הרוח החודרים בחריפים את צחור, ובהוכם העיקרי לאהובה דבקן אני, גם זמר, גם ידען בכ בבע התגבתות, ובדוע, כאשר אני כגיע לידי נסיון קצה, נושרת נשמתי עד כפות-רגליי.

נאמארדניקוב ישב לו בהרווחה על אירנע, עיכל רגל על רגל, תראה כבודה.

„נו, חברה — כאנפף הוא, — חוגגים יום הולדת, חוגגים. כה? מה? יופי, נהדר, איזה בבצע תרבותי!

אבינו שבשמים! פתאום עוברים אותי חום יקור לסירוגין. בן היום הראשון שהיברה איתם, כן השעה הראשונה, כן הרגע הראשון, ראיתי אותם מעלים בעיניהם את המלה הנבגבה „הרבות".

„מנהל שלי, מנהל מתוק שלי, — לשינשל ריבאק נוכפת נפשת-צופים, — אדונו המתוק שלי, — מסתננת שכינת של פיו בניכתו של ריבאק, — אורח סוהר נאמארדניקוב, אולי שתספים לכבודנו, לעשות עמנו חסד, ללגום כוסית עמנו, עובדי עבודת-פרך נאלחים".

אל תעלו בדעתכם, שנאמארדניקוב סירב או שהניח לריבאק שיתחנן לפניו הרבה. ריבאק מזג לו כוס ספירט מלאה עד גדותיה.

אימרו מה שתאמרו — ספירט הוא משקה מלכותי. הספירט טוב לא רק כסגולה לקור הוא גם אמצעי לבודו-ישיגות. להורדם מהר. תרשו אני לי, כמה מחשבה בסברבית, ביחוד כתרק עין כוסבא נאמארדניקוב את הספירט.

„את, אחים, — מתגעגעים פתאום רגשי אהבתו אלינו, — מכתם חברה לאהים. לולא הזייד נגגובין, לא הייתם כאן זה כבר".

„הרק-הולש הוא. נאמארדניקוב, לדבר בי לביזון נגייגנהר. הוא פשוט אלכהוליסט. צריכו אין אנו יודעים, אם לשבוח אי להצטער. מצד אחד כגגובין הוא שמש-הגהינום של מצאלין: מצד אחר הזייד כגגובין הוא בכל זאת כשלנו.

כהייכים אנו כמו בין חיוך של „הנח לי", מאותם ההולכים שאבותי הסבירים היו אומרים עליהם שהם יוצאים לך כן הקורקבן.

„קנה, מנהלי, — ממשיך ריבאק, — קח דגיג מלוח... טול זית... אולי, מנהלי, תטעם קצה ביצי-דגים... עד חצי קולימה, מנהלי, יינתן לך...

לאחר הכוס השניה נאמארדניקוב כבר נגי-לופין, כפרי בבצבץ הג מלוה, שכבראה נתקע בגרונו.

„אהכוף הנוכחי".

הוא רוצה לשכב קצת, נאמארדניקוב. טוב לו עתה, חם לו בכל אבריו הסלאוויים. אף האדום כודקר כענב מלך הבשן. כל חוותו דומה כשתי טפות מים לחוותו של הם, בנו הצני של נח הנביא... כדבר המשורר: „בית ברית לו, שם דולל היא רשוה לו... כבית לו, שם מתפלל הוא ובריה לי" — הם, שכני שלי.

כשהרע הוא, נאמארדניקוב, לכל אורכו על גבי ארגז הקופסטיורקה, ורק רגליו המגפפות נגררות על האדמה.

„הוה כשמש תלמידי הכמובי", מהיך אור-צקי, ותולך לעיניו את מבטיו, ומכסה אותו בשמיכה, שלא יצטנן חלילה.

„אולי כבר צריך לרתוך אותו", מתנדב הרשל.

„הושטע שיתפוררי", בוהיר היהודי משפטובקה.

„שילך לעזאזל... הוא כבר ישן, כאשר אני אצוהו", מגיב בבטחון ריבאק, מסביר: חברה, קודם אלוהים ואחר כך ריבאק. ואולי בסדר הפוך. כי אצל ריבאק אהה בטוח יותר מאשר אצל אלוהים. ההוא שבשמים כבר לא פעם סידר אתכם, ואילו התחתון, ריבאק, לא יתן לכם לפול.

ובכן סועדים. אוכלים לחם שחור מריח בהנאה ועליה כזית ביצי-דגים, לוגמים קצת נסך ומקנחים בזכרונות. נזכרים, ושותים „לחיים" בזמן הזמן. נו, ריבאק כמובן כרעף להוכר כוסית הגנות, שעל כן הוא ריבאק. אלא שאותו הוא מכבד בסך הכל בכוסית יין, „כדי שלא הסבך את הברכות".

ונזכרים: הילן, כי, כה, ומתחילים להת-

(סוף בעמוד 24)

ב־1964 קניתי מגרש ב־2000 ל"י
ב־1973 מכרתיו ב־75,000 ל"י

אל תגיד אילו הייתי קונה!
רכוש עכשיו ובעתיד תודה לעצמך!

* בזכרון יעקב 11,800 ל"י
* בבנימינה 10,000 ל"י
* ע"י רחובות 3 מגרשים צמודים 23,700 ל"י
* בנס ציונה מגרש אחרון 38,800 ל"י

הכנס עוד היום למשרדנו ואנו נסדיר עבורך הכל, כולל רישום בטאבו.

הבינלאומית להשקעות, אלנבי 116 ת"א

1948 + 26 שנה = 1974 + 26 שנה = שנת 2000

שנת 1974 היא ציון־דרך בתולדותיה של מדינת ישראל — היא מסמלת את אמצע הדרך בין שנת קום המדינה, 1948, לבין שנת 2000. עשרים ושש שנים חלפו מאז הוכרז על הקמת המדינה — עשרים ושש שנים עוד יחלפו עד לאותו מועד אגדי־כביכול, המעורר אסוציאציות של מדע בדיוני וסיפורי הרפתקות: שנת 2000.

מה דמות תהיה למדינה כאשר ימלאו לה 52 שנה? איך נגור? מה תהיה איכות חיינו? כיצד ניסע לעבודה ולמקומות הבידור והנופש? מה ילמדו ילדינו? אילו הישגים צופן בחובו מחקר הרפואה והביולוגיה להארכת משך־חיינו?

סופרי „מעריב" שוחחו עם אישים שונים, המופקדים על התיכנון לטווח ארוך בתחומים השונים, וקיבלו תשובות על השאלה, שהיא חשובה וגדולית, אף שלכאורה עודנה רחוקה כל כך: מה דמות תהיה לישראל בשנת 2000?

מעורבות נכבדה של מדענים ישראלים בחזיתות־המדע בעולם

פרופ' מיכאל פלדמן מ„מכון וייצמן": קבוצות של מדענים במכון וייצמן הכשירו את הקרקע לקידום המחקר בשורת תופעות־יסוד של החיים — החלבונים, תגובות־החיסון ותהליכים סרטניים ✱ בעתיד יבדקו מדענינו את האפשרות ליישם את תוצאות מחקריהם בבעיות רפואיות־מעשיות ✱ עד שנת 2000 צפויה תרומה ישראלית לשאלות הקשורות בהישגי הביולוגיה

מאת א. פלג

...עוד חצי יובל שנים — ... קומה מדינת ישראל — ... המחקר הביולוגי בארץ ... בודק רב מקוי ההיה ... המחקר הביולוגי. עם ... הטכניקות המתבקשות ... לציין, שהביולוגיה ה... יאלית נמצאת כיום ב... מכובד מאוד בחלק ... בחזיתות המדע הזה ... לב. זו דעתו של פרופ' ... אל פלדמן, ראש המחל... לביולוגיה של התא ... מכון וייצמן למדע.

חלק מן התחומים המרכ... ביותר של הביולוגיה ה... רגית תרמה ישראל תרו... המוכרת כיום בעולם ... לת חשיבות רבה. „דומ... אומר פרופ' מיכאל פלד... „שקשה היה לפני 25 ... לחזות, שזה יהיה ... ודנו כיום על המפה הבינ... אית של המדע".

תחום הראשון במחקר ה... גיה הישראלית, שהגיע ... ית המופיה הקדומה ה... לאומית, הוא חקר החל... ם שנעשה בארץ.

זכותו העיקרית של כל ... מתבטאת ביכולתו לסנתז, ... ליצור חלבונים". כסביר ... פלדמן. „החלבון הוא ... שלה ארוכה, הבנויה מ... אבני בנין שונות, הנקראות ... נות אמינים. בכל מול... עשויות להיות מאות ... רבבות כאלה. תכונותיו של ... חלבון נובעת מן הרצף ... המדויק של אבני הבניין ל... המולקולה. מכאן, כהד... בין המבנה לבין פעי... ת של מולקולות החלבון ... שאלה מרכזית להבנת ... יכי החיים. המחקר במד... שנעשה בראשונה של ... המדינה, פרופ' אפרים ... תרם תרומה עצומה ... נת בעיות אלה. שכן, ... קציר וקבוצתו במכון ... מן היו הראשונים, שהצ... ליצור במבחנה מולקו... דמויות־חלבון. הן איפיינו ... המבנה המדויק של ... לקולות האלה ותכונותיהן. ... זו היא הגישה הסינטט... לחקר החלבון, בניגוד ל... האנאליטית המפרקת

החלבונים בתאים חיים, כפריקת אותם ועל־ידי כך כנתחת את המבנה שלהם. גישה סינטטית זאת", — מוסיף פרופ' פלדמן, „פותחה לראשונה בארץ ונמשכה לכאן חוקרים רבים ממעבדות שונות בעולם, ואלה אימצו לאחר־מכן אותה גישה במכוניהם. על־ידי כך קידם המחקר הישראלי את חקר החלבונים בארות, הנוכר כיום הכרה בינלאומית.

„מכאן הלה התפתחות לתחומים אחרים. לדוגמה: מאחר שניתן היה לבנות במבחנה, באורח סינטטי, מולקולות דמויות חלבון, התעוררה השאלה: האם הן יפעלו כאנטיגנים, כלומר, כחומרים המעוררים נוגדנים או תגובות חיסון? הנה מצאו פרופסור מיכאל סלע וקבוצתו, במכון ויצמן, כי ניתן ליצור אנטיגנים מלאכותיים, שהחדרתם לגוף החי תעורר יצירת נוגדנים. על־ידי כך ניתן היה ללמוד על התכונות של מולקולות כאלה, המסוגלות ליצור נוגדנים".

„גישה זאת עלתה לאחר־מכן בקנה אחד עם מערכה מיוחדת, שפיתחו פרופ' מיכאל פלדמן ופרופ' ע. גלוברזון. הללו פיתחו מערכת מיוחדת, שבה ניתן היה להשרות לראשונה יצירת נוגדנים מחוץ לגוף, בתרביות ריקמה, כנגד האנטיגנים הסינטטיים ועל־ידי כך ללמוד בתנאי מעבדה, ולא בגוף החי, על המנגנון התאי, הפועל במערכת יצירת הנוגדנים ותגובות החיסון.

פיתוחם של אנטיגנים סינטטיים, מצד אחד, ושל המערכת ליצירת נוגדנים בתרביות, מצד שני, עוררו עניין רב בקרב בכלל האפשרויות הגלומות בהן להבנת תופעות החיסון. „הבנה עמוקה יותר של הגוף החי", אומר פרופ' פלדמן, „מהווה מערכת מסובכת ... יותר לערוך בהקריבה".

כיוון שאנחנו עומדים בסוגיית מערכות החיסון, ראוי לעמוד על גורם נוסף. כידוע, נדחות השתלות על־ידי תגובת החיסון של הגוף, אלא שזו תגובה שונה מן התגובות הנוגדניות, בכך, שבמקרה כגון שתל־כליה או לב, מתעוררת הופעת התאים, הזהירים כי ליימפוציטים, המוגעים והורסים את תאי השתל. תגובה זו נקראת, על־כן, תגובת החיסון־התאית. הנה שוב פותחה במעבדה של פרופ' פלדמן, מערכת שבה ניתן להשרות תגובת חיסון־תאית מחוץ לגוף, בתרבית תאים, בתנאי מעבדה. את התאים

פרופ' מיכאל פלדמן

המתחסנים מחוץ לגוף אפשר להחדיר לגוף ולהוכיח, שהם פעילים באורגניזם.

מערכה זו איפשרה לחקור שאלות־יסוד במנגנון התגובה התאית. לדוגמה: היה מקובל, שהתגובה ... כי איננו דוחים, למשל, את הכליות של עצמנו — אלא רק כליות זרות, כשתולות — סיבתה, בכך, שיש לנו לימפוציטים, המסוגלים להכיר ולתקוף אנטיגנים של רקמות זרות, אך לא של עצמנו. הנה, בהחקרים שעשו ד"ר ירון כהן ופרופ' מיכאל פלדמן, נתגלה, שיש בגופנו לימפוציטים, המסוגלים להכיר גם רקמות עצמיות, אלא שבגופנו יש גורמים המולכים את ההכרה הזאת בתנאים נורמליים ולפיכך, אין היא של רקמות עצמנו.

כאן התפתחה גישה של נסיון חיסון נגד רקמות סרטניות. שכן, כמחוץ לגוף, בתרבית תאים, ניתן לחסן רקמות ללא הגורמים המולכים הללו, ועל־כן ניתן לגשת לחסן ליממפוציטים של אדם כנגד הגידולים הסרטניים של עצמו וכן לבדוק את השפעת הליממפוציטים האלה על תהליכי הגידול הסרטני. זאת, לאחר שהדבר נעשה בתנאי המעבדה ורק לאחר־מכן להחדיר לימפוציטים אלה מחדש לגוף.

„בחקר גורמי הסרטן", אומר פרופ' פלדמן, „שוב נמצא המחקר הישראלי בעמדה מרכזית בכמה נושאים. לדוגמה: פרופ' יצחק ברנבלום ממכון ויצמן גילה לראשונה, כי תהליכים כימיים, ההופכים תא נורמלי לתא סרטני, עושים זאת בשני שלבים. המנגנון הדו־שלבי בהתהוות הסרטן, שגילה פרופ' ברנבלום, מהווה בסיס להבנת התפתחות סיפורים רבים של גידולים סרטניים.

„נושא, שהעסיק בתקופה האחרונה הרבה חוקרי סרטן, היא השאלה: האם וירוסים מהווים גורמים סרטניים? תרומה מיוחדת להבנת תופעה זו הייתה תגלית להפוך תא סרטני לתא נורמלי על־ידי וירוס מחוץ לגוף בתרבית תאים. דבר זה הביעו פרופ' ליאו זקס וקבוצתו ממכון ויצמן ושימש בסיס לחקר המנגנון המולקולרי, שבאמצעותו נהפכים תאים נורמליים לסרטניים.

„בסקירה חטופה זו", מוסיף פרופ' פלדמן, „ביקשתי להדגים את התרומה של הביולוגיה הישראלית. מסתבר, כי עיקר המחקר הביולוגי בארץ, שבנכונתו להשבה ישראל למרכז בינלאומי מוכר ומושך בתחום זה, היה בהבנת תופעות היסוד המולקולריות והתאיות של תופעות החיים הנורמליות והלא־נורמליות. אם אתבקש לעשות תחזית לגבי המשך המחקר בתחומי הביולוגיה, בתקופה הקרובה בישראל, אומר כי אין ספק, כי המחקרים אלה ימשכו. בכיוון אשר יוביל להבנה מעמיקה יותר של תופעות החיים היסודיות. אולם, כיום אין, אנו מבינים בבלאום את הגורמים הפועלים לחוקת התהליכי הגידול הנורמלי של האורגניזם. בעתיד אני צופה, כי מדענינו יבדקו את אפשרות היישום של תוצאות מחקרים, לבעיות מעשיות־רפואיות דחופות. הם יעשו זאת משני טעמים: ראשית, בתחומים רבים — בעיקר אלה שסקרנו לעיל — הגיעו תוצאות המחקרים לשלב, המוכן ליישום רפואי. שנית, הרגשתי היא שמדענים רבים בארץ, שכבר הגיעו לתחושה של סיפוק בעוסקם במחקר בסיסי, מרגישים צורך מוסרי במעורבות רבה יותר בבעיות מעשיות, הדורשות פתרון בחיי העולם. ולכן, ניתן כיום לצפות, כי במחצית יובל השנים הקרוב, כלומר עד שנת 2000, צפויה תרומה ישראלית נכבדה לשאלות רפואיות, תרומה המבוססת על הישגי הביולוגיה במחקר הבסיסי.

נוסף לכך מקוה פרופ' פלדמן, כי תגבר — שיחסית התגה בארץ — ... עניין כמדעי רב ויפתח מחקר ...: „כוונתי", אומר המדען, „לביולוגיה התנהגותית, או לחקר היסודות הביולוגיים של התנהגות האורגניזם והחברה. בתקופה האחרונה מעורר התחום זה ענין גובר והולך ונראה לי, שראוי גם לקוות ולצפות לפיתוח נרחב יותר של מחקרים בתחום זה בארץ. אין ספק, שלתוצאותיו של מחקר כזה עשויות להיות השלכות על הבנת התנהגות האדם בכלל והחברה הישראלית בפרט.

„אני בדעה, שהבנת המרכיב הביולוגי בהתנהגות האנושית, תהיה לו השלכה עמוקה על גישות חדשות בחינוך. שכן עשוי להתברר, שחלק ניכר של התופעות ההתנהגותיות של האדם — כמו אלה, הקשורות באלימות — שנטו לייחסן לגורמים חיצוניים, נקבעות, לאמיתו של דבר, במידה ניכרה על־ידי גורמים ביולוגיים פנימיים. יהיה צורך, איפוא, בפיתוח שיטה, שימנעו ביטויים בלתי־רצויים של חלק מתכונותינו הביולוגיות. אני מקוה שמחקר זה, ישותף בעתיד".

שנים וחצי מליון תלמידים

שבוע העבודה יהיה בן 4 ימים - ההורים ישותפו בניהול ביה"ס

מאת אלכס דורון

יום א' 3 בספטמבר שנת 2000 — היום הראשון בשנת הלימודים תשס"א. השעה: 8 בבוקר. על מסכי הטלוויזיה הצבעונית המצויים בכל חדר בקריות החינוך של מדינת ישראל, בת ה־52, הופיעה דמותו של שר החינוך והתרבות, אמיר מזר (מזרחי) — ד"ר לפילוסופיה של החינוך באוניברסיטת הנגב, אל"מ (מיל'), בן 41, יליד „עיירת הפיתוח" קריית־שמונה, שעתה היא עיר מסחרית ותיירות וצומת דרכים סואן המקשר את ישראל עם הלבנון.

השר בירך את התלמידים; ציין בגאווה, כי מאז 1974 גדל מספר התלמידים בישראל ב־150 אחוז: סיפר על קשיים שבהם התלבטה המערכת במיבון בניית מבנים לבתי הספר, בהבאת מורים לכמה הגדלה הולכת של לומדים צעירים ובוגרים, בכמיכה על שיעורים נוספים המצפים בבחינות הגמר הבגרות, על הקלוה הרשות...

„אנחנו נערכים לאפשרות, שבשנת 2000 יהיה שיעורם של הצעירים, בגיל הלמידה, באוכלוסיה ישראל — כ־2.5 מיליוני נפשי", אומר שר החינוך בממשלת ישראל של 1974, ד"ר דן רונן. „התחזית מבוססת על כך, שבקבוצת הגילים 0 עד 4, יהיה גידול ב־66 אחוז לעומת שנת 1970; בקבוצת הגילים 5—8, יחול גידול של 80 אחוז; בקבוצת הגילים 10—14 יהיה הגידול ב־70 אחוז. כיום מספרם של הצעירים בני 0 עד 24 בישראל, הוא 1.3 מיליון. התחזית מדברת על כמעט הכפלה של מספר זה. „הגידול הכמותי העצום הזה, שיחייב את מערכת החינוך באספקת מורים ומבנים — ישפיע בהכרח על צורת הלימוד, על השיטות ועל התוכניות, שינהגו בבתי־הספר ובמוסדות להשכלה גבוהה".

● עיסוק לכל החיים

דוח של ועדת אונסקו (ארגון החינוך, התרבות והמדע של האו"ם), שעסקה בפיתוח החינוך בעולם ושפורסם לפני חודשים מעטים, מגלה, כי יש לצפות בשנים הקרובות למהפיכה גדולה בחינוך. הוועדה הגיעה למסקנה, כי כיום אנו עומדים על סף סיום התקופה שבה שלט בית הספר בכיפה. בעתיד הקרוב ביותר, יתחילו בני האדם ללמוד בגיל הינקות — ולעולם לא יסיימו. החינוך, הלימודים — יהפכו לנושא לעיסוק לכל החיים. אין זה אידיאל — אלא מציאות שכבר הגיע או ניבגיה הראשונים. המתכנים יעלמו — כיוון שיהיו הספר משפעות לגבי אגידים, שילמדו על פי קצב התקדמות אישי. נושאים ותוכניות ליעודים יעבגו, יתערבבו זה בזה, יקבלו משמעות חדשה. בתי־הספר, כמוסדות לילדים בלבד — יסיימו את תפקידם. מטרות החינוך ישתנו מן הקצה אל הקצה: הדגש הלמידה, במקום ההוראה.

● בפתח עידן חדש

תלמידי שנת 2000 ילמדו בקצב שלהם. לא יהיו כתות לפי קבוצות גיל. החלוקה לכתות הלימוד תהיה לפי תחומי התעניינות וקצב ההתקדמות. המורים יקבלו מעמד של יועצים, מדריכים — יותר מאשר כמעבירי־ידע. חדרי הלימוד יהיו מצויידים במערכות של „מכונות לימוד", מכשירי טלוויזיה, הקשורים למחשבים. תלמיד יחיד או קבוצה, יישבו מול המסכים, יציגו שאלות למחשב, ינהלו עמו הדיעות, יקבלו תשובות, יענו על שאלות, שהמחשב יקרין על המסכים. כך יבחנו את ידיעותיהם ובעיקר את מידת ה ב נ ת ם בחומר.

קבוצות של תלמידים יעסקו בפרוייקטים, במשימות־עבודה, תוך המחיצות במכשירי הלימוד המתוכנים השונים המצויים בבתי־הספר, ובמעבדות הלימוד הרבות.

חלק גדול מיום־הלימודים לא יעבור עוד בין כתלי בתי־הספר — אלא מחוצה להם: קבוצות תלמידים יעשו שעות רבות במקומות העבודה של המבוגרים, במשרדים, במפעלים — ויעקבו מקרוב אחר הנעשה שם, יקבלו הסברים כמומחים.

אומר ד"ר רונן: „לא הייתה ברירה אלא ללמוד כך, משום שכמות הידע הוכפלה אחת לעשר שנים. זה מעל ומעבר ליכולת הקליטה של האדם. תופעה אחרת שמציינת את העידן החדש, שאנו נכנסים לבכשת בפיה־הו: שמחצית מאוכלוסית העולם עוסקת כיום בעבודות שלא היו ידועות כלל בתחילת המאה. מכאן אפשר להניח במצב בבטחון מוחלט, שבעוד 26 שנה, יעסקו במחצית מן התלמידים כיום, במקצועות שכלל אינם ידועים לנו כעת, או שרק החלו להתפתח. מי ידע לפני עשר שנים שנצטרך כיום לכל כך הרבה מתכנתים ועוסקים בפועל מבה, בהפעלת מחשבים; במקצועות עזר ברפואה; שהחידוש התמהות כל כך בהתבצבת במקצועות ההנדסה: שיתפתח מקצוע של שמירה איכות הסביבה".

החינוך בישראל בשנת 2000, כמו החינוך בעולם, יקנה לאדם מנהים כמו אינדיבידואליזאציה והדמוקראטיזאציה: ללמוד הזכות של כל אחד, לפתח את כשרונותיו עד למכסימום, בקצב האישי שלו. לא יהיה יחס שווה לכל תלמיד. לא כולם ילמדו באותה כתה. הגישה האינדיבידואלית תחייב ארגון שונה לחלוטין של בית־הספר, כמוסד יחיד — ושל כל מערכת החינוך.

בבתי־הספר של שנת 2000 יהיה שימוש נרחב באמצעי הקהילה מההורים, במכשירי למידה. אפשר יהיה לראות כעבודה, שבהם ניתן הסבר על־ידי מנחה בצורה על שאלות התשובה לקבוצת התלמידים הקטנה שתחבב כולה. כדי לדעת אם כל תלמיד אכן ענה נכון — הוא ילחץ על מערכת של כפתורים ומגבים על שולחנו. זו תהיה קשורה ללוח הבקרה שעל שולחן המורה. לפי מספר הנוריות הבבצים המתאימים שיידלקו, בשולחן הבקרה, כסימן לתשובה הנכונה לשאלה שתתגע — יידע המדריך, המורה או היועץ, מי הבין, כיצד, למי ומה לא ברור.

כל בתי־הספר יצויידו במערכות של טלוויזיה במעגל סגור. כשם שכיום כבר משתמשים באופן נרחב ברשמי־קול וקאסטות עם סרטי הקלטה — כן יהיו מכשירים דומים שיקליטו שיעורים מצולמים. יהיו מקומות שהתלמיד יוכל לקבל „שיעור פרטי", באמצעות מכשיר טלוויזיה כזה, שהופעל פרס בקאסטה. לא יהיו עוד כתות בבתי־הספר — אלא חדרי־לימוד לעבודה עצמית.

(המשך בעמוד 30)

APRIL — 1974

26 Friday יום ששי · 25 Thursday יום חמישי · 24 Wednesday יום רביעי

7 · 8 · 9 · 10 · 12 · 13 · 14 · 16 · 17 · 18 · 19

27 ה Saturday שבת

1 2 3 4 5 6
7 8 9 10 11 12 13
14 15 16 17 18 19 20
21 22 23 24 25 26 27
28 29 30

עירית תל-אביב-יפו

וכעת נותרו עוד 5 ימים
להנות מהנחה של 7½%
על תשלום מראש
של מסי עירית תל-אביב-יפו
(V) לסידור בחוץ!
(V) 7½% הנחה

18 תחנות גרעיניות יספקו חשמל לישראל

מאת אברהם פלג

שצנריו של יום קיץ בשנת אלפיים על שפת ימה של ישראל: רבבות מכוניות נעות צרות חליפות בכבישים המוליכים אל הים. נתיבים מעטים בלבד מוליכים אל שפת הים, שכן קרוב לשני עשרות ...רים נרחבים בו — אסורים לכניסה. הסיבה: בכל ...ר מצויה תחנה גרעינית להפקת חשמל.

צנריו כזה עשוי להפוך למציאות ... לקראת סוף המאה הנוכחית. עקב התפתחויות בתחום האנרגיה, שהחלו בשנת 1973 ונמשכות גם עתה. משבר האנרגיה שפרץ בעולם וגורמים אחרים גרמו לתזוזה הדביה בכיוון של הקמת תחנות כח גרעיניות בישראל. ... על כך נפלה בימים אלה ב... הממשלתי ... הטכנולוגי כבר ... לביצוע התוכנית.

כל שנה — תחנה

בעוד אין חולקים על כך שבתוך ... שנים יהיה צורך להקים תחנה או שתי תחנות גרעין ראשונות, קיימים חילוקי דעות לגבי המספר הכולל של תחנות גרעיניות, שיש להקים בישראל מעתה ועד לסוף המאה הנוכחית.

נשיא האגודה הישראלית למהנדסי הגרעין וחבר הוועדה הישראלית לאנרגיה גרעינית, פרופ' שמעון יפתח, ציין ... האמרת, שיהיה צורך להקים עד סוף המאה — 16 תחנות גרעיניות. הצעתו לתוכנית גרעינית ישראלית היא כדלהלן: בשנים 1981—1990 ארבעה כורים גרעיניים בהספק של 600 מגוואט כל אחד, שני כורים בהספק של 900 מגוואט כל אחד, שני כורים דו־תכליתיים בהספק של 1100 מגוואט כל אחד. בשנים 1990—2000 שמונה כורים מהירים בהספק 1250 מגוואט כל אחד.

חבר הוועדה לאנרגיה גרעינית, המהנדס יוסף ארד, ציין בסימפוזיון על נושא אנרגיה שנערך לא מכבר, שבסוף המאה תפעלנה בארץ בין 18 ל־20 תחנות גרעיניות והספקנה את מרבית החשמל בארץ. הוא הוסיף, כי משנת 1981 ואילך תיבנה כמעט כל שנה תחנת חשמל גרעינית.

בתחזית של כמה מומחים ישראליים נאמר שב־1981 תגיע תפוקת החשמל בישראל לכ־4000 מגוואט; בשנת 1990 לעשרת אלפים מגוואט ובשנת אלפיים ל־20 אלף מגוואט ויותר. אם גם לא תתגשמנה כל התחזיות הללו, הרי ברור שאם ישראל רוצה להמשיך ולהתפתח בהתאם למתוכנן, יהיה צורך בתפוקה עצומה של אנרגיה והגור המקורות שלה — כנראה העיקרי — יהיה בעתיד הכוח הגרעיני.

מקורות אנרגיה נוספים

אולם בעשור זה ואולי גם בעשור הבא — נזדקק גם למקורות אנרגיה נוספים. מניין יבואו לנו? בשלב הנוכחי מקור האנרגיה היחיד שלנו הוא הנפט. תלותנו בנפט — מציין פרופ' מיכאל בר־זכאי, מנהל המרכז לחיזוי טכנולוגי באוניברסיטת תל־אביב, בסקר „מקורות אנרגיה אלטרנאטיביים 1973—2000" — היא גדולה יותר מכל כל מדינה מפותחת אחרת בעולם. יועץ הממשלה לענייני אנרגיה, ד"ר צבי דינשטיין, אומר שישראל הקטנה צורכת עתה דלק בכמות המגיעה לכדי מחצית הכמות שצורכת ..., אשר אוכלוסייתה מגיעה ... לנפש!

לנוכח עובדות אלה מן הדין שישראל תנקוט בצעדים לגיוון ואיתור מקורות האנרגיה שלה וכן פיתוח מקורות נוספים. המדען הראשי של מינהל אוצרות הטבע במשרד הפיתוח, התעשייה והפיתוח, פרופ' אברהם הרמתי, ראה בין היעדים הלאומיים בתחום האנרגיה את הצעדים הבאים: חסכון בדלק (לדעתו, 30 אחוז מן הדלק שמשתמשים בו בארץ מבוזבז, ויוצל יבוא איפוא חיסכון ריאלי של 43 אחוז אנרגיה); פיתוח מקורות מגוונים, כגון נפט, כורים גרעיניים, אנרגיית שמש, אבן ביטומינית, אנרגיה גיאו־תרמית ועוד.

גיוון ושינוי מקורות האנרגיה של ישראל יש להם השפעה לא רק בתחומי התעשייה־טכנולוגיה, אלא גם על... תחומי החברה. מנהל המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח, ד"ר אליעזר ...ל, מציין ששינוי משמעותי בהרכב מקורות האנרגיה בארץ יחייב, בין השאר, הערכה מחודשת של התעסוקה. במלים אחרות: לדעת ד"ר ...ל, עשויים לחול שינויים סוציולוגיים בחברה הישראלית בעקבות השינויים בצריכת אנרגיה.

ניתן אפילו לסכם, כי בתקופה בה הקים פנחס רוטנברג „הזקן מנהריים" את תחנת החשמל הראשונה בארץ־ישראל, היתה האנרגיה סעיף חשוב במדיניות של הנהגת היישוב. סעיף זה הוסיף להיות חשוב במדיניות של ישראל מאז הקמתה. לנגד עיני מעצבי המדיניות זו עמד גורם יסוד: אנרגיה ופיתוח הם שני צדדים של מטבע אחד. ואולם לא יהיה זה מיותר לציין כאן גורם כמותי — תפוקת החשמל של שכנינו. תפוקת החשמל הנוכחית בישראל היא 1,600 מגוואט, ואילו של מצרים כאלפיים מגוואט. ב־1979 תגיע תפוקת החשמל החזויה במצרים לכ־3000 מגוואט ואילו של ישראל לכ־4000 מגוואט. יעדי ישראל באנרגיה חשמלית התגבשו עד כה, פחות או יותר, ואילו היעדים עד לשנת אלפיים יצריכו מאמץ כפול ומכופל.

כתבות נוספות על התחזיות לשנת 2000 ברפואה, בתחבורה, במשק המים ובפ... בגליונות הקרובים.

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

במלחמת יום הכיפורים

(סוף מעמוד 16)

אנפים את בתיות הברית באירופה ובסכנים אותה. בעוד הנפט והחרפים של האיזור בידי הסובייטים, היה נהפך גורלה של אירופה — בר ביתוי הדוקים.

כלומר, בבלהבת יום הכיפורים, היה מוטל בכף עניין הגבר יותר ד' אין שיעור בן התוצאה האפשרית של עימותים הדדיים במסגרת הבל' הבה הקרה בבל נוקאוט משפטים בבין איראן, יוון, תורכיה, ב[illegible] ירדנה. מלחמה יום הכיפורים לא היתה צעד מאלפי, אלא צעד אכבר ראשון. הן בבוין אל [illegible] של הברית.

„פרל הארבור" מכוון נגד אירופה

על כן אנו צריכים לראות את מלחמת יום הכיפורים כעין „פרל הארבור", הבזק המאיר את כוונה של הכדיניות הסובייטית בבואה ד' דעת. המלחמה הבליטה בבירה דראבתית את האיום על בטחונן של מדינות הברית, שאפשר לטפל בו רק בתוך פעולה משותפת במליא הברית, המעוף והבטיחות שאפשר. עוד יש להן כחוק ילה להאב את מדיניותן הדווה לנצחונו של צה"ל בהבירכה הדיפלומאטית ההליכה של ארה"ב, ובעזרתן של פורטוגל ושל מדינה אחרות בעצמות הברית, ש' כיוצן התבלט פחות.

אילם כהות יצרה זו לא תועיל לעצמאות הברית, אם לא ינצלה. המתלכדות בעצמות הברית הוד הרמוניה לקראת הסכנה המשותפת. אי שהן בהתייחסות למלחמת יום ה' כיפורים, כפי שהתייחסה בריטניה אל המיליטאריזציה של חבל הריין ב-1935?

זו הדאגה הגנובה ביסוד המאמצים הנמרצים שעושה ממשלת ארה"ב בזמן האחרון, לשכנע את מעצמות הברית שיפתחו מדיניות אסטראטגית בהוצאה לגבי משימה אזורית של בעיית-יסוד. אלה בעיות הנוגעות לסחורות ולגבול [illegible] של פגיעה [illegible] בחזית המרכזית באירופה.

לכן יש בערבה סואץ רבו הבה' להיות בין מעצמות הברית בשאלה מדיניות, בטחוניות וכלכליות, שאינן נוגעות בעיקרן בחזית המרכזית. ארה"ב משוכנעת כעת, כי היחס הלא-איכפתי להתנגשויות-דיעות פעם בפעם עם מעצמות הברית — יהא הקיים לכן ישן בערבה סואץ — שוב אינגו יכול להכשם בסיס לחדדינות. ואין ספק, שהצדק עם הה' בשאלה האמריקנית. נוכח הלחץ הה' מתגבר כעד הסובייטים [illegible] לכותרות, שהוב אין אני יכולים להרשות לעצמנו.

לא זו הנטיה לסטות ולבנות הדדיה בדבר השגיאות הרבות שנעשו

ב-25 השנים האחרונות, הדבר ה' הודגל[illegible] שהתקבל בהן, כל אותה בבעצמות הברית נעשה שגיאה: [illegible] היו הכורות, וכולן — בדאגות בציאה פסיכולוגית היא, של אחת בן השגיאות האלה הגיעה ביטוע של בירידות, הפיגוע בעמי' ידה של הברית.

אבל יש גם נבדנות אחרים. [illegible] המיפתח בין בעצמו' הברית, הן שיתפו פעולה בהצלחה לסבן את נאט"ו, לשקם את אירופה ולפתח בשק מערבי נרחב ובהקדה. [illegible] בדיגות רבות [illegible] הולד בו ראוי, שלבעיות הגור בחויות ישבו בגדר של הסורוניה ה' [illegible] גבורה לעיבמה — ואיש אינו יכול לפנות עיבמה — שבוין כותפות ליגה שאינגו ביתן לדרייה, שאפשר לגיע עליו [illegible] בתוך פעולה משותפת.

הדחופה בבעיות: ביצוע החלטה 242

בעיון הגרעיני כחיב בסחון אי' ריפה שיתוף פעולה מתמיד בין ארה"ב ובין בעלות בריתה האירופיות. יש בעיה בן הבעיות הכלכליות של העולם המתועש אין לה טיפול אלא בשתוף פעולה בין חברות הארגון האירופי לכלכלה ולפיתוח וכמה מדינות אחרות, ובתוכן המדינות המפריקה [illegible] שיפור ההתבלטה של הכבוד המער' רבי פירוקי, כי הבעיה הכלכלית העיקרית של המשק המערבי [illegible] בפרדה, בלי הבדל בה רבה עוצמתה. יש צורך בגילופי-מדינות שונים לטיפול בבעיית המדיניות העיקרית של העולם — בעיית אוניברסאלית [illegible] וכבעיה אזורית כגון בטחונן של אירופה, אסיה, אפריקה ואמריקה ה' לאטינית.

אחת הדחופות שבבעיות אלה היא ביצוע החלטה ההבתיבת של מועצת הבטחון ב-22 באוקטובר 1973, כי על הצדדים לסכסוך בסורת התיכון לגשת לבו"מ על שלום צודק וקיים על פי ההחלטה 242. ההלכה מהרב' באוקטובר היא הצעד הקונסטרוקטיבי ביותר, שעשה הציבור הבינלאומי בעזרה לגבי הסכסוך על זכות קיום של ישראל. הסיכויים לביצוע הסכדאל של ההלכה זו יתרבו, אם התהליך של ביצוע הגשמה מועצת הבטחון ייכצע על ההשפעה ההתר' אבות של מעצמות הברית האטלאנטית, שתהיה גורם מכריע לבצע אישור ההחלטה 242 בשנת 1967. שלום בין ישראל לשכנותיה היא לבדו לא יבטיח את האינטרסים של הברית בסורח התיכון. אבל שום תוכניה לשמירת האינטרסים האלה לא תוכל להיות אלא אם כן יצליחו הכל להחלטה מועצת הבטחון מ-22 באוקטובר 1973.

מפאת מצוקתה של מדיניות החוץ הסובייטית ובפאת הבעיה האכזרית של הרתעה גרעינית נהיישנו דעיו' נות רבים. ב-1949 סברו רבים ב' אירופה ובאמריקה, שלאחר איחוד אירופה אפשר יהיה להוציא משם את הכחות האמריקניים. אירופה העשה בעצמה להגנתה, והשתתף ב' עניני העולם כגוף חזק ועצמאי — אחד את ארה"ב ואת קנדה, אולם בכל זאת כוח בלייה אומלגמו בין ברית המועצות ובין ארה"ב.

הדיון ככם לאמריקנים לא פחות מקסם לאירופים, כי לכאורה היה בו כדי לתת לארה"ב הזדמנות להיחלץ מבעורבות מסובכת בריבות לא לה ולהחזר אל בצמד הנואם יותר את הרציונות. שירשה אמריקה ב' דורות קדומים, על אדיה המעיזה הנאוה במדיניות העולמית. ניסופים אלה להתבדלות של אמריקה בעבר הם הביה המביע רב-העצמה של הבעוה באת שנאמר [illegible] באנגו' עילד האחרים, להוציא את כחות הצבא הקונבנציונאליים האמריקניים מאירופה ומאיזור הים-התיכון.

אירופה אטלנטית ואמריקה אטלנטית

בעולם של 1974 אין הצדקה לא להבדלות אמריקנית ולא למושג של אירופה ככוח שלישי. בעמונה של אירופה מחייב בכתנת כחות אמ' ריקניים בתוכה ובסביבתה לבמך זמן בלתי-מוגבל, למען תובטח הא' מינות של ההרתעה הגרעינית, ולמען לא יוצכו ממשלות הברית בעת משבר מוגבל לפני בריחה בין גמי' כת אינטרס חיוני ובין שימוש ב' נשק גרעיני. שיעור ההשתלבות של משקי אירופה וצפון-אמריקה מחזק עקרון זה. אין שום תקווה להכ' ריד את מרכז האינפלאציה ולקיים ביצור סביר של צמיחה כלכלית, אלא אם יתנהל המשק האטלאנטי כיחידה אחת בדרכים של שיתוף פעולה, שאך לפני חמש שנים היו נראות כאוטופיות.

אולם בני אדם נצמדים אל רעיו' נות העבר. דחף הבדלנות עודנו חזק בארה"ב. ובאירופה עדיין יש סר' ענים, שהיא צריכה לבור בין עקרון „אירופה אירופית" ובין עקרון „אי' רופה אמריקנית".

אין ברירה כזאת. מסיבות, הנצו' צות במהות העניינים שוב לא תיתכן אירופה אלא אירופה אטלאנטית, כשם שלא תיתכן אלא אמריקה אט' לאנטית. על יסוד זה — ורק עליו — יכולות אירופה ואמריקה לקיים אישיות נפרדת ואוטונומית בהתלכ זו לזו.

אם לא יסכמנו מלחמת יום הכי' פורים ותולדותיה את דעת הציבור האירופית והאמריקנית, כי הסולידא' ריות האטלאנטית היא הצור שעליו יש להשתית את עתידן, כי אז אי' בדנו את חוש המציאות הפוליטית.

סיפורם של החטופים ממעיליא

(המשך מעמוד 19)

קלנו בבבה גדרות תיל. וכל פעם שלף כורה הדרך מגזור-תיל, גיהק את הגדר ואיפשר לנו להמשיך צפונה.

„בערך בחצות הגענו לגדר הגבול. כבר היתה שם פירצה מוכנה — ודרכה עברנו ללבנון. עכשיו היו המחבלים פחות מתוחים, כי לדידם כבר היינו בשטח בטוח. אף על פי כן הם לא הלכו בדרכים כבושות או סלולות והעדיפו לטפס בהרים ולגלוש לוואדיות. כמה המשכנו ללכת [illegible] בדרך עקפנו כפרים לבנונים [illegible] אפילו נחנו לשבת לנוח. ההליכה בדרים כבלוע היתה קשה במבוא, והטבעות היתה כבוב היעינות לנו.

„בשעה 5.30 בבוקר, בקץ לילה של הליכה מפרכת, הגענו לכפר הלבנוני בגדלורין (המרוחק כ-6 ק"מ מהר גבול). עדיין הוספנו לבקש [illegible] האחרים נמצאים אצל המפקד שלהם.

„בכפר בגדל' [illegible] עד שהגיעה מכונית „פרטיס" פרטית. [illegible] — 5 המחבלים הנזכרים. הובלנו לביירה [illegible] בברחק 15 ק"מ [illegible] לעיר הלבנונית צור, [illegible] הבין לנו עם המפקד שלהם, [illegible] הוא היה כבן 30, [illegible] „אהלן וסהלן".

חקירה בביירות

„בראשדיה [illegible]

[illegible]

מתבלים המורים באהדתם. עם זאת מטעימים השבים כי לא התייחסו אליהם כאל אסירים, והתנאים בתקופה שבים בידי המחבלים היו „מניחים את הדעת".

כספר נבראת: „הם התנהגו אתנו לאדיב. כל אחד מאתנו קיבל כיסת [illegible], ואפילו בגדים ולבנים לי החלפה. המחבלים סיפקו לנו סיגריות אמריקאיות מסוג „ברלבורו" [illegible]. [illegible] ללא כל הגבלה. כל ביקר קיבלנו סכין גילוח, סבון ומגבת, ואיפשרו לנו להתרחץ ולהתגלח. מדי פעם הביאו לנו „פפסי-קולה", פירות וממתקים. לא היינו כבולים ויכולנו להזיז ברחבי החדר. כדי פעם היו [illegible] — הם הירבו להסביר באוזנינו את האידיאולוגיה שלהם. לי [illegible] על כל [illegible] להקים בה מסד' לה דמוקראטית של ערבים ויהודים, אבל לאחר שיסולקו מן הארץ כל הי' יהודים שהגיעו אליה אחרי 1948".

● ביקורו של בן-הדוד

[illegible]

● הדרך חזרה

[illegible]

מסיבת יום העצמאות, בעמק המוות

(סוף מעמוד 22)

זוכה בבקשה, ריבאק פונן לפרוק אותי, מפני שאמרתי: שובינוביסקי אינו מגיע לקרסוליו של ויצמן.

„ביום ידעים, — מסתכל בי ריבאק בד' למעלה לגמה, — לוא הי' שנה ז'בוטינסקי, כבר מזמן הייתי ככל העמים, ואתם לא הייתם כאן".

בנה מרה הוא חולק לאורצקי. הלה, ככנו, מהבור שעדיין לא נתן גם לסוציאליזם.

„ריבאק, — שואג הוא להרך אותו, — אני כבר לא אזכה לכך, אולם מי שיזכה שרגליו ידרכו על אדמת האבות, יראה בעיניו ארץ של צדק ויושר... אם הרצה, פירושו: מדינה סוציאליסטית".

אינני מכיר את ריבאק. בעיני הוא דומה עתה לנאמארדניקוב. הוא מבעצר על אורצקי כבו לדרוס אותו.

„שלא יזכו לכך, — יורה ריבאק מאת מלים ודקה. — שלא יזכו יכחשכניקים לכ' של בנו. שוב בארקס, לנין וסטאלין... מכה מריה להם בידיהם, ומכה הבורה בראשם. שלא יזכו!"

אני, רבה של קיק בוטניצאנ, מרגיע אותם בקושי. היהודי משפטובקה איבד עשתונותיו ברוב פחד. „ריבאק, אתא, — אני מתחנן, — רחמים, קצה יותר בשקט, שומרי הגזלן יכול חלילה להתעורר". הרשל, מי שהיה טכנאי-ראדיו, מסייע בידי להרגיע את הני' צים.

„לאיזו תכלית מתכתשים אתם, כאשר ישראל כה רחוקה, מעבר למאה ימים ויבשות, ואנו יושבים כאן, ועוד איך יושבים. שואל אני אתכם, לשם מה להקיז דמינו איש ברעהו? באכזבה... פשוט מוקדם מדי... אוי לי יאבדי לי, מהיפה לו מאגאלניק, שכמעט היה בינו לבין הרוצחים.

„הבה נשקיע את המרירות בזמר. וכי כבר שוב נתכנס יד' במחול בין הריבים הרשל הדולנאי, משל חש ברמ"ה אברית, ככל רגע אבוד שקיל בדם יותר מבדמים.

ולפני דומה בזה הרגע שמעון אורצקי? אז-אלהים, איך אפשר, אחר שמונה-עשרה שנה קוליכה, להזכיר בחוזהו את בר-כוכבא? זהו אותו בר-כוכבא מתנות ילדותי. זוכר אני אותו מאז כתף ליד כתף, להמבו בעיר הגבורה ביותר באויב הרומאי...

ניצב אורצקי ומביט בני, כאילו רואה אותנו בפעם האחרונה. דיס כשהו במבטו. לא צער בלבד, אלא המיהה ואזהרה, כאומר: מה אתם יודעים? מה?... אתם כה טריים, שלא מכבר הגעתם, ואני בפעם ארבעים שנה בכיר אותם... ארבעים שנה במדבר... ועוד יש במכמני קשיות עורף... גבורה: כך בוודאי בראה — חולפה מחשבה במוחי — משה רבנו, כך בוודאי הביט בפרעה, כאשר לא ביקש, אלא תבע: שלח את עמי!...

עתה שר אורצקי. כמי לוחש בדבקות של שיר-השירים, ונגינו יש בו מכל הטעמים... ים של כוכבים. הנה מצלצל הוא גבוה, כיורד בפסגות ההרים, הנה נבוך כיוצא מבערה. הנה רך כקטיפה כבוי בצרתו השאגאלית, והנה קשות כידי הקפואות הקשוחות... ובכלל, הניגון הוא שלא מכאן. כבו מאת ממש בשעה זו בעבק הבכא שלנו ממיסוריה היהוד' לים של ארץ התנ"ך:

שם, בארץ חמדת אבות,
תתגשמנה כל התקוות,
שם נחיה נגב ניצור
חיי זוהר, זיו הדרור.

כי לנו כורה פהב, כי לנו שופך הזהב... כי לנו עובד-עבודת פרך... בשעה-הצגת זו שר אחד מצאצאי אברהם אבינו [illegible] על היוגב בארץ-ישראל, תוזע בדמעה וברינה יקצור. אני כלווה אותו בדממה דקה... ניגונו של ריבאק נשמע לי כמרובע. הרשל הדולנאי שוכב את עיניו, ויותר כמותא כבר, הוא בוכה. היהודי משפטובקה בגלה עניין רב; וריבאק ניצב עליו כשני שבבאליוהו מהכופה לפני ריש הגליס הוא מפריע לאורצקי...

שבת היהודים האחרים יושבים פצועי פה ובילפים את הניגון. שוב, לפתות, עד אלוהים ברא את הלילה. אמנם הוא אל קנא ונוקם ונוטר, אך בכל זאת לא כל כך אכזר כבו מנהיגי הקרמלין. שאף הם נבראו בצלם. עכשיו כביכול בראה כולו רחמים. כי הנה כביך היה שלו מבעד לעבשות הפרחבית של ההומפידורקה. כביך היה ומושה את כולנו בחוטי הזוהרין, כיבר שיש לרבונו-של-עולם נתהר-רוה ביהודי בקולימה, שלא שכחו את נצח-ישראל.

שר מנין יהודים. עשרה יהודים מכל פצועי ריסיה חוגגים את יום-העצמאות של מדינת-ישראל.

בימין — גדר-תיל גבוהה, משמאל — אנשי מ.ח.ד. חבושים על מגדלי-השמירה. וממש מההת לאפינו ניהר „האח הגדול" שלנו — נאבארהסיבוב.

ניזה... ניל... ניר... ניר
שיר... שיר... שיר... שיר
ניזה... ניל... גיל... גיל
בבר הגבר ניצבים.

*

כעבור תדרביים נבדלתי מאורצקי. שוב שלחוני אותי לקאטינג. כנראה חסר עם עשירי למנין.

ורק כעבור שנים סיפר לי אוקראיני, שנסע עמי ברכבת, לגמרי במקרה, בין כוטויה לסיכיות, כי בבבריח בקאטינג עבד ליד יהודי הרץ כאד — אורצקי. שמעון אורצקי. כה חרין היה אורצקי זה, שאיש לא הכירו [illegible] אלא יהודי (ז'יד).

גן, כנראה מחולשה [illegible] כאשר ראה [illegible]

„בעצם זה [illegible] — הכתובים איש [illegible] כנראה [illegible] גבוה נזדבר לו [illegible] לפני [illegible] אלא, שהוא שר בכין שפה [illegible] לא הבין. יתכן שרק השאל היתודי הביך", התלוצץ גבוה של נתגבה.

עברית — אברהם יהל

חייל מיל. משוחרר!

לנוכח המבוכה, המהוה וההתחבטות של רבים הגדולים כבם, ובנגד פעולתם של המועים והמשגים, המנהיגים והמדריכים על בשותנה הבריח היא, להזק את זרועם של הרגשים בחיינו הלאומיים, אשר התעמעמו והתרופפו בשטפון האמריקניזציה, ההדוניות, הצרופה והצורנית המתירניקה, הסרת הקבלות והגבלות, שיכורם בנאיביות, התמימות, ריקנות ואובדן קני-מידה טובים לטוב ורע.

החשוב שבהם: יש להיות בהכרה הדו-משמעית ברורה ותחלטית עד תום — שלא ברצונם הטוב בהשלמתם ובפיוסם של הערבים עם קיומנו, באיזה גבולות שהם, הערובה לקיומנו לדורות כעם בן חורין בקרבו של העולם הערבי הגדול.

חלילה לנו: להיתלות בנדיבות-ליבם, בסובלנותם, בחסדיהם וברחמנותם של אויבינו, אלא נהפוך הוא, עז רוחנו, עוצמת כוחנו והחלטתנו הנחושה להכות שורשים של ברזל, ביזון וסלדה אל מעמקי אדמתנו, פיחה תפשיה, מחרמון בצפון ועד שלהבת בדרום, חרף התנגדותם של ידידים ואויבים כאחד. באלה הבריזה היחידה הוודאית האחת אין שניה, לבנות את הבית-השלישי איתן, לנו ולדורות הבאים אחרינו, עד עולם.

תקוותנו וגדולתנו יהיו לצד, כחוסן הרוח והגוף הלאומי-היהודי, בישראל. הלקח המר והנמהר של ההיסטוריה היהודית לכל אורכה, חייב ללמדנו ולא רק זאת, להעדיף לעולם עם מלא הצער והכאב בגבורי-מלחמה מגבחים תסרי-אונים, ולמעלה מזאת, עלינו להיות חזקים על-מנת להיות גאים בנופלים ואת קורבנם להפוך לצוואה לאומית, אשר הטיל עלינו חובה מחודת להתעצמות כחולשה ובלתי פוסקת במישורי חיינו הרוחניים והפיזיים.

לשלום, לשלווה ולאושר נגיע לא ע"י ויתורים, מחוץ לאלה ההכרחיים ממש לבטחונו אנו, אלא בראש וראשונה ע"י טיפוח חיילים טובים ומפקדים מעולים, אזרחים טובים ומדינאים חכמים, נבונים ונאמנים, בכל מצדם, לאינטרס הלאומי, אבל, מעל לכל, התיישבות גדולה, מעגשגת ופורחת בכל מרחבי ארצנו.

לפיכך:

חזון להתנחלות בת-ימינו

בעיה שאין להפריז בחשיבותה, היתה בעיית פיזור-האוכלוסין, אך לפני למעלה מכ-10 שנים. כיום אין הבעיה תופסת, אלא מקום שוליים בתודעה הציבורית ומקומה תדיר בקרן-זוית של המחשבה הלאומית. כינוי זה אין פירושו פתרון נאות של הבעיה, אלא, ההפך, סימן מובהק הוא, ל„מעשה בת-ייענה", כלפי בעיה הנוגעת במיקרין לעצם חיינו בארץ. עדות לכך יש בדבריו של ד"ר אלישע אפרת בכינוס הגיאוגרפי הארצי 1973 „צפיפות האוכלוסיה במחוזות המרכזיים של מישור-החוף מגיעה כיום ל-800 נפש לקמ"ר, וב-1985 תגיע ל-1300 נפש לקמ"ר. צפיפות העולה לאין שיעור על זו שבמדינות מאוכלסות באירופה ובאמריקה".

בכדי לעמוד על כימם של נתונים אלה יש לדעת שהתחזית לשנת 2250, של צפיפות האוכלוסין הממוצעת בעולם היא — 335 נפש לקמ"ר, כאשר גם זה מוגדר בהשגים של ימינו, כהתפוצצות האוכלוסין של המין האנושי (על פי ספרו של אריך פון דניקן „מרכבות-האלים").

על-כן אין להתפלא כי „בתנאים הדמוגרפיים החזויים, על רקע התנאים הפיזיים הקיימים עלולים (אפילו — הערת-הכותב) איזורי הנופש הפוטנציאליים להיהפך למוקד של זיהום, של חוסר נוחות ולגרום מחה ועייפות לאדם" (ד"ר א. אפרת — שם).

מצב דברים זה, מהווה ראיה בולטת, להתאבנותן של רוב המסגרות הקיימות המהוות יחד את האלטרנטיבה למטרופולינים, שאת גידולם לא יהיה ניתן לרסן ללא שינוי יסודי של אותן המסגרות ובניית מסגרת או מסגרות חדשות במקביל להן, על מנת לפתור את הבעיה ביותר עת, בעוף הקרן.

כוונה הדברים היא לכך ש„עיירות-הפיתוח חוזרות על אותן השגיאות שליוו את התפתחותן של הערים הוותיקות ועל-כן הן מוסיפות שגיאות חדשות" (פרופ. שליפר — דיקן הפקולטה להנדסה ותיכנון הסביבתי).

לפתחם של מרבית המושבים — השיתופיים והקיבוציים — רובץ כישלון חרוץ, במשיכת מתיישבים די צורכם. עקב הצטמצמות ותרה ההכנסת לכלל „עבוד כפי יכולתך וקבל לפי צרכך" ושלילתם העקרונית את הערך הרווח ביותר בהולדת היחסים, שבין אדם לאדם הכונה בינם ביטוי במילה הקטנה „שלי". סירב לטענות אלו יש בנסיונו האישי כבר טבנגה על קומץ יוצאי-סיירה הצפתית, שיסדו את המושב-השיתופי „נווה-אטיב" שבחרמון, כאשר פריסת מהגותיו ככבור הישוב והישוב עצמו, היו עקב ספקותי בהצדקה שיק למבנה מידשן כזה של הישוב.

לשנתם, מושבי-העובדים לפרות עליהם הבזלתם על „דרך-המלך" של שילוב מיבנים ומוסדות אירגוניים מרכזיים, עם תמורה מקבילה לעבודה וליכולת האינדבידואלית, מסבפם הינם מסגרת לאוכלוסיה מעטה בלבד.

המתנה שעמה זו היתה, סבורני, שונה, אילו השכלנו, זה מכבר לאמץ, להבין נכונה ולקיים הלכה למעשה את ההזהרות ההיסטורית של דוד בן-גוריון ז"ל, שהתפרסמה ב„דבר" תחת הכותרת „דבר — לעצמאי" ב-25.10.1957: „אנו מצווים להיזהר מהתאבנות המחשבה המיכוחה לשיגרה ולמצוות אנשים מלומדה, אורבת לנו סכנה של הרגלי-מחשבה ואינרציה רוחנית המכאפילים על השינויים המתרחשים בלי-הרף במציאות הסובבת אותנו המחייבת אותנו לסגל צורכי פעולתנו למציאות החדשה. אם אנו רוצים לשמור על תוכנם ועמימותם של ערכנו ולא על קליפתם החיצונית".

מסקנת הדברים: בטרם יפרע העם עוד, יש לשקוד על בניית מסגרת התיישבותית חדשה שיהיה בה חזון חדש, לאלה שנפשם קצה בריצות שבמטרופולינים. בפתרון אפשרי מוצע כאן, בקווי יסוד כלליים תוכנית להקמת מסגרת הנושאת את השם „עיר-מושב". אשר עיקריה הם:

א) „עיר-מושב" תהא אגודה שיתופית בע"מ על פי עקרונות העזרה ההדדית, קרקע לאומית ושיתוף בעבודה, בצריכה ובייצור.

ב) חברי ה„עיר-מושב" יבחרו בתחומים כלליות, השאיות, ישירות, שוות ואישיות, מבקר-פנים ואומבודסמן, ובמקביל יו"ר הנהלה-מרכזית, הבחירות תהיינה אחת לארבע שנים, אלא, אם-כן יתבע לשמות שליש מחברי הישוב להקדימם, עקב עבירות שעבר אחד מהנבחרים על המוסר המקובל.

ג) כבקר-הפנים והאומבודסמן יוציאו לאור עיתון מקומי דוהה את „כלב-השמירה" של הדמוקרטיה הפנימית, זכויות הפרט וחובותיו, יעילות המינהל והקיתונו, וביקורת קונסטרוקטיבית בכל שטחי הפעילות של חברי העיר-מושב.

ד) יו"ר ההנהלה המרכזית יקים ויפעיל מספר חברות מרכזיות לפיתוח ביגוון ענפים כגון: 1) חקלאות, 2) תעשיה ומלאכה, 3) קייט ותיירות, 4) בנין פיתוח ונדי, 5) הספקת כלל השירותים לתושבים.

ה) בראש כל אחת מהחברות הנ"ל תעמוד מועצת מנהלים, שתתווה את מדיניות הפיתוח, הניהול, האיוש וכדומה.

ו) במועצת המנהלים יקחו חלק נציגים משרדי הממשלה הנוגעים בדבר. נציגים אלה יהוייבו להתגורר בישוב ולתת יעוץ צמוד למבכ"לים בפי שידרשו.

ז) המנכ"לים של החברות ימונו ע"י יו"ר ההנהלה המרכזית, יכהנו כסגניו ויחד איתו יהוו את ההנהלה המרכזית.

ח) מספר חברי מועצות המנהלים והרכבם יקבעו ע"י ההנהלה המרכזית, בהתאם לצורכי כל אחת מהחברות.

ט) מדיניות שכר האיוש: שיטת האיוש למגנוני ה„עיר-מושב" תהיה על-פי מכרזים המתחדשים מדי שנה, כאשר העובד עצמו יקבע את משכורתו על-פי ההצע המבוקש לו ולמקצועו. המשכורות תהיינה שנתיות כאשר יקבע מראש „רצפה" ו„תיקרה" לשכר, כך שההפרש בין משכורת המינימום והמכסימום לא יעלה על היחס של 1:2.

י) אלה אשר לא יזכו במיכרז כל שהוא, ישובצו לעבודות או להשתלבויות על-פי הצרכים וההתאמה כפי שיראו להנהלה המרכזית על-פי משכורת המינימום.

י"א) עובדי עבודות-חוץ אשר ישלימו את המשרות החסרות יקבלו משכורות, שהן מחוץ למגבלות החלות על חברי ה„עיר-מושב" ויחוייבו בבמיסים כפי שתחליט ההנהלה המרכזית למיכון שהותם בפירה ויבחרו להתגורר בישוב או שידרשו לכך.

י"ב) המוסד הבנקאי המתאם יקרא „גיזברות" ויהא כפוף למרותו הישירה של יו"ר ההנהלה המרכזית, כאשר על-מנת להקל על הקמתה והיפעולה תהיה ה„גיזברות" סניף עצמאי נפרד של אחד הבנקים הארציים הקיימים, שיקחו אותה תחת חסות הבורה שיתופם החלקי ברווחים לכשיהיו, לתקופה מוגבלת.

י"ג) חבר ה„עיר-מושב" לא יורשה להחזיק בהון הפרטי לו או לאחד מבני-ביתו המתגוררים עמו מחוץ למסגרת ולמוסדות ה„עיר-מושב". אולם יקבל על כל סכום שיפקיד ריבית הטובה על-פי האפשרויות השונות שתהיינה מקבלות למקובל בבנקים הארציים.

י"ד) ההקצבה לדיור שתועמד לרשות המתיישב תהא בהתאם לקריטריונים סוציאליים שיפורסמו ע"י ההנהלה המרכזית.

ט"ו) חלוקת רווחים תהיה על-פי ותק והצטיינות בעבודה ובפעילות ציבורית.

ט"ז) ההנהלה המרכזית תהיה רשאית לעשות את כל הפעולות המקובלות על בנקים וחברות ע"מ לגייס הון-השקעה הדרוש למיכון צורכי הישוב והדיניות הפיתוח של כל אחת מהחברות כגון: התקשרות עם משקיעים בארץ ובחו"ל, הנפה בניות ועוד. לצורך זה יוחשב הישוב כולו לגוף כלכלי אחד. לא תתאפשר ההקשרות נפרדת לחברה זו או אחרת.

י"ז) „עיר-מושב" תהיינה פתוחות לכל יהודי ללא הבדלי מעמד, עדה, השכלה, גיל או השקפה פוליטית.

לסיום יש לזכור כי בהיקלטות למצב של חוסר ידיעה, באיזה דרך לבחור, על-בנת לקיים את הגוף היהודי-הלאומי הצעיר לאורך ימים. טוב לדעה, כי המשיה עם קיומו של כל גוף חי בטבע, הוא לעולם פיום תהליך של התבללות, עד הגעה למצב, בו הופכ הגוף את מקומו הריאלי. זכיהת כוחו ולאיכולתו להתמודד עם הלחץ הסביבתי המופעל נגדו, שהיא איננה יכולת ההתאקפה לפני הסביבה והמוכחת לה מכבש.

על כן, אל לנו דווקא עתה, בשלב קריטי זה, להוכיח חולשה ולסגה אחור, יותר מכפי המתחייב מצורכי בטחונו.

אל לנו לסכור את בכורתנו בזירה הקרב זאת כבורתנו: להורות ב„נזיד-עדשים" מרדים ומרפה, המכונה בפי כפוזרי האשליות הדורות והכתוגות — „שלום".

מאידך כביר להניח, שאומה אשר ידעה להניח יסודות כה איתנים למדינתה, יש מאין ממש, ועם אשר באמתתנו נסיון על חיים לאומים קשים ביותר, שאין בעולם, עם אשר ההנסה בשכמותם. ידע לבחור ולאמץ דרך בטוחה וטובה על פני הנוגדת לה. דרך עם-הזר-האוכלוסין מגבול-הקבע, שבצפאתי סיני, ועד גבול הקבע שבמרומי החרמון.

צעד ראשון והכרחי לכך יהיה בהקמת גוף ממלכתי טהור מחלות פוליטית כל שהוא, אשר מתפקידו יהיה לבדוק בצורה יסודית, מעמיקה ורחבה, את כל גישא ההתיישבות בארץ. על גוף זה שיורכב מטובי המומחים והכוחות לאסוף כידע, נתונים, רעיונות תסיעות רבים ככל האפשר מתחום התיישבות בארץ ובחו"ל בנושאי תיכנון ופיתוח של מקורות תעסוקה, ביאור ובניה, שירותים וכדומה ולייעם את מסקנותיו לתוכנית ההתיישבותיה חדשה ברוחה לתוכניה המוצעת.

במקביל או לאחר-מכן, לגבש הנהלות מרכזיות ראשוניות ולגבן גרעינים מתאימים. איתור מקומות ישוב מתאימים, קביעת אופי ההעסוקה של כל ישוב וישוב, גודלו ותוכניות המיתאר והבניה לגבי כל היישוב באלה. כל זאת לא צריך להימשך יותר משלוש עד ארבע שנים.

אם בבמה ותוביות זו שפירושה התמקדות בבעיית הקהילה, הרך פרישה מחיצות יותר בפצעי העבר, תהא נתהנו מעתה ואילך, הרי בזאת התח הרכבי לגדולתנו.

הדרך אשר לפנות תובילנו, מבלי להתכוון לכך בלבהתחלה, להיות עם סגולה, טובת לעמים רבים. במעמד אמונה, במבחן התלהבות, יכשירו את הדרך לפני שאף אנגיה זו היה תהיה למציאות עובדתית חוויה, ואשרי ביניתו בקרוב — כן יהי.

מומי גביש
רוזי אלעזר בן יאיר 25/4
ירושלים

מעריב לספורטאים

הפועל ת"א עלולה לערער מעמדה של מכבי נתניה בפיסגה

[...]זר. בפתיחת הסיבוב הבין־משפחתי בליגה הלאומית

מאת צבי קוטנר

פתיחת המשחקים הבין־משפחתיים מביאה מחר את הליגה הלאומית לפרוזדור [...] "פרוזדור" הצגה [...] יש, שיכבשו שמונה מחזורים — וכבר משעה זו (מחזור 23) [...] כמה משחקים השולים ומסקרנים, שיתנו ביטוי מוחשי לצפוי במחזורי ההכרעה. [...] לוחה מאבקים יפגישו את [...] הכוכבים — נתניה, [...] ת"א וכפר סבא (שרק [...] סיבורים למשחקים במאבק האליפות, וביחוד לנתניה, [...] יתרון של שלוש נקו־ [...] — עם קבוצות התחתית: [...] ת"א, הפועל ירושלים [...] חיפה.

[...]ם, לבריות הריכביות ב־ [...]קים אלה, הם יהיו בין [...] המחזור, כשים שתיי־ [...] עשויות להוליך עיוני־ [...] בשני החוגי הטבלה [...] לשפוך עליהם עוד אייר.

סופו, וגם אליהן יופנו הזר־ קורים.

אחת מהן, היא האלופה, המו־מכבי ר"ג. למרות שתי תוצאות תיקו רצופות, היא עדיין במקום ה־15 ולכן תר־ סיף להתאמץ, גם מחר במשח־ הק הבוקר בגבעתיים, עם בני יהודה. יש לזכור, כי בני יהודה עדיין חוששת במקצת מפני המבחנים וכדי להסיר את הסיוט הקל הזה, תגלה התנגדות נמרצת ותבקש לנ־ צח, אחרי שמונה משחקים ל־ לא נצחון. צפוי מאבק שקול.

הפועל חדרה, שמצבה הורע באחרונה (12 משחקים בלא נצחון), תצא למשחק חוץ עם מכבי יפו הטובה ממנה. על־ כן קשה להניח שחדרה תפ־ תיע. בבקרה הסוב לגבית, תיטול נקודה אחת, אם אכן תגיע, תיקרב אל המבחנים.

לעומתה, עשויה באר־שבע לשפר במקצת את מעמדה אם תנצל במגרשה את „חיזרתנגד־ של מכבי פ"ת — ותנצח. נר־ אה, כי באר־שבע מסוגלת לעשות זאת, ואפילו תסתפק בתיקו — תתאושש מעט.

בשני המשחקים הנוספים יתמודדו ארבע קבוצות שאינן מאכיבות עוד בסיכויין ב־ זירת האליפות — בעקבות תוצאה השבת האחרונה: הפ־ פועל פ"ת יוצאת לימקי"א ל־ מאבק קשה ושקול עם בית"ר ירושלים. שתי הקבוצות מצו־ יות בכושר טוב והן יבהלו התמודדות עזה ושוות־סיכו־ יים; הפועל חיפה, שספגה יותר שערים מכל קבוצה אח־ רת (30), תארח את בית"ר ת"א — ושוב במשחק שקול. בשני המשחקים הללו, בימקי"א ובקרית חיים, עשויות המנצ־ חות (אם יהיו כאלה) לזנק אל מרום הטבלה. גם זה „פיי־ תוי" קוסם.

כדורגל

הליגה הלאומית
(לאחר המחזור ה־22)

.1	מכבי נתניה	10—34	30
.2	מכבי ת"א	12—26	27
.3	כפר סבא	14—23	27
.4	הפועל פ"ת	17—24	25
.5	מכבי יפו	15—21	25
.6	בית"ר י־ם	17—18	25
.7	בית"ר ת"א	22—23	24
.8	הפועל חיפה	30—23	24
.9	מכבי פ"ת	30—16	22
.10	בני־יהודה	15—13	21
.11	באר־שבע	19—17	19
.12	הפועל י־ם	18—13	18
.13	הפועל חדרה	21—13	18
.14	הפועל ת"א	18—14	17
.15	המו־מכבי ר"ג	28—19	17
.16	מכבי חיפה	29—18	13

כבסה שער בשלושת המשח־ קים האחרונים) התאוששותה הקלה של קבוצת התחתית הירושלמית — אפשרית הוצ־ צאת תיקו, אם כי מכבי פיי־ בוריטית. היא יודעת כי אם תופתע, ישתנו עוד יותר סי־ כוייה בצבירת ואולי אף תנרשל מן המקום השני.

שהרי — ובלי „להתחייב" איזו תוצאה תשיג — אורבת לידה הפועל כפר סבא ל־ קבוצה זו מועמדת לנצחון ביתי על האחרונה בטבלה, מכבי חיפה. לגבי החיפנים, אם לא יפתיעו — יתכונו כנראה ההכנות אחרונה לנו־ פיק מן המבחנים.

האחרונה במשחק מרכז

התיכונה של מחזור זה אי־ נה מצטמצמת בשלושת הי־ משחקים הללו, שבהם מעור־ בות שלוש קבוצות ה„רצות" לאליפות ושלוש המאבקות הי־ חת כוכבה של הטבלה. שכן, התחתית דחוסה בקבוצות נר־

[...]ת מבאר[...]

[...]שחקים בין נתניה לה־ [...] ת"א יש כבירה כפארה [...]ורה בכבירה, ולא אחת [...]ה נתניה בסיכויי ת"א [...]ת באליפות. העצם, הכ־ [...] התוצאה (אם יוכרע הר־ [...]ק) על שאיפת האליפות [...] נתניה, או על כאבמי [...]ל ת"א להחזיק באימה [...]חנים.

[...]א, שסבלה קשות מבישי [...] האחרון עם כפר סבא [...]שחק הופסק, ב־0—3 ל־ [...], ודנה המשכבה הרחי־ [...]את קלדרון ל־4 משחקים [...] נצחון מכבי 2—0 ל־ [...]) תעשה כל מאבק, מבנ־ [...], כדי להוליל הפתעה, תוך [...]בה ההר (בלי קלדרון). [...]ה אכנם טובה יותר, אך [...] תמיד קובעת האיכות... [...]ל פניב, צפוי בהחי הזו־ [...]ין כאה.

[...]שחק הבירים ב„בליב־ [...], תבקש מכבי ת"א, [...]ף למאזנה שתי נקודות [...]חשבון" הפועל ירושלים [...]לצפות אחר כך בתקוה [...]ג של ירידתה הצירונית [...], כדי להצמד אל הר־ [...]ה. אבל, לנוכח התלשה [...] התקפת מכבי ת"א (לא

מרדכי אהראמסי, הכדורסלן הצעיר של מכבי ת"א (משמאל) הצגין השבוע, ב„דרבי", יכולה גבוהה ובגרה במשק — כשניהל את התקפות קבוצתו; קלע בהרים הזוריים רבים וכן כשעבר בקולה על „קפטן" הפועל ת"א, דן ברילי (משמאל). מכבי ניצחה 104—95. (צילום: אסף קוטין)

✱ רק 14 אלף הדרים יהיו בבתי המלון במונטריאול למש־ חקים האולימפיים של 1976 — אבל מצפים שם ל־90 אלף הרשים־דיור. הועדה ביוזמתה עו־ סקת עתה בהבאת פתרונות לבעייה זו.

✱ השחיין האצטבלי סטיפן הולנה, קבע אתמול במולהאוז, צרפת, את הזמן הטוב ביותר במשחה 800 מ' — 8:14.4 ד' — אבל מכיון שהזמן נקבע ב־ בריכה של 25 מ', הוא לא יוכר כשיא עולמי.

לאן השבת במגרשי הספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

ב. ת"א — מכ. נתניה (15.30)
הפועל חיפה — בית"ר ת"א
הפועל ב"ש — מכבי פ"ת
כפר־סבא — מכבי חיפה
ב. ת"א — הפ. י־ם (13.30)
מכבי יפו — הפועל חדרה
בית"ר י־ם — הפועל פ"ת
בני־יהודה — המכ (10.30)

ליגה א' צפון

הפ. נתניה — כ. הפבק (11)
גהליאל — הפ' כ. כרמל
בית"ר נתניה — הפועל עכו
שכשוך — הפ. ק. אתא (11)
הפ' ר"ג — מכבי הרצליה
הפועל הרצליה — הפ' טבריה
הפועל נהריה — הפ' ק. שמונה
בני־נבורה — הפועל צפת

ליגה א' דרום

הפ. בת־ים — אשדוד (10.30)
הפועל רמלה — הפ' באר־יעקב
מכבי חולון — מכבי שעריים
הפועל יהוד — הפועל ראשל"צ
הפועל לוד — מכבי ר. עמידר
ס.כ. נס־ציונה — הפועל חולון
הפ' מרמורק — בית"ר רמלה
הפ' דימונה — הפ' בית שמש

ליגה ב' צפון א'

מכבי ק. ביאליק — הפ' מבצון
חצור — הפ' ק. חיים
אפיקים — נצרת עלית
בני עכו — הפ' תל־חנן
בית"ק נהריה — הפ' בית־שאן
הפ' ק. ים — בית"ר טבריה
מכבי טבריה — בית"ר ק. שמונה

ליגה ב' צפון ב'

מכבי השרון — הפ' עפולה
בית אליעזר — מכבי פ. חנה
בית"ר דב — מכבי זכרון
הפ' ק. חיים — הפ' בנימינה
בית"ר בנימינה — גבע הכרמל
הפ' זכרון — גבעת אולגה
הפ' פ. יהודה — סייבה
מכבי חדרה — הפ' רעננה

ליגה ב' דרום א'

בית"ר לוד — בית"ר בת־ים
כפר־קאסם — בית"ר ר"ג
הפ' ראש־העין — הפ' צפון
מכבי יהוד — הפ' כפר־שלם
בית"ר יפו — מכבי השקמה
הפ' אור־יהודה — הפ' גבעתיים
בית"ר הרצליה — בית"ר חולון
הפ' רמת־השרון — הפ' ק. אונו

ליגה ב' דרום ב'

הפ' קרית גת — מכבי רמלה
בית"ר ב"ש — מכבי יבנה
הבירה — הפ' אופקים
הפ' ק. מלאכי — הפ' אשקלון
מכבי רחובות — בית"ר אשדוד
כרחבים — שכון הבורח
הפ' ירוחם — הפ' אילת
מכבי ירושלים — מכבי ב"ש

כדורסל

ליגה לאומית

הפועל ר"ג — ק. חיים
גבת־ינור — הפ' חיפה (7.30)
גיר־דוד — הפועל י־ם
בית"ר י־ם — מכבי ר"ג
גבעת־ברנר — מגידו
„תחילת המשחקים — ב־8")

ליגה ארצית צפון

הפועל הרוד/גבע — ק. ביצקין
נהריה — גניגר/מזרע
ק. טבעון — אשדוד/גולן
מכבי נתניה — ג. חיים
מעגן־חיים — מכבי חיפה
הפועל עפולה — גן־שמואל

ליגה ארצית דרום

גת — הפועל אריה
מכבי דרום — רמת־הכובש
בית"ר ת"א — הפועל פ"ה
מכבי פ"ת — הפועל חולון
(משחקים אלה — הערב)
מכבי י־ם — אליצור ת"א
מכבי רחובות — אליצור פ"ה
(משחקים אלה — במוצ"ש 8.45)

ליגת נשים

עבק־הירדן — הקיבוץ
אס"א ת"א — מכבי באר־שבע
הפועל ת"א — מכבי דרום
מעגן מיכאל — מכבי ת"א
(משחקים אלה — הערב)
אליצור ת"א — הפ' י־ם (במוצ"ש)

קליעה

תחרות פתוחה באקדח הספורט 50 מטר — מחר ב־9 בבוקר במטווח רמת־גן. במסגרה זו — תחרות דואר עם ארה"ב.

כדורעף

העוגן — עין שמר
חניתא — המצפיל
אליצור ת"א — בית זרע
איילון — עין הכפרין
חצור — כפר־אתא
(במוצ"ש — ב־7 בערב)

אופניים

מחר בירוץ אופניים לבוגרים ונוער ל־65 ק"מ מבשמר הר־ שבטה לצומת נחשון ורבלח. הזינוק ב־7 בבוקר ליד הערות המטרולוגי.

אתלטיקה

✱ אליפות בין־מכוזות של „הפועל" לגילאי 19 על־שם עביצור שפירא ז"ל וכן התחרויות הזכבה לבוגרים — מחר ב־3 אחה"צ במכון וינגייט.

✱ בחיפה, מחר ב־10 — אליפות „מכבי" לגילאי 14—16 לזכר אלוף דוכן ז"ל וכן התחרויות הזכבה לבוגרים.

טניס־שלחן

נצרת עלית — מכבי צפון
הפועל ראשל"צ — מכבי חיפה
הפועל פ"ה — הפועל ת"א 7.
(הערב ב־8)

גביע לזכרו של מרדכי סדן הי"ד

קבוצות הכדורעף של מכבי ת"א והפועל בית־זרע יתמו־ דדו ביום ב', ב־8.30 בערב, במגרש מכבי ת"א, במשחק על גביע לזכרו של מרדכי סדן, חבר מש"ק בית־זרע, שנ־ פל במלחמת יום הכיפורים.

✱ ישראל תבקש לארח את קונגרס פיב"א (ההתאחדות הבינלאומית בכדורסל) בשנת 1978. הענין יבוא לדיון ראשון בקונגרס שייערך בחודש הבא בבו־ריה. באותו כנס תוגש גם בקשה מכבי ת"א לארח בתשרי (ספטמבר־אוקטובר) את נבחרת כוכבי אירופה, במשחק מיוחד לכבוד הנחום כהן־מינץ.

מנצ'סטר יונייטד החזירה לעצמה את כבודה

ליגה אנגלית

מאת י. פינקלשטיין, סופר „מעריב" בלונדון

אני מוכרח להודות, שהיכולת שהציגו קבוצות „לידס יונייטד" ו„מנצ'סטר־יונייטד" בשלושת השבועות האחרו־ [...] באה לי בהפתעה — הפתעה נעימה. לאחר שראיתי [...] המשחקים העצמאיים של „לידס", שבאו אחרי סדרה [...] נצחונות נפלאה, שהקנתה לה אפילו בשלב מסוים פער [...] 9 נקודות לגבי „ליברפול", התחלתי לחשוש שמא [...] „לידס" ההמצין הזמנה נוספה להיות אלופה. [...] הובסה לידס במגרשה בשיעור 1—4 על ידי „ברנלי", [...] היה כאילו הופיעה הכתובת על הקיר.

[...] שהי בער, משום שאני [...] כבע כי „לידס" ולא „לי־ [...] פול" צריכה להיות אלופת [...]. „ליברפול" היא מכונה [...] היטב, הנשענת על כתי־ [...] של ה„שוער" הקטן קווין [...], ועל משחק דפנסיבי־ [...] בעי־ר רב־עצמה של הב־נ־ [...] האנגלי אמלין יוז. [...]בל „ליברפול" איננה קבוצה [...], כפי שהדבר התברר [...] ודות, כאשר נוצחה על־ידי [...] הוגוסלאבית „הכוכב [...]" בלגרד, בגביע אירופה.

לזכות בתואר, גם אם תצליח „ליברפול" לזכות ב־5 נקודות מתוך שלושה המשחקים שעוד נותרו לה לשחק, משום שתיקו בלונדון, במשחק עם „קווינס־ פארק־ריינג'רס" יספיק ל„לי־ דס" כדי לזכות באליפות.

אני כבר מוכן להריע ל־ „לידס", משום שאני מעריך קבוצה שהיא אינדיבידואליס־ טית, שהיא יוצאת־דופן ושיש לה את חותם הגדלות. גדלות זו הושגה רק על ידי שתי קבוצות ב־20 השנים האחרונות: „טו־ טנהאם" ו„מנצ'סטר־יונייטד". „לידס" נמצאת בחברה טובה.

● לקריאה תגר

[...]אני רואה שום רווח ל־ [...]רגל האנגלי, אם „ליברפול" [...] פעם נוספה באליפות הכ־ [...] האנגלי. אולם „לידס" [...]ופה, הרי פירוש הדבר ש־

אנגליה יכולה שוב לקרוא תגר על הגביע האירופי לאלופות, ואפילו לזכות בו — בפעם הש־ שניה מאז זכתה בו לראשונה „מנצ'סטר יונייטד".

ובכל זאת, כאשר נראתה „לידס" נתונה לדמורליזציה כללית, לאחר הפסדה ל„ברנלי" (שעבורי היה לו צליל מיוחד, משום שיריד מועדון „ברנלי" איננו אדם חביב במיוחד, והוא אפילו אנטישמי), הראתה „לי־ דס" את אופיה האמיתי, כאשר הפגינה התאוששות נפלאה.

אינני אומר כי היא הפגינה במשחקיה האחרונים אותו כדו־ רגל שהציגה בתחילת העונה, כאשר קבעה אז שיא לאחר שיא, ורשמה 29 משחקים ללא הפסד. הקבוצה גילתה עדיין עצבנות, אבל סוף־סוף היו לה גם רגעים של השראה. הישג גדול היה הנצחון הביתי על „דרבי", לאחר מכן בנצחון החוץ על „שפילד־יונייטד", והנצחון הביתי על „איפסוויץ'", בשבת שעברה.

● שמץ מזל

יתכן שכבה משרית של „לידס" הבקעו „עם שמץ מזל". אבל ראינו קבוצה לוחמת ובעלת יכולת, כאשר פיטר לורימר מפגין שוב את כוח הבעיטה הנפלא שלו, ובילי ברמנר הקטן, משמש כמנהיג רב־השראה ומבקיע שערים.

לעומת זאת הפסידה „ליבר־ פול" בשפילד, וכאורח בלתי צפוי איבדה נקודות בביתה. לפיכך, נראית עתה „לידס" כי אלופה כמעט ודאית העשויה

● התפתעה השנית

ההתאוששות הגדולה של קבוצת „מנצ'סטר־יונייטד", המודרכת על־ידי טומי דוקא־ רטי הקולני, הנוקשה והסנטי־ מנטאלי (כל התכונות הללו מצויות בו) — היא עוד יותר מפתיעה.

הכל כבר ראו אותה כקבוצה שאפשר להספידה, המועדת בי־ מהירות לליגה השניה. ואז, התרחש כמעט נס. השחקנים הצעירים אותם שילב דוקרטי בהרכב, החלו להפגין כדורגל מרתק. לו מקארי, הסקוטי בעל השם האירלנדי, שנרכש תמורת סכום של יותר מ־200 אלף לי"ש, החל סוף־סוף להפגין את היכולת הגבוהה שעשתה אותו בצבר לנכס כה להוט.

„מנצ'סטר־יונייטד" גברה על „אברטון", ניצחה את „ניוקא־ סל" והכניעה את „נוריץ'" — כשהיא גוטלת 10 נקודות מתוך 12 האפשריות.

נכון שהיא כרם הבטיחה את הישארותה בליגה הראשונה. אבל בפעם הראשונה זה הרבה שים אותיה, צצה האפשרות ש„מנצ'סטר יונייטד" הגדולה, תמנע בעצמה את השפלה הי־ כרוכה בירידה לליגה השניה. מבלי לדעת את תוצאות מאבק ההישרדות שלה, וגם אם תיכשל בו, הרי ש„מנצ'סטר יונייטד" החזירה לעצמה את כבודה. היא הפסיקה לשחק ב־ נוקשות — כשחק שהיווה על־ בון לקבוצה כה מפורסמת. עתה היא לוחמה על כבודה בצורת כדורגל אמיתי. לפיכך אני מאחל לה הצלחה!

„מירדף" אחרי עתליה בר־נצר

שתי קבוצות נשים ב־ [...]רורף מהליגה הארצית — [...]כבי תל־אביב והפועל בת־ [...]ם, מנהלות כה"כ עם שח־ [...]נית הנבחרת הפועל ה־ [...]פיל שהתפרקה — עתליה [...]ר־נצר.

הקבוצות מתמודדות על [...]עליה לליגה הלאומית, ל־ [...] משחק שייערך ביניהן ב־ [...]1 למאי יקבע מי משתיהן [...]עפיל.

על פי התקנון המיוחד ל־ [...]גנה הנוכחית, רשאית ע־ [...]תליה בר־נצר (אחותו של [...]שחקן מכבי ת"א דוד בר־ [...]נצר) להצטרף לקבוצה אח־ [...]רת ולהשתתף במשחקיה [...]עד העונה. לכתבנו נודע [...]כי שתי הקבוצות הציעו ל־ [...]עתליה משכורת חודשית ב־ [...]גובה 400—500 לי"י.

55,000,000 ל"י

זה שווים של 1,700,000 זוגות נעלים מתוצרת "המגפר" ו-KANON שנרכשו ע"י תושבי ישראל בשנת 1973. עדות מרשימה לטיבם המעולה ועיצובם המודרני של נעלים מתוצרת המגפר–נעלי ירושלים גדול יצרני הנעלים בישראל.

ינאר המקורי
נעלי KANON
נעלי ספורט "צביע"
נעלי בטיחות
נעלי צנחנים
נעלי בית
נעלי עבודה

נעלי עור לגבר
נעלי ילדים שלמות ותצאיות
סנדלי עור לקיץ
סנדלים פלסטיים לים
נעלי חורף עם פרווה
נעלי חורף עם 2 רוכסנים
מגפי עור עם פרווה

מגפי גומי לעבודה
מגפיים פלסטיים לגשם
מגפי ילדים לגשם

המגפר-KANON ב

בית לשיאל-בהשל

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ברכות למכרות נחושת תמנע

החלה הפקת הנחושת מפיר תמנע 2

המכרה החדש יספק עפרה ל־15 השנים הבאות

בסוף החודש ביוני 1974,! „תמנע־2". מכרה זה שהוא הוזה בהפקת הנחושת בין המפעל של המכרה הזה, המכרה התת־קרקעי הראשון כולל את ציוד ירובות ה־

עפרה של תמנע ל־15 השנים הקרובות. ההכנות למאורע זה נמשכו קרוב לעשר שנים, החל במחקרים גיאולוגיים ל־אתור המרבץ, דרך חישובי כדאיות כלכליות ההפקה, ו־כלה בתכנון הנדסי מקיף ו־ביצוע הפרוייקט שנסתיים ב־ימים אלה.

ההחלטה לביצוע ההשקעה היתה כבדה, באשר היה מדו־בר בהבטחת אספקת העפרה לטווח ארוך — מחד, ובהש־קעה של 19 מיליון ל"י — רובם במטבע זר — מאידך. האלטרנטיבה השנייה היתה הארכת הסרט הנע המשמש להוצאת העפרה מהמכרה ה־קיים — תמנע־1, ולאחר חי־פוך ימודי של הנושא הוחלט על כריית הפיר.

עד סיום הפרוייקט הגיעה עלותו לכ־37.5 מיליון ל"י, עקב התייקרות החמרים ושכר העבודה בשלב כולו, עקב צי־רים בשערי החליפין וכתו־צאה מליקויים שכ"ל שנתגלו בתהליך העבודה.

עיקר ההשקעות במכרה „תמנע־2" התרכזו בפיר ע־נברה בפני השטח אל עבקי שכבת העפרה, ובמתקנים ש־סביבו. מטרת הפיר ומתקניו להוציא את העפרה מן המכרה אל המפעל בדרך המערה הי־יעילה ביותר. שרש הבעיה נעוץ במרחקי ההובלה במכרה ההולכים וגדלים עם פיתוחו. כבר כיום מהווה המכרה את־גר לנהגי הרכב הכבד המסי־עים את העפרה ברשת המנ־הרות שאורכן הכולל כ־45 ק"מ. הובלת העפרה מכרתבי תמנע־2 אל נקודה הריכוז הנוכחית, היתה מעבידה ב־ספק את כדאיות ההפקה ו־יכולת ההפעלה של המכרה.

הפיר, המהווה נקודת מוצא ראשית לעפרה, פוהר בציה זו. הוא ממוקם קרוב לאזורי הכרייה, כך שכלי הרכב לא יאלצו לנסוע יותר ממאות מטרים ספורים כדי לפרוק את מטענם. מהאזורים המרו־חקים יותר, תובל העפרה על גבי סרט נע, גם הוא תת־קרקעי, אל בונקר האיסוף הראשי שליד הפיר.

הפיר עצמו נראה כצינור אנכי שעמקו 278 מ', קטרו 5.5 מ', והוא מבוטן כולו. לאורכו נעות המעליות המקש־רות את המכרה עם פני ה־שטח. המעלית הראשית משמ־שת להעלאת העפרה בכמות של 18.7 טון עפרה בבת אחת. טעינת המעלית מתבצעת מ־תוך הבונקר בן 400 טון דרך מערכת של מתקני הזנה כמו־איים. פריקתה על פני ה־קרקע, בראש מגדל פלדה ש־גבהו 50 מ', נעשית לתוך בונקר שלי הבזין את כמאיות הצנק של המפעל.

כל סיבוב הכולל טעינה, הרמה, פריקה וירידה, נמשך כ־2 דקות, וחוזר על עצמו אוטומאטית וללא הפסק עד להתרוקנות המאגרים התת־קרקעיים.

מעלית נוספת מקבשת ל־הגעת העובדים לצרכי שירות ואחזקה.

פרוייקט „תמנע־2" החל לקרום עור וגידים בסוף שנת 1968, כאשר הוחל בהכשרת השטח והקמת המבנים הרא־שונים. עבודות ההכנה בוצעו בידי תמנע, אולם עיקר התכנון המתקנים ובצועם נמסר ל־קונסורציום של 4 חברות גרמניות שמומחיותן בכך, ו־זאת לאחר מכרז בין־לאומי.

כריית הפיר התקדמה לפי התכנית, אולם פיתוח המנהרות הראשיות נתקל בק־שיים רבים, עקב עמסה של שכבת העפרה באזור הפיר (200 מ') היא נמצאת במוך מתחת למפלס המים. המכניה לשכבות רטובות ומפיקות מים, גרמה את הצורך בהר־קנה דחופה של מערכת שאי־בה בקיפה, כדי לאפשר המ־שך העבודה. כבר כיום נש־אבים מ„תמנע־2" קרוב ל־3,000 מ"ק מים ליממה שהם, למרבה הצער, מלוחים ואינם מתאימים לשתיה. המפעל, אמנם, מנצל מים אלה ב־תהליך ההידרומטלורגי של ייצור הנחושת.

גם כיום הסלע החזק במצאו ידידים מן המפור, ונוצר ה־צורך לתמוך כמחצית כ־1,800 מטר המנהרות שנכרו באזור הפיר. מאות כותות תמיכות פלדה ומאות מטרים מעוקבים עץ הותקנו כתמיכות, ואלפי מ"ק בטון נוצקו כדי לחזק את הקירות הרופפים ולאפשר תנועה במערכת הדרכים ה־בוציה.

גדרים כאבן עליון מן ה־קבלן ומאנשי המכרה באחד כדי להביא את הפרוייקט ל־כלל סיום בתנאים קשים אלה.

כיום, עם הפעלת מתקני הפיר, נסתיים שלב ראשון חשוב בפיתוח המכרה. פתחה הולאה יעמדי המתקנים לרשות אנשי המכרה התת־קרקעי אשר לפניהם עדיין הבעיה העיקרית — כריית אוצר הנחושת במעבה האדמה.

הפיר יקרא על שם י־יהודה ז"ל. יהודה מנכ"ל ה־חברה בשנים 1964—1970 וע־לפטירתו בנובמבר 1973 יו"ר מועצת המנהלים. יעקב יהודה עסק עשרות שנים ב־תחום העליה והבטחון וה־ב־1964 לעולם התעשייה. ב־יהודה היה הרוח החיה ב־הכפלת הייצור במתקן הייצו וכן של פרוייקט תמנע־2. מ־צו ומסירותו הפכוהו לבית בהנהלה והניהול. הפיר א־נחנך בימים אלה, ייקרא ע שמו של בן־יהודה ובזו זאת רוצה החברה להנציח א זכרו של אדם שהקדיש חי־לשלושה היעדות עליהם עמ מדינת ישראל — עליה, בט־חון וביסוס כלכלי.

כורים במכרה החדש: תמנע 2

התברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ

מפיצי CATERPILLAR בישראל

ברכות
למכרות הנחושת
תמנע
בע"מ
לרגל פתיחת
המכרה החדש
תמנע 2

למכרות נחושת תמנע בע"מ
להנהלה ולצוות העובדים

ברכות
חמות
לרגל הפעלת פרוייקט
„תמנע 2".

הניה ויוסקה בן־דוד
וחבר העובדים - אילת

למכרות נחושת תמנע בע"מ

ביום חגכם
עלו והצליחו

רקורד
חלקי חילוף
תל־אביב, דרך פ"ת 11

להנהלת מכרות נחושת תמנע ולצוות העובדים

עם חנוכת
פיר תמנע 2
שאו ברכה

נמל אילת
ההנהלה והעובדים

למכרות נחושת תמנע בע"מ
להנהלה וצוות העובדים

ברכות מקרב לב
על הישגכם המרשים

מידידיכם בחברת
מבתש
חברה לציוד מחצבות ומכרות בע"מ
דרך פתח־תקוה 74-76, ת"א, טל. 36425.

לתמנע

עם הפעלת
פיר „תמנע 2"
שלוחות ברכות

אוטופר בע"מ
ברגים אומים ואביזרים
חיפה ת.ד. 10124
טל: 721295, 725878

לתמנע

החוגגת
חנוכת פיר
„תמנע 2"
אחולינו החמים

לולב בע"מ
מפעלי ברגים ואומים
איזור התעשיה, רמלה

למכרות נחושת
תמנע בע"מ

לרגל חנוכת פיר „תמנע 2"
עלו והצליחו

ת.ג.ל.
תעשית גומי לישראל בע"מ
ת.ד. 126 עכו

לחברת תמנע
להנהלה ולצוות העובדים

מיטב הברכות
לרגל חנוכת „תמנע 2"

אונדמן ומאיר קרוננברג

למכרות
נחושת
תמנע בע"מ

ברכות
נאמנות

סמוך
מפעל לשיפוץ
מנועים לרכב
ראשון־לציון טל. 948174

למכרות נחושת
תמנע בע"מ

עם הפעלת הפרוייקט החדש
ברכות מאליפות

„מכניקה"
יעקב בוקשטיין חברה בע"מ
סוכני RENOLD
ת"א, רח' רמב"ם 22, טל. 613216.

לתמנע

ברכות נאמנות
עם חנוכת „תמנע 2"
עלו והצליחו!

בצלאל ירושלמי ובנו בע"מ

לתמנע
ברכות מאליפות
לרגל פתיחת „תמנע 2"

א. ברומברג ושות' בע"מ
רחוב עמינדב 21 — תל־אביב

לחברת מכרות נחושת
תמנע בע"מ
עם הפעלת פיר „תמנע 2"
ברכות

אזורית בע"מ
תעשית אבני חן — אילת

לתמנע
ברכותינו עם הפעלת „תמנע 2"

קרול וייס ושות' בע"מ
בית מסחר לציוד טכני וכלי עבודה
תל־אביב, דרך פ"ת 3, טל. 625570, 615376

לחברת מכרות נחושת
תמנע בע"מ
עם חנוכת פיר „תמנע 2"
שלוחות ברכות נאמנות

ש.א.ש.
שירותי אבטחה ושמירה
(קרול זינגר) בע"מ
אילת, מרכז תיירות חדש
ת.ד. 2311 טל. 3160

ברכות למכרות נחושת תמנע

Mack
TRUCKS

האחים אלקון בע"מ

רח' המסגר 7, תל־אביב, טלפון 822149

שולחים את ברכתם
לחנוכת
תימנע 2

המפיצים הראשיים:
- ✱ מאק מכוניות משא
- ✱ פיירסטון צמיגים וכל תוצרת גומי
- ✱ טימקן מסבים וראשי קידוח
- ✱ פפניר בע"מ מסבים למכוניות, טרקטורים
- ✱ אמריקן בוש משאבות דלק לדיזלים

גולה פרסומאים

חברת מכרות נחושת תמנע בע"מ

קוים לדמות החברה

כרות נחושת תמנע נוסדה 195 במסגרת החברות הממ־ ישראל במטרה לפתח מר־ נחושה באיזור תמנע כ־ קיב צפונית לאילת. עבר העפרה בתמנע נתגלו 194 הוד כדי מיפוי גיאו־ של הנגב, ומאז כשך ע שנים בוצעו סקרי הש־ היית והכנון ועבודות הכנון ופיתוח עד לתחילת הפעלת המפעל באפריל 1959.

כל מניות החברה הינם ב־בעלות מדינת ישראל.

כמפעל המנע מורכב ביסודו כמכרה תת־קרקעי, ממכרה פתוח וממתקן העשרה להפקת נחושה בצורת צמנט, בתכולה של כ־80% אחוז נחושת ממרכז שהתכולה הנחושת בו היא 1.1—1.5 אחוז נחושה.

המנע מעסיקה כ־950 עוב־דים, כולם תושבי אילת.

המכרה

תפוקת המכרות הינה כ־1.0 עד 1.1 מיליון טון עפרה ב־שנה. כמחצית מכמות זאת מספק כיום המכרה התת־קרקעי ואילו היתרה מסופקת ע״י המכרות הפתוחים.

במשך 4 עד 5 השנים הי־באות ימשיך המכרה הפתוח לספק כמויות ניכרות של עפ־רה עד לנקודה בה יוכל ה־מכרה התת־קרקעי לספק את כל הכמות.

המכרה התת־קרקעי מורכב מ־2 אזורי כריה — המנע 1 והמנע 2.

אזור המנע 1 שהוא אזור כריה מפותח, מורכב בעיקרו מ־2 מנהרות ראשיות בשיפוע במרחק של 300 מטר ביניהן ובאורך של כ־500 מטר.

המנהרה המזרחית משמשת לאספקת שירותים והולכת עוב־דים. המנהרה המערבית מגו־ידת במסוע להוצאת עפרה.

אזור המנע 2 שהוא אזור כריה בלתי מפותח עדיין, מורכב בעיקרו מפיר בעומק של 280 מטר ובקוטר 5.5 מט־רים המצויד במעליות עפרה [illegible] בעלות כושר של כ־3,500 טון ביום. פיר זה יהא סמוך בעתיד למערכת סרטים נעים בתוח למפלס הפפרה.

מתקני העשרה

התהליך אותו עוברת העפ־רה, התהליך ההעשרה, מורכב בעיקר מן השלבים הבאים: גריסה וטחינה, מיצוי בעזרת חומצה גפרתית, שקיעה המ־סת גפרת הנחושת והפרדתה כתמציקים, היזור בצורת גרד־טאות ברזל. התוצאה: צמנט נחושת בריכוז של 80% תכולת נחושת.

2 מתקני ייצור חומצה גפ־רתית מספקים למתקני ההע־שרה את התוצאה הדרושה. המתקן ההידרומטלורגי בתמ־נע תוכנן להיקף ייצור של 500 אלפי טון עפרה בשנה. במשך 5 השנים האחרונות הג־דל היקף זה, ללא השקעות ניכרות, עד לכ־1.1 מיליון טון בשנה.

מכירות התוצאות עיסקיות

המוצר הסופי של תמנע הוא 15—16 אלפי טון צמנט נחושת בתכולה של 80%, המבטאים 10—12 אלפי טון נחושת נקיה.

החברה מוכרת את כל תו־צרתה לשווקי חוץ. המכירה מתבצעת בעיקרה על בסיס בורסת המתכות בלונדון.

הרווח הנקי המצטבר אחרי מס הכנסה של תמנע, משך שנות קיומה, הסתכם ביום 31.3.73 בכ־44.9 מיליוני ל״י; היקף המכירות בתקופה זו מס־תכם בכ־118.5 מיליוני דולרים שהיוו תמורה לכ־120 אלפי טון נחושת נקיה.

זוהי מעלית הענק של הפיר בתמנע 2
עומק הפיר 278 מ'

למכרות נחושת תמנע בע"מ
להנהלה ולצוות העובדים

ברכה נאמנה
לחנוכת מכרה תמנע 2

ש. א. מ.
מצנני מצבר בע"מ
רוזנפלד
אילת ת.ד. 10 טל. 2869

לחברת תמנע
להנהלה וצוות העובדים

מיטב הברכות

כל בו לבנין בע"מ
ת.ד. 34, טל. 2371, אילת

לתמנע
כה לחי!
דולם בע"מ
מיסבים
דרך פת" 10, ת"א
טל. 613070

למכרות נחושת תמנע בע"מ

ברכותינו הנאמנות
ביום חגכם

הנהלת וצבור עובדי
פריקלס ים המלח בע"מ

למכרות נחושת תימנע בע"מ
ברכת בה לחי!
לפתיחת מיברה תימנע 2

ICL

כימיקלים לישראל בע"מ

מברכת את ההנהלה והעובדים
של
חברת מכרות נחושת תמנע
לרגל
חנוכת תמנע 2

למכרות נחושת תמנע בע"מ

ברכות נאמנות
לחנוכת תמנע 2

אחים לוינסון
מהנדסים בע"מ

לתמנע
ברכות לבביות
מחברת אטיאס
סוכנויות בע"מ

למכרות נחושת תמנע בע"מ

מיטב איחולינו
לחנוכת פיר תמנע 2

חברת פוספטים בנגב בע"מ

מפעלי ים המלח בע"מ
היוצרים חיים בים המוות

מברכים את
מכרות נחושת תמנע בע"מ
לחנוכת פרוייקט תמנע 2

למכרות נחושת תמנע בע"מ
למנב"ל אורי וידצבורגר
להנהלה
ולצוות העובדים

שפע ברכות
לחנוכת תמנע 2

ש. גוזמן ובניו בע"מ — רח' הקישון 16 תל־אביב
ש. גוזמן ובניו שירותים — רח' המסגר 8 תל־אביב
ת.ד. 1730

ציוד פניאומטי ATLAS COPCO שוודיה
משאבות FLYGT שוודיה
ציוד גומי TRELLEBORG שוודיה
ויברטורים וציוד ויברציוני DYNAPAC שוודיה

למכרות נחושת תמנע בע"מ
להנהלה
ולצוות העובדים

ברכותינו להישגיכם

כימיקלים ופוספטים בע"מ

למכרות נחושת תמנע בע"מ

שפע ברכות
לחנוכת מכרה תמנע 2

ערד תעשיות כימיות בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ברכות למכרות נחושת תמנע

למכרות נחושת תמנע

ברכותינו לחנוכת תמנע 2

עלו והצליחו!

להב בע"מ

חמרי פצוץ, מכשירי חצוב, כלי ירייה ותחמושת

למכרות נחושת תמנע בע"מ

ברכה

נאמנה

יונה אושפיז

מנועי חשמל בע"מ

ההנהלה וצוות העובדים

לתמנע

מכרות נחושת בע"מ

ברכות נאמנות

מסברלופון

ספקי מרכזת הטלפונים האוטומטית במפעל

חיפה: רחוב המגינים 38

טל. 522181, 537130

לופת סוכנויות 1970 בע"מ

שד' רוטשילד 43 • טל. 621814 • תל־אביב

סוכנים בלעדיים של:

מחפרי	NORTHWEST
מנועי	MORPHY
מגרסות	PULVOMATIC
נפות	SYNTRON
ציוד מחצבות	UNIVERSAL

ציוד קדוח

SCHRAMM · WORTHINGTON · FAILING

מברכת - לחנוכת תמנע 2

למכרות נחושת תמנע

ביום חגכם

מיטב הברכות ואיחולי המשך הצלחות

מאחלת:

חרושת חמרי נפץ בע"מ

ברכתנו הנאמנה

להנהלה ולעובדי מכרות נחושת תמנע

לרגל חנוכת

מכרה תמנע 2

המשיכו והצליחו!

מפעלי אלקטרודות זיקה בע"מ

למנכ"ל החברה

מר **א. וירצבורגר**

ולחבר העובדים

שאו ברכה

עם חנוכת הפיר בתמנע 2

כה לחי

מאחל

א. בורדה

אילת

למכרות נחושת תמנע בע"מ

שאו ברכות חמות

עלו והצליחו!

טרנסטכניקה בע"מ

חברה לאספקה טכנית ומוצרי גומי

מפיצי

Chesterton, Kydra, Klingerit, Klinger

רח' השרון 8 ת"א טל. 33861, 38213, 34456

ברכות לחנוכת

"תמנע 2"

דפנה ויסמן

את

לביא בע"מ

סוכני מסען בין־לאומיים

שלוב סוכנויות בטוח בע"מ

למכרות נחושת תמנע בע"מ

מיטב איחולינו

לחנוכת פיר תמנע 2

להבות-מפעלי מחבת

ציוד כיבוי אש ומערכות אוטומטיות

קבוץ להבות הבשן

למכרות נחושת תמנע בע"מ

ברכותינו!

צעד קדימה בביסוס כלכלתנו

ההנהלה ועובדי

חברה ימית חיפה

בע"מ

למכרות נחושת תמנע בע"מ

עם הפעלת "תמנע 2"

שלוחות ברכות חמות

מ. ק. מ. בע"מ

חברה לייצור ובניית מכונות קונסטרוקציות מיכלים

אזור התעשיה חולון, רח' הפלדה 7

טל. 843249, 840951

לתמנע

כה לחי!

מברכים

מ. פיינר ובניו בע"מ

ברזל מקצועי עגול ופחים

תל־אביב, רח' הרכבת 58

טל. 33368

לתמנע

אתכם בחגכם

דפוס "תו" בע"מ

נחלת בנימין 74, תל־אביב

למכרות נחושת תמנע בע"מ

עם חנוכת "תמנע 2"

ברכת

סולכור

חברה לשווק וקניות בנגב

מחלקת סוכנויות

למכרות נחושת תמנע בע"מ

ביום חגכם

עלו והצליחו!

מברכים

גמיד נתניה

מוצרי גומי ופלסטיקה

למכרות נחושת תמנע בע"מ

עם חנוכת פיר "תמנע 2"

מאחלים המשך הצלחה

עוזאכו פרי"ם (1968) בע"מ

מפיצים של חלקי חילוף למכוניות

תל־אביב, רח' מקוה ישראל 3, טל. 615226

615681 — 613443

לחברת מכרות נחושת תמנע בע"מ

שאו ברכה לחנוכת פיר "תמנע 2"

ספינקס מקור ציוד טכני

תל־אביב, דרך פתח־תקוה 9

בבית משפט השלום בחדרה

הודעה על מכירה פומבית

של נכסי דלא ניידי

בענין תיק חלוקה מס' 144/73

(תיק הוצל"פ 2777/73)

התובע: — שאול פנחסי, ע"י ב"כ יצחק הכהן, עו"ד, מרחוב התקופתאים 19, תל־אביב.

הנתבעים: —

1. עזבון המנוח יוסף פנחסי ז"ל, ע"י ב"כ צבי הניג, עו"ד, כמנהל עזבון הכנה, רחוב מקוה ישראל 10, תל־אביב.
2. שלמה פנחסי, רחוב העליה 12, חולון.
3. יצחק פנחסי, ע"י ב"כ נורמן אוסטר, עו"ד, שדרות דוד המלך 25, תל־אביב.

מוצע בזה למכירה הרכוש המתואר להלן השייך לצדדים הנ"ל בקשר לתביעת חלוקת הרכוש שהוגשה בתיק הנ"ל.

סוג הנכסים: מירי

מספרי הרישום: חלקה מס' 120 בגוש 10935, בשטח של 20.624 דונם.

זכויות במקרקעין: בעלות רשומה.

תיאור הנכסים: כרם נטוע במחציתו עצי מישמש ומחציתו עצי מאכל מזן "מלכת הכרמים", בכביש חיפה—תל־אביב כ־400 מטר צפונה לצומת פרדס חנה־כרכור.

צורת החלקה הגאולוגית. של החלקה נמצא כרם עצי מאכל ומישמש שהגיע לשיא פוריותו והוא במצב טוב, מים מסופקים ע"י מקורות.

מקום המקרקעין: החלקה נמצאת כ־1,200 מטר צפונה מהכפר הערבי פרדיס ולה חזית של כ־190 מטר לכביש חיפה—תל־אביב ו־110 רוחב מבוצע. הקרקע מותחמת מבחינה ע"י המורדות המערביים של הרי הכרמל ע"י הכביש הראשי מבצרב באשר מעבר לו משתרעת שפלת החוף.

מחיר הנכסים: לפי השומה מטעם השמאי של ב"כ התובע 125,000.— לירות.

על כל המעונין בקניית הנכס הנ"ל לפנות לבוציא לפועל של לשכת ההוצאה לפועל שע"י בימ"ש השלום בחדרה תוך 30 יום מפרסום הודעה זאת.

המחיר המוצע או שנה, ומבטיח להמציא ערבון בסכום שלא יפחת מ־10% מהמחיר המוצע.

המעונינים יכולים לעיין בדוח השומה של השמאי בתיק איחוד 144/73 ותיק הוצל"פ 2777/73 הנ"ל.

ד' שרשבי

מנהל לשכת ההוצאה לפועל

משרד הבריאות שרותי אספקה

ת.ד. 7094, תל־אביב

מכרז מס' 15/428/74

ניתנת בזה הודעה לציבור כי שרותי אספקה מבקשים הצעות ל:

גזה רפואית ברוחב 90 ס"מ

פרטים אפשר להשיג במזכירות שרותי האספקה, רח' נחלת יצחק 15, תל־אביב, טל. 253202 בשעות הרגילות.

את ההצעות יש להגיש ב־3 העתקים במעטפה סגורה שאפשר להשיג בשרותי האספקה, שמקד אחרון להגשת ההצעות הוא 5.5.74 בשעה 12.00 לפי הכתובת: ועדת המכרזים המרכזית, משרד הבריאות ירושלים, סורוקין, רח' יבנאי 2, ת.ד. 1176.

על המציע לצרף ערבות בנקאית של 10% מערך ההצעה כערבון לקיום תנאי ההצעה באם תתקבל.

אין שרותי האספקה מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזה הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות ממציע אחד.

פ. ראבינוביץ

מנהל שרותי אספקה

דרושים

במרכז ירושלים

12 - 15 חדרים

בשכירות למשרד

פרטים — טלפון 64120—02

בשעות 08.00 — 15.00

מגרש

בדרך נוה־שאנן

לבנייה

(24 חדרים בערך)

ואף להשקעה רווחית מובטחת במספר חודשים. רק במזומנים.

טל. 04־663465 (בין 10—9 ואחה"צ 6—5)

אולם להשכרה חודשית

בחזית הבית בבנין הדר דפנה

בשדרות המלך שאול, ליד הבנקים

בשטח של 310 ממ"ר בערך.

לפנות: טל. 621411 בשעות 8 עד 15

עשה כסף

אם הנך בעל הבצאה מקורית

בשטח המחקים ... והדומה

פנה אל

בכ.ב.ל בע"מ

יצרנים ממציאים בינלאומי

תל־אביב, ת.ד. 1104

טל. 751048, 759848

עת למכור

ועת לקנות

הלוח לכל עת

הלוח מס' 1

לוח מעריב

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
טל. 739193 ת"א וטל. 669041 חיפה

לכ' המכון להכשרה מקצ־עית: 1
ת.ד. 26125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______
גיל ______
השכלה ______
כתובתי ______

טכניקום

חייל מלואים

נצל זכויותיך לפי חוק חיילים משוחררים!
למד בקורסים להכשרה מקצועית
בפקוח משרד העבודה
ללא תשלום שכר לימוד!

- אלקטרוניקה+טלויזיה
- אלקטרונאים מוסמכים
- חשמלאים מוסמכים
- שרטוט בנין ומכונות
- עיצוב פנים-שרטוט
- הנהלת חשבונות

חיפה הרצל 44 • ת"א בן יהודה 28

אנגלית, צרפתית, ספרדית, גרמנית ועוד בביה"ס לשפות, היחיד שברשותו מעבדה לשונית מסוג

Audio Active Comparative

פרסום מי־טל

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים ומעבדה אישית בהשאלה

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252337
חיפה: גורדון 30, טל. 667040

המכון להכשרת עובדים סוציאליים

מכללה בין אזורית „אחוה" — מועצה אזורית באר־טוביה
המכון להכשרת עובדים סוציאליים — משרד הסעד

מודיעים על פתיחת

כיתה להכשרת עובדים סוציאליים

תנאי קבלה:

א. **גיל** — ללימודים במכון להכשרת עובדים סוציאליים מתקבלים מועמדים בגילי 45—20 שנה.

ב. **השכלה** — מתקבלים למכון מועמדים בעלי אחד מהנתונים הבאים:
1. תעודת בגרות
2. בעלי 4 בחינות בגרות
3. בעלי 12 שנות לימוד מלאות
4. בעלי תעודת גמר ממשלתית חקלאית
5. בוגרי סמינר למורים וגננות
6. בוגרי בית ספר לאחיות

ג. **משך הלימוד** — הלימודים נמשכים 3 שנים ברציפות. תוכנית הלימודים כוללת עבודה מעשית.

ד. **קבלת שכר ודמי נסיעות** — המתקבלים למכון מקבלים שכר החל מהיום הראשון ללימודים.
התלמידים מקבלים גם הוצאות נסיעה ללימודים.

ה. **הסמכה** — בגמר הלימודים ועם הצלחת התלמיד, מקבל התלמיד תעודה של **מוסמך בעבודה סוציאלית** והוא נרשם בספר הכשירים לעבודה סוציאלית של ממשלת ישראל.

פרטים והרשמה במזכירות המכללה, לפי המען:
מכללה בין אזורית „אחוה" בכניסה למושב ינון
מועצה אזורית באר־טוביה
ת.ד. 85 קרית מלאכי טלפון 055-96283.

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך במתן הפנוי? סטודיו 9 של בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
יכניס בביתך את כשרונך ותתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
„המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב", ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
1 שם: ______ כתובת ______ טל. ______

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

קורסים מזורזים

למבוגרים • לנוער • קורסי בוקר / ערב

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים • מבחני גמר בבית הספר • סוגים: 1+2, 2, 3.
ההרשמה מסתיימת לקורס בוקר וערב

ניקוב בשיטת I.B.M.

• כולל קורס חינם בכתבנות • קורס מזורז ב־6 שבועות נפתח ביום חמישי

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה • כתבנות • חשבונאות
קורס חדש נפתח ב־2.5

כתיבה במכונה

קורס מזורז בשיטה עיוורת ב־12 שעות

✶ אחריות להצלחתך בבחינות ✶

שרותל

תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 724335
תל־אביב רח' דיזנגוף 82 (ליד ככר דיזנגוף)
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748
רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית · אורט ישראל

היחידה לכתות קדם

בחודש אפריל תפתחנה כתות הכנה מיוחדות לגברים ונשים

בוקר וערב

✶ קדם טכנאים
✶ קדם הנדסאים

מתקבלים בוגרי י"א.
למעוניינים תנתן הכנה מיוחדת לקראת בחינות בגרות חיצוניות.

לחיילים הזכאים עפ"י החוק, הלימודים ללא תשלום

בעת ההרשמה יש להציג:
- תצלום של תעודות השכלה.
- החייל המשוחרר יציג 2 תצלומים מתעודת זכאות ללימודי חינם.
- 35.— ל"י דמי הרשמה.

בפרטים נא לפנות לשד' דוד המלך 39, טל. 267436; 264193 כל יום בין השעות 08.00—19.00 וביום ו' עד השעה 13.00.

מדרשת שדה־בוקר בנגב

תלמידי תיכון מתחילים וותיקים — השואפים ללימודים באווירת מרחבים ושלווה:

הלימודים במדרשת שדה־בוקר הם חוויה נפלאה ובלתי נשכחת
הצטרפו אלינו!

✶

בי"ס תיכון „הר הנגב"

פותח בהרשמה לשנת הלימודים תשל"ה לכתות ט', י', י"א, י"ב
במגמות: עיונית, אלקטרוניקה, מכניקה, חשבונאות — מזכירות

✶

נתיב מיוחד לעולים חדשים דוברי אנגלית

ליד ביה"ס קיימת פנימיה, במסגרתה נערכות פעולות תרבות, אמנות וספורט.
במדרשה בריכת שחיה מודרנית
לתלמידי י"ב ינתן קורס נהיגה לרשיון אזרחי

●

בדבר פרטים נא לפנות בכתב למדרשת שדה־בוקר, ביה"ס התיכון ד.נ. הר הנגב, טלפון: 057—85051 ; 057—85046.

קורס למורים לנגינה באורגן

קורס להכשרת מורים לאורגן ייפתח בקונסרבטוריון „אנזאגי" תל־אביב.
הקורס יימשך 6 חודשים. בקורס יוכלו להשתתף בעלי השכלה מוסיקלית במקצועות פסנתר, אורגן ואקורדיון.
קבלת פרטים והרשמה במשרד הסניף המרכזי בתל־אביב רח' פרישמן 37, כל יום בין השעות 15.00—19.00
„אנזאגי" — קונסרבטוריונים למוסיקה

מדרשת שדה בוקר בנגב · משרד החינוך והתרבות — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

...ת המדרש למורים ולגננות במדרשת שדה בוקר

...ם הרשמה באזור ת"א

לשנת תשל"ה

...קיים ביום ד' 8 במאי 1974

...ת בני ברית, רחוב קפלן 10, תל־אביב, ...עה 10.00 לפנה"צ עד שעה 17.00.
...ת הקבלה תראיין בו במקום את ...שמים וכן מועמדים שכבר נרשמו.

...מד מקצוע נדרש
...תנאי תשלום מיוחדים

- אלקטרוניקה תקשורת סוגים 1, 2
- חשמלאים מוסמכים
- שרטוט בנין ומכונות

...חייל מילואים משוחרר עפ"י החוק לימודי חינם!

...רי 9, 8 שנות לימוד — כתות מיוחדות
...ה ההרשמה: כל יום בין השעות 8.00 ועד 19.00, ביום ו' עד 13.00.
...ביב: משרד ראשי: שד' דוד המלך 39 טל. 2674... 264193.
...רד המחוז: בוגרשוב 66 טל. 225795 225690
...ים: רח' יפו 68 (בית סלכטר) טל' 226455
...: רח' הנביאים 20 טל' 666182, 664671
...ה יש להציג תעודות המעידות על השכלה

אורט ישראל · המכון להשתלמות בהקבצות משולבת

למד חינם לתעודת בגרות!

בתכנית המיוחדת G.C.E.

★ 4 מקצועות בלבד
★ אין חובת בחינה במתימטיקה
★ הלימודים בתכתובת

שכר הלימוד ימומן ע"י משרד החינוך והתרבות.
לזכאים במסגרת החוק לחיילים משוחררים תשל"ד—1973

לקבלת חוברת הסברה נא לפנות למשרדי

WOLSEY HALL OXFORD

רח' בר־כוכבא 28 ת"א, טל. 247295, ת.ד. 11030 ת"א עבור „בגרות".

בית הספר לריפוי בעיסוק הר הצופים ירושלים

מודיע כי

נותרו 3 שבועות לסיום ההרשמה.

בעלי תעודות בגרות (רצוי אחרי שרות צבאי) יפנו בכתב או בעל פה לבית הספר לריפוי בעיסוק, הר הצופים, טלפון 02-287530.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מודיעה למועמדים מגוייסים ...שחל עליהם „חוק חיילים משוחררים"

...והתקבלו ללימודים בשנת הלימודים תשל"ד, אך מפאת שרותם הצבאי נבצר מהם ללמוד בשנה זו,

...כי קבלתם תקפה לשנת הלימודים תשל"ה

באותה יחידת לימוד אליה התקבלו, וזאת בתנאי שיפנו לא יאוחר מ־31.5.74 בבקשה לממש קבלתם לתשל"ה.

✶

...מועמדים כנ"ל מתבקשים לפנות בכתב למרכז לרישום ומעקב, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, ויצרפו למכתבם אישורים על שרותם הצבאי.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שנת 2000 בחינוך

(סוף מעמוד 23)

[illegible]

הפחתה בחשיבות הבחינות

[illegible]

בין הקיבה למוח

[illegible]

פיתוח הדמיון היוצר

[illegible]

לקראת עידן של משברים

(סוף מעמוד 17)

[illegible]

פרופיל נמוך אבל לא מוראל נמוך

[illegible]

השעות של שיא־החרמון

(סוף מעמוד 17)

[illegible]

„היה כדאי"

[illegible]

25 שנה

לוח מעריב

פרסים ב־55 אלף ל"י

מבצע הפרסים הגדול במלאת עשרים וחמש שנה ל„לוח מעריב" נמצא בעיצומו.
כל מוסרי המודעות ל„לוח מעריב" נכנסים אוטומטית להגרלה יומית וחדשית.

2 מכוניות „פיאט"

(כולל מסים)

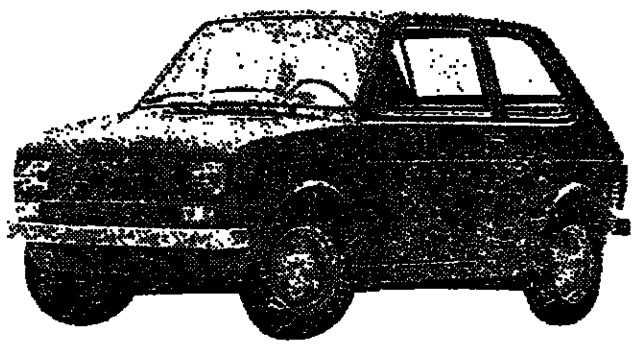

FIAT 126

„פיאט 126" — מחירה כולל מסים 19.900 ל"י
המכונית שאילו ידעה לדבר, היתה אומרת: „חבל לי על כל טיפת דלק"!
★ מנוע חזק 600 סמ"ק ★ מינימום של טיפול ואחזקה ★ צריכת דלק מינימלית — כ־20 ק"מ לליטר ★ מבנה פנימי יעיל ★ נוחה לנוסעים ★ מרשימה בהישגים ★ בטוחה ★ יפה ו...„שובבה"!

FIAT 128

„פיאט 128" — מחירה כולל מסים 27.850 ל"י
המכונית המשפחתית המהודרת שזכתה ב־7 פרסים בינלאומיים!
★ הנעה קדמית ★ מנוע 1116 סמ"ק משוכלל ★ תאוצה פנטסטית ★ כושר תימרון מרשים ★ בטיחות מירבית ★ 5 מושבים נוחים ומרווחים ★ אחזקה חסכונית ★ צריכת דלק נמוכה.

ב־2 מכוניות אלו תוכל לזכות בהגרלה שתיערך בין כל מוסרי המודעות ל„לוח מעריב" במסגרת מבצע הפרסים במלאות 25 שנה ל„לוח מעריב"

1000 לירות כל שבוע!

בכל יום זוכה מוסר מודעה אחד ב„לוח מעריב" ב־100 ל"י
בכל יום שישי זוכים 5 מוסרי מודעות ב־100 ל"י כל אחד.
ב־19 במאי תעלה בגורל המכונית „פיאט 126".
ב־16 ביוני תעלה בגורל המכונית „פיאט 128".

הלוח הגדול ביותר - בעתון הנפוץ ביותר במדינה

חברה להשקעות של בנק לאומי בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 23 של חוק ניירות־ערך תשכ"ח — 1968

חברה להשקעות של בנק לאומי בערבון מוגבל מודיעה בזה, כי פרסמה היום תשקיף בקשר להנפקת סדרה 119 של 4% אגרות־חוב צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן, בסכום נקוב כולל של

25 מיליון לירות ישראליות

אשר מתוכו אגרות־חוב בסכום נקוב כולל של 20,000,000 ל"י מונפקות כאגרות־חוב רשומות על שם ואגרות־חוב בסכום נקוב כולל של 5,000,000 ל"י מונפקות כאגרות־חוב למוכ"ז. עותק מהתשקיף והעתק ההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות לשם רישום.

רשימת ההתחייבות תפתח ביום 28 באפריל 1974 ותסגר לא יאוחר מיום 25 באוקטובר 1974.

עותקים של התשקיף ניתן להשיג בבנקים ואצל סוכני ניירות־ערך החברים בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב. את ההזמנות לניירות־ערך המוצעים יש להגיש להברה באמצעות בנק לאומי לישראל בע"מ, הסניף המרכזי, רחוב הרצל 19 תל־אביב, במישרין או דרך חברי הבורסה כאמור.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לציבור לרכוש ניירות־הערך המוצעים.

ד' באייר תשל"ד, 26 באפריל 1974

דרוש בדחיפות מטבח

או חלק ממנו

בגודל של 100 - 300 מ"ר

להשכרה או קניה
עם ציוד או בלעדיו

לשם הכנת מאכלי בשר כשר

לפנות ת.ד. 20050 עבור ל/450/5
או לטלפון 873273.

ערב עיון

בנושא:

מנועים והנע חשמלי

יתקיים ביום ב' 6.5.74 במלון בזל בתל־אביב

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 08.00—19.00; ביום ו' עד השעה 13.00
שד' דוד המלך 39, טל' 267436; 264193.

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — אורט ישראל

כנס יסוד של צעירים דתיים המצטרפים לתנועת החרות בירושלים

יתקיים ביום ראשון, ו' אייר תשל"ד, 28 באפריל 1974, בשעה 9.00 בערב בסניף תנועת החרות בירושלים

„בית הדר", רח' מזיא 2
(מאחורי המשביר לצרכן)

צעירים דתיים המעוניינים להצטרף למסגרת הארגונית החדשה מוזמנים

מרכז הבניה הישראלי

הרצאה תל־אביב

ביום שני 29.4.74 בשעה 20.30 תתקיים בבית המהנדס — רח' דיזנגוף 200, הרצאה בנושא:

„השוואה בין שיטות חימום הנהוגות כיום בארץ"

המרצה:
אינג' י. מרר — מרכז הבניה הישראלי

למכירה **אולמות** במרכז הארץ

לתעשיה ולכל מטרה

200 400 900 ממ"ר

כניסה מיידית

בנין למרחב בע"מ

רחוב ההגנה 17, פתח־תקוה. טל. 919383

ניג'ר - על בולים

פינת הבולאי

הרמטכ"ל צבא ניג'ר, קו־ לונל סייני קונצ'ה, שמפק־ דות העליה צבאית הפך לנשיא אירבה, ביקר בישראל יחד עם מפקד הבנטונים של צבאו לפני כ־3 שנים. נבקר מהזדמנות זו את בולי ניג'ר העצמאית.

הבנתיים וצבא ניג'ר מופיעים על 2 בולים שהונפקו ב־23 באוגוסט 1966, בערך נקוב של 20, 30 פרנק, לציון 5 שנים ליסוד הצבא.

צנחן על בול המוקדש לצבא ניגר

הנשיא המנוח דיורי האמאני, נולד ב־1916, קיבל את חינוכו בדאקר (סנגל). מ־1946 היה יו"ר המפלגה הפרוגרסיבית בניג'ר ושימש כנשיא, מ־9 בנובמבר 1960. דיוקנו מופיע על בול שהונפק ב־18 בדצמבר 1960, לציון יום עצמאות השני של הרפובליקה.

הנשיא שהודח על ידי הצבא על רקע מפת ניגר

ניג'ר גובלת באלג'יריה ובלוב בצפון, בצ'אד — במזרח, בניגריה, דהומי וולטה העילית — בדרום ובמאלי במערב. מפת ניג'ר ודיוקנו של הנשיא שהודח, מופיעים על בול שהונפק ב־18 בדצמבר 1963, בערך נקוב של 25 פרנק.

85% מהתושבים הם מוסלמים — 14.5% — אנימיסטים הדבקים בדתות אפריקניות מקומיות וכ־½% — נוצרים.

המסגד בניאמה — בירת ניג'ר מופיע על בול שהונפק ב־1967, בערך נקוב של 100 פרנק.

כלכלת ניג'ר מפגרת ביותר משום תנאי האקלים הקשים של המדינה, וכן בגלל בידודה וריחוקה מצירי התחבורה והנמלים המרכזיים. אף כי רק 3% משטחה של ניג'ר מעובדים, עוסקים בחקלאות כ־4/5 מכלל האוכלוסיה. הגידול העיקרי — אגוזי אדמה (כמיליון טון בשנה).

4 בולים המוקדשים לגידול אגוזי אדמה הונפקו ב־5 בדצמבר 1963, בערך נקוב של 20, 45, 85, 100 פרנק ומראים שדות אגוזי אדמה, הזריעה, הקציר, והעברה לשוק.

מפעל מלט חדש במלבזה צוין על 4 בולים שהונפקו ב־17 בדצמבר 1966, בערך נקוב של 10, 20, 30, 50 פרנק המציגים את המפעל בעת הפעלתו.

האמנות הניג'רית מושפעת ממסורות של השבטים האפריקנים הבדויים בשכנות וכן ניכרת בה התרבות העתיקה של בני הם הבדויים בצפון וכושים־פולאנים בדרום.

אמנות ניג'רית

הפסטיבל העולמי של אמנות כושית שנערך בדאקר, מופיע על בול שהונפק ב־12 באפריל 1966 בערך נקוב של 30 פרנק, המציג עבודות יד ומסכות.

כלי נגינה שבטיים

כלי נגינה משבטי ניג'ר מופיעים על 3 בולים שהונפקו ב־16 ביוני 1972, בערך נקוב של 25, 30, 50 פרנק המציגים את הכלים הבאים: „גודוכי" (פרי עבודתם של בני האוסה המונים 2.2 מיליון נפש, המצויים בדרום ובמרכז), „מולו" (פרי עבודתם של בני דרמה המונים 987 אלף נפש) ו„קונטיגוי" (של שבט בני סונרי).

טלויזיה לימודית מופיעה על בול שהונפק ב־21 בספטמבר 1973, בערך נקוב של 50 פרנק, המציג ילדים יושבים ליד הטלויזיה.

הטלויזיה הלימודית על בול ניג'רי

„יום הספר הבינלאומי" מופיע על 2 בולים שהונפקו ב־27 במארס 1972, בערך נקוב של 35, 40 פרנק המציגים „ספר פתוח", „נער קורא ספר".

ליקוי החמה הנראה בניג'ר, מופיע על בול שהונפק ב־21 ביוני 1973, בערך נקוב של 40 פרנק.

יום הספר בניג'ר

4 פסלים עתיקים, הרקולס, אפולו, הנס מבולזן, ואפולו מבלווזר, מופיעים על 4 בולים שהונפקו ב־15 באוקטובר 1973, בערך נקוב של 50 פרנק (כל אחד).

נאצר על בול ניג'רי

ההתקרבות של ניג'ר לגוש המזרחי ולברית־המועצות מודגשת — מתבטאת ב־2 בולים שהונפקו, האחד ב־1971, בערך נקוב של 100 פרנק, מוקדש לדיוקנו של גמאל עבדול נאצר, והשני ב־21 בינואר ש.ז. בערך נקוב של 50 פרנק, הוקדש ל־50 שנה למותו של לנין.

לנין על בול ניג'רי

„הצי של ההקמה" — הפליג בפעם הראשונה ב־1973, דרך הנהר ניג'ר, העובר בדרום המערבי של המדינה. במלאות שנה להפלגה זו הונפקו ב־18 בינואר ש.ז. 2 בולים בערך נקוב של 50, 75 פרנק המראים את צי האניות העוברות את הנהר.

ספינות בנהר ניג'ר

נסיים את סקירתנו עם בול שהונפק ב־1969 והוקדש לנפוליאון ביפו, הבול, בערך נקוב של 100 פרנק, מציג את ציורו של גרוס (1771—1835) הנמצא במוזיאון בלובר, המראה את ביקורו של נפוליאון אצל החיילים ביפו, המאושפזים בבית החולים לאחר שמגפה התפשטה בקרבם.

„נפוליאון ביפו" — על בול של ניג'ר

„מונה ליזה מסעת לאסיה" — על בול הונגרי

„מונה ליזה" — באמנות התה משמר כבוד העברה ממוזיאון „לובר" ליפאן התמונה היקרה המפורסמת של ליאונרדו דה וינצ'י „מונה ליזה" (היא מבוטחת ב־42 מיליון דולר) והוצגה בתערוכה במוזיאון הלאומי בטוקיו.

בול מיוחד שהונפק עתה בהונגריה בשם „מונה ליזה מבקרת באסיה ב־1974", מראה את התמונה. הערך הנקוב של הבול הוא 4 פורינט.

שדה התעופה החדש „דה גול" בצרפת

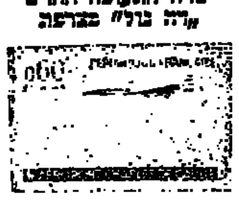

שדה תעופה חדש, על שם דה־גול, בצרפת

במארס ש.ז. נחנך שדה התעופה החדש בצרפת ע"ש „שארל דה גול" ולציון המאורע הונפק בול של 0.60 פרנק המציג בצורה חדשה מעל שדה התעופה.

אליעזר בן

הופעות ישראל בחו"ל

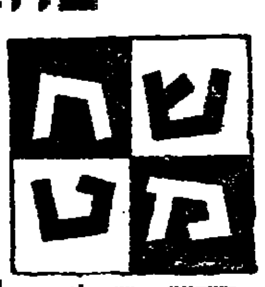

השחמט הישראלי עומד לפני סדרת אירועים צפופה בזירה הבינלאומית, והשתתפותנו השוטה בכל אחד מהאירועים הללו. אין זו רק שאלה של „הצגה נכונה", אלא גם של דיפושה נכון ושיפור הישגים — והעיקר: יציאה מ„הבידוד המוזהר" שאנו שרויים בו בדרך כלל.

בולטת בסדרת האירועים הבינלאומית הזאת האולימפיאדה, שתיפתח בניצה ב־6 ביוני ותימשך עד סוף החודש. כאן אין שום ספק בהשתתפותנו והייצוג יהיה באמצעות הנבחרת הלאומית.

ב־16 ביולי ייפתח בטוסייד שבאנגליה אולימפיאדת הסטודנטים, שתימשך עד 1 באוגוסט. גם כאן תשתתף ישראל באמצעות נבחרת הסטודנטים.

עתה מצטרפים עוד שני אירועים בינלאומיים:

ב־3 באוגוסט תיפתח בפיליפינים אליפות העולם לנוער, שתימשך עד 25 באוגוסט. נראה שהאיגוד ישלח את אלוף הנוער של ישראל: דוד ברנשטיין, שלדעתנו יש לו סיכוי לתפוס מקום טוב. אנו מאמינים שהוא יצליח לעלות לגמר א', אף שגם של כך יצטרך להיאבק קשה.

ב־15 בספטמבר תתחיל בעיר מדלין, בקולומביה, אולימפיאדת הנשים, שתימשך עד סוף החודש. הפעם יש לישראל נבחרת שיכולה לתפוס מקום טוב מבעבר. אלינה פוחדז'נסקיה ומרינה שטיין, שכבשו מקום ראשון־שני באליפות הנשים של ישראל, בצירופה של אחת האחיות רבינוביץ (האלופה לשעבר), יכולות להנחיל לישראל מקום טוב.

אכן, השתתפותה של ישראל בכל ארבעת האירועים הללו מצריכה תקציב ניכר. אבל אסור ששאלה כספית תמנע את השתתפותנו בזירה הבינלאומית, אין אנו מפונקים כל כך בהזמנות מחו"ל, ואם יש לנו הזדמנות להופיע אסור להחמיצה.

הנהלת האיגוד חייבת ללחוץ על משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, כדי שיבטיחו את השתתפותם לצורך כך ויאפשרו את ייצוגה של ישראל באירועים אלה.

סיבוב כפול בליגה

הערב ומחר ייערך סיבוב כפול במשחקי הליגה הלאומית, במלון „הקיבוץ" בנתניה. סיבוב 6 יתחיל ב־16.30 ויתמודדו בו: „לסקר" חיפה — מרכז הנוער. טכניון א' — „לסקר" ת"א, „רובינשטיין" — בת־ים, אוניברסיטת ת"א — „הפועל" ירושלים, „סלדקליין" — טכניון ב', רמת־גן — חפר/נתניה.

הסיבוב השביעי יתחיל מחר ב־9 בבוקר ובו יתמודדו: מרכז הנוער — חפר/נתניה, רמת גן — טכניון ב', „סלדקליין" — „הפועל" ירושלים, אוניברסיטת ת"א — „רובינשטיין", טכניון א' — בת ים, „לסקר" חיפה — „לסקר" ת"א.

נצחון לפטרוסיאן

בלנינגרד הצליח פטרוסיאן לנצח את קורצ'נוי בקרב הרביעי ביניהם ולהקטין את הפער לכדי נקודה אחת. קורצ'נוי, נוצח משום שלא הספיק לעשות את המסע ה־40 בטרם נפל מחוג השעון. ספקי הקרב הניתי בקרב התמידי לסיום של תיקו.

אליפות נוער קבוצתית

בל"ג בעומר ייערך שלב הגמר באליפות הנוער הקבוצתית לתלמידי תיכון, וזה סדר הפגישות:

מרכז הנוער בת"א יארח את ביה"ס אחד העם מפ"ת, בית התלמיד בפ"ת יארח את בי"ס מקיף א' מבאר שבע, כפר הנוער הדתי יארח את נוער „הרצליה" מחיפה, צעירי „הפועל" ראשל"צ יארחו את בי"ס תיכון כנחזי מעמק לוד.

תחילת המשחקים ב־8.30 בבוקר!

במקביל ייערך שלב רבע הגמר לאליפות קבוצתית של תלמידי בתי ספר יסודיים. שלב זה ייערך בששה בתים, בל"ג בעומר.

בית א': המרכז צ"ש רוטשילד (שדי הנשיא 140). יתמודדו: בית נוער בגדוד עליה, בי"ס מחוזי עפולה, „גורי יעקב" מחיפה, „צעירי הרצליה" מחיפה.

בית ב': המרכז לתרבות, נוער וספורט בקרית אונו. יתמודדו: נוער קרית אונו, ביה"ס גורדון מת"א, בית התלמיד „הראשונים" מבת־ים, המכינה לישיבת „בני עקיבא" א' מגבעת שמואל.

בית ג': בית התלמיד בפ"ת (רח' סלומון). יתמודדו: בית הנוער בגבעתיים, ביה"ס חטיבת הביניים „אליאנס" מת"א, ביה"ס ממלכתי דתי מסביון, צעירי „הפועל" מראשל"צ.

בית ד': בית התלמיד בפ"ת. יתמודדו: ביה"ס „אורה" פרדס"י ברעננה, קבוצבנה, ביה"ס „שקמים" מאשדוד, המכינה לישיבת „בני עקיבא" מגבעת שמואל.

בית ה': בית התלמיד בפ"ת. יתמודדו: בית שרת מגבעתיים. ביה"ס חטיבת הביניים מעמק חפר, בית התלמיד מבני ברק, ביה"ס סלומון מפ"ת.

בית ו': מועדון בית העם בבאר שבע. יתמודדו: מועדון השומר א' וב' של באר שבע, רמת הנגב א' וב', נוער ערד.

✶ לאס פאלמאס: בתחרות הבינלאומית כאן מוביל אולסון עם 6 לאחר הסיבוב ה־7. בין המתחרים: פולוגייבסקי, לרסן, ליובוייביץ, בראון, אנדרסון, קאבאלק ושנאר. פולוגייבסקי ניצח את בראון.

✶ תל־אביב: הועלה אליפות „לסקר" בהשתתפות 22 שחקנים, ביניהם האמנים ברביס וישראל זילבר (עולה חדש מרוסיה). המשחקים נערכים בימים ב' וה' בערב ויימשכו 11 סיבובים.

משחק מביך ומחודד

משחק הנגהי בלבד אינו מבהיל לבעליו נצחון. בכך נוכח לדעת האמן צ'סקוב, שבמשחקו בשחור עם אלוף הנוער דוד ברנשטיין באליפות הארץ הגיע לעמדה הבאה:

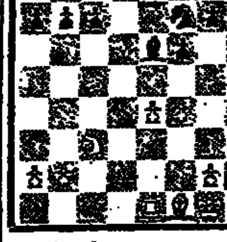

כנגד יתרון רגלי לשחור באגף המלכה יש ללבן יתרון רגלי באגף המלך. אך לבן גילה יזמה וניצל את יתרונו באגף המלך, תוך כדי ניטרול יתרונו של שחור באגף המלכה. שחור נקט משחק פסיבי ולבסוף נלחץ כליל והפסיד. הרי המשכו של הקרב.

22. צ־ד1 צ־ה8, 23. צ:צ+ מ:צ, 24. מ־ה2 פ־ד6! (ודרוש מיד 51 כדי לנצל את היתרון באגף המלכה), 25. ב43! (מונע פריצת שחור באגף המלכה) ר־ג4, 26. ר:ר פ:ר, 27. מ־ה2 מ־ד7, 28. מ־ד3 פ־ד6, 29. 43 פ־ה7, 30. מ־ד4 63 (עד אסור 5: בגלל פ־ד5), 31. ה4! (מונע 5ז ומגביל יתרונו באגף המלך) מ־ה6, 32. פ־ד1 (בעמדות העדיפה יש ללבן זמן להמרין בפרשו ולשפר שליטתו) 6ג, 33. פ־ה3 בג, 34. 5ז ה1, 35. ה,ז פ־ד6, 4א (מעניין שהוקפה־מיעוט של רגלים בלמה את יתרון השחור באגף המלכה) 6א, 37. מ־ד4 פ־ה1! (שוב פסיבי. עדיף ליצור סיכוי באגף המלכה ע"י פ־ב7 עם ב5), 38. 5א +5, 39. ב:ב באא, 40. 63 פ־ד6, 41. פ־ד6 63! ושחור נכנע בעשותו את המסע, כי לאחר 42. ז:ה מ:ס יבוא 43. +5ז תוכה.

שאול הון

תשבץ „מעריב" מס' 902

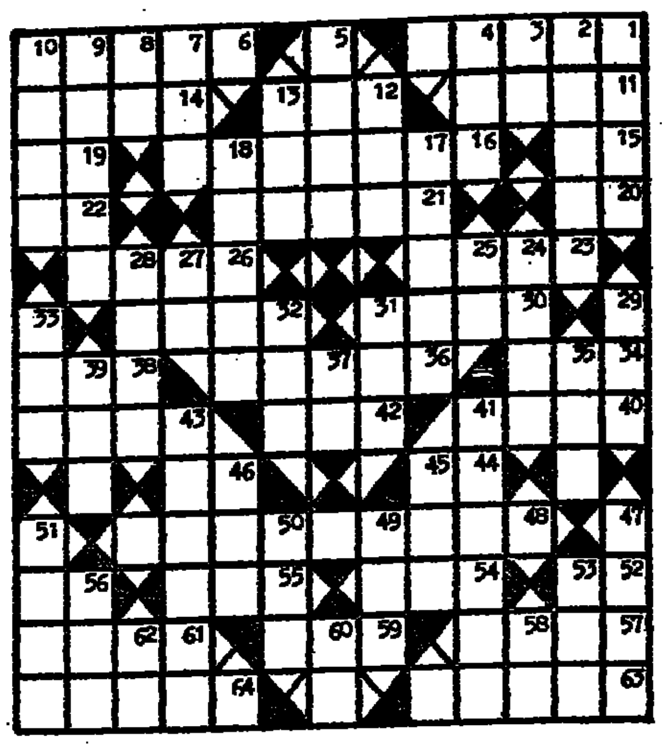

מאוזן: 1) עליה ב', ארגון מדיני ושאי, כוכב נפילה, 12) ... 14) כליב, 15) צד ב, 16) אבי הפלמ"ח, דורין, 30) כלת זרת, מקור־כים למרגלות מון, 22) דגל, 23) ין של מעצמות הצע־ 26) מאמין רק בתו־ שבעליעת, 30) שדה ... 32) ארגונה החשאי בני אהרנסון ואבשסייברג, 34) שקס, חורת ישראל, 38) שבים, 40) בריקוד, 42) בהתאם, 43) חוזה המדינה היהודית, 44) בגט, 46) נחשול, 48) גבור תל־חי, 52) רעל, 54) גחל, 55) כוח, 56) שיש בו, שהוא מכיל, 57) בין צבה, 59) עלילת שוא, 61) השלכה למרחק, 63) כתבו „רומא וירושלים", 64) נוה להתחמם ולהשתמש.

מאונך: 1) אבנט, 2) הר בארץ, 3) שמא, 4) ארגון אנשי בריסי לוחם בארץ בתקופת המנדט, 5) מאזן, 7) ירק מאכל, 8) עול, 9) סנטימנטלי, 10) מגן לחלון, 12) צמח ממשפחת הדגניים, 13) גבוה, 17) כללי, 18) לוח עגול קטן, 24) ראש העץ, 25) פעוטות, 27) מאותים סלודים, 28) חודש עצמאות ישראל, 29) צד מורה, 31) צדה, 32) יופי, 33) נוער חלוצי לוחם, 35) מכשיר התעמלות, 37) לוח, טבלה, 39) גחלת־אש, 41) ספינה מעפילים שטבעה בים השחור, 43) חגיגה עברית, 45) רן, 46) כן הצאן, 47) תוצאה של הדבורות, 49) לאלתר, 50) שיר, 51) מתבוא לנשק עברי בתקופת הכבדים, 53) שיר־לכת, 56) ירק תבלין, 58) באופן זה, 60) שלל, 62) ההפך מעבה.

בואו חשבון [892]

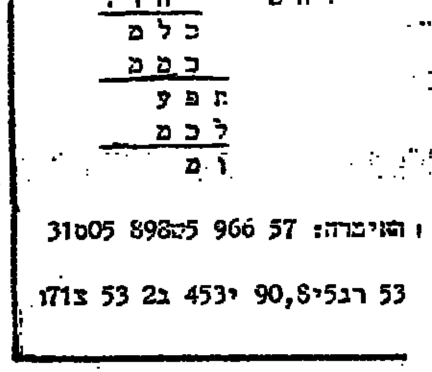

האימרה: 57 966 5ה898 31ט05

53 ר5ג,90 י453 2ב 53 171צ

...שמות חילוק זו ... הספרות באו־ ... מצא את ערכה ... כל אות ורשום את ... יות הכתאימות ב־ מקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי לפעמות אימרה של ס־יף לקריאה.

רז המרובב

...ן הפירמידה, כ... ה למטה, יש לר... עם של לוחם... ז עברי. אולם, כדי ... ם יצטרף נכונה, ... לרשום קודם לכן ... לין שבעה ערכים ... אם להגדרות.

הגדרה: 1) סופר צרפתי, מחבר „האשה", 2) ההתקוממות, 3) מלמד זכות, 4) הוכר בכבשים, 5) לפה, 6) תפארה, 7) סופר ובמאי אמריקאי, כדור „אבגליוה".

פתרונות החידונים הקודמים

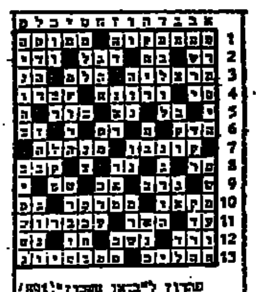

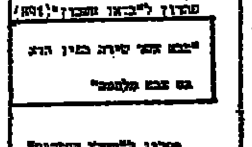

פתרון ל"בואו חשבון" (891)

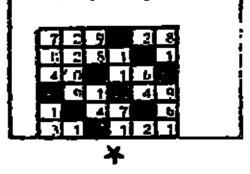

פתרון ל"רז המרובב"

✶

שלחו את התשובות ל„מעריב", ת.ד. 20044 ת"א. צרפו את הפספסים דלעיל ורשמו על גבי המעטפות „תשבץ מעריב" מס' 902, או „בואו חשבון (892)", או „רז המרובב".

שלושה פרסים יוגרלו בין הפותרים.

אברהם סימן

משרד החינוך והתרבות

רשות הספורט והחינוך הגופני

מפעלי הדרכה

קייץ 1974

בהופשת הקייץ (יוני אוגוסט 74)

תקיים רשות הספורט והחינוך הגופני מפעלי הדרכה ברחבי הארץ בתנאי פנימיה מלאים.

יתקיימו קורסים לראשי קבוצות, עוזרי מדריכים, ומדריכים בענפי הספורט הבאים:

- כדור רגל
- כדור סל
- כדור עף
- כדור יד
- שחיה
- אתלטיקה קלה
- התעמלות
- טניס
- ג'ודו
- סיוף
- טניס שולחן
- התעמלות אומנותית

כמו כן יערכו קורסים למציל החובב.

פרטים והרשמה בביה"ס למאמנים ולמדריכי ספורט מכון וינגייט טל. 053-28015 / 053-92951

עיצוב ל. עובדיה — לשכת הפרסום הממשלתית

דוידוביץ שמואל

יצרני ומפיצי דודי שמש והשמל

ת.ד. 6416 ת"א. טל. 444176, 441486

רח' הירקון 304

מירומית — סימן מסחרי רשום

הודעה

נמסרת בזאת הודעה לציבור כי ביום 8.4.74 ניתן צו ע"י בית המשפט המחוזי בתל־אביב לבקשת מר שמואל דוידוביץ, לפיו נאסר על „מירומית" מפעלי מתכת אשקלון בע"מ ודודי שמש בע"מ, מלהתקשר עם אדם או גוף אחר כל שהוא בקשר עם מתן זכויות לשימוש בסימן המסחרי „מירומית" לגבי מתקנים לחימום מים בישראל ובשטחים, וכן נאסר על החברות הנ"ל למכור לשם הפצה במדינת ישראל ובשטחים פחים מצופים בצפוי סלקטיבי לצורך קולטי חום בדודי שמש, ולהפריע לשמואל דוידוביץ להשתמש בסימן המסחרי „מירומית".

דודי שמש „מירומית" — בלעדית אצל שמואל דוידוביץ וסוכניו.

רמקולים בכל הגדלים

החל מ־100 ל"י

פוטו־סטריאו פספורט רח' בן־יהודה 8 תל־אביב.

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

סדר היום

יום ששי ד' באייר תשל"ד (26 באפריל 1974)

שקיעת החמה: 18.16 זריחתה מחר: 4.59

היום: השמנה עשר יום לעומר.

- פרק יומי: איוב, יג
- משנה יומית: בכורות, ו, ו—ז
- דף יומי: מנחות, פט
- הלכה יומית: שבת, שבת, כג—כה
- פרשת השבוע: תזריע — מצורע

יום שבת ה' באייר תשל"ד (27 באפריל 1974)

שקיעת החמה: 18.17 זריחתה מחר: 4.57

היום: עשרים יום לעומר.

- פרק יומי: איוב, יד
- משנה יומית: בכורות, ו, ה—ט
- דף יומי: מנחות, צ
- הלכה יומית: שבת, שבת, כו—כח
- פרשת השבוע: תזריע — מצורע

תורנות

תל־אביב והמרכז

ד"ר סגל, רח' בלוך 23, טל' 247860; ד"ר הריאבן, אפשטיין 6, טל' 443281.

מד"א טל' 614333, שירות אמבולנסים ובמקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

עזרה ראשונה לטיפול בשיניים

בברפאת ההסתדרות ברח' שינקין 51 ת"א, טל' 286098 בערבי שבת 17.00 אחה"צ — 21.00 בשבת 09.00—13.00 לפנה"צ.

תל־אביב

קופ"ח „מכבי"

שישי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת) מד"א טל' 101.

שבת: (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר גולדשטיין (כללי), רמת חן שלם 18, טל' 762988; ד"ר קנטורק (ילדים), ארלוזורוב 47, טל' 736256 מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר — מד"א טל' 101.

גוש־דן

שישי (מ־14.00 עד 19.00 ד"ר פייגל (כללי), רמת־גן, בנדר דאר 8, טל' 738001; בבי ד"ר בוצ'ובסקי (ילדים), רמת־גן, הרצל 43, טל' 738591; (מ־19.00 עד 07.00 בבוקר) רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.

שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר רכלר (כללי), רמת חן שלם 18/2, טל' 765896; בבי ד"ר ניסנבאום (ילדים), רמת־גן, אהרונסון 23, טל' 769377; (מ־20.00 עד 07.00 ביום א') רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.

פתח־תקוה: טל' 912333.

בת־ים: טל' 863333.

לוד: טל' 962133, מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר יום שבת, ומ־19.00 בשבת עד 06.00 בבוקר יום א'.

נתניה: טל' 4—2333.

אשדוד: טל' 22222.

רחובות: מד"א, טל' 951333.

ראשל"צ: טל' 942333.

הרצליה: מד"א, טל' 931333.

קופ"ח „עממית"

תל־אביב: מד"א, טל' 101.

רחובות: שישי ושבת: לפנות מד"א, טל' 951333, אחות הנ"ר רבינה, רח' בניבין 23 (בין השעות 9—10 בבוקר).

אשדוד: על הברי אזור ה' באשדוד והברי סניף א' בי אשדוד לפנות לרופא המטפל.

גדרה: ד"ר הסנן, טל' 91136.

גוש הצפון: לפנות לרופא המשפחה.

כפר־סבא: ד"ר קראוס, שכונת אליעזר, טל' 925772.

נתניה: מד"א, טל' 4—2333.

פתח־תקוה: לפנות לרופא המשפחה.

ר"ג השכונה: מד"א, 781111.

קופ"ח „מרכזית"

תל־אביב: מד"א, טל' 101.

גוש־דן: מד"א: טל' 781111.

בת־ים: מד"א, טל' 863333.

חולון: מד"א, טל' 543135.

ירושלים והדרום

קופ"ח „מכבי"

שירות לילה

מד"א, טל' 523133, שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „עממית" (מיסודה של ההסתדרות)

שירות רופאי לילה — מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 523133.

קופ"ח „מרכזית"

שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 523133.

קופ"ח „עממית"

מד"א טל' 101, או 523133.

באר־שבע — לפנות לרופא המשפחה.

חיפה והצפון

רופא תורן כללי וילדים, טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524932; מד"א: טל' 101, מ־9 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „אסף"

רופא תורן כללי וילדים — טלפון 254530.

קופ"ח „מרכזית"

נצרת: ד"ר עבאדלה, טלפון 54096.

קריות: מכבי ביאליק, טלפון 711515, 713232.

קופ"ח „מכבי"

חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00 שבת ומ־13.00 עד 07.00 ביום א': מד"א טל' 101.

קופ"ח „עממית"

חיפה: ד"ר פרידמן, 524932; רופא תורן כללי וילדים — 254530.

אבן־יהודה: ד"ר ש. כץ, רח' אילת השחר.

טבריה: ד"ר קוברין, 20501.

חדרה: מד"א, טל' 22333.

עפולה: ד"ר אהרנוביץ, טל' 23061.

בית־כנסת

ירושלים

שישי: אורה, רח' המלך ג'ורג' 27, טל' 222043; תחנה בגיאו, הרבע הנוצרים, טל' 283401.

שבת: קכבוה, רח' הזקיהו המלך 23, טל' 33843.

מוצ"ש: בית הכרם, בית הכרם 19, טל' 521089; בלסם, רח' צלאה אידין.

תל־אביב

שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; קסטל, רח' אבן גבירול 147, טל' 442716; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

שבת: בישקוביץ, רח' המלך ג'ורג' 25, טל' 282650; נורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל' 242673; יאני, רח' יהודה הלוי 67, טל' 612474.

מוצ"ש: בעפן, רח' יהודה המכבי 33, טל' 449995; פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; בגין, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386.

חיפה

שישי: הכירה, רח' הרצל 37, טל' 663211.

שבת: בלפור, רח' כסרה 1, טל' 662289.

רמת־גן ובני־ברק

שישי: רכה, ז'בוטינסקי 65, טל' 793463.

שבת: הרצל, רח' הרצל 52, טל' 722372.

חולון ובת־ים

שישי: נאות סוקולוב, רח' גאולים 44, חולון.

שבת: אסותא, רח' סוקולוב, חולון.

נתניה

שישי: גבע, רח' שער הגיא, טל' 22695.

שבת: הנביא, רח' ויצמן 36, טל' 23639.

פתח־תקוה

שישי: רסל, רח' רוטשילד 89, טל' 911406.

שבת: פינסקר, רח' פינסקר 2, טל' 910505.

הרצליה

שישי: קרטר, רח' סוקולוב 18, הרצליה.

שבת: קדמה, מרכז מסחרי נוה עמל.

עזרה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה — 22444; טבריה — 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי אש

ירושלים, ת"א, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון 843112; אילת — 2223; באר־שבע — 22222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה 40133.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נהריה — 23333; רחובות — 951333; ראשון לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית

02—69911.

בתי חולים תורניים

ירושלים

שישי — בקור חולים (ילדים); שערי צדק (פנימית); הדסה (נשים, כירורגית, עינים, כירורגיה פה, א.א.ג.).

שבת: שערי צדק (ילדים); בקור חולים (נשים); הדסה (פנימית, כירורגית, עינים, כירורגית פה, א.א.ג.).

תל־אביב

שישי: הדסה.

שבת: איכילוב (פנימית).

חיפה

שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עיניים, אף אוזן גרון, נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגיה פה ולסת); רוטשילד (גינקולוגיה).

שבת: רוטשילד.

רכבת

מירושלים

- להל־אביב — 07.52, 10.52, 12.46, 14.13.
- לחיפה — 07.14, 13.12.
- לבאר־שבע היימנה — 07.14, 07.52, 12.12.

מתל־אביב

- לירושלים — 07.17, 10.06, 12.02, 13.57.
- לחיפה — 06.10, *06.39, *08.02, *08.35, *09.55, *11.17, 12.20, 13.15, 13.48, *14.30, 15.40, במוצ"ש 20.00.
- לנתניה — *08.02, *13.15.
- לבאר שבע היימנה — 06.33, 09.02, 12.54.

מחיפה

- לירושלים — 06.48, 11.50.
- לתל־אביב — 06.00, *06.30, *07.10, *08.25, 08.57, 10.25, *11.40, 12.33, *13.26, 14.00, *15.03, במוצ"ש: 19.50.
- לבאר שבע היימנה — 06.48.
- לנהריה — 06.28, *09.14, 14.34.

מנהריה

- לחיפה ולתל־אביב — 05.36, 07.50, 10.35.
- לירושלים, באר־שבע דימונה — 05.36.

מדימונה

- לתל־אביב ולירושלים — 06.18, 12.47.
- לחיפה — 06.18.

מבאר־שבע

- לתל־אביב — 06.47, 09.28, 13.17.
- לירושלים — 06.47, 13.17.
- לחיפה — 06.47.

הספרדים

בשנת 1654 הגיעה האינקוויזיציה לבראזיל. הקהילה היהודית הספרדית של בראזיל נאלצה שוב ליטול את מקל הנדודים והגיעה לניו־אמסטרדאם היא ניו־יורק. לימים נודעה הספינה בה הגיעו כ־„מייפלאור היהודית".

קורותיהם של יהודים־ספרדים אצילים אלה, אשר תפסו עמדות מפתח בציבוריות האמריקנית של אותה תקופה, מסופרים בספרו המקיף והמרתק של **סטפן בירמינגהם**

הדגולים

הספר רואה אור בתבנית מהודרת בתרגומו של יעקב שרת. וכולל בתוכו 16 עמודי צילומים.

המחיר — 20 ל"י

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות התלוש הר"ב.

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב.

א.נ.

נא לשלוח אלי את הספר „הדגולים"

מצ"ב המחאה ע"ס — 20 ל"י מס. .... בנק ....

שם .... ת.ז. ....

כתובת ....

תאריך .... חתימה ....

ספרית מעריב

השבוע ביד יצחק בן־צבי

ירושלים

יום ראשון, ו' אייר תשל"ד — 28.4.74

— באנגלית

ב־19.00 **ירושלים ערב מרד המכבים**

— ד"ר ישראל (לי) לוין

יושב ראש: ד"ר דוד יסלזון

יום שני, ז' אייר תשל"ד — 29.4.74

ב־18.30 **קהילת חברון במאה הי"ח**

— מר יעקב ברנאי

ב־19.30 **ייסודה והתפתחותה של העדה האשכנזית בחברון**

— מר משה שפירא

בשיתוף עם המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים

יום שלישי, ח' אייר תשל"ד — 30.4.74

יום חמישי, י' אייר תשל"ד — 2.5.74

קורס ירושלים למורים

בשיתוף עם הועדה המשותפת להשתלמות עובדי הוראה במשרד החינוך והתרבות.

יום רביעי, ט' אייר תשל"ד — 1.5.74

ב־20.15 **קתדרה**

לחוקרים בתולדות הישוב היהודי בארץ ישראל

הנושא: וינסטון צ'רצ'יל ובעיית ארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השניה

מרצה — מר גבריאל כהן

משתתפים בדיון — ד"ר גבריאל שפר, ד"ר יוסף הלר

יושב ראש — פרופ' דוד ויטל

מרכז הקתדרה — פרופ' יהושע בן־אריה

הזמנות במשרד ה„יד" רחוב אברבאל, רחביה, ירושלים ת.ד. 7660, טל. 39202.

יום חמישי, י' אייר תשל"ד — 2.5.74

ב־17.00 **החוג ללימוד תלמוד ירושלמי**

ההרשמה לסמינריון השנתי בתל־אביב בנושא:

הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו

שיפתח ביום חמישי, ט' סיון תשל"ד 30.5.74

בשיתוף עם עיריית ת"א־יפו, המחלקה לתרבות ונוער בבית „יד לבנים" רח' פנקס 63 תל־אביב

משרד ראש הממשלה

המועצה הלאומית למחקר ופיתוח

מודיעה על כנס:

„התיאוריה הארגודית ודינמיקה טופולוגית"

תאריך: 9 עד 14 ביוני 1974

מקום: בית הארחה קבוץ כפר גלעדי

יו"ר הועדה המארגנת **הלל פורסטנברג**, אוניברסיטה עברית, ירושלים

מרכז הועדה המארגנת: **שבתאי גידון**, המועצה הלאומית למחקר ופיתוח

הנושאים:

- — מערכות ברנולי וממנו.
- — המבנה של מערכות דינמיות.
- — נקודות גנריות ותכונותיהן.
- — התיאוריה הארגודית ומכניקה סטטיסטית.

ההשתתפות על פי הזמנות בלבד.

בדבר פרטים ומספר בקשה להשתתף לפנות: „ההזדה לכנסים למחקר מדעי בישראל", המועצה, קרית בן גוריון בנין ב', ירושלים.

טל' 02—39231 שלוחות 298/328.

„ויצו"

מודיעה על

פתיחת קורסים מקצועיים

בוקר ואחה"צ

1. קוסמטיקה
2. פדיקיור
3. מניקיור
4. גזירה ותפירה
5. קונפקציה מקצועית

בשיתוף עם משרד העבודה

בדבר פרטים לפנות למרכז־האשה, המלך ג'ורג' 6 תל־אביב, בין 8—14, טל. 226721.

✱ מתקבלים כל מיני תיקונים והידושים ✱ ביגוד בביצוע מעולה.

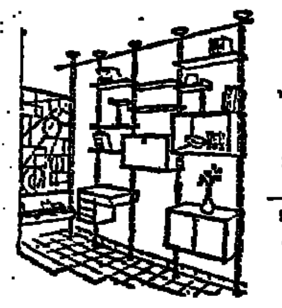

מדפים וספריות

להרכבה עצמית

ברים, מזנונים, שולחנות כתיבה. מחיצות ואביזרי נוי עיצוב ושידור

חנויות ומחסנים

המכירה בסיטונות וליחידים

ספריות על עמודים לתלמידים בהנחה.

✱ תצוגה מתמדת במקום.

✱ פתוח כל היום.

א. את י. יוזביץ בע"מ

נחלת־בנימין 120, טלפון 821610

מערכות סטראו לבל בית

פוטו — סטראו פספורט

בן יהודה 8, תל־אביב

עליה 70

מושב תעשייתי חדש ברמת־הגולן

מחפש הצעות להקמת מפעל

ברשות המושב מהנדסים ובעלי מקצוע בתחומים שונים:

אלקטרוניקה, בקרה, קשר, חשמל, מכניקה ואופטיקה.

המעוניינים בהקמת מפעל או בצורה אחרת של שותפות (קיימת אפשרות רכישת המפעל ע"י המושב לאחר הקמתו) לכתוב למושב עליה 70 רמת הגולן, או טלפון 067—22633 לאנטולי.

נפתחה סניף חדש בחיפה לזגגות רכב!

✱ שמשות עגולות, מסגרות הזזה ומכשירים לשמשות.

✱ מחלקת פחחות ותיקוני פיברגלס

✱ מחלקת צבעות

✱ גגונים לרכב

אריה בסרגליק ובניו

חיפה, רחוב השיש 41, טל. 721337 (ראה תרשים)

תל אביב, רח' המסגר 32

דוקרט ביח"ר לסריגים

חיסול עודפי יצוא קיץ וחורף

ז'קטים לגברים והליפות לנשים

מצמר שלוב עור ה"מש

שמלות ✱ סוודרים ✱ כותנות ✱ חולצות

בהזדמנות שמלות קיץ לגברות מ־50 ל"י

ת"א: שד' רוטשילד 75 (פינת בוגרה)

שעות 8.00—17.30.

לוד: אזור התעשיה (ע"י בלרד)

שעות 8.00—16.00 פרט ליום שישי.

מעריב ספרות◇אמנות◇ביקורת

אריה שרון
שני שירים

...ליל הלוחם

...ל ברך
...ר אל גופותינו.
...ום קשלת
...תיו מקרתה.
...סורג פתע

...ל מדוע.

...יזה בגיחרה
ארך
...ילים נופלים לידי
...ייק, עד זוכם נפש.

...סורק כמו קללה.
...ת החלום שבו ריקים.
בוסה שכוב
...גיזרה החרוכה.

...יליד הארץ

לקבש
להבות באדמה שאינה יודעת שבע.
...עמל לחיים נפש צבע דית.
...ל לחוש
את החיים כמלחמה:
נופל ארצה וקם
ושוב, עד לעיפה.

...נוחיו לשיר אינו יודע
מודע לנעה הקרה
כתרו המלוה
ולם.

...ובשוו גדל.
...ונברי,
...ם בדמו מימי הגשם
...גופו לגבול וקבון.

...ם שעובר
הוא יותר לשרש מאשר לאדם.
אמש מתחת לרגליו
העולים כעבעבקים.

...ז לשרש,
עדי לאט־לאט לאדמה
האדמה תבלע ידיו
ולחם.

מכל האבות

מאת
אביקה נחמיאס

„אכלי, האוכל מתקרר".
„אני מחכה לאבא".
„את יודעת שאי אפשר לדעת אף פעם מתי הוא בא".
„אבל היום יום־הולדת שלי"!

עיני נעצמו מאליהן. האוכל נותר בצלחת. מתנודדת הלכתי לחדר הנערים, התכסתי לי בין הכר וכיסוי המיטה הרחבה. כאן ודאי אפגוש באבא, כשיבוא.

בלילה, במיטה הרחבה, הניח למראשותי בובה. לא שכח. לא הדליק אור, רק חהם בנשיקה בלחיי, ויצא על בהונות. שמעתי אותו מן המטבח. דן עם אמא בעניני המשק היגעים והולכים. „אילו רק יכולת להשאר יום־יומים בבית", אמרה אמא, וקצה בכתה. באור הירח הבהיק שמלתה ועניבות־נצליה של בובת־בד יפהפיה, כמוה לא ראיתי.

בלילה־בלילה, נשא אותי אבא להדרי, מפוצה, מרחפת באור הירח עם בובה כסופה.

בבוקר־בבוקר, טרם ניתן להבחין אם שמלתה ועניבותיה תכלת הן או לבן, חבקתי לחדר הסמוך, וקפצתי למיטה:

„אבא, לשחק".

„טוב, ילדה שלי". אבל עיניו עצומות.

אבא אף פעם אינו אומר „לא", או „אחר כך", או „אין לי זמן".

„טוב, ילדה שלי". באצבעותי פסקתי את העפעפיים העצומות — ללא הועיל. אין להוציא מכנו דבר. אף לא מכחק.

אבל בכל זאת התנער, וקם. אבא עוסק ב„עניני בטחון" והמיד צריך ללכת. התגלח, במברשת רכה צרם קצף לבן על פניו, ־צידד לכאן ולכאן, ובסכין הדה כבש בהם משטחים חלקים. רחץ, נשק לי ודיתו טוב, והלך.

אני כבר לא בוכה. הבטחתי. לפני יום־הולדת שלוש הייתי בוכה נורא שהלך. פעם אמר שאני כבר אורבת לו על יד הדלת כשהוא רק ח ו ש ב ללכת. היה חומק מן הדלת האחורית, כביכול, יורד לחצר, ועולה אל הכביש, אל מכונית ה„פורד" שלו. אבל אני ידעתי, רצתי מדלת אל דלת, ובכיתי. היום איני בוכה עוד. אמותי אמרה לי: אבא שלנו נוסע לעשות שלא יבואו מרצחים ערבים לסביבה.

לזה אני מסכימה. גם אם אני מתגעגעת אליו נורא. אני לא רוצה שגורלנו יהיה כגורל שלושת הילדים בקרית־חרושת הסמוכה, שנרצו ונשרפו בצריף על הוריהם. בלילה. אודי אדם מפחמים בין הריסות. שכנה יצאה בבהלה, נורתה ומתה. שכבה בחוץ, בכותונת לילה לבנה, מתה.

אני לא רוצה שתהיה סכנה לצאת בערב לחצר. הניה שולמי נרצחה בערב חשוך, כשיצאה לרפת עם פנס ביד, לפני הצריחה. מאז אני מפחדת נורא מצד החצר. בן, שומרים סובבים את „גדר הבטחון" — אבל אני מפחדת.

הניה שולמי. הבית, שלום. פנים חיוורות, וצמה שחורה. היו לה פרה, ירקות שנבטו, בעל וילדים שחיכו לארוחה.

*

מתחיל להאיר.

מן הדומיה מצייץ אדום־חזה קטן. צריך אומץ לצייץ ראשון מתוך הלילה. „ציק" זה, ואחד קצת יותר בטוח — ורננה רמה. עונים אחריו בלבלים בהיסוס עבת, מתחזקים ומבלבלים, דרורים אפרוות בקולות־ביניים.

קשקוש כדים נשמע מעברים. גם אמא כבר יצאה, והיא יורדת בשביל תחת הלוני אל החצר. פסי אור נפרשים על התקרה כמניפה, עד שהיא נעלמת מאחורי הבית. איך כצמיירים פסי אור כשאמא עוברת תחת החלון הסגור?

מצל כן הכדים מורידה אמא כד חלב, שניהלו אתמול, אחר חליבת הערב, ראשם למטה. הופכת, אוחזת בידיות, וצועדת לרפת. עד מהרה ניתן לשמוע את קילוח החלב במיקצב זוגי: יד ימין קולחת בצליל אחר מזו של שמאל. בעוד הדלי ריק הקילוח רם, מלא תקוה, צליל של התחלות. מכהוא מצטבר, קולו כופנם, מרוצה, רן בקצב־קצף.

אמא מניחה על הכד פיסת בד, ומסננת מעוגלת. סיימה להלוב פרה אחת — היא מעבירה את החלב המהביל אל הכד. יוצקת מעט, מחכה שירד, ומוסיפה ויוצקת. תמיד נותר לכלוך על פיסת הבד. גם אם רוחצים את העטין והפטמות, ונדמה שאף חלקיק זבל או דבלול ברץ לא שמט מבטנה התפוחה של הפרה, עם חיכוך קל של מטפחת הראש, או צליפת זנב. הפרה הכניה כמנת ראשה מן האבוס, לוודא כי אמא שלנו היא זו המקרבת שרפרף קטן אל גופה, כמו בכל בוקר, בכל כוג אויר, באנחת, רוחצת את העטין הרך, ומורחת חולין על פטמותיה. היא עומדת ניוהה, והחלב שר.

בשעה זו פותחות גם התרנגולות בשיחות היום. הפרעל רותם את הסוסים לעגלה ויורד למגרש. רעננות הבוקר חולפת, וקולות רבים כצפרים למקהלה שכולנו נוטלים בה חלק: מגעלי הבתים, האנשים, הרפתות, הלולים, העגלות, העצים הרוחשים, כבדי הפרי — והכרמל רואה ודומק.

ואבא שלי נוסע למקומות רחוקים, עובר אולי בדרך שאך זה גילו בה מוקש, או לא גילו... דן עם אנשים ב„עניני בטחון" — חוזר בלילה, בעיניים אדומות מחוסר שינה, אחרי שהכל גמרו את עבודת היום בשדות ובחצר, אכלו בחוג המשפחה, קראו עתון — והלכו לישון.

*

בבוקר־בבוקר אני מתפללת. כבר לא בוכה, רק מתפללת: שלא יבואו רוצחים לסביבה שלנו, אז לא יצטרכו לנוטרים ושומרים. אבא שלי יהיה ה ת מ י ד בבית — יעשה בחצר, יתקן את גדרות הפרות, שלא תברחנה מדי פעם, ואמא לא תצטרך להתרוצץ אחריהן בראש, יכניס את החציר למתבן בעוד מועד, שלא ירקב בגשם הראשון, יתקן חלון, ירצף את הרפת, יקח אותי עמו בעגלה לשדה, ילך למחלבה, כמו כל האבות, ישוחח שם ויתווכח, בבגדי עבודה, לא מגולח... יבוא להגיגות הגן — ויפנה את המשבן החודשי מהמזכירות בעת ארוחות הצהריים. אמא תאמר לו: „תאכל כבר, האוכל מתקרר". והחיה ש י ח ה סביב השולחן.

בבוקר־בבוקר אני מתפללת: שלא יניחו מוקשים בדרכים, לא יכיתו אבהות הגובלות כל כך קצה, ולא ילדים שהלכו לישון, לא צפידים על משמרתם — ולא אבות. ומחבקת לבובה, שלא תפחד.

החולים שבחיים

עונשי גיהנום

מאת **הוראציוס**

באגרת פתוחה, שלוחה כביכול ל־דן בן־אמוץ, סחה לפני שבועיים גברת אוריין, או גברת בן־הרצל, ספור־מעשה עצוב. דן, היא כותבת לנו ממנתה בדף־לספרות. מעול ל נ י ו ב ה, שהתקנה לפנים סעודה לאלים הגישה להם כביכול קציצות ממיטב בשר־ילדיה.

מי כמן צריך לשוש! מי כמותו ר א ו י שיכתחוהו על ספסל ויספיגוהו, ארבעים חסר אחת, על האדום־האדום הזה! אלא שאפילו דן, אפילו בן־אמוץ, אינו ראוי שיקלקלו עליו, כדבר ידידנו אבירי־הגריל, בשר טוב. כל שכן, יעקבו עליו ספורי־מתה במיתולוגיה!

לא נ י ו ב ה היא ששבחה את ילדיה, בוודאי לא במו ידיה! בני־טובים שבאולימפוס — אפולו, אל החמה ו־ארטמיס, אלת הירח — עשו למענה את המלאכה. אמם, ליטו, היתה ידידתה, במדה שאפשר לצפות מבנה־האלכוהות (הגמנית עם בחירי מאתים־המשפחות־הראשונות על האולימפוס) כי תתרועע עם נשי בשר־ודם. שו בנפשכם אשת נוגה, היוצאת ונכנסת בביה שר, או אלוף. כל זמן שמבליה את מקומה, הרי הן ידידות. יום אחד נדחקת כפיה מלה יתרה — הרי חבילה שנהפרדה. לא כל השווה לחברו, שווה לו באמת!

מה שאבורה ניובה לחברתה, או מיטיבתה, ליטו, איננו נורא. אולי, כל־כך, אלא שגם טאקס הרבה לא היה בו! ל', הבריחה ואמרה, שש בנות, ששה בנים — בעוד שלך, יקירתי, בן ובת בלבד! שמעה ליטו כך ונתרכמו פניה. יש, בכל־זאת, ה ב ד ל בין צאצאי־אלים, אפילו שנים, לילדי בשר־ודם, אפילו הם תריסר! שלחה את ילדיה והמיתו את ילדי יריבתה!

דיוקנה המיוסר של ניובה, אומרים משוררי יוון, מטובע עתה באבן על ראש הר־גשפה, שמעיניו עולה וקולה אליו מכעמקים. מימיו הם כביכול דמעות־בנותיה, שוטפות ויורדות, שוטפות ורוחצות את פני הסלע. נ י ו ב ה בוכה על בניה, כי אינם־ סמל השכול הנצחי.

לא היא שהטעימה איפוא את האלים בבשר־עולליה. טנתאל, כמו שאומרים, לא דקה עמנו כאן גברתנו בן־הרצל.

לא י ו ת ר מפתיע, כיוון שהגענו לכך! היה זה, בכל־זאת, אביה, ט נ ט ל ו ס, ששבח את בנו, פלופס, והגישו כפרורה לשולחן האלים!

מדוע, בעצם? פ ר י ם לא היו לו? הוי, אלא שבקש להטעיא את אורחיו! צדיקים, הא? מושכי חסד מגבוה? ימין דוחה ושמאל מקרבת? נראה אתכם, זולוסים, טועמים בשר־אדם!

ענשו היה מר, כמובן, ממות. עומד בגיהנום, רגליו על פלגי־מים. רוחמים? לא, צונים דווקא מאד: זכים, משיבי־נפש! ראשו בין עופאים כבדי־פרי. שמא רמים מדי, תוך להישג ידו? לא, כי בגובה פיו, וכים משובחים! תפוחי אספרואן, רוד־איילנד! אגסי אגיו האלברטה, דבדבני ריצ'מונד, ויגוזור, מנומרואנסי!

אלא שלא פרס העניקו לו, עונש הוא שעבשהו! אפילו מגביה עצמו על קצות אצבעותיו, כיוון ששולח יד לקטפם — באה רוח וכעיפה אותם למרחוק! כורע על ברכיו ללגום טפה — ואמת־המים מחלחלת ויורדת לעיניו, עפר מתחת לעפר. כך הוא זוקף ועולה, כופף יורד, אחת לבעלה, אחת לבטה. צמא על מוצאי־מים, רעב ב ל ב בוסתן עשיר!

אך מה י ס ו ר י ט נ ט ל ו ס, באוצר המלים שבחיינו, לעומת ע מ ל ס י ז י פ ו ס?

במה חטא ה ו א, קשה לאמר! כתב, כנראה, לאב אחד, אזופוס, שבתו איננה נראהה נופשת (לצד הפלייבוי הנצחי, זוס, בוס העולם־התחתון, בעולמות הי־עליונים) על־כר־גומי בבריכת מיליונרים. שניהם בכשקפי־שמש בלבד, בלומיה, למדים אנו מפי רושמי רשומות ה־מיתולוגיה, ניתנו לאב האומלל (שהוא אל הנהרות) בבירוף הצעה שאי־אפשר לסרב־לה. אינפורמציה. כמחיר מעיין ש־נתבקש למצודת קורינתוס!

זוס איננו מתבב, כידוע, הפתעות ב־ו־יק־אנדים. שלח איפוא קילר לסלק את המלשין מן העולם. לא סתם ברצח־הרש, אלא ברנש שאומנותו בכך: כלאך המוות, בכבודו ובעצמו!

סיזיפוס לא המתין לו, כמובן, בחבוקי ידים. קפץ עליו מאחור ונתנו באזיקים. שמעתם חכמה? ימים עוברים, שנה חולפת — ואין אדם יוצא מן העולם! בכך לא יכול, כמובן, זוס לסבול ו־שגר אליו את מאנגס, והוה אוכר, מארס, שהתיר את החבוש וחבש את החובש!

ענשו היה קשה כמעט כשל טנטלוס. דוחף לפניו אבן, במעלה הר גישא בי גיהנום, וכשמגיע, נושם ונושף, לקצה הרכס — נופלת מידיו ומתגלגלת למקום שממנו ניטלה!

המוטל את העבודה, הקרוייה סיזיפית, קלה כן היסורים שמתנסה בהם טנטלוס!

שלישי לענקים הסובלים הוא מיודענו אטלס. רגליו נטועות באדמה והוא מכותף, במערב העולם, את כיפת־השמים. חלקו במלחמת הנפילים, שבקשו להחריד את האלים מן האולימפוס, הוא שגרם לו.

פרסיאוס, אומרים דורשי־מופלאות העביר לפניו את ראש־מדוזה, הפכו בדרך זו להר, שכולו סלע. על שמו קרויים עתה כל הרי צפון־אפריקה האוקינוס היוצא מהם — אטלנטי! לפני הרדידרסיטי של ניו־יורק הוא מכותף כבר את כל כדור העולם!

מרקטור, שפרסם במאה השבע־עשרה ספר מפות, קראו אטלס, על שם הענק הכותף על כריכתו. מכאן שם כ ל אטלס מצויר.

אם ביקשה גברתנו בן־הרצל להטיף מוסר לדן — היא מבתשת על עצמה משא אטלס קטן. אני עצמי נסיתי, לא פעם, ולא עלתה בידי. עבודת־סיזיפוס! יסורי־טנטלוס הם כאב אצבע־קטנה לעומת יסורי־המצפון העוברים עליו בגללנו ד־דמגוגיה על הצחל שאנו עושים לערבים — כבבות מדמעות ניובה!

...ור◇צל
...תי הקומות
...ית אוריין בן־הרצל

...להם זקני־להיים מגוגנים ומטופחים, ...ילדיהם הם כשלוחים כבטים הולכים, ...ם על אופקי־ההיסטוריה. היתה להם ...אד רומנטיקה מזרחית שאובה בלי־ ...ות אקזוטיות עם צריחים וכיפות ...תירים מאוהבים, וליטוגראפיות אין להן ריח. את ערשותיהם ליוו שעטות־סוסים במיאבות מרוצצות חלוקי־אבנים, ובחלומו־תיהם צלצלו זוגי עזים ועגבלי גמלים. ב־עלומיהם החליקו במגלשים על שדות־קרח וינאיים ואהבו נשים בירוניות־פרוה ומהם אף לא ידעו כי יש ערבים בפלשתינה.

אביב העמים. התעוררות לאומית — קרד אסים וגרבים והונגאריים, ולמה ייגרע חלקם של היהודים. אבל הם עצמם כמעט לא היו יהודים, גלויי קודקד, תרבות לטינית, לא שמעו על ר' צבי קאלישר, ואפילו לא ידעו אידיש. ובפרקלינים רפודים, בכורסאות פלו־סין והיטי בארוך, בגרמנית־גבוהה בנו את הל־אביב שעל מדרונות הכרמל, עם בית אופירה וגינתים המסבורגיים.

והיום בוקנים שציכחו פרע ובעינים תר־רות, לא שחורות ולא חולמות, בבבע ההול הזולדה והתאקי, לחובים נכדיהם על התמ־כות הזאת שנהלמה על מעקה הצבוה בין בודה לפשט, שנהלמה בשפה שאין הם מבינים אותה. הם לא בנו את תל־אביב ליד הר כבר, אף לא בשפך הקישון אלא בשולי אחוזת בית.

העיר העברית והמגובבת הזו, ההזיה הרוחצת בהבל הם בלילות הבמ, מרהגת זיעה נוספים בקף 5, עיל זו הבלה ניחו־חות תפחים בהזיו — את כל אגמי להואן ודניבה ותבורת האובך המסתכל של הדינג־די, עבים כשעה־אדום המתחים בעבים מע־שת שכים.

ישמור לנו אלוהים על העיר הבעורה הזאת שאין בה אף שעל אחד של קודשה, שאין בה בתי־זבול לבד מבתי קולנוע מהד־בלים, זו הזוהמה הביתית־משפחתית המד־כירה לך, כי האריסטוקרטיה של האבות המיוסדים היא כבלות הכל האוסטידה. הדי־זנגוף של בוקר יום ו' בין בתי־קפהים מטוסנים ערפיה כששמש ים־תיכונית, אל־כימית מפזה את זרועות הבירונה של בנות הים, עם הרבה רכילות בבתי־הקפה הרבה צרות־עין וקנאה ועם הבחורים הכי תהיכים בעולם.

יבצור האל את הגגים היהודי את השח־רות הקטנות האינטימיות המזכירות לנו כי אנו „קודם כל יהודים" ואת העסקים השחורים הערימה והגניבה זו האנטישמית שבטיוהו השכלנו להסתגר אפילו עם ה־רבונו־של־עולם צר כימי פוזי יצחק, וכיצד, אם לא כך, נראה לו לברר מ„מעבר לגבולין" שיהודים מסוגלים לנהל מדינה עם גמלים ובתי נתיבה ומאנגים שליליים וספורים יקרים מיהלומים, הלוה הלובשת כמולצה־יבוא, מדינה שכשיהיים בה יותר מאשר באוסטרליה תיו וילבד? ישמור לנו אלה על הגבים העבריים, ילידי בית, גב־בים — בכולרה.

ועל השפה העברית בכלל, שאין בה שתיקה כלל אבל כל מילה בה קשה כסלע — שאי אפשר לומר בה I love you, אבל איך הדבר אהבה אל מי שאינו שומע אותה? ואפילו על התיאטרון העברי שב־צינת אולמותיו אתה כתבנן את הנסיעה ללונדון, ישמור־נא! ועל הלבנט ותרבות־הגרעינים ועל מקשאות האבטיחים בקיץ, כשהאוזים נשפך על הסגטר, על התומים שאי־אפשר בלעדיו, ועל כל הסרוגות.

ישיב לנו האל את התומר הגס המהמוס־מס, את הגרבאות של הציונות, את הציניות הבריאה והבוטחת שאבדנה לרגע כשהתהל־תלנו שמא אין זו בדיונה, כי אם תחיה לרקיעים, הלילה. הנכונו בזרועים שנתחייבו הוריבו לשנן בגמגוכים על המכורה העולנית שבשלה לבריאות לאהר שקרעו כהם את לימא.

להחזיק באות שלנו הזק. מעולם לא היה חלקנו עם הנפילים אפילו לא בהבטחה. לבצור אותה ואת בהריה, ארץ שכולה הולין, שלא גרביצגה בקודשים.

יוליכנו האל קוממיות; לשון הרב קוק: שתי קומות — קומת הקרקע וקומת הרוח. לא תיתכן זו בלא זו. עומדים עודנו בקומת הקרקע. זו נגדקה ואותה עלינו לאמץ, ב־טרם נעלה אל הקומה העליונה.

דן מירון
...אי, אדמה

...שבעה ליוסף האפרתי ז"ל)

...יה המופלאה, הפיוטית, המכה ביי־ ...בו, שורת הפתיחה והסיום בשיר ה־ ...אל המשורר ש ל ו בילאה את ה־ ...השום של הדגה והזיכרון, כשהת־ ...לפני ימים אחדים, סביב האדמה ...ו בבית העלמין הצבאי, והוא, ...יוסף אפרתי, הובא אל תוכה ...צה"ל", שנהרג ברמת הגולן. ...הרהיצה בן הצביזה בפגי מלוא ...ה של האסון האחיזה את המח־ ...אותה שעה בבורת השיר הבה־ ...חוקה, אלא גם איוו תהרסה, שבה, ...הביר, מהמצה הכפכד בצומק ...ות, כאסור לאבד את הכגע עי־ ...גדה קבוצת אנשים וכסרה לאשר ...לאדמה, לא רק איש מסוים, ...אלא גם את היפה הכללי, את ...ן והארכוני ביותר שיכלה להצי־ ...הוכה. בעוד הדמות של האיש המת ...על הזקתה כיסות, מסרבת ליה־ ...יכרון, נטבע בה באוהו מעמד ה־ ...הכללי של „האי סופרא" הצפי לבלייה, ואשר היתור עליו הוא ה„בני־בתו" הגדול הנורא ביותר שאנו מבד־בזים בימי חיינו. הקומה ההדורה, הפ־נים היפים, הגלויים, הבלורית העשירה, שהערמון כבר נתערב בה בגון האפר, החיוך המבדייש, המצטנע בזוויות השפ־תיים, הביטחה הגברית המאופקת, הקול הכבוש, הדיבור האיטי, הכבד בקקצת — בכל היה מטיבו המיוחד, הבלתי חו־זר, של האיש שהלך ומתכונתם המהו־תית של „הטובים והיפים" באשר הם. אפילו השם הדור הצליל נעשה סמלי ומוכלל ככל שנשמעה בו הפרטיות שאין לה תחליף. בן פורת יוסף, בן אפרתים.

לא זו העת להערכת־ממש של המע־שים שכבר הספיק יוסף האפרתי לעשות בחקר הספרות העברית וכל אלה שלא זכה לסייכם ומהם עתידים להגיע לידי הציבור, כתגות שלאחר פטירה. השעה איננה כשרה ואיננה מספקה לכך מבחינה נפשית ואף פשוטו כמשמעו. שני דברים מכבידים על הערכתם של מעשים אלה: הם רבים למדי ומורכבים ועם זאת עדיין הם דברים בראשיתם. מי שיבקש לקבוע על פיהם את הדיוקן של החוקר יצטרך לבדוק אותם הן על פי מה שהם והן על פי כלגמות של התפתחות והשתנות, המרמזות בהם על עתידות שכבר לא יבואו. שכן סגולה השתנות, ההבשלה המהדדת והמכוונת, היותה מסגולות ה־יסוד של האפרתי. בגרותו האינטלק־טואלית והנפשית שיחדה אותו במהי־רות מן הערפל המהוק של הזקסמה ה־עצמית, שחוקרים צעירים, אינטנסיביים ובעלי כחות כאלו שלו שקועים בו לע־תים קרובות במשך שנים. האפרתי למד מהר את תורת הביקורת העצמית, ר־מחקריו, אפילו אלה שנתפרסמו בריווחי זמן קצרים ביותר, כלמדים על יכולת מובהקת של השתכללות מהירה, של תי־קון משגים, ויותר מזה, על יכולת של היפתחות לעבר מרחבים גדלים והולכים. הוא הלך את דרכו, שנעשתה פתאום קצרה כל־כך, כנציג מובהק של המחקר הביקורתי, המתמהדים בעיקר עם יחי־דת הטקסט השלמה הבודדת, במיוחד עם השיר הלירי הקצר (ראה מאמריו הרא־שונים על שירי אמיר גלבוע; המאמר המצויין שכתב יחד עם כנתם פרי על „לא זכיתי באור מן ההפקר"). הוא אף התמיד בדרך חקר זו ושיכלל את אחיזתו בה. עם זאת, פנה כמעט מראשיתו לדרכי חקר, שכגבהם הוצאת השיר הבודד מ־בידודו וקביעתו במסגרת בדיקה רחבה יותר. המושג של הז'אנר נעשה חשוב לגביו יותר ויותר, וכמה ממחקריו העי־קריים הוקדשו ליישומן של התיאוריות המפרשות מושג זה לשירה העברית של הדורות האחרונים, בעיקר לשירות הג־דולות של ביאליק וטשרניחובסקי. מכאן נתפרשה התעניינותו והתרחבה לעבר התחומים של הגנזיס הטקסטואלית ואף הביוגראפית של היצירה השירית מצד אחד ואל התחומים ההיסטוריים־הספרו־תיים הכלליים ביותר מן הצד האחר. הר־חבה רבתי זו־על אופקו ניכרה בעבודה המחקרית הענפה, שהשקיע בשנים ה־אחרונות במסגרת מכון כ"ץ לחקר ה־ספרות באוניברסיטת תל־אביב (שבראשו עמד, ואשר הוא שהעמידו על רגליו) בפרוייקט הגדול של טשרניחובסקי (אי־סוף מכתביו, מהדורה אקדמית של כת־ביו, כתיבת הביוגראפיה שלו) ובתכניות אחרות, שמגמתן היתה לאפשר יצירת היסטוריה של השירה העברית החדשה. האפרתי, במלים אחרות, הספיק לעבור את כל הדרך מן האדיקויות המפרות אך המגבילות של ה„ניו־קריטיסיזם" לעבר סינתיזה שואפת לגדל ולהארמוניה. הוא חיפש בהתמדה קונטקסטים רחבים יותר ויותר, שמהם יוכל להתבונן מחדש בשיר הבודד ולעברם יוכל להתבונן מן השיר הבודד התבוננות מחודשת. חיפוש זה הוא שנתן בחבריו למחקר, לרבות בעלי־פלוגתא שלו, את ההודאות, שבו, ביוסף, מצא דור החוקרים הצעירים, שנכנס לע־בודה אקדמית ומחקרית במשך עשר ה־שנים האחרונות, את נציגו הנאמן, וה־תרבותי ביותר הצפוי לפריון התפתחו־יות ללא משברים. מעל לכל שיכנעה התחייבותו הנפשית האיתנה לספרות ה־עברית באשר היא ספרות עברית. זו האחרונה לא היתה בשבילו כן לשילוח טילים תיאורטיים ואף לא חומר למד־רש שבהברקה אינטלקטואלית לשמה. הוא התכוון לגופה של הספרות, לעצם מציאותה הטקסטואלית וההיסטורית, ש־אותה ביקש להבין. משום כך השתחרר כמעט מתחילת דרכו מגינוני התגודדות אסכולאיה וביקש דרך של קירבה אל כל חוקר של ממש, אשר, כמוהו, התכוון לגופם של הדברים. הסתלקותו הפתאו־מית ניחותת, איפוא, ככהלומה כפולה על כל מי שעניין החקר של הספרות העב־רית קרוב ללבו: לא רק מחקריו שלו, שעתידים היו להיכתב, נלקחו מאיתנו, אלא גם מנהיגותו, יכולתו להוות נקודת מוקד, להפגיש כיוונים שונים במחקר ולצרפם זה לזה במאמץ המכוון כולו ל־הרחבת הידיעה וההבנה שלנו באותו ד־בר, שאנו רוצים להבינו ולדעת אותו. נטילתו מקטינה בבת־אחת בשיעור ניכר כאד את החלל שבתוכו נעשה היום מע־שה החקר של הספרות העברית, כאפילה אותו ומחזקת בו את גילויי הפיזור וה־דיסהרמוניה. בלי חברים כמוהו — להיו־ועץ בהם, לייעץ להם, לבקרם, להתבקר על־ידיהם, להתפלמס ולהסכים עימם — כאבד כל המעשה המייגע הזה את קיס־מו הדריף השוקע למדרגת מלאכה, ש־הרבה יגע בה ומעט חכמה. גם אילמלא היה בעצם הפרידה מנוכחותו היפה כ־שלעצמה משום כאב צורב כל־כך, הרי אי־אפשר היה לאוהב אמת של הספרות העברית, כזה שהיה הוא, שלא לחוש ב־שעה הזאת במין שקיעת הלב אל תוך תוגה אפלה. כמה יוסי איכא בשוקא? גדולה החכמה בלעדיו ובלעדי שכמותו.

שירי נח שטרן

שחר בירושלים

מבעד סבכי־התיל הפציע זיו השחר –
לעם בירושלים, מהמומרים לאור;
הרי גלעד התכילו – מורשת לא נשכחת;
שפי שלם, בראיה, באו מחיק השחור.

רק הם פה לא עמדו, רק הם פה לא שבו:
העם אשר איננו, העם אשר אבד;
גלות אשר נרצחה, גלות אשר נגוזה –
בקיעים במטע ארץ שעמד לבד.

הם פה לא עמדו – לוחמים אשר נפלו,
בני המולדת־אליו ועד להר ציון:
אותם אל השכחי, אמה, שלא נגאלו,
אותם היום זכרי בדממת יגון.

מול ארץ יהודה, גליל, ועד הנגב,
שלך, עיר קודש לנו, שלמה, קריה־לב,
הן נשבע: יבוא היום נתן כל רגב,
נדבק בכם כקדם: – שבועת אמן וכאב.

מן הספר „בין ערביים", הוצ' הקיבוץ המאוחד ואגודת הסופרים

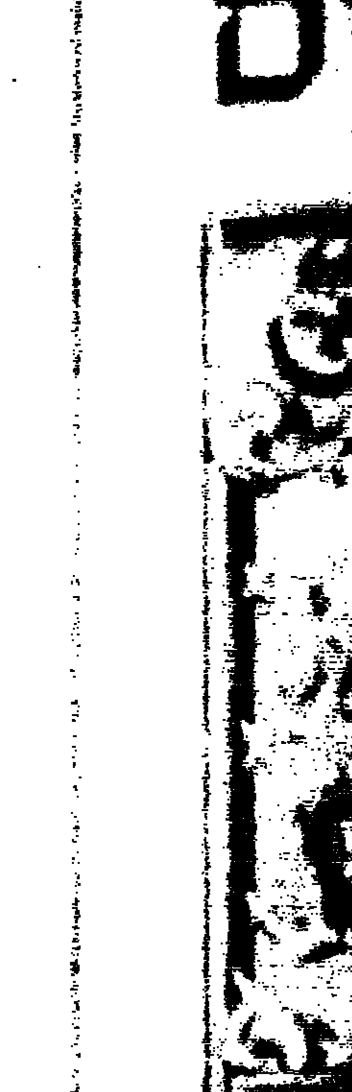

مكتوا من الأصل

هكذا عن الأصل

שירת הפשט של אהרן שבתאי והרולד שימל

מאת
אריה זקס

* אהרן שבתאי, קיבוץ, שירים, הקיבוץ המאוחד, אוקטובר 1973, 98 עמ'.
* הרולד שימל, שירי בלון ציון, הקיבוץ המאוחד, אפריל 1974, 80 עמ'.

התענג, עם קריאת מרבית שירי „הדר המורים" של אהרן שבתאי היה ענוג האמן הלכוד־כחדש. הלם ההוויה האובייקטיבית־כביכול עם הצבר. אך „הדר המורים" היה פרי ביכורים. ובעשה הכישוף המעלה באוב את „ארץ ישראל הישנה" עמד בסימן השפעות ספרותיות חזקות. הכוח הידוע של שירה זו היה ב־ Life Studies של רוברט לוול, למשל. הקורא שירה עברית שורות כמו:

„בקצה הרחוב, בקצה בוכתן מצלצלים
עצי דעת ועצי חיים
בתים נוזרים בחפזון כמו
ציורים על נייר בריסטול"

הכיר את סגנון יהודה עמיחי. יפי הצירופים לא ניתן לערעור, אך בו בזמן ניתן היה לראותם כמעשה־שריה, עבודתו של משורר הבוחן את יכולתו באמצעות הלירים הבשלה של אחרים.

בשיריו המאוחרים של שבתאי, בספרו החדש „קיבוץ", ניתקת זיקה זו למשוררים בכירים, או, בכל מקום, היא לובשת אופי הרבה יותר כובלע. בעיקר של דבר הגיע להיפרדה מקובלות, להרפתקה של הידוע. התכונות הבולטות של שירת שבתאי הבשלה הן הדיוק, החזרה, ההום, התרחקות מהקשרים מטאפוריים, הרבאת הדברים במערומיהם:

אני אוהב את המכונה לקילוף
תפוחי אדמה
ואת המכונה לחיתוך לחם
את שני הדודים בעלי
התאים
חדר שמירת לארגזים
אני אוהב את המטבח
בכללותו
כולל המשטח
אני אוהב כל חומר
המתכת שממנה עשוי מגש
המתכת שממנה עשוי מזלג,
המתכת שממנה
עשויה מסננת
העץ מנוצל להכנת כף גדולה
קת של סכין
ערבה, מערוך, דופן נפה,
ידית מקצף
אני אוהב גז
אני אוהב חשמל
אני אוהב מלח בשול...

בשירה יצירה זו בטלה המטאפורה. כל ההשוואה בין עצמים או הוויות הלא תפקיע אותנו בהווה התוהי הבלתי־אכבצי והתוהה קישוט מלאכותי, לוהטוס ספרותי. תפקיד הלשון בשירה זו אינו להצביע על קשר סמוי בין אלף ובית, סתרי שום אל"ף אינו דומה לשום בי"ת. המתכת שממנה עשוי מגש אינה המתכת שממנה עשוי מזלג, והמשורר מבקש להעבירנו על הייחוד הנפלא של כל פרט ופרט, להצביע על העובדה הכהבמת, הנשכחת מאתנו בגלל מבוך ההקשרים הסכולגיים הבלויים כל חויה. שאליף הוא אליף, שרק בתוך עצמו ובייחודו ראוי הוא לתשומת לבנו ולאהבתנו.

„אני כותב
שירה
נטולה
דו משמעות
הנושא שלי
הוא
נפש
מכה שרשים" — —

זהו המאניפסט האסתטי של שבתאי. אך במה הכה הנפש שרשים, אם העולם הנהווה הוא כולו עצמים ומראות המבודדים זה מזה בעצמיותם החד־פעמית וההד־משמעית? רק התפכלות הרחוצה עצמה היא חומר השירה. ההבונות בלתי־מקולקלת זו היא האבצבי והכרה כאחד. מתוכה, כמו ילד הלומד לקרוא לדברים בשמם. או כמו אדם הראשון המדביק תוויה לפרטי הבריאה החדשה, יכול שבתאי להגיע לעצמאות הלשונית, לדיוק ולעצמאות ההלכת של מתבונן בלתי־משוחד:

אני רואה
רהיט
כוננית עמוסה
בעצם ארגז עץ
פשוט עומד צבוע
שנקרא כוננית
והיא,

יהעמד במטבח
מול רהיט זהה
אני סבור שבמטבח
יש גן עדן
של התבונה

תגובתנו הראשונה היא שהמשורר נוקט כאן לשון־ילדות. אך אין זו ראיית הילדות. זהו הביטוי הלשוני של תודעה שהסירה מעל עצמה, במודע, את ערפילי הבגרות. שבתאי אינו מה שקרוי „אמן נאיבי" או „אמן פרימיטיבי". שרשי שירתו — בקסלוני־הבריאה של הסיוטים, וההשפעה שספג הן ממשוררים מתחכמים כגאולרי, אלואר, פונג' ורברדי. האב־ לנו — כשרניחובסקי ואולי גם אלתרמן של „שירי מכות"?

האפיתטים החוזרים בפואמות הקיבוץ וב„פואמה הביתית" של שבתאי הם „אני אוהב את..." „טהור..." „נקי..." „יפה..." „בהוד...". שבתאי הוא משורר המציג לעצמו את עיקר פרטי העולם הגלוי, וכמו ו. וויטמן, הוא מברך עליהם. תפקידו אינו לרבות למטפיזיקות. הדברים האהובים עליו אינם סמלים. עולמו הוא עולם של פשט טהור, עולם של מראות המזמינות את המשורר שיכנה אותם בשמם, ייהנה מהן, ויהנה, מעל לכל, מן המילים עצמן, המסוגלות כל כך הבמה־ אימות כל כך לכל דבר שהוא.

„אני אוהב אותך
אחת עשרה שנה
אני אוהב אותך

לפני שש וחצי שנים
נשאתי אותך לאשה

אנחנו גבר ואשה
בלתי מתגרשים"...

כמה חוצפה, כמה ערמומיות ספרותית, דרושה כדי להגיע להצהרה זו של יושר, נקיון כפים ותום־לב! ניתן לקרוא את שירי שבתאי במין ספרי א־ב לליכוד הקשר שבין חויה הדיבור. הכל פשוט כל כך, אילו רק ידענו! וזהו סוד שירתו, שתשובותיה נתונות מאחר שהשאלות המביכות אינן נשאלות כלל. שירה זו מכוונה להשיב את הטוהר לדיבור האנושי, העברי, הנשחק ומהעטת מתוך לה. כמו היה כותב איזה ספר־ליכוד לילדים קטי־תפישה, מבהיר לנו שבתאי את האמת הפשוטה והנשכחת:

„טהור הוא התואר
לפה
פה מיצר
מלה, את הדבור.
(„ההפרשה האמיתית של
תרמיכה אדם" פרנסיס פונז')

* * *

הנה שיר של הרולד שימל, שאף אותו הייתי ממקם באסכולה זו (אם אכבם היא אסכולה) של שירה־מערומים הדיקה, שירת פשט אנטי־מטאפורית הבהירה ללשון אינו טריזה מאגית. השיר נקרא „פרח":

„פרח
ורוד
כולו
נייר
אלוהים
עשה אותך
זמני
כשד
האני
עשה
אותך
עם
דבק פלסטי
וצבע
אקרילי
עד —
שלום."

כמו שבתאי מבודד כאן שימל את המילים באמצעות שורות קצרצרות, ומשיג בכך מיסגור מוזיקלי ויזואלי של המילים, הפיכתן לאובייקטים אסתטיים על הדף. מלוא משקלה של המלה מוטל על הכף. התחביר הוא של משורר שהעברית אינה שפת אמו — מה שמאפשר לו, בצורה פרדוקסלית, יתר חופש במבני הלשון, שהרי אין הוא כפות בהרגלי דיבור תהויקתיים מילדות. כמו כן יש כאן לכידה של הווייה הפרטיקולרית, התבוננות ביחודם של הפרטים, הקשרה את שימל, יחד עם שבתאי, לאותה אסכולה „עובדתית", „דוקומנטרית", או „מבייננה", שנציגה המובהק בשירת המערב הוא ויליאם קרלוס ויליאמס. אך מעבר לכל אלה, מקופלת בשיר „פרח" אסתטיקה שלמה של בריאה ויצירה. הפרח ה„זכוי כשר" בעולמו של הקב"ה, מקבל כמאטום אידוני של נצה דווקא בהדבק ה„פופ" שבמבבע המשורר במלים. גימת השיר קלילה, לגלגנית במקצת, ויחד עם זאת לירית רצנונה. השיר, כמו מרבית שירי שבתאי ושימל, חתום בחותם האהבה: אהבה לפרח, אהבה לדבק הפלסטי ולצבע האקרילי המשמש לקולד האמנותי, ואהבה גדולה למלים העבריות שהן חומרי השיר — שהרי „הדבק הפלסטי והצבע האקרילי" אינם אלא משל לתוכן השיר ולחמריו הלשוניים, כלי היצירה של המשורר המתחוה כצייר.

ענין זה של הדביקות, עקרון הקולאז' או האסמבלאז', מרכזי בשירת שימל. כמה וכמה משיריו מתאריים בצורה אלגאנטית ומשעשעת את פעולה ההדבקה הויזואלית עצמה, המלווה עונג חריף בשל ריבוי החמרים, רב־גוניותם, העידנות שנלקחו ממקורות שאין להם לכאורה זה עם זה דבר:

„את השדיים חתכתי כתער
מניר משרדי והדבקתי

נקבתי חורים לפטמה
בחוט נייר אריזה

את הטבור שמתי לה נמוך מדי
את הערווה שנתתי לה

המעט שנראה
צבעתי בעפרון אדום־כחול

עינה השמאלית היתה עיגול
גזור מראש של מיכלאנג'לו

על בול איטלקי
ירוק עם חותמת

השפתיים הראשונות לא הצליחו
לכן הדבקתי בעליהן
פס אדום מבריק
שמשתמשים בו בלימאר
למסור את קאמי
הפלסטה על הנייר
היתה פלומתת
וניצלתי אותה היטב
להעמקת קפל־חירך
בכתנים

מוארים היו פסי הלובן
שהשאיר הביקיני

עליהם הסבך המקושקש
באדום וכתום ישב כמדליון

היא הכירה את עצמה מייד
ויכענה שהשערות כמו קש."

עקרון הקולאז' תקף גם לגבי שירים שאינם עוסקים מפורשות באיזה אקט של הדבקה פלאסטית. הרי גם צירוף כלים זו לזו הוא מין ציור, ואותו עונג של ריבוי מקורות, של איחוד הסורות השונות זו מזו, בתוך המיזקה האסתטי המפתיע, אותה „צבינות־על־הדבקה" — מילים, משפטים, חלקי דיבור, רגשות ומשמעויות המשמדים זה את זה באור חדש ומחהים בגלל צירופם הבלתי צפוי — היא עיקר השגו של שימל במחזור „שירי הר ציון". הנה שיר־קולאז' יפהפה: חמרי ההדבקה כאן אינם בולים איטלקיים, אלא ביאליק, טשרניחובסקי, יעקב כהן, כשמאן כאלארמה, חלס ויטכן, אברהם מאפו ועוד ועוד:

„עצוב הבשר, ככה זה
ואני קראתי את כל הספרים
הזהובים נושכים ועוקצים אותך
ומסביב עולם גדול
האקדח היה נתון בתוך
ערמת האשפה
הענב יהיה צימוק ומה עכשיו
שושן יבול וימות
ביונס, בחוזק יד
העגלה זזה קדימה
וכך נוצר סיום ריאליסטי ונרגש
עד מאד, מסכן אדונים
לדבריך בסגנון העברי
הנחשת שיש לי איזו תכנית
מסובכת?
צדקת. יש לי... כי לנשכ אפריל
יש ולנציץ שבצד הסלע יש
לא היה לי זמן לקרוא ספר
במשך שנים
בשיחים הפראים ישבתי ובכיתי
„אשמת שומרון" של מאפו
לברוח! רחוק לברוח! אני
מרגיש שהצפרים שכורות
אבל ! לבבי, השמע את
שיר המלה."

זהו שירת רומנטית. בעצם מעשה ההדבקה השירי, כעיבה „בוהרנגיסטי" כל כך, מתבטאת העבגה ליסון נושן, העצוב למליצה, לתום הרגשי, של העברית הספרותית הפיזיטנת. דיבור „פתח תקוה" החוזר בכמה מן השירים הוא מוקד למלאנכוליה רומנטית, להתרפקות פסטורלית — אידיליה על הישן, הרגוע, היפה, הטבעי, ולעומת עולם העכשיו המעוות:

„ביונס, בחוזק יד העגלה זזה קדימה"... הסתירות סטירית או אף נבר איה־מוכיחה כזו באה לידי ביטוי בכמה וכמה מן השירים: נגבנו / כילנו / עם ברנר / את האף הפהל... נקום דהרנו! אדירנינו / עושים בוב / תוקפני / בשמי ארבינו... אגוית־ כיונתינו / צמוכה בים / בלא אור / הרהורי".

— כך בשיר „עם ברנר"; וב„פיוט לחג העצמאות", שנכתב בהט"ל:

אויר נקי צח
פנו דרך לטנקים
אין זו אגדה
פנו דרך לטנקים
אביל והבלשים
פנו דרך לטנקים
פנו, פנו דרך
פנו דרך לטנקים
ביתי קטן ודל
פנו דרך לטנקים
ברל כצנלסון וי. ח. ברנר
פנו דרך לטנקים
... ברכת שדיים וברכה רחם
פנו דרך לטנקים
בזרוע נטויה
פנו לטנקים...

וכך לאורך מצעד פיוטי ארוך של 33 בתים.

אך הצבעה זו שהצבעתי על המלנכוליה הרומאנטית בשירי שימל או על היסוד הפארודי המשמש לו לשלילת עולם הכוח האנטי־אנושי, החוץ־אסתטי, אינה צריכה לטמא את עינינו ליסוד הנהנתני החמה שבשירתו. בכירקם הקשרי צצמו סמון סוד השבחה, בכולות ובהכראה האפשרים צירוף האיחוד של זכרונות נאבוקרבים, קיסוס עזרא־פאונדי, גסוית עליזות של ארוטיקה יצירה. בליבת של הקיפה החשכלה עם פופ של לבנות הסיסים. המשפטים הליריים מתנפחים להם בבעות צבעוניות ויפות, אך עליהם כבר מונפת איזו מודעה מודרנית. שהחלקם ותריקם כאויר:

„עצים אנו אשר פצום סער עולם
לא בדיוק..."

„... כל השפע הזה
כל השלג הזה וההתעלות
והברבורים
„כן אדוני" השנה מדגישה
האפנה את הכל"...
„שרנו המנון וקראנו את
ה„מדה" וקצת ציון
שאודין עם סטנית!
בכל יום חשמ
אבטומט הנגינה שופך ג'ז עמוב
על האולם המו:

„כי מי היה טר את זה בשיר
כל מה שישאר מפנו הוא עם
אבק / קל ומפוב
בקסם הפסטורלי של
פתח תקוה
„מחשבותי עם סירה הנוסעת
מכוסת־איבם בערפילי תבת
„אני פשוט אוהב מין"...

זרם זה של רגשות, זרם רב־כוח הדוצר את המורכבות הבשכפוחות את מוסר הכוהים, את האלגנטי הבצב השפעות, הוא יסוד חדש בשירתו. מקורו בחרדות לשגית, עברית הבזהרה המוזבכנה הא אך עם זאת יונקת ככל עושר מבעבר. מוטיב העולם הזוהר לו צורה כבתיצה בכות תוקפנות היית של המשורר מקת־עין להלות משורר ההווה והכוכה. הנה, לש שיר צבוע לשמחת־תורה, שבו היהודי מצביר בכין „קומיק־סטרי וכדי למנוע אי הבנות, אציין ב שר זה, שימל הוא יהודי ש בכוזה. כאן, לראשונה בתולדות יההה ובהולדות השירה העברית גשות כבוזת ערך הבילים „פשט „שמאעט", „פרשה האת הברכה". „בד של פוסאן":

פופי (מינין) מוצץ במקטורת שבכת ההירס הכולכת מהל אינו שואג כאריה־רובץ ליד לוחות ארון הקודש. חקו על אמתו, מסבות לא ברוחו — סמל הכנסיה האורטודוקס

אוליב מצביעה על ספר תורה, פתוח לפרשת „וזאת הברכ שדנה מבישות. חסרות חזיה, תלויות בתוך שמאטע מיש לרגליה התינוק „אפון ריחני עם כובע חום של חניך ה

וכותונת ולד. הכוכבים במרום אינם בני 5 קדקדים כ הצומח מ„בוקס" בטכטר. אלא כוכבי מערוד צהובים. אסוציאציות מצערות. האויב (לא מגולח) כחייך על מר

בשינים לבנות מידי. ובאופק, הרים סמלים גבוה הרי ל „כי מציון תצא תורה" עונד במרכז, כי דגל שמחת תורה ה מין משפחתיות של יום חג מרח על כולם המסובים כאן

בד של פוסאן, שני טורי הפרש הם בצילום אופסט. תהי באלכסון קצת, כך שמשה „בו שנה בטוחה", פופי הנ רחוק מהים, וקופסת הרד לוש אינה נחוצה בנסיבות

דאר אויר מספרות העולם

מאת סינדבאד

★ לורד ביירון — 150 שנה למותו ★ אינגולס — מספרת משובחת באנגלית ★ ד'אמיציס — ביקורת על ספרו „הלב" ★ מישל דגי — משורר־פילוסוף צרפתי ★ הרמן ברוך — קטעים שלא נתפרסמו ★ מלטה לא אוהבת „הפוזים מיכניים"

לורד ביירון

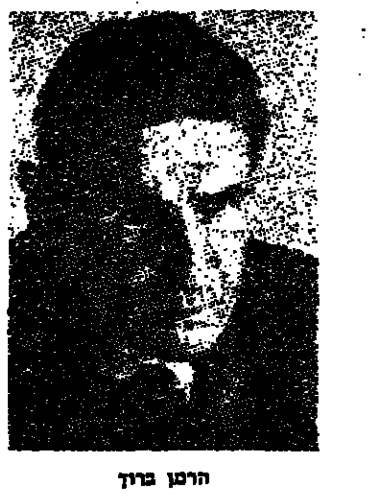
הרמן ברוך

אנטוני בארגס

בדיוק לפני שבוע, ב־19 באפריל, ציין העולם התרבותי מלאות 150 שנה למותו של המשורר האנגלי ג'ורג' גורדון ביירון. הלורד ביירון מת במחלת הקדחת בעיירה היוונית מיסולונגי, בעיצומה של מלחמת־השחרור היוונית נגד התורכים, שהוא נחלץ לסייע לה.

אותה שעה שמו התורכים מצור על מיסולונגי, העיירה המבוצרת במערב יוון, וכשנכבר ביירון פירסמה „מעגלת יוון הכבורבית", שתבריה של עצמאותה שליש שנים יהת־ילכן, הדעה ובה נאמר, כי „הרגונו ירבץ למעכסה על יוון וביחוד על עיר זאת". בעיירה הוכרז אבל רשמי, החנויות נסגרו והתותחים ירו 37 מטחים — מטח לכל שנה משנות־חייו של המשורר המנוח.

טבעי איפוא, כי יוון צועדת בראש המציינים את התאריך — בעצרות, בהרצאות, בתערוכה על ביירון הנערכת באתונה הבירה, ואמנם, ביירון היה הפילהלן המפורסם ביותר בתקופה ההיא. הוא היה עשיר, שכן הלך לפניו כאחד מגדולי השירה האנגלית, הוא היה רומאנטי, שוחר־נפש לתוצאות אוהב יוון בכל נפשו על־שום מורשתה התרבותית. ובה בעת משולל כל אשליות באשר ליוונים בני־דורו. בשנים 1809—11 עשה ביירון באתונה, כתב את הפואימה שלו „צ'יילד הארולד" וחקק את שמו על עמוד בהיכל פוסידון שבכף סוניון.

בפרוץ המרד היווני שיכנע ביירון בנקאים בריטיים לתת הלוואה של 200 אלף ליש"ט למורדים, הקים בכספו שלו יחידה של לוחמים אלבאניים אמיצים. סייע לממשלת מיסולונגי לארגן את הגנת העיר וביצוריה ומותו במרס־עת בגע כמנו להווה בכניעת העיר הנצורה לפני אוריבה בשנת 1826.

בהרצאה לזכרו של ביירון ציטט הפרופסור אתאנאסיוס צאריסטוס את המשורר הלאומי דיוניסיוס סולומוס, בקידרה על ביירון: „לעתים קרובות איבד (ביירון) את קולו בשורות שירים נוגים, כי ההת הזאת אין חירות דיוהורך". אולם מותו של ביירון — אגב, אצלנו הוא ידוע גם בשל „מנגינות עבריות" שלו, שתורגם פעמים אחדות לשפתנו — תרם הרבה לאהדתה של יוון בעוררו את דעת־הקהל האירופית, שדחקה בממשלותיה להתערב לטובת היוונים ולאלץ את המשטר התורכי להעניק עצמאות לפחות לחלק של יוון.

* * *

אם הזכרנו את יוון — שנים מבין שלושת סיפוריה של רייצ'ל (רחל) אינגולס, הכלולים בספר „האיש שהושאר מאחור", מתרחשים באי היווני רודוס. הביקורת האמריקנית מקבלה בהתלהבות את הקובץ הזה של מחברת „שהיא רגישה באותה מידה שהיא מוכלבלה".

כל אחד משלושת הסיפורים עוסק, בצורה כוהה, בעובדת הפגיעות האנושית, הבידוד ההדדיות, שרובבו מוצגים מפניהם על־ידי אי־אילו יחסי־קירבה שבירים. כשנוהרס משיהר כזה, מתערער לא־תקון האיזון העדין של נפש האדם, והשגעון משתלט בו בבד עם התמוטטות הבריאות הגופנית. זו, כמובן, משכנות יתרה בכה שנוגע לכתיבתה של רייצ'ל אינגולס, שבמהויתה טמונה אין בה שגם. לעתים קרובות כדי מעניקים את התואר „הסכנות" לסופרים שהפרוזה שלהם היא פשוט צחיחה או בלתי־ממשית. במקרה שלפנינו זהו הכשרון האמיתי — המחברת בוררת וקובעת את המלים בדייקנות המאפשרת לה להשיג את הרושם שהיא חותרת אליו בלא לבזבז הברה מיותרת. בכה צועד כל סיפור בקצב יחודי.

הסיפור שעל שמו קרוי הקובץ דן באדם קשיש, שלאחר טראגדיה כשההיתה נראית צעירה לנוד צגום ואובד־מצפן בעיר הצפוף אמריקנית שבה היה פעם אורח מכובד ובעל־השפעה. שני הסיפורים „היוונים" עוסקים בנישואין העומדים על ברכי תרעגולת. אך שונים מאוד זה מזה בתוכם ובגישתם.

רייצ'ל אינגולס שולטת להפליא בכלית, בצמצום, בדימויים ובאווירה הרגשית שהיא מסוגלת ליצור. בקצבים שהיא פוסקת לסיפורים, באיפיון הדמויות, הברבדות המיתגיות, ובדיאלוגים שלה. ביצור, „היכב ראוי לציון ככל וכל".

* * *

שני ספרי ילדים איטלקיים, שעניהם ראו אור בעבות המאה הקודמת של המאה שעברה, זכו להצלחה רבה בהופעתם ועדיין נהגים כפופולאריות רבה באיטליה: „פינוקיו" (1883) ו„הלב" (1886). אך אם הראשון עומד בעינו עד עצם היום הזה, לא נתמל מזלו של השני: הוא נהפך נושא להתקפות מתמידות.

עכשיו יצא באיטליה „הלב" של אדמונדו דה אמיציס (1846—1908) במהדורה ביקורתית, בעריכתו של לוציאנו טאמבוריני. המביא את הנוסח המקורי ומצרף אליו שפע של הערות היסטוריות, סוציולוגיות ובלשניות, אף גם מחקר נבנה. המגמה להתייחס אל יצירתו של אמיציס באהדה רבה יותר ממה שזכה לה עד כה. אף־על־פי־כן, גם אהדה זו יחסית היא, שכן טאמבוריני אינו מסוגל להשתחרר בעמדות הכלילית העקרונית של הביקורת, שכבר קנתה לה חזק.

כשהופיע „הלב" לראשונה זכה, כאמור, בהצלחה עצומה (היה לרב־המכר הראשון בספרות האיטלקית: 40 מהדורות בשנה אחת ומיליון עותקים עד לשנת 1925. שלא כציוריהם של היכה, פוגאצארו ודאנונציו, גיבורי הילדים, גיבורי „הלב", כוכבים לכל האיטלקים ולא רק למעמד העליון המשכיל.

עד מהרה פרצה הפופולאריות של „הלב" אל מחוץ לאיטליה, בהיתרגמו לצרפתית, גרמנית ואנגלית. תרגום רוסי הופיע ב־1906 — כפי הנראה מפעה־ידי אחותו של לנין. עוד ב־1897 תורגם פרק מתוך „הלב" לעברית וגמני אז זכה להיתרגם בכלואו לשפתנו — פעמים אחדות.

אבל עליית הפאשיזם היתה בעוכרי הספר. אמנם, עוד קודם לכן קיטרגה עליו הכנסיה בשל העדר רגש דתי, אך כשעלה מוסוליני לשלטון פקד על „הלב" אפילו אותי שהציאליזם מכון ביותר המרחק בין השיסין שלו. איתרע מזלו, והדבר לא עשה אותו חביב על האנטי־פאשיסטים — מבית־כלאו הוקיע אותו אנטוניו גראמשי על „תנופתו של דה אמיציס אל המעמדות השליטים", ואחריו קמו מבקרים נכבדים לצרער על תכונותיו הבורגניות, כצאר בו מידות מגונות, לרבות סאדיזם, ולא נהה דעתו של קרוצ'ה מהדגי אחד עד שראה בו „אורגיה קאנבאליסטית של יציאות־דופן אגורותיי".

כמצויין לעיל, גם טאמבוריני אינו מציל את „הלב" מכף בשבאיו, אף על פי שהוא מקטרג על התפיסה בהתנפלויותיהם. גם היא בתעלם ממה שאמר. בשנת 1914, בנדפס קריבה הגדול על הספר: „דה אמיציס היה הראשון שעבר כעיון בחיי ההמונים והמעבדות המשכילים אל חיי העבר".

יש חוגים ספרותיים הרואים, אולי, את מישל דגי, שספר שיריו „שירים, 1960 — 1970", הופיע לא־מכבר בפאריס, כפייסון גוסטיקון: הרי יוצר זה עודנו מאמין בשירה ואינגו מהבייש בכך. אבל מי שמעיין באסופתו החדשה מבחין לאלתר, כי אין בו שום דבר מיושן. במרוצת השנים נעשית כתיבתו של דגי קשה וחדישה יותר, אלא שמישל דגי עדיין רואה בשירה אמצעי להצלאות חזון מיוחד של המציאות, חזון הנטוע בחוויה הממשית.

הביקורת מטעימה את כשרון הדימוי המודהים של דגי, המלכד את רגישה הבלתי־צפוי עם הבחון המוחלט בביריקם הבלתי־יגיעי של האמת הפיוטית, שבחירת הבבוררד באנאלוגיות לא־רגילות מפגיעה אותה. הדיבורים בפתיעים תדיר בהצזהם. ולשבחו ייאבר, כי הוא מקרין בהצלהה אור והום גם יחד.

מישל דגי סבור, כי השירה אינה מהווה עוד ענף של ידע. כמו הפילוסופיה — הוא פילוסוף על־פי מקצועו — נצטמצמה השירה לתמציתה. הליכוד היאה למשורר הוא השירה, ובשום כך אפשר לזהות את השירה התיאוריה הפיוטית. כבאן המיזוג הגובר ההלך של שירה ופרוזה ביצירת דגי, אלא ש„הפרוזה" נוטה תמיד לעבר השירה, שכן חובת המשורר היא לתהות בכוונה החילה על אפשרויות השפה, והדבר יעשה באמצעות הלשון הפיוטית בהוראתה הנרהבת ביותר. גישת הבלשן אל השיר אין בה תרצלה, שכן הוא משתמש בז'ארגון המדעי. מישל דגי תוקף לא־פעם, בכתב, את מה שיש לבלשנים המודרניים לומר על השירה. גם הקובץ החדש מעיד על ניסויים ללא־תשך, על הרחבת אתו־הגבולים השיריים המשורר, ובה בעת הוא מוכיח שהשירה דגי היא, לעתים קרובות, שירה על בני־שירה, והמיד שירה על החיה שהיא השתיתה שירית ולא־פרוזאית.

באחרונה הופיעה בגרמניה אסופה הראשון ברוך (נפטר 1941) — הסופר היהודי־האוסטרי הגדול, בעל הטרילוגיה המופלאה „ההתהריים" ו„מות וירגיליוס" כתב „בארבארה ונובלות אחרות".

* * *

האסופה מכילה 14 ... רובם עם לקורא כחלקים מתוך הרומאנים ברוך. העורך, פאול מיכאל ליצלר, הו — במקרים אחרים — את הנוסחים המ ריים של החלקים הללו, בטרם נכתבו מה כדי להשתלב בגוף הרומאנים. בצורתם אוטונומיות כגליש קטעים אלה את ב ההגיבו על סביבתו הספרותית. ההפר בבונגהים שמציפים יותר כאלה שבאו ל ביטוי ברומאנים המוגמרים.

בקובץ נכללים שתי יצירות שלא ראו: עד כה: „אופליה", סיפור מורכב ב כיצד אופליה משוחררת, בת הכאה הז רים. את האכלים שלו, ו„אספרגוגה", כ שמשיח מלה על העיר כדוב הרשעת ו שקרה שם לאהוהו. ב„אופליה" עדיין מהד ברוך עם שפע של השאלות ספרות המסובים מוזיקאליים, ורד־היוצר שלו עה כבודה, אך ב„אספרנגוגה" כבר ניגלה כ התיאורי המוכיר. לפעמים, הן את זאנ והן את קונראד. בכלל, „בארבארה ונוב אחרות" מציג בצורה מאירת־עיניים התפתחותו האמנותית של ברוך ככתב נובלות.

האויל והאסופה יצאה בגרמניה, רק ש שמצורפים אליה 60 עבודים של הת אקאדמיות לסוגיהן, אך ספק אם אלי יגב את התעניינותו של ציבור־הקוראים הכ בדבוזו וביצירתו של הסופר הגדול הזה

* * *

הסופר האנגלי הידוע אנתוני ביר מחבר „התפוז המיכאני" — פלא זכב בכשלת מאלטה, שהפקיעה את ביתו א באי. הממשלה טוענת, כי ברג'ס הזניח רכושו וציוותה עליו לבסור להיות את כפתהות ולהותר על הבעלות, אך הזו הגיב כחרי־אף. „זהו שקר וכזב" הו ברג'ס, השיחה עצה ברומא, „בעשה־ה יתר־לא, עימות ללא בהל השר בין הכב והיחיד. אני רואה בהתרכבת ביתי בזוב גישה האנטי־בריטית הרוחת במאלטה ה כחה להשפעתם של הסינים והערבים הביטשר הקיים".

קוראים מגיבים

הערות

בשולי „דפים מפנקס חדש"

הדפים הראשונים מפנקסו החדש של דן בירון („דפים מפנקס חדש — כבורוני בירה „מעריב" 12.4.74) בעוררים סיבה באלה אחדים, שמעשעתם חורגת מעבר למסגרתה של רשימת ביקורת על סדרת ספרוני שירה. גם המבקר עצמו ראה את ההזדמנות יפה להרחיב את הדיבור על תופעות ספציפיות במגילות הישראלית, כשהיזו מכונים, למרבה התבונה ובכבוד לכל פרופורציה, נגד הוצאת „עקד", חוסר פרופורציה זה בבחינת רוחב היריעה וחריפות הביטויים כאחד, יצר רושם של כמין „שורש כל רע", דבר העומד בסתירה בולטת לתדמיתה הציבורית של הוצאה חלוצית קטנה זו, אשר — אפילו לדבריו של דן בירון — „הצליחה לפרוץ את התחומים הצרים והמסוגרים של שוק ספרי השירה". הבשכו של משפט זה „בספרותנו יצירה ממותקים במגות ניכרות של עיצוב סאהרוני" כייך לשבט האיפי ואכן, כמובן, כעגד של אדם — כבודו. וצד לי על הקשר האבירי הזה, סייצר ד.ב. בין ענינים בעלי אספקטים ציבוריים, לבין כהובתה של הוצאת ספרים פרטית. מה עוד, שכנראה השתמש לפתיחת פנקסו החדש בראי־שית ישנה כאה, בלי לטרוח לעדכן אותן, דבר שהמעמד האקדמי היה מחייב אותו.

ובכן, לענינים בעלי ההיבט הציבורי. והראשון בהם נוגע למאמצי המו"לים „לפרוץ את התחומים הצרים והמסוגרים של שוק ספרי השירה". וכאן מסכים אני הסכמה מלאה עם ד.ב. בהוקעתו את הריטול והזלזול בהתקנת ספרים אצל הוצאות שונות (חיתוך מלוכסן של הדפים, הדפסה גרועה וכד'). דבר זה כשלעצמו, לא זו בלבד שהוא פוגע בטעם הטוב, ובתוכך הציבור, אלא פגיעה בלתי־נכבצת בהפצת הספר עצמו. אך חבל, „שסקרנותו הסוציולוגית" של ד.ב. ביחס „לסיבו התרבותי וההברתי" של חלק מקהל צרכני השירה לא הולידה התייחסות מעמיקה יותר, הראויה לנושא. כי יחס הזלזול והמבט ממרום EX CATEDRA לא יועילו כאן כהוא זה.

בדיקה סוציולוגית כזו היתה מפנה את תשומת הלב, ללא ספק, בראש־וראשונה, אל בתי־הספר כבית־יוצרו של צרכן השירה. על שיטת הוראת הספרות הנהוגה בהם, שיטה שנקבעה לא בעטם על־ידי הפקולטות לספרות של האוניברסיטאות ו„האינטליגנציה הספרותית נותנת הטון" ואם תוצאת חינוך זה, שהפצת ספרי שירה של משוררים שפרש וכו „להסכמה כללית" בגיעה לכאות בודדות בלבד. מן הראוי להיות פקנים פתות לגבי ציבור הקוראים.

דבר שני, שזהו מתגלה מבעט סוציולוגי המוף לשתו הוא ההיבט הכלכלי. ומה לעשות כשהקהל הרגיש הפתוח לדברי שירה הם הגילאים ש„לפני המשקפיים" שידם משגת. אך בקושי את המחירים הגבוהים שנקבעים במבגאי הוצאות הייצור של ספר שירים מנוקד. ואם הוצאות ספרים מחפשות דרכים להוזלת הוצאות הייצור על־ידי הדפסת מהדורות מצולמות ומוקטנות ובכריכה דמויית בד, ריל, הם אינם עושים זאת מתוך רדיפת בצע דווקא. כל אחד מהם היה מעדיף להרוש ל„עידוד הרבה הספר" אפילו מיזקרה מקבודית גרידא. אך מה לעשות, כשהמו"לות היא תלויה כלכלית הכרחית להבאת דבר המשורר על מדפי הספריה, והרגש יושב על ה„הכרחית" וה„כלכלית" גם יחד.

קשה יותר להתייחס אל טענות ד.ב. על העריכה הגרפית של ספרי השירה. כי ביטויים כמו „גינוני גני הדמים", „תפלוליות סיפור־גישויה", „ספרים בדמות חפיסת ממתקים ספרותית מקוצרת בכרס פשיי" — הם בגדר הטעם האישי. אך מקווה אני, שאזכה בהסכמה כללית בחושבי, שספרי שירה חייבים מעצם טבעם בעיצוב גרפי ביחוד. על סוד זה עומדות הוצאות ספרים בכל רחבי תבל. ואין זה נסיון „לקנות בעזרת הקיטש לבבות, אשר הרבנה התרבותית, או ניתן לומר ואופנה התרבותית, כשלעצמה אינן כובשות אותם". ובאן כהקקר הענין הצני בעל ההיבט הציבורי.

תמוה לקרוא על באבהה לקיומה הציבורי של „קבוצת משוררים שלא זכתה להתהבלוה בהשגים פיוטיים ולאהדה של האינטליגנציה הספרותית נותנת הטון" ועל „משוררי ההסכמה הכללית", וכל זה מעטו של מי שיודע לפתוח על מקרה אחד בתולדות ספרות, בו התבודדה הערכה המיבסד הספרו נותן הטון, ומי שמכיר מקרוב את חיי ספרות בארץ על פלגיהם, קבוצותיהם כגבוהיהם. אגב, לא אחד ממשוררי ההסכ הכללית זכו למצמדים, הודות להוצאת „עק שפירסמה את ביכורי יצירותיהם ופיתחה ראשית דרכם הספרותית. ואם היא נאבו היום על קיומה הכלכלי, זה לא בפי תוצאה של גישה מו"לית חלוצית זו.

ולבסוף, בעקבות קריאת רשימתו של ד. טרחתי ועברתי על כל הקטלוג של ההוצא להתעתל מצאתי „עיצוב פסוחרי". ולפע אף עמרתי בקצה, של פרחי משוררים מקובלים כאחד. ובעיקר, בין אותם ספרים „גוראיים" „בביבול בבבליוגרפיה" לא מצא אף ספר שירה אחד. הם כבירים צבו פתגבים ואהולות בכף עצבוני, ללא כי יוב ספריותו ובכוונה כפוירת לכמה בתו כשעצמה בלבד.

ש. בן־יהו

ספרים חדשים עין ראשון

סיפורת

חייו של צייר

ל הרקע הסטגוני של חיי הבוהמיה הפא־ אית בשנות ה־19 מספר אמיל זולא על , מאבקיו ושאיפותיו של צייר לחם, אהבתו בהדקה ודכו מביאה אותו לעימות בהסכבית זמנו. המתרגמת: בבה יגאי, יל זולא, „היצירה", ספריה לעם, הוצאת עובד", תל־אביב, תשל"ד, 400 עמ', יר 10 לירות).

אגודות רחוב הנכים

יל סיפורים מאת סופר יהודי, עולה יה"מ, המעלה את חיי הנוים היהודים ' וילנה שלפני מלחמת־העולם השניה יה. הספר תורגם לעברית מכתב־יד בידי צבי איזיד ויוסף בר־יוסף באר־ הברית, בהוצאת „דאבלדיי", בצרפת גליה. הספר עלה בספטמבר 1971 וקבע בירושלים. באחרונה השלים כתיבת ן חדש בשם „ויקינג". ואפשר מכבלה, כבל האדם", סיפורים, הוצאת „עם ". תל־אביב, תשל"ד, 181 עמ').

מקרא ומסורת

לבוש חדש לתנ"ך

רך הרביעי של התנ"ך לעם. המבואר אן בידי ד"ר משה א. צנה מכיל את אב"ה (איוב, משלי ותהלים) והוא הראשון בשני כרכי הכתובים שיחתמו מקף זה. המחבר פיסק את פרקי ך, חילק אותם לנושאים, סימן כל נושא פרק וכן הביא בכרוכה ביאורים לכל („תנ"ך לעם", בפוסק ומבואר בידי משה א. צנה, „כתובים א' — ספרי ", הוצאת „עם עובד" בשיתוף החברה המקרא בישראל והחברה היהודית בית להנ"ך, תשל"ד, 896 עמ').

ספריה לידע היהדות

רכת הספרים הראשונים בספריה לידע ית שבעריכתו הכללית של ד"ר ג'ופרי (בשפה האנגלית) הופיעו בהוצאת בירושלים. הספריה כוללת תבנה ה ספרים: יהודי ארצות הברית, כה ת היהדות על..., התנ"ך והציוויליזציה, אלוגיה תנכית, קבלה.

' שנה הופיעו:

התנ"ך והציוויליזציה (The Bible and Civilization)
בבריאל סיון, 1973, 544 עמ', 60 טורציה).

ארכיאולוגיה תנכית (Biblical Archaeology)
שלום מ. פאול ווילאים ג. דבר, 304 עמ', 105 אילוסטרציות).

קבלה Kabbalah מאת גרשום , 1974, 504 עמ', 14 אילוסטרציות).

ספרי ילדים ונוער

סיפורי טבע וכפר

ונה סיפורי טבע וכפר, פרי עטו של ר הוותיק, איש נהלל, צבי ליבנה־ ן, שסיפוריו ידועים היטב לשני דורות לדים שגדלו בארץ־ישראל, הופיעו ב־ חדש, שעוטר בידי אלישבע לנדאו. ליבנה־ליברמן, „בין שדות ויער", סד־ , הוצאת „עכשיו", תל־אביב, 100 עמ').

בין מציאות ודמיון

זה בנער שהוריו נספו לחוץ־לארץ אותו לשהות בפנימיה בירושלים. אך סביהה קנה לו ישיבה בבית דודו, : „אחות הדהבה" סיפור סוריאליסטי־ יוסי, המשלב הרבה חכמת־חיים עם ת וכערב מעללי נעורים עם תעלולי ים. (נורית זרחי, „בית על סף הי־ ", הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל־אביב, ד. ציורים: דני קרמן, 88 עמ').

מחקר ועיון

במחנות ההשמדה

ו של נער יהודי, אשר חונן בתושיה לעשות את דרכו בתקופת השואה מ־ למחנה, עד אשר זכה להינצל ולעלות ול, בה השתקע ביד מרדכי. פרקי יומן ן צמו בדרכי נדודיו ובכל תלאותיו, הרהיב ועיבד לספר. (זק מאור, „דרך ותי", הוצאת „מורשת", ספריית פועלים, תל־אביב, תשל"ד. 176 עמ'. המחיר רות).

מול הוויית המוות

שנכתב בעקבות שיחות עם ילדים רים ששכלו אבות, בעלים, בנים, הורים במערכות ישראל. מטרתו — יר ולכוון אמהות איך לדבר עם הילד עמות על המת היקר ולהובילו אל עות כמו שהיא. הילד חש את המוות לדעת את האמת. חשוב לא לדחות (אריקה לנדאו, „אבא מת", הוצאת ל ג'ייקובר, תל אביב, תשל"ד, 54 עם רישומים מאת שמואל בק).

כתבי עת

גליונות שירה 2

ושה עשר ה... ם ובהשתתפות משתת־ בגליון השני של הבמאון שבעריכת זילמור — בשירה, סיפורת, ביקורת רון וספרים, עיון ותרגומים. הבמאון לא פסרון ומטרתו המוצהרת, כבאמר המערכת, להופיע אחת לחודשיים. ונות שירה 2, בעריכת מאיר ויזלטיר, מאי 1974).

אליף

מדינות כמקרה קליני

מאת
יעקב אבי־נוגה

יחזקאל דרור: מדינות מטורפות: פנטזיה ודרור לבעיה בטחונית; הוצאת מערכות, תשל"ד, 166 עמ'.

לפרופ' דרור משרה ימורציה ביוהר: להש־ כיב את המדינות על ספת הפסיכיאטר, לאב־ חן את מקודות־השיפוט ואת בעלי־ההחלטה, לרשום את הסימפטומים בצורה מסודרת ומסכמת, שאינה מותירה כמעט מקום לתהיה, לטעות ולדמיון, להציג הדוגמות, שאיש מדע המדינה, כאן הפסיכיאטר של המדינות, בטוח ללא עודדין ביצילותן. בנבאי שההולה יס־ כים לקבלן, כמובן. יש לנו כאן מעין „האבחנה" של המדינה, שכלול של נטייתם של הסטודיונים להכליל ולהשתמש במסר־ כאנליזה היסטוריה ולעסוק במדינות כאילו היו קבוצה אנושית סגורה, המובנית, ואפ־ שר לפיכך ליישם עליהן את מונחי הפסי־ כואנליזה ולדבר על מדינות, או אומות, נוירוטיות, פאראנואידיות הזקוקות לתרפיה וכו'. פרופ' דרור מגדיר את כל כלול הסטיות ב„טירוף" אך מציג סוגים שונים ומגוונים של טירוף מדיני. בקריאה ראשונה נראה המחקר מבריק, חריף, ממצה, מציג חשיבה רציונאלית, משוחררת במידה־האפשר מכבלים של דעות קודמות, טעויות, יצרים, דימויים מסולפים וכו', בעזר כשמשמש בטר־ מינולוגיה מקיפה ובמינוח מדוייק. אבל בקריאה שניה נראים הניסוחים התיאורטיים והבריק הרציונלי כמוחורים ואף רופפים. כנגד מה שאפשר לכנות „יתר הומוגניזציה" של הטיפ־ טירונים־הפסיכואנליטיקנים, מציג פרופ' י. דרור „אי־הומוגניזציה" של ההיסטוריה המדי־ נית, בעיקר כאשר הוא מגדיר „טירוף" מדינתי הגדרה אינסטרומנטלית־מכנית.

דומה כי הספר, המקעקע וחושף ברהיטות רבה מחשבה של אשלה וקבוצות עילית מנ־ היגות — מבוסס כולו על טעות פשוטה. מה פשר „טירוף" של מדינה? הטירוף יכול לבוא לידי ביטוי בתכליות שהמדינה מציבה לעצמה, שהן „תכליות מטורפות"; הוא יכול לבוא לידי ביטוי באמצעים שהמדינה מסגלת לעצמה, דהיינו „אמצעים מטורפים"; הוא יכול לבוא לידי ביטוי בקשר שבין התכליות והאמצעים. פרופ' דרור כותב אמנם כי מדי־ נה „מטורפת" יכולה להתנהג בצורה רציו־ נלית בהחלט במישור האינסטרומנטלי, לבי־ חור באמצעים יעילים, בצורה מתוכננת, כ־ אמצעים להשגת המטרות „המטורפות". אך נראה שהוא פוסח על יסוד אחר וחשוב של „טירוף": היחס בין מטרות לאמצעים. כלו־ מר, „טירוף" יכול להיות זה שבו מדינה מנסה להשיג יעד מסויים באמצעים הנראים בלתי־סבירים לגמרי ביחס לכוחה ה„אוב־ ייקטיבי" ולחשיבותו של היעד עצמו. אך זוהי הערה צדדית. העיקר הוא, שההגדרה האינסטרומנטלית המובהקת כשהיא־לעצמה אין בה ממש ולא תיתכן הגדרה של „טירוף מדינתי" בלי להתייחס למשמעות והנורמא־ טיבית ואילו הגדרת משמעות זו לגבי מדינות באורח כולל מציגה מיד בעיות מסובכות, בשל השינויים באמות־המידה הערכיות. ה־ הגדרה „הנייטרלית מבחינה ערכית" הינה לצערנו, חסרת ערך, אף כי באמצעותה מסוגל דרור להגדיר מדינה „מטורפת" שיש לה יעדים תוקפניים חיצוניים.

לא קשה להבחין במיפוס הרילטיביזם והאנטיות של הגדרה זו בהיסטוריה, המלאה וגדושה במדינות ותנועות בעלות יעדים חיצוניים תוקפניים. עצם הצגתה של מדיניות כבעלת יעדים תוקפניים חייבת להישען על הערה נורמטיבית, והדרור מסתמך כאן, באי־שרד כנראה, על מוסכמה של קיום נורמות מקו־ בלות במערכת־היחסים הבינלאומית, שנצי־ גה או סטיה מהן היא בגדר „טירוף". האמנה היא, שכדי להימנע מלהאשים את כל העולם בטירוף אחד גדול — נזקק הוא עצמו להב־ חנה בין סוגים שונים של מטרות חיצוניות תוקפניות, שאחדים מהם נראים „לגיטימיים" ואחרים קיצוניים עד כדי „טירוף". כך נוהג הוא, גם באשר ל„אמצעים". דרור נשען גם כאן על הנחת קיומן של אמות־מידה נור־ מטיביות מקובלות, המבדילות בין אמצעים „לגיטימיים" ואמצעים „מטורפים", לא־לגי־ טימיים. אכן, ההגדרה האינסטרומנטלית ה־ סטרילית היא טעותו האנושית המשותפת של מדען המדינה השותר אל האובייקטיביות מתוך אופטימיות וזהה בתיאוריה ותוך הה־ עלמות מכמה עובדות פשוטות.

שני ספרי אמנות

מאת
דוד גלעדי

א. רישומי המלחמה של שמואל כ"ץ

את מחברת רישומיו ממלחמת יום־הכיפו־ רים ברמת הגולן קורא הצייר שמואל כ"ץ בשם „לוחמי הבזלת" ושם זה הוא שאול כנראה מדברי ההקדמה וההקדשה של אלוף פיקוד הצפון בעת ההיא, יצחק חופי, האומר בין השאר: „סלעי הבזלת של רמת הגולן ואבני החרמון עדים לגבורתכם, לרוח ה־ הקרבה שלכם ולאמונתכם בנצחון אשר אכן קם והיה".

חוברת זו ניתנה כשי מטעם קצין החינוך של פיקוד הצפון לכל לוחם מלוחמי רמת־ הגולן במלחמת יום־הכיפורים. וכשמה כן היא — לוחמים ובזלת, רשומים באותה מיומנות וירטואוזית כפי שאנו רגילים אצל שמואל כ"ץ הנותן מאמידותם של גוף הרוד חש ומתרוחש בו שעה שעט־הרשם שלו רץ על פני הנייר ומעלה עליו מה שהעין קול־ טת מלוא האופק. התאריכים הם מהשליש הראשון של אוקטובר ואילך כשהגולן היה שטות דרמטיות למדי. אבל כ"ץ אינו נוטה לדרמה. גם כשהם „בעמד" דרמטי למדי, הוא מרכך, לפי נטיית ליבו לאוטופיות המאפיי־ נת אותו, ולאהבתו יותר את האידיאליה מאשר את המלהבה. התותחים יורים, ה־ טאנקים דוהרים, השמים מכוסים ענני עשן, הוותה הב"ם נשר לירי, המטוסים פלוחים כחוצים מתוחדים את האוויר. אך קשיותה של הבזלת מתרככת תחת ידו כאילו לא אבנים אלא פרחים זרועים מסביב. וצורתם המתודה של יתר העצמים שעל פני השטח — כלי מלחמה, מכשולי טנקים, גדרות תיל וכו' — מתאהה על־ידי העבצה המעוגלות והעצים המודקרים. דמויותיו יותר משהן נמצאות בסבב של פעילות מלחמתית, הן כמו תוהות ומשתאות ורק בחלומו של המפ־ קד יש מן הדינמיות של המצב.

חוברת זו היא בכל אופן מזכרת יפה ל„לוחמי הבזלת". כמזכרת כמלחמה גדולה שהשתתפו בה ילוו אותם בודאי כל ימי חייהם הרישומים שנדפסו כאן וביחוד הרי־ שום המופיע בשער החיצוני והשער הפני־ מי וכן „מוצב 114", „בשר אחמדיה" או ה הנקראת ה„בירה הספגית" ו„מוצב ה־ חרמון לאחר הכיבוש" ו„בית ג'ן" — שהן מעבודותיו הטובות יותר של שמואל כ"ץ בפרסום זה.

יחד עם רישומי המלחמה של כ"ץ הגיעה לידנו גם דפדפת חדשה שלו על ירושלים עם 16 דפים מנופי העיר. הוא חוזר כאן לאהבתו הגדולה, ירושלים, יחד עם חיים גורי הכותב את ההקדמה. יותר משיש כאן הרים מסביב ישנה העיר הבנויה על קימור־ ריה ההלומות שהם עוטפים. עתה הקדיש את עצמו כולו לנוף, שעה, שבדפדפת קו־ דמת העלה את הנוף האנושי, ערבוביה של דמויות ומצבים שחברו יחדיו כשהם יוצרים את ההומור שהאמן לש מהם את „בצק־ לפי תוש ההומור שלו הרך מן הרק.

ב. דפדפת של לאה רייך

כמו זו של שמואל כ"ץ כן גם הדפדפת של 12 הדפסי ציורים ורישומים של הציירת הירושלמית הוותיקה לאה רייך נדפסו על־ידי „אמנים מאוחדים". קובלנה יש לנו על שני־ הם, שעדיין לא למדו מהו הנייר המתאים ל־ הדפיס עליו רישומים. הרישום בדיו וגם בפחם דורש ריכוך ואפקט כזה אפשר להשיג רק על ידי שימוש בנייר רך וקטיפתי ולא בכרומו בעל המשטח הקשה והמבריק.

אשר לציורים הצבעוניים של לאה רייך, יש לי הרגשה, כי גם באלה סוג הנייר אינו הולם את אופי עבודותיה. דומה כי הנייר עליו נדפס המבוא היפה של רבקה כצנלסון היה מתאים יותר. באשר לא היה מקשית את הציור הנשי הזה שאחד מיסודותיו העי־ קריים הוא שילוב של צבעים נצימים עם מכחול המרכך ואינו מוהיר מצורות. טבעי הוא שסגולה זו באה לידי ביטוי ביחוד ב־ דיוקנים שלה, אבל לך אל ה„כותל" שלה ותגלה גם באבניה את הרוך הנשי הן בהר־ כב הצבעים הן בהבנות האבנים ונדבכיהן זו על גבי זו, כשרק אהבה ולא דמעות בד־ בקו בהן במשך הדורות. אחד מציורי הנוף היפים שלה הוא „איסטדיון האוניברסיטה העברית" המשקף היטב את המיזוג באתרים הדדיים אלה וגם גישתה של הציירת אליהם.

הגות — כזיכרון

מאת
שאול הרן

„הגות במקרא", מבחר מתוך עיוני החוג לתנ"ך לזכר ישי רון, „עם עובד" והחברה לחקר המקרא, 227 עמ'.

מנהג נאה טבעו אבותינו: אדם שנפטר מכבדים זכרו באמירת דברי תורה. כך נהגה גם משפחתו של סגן ישי רון ז"ל, שנפל באחד הקרבות של מלחמת ההתשה על תעלת סואץ (ערב שמחת תורה תש"ל). ההורים השכולים ריכזו בביתם חוג קטן של חובבי תנ"ך, ובהתמדה גדל והלך החוג הזה והקיף מרצים וחוקרים, שהם מטובי „אנשי המקצוע" בנושא זה. אפילו ד. בן־גוריון נענה לבקשת הוריו של הסגן ישי רון ותרם מזמנו לחוג הזה ואף השתתף בו. בדברי הקדמתו לספר מציין בן־גוריון: „מספר התנ"ך ינקו ישי רון וכל אותם בנים ואותו נוער את הרוח הגדולה, שהובילה אותם למעשיהם המופ־ לאים. ואין שום אומה ולשון, שמקיים זכ־ רון כזה לחייל שנפל, כלימודו של ספר הספרים".

קשת הנושאים שבספר מגוונת ומרחיבה את דעתו וידיעתו של הקורא: השירה הקדומה במקרא, דרכי לחימה ומשטר חברתי בתקופת המקרא, אנשים צדיקים וחוקים צדיקים במק־ רא, פרשת משה והסנה, ירושלים בשחר ימיה, המסורת בתורה, מלחמות השופטים וכו'. פרופ' אהרוני מתעכב על הרפורמה הדתית של יאשיהו המלך ומסביר כי הריסת מקדשי הגבול לא נועדה אלא לחזק את שלטון־המרכז של המלך. דוד בן־גוריון שלא היה חוקר במשמעותו המלאה של מושג זה, מייחד לדבריו אופי של שיחה ולא של מחקר. הוא מסביר בין השאר, כי בניגוד ליוונים לא עסקו היהודים במדע, משום שלא היו בלבב תהיות ופליאות על המתרחש סביבם. לדידם היה הסבר אחד: הכל באלהים. מקום שאין שאלות ותהיות, אין המדע יכול להתפתח. רק באיחור נתפסו היהודים גם למדע, ואז קמו מתוכם גדולי המדענים בעולם. אף על פי כן מציין בן־גוריון: „אם יש אמת שהיא ידועה לי במאה אחוזים — זוהי האמונה באלהים. בלעדי אמונה זו אי־אפשר להבין דברים".

פה ושם מודקרים לעין בתוך המכסם כמה דברים מיותרים. למשל, פרופ' אהרוני מציין בין השאר (עמ' 27), כי „בשנה שעברה התחלנו בחפירות בבאר־שבע ובחודש הבא נמשיך" באין לקורא נקודת אחיזה מבחינת הזמן, אינו יודע באיזו שנה ובאיזה חודש מדובר. העורך מאיר מוכב, שעשה מלאכתו נאמנה, צריך היה לנכש עשבים אלה מהשדה. אך בסיכומו של דבר, הרי זה ספר נאה, שקריאתו יש בה מן הלימוד וה־ הויה גם יחד.

בין השורות

המשורר הצעיר אריה סיון, שפלה מ־ סיבה לפני שנים אחדות, הוא עתה תושב ... שבע.

אביקה ... בהרמסב, עוסקת ב־ זה זה כבר, אך רק באחרונה החליט ריה הקבצים להתפרסם.

שירו של ... שפך נתפרסם ב„דבר" מבר 1947, ויש בו לייצג מן מסריים ב־ ..., המשתלב בשבוע הזכרות והעצמאות.

אריה זקן — משורר, במאי, מרצה ב־ ברסיטה העברית.

המדרשה הליברלית
ע"ש פרץ ברנשטיין

הרואה את תפקידה בהקניית ידע בנושאים מדיניים דומיננטיים ובפיתוח חשיבה פוליטית, שמחה להודיע לציבור הרחב, על פתיחת שנת הלימודים הראשונה בחמשת החוגים הבאים:

* תולדות הסכסוך הישראלי—ערבי — בראשות ד"ר משה שרון
* פרקים בתורת החברה והמדינה — בראשות ד"ר דן סואן
* פרקים בתורת הכלכלה המדינית — בראשות פרופ' ל. ברגר
* החינוך בישראל של מחר ויעדיו הציוניים — בראשות ד"ר שאול לוין
* מדיניות החוץ של מדינת ישראל — בראשות פרופ' ב. אקצין

ההרשמה תחל ב־1.5.74 ותסתיים ב־15.5.74. לשם קבלת פרטים והרשמה, נא לפנות לבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב, טלפון 258089 בימים ב—ה' בין השעות 16.00 — 19.00.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכללית — אזור תל־אביב

מכרזים לרכישת
גרבי סטרץ' ומוצרי טריקו

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזאת הצעות לאספקת גרבי סטרץ' ומוצרי טריקו בכמויות המפורטות מטה:
א) מכרז מס' 13/74—תא, 1,000 תריסר גרבי סטרץ' לגברים, 600 תריסר גרבי סטרץ' לנערות.
ב) מכרז מס' 14/74—תא, 1,100 תריסר גופיות, 1,000 תריסר תחתוני סליפס, 900 תריסר תחתוני נשים.
2. את תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום א' 28.4.74 במשרדנו בתל־אביב, רח' קפלן 17, חדר 438, בשעות 08.00—12.00.
3. את ההצעות יש להגיש לכל מכרז בנפרד בשני העתקים ולהמציאן לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדנו רח' קפלן 17, חדר 438, או לשלחן בדואר רשום אל אותה הכתובת.
4. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות לא יאוחר מיום ה' 9.5.74 שעה 12.00.
5. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא רשאית לפעול לפי שיקול דעתה הבלעדי המוחלט.

המומחים לארוח...

310 חדרים, 80 דירות פאר — כולם מצויידים באמבטיה, נוחיות, פריגידר, מרפסת ו טלפון.
4 מסעדות, בר, בריכת שחיה מחוממת, סאונה, אולמי ספורט רפואיים.

HOTEL
KUR-CENTER
873 Bad Kissingen /
Western Germany
Frühlingstrasse 9—11
Tel. 0971/811
Telex: 0672837 + 0672838

אנו מצפים לבואכם!...

המכון הישראלי לקולנוע
הופיע גליון מס' 1 של כתב העת

קולנוע 74
דו־ירחון לקולנוע ולטלויזיה

מן התוכן:
יוצרי קולנוע על סרטי מלחמה ושלום / ישעיהו נור: הרהורים על הטלוויזיות בזמן המלחמה / פייר באולו פאזוליני: הקולנוע הפיוטי / סיפור ותסריט: נחל הישופים / ראיון עם מיכאל קאקויאניס / ראיון עם נסים דיין / אלברט קליין: הנושא היהודי בקולנוע הסובייטי / נתן גרוס: הסרט הישראלי 1948—53 / סקירה על כל הפסטיבלים לקולנוע / ועוד.
מחיר החוברת: 8.— ל"י
להשיג בקיוסקים ובחנויות הספרים. הפצה: אסלס.
דמי מנוי לשנה (6 חוברות): 40.— ל"י
לסטודנטים, תלמידים וחיילים: 35.— ל"י
בענייני חתימה והזמנת חוברות נא לפנות:
המכון הישראלי לקולנוע
רח' ליפסקי 10, תל־אביב, טלפונים: 453385, 457750.

גולדבין
GOLDBIN
חברה לבנין ולהשקעות בע"מ
בונה בבת־ים
בניני תעשיה ומלאכה
למכירה ולהשכרה
בגדלים שונים
800 מ"ר — 150 מ"ר
לבעלי מלטשות יהלומים מוקם אגף מיוחד עם שפע אור טבעי
* * * * *
דירות מפוארות וחנויות
באיזורים היפים והמרכזיים ביותר בבת־ים
משרד מכירות:
גולדבין בע"מ
בלפור 47 בתים טל. 86 59 85

משרד ראש הממשלה
המועצה הלאומית למחקר ופיתוח
מודיעה על הכנס
„החיפוש אחר על־מוליכים בעלי טמפרטורה קריטית גבוהה"
תאריך: 23 עד 28 ביוני 1974
המקום: בית הארחה קבוץ כפר גלעדי
יו"ר הועדה המארגנת: ס.ג. דויטשר, אוניברסיטת תל־אביב.
מרכז הועדה המארגנת: שבתאי גירון, המועצה הלאומית למחקר ופיתוח.
נושאי הכנס:
— סיכויים למציאת על־מוליכים בעלי טמפרטורה קריטית גבוהה.
— מנגנוני „אקסייטון"
— על־מוליכות ואי־יציבות
— השאלה של T_c מקסימלית
— מתכות אורגניות והמצב הנורמלי
— מבנים חד־מימדיים.
— על־מוליכות בצורות גרגיריות כלואות משולבות וצורות מטה סטביליות.
ההשתתפות על פי הזמנות בלבד.
בדבר פרטים וטפסי בקשה לפנות אל „היחידה לכנסים למחקר מדעי בישראל", המועצה למו"פ, קרית בן גוריון, בנין ג', ירושלים. (טל': 02־39231 שלוחות 299 או 328).

האם ברצונך לרכוש דירה או בית מגורים?

MLS

מולטי ליסטינג סרביסס (ישראל)

השילוב הנכון
של הסוכנויות הגדולות ביותר לנכסי דלא־ניידי, הפועלות באיזור תל־אביב רבתי וסביבתה.
חברי מ.ל.ס. הם היחידים בענף הפועלים באמצעות
מחשב
התקשר עם אחד מחברי מ.ל.ס. והוכח בהצעת דירות ובתים העומדים למכירה מתוך רשימות כל חברי מ.ל.ס.
לרשותך קשר מידי עם הנכס הטוב ביותר במחיר המתאים ביותר.
מ.ל.ס. פורשת שוק מוסדר למכירת וקנית דירות ובתי מגורים.
המייסדים:
אנגלו־סקסון בע"מ — רח' פרישמן 15 תל־אביב טל' 242341
גרי־גרון בע"מ — רח' ארלוזורוב 48 תל־אביב טל' 235020
מורי־גרינפלד בע"מ — רח' הירקון 306 תל־אביב טל' 232221

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

האור והצל והמרפסת

מאת

רחל אנגל

בתערוכת־היחיד השניה שלה בגליה „בכפר" מציגה רחל שביט סבבה עבודות אקריליק שציירה במרוצת השנה האחרונה. את רובם ציירה, לאמיתו של דבר, במחצית השנה האחרונה. דווקא ימי המלחמה מגלה לנו הציירת, אשר לרבים בבין ציוריה היו ימי שפל בעבודת־היצירה, שימשו לה נקודת־מוצא לתקופה של פריון באמנותה. „היתה מוכרחה להשקיע את עצמי כליל בציור, ציירתי כמו אחוזת־דיבוק, כדי לשכוח את דאגותי — ואגב: בני סייר, והוא היה במיבן בסדיה — הציור היה לי באותם ימים כמו ריפוי בעיסוק, כעין פונקציה של יצר הקיום".

ואולם אין בכל אלה אלא משום פרט ביוגרפי בלבד בחיי הציורים החדשים הללו, ציון נסיבות היוולדם. ועל עצם אופיים לא השפיעו — כך דומה — שום השפעה.

על פי אופיים מהווים הציורים המוצגים כאן המשך טיפוסי, ישיר, לציורי התערוכה הראשונה של רחל שביט בגלריה בלסמן, לפני שנה.

המשך יש כאן, ועמו התקדמות, בלי ספק.

הנושא הוא גם היום: האור. תכונות האור הבוהק שלנו. ואולי נכון יותר יהיה לומר, כי הנושא הוא: מרפסת. המרפסת האופיינית, או שהיתה אופיינית, עד לפני זמן מה ל־ארכיטקטורה בארץ, זו של בנייני־המגורים שלנו. עדיין יכול אתה למצוא היום את המרפסות הללו בבתים ישנים בעיר, ובבתים רבים במושבים ובכפרים. אך גם מרפסות הבתים החדשים יותר, או המחודשים, בעלי ה„תריסים" ושאר החלונות המשמשים ל„סגירת" המרפסת, מהווים נושא בתמונות.

והו, אם אתה רואה ציור אבסטרקטי — אבל איש הארץ מיד יכיר בו את הגיהות הבהיר של שמש ישראלית בסגנונות, את האור־והצל החמור, חסר־הרחמים, אשר הוא אור הבוהק כרבה בו כל־כך כן הצל ה־מצנן, המעצבים־יצירה. בציוריה החדשים של רחל שביט אפילו הצל מפיק אור וחום, הוא שקוף־בהיר, רוך הממצב גם בו.

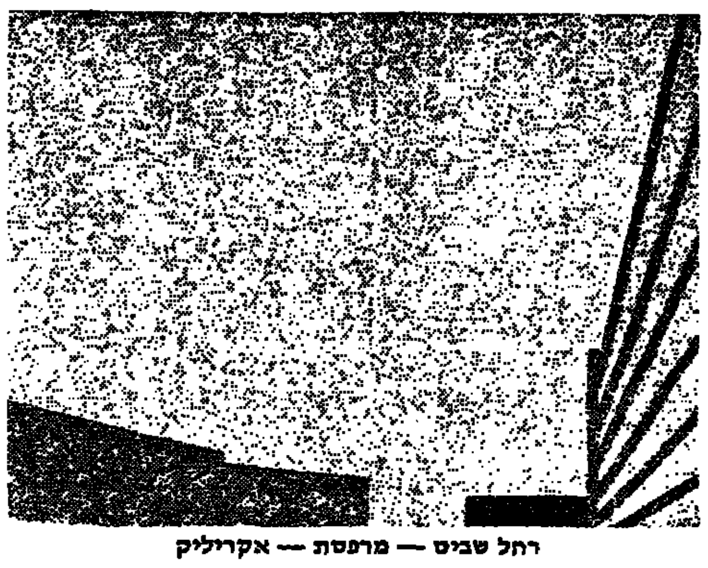

רחל שביט — מרפסת — אקריליק

לפעמים המרחבים האלה אינם אלא שמיים רחבים מאוד בתכלת זהה, אפרפרה של מרט־בוקר. יש המרחבים הם מלבן — או צורה גיאומטרית אחרת — של צהוב־שמש, ובגידו מלבן של שני־צהריים בהירים שהמכמש במעט בלבה את צבעו. ולפעמים המרחב הוא סיטואציות ציירה האמנית כמעט בכל ציוריה, — כלהבי רמזי־סיטואציות — סימטאות ירושלים צרות, בהן אתה רואה רק קירות נרחבים בפרספקטיבה, בעברים צרים וארוכים ובכוכים, הרחק־הרחק, נשקף, בעד מהחדר־מרפסת צר, נוף מרהיב.

שטח זהוב — שהוא אולי שמיים שהוורידו בשעת דימדומים.

אך אין להבין מכאן, חלילה, שהתכונות הן סנטימנטליות, ממותקות. להיפך, הן מובטעות — על כל פנים הטובות שבהן. מס' 1, למשל, 2, 13 ואחרות — בגישה ההולמת־מעמרבה, ה„גבריה", בנקיון הצורות המבעט־גיאומטריות, הדות־הקצה, המקבילות פה ושם, גם הן גם צבעיהן, את אמנות הפוס.

רחל שביט היא ילידת ירושלים (1929), למדה ציור אצל שטיינהרדט ואשהיים בבי הוגים לאמנות ב„בצלאל", וכן אצל ינקו, צרויכמן וסטיבצקי בבכון „אבני", ובאחור יותר השתלבה בהלקה לאמנות של אוניברסיטת היסקונסין, ארה"ב.

יומן חיים — משם

אודי זאת המכבה בדרכים לציורים טולים הושים הבגיעים אלינו מבריה המועצות, ל־ הביא אלינו הבעותיהם באמנות: „יומן חיים" כמם — בציורים, ואולי, כי יהדש, יתגלה כאן יום אחד פולדינציין בציור.

לפי עצה מסתפקים אנו גם בגמה שבעלה לנו על תבונות קטנות מרק באייר, בסדרת „יומן חיים" מברית המועצות.

יליד לנינגראד (1936), למד מרק באייר במכון לאמנות בלנינגרד ועבר, מאחור יותר, בתיאטרון בגוהה צייר, כצייר התאורה. ב־

אמנות

שנה 1965 החל לצייר את סדרת יומן־חיים בסלטון המובייסי, אותה הציג להבר ארצה בבואו הנה כחודש לפני מלחמת הכיפורים.

כמו ביקורת שקטה, כבושה, מוצא בציור הקטן המכונה „גבורים", למשל, תמיסה „גבורים" אפורים כאלה שוליים הכבה — חסרי זהות, בלא תווי פנים ופרטי גוף, אפורים כשקים נראים גם פנו גם גופותיה הנתונים כבו בשקים אפורי המגנת „אסיפה". בשחור לבן חריף־מגמה שבה ובביאה לפניך את אותם הגבורים העבודים.

דמויות האדם מוכירות כצבבות־אבן, כבני הסרות חיים, ודומות זו לזו.

סדרת הציורים הזאת כבובן לא הצגו בעולם במקום היוולדם, ברית המועצות, ומובאה לפני הקהל לראשונה כאן (ביקוע צחתא). כהוספת לסדרה — לבה של הערוכה — מוצגים כאן גם כמה עבודות מתחומי פעילותו של מרק באייר בגרפיקה ובגרפיקה הסיפורית, סקיצות לתפאורות ולתלבושות להצגות כמו „על עבברים אנשים", „תשכלית השמה הגדולה", וב־ בולכת בתוך קבוצת ציורים זו שורת פלאקאטים המבהדירים בתכנור־אדמ־לבן.

„אקלים" בבית־האמנים בירושלים

מאת

נעמי בנצור

„זמנותה אינה הכוגניה. במהכון בהוזי בנקודת־מוצא את הכוני ולא את ההנה, כל זה, הרוח המאחדת את האמנים המציגים היא הרצון לזיקה שורשית לסביבה, ההתייחסות לנוף לאור ולאוירה המקומית. כל זה בכל המצורות החיות עלינו בימי מבחן אלה".

בדרך ניסוח זו, כרל בה הנסתר על הגלה, מגיגים עצמם שמונה אמנים המשתתפים בתערוכה קבוצתית המוצגת עתה בבית האמנים. גם שמה של התערוכה — „אקלים" — אין בו כדי לחייב לעיר או לנושא מסויים. הרושם הוא כי נצעה כאן נסיון מצד האמנים להציג בדרכם־הם בעיין נושאכם, כנגד הריחוק עד כדי ניכור והדפוסים האוכלים באחרונה כל חלקה טובה בציבורייה הי־ישראלית.

כל אחד מהאמנים המשתתפים מפרש אחרת את „ההתייחסות לנוף, לאור ולאוירה הי־מקומית". כולם דבקים בסגנונם האישי הסגור ביחודיים אינם צופים כל נסיון להגיע לי־איזשהו מכנה משותף קיבוצי. כעים כך הרי מבחינה אמנותית נראה הורכב הי־יתבונג מקרי להלוטין.

אליהו גת מציג נופים תרויים (כגון „מראה על הר מרון — 16 „נוף עין־גדי" — 17 או „נוף הרי ירושלים" — 23), הנופים שלו נבועים בקוי־מכחול מפותלים, הסגרת הפנימית שבנוף מושגת על־ידי חילופים מהירים של כתמי הצבעה, קוי־הביתאר של הנוף בהמגים עם זריבה האור לשלמות אחת.

אברהם בראל שומר על הפרדה מבחינה שבגית בין קטעי הנוף הקונקרטי והרקע הסוער כסביבו. הוא בונה את פרטי הנוף על גבולותיו של קו קשה קצור או קמור. קו ברוחי זה מציג בימד אגדי לנוף הי־קונקרטי. מבחינה צורנית נמצאים פרטי הנוף הללו בבריכה הציירה, כאוהים סביבם את ההתרחבויות המופשטות ובאיטים את הסבו. הצבעוניות העשירה גורמת לבדים הגדולים להיראות עזים מאוד ודבי־הפתעה.

קלייר יגיב בוחרת בדרך של סימן בראיה תנוף הדרך הפריזמה האישית שלה. המוטיבים אינן אלא אינטרפרטציה פיוטית של מראית הנוף על־ידי תרגומם לכמתקי־צבע הי־מאורגנים בהצורה הופניות ונציבות. הצבעים המהירים — ורדרד הבלה ומחני־אפור, מצוים אופי בעים ליצירות בבידה ואינם גולשים אל המבתקתקות.

מהכה בלילובר מתייחסת ביצירותיה הי־מיבנות יותר אל הנוף האנושי כאשר אל הנוף הטבעי, ובכך היא יוצאת־דופן בתערוכה. בברכני הבעיריות הצבעוניות שהיא בעלה ניתן לאחר דמויות כבדות מכוכבות בתוך צבען. על אף ההתכנסות העצמית בולטת ביזה של הלות הדדית חזקה ביניהן. הי־אכזציאציה המיירית היא של קבוצת אבלים אשר האסון ברורבם. כל אחד מן האבלים שרוע בתוך עצמו, אך בה בשעה נזקק להמהא כבקור של בוח.

לעומה הבלאות הן מבחינה צורנית הן מבחינה עזר סולם הצבעים ביצירות של הציירים הללו ניכרת ניסה שונה לחלוטין מצד המשתתפים האחרים.

רחל שביט מציגה בסכר מצומצם של קוים בהיכלים היטב ובמערכת צבעונית בוהקת הסכונה ונקיה מאד להעלות בוכ־בים ארכיטקטוניים בעלי אופי כוהני אופייני. היא עושה שימוש בסגנון ה־HARD EDGE תוך ויתור בחולט על אורנבנטים, ובגיעה להתוכזות רב הן בקו והן בצבע. עם זאת אין כל החרקה של „קרירות" ביצירותיה. ב־משתק האור והצל המהרהם כאחורי כל עבוד וכל קשה מרחק מבעו. בכל משחקי־הפרספקטיבה נושאים המבנים כהיא מעלה אופי של מקדשי־מעט, אבל על אף היותם כה גלויים לעין — רב בהם הבימהורין.

מיכאל גרוס נוקט בסגנון ביתיבאליסטי נסי ומרוכז כאוד. ציורהו „לנופלים ביזי" (בס' 12) היא בעלת אקספרסיביות חזקה על אף התיסכון הקיצוני באמצעים: ריבוע שחור בתוח בקדקדיו זועק בבדידותו על הרקע הלבן האחיד שמסביבו. האיפוק הרב הביא עמו מידה רבה של מתח בולט גם באחת כשתי יצירותיו הפיסוליות — „מבנה ברונזה" (מס' 15). הוא מעצבה בה שני חלקי גליל בקוטר שונה אשר ניצבים זה לצד זה. שניהם צבועים בלבן. העישה שנוצר הוא בעל מתח דרמאטי רב.

אביי רייזמן — נוקט אף הוא בגישה מינימאליסטית. הוא נוטה להכליל קטעי נוף שונים בתוך משטחים מוגדרים אחידים מ־בחינה צבעוניותם. באחד הציורים הוא משלב בתוך המשטחים האחידים דמות עירום נשית הפזורה על גבי הנוף והמסכה, בשל הגדר מיכד העומק, לחלק ממנו. דמות זו בהתמזגו־ה עם הנוף היא כעין „אמא אדמה" גדולה

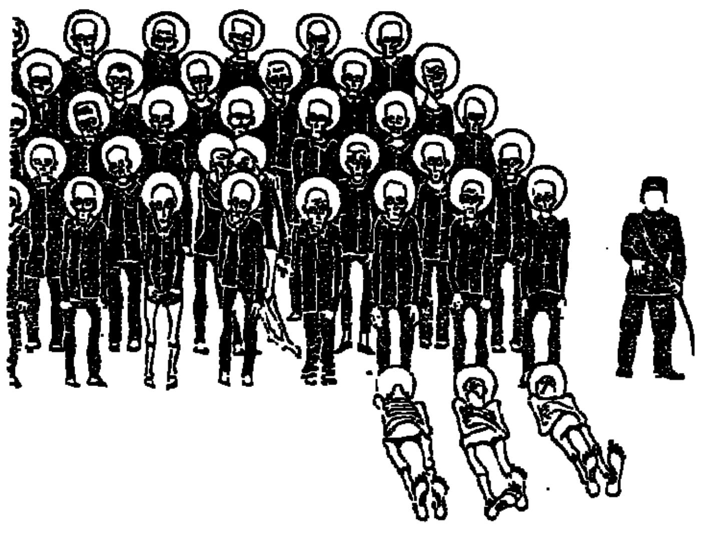

משה הופמן — מחנה ריכוז — חיתוך עץ

6.000.001 — חתוכי־עץ של משה הופמן

בבית האמנים בירושלים מוצגת עתה התערוכה בצבעת מימדים אשר שמה — 6.000.001 די בו כדי להעיד על תכנה. בתערוכה 10 חיתוכי־עץ שנעשו בידי משה הופמן כולם על נושא השואה.

על פי עדותו של האמן הוא נכבע עד כה מלהציג את המידרה בארץ ורק עתה „לאחר הטוריה. הצבעים הקיצוניים ושפע האור הם המימד ה„ישראלי" בציוריו.

...מלחמת יום הכיפורים בתקופת השבון ...אישי הציבורי" ראה צורך להציג, סמוך פתיחת התערוכה אל הכבעו שהל בו ... הבואה מעניקה לו בשנה־משמעה.

...איכי מלחמת העולם השניה באים ...בסור קומפאקטי, ומכום כך כה רב ...בעשרת חיתוכי־העץ. באחד כהם ...בראיה רכבה כתפתלה בדרכה על פני ...לבן. וקרונות אסירים ומחוסרי חלונות. שבכות הסוגרות על פיגות הקרונות המסגירות את מחזה המיצרים שבאתו תכונה אידילית לכאורה.

בתחריט אחר — ניצבת קבוצת אנשים בפורים יצרים ובריוחים קורים. לכולם סביב ראשם כהילת קדושים נוצרים בבית איקונאות. הילה זו מקיפה ראשים אי בחלקם עדיין נשברת בהם ארוכה אנושי ובחלקם הם כבר דבורי גולגלות־בתים. הדמויות כרבלת, נתמכת על־ידי השכן לידה, ומפירת בעבירתה הבלתי־יציבה הסדר. שלושה שלדים ערוכים מונחים הארץ גם הם בבורה ובריוחים ...„סדר מוכרח להיות".

השורה הסדורות והקבל הקבוע הזה גם בתחריטים אחרים. ההליכה אל המבחם נעשית על־פי תור. גם הפקודה „ריגוה" „שנאלה" הקובעת גורלו של אדם לחיים לבוות, מתנהלת בסדר רב כאשר שני הנירונים סדורות ומכומצמות. רק יד אי שלוחות קדימה ברגע הניהוק בסבירה: הטראגדיה שבאחורי תורים בסדרים אלה „הסדר הטוב" נפגם רק בהא הגאדים עבי שם — מערבולת של אברים גולגליה ...אגרופים הנקבצים בבאמצ אחרון.

חמישה מתוך עשרת חיתוכי־העץ הבוצגו ...הוכנסו לאנציקלופדיה יודאיקה ...„שואה". בחירה זו מצד עורכי האנציקלופדיה מוכיחה על הבנה ...הדוגמאות, יותר של היצירות בבחינת ...לאומי השואה הוא דוקא בבידה האיש האכספרסיבי שכהן. איפוק זה הוא ... העוצמה והכנות שהיצירות אוצרות בתוך

האומה

רבעון בהוצאת המסדר ע"ש זאב ז'בוטינסקי

הופיע ונשלח למנויים גליון מס. 40

בתוכן:

שלמה סקולסקי: לך שמך תהלה (שיר) • ד"ר זאב פון ויזל: חשבון רווח והפסד אחר מלחמת יום הכיפורים • אלחנן קרבר: משבר האנרגיה, הנפט הערבי — וישראל • י.ג. בריגר: עם שנות־תוהו • ש. שלום: שני שירים • יוסף נחבי: הכשון והעולם בתולדות ישראל • ויקטוריה ברוס: על במות הגולן (שיר) • מכתב של ז'בוטינסקי אל עזיה יעקובי • יעקב הורגין: מירה (סיפור) • שאול לוין: לדרכו של החינוך הציוני • אליעזר בשן: יחס האיסלאם לשבויים ולפודונים • ש. ויסבלום: יחודה של האומה היהודית בהיסטוריה עפ"י משנתו של רנ"ק • אלעזר בנימין: עוכבות • אהרן צבי פרופס: בית"ר — העבר והעתיד • אפרים אבן: האידיאולוגיה שביסוד הכרזת המרד של אצ"ל ועימותה עם המציאות • זאב רבינוביץ: מימי מולות לה"י • משה שטייגר: יהדות אמריקה ותחייתנו הלאומית • ישראל בן הדים: הדייגים (שיר) • מאיר ילין: מקום מקלט לילדה (סיפור) • א.י. ברגר: „עיר ימלואת" — עולם טולם • ש. שחריה: משנתו של הרב קוק — „עבד קנב קדוש" • ישראל קלויזנר: הציונות בציור • יוסף פריידלנדר ו. עבוש: בקורת ספרים.

— • —

בהזמנות נא לפנות לת.ד. 21174 תל־אביב

מחיר הגליון 6.50 ל"י. דמי חתימה לשנה — 25 ל"י.

ספרית־פועלים

ספרים חדשים

ישעיהו שפיגל

הגשר

ספר על פליטי השואה במאבק השתרשותם בנוף החדש על אדמת ישראל. גם כאן, כמו ביצירותיו הקודמות, כעלה הסופר בכוח אמנותי ובסגנסיות רבה את ההתראיקה של האדם היהודי בבדידותו ובכיסופיו חלומותיו.

נתן רוטנשטרייך

על קיום האדם ומידותיו

פרקיו עוסקים בחזון הקדמה. האם יש קץ של הקדמה במרוצת הזמנים או לאו, ובמה עצויה להתבטא; האם טכנולוגיה מבטלת בהכרח ערכים: מה בין מדעי הטבע לבין ערכים; היחיד וההיסטוריה — להגדרת הכוחות שבהם בולט כוחה של האישיות, או בולט כוחה של ההיסטוריה.

המבעונין

לקנות בחוץ־לארץ (IMPORT)

או

למכור בחוץ־לארץ (EXPORT)

מוצר, ידע, סחורה, מכשיר, חומר, כלי, כצרך, בידע, תרופה, הכשיר, ספר, חפץ, מכונה או כל דבר אחר

יפנה בכל מקרה קודם כל ל„יצוא־מסחר־יבוא" תל־אביב, ת.ד. 4856

פ. פסטרנק

טפטים

המחירים במלאי עדיין ללא שינוי

*

ריצוף פי.וי.סי.

תוצרת חוץ במבחר עשיר

*

שטיחים מקיר לקיר

תוצרת חוץ

מחיר פרסומת 55 ל"י למ"ר

ת"א שוקין 20 טל. 286918, 286969, 281554

מרכז ההסברה

שירות הפרסומים

פרסומים חדשים

בנושאי

* חוץ ובטחון
* העלייה — מספרים ותכונות
* רווחה חברתית בישראל
* האוכלוסייה והרכבה
* הארץ שבה אנו יושבים
* איכות הסביבה בישראל
* התפתחות המירקם הישובי בישראל
* משק חירום 1974
* תקציב המדינה 1974
* דוד בן־גוריון (תולדות חיים — ראשי פרקים)

אפשר להשיג על פי פניה אל שירות הפרסומים, מרכז ההסברה, בנין ג', הקריה, ירושלים, טלפון 02-39231 שלוחה 293 וכן בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה תל־אביב, רחוב אחד העם 13; חיפה, רח' אחד־העם 5; באר־שבע, בנין מרכז הנגב.

בית הורים

ומחלקה לחולים כרוניים

רמת טבעון

חברה ישראלית — קנדית בע"מ

קרית טבעון

רח' החורש 23—25

טלפון 931229

ת.ד. 1026 קרית טבעון

מזמין הורים ליהנות מ־:

* גן מרווח
* בנין חדיש עם כל השכלולים
* הסקה מרכזית
* פעמון ליד כל מיטה
* השגחה רפואית 24 שעות ביממה
* פעולות חברתיות ותרבותיות
* מכון לפיזיותרפיה
* ריפוי בעיסוק
* מטבח כשר ודיאטטי

אנו שולחים פרוספקט לפי הזמנה.

מקבלים לביצוע יציקות בטון בכל הארץ

במשאבת בטון חדישה

טל. 941421-(03)

אברהמי ובניו בע"מ

חמצן לחולי לב

אלקטרוקיגנל

תל־אביב, נחלת בנימין 44, טלפון 614954

למכירה

משאבה חדשה ליציקת בטון

בבוקר — 739121

בערב — 781127

צינורות

שחורים/מגולבנים/הקו

טל. 32795 תל־אביב

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

הופיע

מגש הכסף

מבחר שירים

נתן אלתרמן

376 עמ' בפורמט גדול מחיר — 24. ל"י

כריכת בד מהודרת

להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה, המפיץ לחנויות "ספרים לעם" ברח' יבנה 7.

להזמנה באמצעות הדאר בבית ההוצאה, נא לצרף את התלוש והתמורה.

לכבי

משרד הבטחון ההוצאה לאור

רח' ב' 29 הקריה, תל־אביב

רצ"ב שק............ עבור הספר מגש הכסף

אבקש לשלוח לפי המען:

שם............ שם פרטי............

המען............

ספרים חדשים בהוצאת ניומן

כרמלית

קובץ ספרותי של סופרי חיפה

העורכים: גיסה אבינור / יצחק עקביהו

כמשתתפים בקובץ שלושים מגדולי הספרות, ביניהם: הנביא לצעבר מר זלבן שז"ר, ש. שלום, נתן שחם, אברהם קריב, בת פניאל, יוסף שכטר, הלל ברזל, זרובבל גלעד, אסתר ראב ועוד חיי סופרים.

*

ז. ברכות

הירדן סואן

ועוד

מחזה מחיי השומר

ומספר סיפורים ביניהם סיפור בחיי גדול הפרידות, איש הגדוד־העברי, שלחם בדארדנלים, בשנת 1915.

הקדים: ד. סדן

ספרים חדשים בהוצאת עם עובד

שלא ככל האדם מאת אפרים סבלה

בנימה המוכירה את שלום עליכם בצבע וההומור הסוזרים בה, מעלה המספר המחונן, עולה הדש בברית המועצות, פרקים מן החוי ביהודיה היהודיה של לפני מלחמת־העולם השניה ולאחריה.

181 עמ' — 16. ל"י

היצירה מאת אמיל זולא

על הרקע הססגוני של חיי הבוהמה בפאריס נפרשת מסכת חיים, שאיפותיו ובאבקיו של צייר לחם, שאמונתו בצדקת דרכו מביאה אותו לכלל עימות עם מוסכמות זמננו.

400 עמ'

בכריכה רכה: — 10. ל"י

בכריכה קשה: — 14. ל"י

כתובים א'

מפוסק ומבואר ע"י ד"ר משה צנת. בסדרת תנ"ך לעם.

899 עמ' — 30. ל"י

לילדים

מעלית הפלא מאת א.מ. שמידט

ספרה החדיש של מחברת „הרפתקאות ויפ־לא" עם ציוריה של אורה איתן. סדרת „דן הסכן". בנוקד.

135 עמ' — 12. ל"י

הטיול הגדול מאת דונאלד נלסון

כלב התהולה יוצאים לטיול שבמשך בו הם פוגשים חיות יער שונות ומשונות.

עם ציוריו של אדוארד גורי

סדרת שפן הסופר. מנוקד.

36 עמ' — 10. ל"י

מהדורות חדשות

מבחר סיפורים מאת חיים הזז

הקמיע מאת אונורה דה בלזק

ילדות עשוקה מאת טובה נגינה

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • •

רווה ואדים
הגבר שגילה את האישה
עושה זאת שוב...
בריג'יט בארדו

דון ג'ואן 73
DON JUAN 73

רובר חוסיין ★ ג'ין בירקין ★ מוריס רונה

הצגת בכורה ארצית
החל ממוצ"ש 27.4
קולנוע „לימור" ת"א
(אבן גבירול 30)

רק למבוגרים — מלא פילם־בצבעים

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א

מועדון בר־מינן

היום החל בשעה 21.00
ריקודים
לצלילי תזמורת
★ עונות השנה
בתכנית האמנותית
א. דני גולן
ב. נורית גל רון
★
באודיטוריום
בר־שירה
יוקרן בשעות 22.00, 24.00
סרט מעולה
— ● —
מחר מוצ"ש 27.4.74
בשעה 21.00
במועדון בר־מינן
ריקודים
לצלילי תקליטיה עשירה
★
באודיטוריום
בר־שירה
יוקרן בשעה 21.00
סרט מתח מעולה
★
הכניסה עם תעודת
סטודנט בלבד!

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה — התיאטרון הקאמרי — התיאטרון העירוני חיפה

דלתות דופקות
תל־אביב האולם הגדול
מוצ"ש 27.4 ב־8.30
יום א' 28.4 ב־8.30
הו, הו יוליה
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 27.4 ב־8.30

השחף
מוצ"ש 27.4 תל־אביב
יום א' 28.4 תל־אביב
מלון פלזה
יום א' 28.4 מגדל
יום ב' 29.4 לוד

הצילו
מחר מוצ"ש 27.4 חיפה
מבקר המדינה
יום ב' 29.4 קרית־שמונה
יום ג' 30.4 אילות

התיאטרון הלאומי הבימה — הבימרתף

יום אחד לפני...

מאת מוטי בהרב ובימויו
משתתפים: אורה בר־אור, יאיר רובין (קויה), מנחם עיני, יוסי וירז'בסקי, שלום קינן
הערב 26.4 ב־9.30 ● מחר מוצ"ש 27.4 ב־9.00 ● יום ה' 3.5 ב־9.30 ● מוצ"ש 4.5 ב־9.00.
טלפון הקופה בתל־אביב 283742

האיש שלנו בולט

הוא השתמש בכל הכלים... קרטה, ג'ודו, אקדחים, ותחבולות.
THAT MAN BOLT
ג'יימס בונד מסוג חדש

★ פרד ויליאמסון בתפקיד הכלוא בולט
★ מייק סטון
★ אמיל פרקש

הצגת בכורה ארצית ● ממוצ"ש 27.4
בקולנוע „אלנבי" ת"א ● 4.30—7.15—9.30
סרט CIC בצבעים

הועד למען החייל תל־אביב יפו
בית החייל
ע"ש יוסף ברץ
רח' ויצמן 60 תל־אביב

תוכנית השבוע בתיאטרון

מוצ"ש 27.4.74 20.00	„פאפא ליאון — תיאטרון סדן
יום א' 28.4.74 19.30	חוג לדיון ספרותי — השירה של יהודה עמיחי — מתוך ספר השירים 1948—1966 ע"י מר מגור
רביעי 1.5.74 18.45	תיבת נוח
מוצ"ש 4.5.74 20.45	„פאפא ליאון — תיאטרון סדן

תוכנית השבוע בדיסקוטק
(בין השעות 21.00—24.00)
בתכנית הקבועה: מוסיקת רקע, מוסיקה לריקודים, בר.
מוצ"ש 27.4.74 מוצ"ש 4.5.74
מחיר הכרטיס: 5.— ל"י כולל משקה ראשון
בימי חול: יפתח הדיסקוטק לפי הזמנה

נשף ריקודים
יתקיים ב„אולמי התביב", רח' אבן גבירול 68, ת"א
במוצאי שבתות 27.4.74, 4.5.74
החל משעה 8.00 בערב
עם **תזמורת חיל האוויר**
בניצוחו של רס"ן אריך טייך
בתכנית האמנותית:
הזמרת מלי למבז

הכניסה לדיסקוטק ולנשף הריקודים לחיילים/ות ובני/ות זוגם בלבד.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

קונצרט מיוחד
המנצח:
דניאל בארנבוים

תל־אביב, היכל התרבות, יום שני 29.4.74
בשעה 8.00 בערב
תכנית מיצירות בטהובן
הפתיחה „פרומיתיאוס"
סימפוניה מס' 4
סימפוניה מס' 5

כרטיסים בקופת היכל התרבות ובמשרד „אוניון"
הנחה לפי תלוש מס' 111

אין עשן ללא אש

אנדרה כאייאט
(לחת מארבה)
מוקיע
פרשת שחיתות בצמרת
בעקבות תמונה מזויפת

אני ג'יראדו
מיריי דארק
ברנרד פרסון

שבוע 5
„צפון" תל־אביב
„אור־גיל" ירושלים

גבי עמרני
בקומדיה ההיתולית
בפי הדוקטור

גבעתיים „הדר" הערב 26.4 ב־9.00	
ירושלים „מיטשל" מוצ"ש 27.4 ב־8.30	
כפר־יובל בית־העם יום א' 28.4 ב־8.30	
כרמיאל „כרמיאל" יום ב' 29.4 ב־7.00 וב־9.00	

הפקה ראשית לאן (יוקי) טל. 222445

תיאטרון השמש
שירי תיאודורקיס

לאור יגיי
וחבורת תיאודורקיס

חדש! תקליט שירי תיאודורקיס בעברית! בחנויות!
תל־אביב „אהל" הערב 26.4 ב־10.00
ירושלים תיאטרון ירושלים מוצ"ש 27.4 ב־8.30
כפר־סבא „עמל" יום ו' 3.5 ב־9.00
תל־אביב „בית המורה" מוצ"ש 4.5 ב־9.00
ליווי: התזמורת המקורית של תיאודורקיס

בימת „דרקור" מציגה:

אהרון מלקינזיס

המופע המזהים העונה לשאלה: אורי גלר אדם עליון או קוסם!?
בהשתתפות:
איתן אילון
בית ציוני אמריקה, ת"א
ביום שישי 26.4.74
ב־11.00 בערב.
הזמנת הצגות: טל. 248146

„הצמרת" — פיאנו בר
מזמין אתכם
לנשפי חג העצמאות
ליל שבת ומוצאי שבת
● ארוחת ערב מלאה והגשות.
● הופעת להקת צמרת עם הפסנתרן המפורסם ויליאם.
● ריקודים.
● הפתעות.
בילוי נהדר, באווירה אינטימית עד אור הבוקר.
נא הזמינו מקומות מראש.
„הצמרת" — טלפון 930762 הרצליה־פיתוח
ע"י מלון השרון.

תיאטרון אופרטה
באודיש מציג:
מרי סוריאנו
בלהיט החדש

זכור אותי

בימוי: מיכאל גרינשטיין
הנהלה מוסיקלית: שאול ברזובסקי

חיפה „אורה"	הערב 26.4 ב־8.45
תל־אביב „בצא."	מוצ"ש 27.4 ב־6.45—9.00
תל־אביב „אהל שם"	יום ב' 29.4 ב־8.30
בת־ים „בת־ים"	יום ג' 30.4 ב־9.00
פתח־תקוה „היכל"	יום ה' 2.5 ב־8.30

מועדון „דרייב־אין" מציג:
הערב בשעה 10.00
„השיטה ההולנדית"
ע"פ ספרו של אלישר מקלין

בימות התיאטרון במועדון
ת"א מגדלי 7 טל. 230039

המלחמה האחרונה (שם זמני)
התוכנית הסאטירית מגיבה על מאורעות אקטואליים
הערב 2 הצגות ב־9.30 ובחצות
מחר מוצ"ש 2 הצגות ב־8.30—10.30
כרטיסים ב„יוקי" (לאן) ובמשרדים לפני ההצגה בקופת המועדון טלפון 230039, למאורגנים טלפון 246246/7 לפנה"צ
בימי חול הנחות לחיילים וסטודנטים בקופת המועדון בלבד

Lee עושה אנשים יפים.

הסרט „בר־ברים"
ריקודים לצלילי להקת „מפלי המים"
עם הבדרן
אבי בחט
מוצאי שבת 27.4
לקהל הרחב
ת"א, בן־אביגדור 28 טל. 33295

סרטי חצות
בק. סינמה 1 (ירון)
הלילה 26.4 ב־10.00
„מהלכת האהבה"
הלילה ב־12.00 (חצות)
„תהנה זברה"
מוצ"ש 27.4
ב־12.00 בלילה (חצות)
„הבובות המכשפות של בבליון"

בקרוב
אריה אליאס
בקומדיה הישראלית
אבא מצליח אבל עצבני

פסטיבל הגשש החיוור

רמת־גן „אורדע" הערב 26.4 ב־9.30
יפו „אלהמברה" מוצ"ש 17.5 ב־8.30

להקת „כוורת"
סיפורי פוגי
חיפה „ארמון" הערב 26.4 ב־9.30
לתושבי עמק הירדן, טבריה והגליל
עין־גב „כנרות" מחר מוצ"ש 27.4 ב־7.00—9.30
יפו „אלהמברה" יום ב' 29.4 ב־8.30
כרטיסים: „רוקסי" דיזנגוף 93 וביתר המשרדים.

להקת „ועידת ז'נבה"
בהצגת הבידור
הפרדת כוחות
באר־שבע „קרן" הערב 26.4 ב־9.30
ירושלים „בית העם" מחר מוצ"ש 27.4 ב־8.30

המתנה האודיואלית לגבר „זכרית" להשיג בחנויות המובחרות למכשירי כתיבה.
מפיצים „ארטא" טלפון 611579

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע ... לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

מפעל אמנות לעם

מופעי תיאטרון, „רשת הקונצרטים"
ותערוכות „עיצוב"
לשבוע: 26.4.74 - 30.4.74

יום ו' — 26.4.74		
מ.א. בני שמעון—סובל	האנסמבל הקאמרי הישראלי	
שבת — 27.4.74		
כפר סבא	סולני ירושלים	
יום א' — 28.4.74		
מבואות החרמון	בני הדוקטור	בבצוע: תיאטרון לילך
מגדל העמק	מנורת הקסמים	בבצוע: תיאטרון מסכות
גדר	חווה והפלטינה	בבצוע: תיאטרון יובל
כפר גלעדי	האנסמבל הקאמרי הישראלי	
נצרת	ערב באך — פניני קאנטטות	
יום ב' — 29.4.74		
בית אליעזר	חווה והפלטינה	בבצוע: תיאטרון יובל
קרית שמונה	מבקר המדינה	בבצוע: התי' העירוני חיפה
כרמיאל	בני הדוקטור	בבצוע: תיאטרון לילך
עין גדי	מנורת הקסמים	בבצוע: תיאטרון מסכות
לוד	מלון פלזה	בבצוע: התיאטרון הקאמרי
יהוד	שירי תיאודורקיס	בבצוע: ליאור ייני
מכרות יצחק	ערב באך — פניני קאנטטות	
אשקלון	רסיטל לכנור ופסנתר	בבצוע: ויליימיר למדמן, אליס להמן
מ.א. נעתון — עברון	האנסמבל הקאמרי הישראלי	
רעננה	להקת המחול בת-שבע	
מבוא חמה	תזמורת פרו-מוסיקה	
יום ג' — 30.4.74		
מעלות	מבקר המדינה	בבצוע: התי' העירוני חיפה
אשדוד	הבלט הקלאסי	בבצוע: הלל מרקמן
עין יהב	מנורת הקסמים	בבצוע: תיאטרון מסכות
דימונה	שירי תיאודורקיס	בבצוע: ליאור ייני
יבנה	צפרים בראש	בבצוע: תיאטרון יובל
קרית ביאליק	להקת הפלטינה	
ערד	הרכב קאמרי	בבצוע: גילה ירון, אמיר סלע, ג'ני האליק; רות פעייני, מינה יוידמן, דורון סלומון.
רמת השרון	ערב באך — פניני קאנטטות	
קרית ים	סולני ירושלים	

תערוכה מס' 19 — יעקב אייזנשר, בהדרכת הגב' טליה קיפר

כפר גלים	חדר ההרצאות	עד ה־5.5.74; שעות הביקור 16.00—19.00 אחה"צ.

תערוכה מס' 20 — לואיז שך — עמי שביט, בהדרכת הגב' אתי בליצר

חדרה	בי"ס „יד לבנים"	29.4.74 — 6.5.74; ימי הדרכה לתלמידים — עדיין לא נקבעו. שעות הביקור 09.00—12.00; 17.00—19.00.

מנדר פילם — Distributed by Anglo EMI Film Distributors Limited

קליף חוזר!

לנוער־יצי/ות
קליף ריצ'רד!
להיטים חדישים הצועדים בראש מצעדי הפזמונים בעולם!
הקומדיה הקיצבית של העונה!
בכורה ארצית
בקולנוע
בן־יהודה ת"א

"TAKE ME HIGH" קליף ריצ'רד בסרטו החדש:
הרימי אותי גבוה!

פלד

הודעה חשובה!

לרגל פתיחת תערוכת הפרחים ב„פארק הלאומי" ברמת־גן
יהיה ה**סאפארי פארק** - ר"ג
סגור
מחר, שבת 27/4

בימי חול פתוח ה„סאפארי פארק" כרגיל (בין השעות: 9 בבוקר — 4.30 אחה"צ)

ב"האן" הירושלמי

היום, יום ו' 26.4, בשעה 3.00 אחה"צ	סינימה תאן לילדים: „טרזן בניו־יורק"
ובשעות 21.00, 23.00	„הקרב עם אנשי החלל"
מחר מוצ"ש 27.4, בשעה 9.30 בערב	*שחקני התאטרון הקאמרי מציגים „עלי שלכת" שירי איב מונטן
ובשעה 12.00 בלילה	מועדון „מתח בחצות" „תעלולי העינים הירוקות"
יום א' 28.4, בשעה 8.30 בערב	„קונטרסטים" קונצרט של שידורי ישראל
יום ב' 29.4, בשעה 8.30 בערב	*התיאטרון התאן מציג: „אידיליה משפחתית" שני מערכונים מאת נואל קווארד וברנרד שאו
יום ג' 30.4, בשעה 9.00 בערב	* „מוסיקת נשמה יהודית" עם: גיורא פיידמן
יום ד' 1.5.74, בשעה 9.00 בערב	ערב פולקלור לתיירים עם: ענבל
יום ה' 2.5, בשעה 8.30 בערב	*תיאטרון התאן מציג: „הצעת הנישואין וחגיגת היובל" מאת: צ'כוב
יום ו' 3.5, בשעה 3.00 אחה"צ	סינימה תאן לילדים: „פליפר והפירטים"

* הנחה לתלמידים, סטודנטים ומוסדות לפי אישורים.

התיאטרון הקאמרי מציג

בטלי במילואים

לילית נגר, ז'אק כהן, בוריס סבידינסקי
כתב וביים: יואל זילברג

הערב	חולון רינה	9.30
מוצ"ש 27.4	יפו אלהמברה	7.30—9.30
יום ב' 29.4	יקנעם ק' עמית	8.30
יום ג' 30.4	יפו אלהמברה	8.30

כרטיסים לאן אצל „יוקי" כבר דיזנגוף 14 טלפון 222445 תל־אביב.

מפיקים: גורן היצחקי טל 222753

להקת מחול בת־שבע

רעננה „אהוה" (רשת הקונצרטים) יום ב' 29.4 ב־8.30

באר־שבע „קרן" יום ג' 30.4 ב־8.30
כרטיסים: בבית „האוה"

תל־אביב אולם „נחמני" בשעה 8.30

יום ב'	6.5	יום ה'	16.5
יום ג'	7.5	מוצ"ש	18.5
יום ה'	9.5	יום ב'	20.5
מוצ"ש	11.5	יום ג'	21.5
יום ב'	13.5	יום ה'	23.5
יום ג'	14.5	מוצ"ש	25.5

כרטיסים: „גנוי" אלנבי 83, יוקי — „לאן" כבר דיזנגוף 14 ובמשרדי הכרטיסים והערב בקופה.

פסטיבל אמנים במסגרת
תערוכת הפרחים הבין־לאומית

הפארק הלאומי רמת־גן

מוצ"ש 27.4.74 בשעה 8.30 בערב
מפגן שיזור פרחים אמנותי בהשתתפות אלופי שיזור פרחים ישראלים ובינלאומיים ✶ תזמורת האלמוגים ✶ ג'קי — זמרת ✶ משה נוי — סולן

יום א' 28.4.74 בשעה 5.00 אחה"צ
תוכנית לילדים ✶ שלישית שוקולד מנטה מסטיק ✶ דני חימוב ✶ אלן ברמן ✶ מיקי כץ

יום א' 28.4.74 בשעה 8.30 בערב
תצוגת אופנה בגדי ים וחליפות חוף — גוטקס
תסרוקות ושמלות חופה — סלון וטורי

תוכנית אמנותית: מירי אלוני ✶ מני פאר ✶ רוי יאנג ותזמורתו

סרטי שפירא מציגים:

'סקס ואלימות במחול שדים' (פלייבוי)
הסרט המדהים ביותר מאז "פסיכו"-היצ'קוק (הוליווד רפורטר)

בסוד התאומות
'SISTERS'

סרטו של: בריאן דה-פלמה
עם מרגוט קידר, ג'ניפר סולט

הצגת בכורה ארצית
החל ממוצ"ש 27.4.74
„מקסים" תל־אביב

טכניקולור

קלינט איסטווד

בסרטו החדש הזוכה להצלחה עולמית

הרי המוהם מס' 2

הארי הבלדוהם חוזר!

בימוי טד פוסט מוסיקה ללו שיפרין

שבוע 8 תל־אביב „אסתר"	שבוע 1 רמת־גן „רמה"	שבוע 1 גדרות „בית העם"

מסרטי וורנר ברוס בצבעים רק למבוגרים

פרסום: רץ

לתושבי תל־אביב - יפו והסביבה

„כוכבי הפסטיבל"

הערב 26.4 ב־10.00 ב„אלהמברה"

אילנית
ותזמורתה
בועז שרעבי
הנשמות הטהורות

מנחה ומגיש: **יוסי ברק**

כרטיסים: ב„לאן" (אצל יוקי) ככר דיזנגוף 14 וביתר המשרדים בעיר.

בגן־הוואי כל ליל ומוצאי שבת
תזמורת הוואי
ליד המיקרופון הזמר ז'ק בורג
מחירים עממיים

החייט ואשת הסנדלר

הצגה אחרונה
הערב בשעה 10.30
בבית־לסין

כרטיסים לאן (יוקי)
בערב בקופה
טל. 252691

מפיק: א. ברנזון טל. 448345

תל־אביב „בית־דור" הערב יום ו' 26.4
2 הצגות ב־9.45 ובחצות
הזמנת הצגות טלפון 266349

לתושבי עמק הירדן, טבריה והגליל — **להקת „כוורת" בספורי פוגי** — **עין־גב, אולם „כנרת"**
מחר מוצ"ש 27.4 — 2 הצגות ב־7.00—9.30

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV

קולנוע דרייב-אין ת"א טל. 477177 מציג:

הצגה ראשונה בשעה 7.15
בכורה ארצית שבוע 2
„רובינזון קרוזו"
ROBINSON CRUSOE
על פי רב המכר של דניאל דיפו
שהפך לסרט ההרפתקאות הקלאסי
של כל הזמנים וזכה בפרס וולט דיסני
בפסטיבל ג'יפאן.
עם: הוגו סטיגליץ.

בהצגה שניה בשעה 9.30
בכורה ארצית שבוע 3
האיש על הכוונת, עד יחיד לרצח
לכן נחתם נגדו...
„החוזה"
THE CONTRACT
* ברונו פרדאל („למות מאהבה")
* איוה סואן

במוצ"ש בחצות „כנופיית הסיציליאנים"
THE SICILIANS
בהשתתפות: אלן דלון וז'אן גאבן

אורגן „פרפיסה" בבעלות L.S.I. - ארה"ב
מתוחכם הרבה יותר — „זומרפלד" תל־אביב

„מכבי" רמת־גן מארחת:
אשפי הרלם
נגד
כוכבי ניו־יורק
NEW YORK STARS VS
HARLEM WIZARDS

לתושבי תל־אביב
לפי דרישת הקהל
הופעה נוספת ת"א „היכל הספורט"
יום ג' 30.4.74 בשעה 8.00.
משחק מוקדם, נבחרת הנוער של ישראל נגד
נבחרת בתי הספר של ת"א.
התחלת המשחקים בשעה 8.00.
כרטיסים להשיג ב„רוקוקו" וביתר המשרדים.

לתושבי העמקים והצפון	לתושבי חיפה	לתושבי חולון
ביום ד' 1.5.74 ב־8.30 בערב באיצטדיון הכדורסל „צ'ן הרוד" כאחד. כרטיסים: בתנובה אזורית „גלבוע", „מרכז" עפולה והתנובה הבדולים בית־שאן התחנה בובסה	כתר כדורגל 27.4 2 הצגות 6.30—9.30 באולם הספורט „נוער". מכירת כרטיסים בקופה „חיפה" [illegible]	הערב 26.4 ב־8.30 באיצטדיון הכדורסל. כרטיסים: בבתי־קפה [illegible]

לתושבי עמק יזרעאל
יום ב' 29.4 ב־8.30 בערב
באולם הספורט „יזרעאל"
כרטיסים בבנובה אזורית „יזרעאל"

להבדי גבעת חיים והסביבה
במוצ"ש 4.5.74 ב־8.30 בערב במגרש הכדורסל של
גבעת חיים מאוחד.
כרטיסים בבכירה בחיבה אצל איתן השר, גבעת חיים מאוחד, בין 4.00—6.00

הסינמטק הישראלי
בית עובד העיריה רח' פרישמן-בבלי
סרטי ילדים בסינמטק הישראלי
תכנית לחודש מאי 1974
ימי חמישי בשעה 16.00
2.5 אבבמבתי — [illegible]
9.5 אהוה הדוד תום — [illegible]
16.5 [illegible]
23.5 [illegible]
30.5 פרח השלג — והאגדה הרוסית הידועה.
[illegible]
טל. משרד: 284425 - טל. קופה: 235865

בית־רוטשילד — חיפה
הערב ב־11.00
„טוב למות בעד עצמנו"
מחזה עם פזמונים
מאת: אילן רונן ובביצועו

בי"ה
לסטודנטים דתיים
ערב בידור
במוצ"ש 27.4
מהשעה 8.30
שימו לב! הפעם ב אולמי בית ז'בוטינסקי רמת־גן רח' ביאליק 37
בתכנית:
* גבי ברלין
* מאיר רמז (בתכנית חדשה)
* מרגלית צנעני
* הזמורת הויקטורינים
במוצ"ש הבא 4.5 בי"ה אנו חוזרים לבני־ברית

פרמונט מציג
הלילה האמריקאי

זוכה פרס האוסקר לסרט הזר הטוב ביותר 1974
שבוע 2
„אורדן" ת"א
הקולנוע לסרטי איכות
רח' הירקון 61 ת"א

נשים!
נשים!
נשים!
התעמלות אורטופדית
מיוחדת, לפני ואחרי לידה,
בשיטה חדישה ומהנה.
התעמלות מיוחדת להרזיה בחלקי הגוף הרצויים!
פרטים בטלפון
240495 — 222100

מועדון קולנוע
הוד
היום ב־2.30 אחה"צ
„מבצע בורמה"
* ארול פלין
היום ב־10.00 בלילה
„הטוב הרע והמכוער"
* קלינט איסטווד
* אלי ואלך
* לי ואן קליף
דיזנגוף 101 ת"א

תנהלת
קפה — פיאנו
„קרסייה"
סנה להציג את
הזמרת־פסנתרנית
מנידיורק
חואניטה
סמית

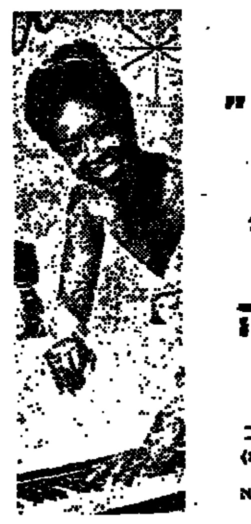

JUANITA SMITH
ההופעות ערב ערב
(הנחה לחיילים במדים)
שד' שאול המלך 2, ת"א
להזמנת מקומות בראש
טלפון: 259843

הסינמטק הישראלי
בית עובד העיריה רח' פרישמן-בבלי 4
שבוע המוקדש
לקלוד שברול
בשיתוף עם המכון הצרפתי תל־אביב
27.4 ב־18.30: הדודנים (עם ז'אן קלוד בריאלי, ז'ארד בליין)*.
ב־21.00: שתחיה המות (עם מישל דישושואה, ז'אן יאן)*
29.4 ב־18.30: סרגי חיפה (ז'אן קלוד בריאלי, פליפ דה ברוקה)*
ב־21.00: הסיבוב הכפול (ז'אן פול בלמונדו, מדלן רובינסון)*
1.5 ב־16.30: ד"ר פופול (ז'אן פול בלמונדו, מיה פארו) — (תרגום לעברית).
ב־18.30: הקרע (ז'אן פייר קאסל, סטפן אודריאן) — (תרגום לעברית).
ב־21.00: הקצב (סטפן אודריאן, ז'אן יאן)*
2.5 ב־18.30: במעגל השקרים (אורסון וולס, מדלן ז'ובר) — (תרגום לעברית).
ב־21.00: האשה הבוגדת (סטפן אודריאן, מוריס רונה)*
3.5 ב־14.30: הנשים הטובות (סטפן אודריאן, ברנדט לאפון) — (תרגום לעברית).
יוקרן במוזיאון ת"א.
* דובר צרפתית, תרגום לאנגלית.

צוותא לתרבות מתקדמת
צוותא מגישה:
סדרה 11:11
שחרית מס. 20, שבת 27 באפריל 1974
בשעה 11.11 בבוקר.
יונה אטלינגר: קלרניט
פנינה זלצמן: פסנתר
עוזי ויזל: צ'לו
1. ו.א. מוצרט — 4 סונטות לקלרנית ופסנתר (סרנסקריפציה מעובד).
2. פ. פולנק — סונטה לקלרנית ופסנתר.
3. מ. דה פלה — סויטה עממית ספרדית לצ'לו ופסנתר.
4. י. ברהמס — שלישיה בלה מינור לקלרנית, צ'לו ופסנתר אופוס 114.

נפתח
ביה"ס למסג'יסטים/יות
ההרשמה החלה
הלמודים נערכים ע"י מורים בוגרי בית־ספר מוכרים בארץ ובשבדיה.
הקורס להשתלמות
במוניפולציה וארטיקולציה
נדחה עד להודעה חדשה.
טלפון: 240495 222100

אמנון בר ביראל
כנסית עמנואל (ת"א)
מוצ"ש, 27.4, ב־8 בערב
ר. אקיליה (סנור).
א. פרהי (אורגן).
הלמר רייטר (כנור)

סינמטק מרתף
בקולנוע „תכלת"
היום ב־2.30 אחה"צ 26.4
„שעת הזאבים"
Hour of the Wolf
בבמוי: אינגמר ברגמן
בשיתוף ארכיון ישראל לסרטים.

השבוע בטכניון
26.4.74 יום שישי
נשף
יום העצמאות
בתכנית:
* סרטים
* סרטונים קומיים האחרים
* ריקודים לצלילי תקליטים
ב־2.2 ומבנות
ב־23.30 מג'ינלי:
* דודו דותן
* דורית פן
* רותי נבון
* ג'ו פלוס
* שלמה ארצי
מנחה: שי לביא
בימי שלישי ושבת הפעילות כרגיל
הכניסה לסטודנטים ולבנות בלבד

בשבר חודשי
4—5 חדרים
ברח' דיזנגוף
ע"י פרישמן
מתאים
למשרד או מסחר
טלפון: 286319

הנהג
[illegible] לחיל
[illegible]

הסרט הישראלי
שזכה
בפרס האיכות 1973
לאן נעלם דניאל וקס
שבוע 3
„גורדון" ת"א
דעת העתונות:
„מסע — בעקבות הזמן שחלף — אל הנעורים האבודים".
„מעריב"
„סרט צבעוני, יפה, חכם ורגיש".
„דבר"

לואי דה פינס
בסרטו של
ג'רר אורי
רבי יעקב
[illegible]
שבוע 7
תל־אביב
תל־אביב
עצמון
חיפה
רמת־גן
רמת־גן
שבוע 6
אוריון
ירושלים

התאטרון הקאמרי מציג
זאב רוזן

בתפקיד
באבא ליאון
בבתי־קפה „שבטים"
הערב יום ו' 26.4 ב־9.00
תל־אביב „בית החייל"
מוצ"ש 27.4 ב־8.30
בית־יהושע [illegible]
יום ב' 30.4 ב־8.30
אשדוד [illegible]
יום ד' 1.5 ב־9.00

מועדון הצפון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 27.4.74
באולמי רות
ברח' בן־יהודה 84 ת"א
(מול קולנוע „בן־יהודה")
עם להקת
„המשכנעים"
ליד המיקרופון
רוני מנדס
תזמורת חשמלית ושירים יוונים
בני

השבוע בבתי הקולנוע

ירושלים

בהצגות שבת: 7.00—9.00
ביום חול: 3.45—7.00—9.00
אדיסון: הסרט התורכי יוסף זאק החד הצעיר
אוריין: שבוע 6, אני ג'ירדנו אין עשן ללא אש
אורגון: שבוע 6 לואי דה פינס רבי יעקב
ארמון: ג'ורג' בנל אני אהבתי את גדעוני
אלנבי: שבוע 8, אלן וד לואיס לאמר ארבדן
הבירה: גרטה בעלה 4 המפסידים
חן: שבוע 4, יוסי בנאי חכם גמליאל
ירושלים: סנדרה די [illegible]
סמדר: 6.45—9, רומן פולנסקי שרון מיים הקרבנים
עדן: שבוע 5, רוג'ר מור ותן ותן לפנות
רון: היים ויבר דזאל

רמלה

המגדל: 7.15, 9.30 הרוכבים הנוקמים

לוד

בשעות: 7, 9.15
אורלי: דקאמרון האסור
מהודית: יהורם גאון קזבלן

ראשון־לציון

בשעות: 6.45, 9.00
מגדל: הרוכבים הנוקמים
ראשון: סרט יווני כלה השוקה
תפארה: 7.00, 9.15 רומי שניידר איב מונטן סיזאר ורוזאלי

נס־ציונה

נחה: 6.30, 8.30 בדרוקה ממורה הרחק

רחובות

בשעות: 7.00, 9.15
הדר: לנדו בוונטה המינגסום
חן: האנרגוזן השראי

אשדוד

בשעות: 7.15, 9.30
אלימפיה: אבודים העגורים
אסתר: 7.15 הופעה
אשדוד: ג'ין סיברג נשיקת המוות
לובן: הלמוט ברגר השרפה הסגנית

אופקים

בית־העם מרחבים: 7.15, 9.30 דקאמרון 69

אשקלון

רחל: 7.15, 9.30 איזה מין שורות

קרית מלאכי

גרוד: 7.00, 9.00 יהורם גאון קזבלן

רמת־גן גבעתיים

בשעות: 7.15, 9.30
אלהמים: דנים הסוכנים, שמה מים ליל הכלולות
אורדיס: איירין פאפאס נעה הסוער
אורלי: ליזה מינלי קברט
ארמון: ולטר מתאו פים ושלי
גד־אור: ברוס לי הדרקון
הדר: שבוע 4 בכורה ארצית יוסי בנאי חכם גמליאל
ליטל: שבוע 4 וסטיב מקווין דסטין הופמן פפיון
רמה: קלינט איסטווד הארי המזוהם הדור
רמת־גן: שבוע 7 בכורה ארצית לואי דה פינס רבי יעקב
שבטים: 7.00, 9.30 אדוארד פוקס כשיא על הכונת

בני־ברק

שמות: 7.30, עיני קפה גדרית

חיפה

בהצגות שבת: 6.45, 9.00
ביום חול: 4.00, 6.45, 9.00
אורדן: קח את הכסף וברח
אורה: בכורה מטרוימנר בר הויב
אורלי: נשיא על הכוונת
אמפי: ברנט נבו הם אבודים
ארמון: בהורה לבמרב
בית־רוטשילד: ז'אק סאמי המכונית שלי
בניאור: הסקרד
ברמן־בהים: ההלום המעש
גלריה: סימון בנורה ספינת האשליות
מירה: אהבה היא קריעה ואכזרית
נוף: 6.45 אגרוף הברזל 9.00 המוזיקה
קאמרן: לואי דה פינס רבי יעקב
פאר: יצחק אותנה פה
רון: גלנדה ג'קסון אהבה הזיוף
שביט: איזה מין שורות
עממי (נוה שאנן): בתו של ריאן
בית־העם (ק. חיים): מירי דרק הבולדרינה עם הנעל השחורה
היכל (ק. חיים): אנתוני קווין השעה ה־25
אורות (ק. מוצקין): ראובן בריוזהם המשכנע
מכבי (ק. ביאליק): מירי דארק הבולדרינה עם הנעל השחורה
סביר (ק. ביאליק): ראובן בריוזהם המשכנע
ניצן (קרית ים): ג'וליאנו ג'מה גם מלאכים אוכלים שעועית
זהר (ק. מבגע): 6.30, 9.00 קברים ברגן השיר מבהל
יזבל־אור (ה. מבגע): 6.30, 9 ז' ובבים על קטיפה אפורה

עכו

גלרון: 6.45, 8.45 מה האבר לגברת שיושה

עפולה

חן: 6, 8.30 תאוה ונקמה
כלרמון: 6.15, 8.45 האחים כאנטוניני

קרית־שמונה

תרמון: 6.15 8.30 ברוס לנקסטר פורטר־בעיבה
שגיר: 6.45 9.00 קירק דוגלס גבר עם כבוד

נתניה

שרון: יוסי בנאי חכם גמליאל

הרצליה

בשעות: 7.00, 9.00
רונית: בנדקיה האמה קופי
מסעות עם דודתי
תיכל: ריאן אוניל הנבל שבא לסעוד
תפארת: צ'רלי צ'פלין הכוכב בדרכים

פרדס־חנה

רמת: 7.00, 9.00 שלוות של אהבה

חדרה

הדרה: 7.00, 9.15 המגית האדום
תמר: 7.00, 9.15 קברים ברגן מדרה בכורך

כפר־סבא

הדר: 7.15, 9.30 רוד שטייגר תמק ריבבים
חן: 7.00, 9.15 הפתיון
סבה: 7.00, 9.15 ליזה מינלי קברט

פתח־תקוה

בשעות: 7.00, 9.15
הדר: סני הבמסקוביץ
היכל: פול ניומן הגוסם הדיבין
שלום: שבוע 2 יוסי בנאי חכם גמליאל

תל־אביב

[illegible]: 7.15, 9.30
[illegible]: 4.30, 7.15, 9.30
[illegible]: 7, 9.30 שבוע 5 [illegible]
[illegible]: שבוע 2 אוסקר 1974 הלילה האמריקאי
[illegible]: שבוע 4 הצגת בכורה [illegible]
[illegible]: מר היליארבסון [illegible]
[illegible]: שבוע 8 [illegible]
[illegible]: שבוע 3 הצגת בכורה [illegible] נעלם דניאל וקס
[illegible]: 6.45 9.00 ג'ק למון, [illegible]
[illegible]: שבוע 5 ליב אולמן [illegible]
[illegible]: שבוע 2 7.15 9.30 [illegible]
[illegible]
[illegible]: שבוע 2 בכורה [illegible]
[illegible]: שבוע 3 [illegible]
[illegible]: שבוע 6 בכורה [illegible]
[illegible]: הצגת בכורה ארצית [illegible] התאומות
[illegible]: שבוע 3 גורדון [illegible]
[illegible]: שבוע 4 בכורה ארצית [illegible] חכם גמליאל
[illegible]: 1 הצגת בכורה [illegible]
[illegible]: הצגת בכורה ארצית [illegible]
[illegible]: 9.00 [illegible] קומארי [illegible]
[illegible]: שבוע 8 גלנדה ג'קסון [illegible]
[illegible]: שבוע 5 פייר ריצ'רד [illegible]
[illegible]: שבוע 5 אני ג'ירדנו [illegible]
[illegible]: שבוע 2 ריאן [illegible] הנבל שבא לסעוד
[illegible]: שבוע 7 דוח גורדון [illegible]
[illegible]: שבוע 7 לואי דה פינס רבי יעקב
[illegible]: 2 סרט [illegible]

יפו

[illegible]: 7.15, 9.15 ברט לנקסטר [illegible]
[illegible]: 7.00, 9.15 איזה מין שורות

בת־ים

[illegible]: 7.15, 9.30
[illegible]: ברוס לי הדרקון
[illegible]: צ'רלס ברונסון המכצק
[illegible]: פול ניומן [illegible]
[illegible]: הלמר מתאו [illegible]
[illegible]: [illegible]

חולון

[illegible]: 7.15, 9.30
[illegible]: [illegible]
[illegible]: [illegible]
[illegible]: 7.15, 9.15 [illegible]
[illegible]: שבוע 3 מירי דארק [illegible] עם הנעל השחורה

קרית־אונו

[illegible]: 7.00, 9.15 [illegible] 9 הזהבות

קולנוע לימור
ת"א, רח' אבן גבירול 30
הערב בשעות
9.00 ו־10.45
הסרט
„הרצח בקומה השלישית"
* סימון סיניורה
* ג'יימס קאן

מועדון קולנוע
„בן־יהודה" ת"א
הערב יום ו' 26.4
ב־10.00 ו־12.00 (חצות)
סרטו של לן דייטון
[illegible]
[illegible]
[illegible]

קולנוע שרון נתניה
טל 22909
7 — 9.15
הקומדיה הישראלית
בצבעים
לכל המשפחה
חכם גמליאל

הצגות חצות
קולנוע פריז
הערב ב־10.00 ו־12.00
רוברט רדפורד, ג'ורג' סגל
היהלום הלוהט
מוצ"ש בחצות
התפוז המכני

מועדון האקספרס
במוצ"ש
27.4.74
לגילאי 25 +
תזמורת המצויינת
קונסולים
עם הזמר
דוד רפאל
[illegible] ג'ורג' 48 ת"א
[illegible] קולנוע בקסיס (בכרמל)

[illegible] ג'קסון ג'ורג' סגל

[illegible] החיים
„אוסקר" 1973
שבוע 8
פאר תל־אביב
דון הזמה
שבוע 5

הכזא من الأصل

هكذا من الأصل

בידור

סינרמה

שימו לב!
החל מסרט זה תתקיימנה באופן קבוע ב„סינרמה" 3 הצגות ביום בשעות: 4.30 — 7.15 — 9.30.

הצגת בכורה ארצית
ממוצאי שבת 27.4.74

שיא השיאים של מתח וסקס

סטודנטיות באלכודת

CARNAL VIOLENCE

סרטו של קרלו פונטי
*סוזי קנדל
*טינה אומון

בצבעים
ומסך רחב
בקרוב:
חיפה „אמפי"
ירושלים „הבירה"

מסרטי ראלף צוקר הפצה קוניו פילם
רע

ג'ון וויין

בתפקיד חדש

בלש ושמו מקיו

*אדי אלברט *דיאנה מולדאור *אל לטיירי (הבריחה)
מוסיקה: אלמר ברנשטיין (באה: גון סטרגס (הבריחה הגדולה))

הצגת בכורה ארצית
ממוצ"ש 27.4.74
בקולנוע
„סינמה ו'"
(לשעבר ירון) תל־אביב
4.30 — 7.15 — 9.30

מסרטי וורנר ברוס בצבעים

ג'ק למון · ג'ולייט מילס

בסרטו המבדר של בילי ווילדר
(„חמים וטעים" „אירמה לה דוס")

אוונטי!

הקומדיה הכובשת את העולם בסערה

Avanti!

החל ממוצ"ש 27.4
הצגת בכורה ארצית
„גת"
תל־אביב
מפאת אורך הסרט שתי הצגות בלבד
9.00, 6.30
נא לדייק

United Artists

צוותא לתרבות מתקדמת

הערב 26.4	ב־9.00 — אבנר חזקיהו, עודד תאומי ב„ליצן המלך". ב־11.30 — עופר (?) בתכניתו „פרצוף של צרעני".
שבת 27.4	ב־11.11 בבוקר — סדרה 11:11 שחרית מס. 20 עונה שלישית. עם: יונה אטלינגר — קלרנית, פנינה זלצמן — פסנתר, עוזי ויזל — צ'לו. בתכנית: ו.א. מוצרט, פ. פולנק, י. ברהמס.
מוצ"ש	ב־8.00 — יוסי בנאי בתכניתו „פרצוף של צרעני". ב־10.30 — זה הכל בינתיים (בינתיים זה הכל) — יהונתן גפן ודני ליטני מגישים ערב שירים וחברים.
יום ב' 29.4	ב־8.30 — גיורא פיידמן ב„מוסיקה נשמה יהודית".
יום ג' 30.4	ב־8.30 — צוותא והתיאטרון הקאמרי מציגים: יעקובי ולידנטל (שם זמני).

צוותא — אבן גבירול 30 ת"א
טל. 7—250156

בית ציוני אמריקה

בית פולסין

תכנית השבוע

יום ו' 26.4.74 בשעה 10.30 בערב — „החייט ואשת הסנדלר" — שירי עם ובלדות בהשתתפות אמנון ברנזון, רפי גרנות, שלומית אהרון וקרול מריק.

שבת 27.4.74 בשעה 7.00 בערב — מועדון הסרט הטוב — „האידיוטיות המקסימה" עם בריז'יט בארדו.

יום א' 28.4.74 בשעה 8.30 בערב — מכון אדלר — מרכז יעוץ להורים.

יום ב' 29.4.74 בשעה 11.00 בבקר — הקרנת סרטי תעודה חדשים — בהפקת המרכז לתרבות לחינוך (הכניסה לפי הזמנות).
בשעה 2 אחה"צ — בי"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי גמך.
בשעה 4 אחה"צ — סרט לילדים „סערה בגבולות" + פופיי.
בשעה 9 בערב — חוג ריקודי עם לבוגרים (לחברים בלבד).

יום ד' 1.5.74 בשעה 4 אחה"צ — סרט לילדים — „אבוד במדבר".
בשעה 4 אחה"צ — אולפן לריקודי עם.

יום ה' 2.5.74 בשעה 2 אחה"צ — בי"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכת לילי גמך.
בשעה 5 אחה"צ — קורס לבריאות, תרבות הגוף וההעמלה בהדרכת מ. בניהו, י. לוף וד. רימון.
בשעה 7 בערב — חוג ללימוד אספרנטו.
מועדון הסרט הטוב — בשעה 7 בערב — „400 המלקות" — ביבוי סרימו. בשעה 9 בערב — „יוליסבר".

פרטי לתרבות ולחינוך של ההסתדרות / המחלקה לתרבות ולנוער במועצת פועלי ת"א—יפו

א. ברמן — טוני בולטיני

נאים להציג מהולנד בידידות

הקרקס הלאומי ההולנדי הנפלא

HOLLAND NATIONAL CIRCUS
TONI BOLTINI

100 משתתפים

מחר מוצ"ש 27.4 עד יום ה' 2.5 כולל
לשבוע ימים בלבד

באשדוד

במגרש רח' ההסתדרות דרך רח' ז'בוטינסקי
מחר מוצ"ש, 2 הצגות, ב־6.45—9.15
יום יום ב־4.15—8.15
כרטיסים: במשרד „יונה" טל. 22?9?.
למוסדות ולקבוצות מאורגנות כרטיסי הנחה במשרד „יונה".

במוצ"ש 4.5 לשבוע ימים בלבד

הקרקס בבאר־שבע

מגרש רסקו
כרטיסים: משרד „הנאוה" טל. [illegible]

בואו בואו אין כמוהו!

בימת באר־שבע

מילקווד
מוצ"ש 27.4 (סידרה 6) בשעה 20.30

הרופא בעל כורחו
יום א' 28.4 בשעה 19.00
יום ב' 29.4 בשעה 20.00

מלקולם הקטן
יום ד' 1.5 (סידרה 4) בשעה 20.30
יום ה' 2.5 (סידרה 5) בשעה 20.30
יום ב' 7.5 (כל הכרטיסים נמכרו) בשעה 20.30

מערכוני צ'בוב
יום א' 12.5 (כל הכרטיסים נמכרו) בשעה 18.00
יום ב' 13.5 (כל הכרטיסים נמכרו) בשעה 18.00
יום ב' 13.5 (סדרה 2) בשעה 20.30

כל ההצגות מתקיימות בבית העם

אגודת הסטודנטים

אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן

במוצ"ש, ה' אייר תשל"ד (27.4.74), בשעה 21.15
תעלה אי"ה באודיטוריום הגדול

„מחכים לגודו"

מאת סמואל בקט

בהשתתפות: שמעון לב ארי, אלי כהן, שי דנון, גד קינן, ואיציק וייס.
לאחר ההצגה יתקיים דיון פתוח, בהשתתפות צוות השחקנים ומרצים מהאוניברסיטה במועדון האגודה. (משקה ראשון חינם)
הכניסה לסטודנטים בלבד. תחבורה חזרה מובטחת.

תיאטרון יגאל ערב מציג

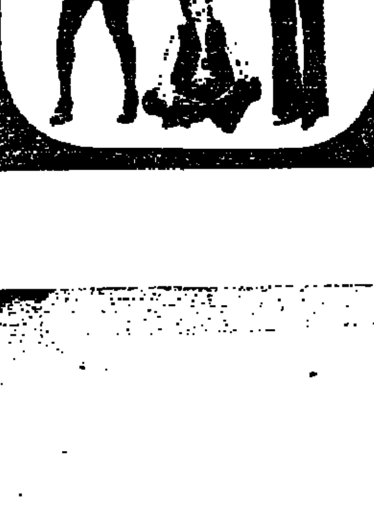

אילי גורליצקי
תמי סביבק
דידי לוקוב

קומדיה

תשאלי לאלוהות בקר?

קרית ביאליק „הבימה" הערב 26.4 ב־9
בת־ים „סביון" יום ב' 29.4 ב־9.00
ת"א „בת דור" יום ב' 30.4 ב־9.00
נצרת „נוריה" יום ד' 1.5 ב־9.00
כרטיסים: יוקי (לאן) טל. 222445
קסטל, הדרן וסיתר המשרדים
בת דור טל. 263178

תיאטרון יגאל בנים מציג

חוה אלברשטיין

והפלטינה

חיפה „שביט"
הערב 26.4 ב־9.00
ת"א „בית ארלוזורוב" (אהל) מוצ"ש 27.4 ב־9.00
שתולה „אמנות לעם"
יום א' 28.4 ב־8.30
כרטיסים: יוקי (לאן) כלי 222445, קסטל, הדרן וסיתר המשרדים.
בערב ההצגה בת"א כרטיסים בקופה מלפנן 283894

בימת צוותא מציגה

הערב ב־9.00
אבנר חזקיהו, עודד תאומי
„ליצן המלך"
הפקת הצגה: אורה יריב טל. 755818

מועדון התיאטרון

בימת הבידור הקבוע

בהנהלת אלי גבאי
642542, 600900
תכנית חודש אפריל, ערב ערב
★ סילבן ויאיר
★ VENDKYES & PARTNER
★ VIRGINIA ELYSEES
★ פרנקי פרד
★ SUPER SINNER'S
★ עמי שביט

לוח מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. כ"א בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.90 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 2.50 ל"י

25 שנה לוח מעריב פרסים בכ־55 אלף ל"י

אתמול זכתה ב־100.— ל"י המודעה:

למכירת פולקסוואגן 1300 ... — טלפון 747523.

המודעה נמסרה ע"י
רפאל טל
רחוב מנחם 15, רמת־גן

בכל יום זוכה מוסר מודעה אחד ל"לוח מעריב" ב־100 ל"י במזומנים ובכל יום ששי זוכים חמישה מוסרי מודעות ב־100 ל"י כל אחד.

כל מוסרי המודעות ל"לוח מעריב" — כולל אלה שזכו בהגרלה היומית — משתתפים בהגרלת הפרס החודשי הגדול: פיאט 126.

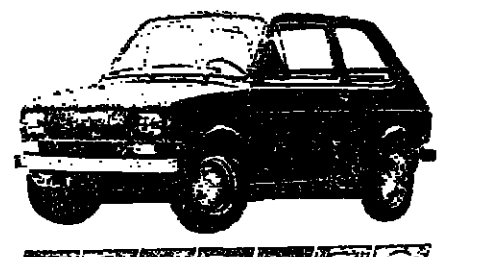

ראה עמוד 30

משרדים

הלוואות

עסקים

יהלומים

שליחים

עבודה

הצעות עבודה

עוזרות ומטפלות

פקידים

כולם מביטים בי בזמן האחרון!...

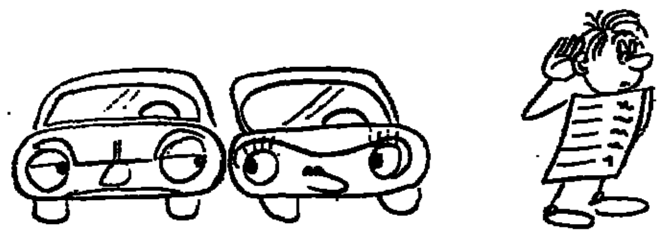

...כולם רוצים לזכות בי
במבצע הפרסים של הלוח מס' 1
לוח מעריב
הלוח הגדול ביותר — בעתון הנפוץ ביותר במדינה
ראה עמוד 30

נרשמו לנישואין

אולמות

שרותים

תעודות מלווה

השקעות

שעורים

ציוד

אבידות

חנויות

מחסנים

זבנים

גזירה ותפירה

מספרות

חרטים ומסגרים

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

מודעות ל־לוח מעריב מתקבלות: לוח מס' 1

בתל־אביב: בית "מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2. סניף "מעריב", תל־אביב, שדרות רוטשילד 33. בסניפי "דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7

בירושלים: סניף "מעריב" רח' הלל 14/16. סניף "דחף": רח' יפו 43 ובכל משרדי הפרסום

בחיפה: סניף "מעריב" רח' הנביאים 32. סניף "דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר־שבע: סניף "מעריב" רח' הפלמ"ח 81. סניף "דחף" רח' התהסתדרות 78

בכל סוכנויות "מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

هكذا من الأصل

צורח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.90 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 2.50 ל"י

דירות

2 חדרים

3 חדרים ויותר

קבלני בנין

דירות למכירה

2½ חדרים

1-1½ חדרים

וילות ובתים

בדמי מפתח

בשכר חדשי

25 שנה
צורח מעריב
פרסים ב־
55 אלף ל"י

ראה עמוד 30

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

חקלאות

מגרשים

אולמות למסיבות

טקסים

שטיחים

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 1.90 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 2.50 ל"י

כלי רכב

מכוניות למכירה

1964—1965

1968—1969

1970—1971

1972—1973

1966—1967

עד 1963

25 שנה
לוח מעריב
פרסים ב־
55 אלף ל"י
ראה עמוד 30

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

טרקטורים

ריקודים

שידוכים

בת זוג

בן זוג

התעמלות ומסז'ים

חוגים

טיולים

ביטוח

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ-8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1,90 ל"י   בערבי־שבתות וחגים — 2,50 ל"י

מכירות

מקררים

כלי נגינה

רהיטים

טלוויזיות

מכונות כביסה

קניות

דודי שמש וחשמל

מטבעות ומדליות

חיות בית

בולים

תנורי בישול ואפיה

ספרים

סירות

הלבשה

שונות

לוח רחובות

דירות למכירה

3½ חדר חדש, כניסה מיידית, קומה רביעית, מעלית. תמר דפנה. 951302

דירות להשכרה

לוח מעריב — 25 שנה — פרסים ב־55 אלף ל"י

ראה עמוד 30

לוח ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים: רחוב הלל 14/16, פתוח מ־8 בבוקר עד 6.30 בערב

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

ביקוש דירות

דירות להחלפה

משרדים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

הצעות עבודה

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

מכירות

טלוויזיות

מקררים

רהיטים

חיות בית

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

עסקים

חנויות

הלוואות

השקעות

כלי נגינה

המשך

מעריב ירושלים

(המשך מן העמוד הקודם)

שרותים

שעורים

מכונות כביסה

חוגים

מגרשים

תריסים

טפטים

צילום

פרסומים

2 שנה
מעריב
פרסום ב-
אלף ל"י
ראה עמוד 30

בקרית אונו
דרוש
שומר לבנין
עם לינה
+ שבתות
+
לפנות טלפון
04—524161
04—535390

ת הורים
קה לחולים כרוניים
רמת טבעון
ברה ישראלית —
קנדית בע"מ
קרית־טבעון
ז' החורש 25—23
טלפון 931229
1026 . קרית־טבעון
מזמין הורים
ליהנות מ־:
ן מרווח
בנין חדיש
עם כל השכלולים
השקה מרכזית
פעמון ליד כל מיטה
השגחה רפואית
24 שעות ביממה
פעולות חברתיות
ותרבותיות
מכון לפיזיותרפיה
ריפוי בעיסוק
מטבח כשר ודיאטטי
שולחים פרוספקט
לפי הזמנה.

זה לבנות בנוה בטבון
דה לנשות וכחו במב
ירות בתים משותפים
הי דיזנגוף 89 ת"א
226764, 249121־3 .
ת.ד. 11238

להשכרה
מסעדה
על כביש החוף
זנת פ "תאומי אשל"
נא לפנות לרונן
טלפון 937210

מעריב חיפה

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ־8 בבקר עד 7 בערב

תערוכות

הודעות

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות בהוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

מגרשים

וילות ובתים

דירות להשכרה

טרקטורים

מזגני אויר

מכוניות למכירה

קטנועים

עסקים

ביקוש עבודה

כלי נגינה

חנויות

משרדים

טלוויזיות

שעורים

מקררים

הצעות עבודה

מכירות

חיות בית

מכונות תפירה

צילום

רהיטים

מכונות כביסה

תנורי המום

נופש

פרסומים

מעריב נתניה

דירות

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

עסקים

קבלני בנין

שרותים

וילונות סככות

דירות למכירה

דודי שמש וחשמל

פרסומים

ביקוש דירות

מעריב הנגב

דירות למכירה

הצעות עבודה

מכוניות למכירה

מקררים

פרסומים

וילות ובתים

ביקוש דירות

מעריב אשדוד

דירות

דירות למכירה

ביקוש עבודה

וילות ובתים

פרסומים

הצעות עבודה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • •

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אלתא — התעשיות אלקטרוניות בע"מ — חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

אשדוד

אם הינך מעונין להצטרף לצוות העוסק בפתוח וייצור רכיבי אנטנות ומיקרוגלים למערכות מב"ם מתוחכמות ולך הכישורים הבאים:

★ מהנדס מיקרוגלים ו/או אנטנות

עם נסיון של לפחות 3 שנים

★ טכנאי/הנדסאי אנטנות ו/או מיקרוגלים

עם נסיון בפיתוח

★ טכנאי אלקטרוניקה צעיר

המעונין לעבוד בפיתוח אנטנות

נא פנה אל:
מחלקת התעסוקה — אלתא, ת.ד. 330 אשדוד, טלפון 31155 — קו פנימי 416.

כור־תל בע"מ — מוצרי פלסטיק לבנייה

למפעלנו בירושלים

דרוש

הנדסאי או טכנאי כימיה

למחלקת קומפאונדינג של P.V.C.

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 10377 ירושלים או טלפונית 02-263128.

סודיות מובטחת!

תנאים טובים למועמדים המתאימים

למוסד מדעי באזור תל־אביב

דרוש/ה אחראי/ת להזמנות חו"ל ומכרזים

● **הכשורים:**
1. ידיעת השפה האנגלית ורצוי גם [illegible]
2. ידיעה בשיטת ציוד [illegible]

● **הדרגה המוצעת:**
[illegible]

● **המעונינים** יפנו בכתב [illegible] קורות חיים, השכבה לת.ד. 8034 [illegible]

למוסד ציבורי

דרושה פקידה

הכישורים הדרושים:
— בוגרת תיכון
— נסיון של שלוש שנים בחשבונאות
— תתכן סטודנטית לכלכלה, ראיית חשבון או ניהול עסקים.

★

לפנות בכתב יד לת.ד. 4265 תל־אביב, עבור מס. 106.

דרושה תופרת
למפעל תעשייתי

★

לפנות: פרומינג, רח' הפלדה 2, אזור התעשיה בת־ים.

בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות באר־שבע

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
לבית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות בארשבע

דרושים מורים

א. **מדריכים פדגוגיים** — בעלי תואר ראשון לפחות.
ב. **מורים** בעלי תואר שני לפחות שילמדו את המקצועות: לשון עב"ת, ידיעת הארץ, ספרות ילדים, במתמטיקה, פסיכולוגיה, טבע, חינוך מיוחד.
ג. **מורים למקצועות:** ציור, מלאכה וריתמיקה — בילי הסמכה להוראה.
ד. **מהנדס טקסטיל** (להוראה במגמה למלאכה).

הצעות בכתב בצירוף מיסמכים נא להפנות לת"ד 65, בארשבע.

למפעלי בלו בנד תלמה במפרץ חיפה

דרושה פקידה
למחלקת הנדסת ייצור

הכישורים: ידיעה טובה בחשבון, רצוי נסיון בעבודה דומה. ידיעת השפה העברית — הכרחית.

(הגיל לגבי פקידה — 30—45)

בהצעות נא לפנות למחלקת המנגנון ת.ד. 707 חיפה, בכתב יד למס' 24474.

בלו־בנד תלמה

לאולמי שמחות ברמה גבוהה

דרושים

★ טבח/ים
★ מלצרים/ות

תנאים טובים למתאימים

לפנות: טלפונים 855031, 878256 או ת.ד. 1218 חולון.

כור מתכת בע"מ

דרוש

פקיד למדור "יבוא

עם נסיון בנושאי ייבוא.
ידיעת השפות עברית ואנגלית — על בורין.

המעוניינים יפנו לטלפון 855115.

תדיראן

למפעלנו יזרום בירושלים

דרושים:

1. **מבקר איכות** — רצוי בוגר בית ספר מקצועי אחרי שרות צבאי.
2. **מנהלי עבודה** — לקווי ייצור אוטומטיים.
3. **אנשי אחזקה** — בעלי נסיון במסגרות מכנית.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לקביעת ראיון נא לפנות בכתב לת.ד. 1414 ירושלים או טלפונית 02-526131.

מלון רם ירושלים בע"מ

רחוב יפו 234 ירושלים
טל. 02-531429

דרוש

מנהל אחזקה

בעל תעודה
למלון חדש ומודרני

תנאים טובים — סודיות מובטחת

✱

בדבר פרטים נא לפנות אל מנהל המלון מר דה חודה במשך שעות היום.

למפעל תעשייתי מתפתח בחיפה

דרוש הנדסאי או מהנדס "יצור מתחיל

לתפקיד: סגן מנהל יחידה עצמאית לייצור קומפוננטות מכונות עדינות ביותר.

הכישורים הדרושים:
1. בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונות כלים.
2. כושר מנהיגות.
3. יכולת עבודה והפעלה של צוות אנשים.
4. יוזמה.
5. נכונות לעבודה עצמאית.
6. אנגלית רצויה.

קיימת אפשרות להשתלמות בחו"ל

נא לפנות בכתב יד בלבד לת.ד. 4568 חיפה עבור מספר 114 (מיקוד 31040).

להברה מסחרית גדולה

דרושה

מזכירת הנהלה

כשורים:
✱ נסיון של 5 שנים לפחות.
✱ שליטה בעברית ואנגלית.
✱ הדפסה בשתי השפות.
✱ רצויה ידיעה בהנהלת חשבונות.

לפנות בכתב־יד ת.ד. 40020 בציון פרטים אישיים, נסיון קודם בעבודה, ומס' טלפון.

לקיבוץ בית קשת

דרושים

מורים/ות
לכתות א', ג', ו'

לשנת הלימודים תשל"ה

להתקשר להנהלת ביה"ס קיבוץ בית קשת ד.נ. גליל תחתון, טל. 065-37607

דרוש בירושלים

מנהל חשבונות

לנהול מחלקת חשבונות של מפעל בגודל בינוני.

— סודיות מובטחת —

לפנות לת.ד. 2045 ירושלים למס' 335

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
מכרז קיבוצי מק/6/74

למרכזי פעולה ועוזרים מקצועיים

בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בירושלים

המכרז הוא עתודה על משרות בלתי צמיתות הפנויות עתה או עומדות להתפנות במשך השנה והעובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד.

א. מרכזי פעולה

בדרגה 1—2 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.

הדרישות: השכלה אקדמית בכלכלה או סטטיסטיקה או סוציולוגיה או חינוך או מתמטיקה (תואר ראשון).

רשאי להגיש מועמדותו גם מי שאין לו השכלה כנ"ל אך הוא לומד באוניברסיטה שנה שלישית במקצועות הנ"ל ובעל נסיון מקצועי של חצי שנה לפחות. אם יבחר מועמד כזה, תוענק לו דרגה י"ג של הדירוג האחיד. בתום שנתיים יוכל להתקדם ל־דרגה י"ד של הדירוג האחיד (תוך מעבר בחינה פנימית).

ב. עוזרים מקצועיים

בדרגה 1 של דירוג האקדמאים במדעי ה־חברה והרוח, המשרות הן בתחום הכנת סקרים ומחקרים סטטיסטיים.

הדרישות: השכלה אקדמית בכלכלה או סטטיסטיקה או סוציולוגיה או חינוך או מתמטיקה (תואר ראשון).

רשאי להגיש מועמדותו גם מי שאין לו השכלה כנ"ל אך הוא לומד באוניברסיטה במקצועות הנ"ל שנה ב' או ג', אם יבחר מועמד כזה, יוזרג בדרגה י"ב של הדירוג האחיד.

הערות:
1. מועמד המעונין בכמה תחומים, ימלא טופס בקשה למשרה פנויה לכל תחום בנפרד.
2. המועמדים שיבחרו במכרז זה, יוזמנו לעבו־דה למילוי משרות פנויות אם תתפנינה.
3. לחייל מילואים, אחרי 75 ימי שירות וכן לחייל ששוחרר בנסיבות האחרונות האמו־רות בחוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה) תשל"ד — 1973, תינתן זכות קדימה בוועדת הבחינה, בהתאם לתקנות השירות, אם הוא עונה לכל דרישות המכרז ויצרף תעודה על זכאותו (מהשלישות הראשית) בהתאם לחוק הנ"ל.

מסמכים שיש לצרף לבקשה: העתק דיפלומה על תואר ראשון באחד המקצועות הנ"ל או אישור לימודים באוניברסיטה כנ"ל ופירוט הנסיון.

בקשות יש להפנות בטופס מס' 2115 בצרוף תעודות על השכלה ונסיון, לנציבות שירות המ־דינה, לאחת מלשכותיה המחוזיות, כדלקמן:
ירושלים, רח' קפלן 3
תל־אביב, הקריה רח' ה' מס' 5
חיפה, רח' חסן שוקרי 11, בית הממשלה
באר־שבע, בנין משרד הפנים, דרך הנשיאים.

טפסי בקשות (2115) אפשר לקבל בלשכות הנ"ל ובכל סניפי הדואר.

חייל רשאי להגיש מועמדות גם בסכתב רגיל ולאו דווקא בטופס הנ"ל, ואז יציין בקצרה פרטים אישיים, השכלה ונסיון.

היום האחרון להגשת הבקשות: כ"ד באייר תשל"ד (16.5.1974)

מכרז על משרה פנויה מס' 7/74
לבנק ישראל בתל־אביב

דרוש

עוזר למנהל יחידת הנהלת חשבונות

הכשירויות הדרושות:
1. השכלה תיכונית כושלמה (רצויה השכלה אקדמאית).
2. ידיעה בהנהלת חשבונות ברמה של סוג 3.
3. נסיון רב בהנהלת חשבונות.
4. נסיון בניהול צוות עובדים.
5. שליטה מלאה בלשון העברית.
6. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
7. כושר ניסוח בכתב ובע"פ.
8. רצויה ידיעה ונסיון בעיבוד נתונים אוטומטי.

המעונינים בקבלת פרטים נוספים ושאלון אישי יפנו ליחידה כח אדם, בנק ישראל ת.ד. 780 ירושלים, מיקוד 91000. את השאלון האישי יש להחזיר עד יום 12.5.74.

נא לציין את מספר המכרז בגוף השאלון ובכל פניה הנוגעת במכרז זה.

מפעל תעשייתי במפרץ חיפה

מחפש

חשמלאי תעשייתי מוסמך

נא לפנות טלפונית 04—725555, או בכתב לת.ד. 10035, מפרץ חיפה.

למשרד הנדסי בת"א

דרוש

מהנדס אזרחי מתחיל

לעבודה בנושאי עפר, כבישים ומסלולים

העבודה באזור תל־אביב

מעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 21095 ת"א עבור מס' 100

עיסוק

חברה לקדום הכוונה ותעסוקה בע"מ
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, 232661

דרושים

מהנדס — נסיון רב בתעשיה בארץ — לניהול טכני וכללי — כושר טכני ומסחרי (116)
רואה חשבון — לניהול פיננסי, תקציבים, מיכון, ארגון כח אדם, ביקורת (117)
מנהל/ת חשבונות — ראשי (118) עוזר/ה (119) ספר עובדים (120) תמחיר (121)
מזכירה — להנהלה (122), לניהול (123)
פקידה — בכירה (124), ראשית (125)
מנהל אגף מינהל וכח אדם — השכלה אקדמאית מתאימה, נסיון בארץ בתעשיה ובמסחר, אישיות דינמית — חבר הנהלה (127)
מחסנאי — ניהול מחסנים (128), עוזר (129)
מהנדס בנין — ביצוע (130), תאום (132)
הנדסאי/טכנאי — מכונות (133) חשמל (134), אלקטרוניקה (135), כימיה (137), אלקטרוניקה (9, 138) מיזוג אויר (140)

אלביט — מחשבים בע"מ — A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושות

מרכיבות אלקטרוניקה

נסיון קודם אינו הכרחי!

ההכשרה תינתן במקום
שכר מלא
גם בתקופת ההכשרה

אפשר לפנות אישית למח' כח אדם ל"אלביט" באזור התעשיות עתירות מדע בדרום חיפה (הכניסה לחיפה מכיוון ת"א), אוטובוס 45 מחיפה.

הצעות בצרוף קורות חיים בכתב־יד ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

חברת ברום ים המלח בע"מ

דרושים

1. **תמחירן בכיר**
✱ ידע בתמחיר ובהנהלת חשבונות (רצוי בוגר קורס לתמחיר).
✱ נסיון של 3 שנים בתעשיה.
✱ ידיעת השפות עברית ואנגלית.

2. **מנהל חשבונות**
✱ סוג 2 או 3.
✱ נסיון של 3 שנים בתעשיה.
✱ ידיעת השפות עברית ואנגלית.

תנאים טובים וקידום בעבודה למועמדים המתאימים

נא לפנות, בצרוף קורות חיים, לחברת ברום ים המלח בע"מ, ת.ד. 180, באר שבע 84100

לחשמל אשדוד בע"מ

דרושים

באשדוד וסביבתה

חשמלאים לתעשיה ובנין

לפנות: טל. 055-31560 ואחרי העבודה — טל. 055-23636.

לחברה לשיווק מוצרי מזון

דרושים

סוכני מכירות

לאזורים:
חיפה, ירושלים, ונתניה.

✱

לפנות לת.ד. 1125 רמת־גן.

מוסד לילדים ונוער
בסביבות חיפה

מחפש מנהל למוסד

הכישורים:
השכלה בחנוך מיוחד או עבודה סוציאלית עדיף בעל נסיון בחינוך מוסדי.

התנאים בהתאם לכישורים

נא לפנות ת.ד. 33159 תל־אביב המחלקה לבתי־ספר.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מלון סיני ת"א

רח' טרומפלדור 11—15, טל. 52621

הפתיחה 1.6.74

דרושים לנו:

מטבח המלון

טבחים CHEF DE PARTIE
COMMIS DE PARTIE

*

מסעדת המלון

מלצרים - מלצריות
עוזרי מלצרים COMMIS

*

מרכזית המלון

מרכזניות
מרכזן לילה
(יכול להיות סטודנט)

*

חדרניות
אנשי נקיון-פועלי מטבח

*

שוערים TIME KEEPERS

*

עבודה מידית:
חשמלאי

נא לפנות או לטלפן למר סגל במלון

הדיראן

לציוד הקשר ואלקטרוניקה בחולון

דרוש

מנהל אספקה

השכלה: אקדמאי (מהנדס ייצור, כלכלן, בוגר מינהל עסקים).
התפקיד: תכנון הצטיידות במגוון רחב של מוצרים אלקטרוניים המכילים אלפי רכיבים, ומעקב אחרי ביצוע ההצטיידות. תאום צרכי האספקה השוטפים עם תכניות הייצור, דיווח.
נסיון קודם: ניהול ייצור, ניהול אספקה, ניהול מערכות מיכון.
גיל: 30—40.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 648 תל־אביב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי. סודיות מובטחת.

ירושלים

דרוש זוג צעיר

לנהול בית של ארבע נערות בירושלים

...חברתי נסיון או השכלה בטפול בנוער.

•

תנאים טובים כולל מגורים.

•

...ל. 02-232747 לבקש את גדי או חנה

לחברת בניה דרוש

מהנדס ביצוע

באתרים במרכז הארץ

נסיון של 3 שנים רצוי
עם רשיון נהיגה

תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות לת.ד. 1378 ת"א 61000.

ל,אלנית' Elanit

דרושים:

* **מנהל/ת חשבונות**
5 שנות נסיון לפחות.
* **מפעילה למכונת הנהלת חשבונות**
אודר (או דומה) בעלת ידע בהנהלת חשבונות.
* **מרכזנית**
למרכזיה קטנה, ידע בהדר־פסה, מעט ידע באנגלית.

— תנאים טובים —

לפנות רח' מסד 11 יד אליהו תל־אביב (מול כניסה 6 של היכל הספורט) טלפונים 31423/4/5, 34800.

ערד תעשיות כימיות בע"מ

דרוש

פקיד להתקשרויות

במחלקת האספקה וההתקשרויות

הכישורים הדרושים:
* השכלה תיכונית או מקצועית מקבילה.
* קריאת והבנת תמונות ומפרטים.
* נסיון בפקידות כללית.
* שליטה בשפה העברית.
* יכולת ניהול מו"מ.
* יכולת עריכת מכרזים וחוזים.

על המעונינים לפנות ל: ערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח אדם מישור רותם, ד.נ. ערבה. טל. 057-91121.

למוסד טכני בתל־אביב

דרוש אחראי לקשר אלחוטי

סוג העבודה:
נהול והנחיית צוות טכני בתחום הקשר האלחוטי.

כישורים:
א. טכנאי קשר בכיר או קצין קשר.
ב. בעל כושר ארגון ויזמה.
ג. בעל אישיות נמרצת.
ד. ידיעה טובה מאד באנגלית טכנית.

★

• מעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (עבור ב.א.) בציון פרטים אישיים מלאים ופירוט נסיון. סודיות מובטחת.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הבאה הפנויה:
באגף כח אדם

עוזר ראש אגף כח אדם לעניני סגל אקדמי

הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית במדעי החברה; נסיון קודם של 5 שנים לפחות במחלקת כח אדם ובניהול משרדי; רצוי בוגר/ת קורס ניהול מנגנון; נסיון ובקיאות בהסכמים ותקנות הנוגעים לתנאי שכר; ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין להתכתבות עצמאית; מס' המשרה: אכ"א.ד/102.

מועמדים, מתאימים הפונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם ומס' המשרה עד יום 10.5.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32000.

אנו מחפשים

קצרנית אנגלית מעולה

(רצוי שפת אם אנגלית)

המעוניינת לעבוד משרה מלאה ומחפשת אתגר בעבודה

תנאים טובים לעונה לכישורים המתאימים

לקביעת ראיון נא לכתוב לת.ד. 1501 חיפה.

דרושה
מורה
(אפשר גם לא מוסמכת)
לאולפן עברית

לפנות לקבוץ כפר רופין טלפון 065-86355 עבור צבי טל.

למוסד ציבורי
דרושה פקידה

כישורים דרושים: השכלה תיכונית, ידע והבנה בהכנת משכורות לעובדים

נא לפנות בכתב יד ת.ד. 4265 תל־אביב עבור מס. 104

דרוש
מורה לפיזיקה
, בעל נסיון

נא לפנות בכתב אל בית ספר אזורי מקיף ע"ש י.ח. ברנר, דאר גבעת ברנר.

דרושים
שני מכונאי דיזל
שני מסגרים

לפנות „גוש־ציוד" בע"מ המגן 19 חולון

למפעל מתכת דרושים/ות
* **פקידה**
בוגרת תיכון
* **בוגרי בי"ס מקצועי**
אחרי שרות צבאי
* **מבלטן**
בעל נסיון של 5 שנים

טלפון 34341 ת"א

דרושות נקבניות

באיזור ת"א
בעלות נסיון של שנתיים

להתקשר בשעות הערב 03-901197

חרטים

למפעל בתל־אביב
תנאים טובים
לטלפון 478121

דרושות פועלות

לייצור ולעבודות־יד
תנאים טובים.
סריגי ארצי,
ת"א, רח' אילת 22

מסגרים רתכים

למפעל בתל־אביב
תנאים טובים
לטלפון 478121

דרוש נהג סמיטריילר

(אפשר שותף)
תנאים טובים
עבודה מסודרת
לפנות בערבים ובשבתות 04-710270

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים:

*** מהנדס מכונות בכיר**

נסיון של 10 שנים לפחות בתכנון בתעשיה הכימית או בפטרוכימית. תכנון צנרת וציוד וידע בבעיות כח וחום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה מכונות, הנדסה אזרחית, מכשור ובקרה וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

*** מהנדס מכונות**

נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרוכימית), נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח וחום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מכשור וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

*** מהנדס מכשור ובקרה**

בעל נסיון של לפחות 5 שנים בתעשיה הכימית. נסיון בעבודת תאום עם מתכנני הנדסת תהליך, הנדסת מכונות וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

*** מהנדס אזרחי**

בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון הנדסה אזרחית בתעשיה הכבדה או בתעשיה הכימית. העבודה דורשת תאום עם מתכנני חוץ של הנדסה אזרחית, הנדסה כימית, הנדסת מכונות והנדסת חשמל.

*** מהנדס פרוייקט למתקני השרותים**

(מיכלי אחסון, צנרת שטח, מדחסי אויר, מערכות מי קרור, טפול במים וכו').
הכישורים הדרושים: מהנדס כימאי או מהנדס מכונות בעל נסיון בנושאים הנ"ל של 5 שנים לפחות. ידיעת עברית ואנגלית — הכרח.

*

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31000.

אם את

בעלת כושר דיבור ושיכנוע,
סבלנית וסובלנית,
נמרצת ודינמית
גרה בת"א, אך מוכנה לשהות גם תקופה מחוץ לבית

פני אלינו —

למשרת נציגת מכירות

אצלנו —

תעבדי קשה, אך תרויחי הרבה
5 ימי עבודה בשבוע (פעמיים מפוצל)
המכירות נעשות במשרדנו בתל־אביב באמצעות הטלפון.
אין הכרח בנסיון קודם בשטח ה־מכירות, אנו נכשירך לעבודה.

נא לפנות אך ורק בכתב יד, בציון תולדות חיים לת.ד. 33023, ת"א.
נא לציין על גבי הפניה מספר טלפון לצורך קביעת ראיון.

NCR

דרושה נערה

לעבודה משרדית

הכישורים הדרושים:
— ידע בפקידות
— כושר ריכוז

* עבודה יציבת * תנאים טובים

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים

לי. א. מיטווך ובניו בע"מ

ת.ד. 1089 ת"א 61000 מס' משרה 45—9.

לבית חרושת פרמצבטי שמשרדו בצפון תל־אביב

דרושה

מזכירה כתבנית

בשפות עברית ואנגלית.

שעות העבודה: 08.00—16.00.

★

נא לטלפן 236019, 244871, ת"א

ירושלים

דרושות משפחות אומנות

בתשלום — לנערות בגילים 13—18

נא להתקשר 232747—02

האם יש לך ענין באתגר מקצועי?

לחברה קבלנית פרטית לעבודות צבוריות בחיפה, דרושים: —

מהנדסי בצוע

הכישורים הדרושים: —
א. ותק בבצוע עבודות צבוריות והנדסה אזרחית, מעל 7 שנים. (לפחות שנתיים בארץ).
ב. נסיון שדה קודם, אצל חברות קבלניות רציניות, במשך התקופה הנ"ל.
ג. ניהול עצמאי של פרויקטים הנדסיים, כולל:
ד. ידע בתכנון מערכות זמן ותמחיר.
ה. ידע בתכנון האתר, תכנון הבניות ותמיכות, והנדסה בבטיחות.

מנהלי עבודה

הכישורים הדרושים: —
א. גיל — עד 45.
ב. נסיון רחב בבצוע פרויקטים הנדסיים (לפחות שלש שנים בארץ).
ג. ידע מקצועי מלא בעבודות בטונים כבדות בטיב מעולה.
ד. יישום שיטות בצוע חדישות, ונסיון בניצול כלים מכניים.
ה. ניהול צוותות של 50 איש ומעלה, וקשרים עם בעלי מקצוע בבנין.

עבודה מענינת ותנאים טובים למועמדים מתאימים.
הפונים חייבים להיות תושבי חיפה או הסביבה.

*

לכתוב לת.ד. 3002 חיפה, בצירוף קורות חיים

לחברה לניהול פרויקטים
דרושים

מהנדסים והנדסאי בנין

לעבודות באזורים הבאים:

1. צפת 4. חיפה
2. טבריה 5. תל־אביב
3. עכו

הכישורים הדרושים: מהנדסים והנדסאים בעלי נסיון בביצוע ו/או פיקוח על הבניה, בעלי שליטה טובה בשפה העברית.

התנאים למתאימים ייקבעו בהתאם לכישורים.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 33008 ת"א.

סודיות מובטחת.

!! שימו לב !!

תושבי אשדוד - אשקלון

לחברת קצנשטיין, אדלר ושות' בע"מ
דרושים

חשמלאים
לאינסטלציה תעשייתית

עוזרים לחשמלאים

באים בחשבון בלתי מקצועיים שיוכשרו על ידנו

*

תושבי אשדוד — אשקלון והסביבה מתבקשים לפנות בין השעות 8.00—17.00 טל' 03-614906 אחרי שעה 17.00 אל טלפון 051-5783.

בסמ"ת
בית הספר להנדסאים וטכנאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרושים:

1. **מהנדס אלקטרוניקה** או **מהנדס חשמל** — לצורכי הוראה, מעבדה ופתוח.
2. **טכנאי אלקטרוניקה** — לצורכי אחזקת ציוד בדיקה אלקטרוני, רצוי נסיון בתחום זה.
3. **מהנדס קרור** — לצורכי הוראה, מעבדה ופתוח
4. **טכנאי קרור** — לצורכי הדרכה ואחזקת מתקני קרור ומזוג אויר.
5. **מהנדס מכונות** — לצורכי הוראה ומעבדה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב להנהלת בית הספר, ת.ד. 4651, חיפה, בציון קורות חיים ונסיון קודם.

هكذا من الأصل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

איזה מקצוע תלמד
איזה משכורת תקבל
איך תקדם מעמדך

כשתבוא לעבוד במכרה התת-קרקעי בתמנע

מקצוע לאחר קורס מקצועי, תרכוש את מקצוע הכריה המודרני, המקיף קשת רחבה של נושאים, מקידוח ועד להפעלת כלים מכניים משוכללים.

משכורת משכורת התחלתית של כ־1280 ל"י, ברוטו (גם בתקופת לימודין) ותוכל תוך שנים ספורות להגיע למשכורת כפולה.

קידום לפניך — מסלול קידום מקצועי פתוח. החל מכורה עצמאי, ועד למנהל משמרה.

דיור — לרווקים ולבעלי משפחה מובטח דיור.

לפרטים: המועמדים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה רח' ס' פס' 2 ומול קול ישראל, טל. 255451 בכל יום ד' בין השעות 11—9 בבוקר. 18.00—16.00 אחה"צ או למח' כח־אדם בתמנע וכן ליועצי התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

לעבודה מעניינת
דרושה
מזכירה כתבנית
מעולה
ידיעת עברית על בוריה, ידע בסיסי באנגלית, הדפסה בשתי השפות, נסיון של 5 שנים לפחות.
נא לפנות למחלקת המנגנון, אביק בע"מ תעשיות כימיות ופרב־צבעיה, רמת־גן, טל. 721261.

דרוש
עובד
לצרכניה של כפר־ויתקין
עד גיל 35
*
לפנות: טלפון 053-96314

למוסד צבורי
דרושה
מזכירה מנוסה
הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית (לפחות) רצוי ידע פרנוגי כללי, הדפסה רהוטה במכונת כתיבה.
שעות העבודה 13.00—8.00.
נא לפנות לת.ד. 4265 ת"א משרה 10.

למפעל מתכת ביפו
דרוש/ה פקיד/ה
עם נסיון בהנהלת חשבונות
טלפון 826451, 822825.

לבית חרושת לאריגה ב.ג. בדים בת"א
דרושים
1) **אורג** למשמרת לילה בתנאים מיוחדים
2) **אורג** למשמרת ראשונה
טלפון 471245

דרוש
צבעי ריסוס
לחברת מירנדה
כפר גלעדי 10, ת"א
לפנות מ־8.00—9.00 בבוקר.

דרושה
מזכירה
למשרד טכני בת"א
שליטה מלאה באנגלית כולל הדפסה
שעות עבודה: 4.00—8.00
טל. 03-287544.

מסגרי כלים
למפעל בתל־אביב
תנאים טובים
לטלפן 478121

מחפשים קבלן לאחזקת מטבח פועלים
במפעל של 150 איש
לפנות טל. 965381
או בכתב ת.ד. 168 רמלה

דרושה
שרטטת
לקונסטרוקציות בטון מזוין ופלדה
לפחות 3 שנות נסיון
טל. 280042, ת"א

"ירדניה"
חברה לביטוח בע"מ
"הלבנון"
חברה לביטוח בע"מ
רחוב מזא"ה 22, תל־אביב
טלפון 611516
המחלקה לביטוח חיים

אם הנך איש ביטוח חיים מעולה ובעל נסיון - אנו מחפשים אותך!
אנו מציעים לך להצטרף לצוות אנשים צעירים ודינמיים, לעבוד באווירה נעימה בתפקיד -

מפקח סוכנים
(SUPERVISOR)

הדרישות שלנו גבוהות:
1. יכולת פיקוח על סוכנים וכושר שיתוף פעולה.
2. חריצות ומסירות.
3. השכלה תיכונית לפחות.
4. גיל מעל 25.

בתמורה, ינתנו למועמד המתאים תנאים מצויינים.
נא לפנות בכתב למר משה טליתמן, מנהל המחלקה לביטוח חיים, ת.ד. 2345, ת"א ולציין על המעטפה: אישי
לתיאום פגישה אפשר להתקשר בטלפון 611583, ת"א (ישיר)
— סודיות מלאה מובטחת —

תדיראן

למפעל ציוד הקשר והאלקטרוניקה בחולון
דרושים

1. **מהנדס מכונות**
לתכנון מבלטים, תבניות כרסום, שפור והתאמת מתקנים לייצור מעגלים מודפסים. מהנדס עם 3—2 שנות וותק, שליטה מלאה בעברית ואנגלית. רצוי עם נסיון בתחום זה ועסק. יכולת בניהול צוות עובדים. יכולת לניהול מו"מ עם גורמי חוץ.

2. **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
לעבודות פיתוח והנדסה מתקדמות בתחום תדירות גבוהה וקשר ספרתי. נסיון קודם של 5—3 שנים באחד מתחומים אלה.

3. **טכנאי אחזקה וכיול ציוד מדידה**
לתיקון מכשירי מדידה אלקטרוניים ומערכות מחשבים ובקרה ספרתית. הנדסאי אלקטרוניקה בעל נסיון של 5 שנים בנושא. שליטה בעברית ובאנגלית.

4. **מונטג'ר**
מונטג' של מעגלים מודפסים ושבלונות. שנת נסיון לפחות במונטג'.

5. **עובדים למעגלים מודפסים**
10 שנות לימוד לפחות. רצוי בוגרי בי"ס מקצועי. הכשרה תינתן במקום.

6. **מזכירת מחלקה**
שליטה מלאה בעברית אנגלית כולל הדפסה.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי, או טלפונית למס' 892244.

לחברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

דרושים
נהג
בעל רשיון נהיגה גם למשאית
רוחץ
למכונות חדשות
המעוניינים יפנו לחברתנו בת"א ברח' המסגר 43

מכתשים באר־שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושה
מזכירה בכירה

הכישורים: השכלה תיכונית לפחות, שליטה מלאה בעברית ובאנגלית, רצויה ידיעת הדפסה בשתי השפות, ניסוח עצמאי של מכתבים, סיכומי ישיבות ותקצירים. נסיון של שלש עד חמש שנים בעבודות מזכירות.
למועמדת המתאימה מובטחים תנאי תעסוקה מעולים.
סודיות מובטחת

מועמדות תפנינה בכתב בציון נסיון קודם למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100

רשות שמורות הטבע
דרוש
טכנאי-לבורנט כימיה

דרישות התפקיד:
1. נסיון של שנתיים בנושאים הקשורים בכימיה אנליטית, מים וביוב.
2. רשיון נהיגה.
3. עבודת שדה.
4. כושר הבעה בכתב.
5. מקום מגורים — איזור חיפה.

פניות בכתב בציון קורות חיים יש להגיש לרשות שמורות הטבע, רח' הנצי"ב 16, תל־אביב, עד לתאריך 12.5.74.

מוסד ציבורי בתל־אביב
מחפש:
מנהל משרד טכני
המטפל בכל הקשור ביבוא מכל ארצות תבל

התפקיד: התכתבות עם הסוכנויות, טפול בהזמנות יבוא, רשיונות יבוא, אשראי.
נדרשת ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות — יתרון.
*
רק בעלי נסיון עשיר בנושאים אלה יפנו למחלקת המנגנון, תל־אביב, ת.ד. 9142.

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ
פתח־תקוה, קרית אריה
דרושים
1. **חמם**
2. **מכונאי רכב**
על המעוניינים לפנות טל: 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

לחברה ארצית גדולה
דרוש
באזור בארשבע
מהנדס/טכנאי בנין מעולה
לניהול פרוייקטים.
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות לת.ד. 36615 למס' 37 תל אביב.
סודיות מובטחת.

לתשלובת מפעלים תעשייתיים
דרוש
מנהל כח־אדם

תאור התפקיד:
אחריות כוללת לנושאי כח־אדם בכל מפעלי החברה הפזורים במקומות שונים בארץ.
מקום העבודה: אזור תל־אביב.

הכישורים הדרושים:
א. נסיון מעשי בניהול כח־אדם בדרג גבוה.
ב. כושר ניהול מו"מ עם נציגי עובדים ונציגי האגוד המקצועי.
ג. השכלה אקדמאית בתחומים הקרובים לתפקיד.
ד. ידע בדיני עבודה.
ה. כושר מנהיגות ויכולת ניהול מערכת יחסי אנוש.

מועמדים מעל גיל 30 יפנו בכתב יד בצרוף תולדות חיים והתנאים המבוקשים לת.ד. 7095 תל־אביב עבור מנהל כח־אדם.
סודיות מובטחת

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
מכרז פומבי חוזר מס' 1258/73
למשרת סגן מהנדס ראשי למכונאות/חשמלאות
במחלקת עבודות ציבוריות
תל־אביב
משרד העבודה
בדרגה 5—6 של דירוג מהנדסים

דרישות המשרה: השכלה אקדמית בהנדסת חשמל (רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים) ונסיון של שבע שנים בתכנון ובפיקוח על עבודות חשמל.

בקשות יש להפנות בצירוף תעודות על השכלה ונסיון לאחת מלשכות של נציבות שירות המדינה בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע.

היום האחרון להגשת הבקשות עד י' באייר תשל"ד (2.5.74).

משרד הנדסי גדול ודינמי
בירושלים
מחפש
מזכירה בכירה למנהל

הכישורים הדרושים:
* שליטה בעברית ואנגלית כולל הדפסה.
* נסיון בארגון משרד.
* נסיון קודם במגע עם לקוחות ובנקים.

למועמדת המתאימה מובטחים תנאים מצויינים
נא לפנות בצרוף פירוט הנסיון המקצועי לת.ד. 3715, ירושלים.

בלקווד הודג' (ישראל) בע"מ
קרית אריה
ת.ד. 297 פ"ת
טל. 905761/2
למחלקת השרות וציוד בנין
דרושים:

* **פקיד**
רצוי בעל הבנה אלמנטרית בהנהלת חשבונות, רצוי בעל רקע טכני, בא בחשבון אדם מבוגר.
שעות עבודה 16.00—8.00

* **חשמלאי**
המתמצא היטב במערכות פיקוד בעל רשיון נהיגה לעבודה בכל רחבי הארץ.
לפנות בכתב או טלפונית

דרוש מיד
מציל
לבריכת השחיה ברמלה
★
להתקשר: 54285 מ־8.00—4.00

לבית דפוס גדול ומשוכלל
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
•
לפנות בכתב לת.ד. 33466 ת"א עם פרטים מלאים ופרוט הנסיון.
— סודיות מובטחת —

דרושים
1. **עובדים מקצועיים בשטח הפיברגלס**
לעבודות מזוייקות ומעניינות.
2. **פועלים ונערים רציניים**
המעוניינים ללמוד מקצוע בתנאים טובים.
לפנות לקיבוץ אברהם, קדימה ליד בריכת המים בשיכון. טלפון 053-99004.

דרושים

מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • • מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • •

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
סוכני Ford בישראל

דרושים

★ פקידות כתבניות

- ✱ נסיון בעבודות משרד שונות
- ✱ ידיעת השפה העברית על בוריה
- ✱ ידיעת השפה האנגלית (לפחות ידיעה בסיסית)
- ✱ הדפסה בעברית לפחות
- ✱ לאחר שרות צבאי.

שעות העבודה מ־8.00 עד 16.30
או משעה 9.30 עד 18.00

✱ מנהל חשבונות

נסיון של 3 שנים לפחות

✱ מפעילה ופקידת חשבונות

המשרה כוללת הפעלת מכונת הנהלת חשבונות מסוג X—ADDO ועבודת פקידות בהנהלת חשבונות

שעות העבודה מ־8.00 עד 16.30

המעוניינים מתבקשים לפנות לחברתנו בתל־אביב, לאגף כח אדם רחוב המסגר 43 בשעות העבודה.

שות — שירות התעסוקה
מדינת ישראל
שירות התעסוקה

דרושים

לבתי מלון גדולים בתל־אביב

- ✱ **חדרניות יום** משעה 7.00—16.00 — תנתן השתתפות בהוצאות לינה
- ✱ **חדרניות ערב** משעה 16.00—20.00
- ✱ **מלצרים** מכל הסוגים, בעלי תעודות מקצוע
- ✱ **פקידי קבלה** בעלי תעודות מקצוע או נסיון; ידע בהפעלת מכונת N.C.R.
- ✱ **טבחים** (קפטריה)
- ✱ **טבח** „סושיה"
- ✱ **ציקרים** (קופאים) ידע בחשבון; עברית — אנגלית

למתאימים מובטח שכר גבוה.

מועמדים המעוניינים במשרות הנ"ל מתבקשים לפנות ללשכת העבודה בתל־אביב, רח' יבנה 12, חדר 15 בימים א'—ה' בין השעות 8.00—9.00; ד"ש 13.00—15.00.

מהנדס אלקטרוניקה

אם כישוריך ושאיפתך מתאימים לדרישות אחת מהמשרות הבאות, התקשר עמנו בהקדם:

★ מהנדס אלקטרוניקה בכיר
— אחראי לפיתוח מערכות ספרתיות. (משרה מס' א/36).
הכישורים הדרושים:
א. נסיון של 6—8 שנים בעבודות פיתוח (רצוי בשטח הספרתי).
ב. כושר ארגון וניהול צוות עובדים (מהנדסים וטכנאים).

★ מהנדס אלקטרוניקה
— בעל נסיון בפיתוח מעגלים ספרתיים ומעגלים אנאלוגיים מהירים. (משרה מס' א/20).

★ מהנדס אלקטרוניקה
— בעל נסיון של שנתיים לפחות בתכנון מעגלים ו/או נסיון דומה במערכות ספרתיות. (משרה מס' א/15).

מקום העבודה: מוסד למחקר ופיתוח באיזור חיפה.
השכר: בהתאם לכישוריך.

פנה לת.ד. 9757, חיפה 31 096 (בציון מס' המשרה בה אתה מעוניין) ופרט קורות חייך, השכלתך ונסיונך המקצועי הקודם. רצוי לציין מס' טלפון להתקשרות.

— סודיות מובטחת —

לתעשיות מזון גדולות במזרח הרחוק

דרושים

1. **מנהל לבית חרושת לשימורים**
המתמחה במיוחד בעיבוד מוצרי עגבניות.
הכישורים הדרושים: ידע מוסמך של 5 שנים לפחות בתעשית השימורים (בתהליכי ייצור); יכולת אדמיניסטרטיבית, שליטה מלאה בשפה האנגלית.

2. **מומחה לגידול עגבניות לתעשיה**
הכישורים הדרושים: נסיון מעשי ממושך בגידול עגבניות בשטחים גדולים. ידיעת אנגלית הכרחית.

3. **אגרונום מומחה**
לביצוע מחקרי שדה בירקות ולהגנת הצומח.
הכישורים הדרושים: נסיון מעשי, ידיעת אנגלית הכרחית.

✱

מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב לת.ד. 29246 תל־אביב, מחלקת כח־אדם, ולציין פרטים על השכלה, קורות חיים והמלצות.

תנאים מצוינים
סודיות מלאה מובטחת

לחברת ביטוח גדולה
דרוש

עורך דין צעיר

הכשורים הדרושים:
- ✱ שלוש שנות נסיון — עדיפות בחברת ביטוח
- ✱ התמחות בתוק מיקים

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2926 ת"א עבור מס' 2759

סודיות מובטחת

דרוש מייד
לעבודה בסיני

פקיד
לועד העובדים

כישורים:
- — נסיון בניהול משרדי.
- — יכולת התכתבות באופן עצמאי.
- — הדפסה במכונת כתיבה.

✱

הצעות בכתב לשלוח לכתובת ת.ד. 20072 עבור ועד עובדי אברדוס.

דרושים

מהנדסים

— הנדסאים למכונות וחשמלאות רכב
המעוניינים ללמד בשפה הערבית

בפרטים נא לפנות
לשד' דוד המלך 39, טל' 261688.

אורט ישראל — המרכז להשתלמות מקצועית משלבת — משרד העבודה

לאפריקה ישראל להשקעות בע"מ
אגף הבניה סביון
דרושים:

תקונציקים

לעבודה קבועה

בפרטים נא לפנות טל. 757191/3
בין השעות 9.00—16.00

תדיראן

במפעל למוצרי חשמל באזור — דרושים

1. **מהנדס מיזוג אוויר** לפיתוח פרויקט, יועדף בעל נסיון בתחום.
2. **שרטט מכונות** עם 3 שנים נסיון.
3. **מחסנאי** בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בניהול מלאי באמצעות מחשב.
4. **שרטטת מכונות** עם נסיון של 3 שנים.
5. **פועלי ייצור** ל־5 ימי עבודה בשבוע ההכשרה תינתן במקום.

✱

מועמדים מתאימים יפנו לשירות למפעל, רח' הפלד 52, אזור, או טלפונית 856111.

תדיראן תדיראן

לתרכובות ברום בע"מ

באר־שבע

דרושים לתכנון והקמת מפעלנו החדש

1. **מהנדסים כימאים**
2. **מהנדסי מכונות**

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

תיתכן עזרה בדיור למועמדים המתגוררים מחוץ לבאר־שבע.

— סודיות מובטחת —

לפנות אל: מח' כח אדם, ת.ד. 180 באר־שבע, טל. 057-71211 בשעות העבודה.

מ.ל.ל.

מכון לסטטיסטיקה ולמיכון משרדי בע"מ

לעבודה קבועה במשרדינו
בירושלים, תל־אביב דרושות:

1. **נקבניות I.B.M.** בעלות נסיון
2. **מרכזנית** בוקר וערב במשרדנו בתל־אביב

מועמדות מתאימות מתבקשות לטלפן 03—264102—4 או 02—35208 בשעות העבודה.

למפעל תעשייתי
המעסיק מעל ל־100 עובדים
דרוש:

קבלן מטבח

להגשת ארוחות בוקר וצהרים

מועמדים הרואים עצמם כמתאימים, יפנו בכתב לת.ד. 1101 ת"א עבור „ר" בציון קורות חיים, נסיון קודם והצעה מעשית מפורטת.

לחברה מסחרית גדולה

דרושים צעירים לעבודה

(אחרי שרות צבאי)

1. **עוזר למנהל חשבונות** סוג ד', נסיון של שנתיים לפחות.
2. **מפעילה למכונת הנהלת חשבונות** בעלת נסיון בהפעלת מכונה להנהלת חשבונות.

שעות העבודה 8.00—16.00

נא לפנות בציון נסיון, מקומות עבודה קודמים ומשכורת מבוקשת לטר עמית, ת.ד. 33066 ת"א.

לחברה לבנין — דרושים:

1. **מהנדס בנין**
2. **מנהל/ת חשבונות**

בפרטים מלאים, קורות חיים, נסיון קודם ושכר מבוקש לכתוב לת.ד. 1334 ת"א, למס' ד/76700

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

למרכז המיכון
(יחידת המחשב)

דרושים

בוגרי/ות תיכון

שיוכשרו לתפקידי מפעילים/ות במחשב אלקטרוני 370/135

- ✱ אחרי שרות צבאי
- ✱ יועדפו בוגרי קורס תכנות

העבודה הינה במשמרות

לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 623312 קו פנימי 57.

ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ

מפעל עתיר מדע המתמחה בפיתוח ומערכות אלקטרוניות בתחום האלקטרוניקה הרפואית. המוצרים משווקים לבתי־חולים בכל רחבי העולם

★ דרושים ★

- ● **מזכירה למחלקת השיווק** — הכישורים הדרושים: ידיעה טובה בהדפסה באנגלית, ידיעת השפה העברית, רצוי ידע בתהליכי יצוא.
- ● **מזכירה למהנדס ראשי** — הכישורים: ידיעה מושלמת באנגלית, כולל הדפסה. ידיעת השפה העברית הכרחית, רצויה הדפסה בעברית.
- ● **טכנאי ביקורת איכות** — התפקיד, בקרת איכות על מוצרים אלקטרוניים רפואיים, החל מבדיקות קבלה ועד בקרת איכות של מערכות מורכבות.
  - — ההתמצאות בתקנים כולל תקנים אמריקאים
  - — יכולת לחשב וללמד סטנדרטים של ביקורת איכות לעובדי ייצור.
  - — ידע כללי באלקטרוניקה.
  - — ידיעת השפות האנגלית והעברית הכרחית.
- ● **מחסנאי** — בעל נסיון קודם בשטח האלקטרוניקה, אחרי שירות צבאי.
- ● **פועלות ייצור** — להרכבת ציוד אלקטרוני רפואי.
  — במסגרת העבודה מתקיים קורס ללמוד המקצוע בשכר.
- ● **עוזר/ת למנהל חשבונות** — עם נסיון בהכנת משכורות, תשלומים לספקים וידע כללי בהנהלת חשבונות, חשובה ידיעת השפה האנגלית.

— תנאים טובים למועמדים המתאימים —

נא לפנות עם פירוט השכלה ונסיון מקצועי אל: מ.ג. אלקטרוניקה בע"מ קרית ויצמן ת.ד. 102 רחובות טלפון 956751.
— סודיות מובטחת —

נציבות שירות המדינה

מודיעה כי

דרושים עוזרים סטטיסטיים

לסקרים חדשים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד ראש הממשלה, ירושלים
בדרגת ח—יוד של הדירוג האחיד

רשאים להציע מועמדותם בעלי השכלה של 12 שנות לימוד מלאות.

העבודה היא במשרה מלאה בלבד.

המועמדים המתאימים ידורגו לפי דרגה ח' של הדירוג האחיד עם אפשרות לקידום עד דרגה יוד אחיד.

הקידום יהיה כרוך במעבר בחינות ועמידה בהן בהצלחה.

העובדים יועסקו בתפקידים משרדיים, סימול חומר סטטיסטי ושימוש במכונות חישוב.

המעוניינים יפנו אל מנגנון הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הקריה, רוממה, ירושלים, ביתן 27, חדר 13, ביום 28 באפריל בין השעות 09.00—12.00.

לעבודת תרגום מעניינת בירושלים

דרושים דוברי השפות

1. **רוסית**
2. **ערבית** רק גברים

יובאו בחשבון רק בעלי השכלה תיכונית מושלמת, השולטים היטב בעברית פרט לשפות הנ"ל. העבודה במשרה מלאה (6 שעות ביום).

מעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 71 ירושלים בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

נהג
רוחץ

דרושה
מזכירה בנ

דרוש
מנהל כח"א

هكذا من الأصل

هكذا في الأصل

דרושים

„תעשיות גולן בע"מ"

מיסודה של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

למפעלנו בדרום רמת־הגולן דרושים עובדים בעלי משפחה במקצועות:

כרסמים
מסגרים
חרטים
מבקרי איכות

אצלנו תמצא:

* מגורים למשפחתך באזורי כפרי.
* בתים בודדים עם שטח אדמה הצופה מול פני הכנרת.
* תנאי שכר בהתאם לכישוריך.
* עבודה במפעל חדיש וממוזג אויר.
* חינוך ברמה נאותה לילדיך.
* הקלות במס הכנסה.
* הלואה נוחה לרכישת ציוד ביתי.

המעוניינים יפנו בכתב בציון קורות חיים אל: „תעשיות גולן בע"מ". מרכז כפרי בני יהודה רמת הגולן. ויוזמנו לראיונות אישיים בתל־אביב או בחיפה.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה כי עומדת להתפנות משרת
מהנדס מנהל הפיתוח והבינוי
מכרז מס' 142/74

תאור התפקיד:
1. תכנון הפיתוח והבינוי בהתאם לצרכי האוניברסיטה.
2. ניהול התכנון, התאום והפיקוח על ביצוע כל עבודות פיתוח ובינוי.
3. ניהול עריכת ופרסום מכרזים לתכנון ולביצוע עבודות פיתוח ובינוי של האוניברסיטה.
4. ניהול מערכת ביקורת השבונות מתכננים, קבלנים וספקים.
5. ניהול והפעלת מחלקה פיתוח ובינוי.

דרישות התפקיד:
1. השכלה אקדמאית בהנדסת בנין.
2. נסיון הנדסי של 10 שנים לפחות ונסיון של 5 שנים לפחות בניהול או פיקוח ותאום על ביצוע עבודות בניה ופיתוח בהיקף רחב וגדול.
3. ידע ונסיון בתהליכי הבניה, תיקצוב וביקורת חשבונות קבלנים וספקים לעבודות פיתוח ובניה.
4. נסיון רחב בניהול מו"מ עם נציגי מוסדות, מתכננים, קבלנים, ספקים וכו'.
5. כושר ארגון ונסיון בניהול צוות עובדים.
6. ידיעת השפה העברית על בוריה ושליטה מלאה בשפה האנגלית.

הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

*

על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חייב ושמות ממליצים עד תאריך 20.5.74 אל: בתלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 142/74".

תדיראן

למפעל למוצרי צריכה אלקטרוניים באזור

דרושים:

1. **אלקטרונאים**
לכוון בדיקה ואיתור תקלות של מכשירים אלקטרוניים, בוגרי קורסים מסלול יום או ערב עם נסיון במפעל תעשייתי.

2. **פועלות יצור**
לעבודות יצור והרכבה אלקטרוניות. ההכשרה תינתן במקום.

*

לקביעת ראיון נא לפנות ישירות למפעלנו, רחוב הפלד 50 אזור — או טלפונית 851107.

„ירדניה" - חברה לביטוח בע"מ
„הלבנון" - חברה לביטוח בע"מ

רחוב מזא"ה 22, תל־אביב

המחלקה לביטוח חיים

אנו מפתחים ומגדילים את מחלקתנו.
אם אתה מעוניין להצטרף לצוות צעיר ודינמי, אתה רצוי אצלנו.

לצוות שלנו דרושים:

1. **מנהל/ת חשבונות** מנוסה
2. **עובד/ת מיכון** לרישום נתונים למחשב
3. **עוזר/ת לקופאי** (עם ידע בסיסי בהנ"ח)
4. **כתבנית פוליסות**

הדרישות שלנו גבוהות, אך שכרן בצידן.

נא לפנות למזכירות המחלקה לביטוח חיים, רחוב מזא"ה 22, תל־אביב.

— סודיות מובטחת —

למפעל מתכת גדול ומשוכלל באזור תל־אביב

דרושים

★ **מנהל אספקה**
לניהול מחסנים, עתוד מלאי ורכש
רצוי קצין יוצא חיל האויר

★ **תמחירן ראשי**
נדרש נסיון בנושאי תקציב, תפעול ופיקוח של מערכות תמחיר תעשייתי.

תנאים טובים למתאימים

על המעוניינים לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה, לת.ד. 3226 תל־אביב, עבור „מפעל מתכת".

— סודיות מובטחת —

להוצאת ספרים מ. מזרחי

דרושים

1. **מרכז/ת מערכת**
בעל נסיון בעבודות ספרותיות. רצוי בוגר אוניברסיטה בספרות או במדעי הרוח.
2. **מנהל חשבונות עצמאי**
בעל נסיון.
3. **פקידת חשבונות**
4. **גובה - נהג**
להפצת ספרים בחנויות ולעבודות מחסן.

לפנות למשרד ההוצאה: רחוב י.ל. פרץ 19, ת"א, בין השעות 14.00—17.30.

משרד התקשורת

דרושות בירושלים

נ ש י ם

המוכנות לטפל בילדי עובדות המשרד

תנאי העבודה:
1. המטפלת תקבל בביתה 2—5 ילדים בגיל חצי שנה עד חמש שנים.
2. התשלום עבור טפול בכל ילד יהיה 200—250 ל"י לחודש.
3. הילדים ישהו בבית המטפלת משבע בבקר עד ארבע, אחה"צ, ביום ששי עד שעה אחת.
4. ההורים יזאגו להסעת הילדים.
5. ההורים יביאו בגדי החלפה ואוכל.

המעוניינות תפנינה למחלקה לסוציולוגיה משרד התקשורת רחוב יפו 23 ירושלים 91999 בכל יום בשעות העבודה, טל. 02-223005.
אין המשרד מתחייב לקבל הצעה כל שהיא המטפלות שתבחרנה לא תהיינה עובדות המשרד אלא קשורות ישירות להורי הילדים.

לצורך הרחבת מתקני אחסון ואמצעי תעבורת במלים

דרוש לנו

מהנדס מכונות

רצוי בעל נסיון בנושא תעבורת חומרים.

לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון למח' כח אדם — ת.ד. 420 באר־שבע

חברת פוספטים בנגב בע"מ

לחברה מסחרית גדולה

דרושה

מזכירה
אנגלית צרפתית
בתל־אביב

מעולה, עם ידיעה טובה בעברית
תנאים טובים למתאימה
שעות העבודה 8.00 עד 16.00

נא לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 20026, תל־אביב. סודיות מובטחת

מספנות מוסכים יהוד

אזור התעשיה יהוד

דרושים

* **צבעים**
* **מכונאים**
לרכב כבד וקל
* **פחחים**
* **מסגרים**

המעונינים יפנו במקום למח' כח־אדם, בין השעות 7.00—16.00.

מסגר מכני

אם הנך בעל נסיון של מספר שנים בעבודות מסגרות

מקומך אצלנו

במפעלנו המייצר ציוד ומערכות אלקטרוניות. תקבל תמורה הולמת לכישוריך ועבודתך. לטובתך, התקשר אלינו עד היום, ת.ד. 16284 תל־אביב עבור „מסגר מכני", ונזמינך לראיון.

— סודיות מובטחת —

אנו עובדים 5 ימי עבודה בשבוע.

אוניברסיטת בר־אילן

דרוש

כימאי אורגני

רקע טוב בכימיה פיסיקלית ונסיון במחקר, בעל תואר מוסמך לפחות, למשרה מלאה, לפרויקט מחקר משותף עם חוקר מחו"ל.

לפנות רק בכתב עם פרטים מלאים למעבדה מחקר, אוניברסיטת בר־אילן, ר"ג (לסמן על המעטפה כימאי אורגני).

מכוניות הדר בע"מ

סוכנות ראשית של
AUDI NSU

דרוש ה

מנהל/ת חשבונות

סוג ג' לפחות.
נסיון של שנתיים לפחות.

*

נא לפנות אישית בשעות העבודה למר גרוף, דרך פתח־תקוה 23 תל־אביב.

למחלקת המעליות

דרוש

שרטט מכונות

בעל נסיון בבנין.

המעוניינים מתבקשים לפנות ישירות למזכירות המחלקה רח' דרך יפו ת"א 7- או בטלפון: 54438

מוסד ציבורי גדול

מחפש
עבור סניפו בבאר־שבע

סגן גזבר
ומנהל חשבונות
מנוסה

תנאים טובים למועמד המתאים.
הצעות בכתב נא להפנות לת.ד. 10018 ירושלים.

למוסד מחקר ופיתוח

דרושה

מזכירה למנהל

דרושה שליטה מלאה בעברית ובאנגלית; יכולת ניסוח מכתבים ונסיון הדפסה בשתי השפות.

נא לפנות בכתב־יד לת.ד. 3745, ירושלים 91033, עבור מזכירה.

לענב אדריכלים בע"מ

דרושים

* **אדריכל בונה ערים**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
* **שרטטות מנוסות**

לפנות טלפון: 250557, 258634.

לחברה מסחרית בתל־אביב

דרוש/ה קופאי/ת

לעבודה רצופה 8.00—4.30

עדיפות תנתן לבעלי נסיון קודם בבנקים...

נא לפנות בכתב פרטים ונסיון קודם, לת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „קופאי/ת".

למפעל מתפתח בירושלים

דרושים

1. **בחור/ה**
לאחר שרות צבאי, לעבודה פקידותית למשרד ייצור.
2. **עוזרת למנהל חשבונות**

לפנות בכתב לת. ד. 8199 ירושלים 91080 או טלפונית בשעות הערב 02—60312.

לחברת יבוא בתל־אביב

דרושה:

פקידה מנוסה

למשרה מלאה

בפרטים נא לפנות לטל. 58525 למרים

למוסך לתיקוני תאונות

דרושים

* **פחחי פיברגלאס**
* **חשמלאי רכב**
סוג א' ב'
* **נערים לעבודות פיברגלאס**

תנאים טובים למועמד המתאים.
טלפון 780801 — 795945.

למשרד לביטוח בתל־אביב

דרושות

1. **כתבנית נשיונל 32-33**
עם ידיעה בהנה"ח
2. **עוזרת למנהל חשבונות**
עם נסיון בהנה"ח

טלפון 50651, בראון.

למשרד הנדסי בירושלים

דרושים

★ **הנדסאי/ת בנין**
★ **שרטט/ת בנין**

לעבודות קונסטרוקציה והנדסה אזרחית
בעלי נסיון

נא לפנות טל. 526358, 528389 בשעות 08.00—16.00.

בחברה גדולה לייצוא תעשייתי שמשרדה המרכזי בתל אביב

דרוש

תקציבן
ו/או סגן גזבר

הכישורים: נסיון בניהול כספים או בהנהלת חשבונות.
התנאים בהתאם לכישורים.
נא לפנות במתן פרטים מלאים לת.ד. 33157 תל אביב עבור מס' 819.

למפעל למוצרי נייר

דרושים

1. **טכנאי ייצור**
2. **מחסנאי**

משכורת מלאה (כולל תנאים סוציאליים)
משך כל זמן ההכשרה.
המעונינים יפנו לת.ד. 1106 תל־אביב.

בנוה־צאלים (רמות השבים)

מעון ילדים של איחוד הקבוצות והקיבוצים

דרושים

א) **מורים**
ב) **מורות**
ג) **מדריך חברתי**

טל. 03-928845

אנו מחפשים

1. **פקיד קבלה**
2. **פקיד קבלה לילה**
(NIGHT AUDITOR)

בעלי נסיון
רצוי בוגרי תדמור.

נא לפנות למלון עולמית רח' קרית ספר 15, חיפה כרמל טלפון 04-242811.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מווסנאים • • • דרושים מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

תדיראן

לאגף התקשורת בפתח־תקוה
דרושים:

1. כלכלן
לעבודה בהכנת התקציב השנתי.
בדיקת כדאיות בנושאי בקרה שונים.
רצוי עם רקע תעשייתי, ונסיון בתחומים הנ"ל.

2. מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בצוות פתוח של מערכות וציוד תקשורת ספרתית (בוגרי הטכניון — עם שנתיים נסיון).

3. מהנדס רכיבים
הכנת מפרטים לרכיבים אלקטרוניים, הכנת קטלוג טכני. בחינת רכיבים חדשים, מהנדס בעל נסיון בתכנון, בקורת איכות וכתיבה טכנית.

4. טכנאי תהליכי היברידיים
כתיבת מפרטים, הכנת דגמים, פקוח על תהליכי יצור, הנדסאי כימיה או פיזיקה.

5. הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודה בצוותי פתוח של ציוד תקשורת אנלוגית וספרתית.
(בוגרי בי"ס מוכר להנדסאים).

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב לת.ד. 500 פתח תקוה בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טלפונית למפעל — 918585. סודיות מובטחת.

תדיראן תדיראן

המועצה האיזורית מטה יהודה
ת.ד. 3489 ירושלים

מכרז

בהתאם לסעיף 18 לגבי המועצות המקומיות ושרות עובדים תשכ"ב 1962 מכריזה המועצה האיזורית מטה יהודה על משרות פנויות

לעובדים סוציאליים

1) תיאור התפקיד: על העובד ליצור ולקיים קשר עם משפחות הזקוקים אחרים עימ להגיש להם סעד וסיפול סוציאלי בהתאם לחוק שרותי הסעד — 1958 והוראות השונות, עליו לפעול ולהפעיל במסגרות קיימות כדי למצוא פתרונות לבעיות ולבצע פעולות נוספות לפי הדרישה.

2) דרישות המשרה: עדיפות תינתן לבעלי השכלה אקדמאית בעבודה סוציאלית, במדעי החברה. נסיון בעבודה מעשית.

3) הדרגה: בהתאם לכישורים.

4) הערות: העבודה קשורה בנסיעות ולפעמים בשעות אחה"צ והערב.

בקשות יש להגיש למועצה האיזורית מטה יהודה, עין כרם, ירושלים עד לתאריך 15.5.74 בשעה 14.00.

בנימין כהן, ראש המועצה

להנהלה מרכזית של בנק בתל־אביב
דרוש

ארכיבר עצמאי

הכישורים הדרושים: השכלה 12 שנים, נסיון מעשי בעבודה של 5 שנים לפחות.
● רצוי לאחר השתלמויות בנושאים הקשורים לתפקיד.
ידיעה בסיסית של השפה האנגלית.
גיל 40—30.

הצעות מפורטות בכתב יש לשלוח לתיד 4333 ת"א 61040 למס' 82.
— סודיות מובטחת —

מפעל מתכת
המעסיק 100 עובדים
מחפש

אדמינסטרטור - כלכלן

בעל תבונה, כושר ארגוני והשכלה רחבה (רצוי אקדמאי)

הכישורים הדרושים: ידע ונסיון בהנהלת פנקסים (ד"ן), בתמחיר ובריכוז רישומי יצור, בנוהלי מכירות ומחסן, וטיפול בכח אדם. ידיעת אנגלית — יתרון.

מועמד בעל הנתונים הנ"ל מתבקש לפנות בהצעה, בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 1334 תל־אביב, למספר ד/76728.

דרושה
מזכירה קצרנית מעולה
באנגלית-גרמנית
רצוי בעלת ידיעת בעברית.
שעות עבודה 7.30—15.30
5 ימים בשבוע
לפנות לטלפון 52286 תל־אביב.

לחברת י. חי — א. גוטר
מהנדסים יועצים בע"מ
דרושים לעבודה בחיפה

1. מהנדס אזרחי
2. הנדסאי

בעל נסיון בנושאי הנדסה סניטרית, עבודות מים, ביוב, ועל תכנון ופקוח על בצוע העבודות.
משכורת ותנאים בהתאם לכישורים.
מעונינים יפנו בכתב ובהסבר מפורט של כישורים ונסיון קודם לת.ד. 44411 חיפה.

למכירות נחושת
תמנע בע"מ
דרושים

הנדסאי מכונות חשמלאים
— בעלי רשיון חשמל

מכשירן
— עם ידע באלקטרוניקה

מסגרים רתכים
מסגרים מכניים

מועמדים מתאימים יפנו לראיון אישית בכל יום ד' בין השעות 13.00—10.00 ו־16.00—17.30, למכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח' ס' (מול קול ישראל), מצוידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.
המועמדים שייבחרו יידרשו להתיישב באילת ושורה בדיור תינתן.

עובדת ייצור אלקטרוניקה

אם הנך בעלת נסיון של שנתיים לפחות, בעבודות חיוט והלחמה, אנו מציעים עבודה בתנאים הבאים:

* משכורת — מצויינת, על בסיס חודשי.
* נסיעות — תשלום מלא ממקום מגוריך למפעל וחזרה.
* תנאים סוציאליים — מלאים (חופשה שנתית, הבראה, קופת תגמולים וכו').
* מקום עבודה — תל־אביב.
* תנאי עבודה — 5 ימים בשבוע.
* קידום — בלתי מוגבל, לפי יכולתך.

פני לת.ד. 16284 ת"א, עבור „עובדת ייצור אלקטרוניקה", ונזמינך לראיון.
— סודיות מלאה מובטחת —

לחברת יבוא גדולה
בענף הרכב
דרוש

פקיד ראשי למחלקת יבוא

בעל השכלה תיכונית, בעל נסיון של מספר שנים בכל תהליכי המכס. סיווג וטיפול בדוקומנטים, בעל יוזמה ומרץ ובעל רשיון נהיגה.
תנאים טובים למועמד המתאים
הצעות בכתב יד עם פרוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם להפנות לת.ד. 991 ת"א 61000.

אשה, נערה עובדת

נבשירך במפעלנו למקצוע העתיד

אלקטרוניקה

פני אלינו עוד היום לקבלת פרטים, ת.ד. 16284 תל־אביב, עבור „אשה נערה עובדת".
אנו עובדים 5 ימים בשבוע.

אוטומטל בע"מ
המוסך המרכזי לטרקטורים FORD
דרושים

1. מכונאים מנוסים
2. מכונאים מתחילים
לאחר שרות צבאי
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות: אוטומטל בע"מ, אזור התעשיה יהוד, טל. 756897, בין השעות 7.00—16.00.
בשעות הערב טל. 759656.

לחברה קבלנית
דרוש מנהל חשבונות
סוג 2
עדיפות לבעלי נסיון בהנהח"ש
בנין ורישום במחשב
בפרטים נא לפנות טל. 820104

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 22/74

מנהל מטבח

מקום העבודה: רמת־הדסה.
הכישורים הדרושים: 1) נסיון בניהול מטבח. 2) נסיון בניהול צוות עובדי מטבח.
הדרגה המוצעת: תקבע לפי כשורי המועמד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 7.5.74

משרה פנויה 23/74

עוזר למנהל

מקום העבודה: ירושלים.
תיאור העבודה: פקוח על תקציבים מיוחדים וניהול מו"מ עם מוסדות ממשלתיים וגופים ציבוריים בנושאים הקשורים לתקציבים המיוחדים.
הכישורים הדרושים: 1) השכלה תיכונית מושלמת, רצויה השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או סטטיסטיקה. 2) נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בהנהלת חשבונות ברמה גבוהה. 3) ידיעה ונסיון בניהול תקציבים. 4) כושר הבעה בכתב ובע"פ וכן כושר ניהול מו"מ. 5) שליטה בשפה העברית וידיעה טובה של השפה האנגלית.
הדרגה המוצעת: י"ז—י"ט של הדירוג האחיד, או דרגה אקדמאית מקבילה לבעלי השכלה אקדמאית.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 7.5.74

משרה פנויה 24/74

אדריכל חבלי

מקום העבודה: חבל הגליל, צפת.
תיאור העבודה: תיכנון פיזי של ישובים כפריים (קיבוצים, מושבים, מושבים שיתופיים, מרכזים כפריים וכו').
הכישורים הדרושים: בעל השכלה גבוהה (אוניברסיטה) בוגר בי"ס לארכיטקטורה ונסיון בתכנון ערים או אזורים כפריים.
הדרגה המוצעת: 4—6 בדירוג המהנדסים — הדרגה ההתחלתית תקבע לפי כישורי המועמד.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 7.5.74

משרה פנויה 25/74

מנהל שירותים סוציאליים

מקום העבודה: תל־אביב.
תיאור העבודה: נהול יחידה מקצועית המונה 75 עובדים סוציאליים שמטפלים בעולים חדשים באיזורי קליטה במרכזי קליטה ובאולפנים באיזור הגיאוגרפי שבין נתניה לאשדוד.
הכישורים הדרושים: 1) תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית או בשטח סמוך במדעי החברה. 2) נסיון בעבודה מקצועית של 8 שנים לפחות. 3) נסיון בניהול שרות סוציאלי. 4) ידיעת השפה העברית הכרחית, ידיעת שפות נוספות חשובה.
הדרגה המוצעת: 5—6 בדרוג העובדים הסוציאליים.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 7.5.74

משרה פנויה 26/74

מנהל שירותים סוציאליים

מקום העבודה: ירושלים.
תיאור העבודה: נהול יחידה מקצועית המונה 25 עובדים סוציאליים שמטפלים בעולים חדשים באיזורי קליטה במרכזי קליטה ובאולפנים.
הכישורים הדרושים: 1) תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית. 2) נסיון בעבודה סוציאלית. 3) נסיון בעבודה מקצועית של 5 שנים לפחות. 4) נסיון בניהול שרות סוציאלי. 5) ידיעת השפה העברית הכרחית, ידיעת שפות נוספות חשובה.
הדרגה המוצעת: 4—5 בדרוג העובדים הסוציאליים.
התאריך האחרון להגשת הצעות: 7.5.74

הצעת מועמדות נא להגיש
למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

למוסד ממלכתי בת"א

דרושות סטודנטיות

לעבודה משרדית - במשרה חלקית

העונות לדרישות הבאות:
א. אחרי שירות צבאי מלא.
ב. יכולת לעבוד 4 שעות רצופות מדי יום ובין השעות (8.00—18.00) במשך שנה אחת לפחות.

התנאים המוצעים:
א. שכר לשעה 5.20 ל"י.
ב. החזר הוצאות נסיעה.

מעונינות מתבקשות לפנות בכתב לת.ד. 33232 ת"א מיקוד 61330 בציון פרטים אישיים מלאים.

למפעל יצרני משוכלל באזור המרכז

דרוש:

טכנאי מכונות
(תושב חיפה)

לתפקיד קישור עם יצרני משנה באזור חיפה והצפון.

כישורים: נסיון של 5 שנים לפחות בתחום העיבוד השבבי. על המועמד להיות בעל רכב פרטי.

נא לפנות בכתב עם פרוט קורות־חיים אל: ת.ד. 19098 תל־אביב.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל

לסניפנו בחיפה
דרוש

★ מחסנאי חלקי חלוף לרכב

בעל נסיון של שנה־שנתיים במקצוע זה

המעוניינים יפנו לסניפנו בחיפה רחוב יפו 145

למחלקה לטפול במים ובשפכים
דרושים

★ מהנדס אחראי
בעל נסיון בשטח הטפול במים ובשפכים. שליטה בעברית, ידיעת אנגלית.

★ מזכירה
עדיפה בוגרת ביה"ס ללבורנטים. שליטה בעברית, ידיעת אנגלית.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, בציון פרטים מלאים ל־ת.ד. 1969 ת"א (עבור „אלסיד")

תהל

לחברה גדולה בחיפה דרושים:

1. כתבנית קצרנית באנגלית
(ידיעת השפה העברית — יתרון).

2. עוזר/ת למפעיל/ת טלקס באנגלית
(ידיעת השפה העברית — יתרון).

3. מנהל/ת חשבונות
(ידיעת השפה העברית הכרחית).
שעות העבודה: ימי א'—ה' 8.00—13.00 ומ־13.30—16.00
ימי שישי מ־8.00—13.00
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם למנהל המנגנון ת.ד. 724 חיפה.

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

התעשיה האוירית לישראל
בע"מ

דרושים:
- טכנאי אלקטרוניקה
- מכשירנים
- מכונאי מטוסים
- חשמלאי מערכות מטוסים
- חרטים
- פחחים
- מסגרים
- כרסמים

למועמדים המתאימים מובטח:
עבודה מקצועית מעניינת
תנאי שכר טובים
אפשרויות קידום

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב או אישית אל: יחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל-תעופה ע"ש בן-גוריון.

הפונים בכתב, מתבקשים לכתוב את הימים והשעות הנוחים לראיון.

יואב גרוסמן

תדיראן

למפעל הסוללות ברחובות — דרושים

1. **מזכירה**
מתן שרותי מזכירות למהנדסים ולמנהלי פרויקטים. שליטה בהדפסה עברית ואנגלית.

2. **אלקטרונאים**
עבודה בהנדסה וייצור של ספקי כח. בוגרי בי"ס טכני, במקצועות אלקטרוניקה חמ"ם חש"ם, או בוגרי בתי"ספר מקצועיים.

3. **מחסנאי**
עם נסיון 3 שנים במחסנאות — רצוי טכניה, ידיעת השפה האנגלית (קריאה כתיבה).

4. **כתבנית עברית**
לעבודה זמנית.
משך העבודה 4—3 חודשים.

מועמדים מתאימים יפנו טלפונית 95 00 51

מקור
שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:
- מנהל פרויקט — לרכישת ציוד
- מהנדס יחסי מחקר — למשרה חיפה
- מהנדס חשמל — לפרויקט מכני
- ...
- ...
- מ/מנהל מיון שפר — ...
- מזכירה ... — אנגלית

ת"א · גורדון 65 · ת.ד. 11364 · טל. 248211

לאפריקה ישראל להשקעות בע"מ
אגף הבניה בסביון

דרושים:

★ **מנהלי עבודה מעולים**
עדיפות לבעלי נסיון בבניה טרומית

★ **הנדסאי/טכנאי בנין**
נסיון בעבודה ביצוע

תנאי השכר ייקבעו בהתאם לכישורי המועמדים

בפרטים נא לפנות לטל. 757191/3 בין השעות 16.00—9.00

לבנק בתל־אביב

דרוש

פקיד בכיר

לביצוע אשראים לזמן ארוך

הכישורים הדרושים:
— השכלה תיכונית מושלמת.
— גיל עד 35.
— סוג 3—2 בהנהלת חשבונות.
— כושר הבעה בכתב ובע"פ.

הצעות מפורטות בכתב יש לשלוח לת.ד. 4333 ת"א 61 040 למס' 80.

— סודיות מובטחת —

לתרבובות ברום בע"מ
באר־שבע

דרושים

1. **מהנדסים כימאים**
לתפקיד מהנדס משמרת
2. **הנדסאים-טכנאים כימיה**
3. **מפעילים כימיים -**
הכשרה תינתן במפעל
4. **מסגרים**

תיתכן עזרה בדיור למועמדים המתגוררים מחוץ לבאר־שבע.

— סודיות מובטחת —

לפנות אל: מח' כח אדם, ת.ד. 180 באר־שבע, טל. 057-71211 בשעות העבודה.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת — במחוז ירושלים

דרושים מורים

✶ **מהנדס בנין**
לקורס מנהלי עבודות בבנין

✶ **מעצב פנים**
לקורס יסודות עיצוב פנים

בדבר פרטים נוספים נא לפנות: המכון להשתלמות מקצועית משרד לבת, רח' יפו 68, טל' 226455 י־ם.

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — אורט ישראל

מפעלי ניר
אמריקאיים ישראליים בע"מ

למפעלנו בחדרה

דרוש

הנדסאי אלקטרוניקה תעשייתית

נא לפנות אל מח' כח אדם, ת.ד. 142 חדרה 38100 טלפון 063-24582.

ניר מעולה לכל מטרה

לחברה גדולה בסביבת פ"ת

דרוש:

מנהל/ת חשבונות

לתפקיד עוזר בכיר למנהל חשבונות
ידיעת השפה האנגלית רצויה

— תנאים טובים וקידום למועמד המתאים —

נא לפנות בכתב לת.ד. 2926 תל־אביב עבור מס' 2691.

— סודיות מובטחת —

"הורדי" בע"מ
שלמה 136 ת"א טלפון 529266

דרושים:

חשמלאים
לחווט לוחות חשמל

— תנאים טובים —

נא להתקשר או לפנות במקום

למוסך גדול בת"א
המעסיק כ־70 עובדים

דרושים:

מנהל טכני

הכישורים הדרושים: תעודת הסמכה של משרד התחבורה ונסיון מעשי כמנהל עבודה.

פקיד ראשי למוסך

הכישורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית ולאחר שירות צבאי, גיל 30-25. בעל ידע בהנהלת חשבונות ובעל נסיון בניהול משרד באופן עצמאי. בעל שליטה בשפה העברית וידיעה באנגלית ו/או צרפתית.

מועמדים העונים על הכישורים הנדרשים יפנו בכתב יד עם פירוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 14123 ת"א 61140.

— סודיות מובטחת —

משרד הבריאות

דרוש חשמלאי

בעל רשיון למשרה קבועה במתח דרגות ח'—י"ב.
מקום העבודה ביה"ח הממשלתי נס־ציונה.
על המועמד לפנות טלפונית לפי המספרים 955385—8 לאמרכל ביה"ח.

✶

דרוש גנן מקצועי

למשרה קבועה במתח דרגות ח'—י'.
מקום העבודה ביה"ח הממשלתי נס־ציונה.
על המועמד לפנות טלפונית לפי המספרים 955385—8 לאמרכל ביה"ח.

דרושות

✶ **מרכזנית**
למרכזיה אוטומטית 7×50

✶ **מזכירה כתבנית**
עברית
עם ידע באנגלית

נא לפנות ל:
איטונוניקס בע"מ
טלפון 475151 קו פנימי 15

דרושים:

1) **דרושה פקידה**, אחרי צבא, לשעות בין 10.00—17.30.
2) **נהג סמיטריילר** לעבודות עירוניות, הקשורות למוסך ורשוי.
3) **מסגרים** לתקוני רכב.
4) **רוחץ מכוניות.**

להתקשר טלפון 38861 למנהל המשק.

למפעל פרוות שרף בע"מ
ירושלים

דרושים

יוצאי צבא

בעלי רשיון נהיגה
המעונינים ללמוד מקצוע

נא לפנות לטל. 65121 ר65122 ירושלים

עד 135 ל"י ליום
למנהל חשבונות

דרוש לעבודה זמנית בחצי לעיר מנהל חשבונות מנוסה (סוג ד'), הסעה הלוך ושוב או תשלום הוצאות הנסיעה. ביטוח לאומי ...

נא לפנות טלפונית 254129 ת"א, בין השעות 08.30—15.00 לפנות.

למוסד הסתדרותי ארצי בתל־אביב

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

הכרחי נסיון בעריכת משכורות

לפנות לטלפון 261111 שלוחה 486, החל מיום א' 28.4.74.

דרושה

פקידה

לעבודות משרד כלליות
ועזרה בהנהלת חשבונות

✶

לפנות בין השעות 8.00—16.00
טלפון 913224 (03).

בית הספר החקלאי
מקוה־ישראל

דרוש

עוזר טבח

אשר יודע אפית עוגות
לפנות למנהל המטבח במקום.

לנגרית האחים שמי — דרושים

1. **נגרי רהיטים**
2. **נערים מתלמדים**

תנאים טובים לאנשים המתאימים.
תל־אביב רח' פלורנטין 48, טל. 823812.
נא לפנות בשעות 07.00—16.00.

סודיות מובטחת.

לחברת יבוא טרקטורים ומכונות חקלאיות בחיפה

דרושים מוכרים
למחלקת חלקים

נא לפנות בכתב לת.ד. 9720, חיפה